

DICCIONARI BIOGRAFIC
DE
METGES CATALANS

EL PATRONAT DE LA FUNDACIÓ SALVADOR VIVES CASAJUANA, EN FER REALITAT, AMB LA PRESENT I ALTRES PUBLICACIONS I ACTIVITATS, L'ANHEL D'AQUELL QUE FOU MODÈLIC CIUTADÀ I GENERÓS PROPULSOR DE LA CULTURA, ES COMPLAU A RETRE-LI PÚBLIC HOMENATGE D'HONORANÇA I GRATITUD.

El SEMINARI PERE MATA del Departament de Medicina Legal i Toxicologia de la Universitat de Barcelona, creat en ocasió del centenari de la mort del qui fou professor de Medicina Legal (1811-1877), contribueix al III Congrés d'Història de la Medicina Catalana col·laborant en l'edició d'aquest treball de recopilació i ordenació de materials bio-bibliogràfics.

Edició limitada i numerada de l'1 al 500.

FUNDACIÓ SALVADOR VIVES CASAJUANA

SEMINARI PERE MATA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Josep M. CALBET i CAMARASA
Jacint CORBELLA i CORBELLA

DICCIONARI BIOGRÀFIC
DE
METGES CATALANS

Segon volum

F - Q

III CONGRÉS
D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA CATALANA/LLEIDA, 1981

BARCELONA,
1982

© Josep M. Calbet i Camarasa
Jacint Corbella i Corbella
I.S.B.N.: 84-232-0202-X (edició completa)
I.S.B.N.: 84-232-0203-8 (volum segon)
Dipòsit Legal: L. 136-1982
Editorial Rafael Dalmau
Bonavista, 26 - Barcelona-12
Composició i muntatge: Virgili
Passatge Miquel Fargues, 2 - Lleida
Relligat: Fontanet - Lleida
Imprès a A. G. Camps, Sant Eloi, 2 - Tàrraga

Taula general

LLETRA «F»	7
LLETRA «G»	37
LLETRA «H»	73
LLETRA «I»	79
LLETRA «J»	83
LLETRA «K-L»	95
LLETRA «M»	109
LLETRA «N»	163
LLETRA «O»	171
LLETRA «P»	183
LLETRA «Q»	231
<i>Bibliografia de la Fundació Salvador Vives Casajuana</i>	235

F

1.669. **FABRA, Lluís.** De la segona meitat del segle XVI. N. a Peralada (Alt Empordà), es llicencià i es doctorà l'any 1575. Residí a Girona. Estudià la pesta de 1586-1589, que afectà principalment Occitània i el nord del Principat, a: *Discurs sobre la pesta explicant la essència della, causas, senyals, pronòstic i curació* (Perpinyà, 1859). (32, VII, pàg. 257)

1.670. **FABRA i SOLDEVILA, Francesc. N.** a Llívia (Cerdanya) el 23-IV-1778; m. a Madrid, l'11-I-1839. Després d'haver fet els primers estudis en el seu poble nadiu, el 1790 va passar a B., on estudià Matemàtiques i Filosofia. El 1794, va anar a Montpeller a estudiar Medicina i també va aprendre les llengües anglesa, italiana i grega. El 1803, es va doctorar a Montpeller, i el mateix any va tornar al nostre país per revalidar el títol de metge, i va estudiar a Cervera i a B. Acabà els estudis, el 1808. Serví a l'exèrcit durant la Guerra del Francès, però també assistí a militars francesos d'alta graduació, sobretot a Tarragona. Acabada la guerra, s'establí a Madrid. Soci de número de l'Academia Médico-Matritense. Soci fundador de l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de Madrid (1835). De tendències vitalistes i espiritualistes, va combatre l'antropologia del seu temps, pel seu caràcter pre-evolucionista. Fou un bon matemàtic i cultivà la filosofia (influenciat per Rousseau i Montesquieu). Entre la seva bibliografia destaquem: Re-

glamento de Medicina castrense; Dictamen sobre la cuestión de si es o no conveniente que los ejércitos y armada fuesen asistidos en todos casos por profesores que reúnan las dos facultades de Medicina y Cirugía, o por profesores separados de cada una de ellas; Memoria acerca del régimen dietético observado en los hospitales militares, los abusos que se cometen en materia tan importante, y modo de remediarlos; Optima medicina interdum est medicinam non facere; Discurso sobre los beneficios que habian producido al género humano el descubrimiento de la vacuna; Disertación acerca de determinar cuáles eran las enfermedades en que la Medicina activa debía preferirse y anteponerse a la expectativa, o las señales mediante las cuales el médico conoce que debe obrar o mantenerse en inacción, esperando el instante favorable para aplicar los auxilios terapéuticos; Proyecto de instrucción reglamentaria sobre los medios y modo de desinfectar los muebles y ropas que hubiesen usado los que mueren de enfermedades tenidas por contagiosas; Discurso sobre las reglas que deben adoptarse en el expurgo general de un pueblo apestado; Disertación sobre el no contagio de la tisis; Reflexiones sobre el cow-pox que el doctor Hortet dijo haber descubierto en las vacas del Valle de Ribas; Memoria sobre la topografía médica de Madrid; Memoria sobre la gelatina animal; Discurso sobre la influencia de la educación en las

- propiedades físicas y morales del hombre; Tratado extenso sobre los baños de vapor o hidrotermales; Elogio histórico del doctor en Medicina D. Ignacio María Ruiz de Luzuriaga* (Madrid 1822); *Discurso sobre la necesidad de una filosofía de la Legislación natural; Filosofía de la Legislación natural, fundada en la Antropología o en el conocimiento de la naturaleza del hombre y de sus relaciones con los demás seres* (Madrid 1838), la qual està impregnada d'uns certs principis frenològics i amb idees de Rousseau i es mostra contrari a Destut de Tracy; *Discurso sobre si convendria a los progresos de la antropología y a la dignidad del hombre separarle del reino animal, y formar con el género humano otro reino de la naturaleza que podría llamarse reino hominal o humanal, i Discurso sobre la educación física, moral e intelectual del hombre*. Mariano J. González y Crespo va escriure: *Elogio del doctor don Francisco Fabra y Soldevila* (Madrid 1840), i Josep Ametller va publicar un treball: *Elogio del doctor don Francisco Fabra y Soldevila*, a la «Revista de Girona» (1879, pàgs. 8 i 68). (V. «Archivo Ibérico Histórico Médico» IV, 1952; 566) i González Crespo va lliurar a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca l'elogi històric a F. Fabra i Soldevila (1841). (59, 1, pàg. 565/60, IV, pàg. 511)
- 1.671. **FABREGA, Jaume**. El 7 d'agost de 1713, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 30)
- 1.672. **FABREGA, Joan**. N. a Olot (Garrotxa), es va graduar, a Cervera, l'any 1772. Exercí a Olot. L'any 1791, consta com a «soci corresponsal» de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. (241)
- 1.673. **FABREGA, Josep**. N. a Lloret de Mar (Selva) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)
- 1.674. **FABREGA, Nicolau**. L'1 de juliol de 1680, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 30)
- 1.675. **FABREGA, Ramon**. N. a Mollet del Vallès, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. Exercí a Ripollet. (309)
- 1.676. **FABREGAS**. Metge de Sarrià, que, el 1821, entrà a B., on va morir aquell any a conseqüència de l'epidèmia de febra groga. (90, pàg. 20)
- 1.677. **FABREGAS i BLANQUE, Pere**. Exercí, a B., a la segona meitat del segle XIX. S'encarregà de la secció mèdico-quirúrgica de la revista «La Verdad Farmacéutica» (1885). Col·laborà a: «Archivos de Ginecopatia, Obstetricia y Pediatría» i «El Eco de las Matronas».
- 1.678. **FABREGAS i MAS, Francesc**. N. a B. l'11-XI-1857; m. a B. el 15-XII-1933. Cursà Medicina a B. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya (1912-1913); havia ingressat en aquella institució l'any 1883. Féu un ajut econòmic notable per a la biblioteca de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Vice-president del primer Congrés de Metges de Llengua Catalana. Llicenciat el 1880. (210, pàg. 168)
- 1.679. **FABREGAS i ROSAL, Anton Maria**. N. a B. el 1861; m. a B. el 1902. Cursà Medicina a B. Cultivà la poesia catalana. Col·laborà a periòdics catòlics i d'orientació catalana. És casà amb la poetessa Joaquina Santamaria, coneguda per «Aña de Valldaura». Publicà la novel·la *En dolsa pau* (1892) i *Elementos de retórica y poética*. Posà en prosa catalana l'*Epistola ad Pisonem*, d'Horaci. (118, II, pàg. 435)
- * **FABREGAT, Pere**. — V. **PERE FABREGAT**.
- 1.680. **FABREGUES, Gabriel**. Graduat en Medicina, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, a la segona meitat del segle XVII. Intervingué a la Paeria durant la Guerra de Successió. (63, pàg. 55)
- 1.681. **FABRER, Mestre**. Metge i cirurgia reusenc al començament del segle XVI. (64, pàg. 71)
- 1.682. **FACS, Mestre Lluís de**. Estudiant de Medicina, a Lleida, des del 1464. Del 1467 al 1468, fou rector de l'Estudi. El 1469, era lector d'Arts i Filosofia i el 1472, tenia al seu càrrec la càtedra principal de Medicina. (6, pàg. 412)
- 1.683. **FAGEDA, Miquel**. N. el 1577; m. el 1623. De família procedent de Les Preses (Garrotxa), exercí a Olot. Un dels seus fills, Josep, fou bisbe de Girona (1660) i, després, de Tortosa. Va fundar una residència a Olot. (221, pàg. 273)
- 1.684. **FAGES, Vicenc**. N. a Guissona (Segarra). El 1806, va llegir a la Universitat de Cervera, unes *Quaestiones Medicae* (Cervera 1806). (6, pàg. 412)
- * **FAHRI, Estori**. — V. **ESTORI FAHRI**.
- 1.685. **FAIXAT i PLA, Ferran**. N. a Viladasens (Gironès) el 7-VII-1896; m. a B. l'X-1973. Féu els primers estudis a Girona.

Llicenciat a B. el 1918. Amplià estudis a París, a Viena i a Berlín (amb el doctor Holzknrecht). Especialitzat en Radiologia va col·laborar amb el doctor Figueras Basols (Girona 1897-1968), en l'especialitat. Col·laborà a la «Revista Médica de Barcelona».

(389)

1.686. **FAJA, Gaspar.** L'any 1679, consta com a doctor en Medicina, amb exercici a Girona.

(408, pàg. 30)

1.687. **FAJARNES i TUR, Enric, N.** a Eivissa el 18-IX-1858; m. a Eivissa el 2-II-1934. Fill d'un tinent coronel, va quedar orfe a sis anys. Féu els primers estudis a Eivissa. Cursà Medicina a B., on es va llicenciar el 1880. L'any 1881, va ingressar al Cos de Correus, i va passar, el 1911, a ésser subinspector general, després inspector general i per últim, el 1915, subdirector general de Correus, càrrec que l'obligà a abandonar Eivissa. Va viure a Palència, Múrcia, Valladolid, Saragossa, Còrdova, La Corunya, Barcelona i Madrid. L'exercici professional mèdic l'inicià a Eivissa, d'on va ser també metge forense. A les darreries de la dècada dels anys 1880 traslladà la seva residència a Ciutat de Mallorca. L'any 1895, ingressà com a acadèmic numerari a la Reial Acadèmia de Medicina de Mallorca amb el discurs: *La profilaxis de la tuberculosis en el Reino de Mallorca* (Palma de Mallorca 1895). Jubilat el 1918, fixà la residència a Eivissa. Col·laborà a les següents revistes de Ciutat de Mallorca: «Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana», que codirigi del 1895 al 1901; «Revista Balear de Ciencias Médicas», que dirigi del 1894 al 1905; «El Museo Balear»; «El Ateneo»; «Los Libros»; «El Isleño»; «La Opinión»; «La Almudaina»; «El Balear», i «La Última Hora»; d'Eivissa: «Los Archivos de Ibiza»; «El Ibicenco»; «La Isla»; «Las Pitiusas»; «El Heraldo»; «Diario de Ibiza», i «La Voz de Ibiza»; de Maó: «Revista de Menorca»; de B.: «Revista de la Asociación Artístico-Arqueológica Barcelonesa»; de Madrid: «Revista de Medicina y Cirugía Prácticas»; «Revista Contemporánea»; «Revista de Correos»; «La España Postal»; «Ilustración Postal»; «Boletín de Correos»; «El Cronista de Correos», i «El Correo Ilustrado»; de València: «El Archivo»; de Palencia: «El Diario Palentino» i «El Día». D'aquest prolífic autor, de gairebé un miler de treballs citem: *Bosquejo histórico del Correo en la Isla de Ibiza* (Palma de Mallorca 1886); *Reseña histórico-científica de la epidemia de peste bubónica padecida en Ibiza en 1652* (Palma de Mallorca 1887); *El puerto de Ibiza* (Palma de Mallorca 1887); *La necrópolis de Palma* (Palma de

Mallorca 1887); *Reseña histórica de los trabajos realizados por el Colegio Médico Farmacéutico de Palma desde 1882-1887* (Palma de Mallorca 1888); *Epidemia de sarampión en Palma de Mallorca durante el año 1887* (Palma de Mallorca 1888); *Epizootia de muermo padecida en Mallorca el año 1801* (Palma de Mallorca 1888); *Contribución al estudio de la Historia del Correo en España* (Palma de Mallorca 1890); *Política económica de Ibiza en el siglo XVII* (Palma de Mallorca 1893); *Estudios sobre la Historia de la Medicina en el Reino de Mallorca* (Palma de Mallorca 1895); *El Progreso en la Historia de las Ciencias Médicas* (Palma 1895); *Coexistencia de tres epidemias de sarampión, escarlatina y viruela en Palma en 1836* (Palma de Mallorca 1897); *Notas sobre la epidemia de sarampión padecida en Palma en 1895-1896* (Palma de Mallorca 1897); *La nupcialidad en Palma de Mallorca* (Palma de Mallorca 1898); *Desarrollo de la población de Calvia, desde sus orígenes hasta nuestros días, siglos XIII-XIX* (Palma de Mallorca 1898), aquesta memòria fou presentada en el IX Congrés Internacional d'Higiene i Demografia (V. «Revista Balear de Ciencias Médicas» V. XXII, 1901, primer semestre); *La Germania en Ibiza* (Palma de Mallorca 1898); *Anuario demográfico de las Islas Baleares de 1896* (Palma de Mallorca 1898); *Epidemia de paludismo padecida en Palma en 1832-1833* (Palma de Mallorca 1899); *Anuario demográfico de las Islas Baleares de 1897* (Palma de Mallorca 1899); *El idiotismo en las Islas Baleares* (Palma de Mallorca 1899); *Epizootia de muermo padecido en Mallorca en 1801* (Palma de Mallorca 1899); *Despoblación de Alcudia* (Palma de Mallorca 1899); *Gangrenas y necrosis microbianas* (Palma de Mallorca 1899); *Enfermedades infecciosas en la ciudad de Palma durante el invierno de 1899* (Palma de Mallorca 1899); *Mortalidad de la tisis en Palma de Mallorca durante el siglo XVIII* (Palma de Mallorca 1900); *Epizootia de hidrofobia en la ciudad de Palma* (Palma de Mallorca 1900); *Ensayo de una bibliografía Orfila* (Palma de Mallorca 1900); *El Correo en Palma durante el año 1900* (Palma de Mallorca 1901); *Demografía dinámica de Baleares* (Palma de Mallorca 1901); *Mortalidad de las enfermedades dominantes en la ciudad de Palma* (Palma de Mallorca 1901); *Revista postal de Mallorca en 1897* (Palma de Mallorca 1902); *El paludismo y las murallas de Palma* (Palma de Mallorca 1902); *Influencia de las estaciones en la mortalidad de Palma de Mallorca* (Palma de Mallorca 1902); *Distribución de sexos en las Islas Balea-*

- res (Palma de Mallorca 1903); *Los pequeños núcleos de población en la isla de Menorca* (Palma de Mallorca 1903); *Emigrados e inmigración de Baleares* (Palma de Mallorca 1903); *De Ibiza a Argel* (Palma de Mallorca 1912); *Desarrollo de la población ebusitana en los últimos tres siglos* (Palma de Mallorca 1928); *Antiguos lazaretos de la isla de Ibiza* (Palma de Mallorca 1928); *La asistencia médica en Ibiza en el siglo XVIII* (Palma de Mallorca 1928); *La atarazana de Ibiza, primer arsenal de las islas Pithiusas fundado en el siglo XIII* (Palma de Mallorca 1929); *El pauperismo en Ibiza en el siglo XVIII* (Palma de Mallorca 1929); *Los Cresques, médicos juídos mallorquines del siglo XIV* (Palma de Mallorca 1929); *Naufragios en las Pithiusas, en los siglos XVII y XVIII* (Palma de Mallorca 1929); *Organización de los caballos armados en Ibiza, en los siglos XIII-XVIII* (Palma de Mallorca 1929); *La Iglesia de San Vicente Ferrer fundada en Ibiza en el siglo XVI* (Palma de Mallorca 1929); *El comercio entre ibicencos y sarracenos en la Edad Media* (Palma de Mallorca 1929); *El Derecho de Asilo en Ibiza en los siglos XVII-XVIII* (Palma de Mallorca 1929); *La Atarazana de Ibiza* (Palma de Mallorca 1929); *Origen y desarrollo de los pueblos centrales de Menorca, Mercadal, Alayor y Ferreras* (Palma de Mallorca 1930); *La instrucción en Ibiza en los siglos XVII-XVIII* (Palma de Mallorca 1930); *Las primeras autoridades mallorquinas nombradas por Pedro IV de Aragón 1343-1346* (Palma de Mallorca 1930); *Nupcialidad, natalidad y mortalidad en la ciudad de Alayor, siglo XIX* (Palma de Mallorca 1930); *i Defectos físicos de la población de Menorca* (Palma de Mallorca, 1930). (109)
- 1.688. **FALCÓ, Jaume.** Metge jueu convers de les darreries del segle xv (1490), que exercí a Girona. Sembla que, l'any 1491, va exercir a B. (405, pàg. 185/407, pàg. 319)
- * **FALCÓ, Joan.** — V. JOAN FALCÓ.
- * **FALCÓ, Mosse.** — V. MOSSE FALCÓ.
- 1.689. **FALCONER, Vicenç.** Entre els anys 1654 i 1693, exercí a Tarragona. L'any 1659, era cònsol en cap. El 1665, féu una inspecció a l'Aleixar, on, segons el seu capella, hi morien moltes persones. Metge del Capítol de Tarragona, morí l'any 1693. (254, pàg. 39)
- * **FALGAÇ, Ramon.** — V. RAMON FALGAÇ.
- 1.690. **FALGUERA, Josep.** N. a Mataró (Maresme) era batxiller en Medicina, a Ossa, l'any 1741. (309)
- 1.691. **FALGUERA, Josep Antoni.** N. a Mataró (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1768. (241)
- 1.692. **FALGUÉS, Antoni.** El 14 de setembre de 1626, era examinat a Girona per a exercir la Cirurgia. (408, pàg. 28)
- 1.693. **FALP, Antoni.** De la primera meitat del segle XIX. Cursà Medicina a Montpeller, on es doctorà. Passà a Polònia, on fou cirurgià major dels Hospitals de Varsòvia. Lluità contra les epidèmies de febra groga a Malta (1813) i a B. (1821). L'any 1831, era a París. Autor de: *Memoria descriptiva del cólera-morbo epidémico o sea descripción de los síntomas, complicaciones, método curativo, y medios para preservarse de la temible enfermedad que aflige actualmente a Europa, según la opinión particular del autor, fundada en las observaciones hechas por él mismo en Polonia, Prusia, Sajonia, Hesse, Baviera, Hannover..., etc.* (Madrid 1832). (59, I, pàg. 571)
- 1.694. **FALP, Felip.** A la primera meitat del segle XIX exercí a Sitges Fou un dels primers en el nostre país a aplicar la revacunació antivaricèlica. (92, volum III, 1849, pàg. 94)
- 1.695. **FALP i BONIFACI, Josep.** N. a Esterri d'Aneu (Pallars Sobirà), es va graduar, a Cervera, l'any 1778. (241)
- 1.696. **FALP i PLANA, Josep.** N. a B. el 31-V-1873; m. a B. el 4-X-1913. El seu avi matern, Esteve Plana, també fou metge. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1894. Començà exercint la Hidroteràpia i l'Homeopatia. Cap al 1908, es passà a la Medicina naturista. President i fundador de la Lliga Vegeteriana de Catalunya. Creà societats i revistes naturistes, així com una indústria alimentària, on elaborava els productes Vigor. Va conrear la poesia i col·laborà a la revista «Atlàntida», de la qual fou un dels fundadors. Membre de la Lliga Catalana i del Foment Autonomista Català. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica»; «Archivos de Ginecopatía y Obstetricia»; i dirigí la «Revista Vegetariana» (1908-1909). Autor de: *Topografía médica de Solsona y distritos adyacentes (Clariana, Llobera, Ríner, Naves, Pinell, Lladurs, Castella, Olius), subseguida por vía de apéndice de un estudio original clínico y etiológico de la apoplejía en Solsona y una sucinta reseña de las principales epidemias de cólera y paludismo ocurridas en dicha ciudad. Ilustrada con profusión de grabados* (B. 1901); *Mossèn Verdaguier. El poeta, el sacerdot, l'home, el malalt* (B. 1902); *Poesies* (B.

1902); *Lo Geni Català* (B. 1906); *Judicis crítichs sobre'l poema «Lo Geni Català», ab un pròleg del mateix autor* (B. 1907); *Concepte modern del vegetarisme* (B. 1908); i *La mesa del vegetariano* (B. 1911). (222)

* FALQUERS, Benet Romaní. — V. ROMANI i FALQUERS, Benet.

1.697. FAR i MUNTANER, Vicenç. N. a Ciutat de Mallorca el 23-III-1812; m. a Ciutat de Mallorca el 9-IX-1841. Cursà Medicina a B., on es llicencià. Catedràtic de Física a l'Institut de B. i, més tard, del de Ciutat. Va escriure poesies en llatí i en castellà. Conegué diverses llengües. Autor de: *Elementos de Física matemática, Memoria sobre la utilidad de la Química, su historia y progresos* (Palma 1836), *Himno* (vegueu «Diario Balear», del 20 de juny de 1838). Traduí, de Pouillet, els *Elementos de Física experimental*, que no pugué publicar. (10, I, pàg. 270)

1.698. FARAHO. Metge jueu, mort abans de l'any 1361. (1, pàg. 493)

1.699. FARAUDO i CONDEMINAS, Jeroni. N. a B. el 8-VI-1823; m. a B. el 2-V-1886. Cursà la carrera a B. Llicenciat, el 1847, i doctorat el 1869. El 1851, era nomenat catedràtic d'Anatomia aplicada a les arts a l'Escola de Belles Arts de B. Soci de número de la Reial Acadèmia, de la qual fou secretari, bibliotecari i vice-president. Vocal de la Junta Municipal de Sanitat. Col·laborà en «El Compilador Médico», en el qual, el 9 de juliol de 1866, hi va publicar una ressenya de l'epidèmia del 1865 a B. Autor de: *Sucinta exposició de cuatro enfermedades nerviosas* (1850); *La anatomía en sus relaciones con las Bellas Artes* (B. 1851); *Estudios de Historia Natural del hombre, aplicados a la pintura y escultura, o sea lecciones de anatomía y fisiología artística* (B. 1852); *Dos reflexiones con motivo de la muerte del Dr. don Ignacio Porta y Farguell* (B. 1854); *Apuntes acerca de la influencia que tiene el espíritu de la época sobre los sentimientos del individuo en sus relaciones con la salud* (B. 1860) i *Observaciones sobre la forma física del hombre, considerada como medio representativo de la belleza artística del mismo* (B. 1863); *Brevísima reseña de un caso de absceso del cerebro con destrucción del globo del ojo* (B. 1865), i *Album de grabados escogidos en el orden de su filiación histórica* (B. 1887). (59, I, pàg. 572/50, V, pàg. 257)

1.700. FARER, Mestre. Cirurgià, a Reus, al començament del segle XVII. (64, pàg. 32)

1.701. FARGAS i RAYMAT, Miquel. N. a B. el 1891; m. a B. el 1925. Fill del metge Miquel Fargas i Roca. Es doctorà amb la tesi *Roentgenterapia en el tratamiento de los miomas de útero* (B. 1917). El 7 de juny de 1925 va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B. amb un discurs sobre el tema *Transtornos menstruales y hemorragias genitales de origen sifilitico en la mujer*, que fou contestat pel doctor Jaume Peyrí. Entre altres treballs cal esmentar l'apèndix sobre «Terapèutica física ginecològica» de la tercera edició del Tractat del seu pare.

1.702. FARGAS i ROCA, Miquel Arcàngel. N. a Castellterçol (Vallès Oriental) el 4-XII-1858; m. a B. el 22-II-1916. Féu els primers estudis a Moià. Cursà Medicina a B. Llicenciat, el 1882, i doctorat el mateix any amb la tesi *Anatomía de los centros nerviosos*, que es va publicar, a la «Gaceta Médica Catalana». El 1883, era nomenat director dels museus anatòmics, de la Facultat de Medicina de B. Tingué una assenyalada participació en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, a B. El 1889, va fundar la primera clínica ginecològica particular del país, a B. (xamfrà Consell de Cent-Rambla de Catalunya), i amplià el despatx del carrer de l'Hospital, que amb el doctor Formiguera havia establert cinc anys abans. L'any 1893, va obtenir la càtedra d'Obstetricia i Ginecologia de B. Una anècdota d'aquesta època ens diu que per haver demanat que els deixebles d'Obstetricia veïessin, abans d'ésser examinats, almenys dos parts, va rebre amenaces. El 1894, va ingressar a l'Acadèmia de Medicina de B. amb el discurs *Patogenia y Tratamiento de las consecuencias inmediatas de la laparatomía* (B. 1894). Durant els anys 1910-1914, va ser president d'aquesta Acadèmia. President de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans (1911) i de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya (1897-1898 i 1902-1904). L'any 1913, s'obrí el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, sota la seva presidència. Actuà en política, en una línia netament nacionalista. Cofundador de la Unió Regionalista (1900) ajudà a fusionar-la amb el Centre Nacional Català, per a constituir la Lliga Regionalista, de la qual va ser el primer vice-president. També la va presidir interinament en morir el doctor Robert. Senador per la Universitat de B. (1914-1916). Lluità contra el concepte napoleònic de la Universitat. «L'ensenyança superior —deia— és una funció social, no estatal». Defensà l'autonomia universitària en el camp científic, administratiu i econòmic. S'oposà a la col-

legiació mèdica obligatòria. Col·laborà a la «Revista de Ciències Mèdiques» (des del 1878); «Gaceta Mèdica Catalana» (des del 1882); «La Independència Mèdica»; «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de B.»; «La Unión Mèdica», de Lleida; «La Veu de Catalunya» (1913); «La Crónica Científica»; «Revista Española de Obstetricia y Ginecología», i d'altres. Autor de: *Consecuencias inmediatas de la laparotomía* (1885); *Primera serie de diez ovariectomías* (1886); *Necrología del Dr. don Santiago de Rull y Artós leida en sesión extraordinaria de la Academia y Laboratorio de Ciencias Mèdicas de Cataluña, la noche del 22 de diciembre de 1887* (B. 1887); *El mejor procedimiento de histerectomía abdominal total* (1889); *Anuario de la Clínica Privada del Dr. Fargas* (B. 1892-1895 i 1898); *Embarazo extrauterino o ectópico* (B. 1893); *El mejor procedimiento de histerectomía abdominal, en los casos de miomas uterinas* (Madrid 1897); *Apuntes de las lecciones de Ginecología* (B. 1898), recollides pels seus alumnes; *Cirugía conservadora de las lesiones anexiales* (B. 1903); *Tratado de Ginecología* (B. 1903); *La lucha contra el cáncer del útero* (B. 1907), com a discurs inaugural de curs a la Reial Acadèmia de Medicina; *Ginecología artística y ginecología científica* (1907); *Trascendencia social de la gonococia* (Madrid 1908); *Per l'autonomia universitària* (V. «Annals de Medicina», 1914, setembre). Juntament amb L. Formiguera i A. Esquerdo, traduí el llibre, de Laveran i Teissier, *Nuevos elementos de Patología y Clínica Mèdica* (B. 1880).

(101/123, 1917, cobertes, pàg. 29)

1.703. FARGUES, Sebastià. El 6 de març de 1614 era batxiller de la Facultat de Medicina de Lleida. (6, pàg. 412)

1.704. FARIGOLA, Bernat. Metge al segle XVI, nascut a Manresa (Bages). (308, II, pàg. 164)

1.705. FARNÓS, Pau, M. l'any 1626. Exercí la Medicina en el Monestir de Poblet. (73, IV, pàg. 176)

* FARO, Berenguer de. — V. BERENGUER DE FARO.

1.706. FARRERAS, Martí N. a Navarcles (Bages) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771. Graduat el 1776. (309)

1.707. FARRERAS i FRAMIS, Jaume. N. a B. el 1845. Llicenciat a B. el 1867, i doctorat el 1869. Professor auxiliar a la Facultat de Medicina, explicant Clínica Qui-

rúrgica (1873). El 1882, era nomenat director de treballs anatòmics a la Facultat de Medicina i el 5 de març de 1892, va obtenir la càtedra d'Anatomia de Santiago.

(223)

1.708. FARRERAS i MUNNER, Miguel. N. a B. el 4-III-1882. Membre del Partit Federal, més tard es passà al Nacionalista Republicà. Un dels promotors de l'Institut Obrer Català i de la catalanització de la Universitat. Fundà el dispensari mèdic de l'Ateneu Pi i Margall, de la Barceloneta. Presidí el «Centro Republicano Reformista» del districte sisè de B. Col·laborà a «La Publicidad». L'any 1907, va dirigir la revista mèdica escolar bimensual «Labor». Autor de: *Monografía del Monastir de Sant Cugat del Vallès* (B. 1904); *Monografía de la Catedral de Girona* (B. 1906); *Casas para obreros* (B. 1910); *Sobrehistoria de la difteria* (B. 1910), i *Reseña de la epidemia colérica de la provincia de Tarragona, acaecida en el año 1911* (B. 1911).

(50, V, pàg. 233/55)

1.709. FARRERAS i SAMPERE, Pere. N. l'11-VIII-1876; m. al Masnou el 5-VI-1955. Metge militar. Va escriure: *Elefantiasis palpebrales desarrolladas a consecuencia de flegmasia y sobre todo de repetidas erisipetous faciales* (B. 1903); *La motilidad voluntaria y la finalidad de su disminución en el miedo*. Traduí, de N. Fiessinger: *Diagnósticos biológicos prácticos* (B. 1920), i d'A. Strumpell: *Tratado de Patología y Terapéutica especiales de las enfermedades internas*. Fou també traductor del text de medicina interna de von Dörmann, tasca que en ulteriors edicions fou continuada, i adaptada pel seu fill, Pere Farreras i Valentí, convertint-lo en un dels llibres clàssics de la nostra medicina. Interessat també per la patologia mental, membre actiu de la Societat de Psiquiatria i Neurologia de B., l'any 1928 llegí el discurs inaugural de curs d'aquesta societat, amb el tema: *La libertad, la igualdad y la fraternidad ante la psiquiatria*. Llicenciat el 1899. (77, pàg. 173/343, pàg. 64)

1.710. FARRERAS i VALENTÍ, Pere. N. a B. el 4-IV-1916; m. a B. el 17-V-1968. El seu pare era metge militar. La seva mare era filla del doctor Valentí i Vivó. Tres anys abans de la guerra civil, inicià els estudis mèdics a la Universitat Autònoma de B. Represos els estudis el 1939, es va llicenciar, a B., l'any 1941. Durant aquests anys cultivà l'Anatomia Patològica. Doctorat a Madrid, l'any següent, amb la tesi *Neurobrucelosis* (B. 1943). El 1943, va anar a Jena i a Zuric, becat per la Fundació Alexander

Humboldt, on treballà al costat de Hellmayer, sobre Hematologia. L'any 1944, era professor auxiliar de Patologia Mèdica. Formà part de la selecció espanyola de Hoquei sobre herba que participà en els Jocs Olímpics de Londres, l'any 1948. Del 1947 al 1958 fou professor adjunt, per oposició, a B., a la càtedra de Patologia Mèdica. El 1959, va guanyar, per oposició, la càtedra de Patologia Mèdica, de Cadis, adscrita a la Universitat de Sevilla. El 1960, es traslladà a Salamanca, fins al 1964, en què demanà l'excedència per a dirigir un departament d'Hematologia, fundat per ell, a la Facultat de Medicina de B. President de l'Associació d'Hematologia i Hemoteràpia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B. Col·laborà a les revistes següents: «Revista Clínica Española»; «Revista de Farmacología y Terapéutica»; «Farmacoterapia actual»; «Revista española de Reumatología»; «Revista Española de Enfermedades del Aparato Digestivo»; «Anales de Medicina y Cirugía»; «Revista Clínica Contemporánea»; «Revista Española de Pediatría»; «Progresos de Terapéutica Clínica»; «Acta Haematológica de Basilea»; «Archivos Médico Biográficos»; «Schweizerische Medizinische Wochenschrift»; «Boletín Cultural e Informativo de los Colegios Médicos de España»; «Medicamenta»; «Progresos de Patología»; «Revista de Diagnóstico Biológico»; «Schweizerische Zeitschrift für Allgemeine Pathologie und Bakteriologie»; «Trazos», de Bilbao; «Revue Internationale d'Hepathologie»; «Formulario Médico Daimon»; «Sangre»; «Revista de Hematología y Hemoterapia»; «Anales de Medicina»; «Acta Oneológica», de Madrid; «Revista Iby», de Madrid; «Archivos de la Sociedad Oftalmológica Hispano Americana»; «Hospital General», de Madrid; «Psychat. Neural. Karger Verlag»; «Munchener Medizinische Klinik Wochenschrift»; «Clínica y Laboratorio»; «Europa Médica»; «The American Journal of Medicine»; «Prensa Médica», de Buenos Aires; «Tribuna Médica», de Madrid, i d'altres. Dirigí les revistes: «Progresos de Terapéutica Clínica»; «Progresos de Patología» i «Diálogos Clínicos». Fou consultor de la revista madrilenya «Medicamenta». Fou ell qui, l'any 1943, proposà a Agustí Pedro i Pons i a Ramon Sarró, que fundessin la revista «Medicina Clínica», de la qual va ser secretari de redacció fins al 1959, i gràcies al seu generós impuls pogué veure la llum. Autor de: *Brucelosis humana* (B. 1944), amb la col·laboració d'A. Pedro i Pons, i amb la mateixa col·laboració: *Neurodistonias vege-*

tativas (B. 1945); *Estudio etiopatogénico clínico de los síndromes de insuficiencia medular hemocitopoyética* (B. 1945); *Patología y clínica de la linfo granulomatosis maligna* (B. 1945), amb la col·laboració de Pedro i Pons; *Patología y Clínica de la endocarditis maligna lenta* (B. 1948), amb els seus col·laboradors Pedro i Pons, Gibert-Queraltó i Ciscar; *Cirrosis hepáticas esplenomegálicas* (B. 1951), juntament amb Pedro i Pons, Ciscar, Bacardí i Magriñá; *Tratamientos actuales en Medicina Interna, Asistencias Cardiotónico resistentes* (B. 1960); *Nueva clínica del cáncer. Síndromes paraneoplásicos* (B. 1960), amb la col·laboració de M. Dalmau Ciria. Juntament amb Frederic Ciscar, va publicar també: *Diagnóstico hematológico. Laboratorio y Clínica* (B. 1965), i amb altres autors, una *Patología General. Etiología, fisiopatología y propedéutica clínicas* (B. 1965); *Catorce lecciones de Terapéutica* (Madrid 1964). Traduí, de Heilmeyer, el *Tratado de Hematología*. L'any 1949, amplià l'obra de Domarus, que havia traduït el seu pare, amb edicions successives el 1953 i el 1956, fins que el 1959 es transformà en el compendi de Medicina Interna (de Farreras), que l'any 1967 va sortir en dos volums. Cal esmentar també la seva important, activíssima i decisiva aportació en el *Tratado de Patología y Clínica Médicas*, que dirigí Pedro i Pons, i en el qual és el col·laborador que va escriure més capítols i algun volum ell sol (V. «Información Colegial», 1968, juliol, num. 38). Aquesta obra es comença a publicar pel volum VI, el 1950 i fins al 1968. Ha estat una de les més grans personalitats de la medicina interna catalana de mitjans segle xx. (85)

1.711. **FARRERÓ, Mestre.** De Tàrrrega. Fou proposat per a ésser metge de Reus, al començament del segle xvii.

(64, pàg. 30)

1.712. **FARRIOL, Francesc.** Cirurgià gironí del segle xviii.

(408, pàg. 33)

1.713. **FARRIOLS i ANGLADA.** Agustí, N. a B. el 25-VIII-1858; m. a B. el 7-XII-1925. Metge del Cos Mèdic Municipal de B., que fou el tercer director de la Casa de Maternologia (1919-1923). Llicenciat el 1882.

(339)

1.714. **FARRÓ, Francesc.** N. a Sarrià de Ter (Gironès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740.

(309)

1.715. **FARULL, Pere.** N. a Sant Marçal de Vilademuls (Gironès) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749.

(309)

1.716. **FATJÓ, Agustí.** De la segona meitat del segle xvii. Autor dels manuscrits:

Tractatus de curandis febribus (1695); *Tractatus de generali medendi methodo* (1696). (28, 1973, IX, núm. 27, pàg. 29)

1.717. **FATJÓ i MORRAL, Santiago**. N. el 12-VI-1877; m. a Cerdanyola el 23-V-1956. L'any 1903, va fer el doctorat amb la tesi *La intubación laríngea, en el tratamiento del crup o laringitis diftérica* (B. 1903).

1.718. **FATJÓ i NOGUERA, Pau**. N. a B. era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

1.719. **FATX, Lluís de**. Rector i catedràtic a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, cap al 1468. (63, pàg. 34)

1.720. **FAURA, Ramon**. De la primera meitat del segle XIX. Juntament amb Joan Trias, traduí l'obra de Magendie: *Compendio elemental de Fisiología* (B. 1828).

1.721. **FAURA, Tomàs**. N. a Balaguer (Noguera) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1738. (309)

1.722. **FAURA i CANALS, Josep**. N. a Arlés (Bages). Llicenciat, el 1824. Catedràtic interí en el Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia de Navarra, del qual fou secretari. L'any 1838, va lliurar, com a soci corresponent, a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, l'observació d'una epizootia dels ramats de llana, que hi hagué a l'Hospitalet de Llobregat, procedent, segons ell, de les costes africanes. Col·laborà a «La Abeja Médica». Autor de: *Escarlantina. Efectos secundarios que produce*. (1830); *Observaciones curiosas y raras de una preñez; Virus sífilítico; Cáncer; Angina gangrenosa; La periodicidad considerada bajo el aspecto patológico; Trozos inéditos acerca de las viruelas y la vacunación; Consideraciones sobre los perjuicios ocasionados por la congestión de caracoles nutridos por el Spartum scoparum de Linneo, o retama común; Memoria sobre la diabetes; Observación de escorbuto cuyo origen se debió a un efecto verminoso esencial, señalando el modo con que obra en su concepto; Ojeada retrospectiva sobre el ejercicio de la Obstetricia entregada a ignorantes en algunas provincias de España; Memoria sobre el ejercicio de la Obstetricia entregada a ignorantes en algunas provincias de España; Memoria sobre el cultivo del arroz en el llano del Llobregat; Specimen cholera-morbi indici Europam profligantis Historiam sistens* (B. 1835); *Descripción de una epidemia de Pertussis o Coqueluche que se manifestó en el pueblo de Hospitalet de Llobregat en mayo de*

1834 (B. 1836); *Ensayos sobre el método de Vanderzande o bien sea la mercurialización jatráléptica con aplicación a la peritonitis* (B. 1839); *Memoria sobre el tifo epidémico que en 1842 y 1843 apareció en Hospitalet de Llobregat* (Sense lloc, 1847); *Método sencillo y eficaz para preservarse del cólera morbo asiático* (B. 1855). En col·laboració amb el metge-cirurgià de l'Hospitalet de Llobregat, Pere Pujador i Graells, va escriure: *Investigaciones físico-químico-médicas sobre las aguas minerales de Santa Cruz de Olorde, provincia de Barcelona, partido judicial de Sant Feliu de Llobregat* (B. 1854). L'any 1849 publicà dos treballs sobre el tema del suïcidi a «La Abeja Médica».

(59, I, pàg. 573/77, pàg. 173/50, V, pàg. 265/161, pàgs. 64 i 168/416, pàg. 107)

1.723. **FAURA i CLADELLAS, Joan**. De la segona meitat del segle XIX. Autor de: *Nuevo manual de homeopatía doméstica, reducida a la mayor parte de las afecciones que se padecen en las Antillas, para uso de las familias* (B. 1865). (59, I, pàg. 574)

1.724. **FEBRER i GRAU, Francesc**. N. a Santa Maria de l'Estany (Bages): Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

1.725. **FELIP, Francesc**. Metge, a Lleida, a la segona meitat del segle XVIII. Graduat, a Cervera, l'any 1763. (209, pàg. 102/241)

1.726. **FELIU i COLL, Jeroni**. N. a Serra de Daró (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. (309)

1.727. **FERNANDEZ, Francesc**. M. el 2-VIII-1730. L'abril de 1723, era practicant de metge de l'Hospital de la Santa Creu de B.; va passar a supernumerari el setembre del mateix any. Es doctorà en Medicina. (54, pàg. 230)

1.728. **FERNANDEZ, Francesc**. Batxiller de Medicina, a Talarn, a la meitat del segle XVIII. Es va graduar, a Cervera, l'any 1745. (54, pàg. 232)

1.729. **FERNANDEZ, Joan**. El 1716, era cirurgià del Col·legi de Metges de Lleida. (63, pàg. 67)

1.730. **FERNANDEZ, Pau**. El 1841, era catedràtic de Medicina, a la Universitat de Cervera. (49, I, pàg. 407)

1.731. **FERNANDEZ CAYMARI, Antoni**. Metge mallorquí, a la meitat del segle XIX. Autor del treball *Deberes de los médicos en las epidemias y contagios*. (1846?). (20)

1.732. **FERNANDEZ i DOMINGO, Daniel.** N. a B. el 3-I-1832; m. a Tortosa (Baix Ebre) el 27-XI-1885. Llicenciat, el 1854, es va establir a Tortosa. El 1877, era regidor i tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Tortosa. Ocupà la càtedra de francès a l'Institut de la mateixa ciutat. Col·laborà en «El Siglo Médico»; «La Alianza Médica» (1855); «Gaceta Médica», i d'altres. Fou un dels fundadors de «La Voz del Progreso», de Tortosa. Autor de: *Anales de la historia de Tortosa desde su fundación hasta nuestros días* (B. 1867). (118, II, pàg. 484)

1.733. **FERNANDEZ VICTORIO.** Metge militar, estigué agregat com a psiquiatre en el manicomi de Sant Boi entre els anys 1904 i 1910. Publicà molt activament a la «Revista Frenopática Española», òrgan d'aquest sanatori entre els anys 1906 i el 1909. (343, pàgs. 64-65)

1.734. **FERNANDEZ-CRUZ i LIÑAN, Arturo.** N. a Peñaflor (Sevilla) el 12-VII-1910; m. a Madrid el 12-VII-1981. Llicenciat l'any 1933 a Sevilla, amb Premi Extraordinari i doctorat a Madrid (1934). Deixeble i ajudant del Dr. Marañón, metge de Sanitat de l'aire, diplomad en Fisiologia aeronàutica. El 1943, guanyà per oposició la càtedra de Patologia Mèdica de Santiago de Compostela, on fou degà. Va passar, al cap de dotze anys, a B., on va ocupar, també durant dotze anys, la càtedra de Patologia General. Passà, més tard, a Madrid, on va ésser primer degà-comissari de la Facultat de Medicina de la Universitat Autònoma, i últimament va dirigir l'Hospital Clínic de la Complutense. Durant els últims anys de la seva estada a B., va dirigir una pàgina setmanal a «La Vanguardia». A Madrid, va col·laborar a l'«ABC». Autor d'un gran nombre de treballs, entre els quals destaca el seu llibre *Los grandes síndromes de la medicina interna*. Fou Doctor Honoris Causa de la Universitat de Barcelona (1969).

1.735. **FERRAN.** L'any 1599, era encarregat de visitar a l'Hospital de Tarragona, i nomenat metge del Capítol d'aquella ciutat. (113, pàg. 92/254, pàg. 35)

1.736. **FERRAN, Isidre.** L'any 1653, exercia la Cirurgia a Aitona. Més tard, va passar a Tàrraga. (410, pàg. 73)

1.737. **FERRAN, Josep Narcís.** Becari de l'ajuntament de Girona a l'Escola de Montpeller. On estudià a les darreries del segle XVIII. Publicà la seva tesi de llicenciatura: *De lue venerea* (Montpeller, 1788) i, després, altres memòries. Doctorat, el 1789. (221, pàg. 58)

1.738. **FERRAN, Pau.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1746. (309)

1.739. **FERRAN, Tomàs.** Llicenciat, vers el 1788, a l'Escola de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 99)

1.740. **FERRAN i BRUSES, Antoni.** De la primera meitat del segle XX. Féu el doctorat amb la tesi: *Estudio crítico de las irrigaciones intra-uterinas y del desagüe uterino en el tratamiento de las metritis puerperales* (Girona 1913). (77, pàg. 174)

1.741. **FERRAN i CLUA, Jaume.** N. a Corbera de Terra Alta el 2-II-1852; m. a B. el 22-XI-1929. Fill del metge Joan Ferran i Llombart. Féu els primers estudis a Tortosa i a Tarragona. Començà a cursar Medicina a B. el 1868, essent de la primera promoció després de la Revolució del 1868. Llicenciat, el 1873. Inicià l'exercici professional al Pla del Penedès. Fou en aquest poble on tingué ocasió de cultivar l'oftalmologia, durant una epidèmia de conjuntivitis. Després d'uns dos anys, passà a Tortosa, on, del braç de l'astrònom Landerer, pren interès per la fotografia i els aparells òptics. En col·laboració amb I. Paulí, publicà diversos treballs sobre electrotècnia i fotografia. En aquests treballs parlava de la teoria del microtelèfon i l'any 1878, va fer un assaig de transmissió telefònica entre Tarragona i Tortosa; va publicar els seus resultats a la «Revista Científica», de B. A Tortosa, fou director de l'Hospital Civil, de la Casa de Caritat i de la Sanitat Marítima, del port. Després es va interessar per la Bacteriologia. El 1884, l'ajuntament de B. li assignà una plaça de bacteriòleg a la comissió designada per a estudiar el còlera, declarat a Marsella. A l'Hospital Pharo, d'aquella ciutat, Ferran va aconseguir l'aïllament i el cultiu del vibrió colerigen, i va exposar els seus resultats a l'Acadèmia de Medicina de B. (16-VII-1884) i a l'Acadèmia de Medicina de París (13-II-1885). En retornar, prosseguí les seves investigacions en el seu laboratori de Tortosa i, el desembre de 1884, va descobrir la vacuna anticolèrica. El 1885, el còlera envaïa el País Valencià i Ferran aplicà la vacunació anticolèrica, d'una manera massiva, a la població afectada. Aquesta aplicació despertà una extraordinària controvèrsia, que donà lloc a vives polèmiques. Així, una comissió francesa formada per Brouardel, Charrin i Albarran informà negativament sobre la vacuna Ferran, ja que, segons ells, Ferran només volia cobrar unes pessetes per vacunar. Tampoc l'opinió de Ramon i Cajal

no li fou favorable. Cajal va informar la Diputació de Saragossa sobre la negativitat i la perillositat de la vacuna anticolèrica de Ferran. Creia que Ferran utilitzava cultius vius i, en definitiva, que les persones feien de conillets d'Indies. L'any 1886, va escriure a l'alcalde de B., dient-li que ell sap com preparar la vacuna antiràbica descoberta per Pasteur. El mateix any, es va traslladar a B., on organitzà el Laboratori Microbiològic Municipal, del qual Ferran va ser director i que va començar a funcionar el 1887. Estava situat a l'illa dels carrers de Sicília, Llull, Sardenya i Enna. Sembla que afirmà que havia descobert el bacil de la ràbia. Ferran fou el primer, entre nosaltres, a preparar i aplicar la vacunació antitífica i a aconseguir la immunització dels animals davant el verí diftèric. Assajà la vacunació antidiftèrica a la clínica humana. Malgrat les prudents objeccions de què fou objecte sobre els efectes reals d'aquella vacuna, en féu una gran publicitat. El conegut personatge federalista Pere Aldavert portà a vacunar els seus fills. El nen va morir (segons Ferran, per una caiguda del llit) i la nena va estar allitada més d'un mes. Els treballs de Ferran, en el camp de la vacunació anticolèrica, es van anticipar als de Kitasato i Behring (V. «Berliner Klinische Wochenschrift», 1892, núms. 40 i 50). Simplificà la vacunació antiràbica de Pasteur, que, posteriorment modificada per Högyes, encara és utilitzada actualment. Demostrà que el bacil de Nicolaier, podia ésser aerobi. El 1890, formà part d'una comissió de l'ajuntament de B., amb els doctors Viñas i Grau, que passà a O Porto (Portugal) a estudiar una epidèmia de pesta bubònica que es va declarar allí. Preparà una vacuna antipestosa, que fou batejada amb el nom «Ferran-Haffkine». Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888 i en el Tercer Congrés de Metges de Llengua Catalana. Malgrat que tingué una indiscutible vàlua, sempre es distingí per una actitud científicoclinica poc prudent. L'any 1906, el Jutjat d'Instrucció obrí una causa criminal contra el Laboratori, per abusos i Ferran sortí de B., i fou destituït el director. Del Laboratori se'n feren tres seccions: Microbiologia (doctor Turró), Química (doctor Calvet), i Vacunació (doctor Claramunt). Creiem, que pot tenir interès, per a un millor perfil biogràfic de Ferran l'opinió següent: «Yo —va escriure Ramon i Cajal— *daría todo el oro del mundo por un descubrimiento que enalteciese mi nombre: de Ferran, dicen muchos, que daría todos los descubrimientos por un puñado de oro*» (V. «El Noticiero Univer-

sal», del 25-VI-1890). Col·laborà a «La Independencia Médica»; «Revista de Ciencias Médicas»; «Gaceta Médica Catalana»; «Gaceta Sanitaria de Barcelona», i altres revistes. Es autor de: *La instantaneidad en fotografía* (Tortosa 1883), am la col·laboració d'I. Pauli; *Informe sobre el paludismo del delta del Ebro; Algo sobre la moderna panspermia* (Tortosa 1883); *Memoria sobre el parasitismo bacteriano* (1884); *Nota sobre la acción patógena y profiláctica del bacillus virgula* (1885), presentada a l'Acadèmia de París; *Estadística de la inoculación preventiva del cólera-morbo asiático* (València 1886); *La inoculación preventiva contra el cólera-morbo asiático* (València 1886), escrita en col·laboració amb els doctors Gimeno i Pauli; *Breves consideraciones sobre la etiología y profilaxis del cólera-morbo asiático* (Sevilla 1886); *Vacuna anticolérica (Hojas y Notas)* (B. 1888); *Reivindicacion de la prioridad de la decouverte des vaccins de cholera asiatique* (B. 1888); *Nota sobre la vacunación contra el envenenamiento diftérico agudo experimental* (B. 1888); *Estudio acerca de la rabia y su profilaxis* (B. 1888); *Estudios sobre la rabia y su profilaxis (1887-1889)* (B. 1889), amb la col·laboració d'A. Gimeno i d'I. Pauli; *Investigaciones sobre la sueroterapia en la tuberculosis* (B. 1897); *La peste bubónica. Memoria sobre la epidemia ocurrida en Porto en 1899* (B. 1907), que va ésser escrita en col·laboració amb els doctors Frederic Viñas i Cusí i Rossend de Grau; *Sur le cultivate d'un second antigene non acide resistant et parasite obligue contenu dans les virus tuberculeux naturel* (1912); *A propósito de la distinción entre los bacilos tuberculógenos y los bacilos paratuberculógenos* (1915); *Enfermedades bacterianas de los cerdos* (1916); *Inmunización contra la rabia con mi método suprainensivo* (1918); *La entidad etiológica de la gripe y la vacuna contra esta enfermedad* (1919); *Plan de un ensayo de inmunización contra la tuberculosis* (1919); *La tuberculosis, su etiología, su profilaxis y su terapéutica* (1919); *La mortalidad infantil en sus relaciones con las infecciones pretuberculosas y tuberculosas* (1923); *Las mutaciones bacilares en lo que afectan a la etiología, la patología, profilaxis y terapéutica de las infecciones pretuberculosas y a la tuberculosis* (1923); *Les mutations du bacille de Koch dans ses rapports avec la theorie de Mendel* (1928), i *La gran Higiene contra la tuberculosis*. Per a un millor estudi d'aquesta figura es pot consultar la «Sección Ferraniana» que sortí a «La Independencia Médica» a partir del mes de maig de 1885; la vehement

defensa que Giné i Partagàs va fer de Ferran a la «Gaceta Médica Catalana», del 15-IV-1885, a la «Revista de Ciencias Médicas», del 10-IV-1885 i a «La Independencia Médica», de l'11-IV-1885. També cal consultar les revistes «Enciclopedia Médico Farmacéutica»; «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», i «El Monitor», a partir del 1885. I cal recordar els llibres de L. Murga: *Inoculación anticolérica en relación con la epidemia colérica de Valencia* (Sevilla 1885), del doctor Abreu: *Médico Ferran o problema científico de vaccinaçao cholérica* (Lisboa 1885), traduït al castellà per Sebastián Gomila; de Pulido Fernández: *Vae Inventoribus Magnis! La odisea de un descubrimiento médico grandioso. El doctor Ferran y el cólera morbo asiático en la guerra europea* (B. 1921), i el de V. Matilla: *Jaime Ferran y su obra* (Madrid 1977).

(59, I, pàg. 579/191/192/196)

1.742. **FERRAN i LLOMBART, Joan.** De la segona meitat del segle XIX. El 1875, era nomenat metge director de la Sanitat Marítima de Sant Carles de la Ràpita.

(129, Madrid 1875, pàg. 264)

1.743. **FERRANDIS i PIÑOL, Joaquím.** Exercí a Falset, a la segona meitat del segle XIX. Fèu un estudi sobre l'estat sanitari de la seva comarca, que es publicà en «El Compilador Médico» (1-III-1867 i 9-III-1868).

1.744. **FERRANDIZ, Joaquím. N.** a Cornudella (Priorat). De la meitat del segle XIX. Fou metge i naturalista; estudià i classificà la flora del Montsant.

(428, pàg. 85)

1.745. **FERRANDIZ i SENANTE, Vicenç.** N. a Yokohama (Japó) el 25-XI-1905; m. a Lleida el 26-I-1972. Fill del tresorer general de la Companyia de Tabacs de Filipines. Llicenciat a B., el 1928, i doctorat a Madrid, el 1929. Deixeble de Joaquim Trias i Pujol. Amplià estudis a Viena (amb Denk, 1934) i a Heildelberg (amb Kirschner, 1936). Professor auxiliar de Patologia Quirúrgica del 1934 al 1936. Durant la guerra civil i fins al 1937, exercí a Lleida. Passà, més tard, a B. i a Alacant. L'any 1941, es va establir definitivament a Lleida. Cultivà la Cirurgia i la Urologia. L'any 1946, fundà i dirigí, a Lleida, els «Anales de la Clínica de Nuestra Señora del Perpetuo Socorro». Cofundador, el 1957, de la revista «Acentos», a Lleida, de la qual fou director fins al 1965, any en què la revista va ser continuada pel «Diario de Lérida».

(Manuel Camps i Surroca)

1.746. **FERRANDO, Marc.** Fill del mestre Ferrando. Exercí la Cirurgia, a Reus, a la primera meitat del segle XVI.

(64, pàg. 84)

1.747. **FERRANDO, Mestre.** L'any 1448, era metge de Vilafranca del Penedès.

(4, pàg. 112)

1.748. **FERRANDO, Mestre.** Metge i cirurgià mort l'any 1522. Al començament del segle XVI, exercia la Cirurgia a Reus.

(64, pàg. 70)

1.749. **FERRANDO, Micer.** Cirurgià, a Reus, al començament del segle XVII.

(64, pàg. 32)

1.750. **FERRANDO, N.** Sembla que exercí al segle XIV. Autor de: *Altra obra contra fortuna adversa feta per mestre Ferrando metge*. Guanyà un premi de la Gaya Ciència.

(57, pàg. 240)

1.751. **FERRER.** Cirurgià barber de Sallent (Bages) cap el 1470.

(414, pàg. 414)

1.752. **FERRER.** Metge, a Reus, a les darreries del segle XVI.

(64, pàg. 49)

1.753. **FERRER.** Metge que exercia, a B., cap al 1650.

(67)

1.754. **FERRER, Antoni.** Físic o astròleg de Cervera, al segle XV.

(4, pàg. 210)

1.755. **FERRER, Antoni.** L'any 1820, s'encarregà del control del cordó sanitari per a contenir la pesta de Son Servera.

(242)

1.756. **FERRER, Benet.** Consta que el 30 XII-1823 fou nomenat cirurgià de l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla de Tarragona, substituint el doctor Jaume Parcet. Anteriorment era cirurgià de la vila de Montblanc.

(417, núm. 22, pàg. 28)

* **FERRER, Berenguer.** — V. **BERENGUER FERRER.**

1.757. **FERRER, Bernat.** Metge, que, al començament del segle XV, exercia a Besalú.

(409, pàg. 170)

1.758. **FERRER, Blai.** Metge, que, l'any 1655, exercia a Fraga.

(411, pàg. 41)

1.759. **FERRER, Francesc. M.** a Lleida el 17-XI-1644. Estudià i exercí a Lleida des d'aproximadament l'any 1596. Doctorat en Medicina. El 1622, era prior del Col·legi de Metges i Cirurgians de Lleida. El 1626, era catedràtic de Prima a l'antiga Facultat de

- Medicina de la Universitat de Lleida, càrrec que conservà fins a la seva mort.
(6, pàg. 413/63, pàg. 45)
- 1.760. **FERRER, Francesc N.** a Castelló de Farfanya (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1720. (309)
- 1.761. **FERRER, Francesc Miquel.** Metge, a Lleida. El 30-III-1615 consta com a catedràtic de l'Estudi de Medicina d'aquella ciutat. (6, pàg. 413)
- 1.762. **FERRER, Francesc X.** Metge del manicomí de sant Boi. Els anys 1908 i el 1909 col·laborà activament a la «Revista Frenopática Española», estudiant entre altres temes l'alcoholisme i la violència social. (343, pàg. 65)
- 1.763. **FERRER, Gabriel.** L'any 1598, era nomenat metge del Capítol de Tarragona. Morí l'any següent. (254, pàg. 34)
- 1.764. **FERRER, Gaspar.** L'any 1564, era candidat a la càtedra segona o de Teòrica de l'Estudi General de B. (66, pàg. 191)
- * **FERRER, Guerau.** — V. **GUERAU FERRER.**
- 1.765. **FERRER, Jaume.** Doctor en Medicina, que, l'any 1651, exercia a B. (396, XV, pàg. 499)
- 1.766. **FERRER, Joan.** Cirurgià de les darreries del segle XIV, que morí al començament del xv. (37, pàg. 45)
- 1.767. **FERRER, Joan N. a B.,** va obtenir el títol de batxiller en Medicina el 31 d'octubre de 1598, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 208)
- 1.768. **FERRER, Joan.** Metge de la primera meitat del segle XVII, nascut a Guissona, que exercí a B. (66, pàg. 208)
- 1.769. **FERRER, Joan N. a Berga** (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1770. (241)
- 1.770. **FERRER, Joan N. a Riudecols** (Baix Camp) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. També graduat, a Osca, el mateix any. Fou metge de sanitat del port de Salou (1805). (309/397, pàg. 20)
- 1.771. **FERRER, Josep.** Doctor en Medicina, que, entre el 1653 i el 1696, exercí a Tarragona. El 1654, juntament amb Vicenç Falconer, formà part de la Comissió del Morbo. El 1661, informà sobre l'estat sanitari de Valls. Cònsol en cap el 1672 i el 1679. Fou metge del Capítol de Tarragona. (254, pàg. 40)
- 1.772. **FERRER, Josep.** Consta com a cirurgià de Sant Llorenç de Morunys (Solsonès) en el capbreu de l'any 1697. (415, pàg. 106)
- 1.773. **FERRER, Josep.** Metge mallorquí, que, el 1742, va publicar: *Impugnación de la defensa que hizo el Dr. Andrés Oliver, médico, de la sconclusiones del Dr. Cristóbal Sarra* (Palma 1742). (10, pàg. 284)
- 1.774. **FERRER, Marià.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor de: *Observación sobre un cólico* (1794); *Observación de una hemoptisis* (1795), i *Observación de una calentura terciana* (1794). (20)
- 1.775. **FERRER, Melcior.** Metge, a Lleida, cap al 1623. (63, pàg. 45)
- 1.776. **FERRER, Melcior M.** l'any 1646, el mateix any en què s'havia llicenciat a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 56)
- 1.777. **FERRER, Miquel N.** a Almenara (Plana Baixa). Exercí al segle XVI. Catedràtic de Prima i d'Humanitats a l'Estudi General de Lleida. L'any 1570, adreçà una llarga carta en llatí al bisbe de Lleida, Antoni Agustí, en la qual exposava el seu criteri sobre la formació humanística dels deixebles. Publicà: *Dialogus inscriptus Terentiana imitatio* (València 1562), i un *Mètode i art molt breu en romanç i molt clar per aprendre la gramàtica de la llengua llatina* (Lleida 1572), probablement la primera gramàtica llatina escrita en llengua vulgar editada a la península ibèrica. (Eulàlia Duran: 32, VII, pàg. 397)
- 1.778. **FERRER, Miquel F.** Graduat a la Facultat de Medicina de Lleida entre els anys 1615 i 1626. (6, pàg. 413)
- 1.779. **FERRER, Paulí.** El 31 de maig de 1720, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 31)
- * **FERRER, Ramon.** — V. **RAMON FERRER.**
- 1.780. **FERRER, Ramon.** Metge, a Lleida, cap al 1605. (63, pàg. 45)
- 1.781. **FERRER, Ramon.** Graduat batxiller en Medicina, l'any 1665, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)
- 1.782. **FERRER CRESQUES.** Metge jueu mallorquí de la meitat del segle XIV que tingué una nombrosa clientela, però

també abundants plets en defensa dels seus interessos, encara que morí arruïnat. (418, pàg. 116)

1.783. **FERRER i CAFARÓ, Onofre, M.** a Ciutat de Mallorca el 24-II-1881. L'any 1849, era vice-director de l'Acadèmia Quirúrgica Mallorquina, i el 1859, metge del llitaret de Ciutat. L'any 1865, era conseller de l'Ajuntament de Ciutat, i donà instruccions durant l'epidèmia de còlera d'aquell any. El 1869, guanyà per oposició la plaça de metge segon de l'Hospital Civil de Ciutat. El 1879, va fer el discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia amb el tema *La percusión y la auscultación en el diagnóstico de los enfermedades de pulmón*. Autor de: *Importancia de las Academias* (Palma 1850). (224)

1.784. **FERRER i CAGIGAL, Angel Antoni.** N. a Santander l'1-X-1886; m. a Burgos el 25-XII-1936. El seu pare, fill del Papiol (Baix Llobregat), era metge en cap de l'Organització Sanitària de la Companyia Transatlàntica. Per part de mare era de família noble. Cursà Medicina a Cadis, on es llicencià. Es doctorà a Madrid. Metge de la Marina Civil. El 1914, obté, per oposició, la càtedra d'Histologia i Anatomia Patològica de la Facultat de Medicina de Cadis, però el 1918, per acord del Claustre, passà a ocupar la de Patologia i Clínica Mèdica. Diputat per Puerto de Santa Maria i Cadis, pel Partit Liberal. El 1923, es traslladà a la càtedra d'Histologia i Anatomia Patològica de B. Allí s'encarregà també durant molts anys d'una Clínica Medicina de B., en substitució d'Eusebi crear escola i impulsà l'edició dels volums d'Annals de la seva càtedra on es recollia la tasca abundant que feien els seus col·laboradors. El 6 de maig de 1928 va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb un discurs sobre el tema «*Contribución al estudio de los aneurismas*», que fou contestat per August Pi-Sunyer. L'any 1929 fou nomenat degà de la facultat de Medicina de B., en substitució d'Eusebi Oliver i Aznar, i va dimitir en arribar la República. Entre les seves aportacions tècniques cal esmentar la introducció d'un pigment a partir dels elements colorants del pebre vermell, la «Cajigalina» que servia per a la tinció macroscòpica dels lípids. També estudià les tècniques de conservació de les peces anatòmiques. Fou el creador d'un museu d'Anatomia Patològica a la facultat de Medicina de B. (1924) on recollia el material interessant que tenia a l'abast. Al començament de la guerra de 1936 va refugiar-se a Itàlia. Fou destituït del càrrec de professor per decret

de la Generalitat de 26 d'agost de 1936. Molt aviat passà a Burgos, on fou membre de la Junta Técnica del estado i morí als pocs mesos víctima d'una tifoidea. Es va donar el seu nom a la plaça que hi ha al davant de la Facultat de Medicina, de B.

1.785. **FERRER i CASSA, Francesc, M.** a Ciutat de Mallorca el 29-IX-1797. Catedràtic de Medicina mallorquí de les darreries del segle XVIII. Membre fundador de l'Acadèmia Mèdico-Pràctica de les Illes. Autor de: *Tratado del feto*, en el qual assegura que el fetus ja està animat al cap de vint-i-quatre hores, afirmant que ho pogué experimentar en tallar amb un ganivet una espècie de gra (procedent d'un avortament), que, segons ell, havia estat concebut feia quaranta-vuit hores; *Comentarios a los Anales de Mallorca del paborde D. Guillermo Tarrassa; Mallorca ilustrada en lo eclesiástico*, en dos volums; *Memoria sobre una calentura hética curada con la quina; Disertación de la peste, sus precauciones y curación*, per la qual, l'any 1796, li fou lliurat el títol de membre de l'Acadèmia Mèdico-Pràctica de Mallorca; *Discurso médico político y económico, en que se ponen de manifiesto los graves perjuicios que resultan a Palma de la vecindad del pantanoso terreno del Prat y de la mucha utilidad que podría resultar a la salud y al abasto del Reino de su disecación* (1797); *Discurso sobre los graves perjuicios que siente la humanidad por la envejecida costumbre de enterrar los cadáveres en el centro de las poblaciones y aún mucho más dentro de las iglesias* (1794); *Discurso sobre algunos graves perjuicios que se experimentan en el ejercicio práctico de la Medicina y sus insidencias* (1794); *Observación de una calentura hepática* (1795); *El plus ultra de la Kina. Discurso en que se ponen de manifiesto los muchos auxilios con que novísimamente por medio de este precioso vegetal se halla enriquecida la Materia Médica* (1795); *Dictamen sobre una dispnhea* (1795); *Discurso sobre el uso externo e interno del agua natural en orden a la conservación de la humana naturaleza y a la reparación de las frecuentes ruinas de su fábrica* (1796); *El cómo, el cuándo y el porqué conviene o desconviene el uso de los vegigatorios en orden a la reparación de las ruinas de la humana fábrica* (1796); *Discurso sobre las muchas ventajas que pueden acarrear a los médicos el emprender algunos viajes y abandonar por algún tiempo, el engañoso ídolo del desordenado amor al patrio suelo* (1798); *Noticiario de algunos apellidos ilustres que son o fueron en el Reino de Ma-*

llorca; *Varias noticias curiosas de las centurias 1500 y 1600, sacadas de los noticieros de Juan Fe, Antonio Fe y Jaime Pujol y aumentadas* (1795), i *Episcopologio majoricense del paborde Tarrasa, aumentado y continuado*.

(10, I, pàgs. 282 i 585)

1.786. **FERRER i ESTRUCH, Marià**. N. a Igualada (Anoia) el 12-X-1811. No era metge, sinó frare de l'orde dels escolapis. Professà a setze anys. Després de la revolució del 1835 es traslladà a Cuba. Allí, hi romangué uns treze anys. Emmalaltí de tuberculosi i fou guarit amb el tractament homeopàtic. Estudià i practicà l'Homeopatia, aprofundint a l'estudi de la doctrina. La Sociedad Hahnemania Matritense el nomenà soci de mèrit. Amic íntim del doctor Sanllehy i de Jaume Balmes. Ferrer guanyà nombrosos metges per a l'Homeopatia. Fundà l'Ateneu Igualadí per a la Classe Obrera.

(225)

1.787. **FERRER i FABREGA, Josep**. N. a Sant Pere Pescador (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771. També graduat en Medicina, a Osca, el mateix any.

(309)

1.788. **FERRER i GARCÉS, Josep**. De la meitat del segle XIX. Va escriure, en col·laboració amb Joan de Sàmano: *Memoria descriptiva de la Epidemia de Valle de Buelna que comprende la topografía del mismo, la descripción del estado sanitario, sus causas, diagnóstico, algunas historias de la enfermedad, su método curativo y profiláctico* (Santander 1838). També informà sobre el còlera morbo del 1855 a Santander.

(112, pàg. 276/77, pàg. 175)

1.789. **FERRER i GARCÉS, Ramon**. N. a Aitona (Segrià) el 18-X-1803; m. a B. el 2-I-1872. Fill de cirurgia. Cursà Medicina a Cervera. Llicenciat, el 1830, i doctorat el 24 d'octubre de 1831. Catedràtic de Patologia Externa i Medicina Operatòria al Col·legi Nacional de Medicina i Cirurgia, de B. (1834), del qual fou secretari. Més tard ocupà la càtedra de Medicina Legal a la mateixa Facultat (1845). L'any 1838, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina. Donà suport als alumnes que s'havien allistat a les milícies defensores de la Revolució del juliol del 1835. (V. «Diario de Barcelona», 1835, agost, pàg. 1816). Vicepresident de l'Acadèmia de Medicina i president de l'Ateneu. Juntament amb Joan Ramon Campaner, va demanar l'enderrocament de les muralles de B. (V. «La Botica», del 15-VII-1854). Membre de la Comissió Interina en pro de l'Emancipación Médica. Per haver-se'l suposat còmplice en

el projecte de publicació de la Constitució del 12 de gener de 1836, fou perseguit i deportat al castell del Morro de l'Havana. Durant la primera guerra carlina fou tinent de la Milícia Nacional, i va prendre part a l'acció de Puiggraciós. Més tard, fou capità de la M. N. i diputat per Lleida (V. «El Constitucional», del 16-IX i 21-X-1837). L'any 1839, formà part de la candidatura progressista. (V. «Diario de Barcelona», 1839, juliol, pàg. 2.922). Subsecretari de la junta directiva de la Sociedad de Mejora Carcelaria de la provincia de B. (V. «Diario de Barcelona», 1840, abril, pàg. 1.467). Membre de la Societat de Foment de la Il·lustració. Alcalde primer de B. (V. «El Popular», del 15-X-1841), de l'1-I-1841 al 17-XI-1841 i del 7-9-1854 al 28-XI-1854. Juntament amb el doctor Josep Castells, representà l'Acadèmia de Medicina, a la 3.ª Reunió dels metges italians, celebrada a Florència, el setembre del 1841 (V. «El Popular», del 17-I-1842). Morí solter. Col·laborà en el «Repertorio Médico-Farmacéutico de Barcelona» i «El Telégrafo Médico». Autor de: *Castración* (1835); *Oración inaugural leída el día 2 de octubre en el anfiteatro del Colegio Nacional de Medicina y Cirugía de Barcelona, para la apertura del curso escolar del año 1838* (Madrid 1837); *Clínica quirúrgica o consideraciones sobre el estudio práctico de la cirugía* (B. 1839); *Memoria de los trabajos de la Sociedad para la mejora del sistema carcelario correccional y penal de la provincia de B., leída en la Junta general el día 12 de junio de 1841* (B. 1842); *Fragments toxicológicos o explicación de algunos venenos, del modo de analizarlos y curar sus efectos* (B. 1846); *Tratado de Medicina Legal, o exposición razonada de las cuestiones jurídico-médicas que se suscitan en los tribunales de Justicia* (B. 1847, 2.ª ed. 1868); *Discurso inaugural que en la solemne apertura del curso académico de 1850-1851, ante la Universidad de B., en la iglesia de Nuestra Señora de Belén dijo el Dr. D. Ramón Ferrer y Garcés* (B. 1850), i *Algunas importantes consideraciones que debe tener presente el médico toxicólogo cuando esté encargado por los tribunales de Justicia de alguna investigación quimico-legal concerniente a procesos de envenenamiento*, com a discurs inaugural del curs a la Reial Acadèmia, llegit el 2 de gener de 1852. Per la seva càtedra quirúrgica adoptà, com a llibre de text, l'obra de Malgaigne: *Manual de Medicina operatoria fundado en la anatomía normal y patológica* (B. 1841), traduïda per A. N. i M. G. (V. «Boletín Oficial de la Provincia de Lérida», VIII, 1836).

(59, I, pàg. 594)

* **FERRER i GAZZA, Francesc.** — **V. FERRER i CASSA, Francesc.**

1.790. **FERRER i MITAYNA, David.** Doctor en Medicina. Exercí a là segona meitat del segle XIX. Col·laborà a «La Ciencia Médico-Escolástica» (1889). Autor de: *De la utilidad general de la Gimnasia y acción que ejercen sobre el organismo humano sus diferentes ejercicios* (B. 1883); *Nociones de Anatomía útiles para practicar la Gimnasia racional* (B. 1885); *Notas pedagógicas* (B. 1891), i *Cartilla de Gimnasia Higiénica, de carácter popular, para la divulgación y propaganda de esta indole de conocimientos* (1900).

(59, I, pàg. 585/77, pàg. 176/50, V, pàg. 368)

1.791. **FERRER i MITJANA, Carles.** Exercí a la segona meitat del segle XIX. A més de doctor en Medicina era batxiller en Ciències i mestre d'ensenyament primari. Com a soci de número de la Reial Acadèmia de Ciències Naturals i Arts, de B., presentà les comunicacions següents: *Memoria leída en el acto de su recepción en 12 de enero de 1867; Consideraciones acerca de los establecimientos que bajo el nombre de Academia u otro semejante se dedican al cultivo de las ciencias* (1867); *Apuntes necrológicos de Ramón Avellana* (1872); *Reseña de los trabajos de la Academia en los años 1874 a 1878 i Memoria sobre la circulación y el transformismo* (1887).

(59, I, pàg. 585)

1.792. **FERRER i PAPPAL, Jaume.** N. a Maó el 1817; m. el 1897? Metge i gramàtic. El 1836, fou desterrat a B. pel fet d'haver participat en uns aldarulls reivindicatius a Maó, d'on fou regidor municipal en diverses ocasions. Defensà el trasllat de la seu episcopal de Ciutadella a Maó. Tingué idees i opinions sobre filologia, d'escassa qualitat. Fundà i dirigí el periòdic «Es Menurquí» (1891), del qual sortiren pocs números. Escriví, amb la intenció d'introduir una ortografia fonètica per a ús exclusiu dels menorquins. Autor de: *Refutación al Viage pintoresco alrededor del Mundo (...)* publicado en francés bajo la dirección de Mr. Dumont d'Urville (Maó 1842); *Gramática general* (Maó 1849); *Quartille des dielctes menorquí* (Maó 1858); *Tratado de lectura del dialecto menorquí* (Maó 1870); *Tratado de Antología del dialecto menorquí* (Maó 1872), i *Diccionario menorquín-castellano* (Maó 1883-1887), en dos volums, i que, segons sembla, arriba fins a la paraula *Melé*.

(Andreu Murillo: 32, VII, pàg. 402/50, V, pàg. 368)

1.793. **FERRER i PIERA, Pau.** N. a B. el 6-I-1873; m. a Sitges (Garraf) el 5-X-1924. Fill del dramaturg Ferrer i Codina. Estudià matemàtiques amb el general August Miranda, a la marina de guerra, en el Ferrol, però sembla que abandonà aquests estudis i la seva primera vocació militar, per tenir dificultats econòmiques. Tornat a B., inicià l'estudi de les Ciències Exactes, però, en no veure-hi futur econòmic, cursà Medicina. Aquesta última carrera la va fer a B., menys l'assignatura de Medicina Legal, que havia suspès, i la va fer a Madrid. Llicenciat, el 1896, començà l'exercici professional a Portbou. El 1898, va tornar a B. El 1899, va realitzar un viatge a Fernando Poo i, de tornada, va escriure un llibre sobre aquell país. Es va doctorar, el 1902 i, poc temps després, era nomenat professor auxiliar, per oposició, a la càtedra del professor González Prats (1905). El 1908, era metge director de Banys, i el 1910, president d'honor del Primer Congrés Nacional de Tuberculosi. El març del 1920, després de sorolloses i discutides oposicions, era nomenat catedràtic numerari. Segons testimonis dels seus deixebles, era poc amic de fer exposicions científiques dels problemes clínics. Acostumava a fer el diagnòstic d'entrada, i moltes vegades ho encertava. El Directori Militar el va nomenar degà de la Facultat, el dia 5 de gener de 1924. Ho fou fins el 31 de març de 1925. Dirigí, juntament amb J. Puig Sureda i R. Jori Biscamps, la revista mensual «La Clínica Contemporánea». Autor de: *Estudio experimental y clínico de la viruela en el hombre y en los animales domésticos* (1898); *Estudio de la cistitis tuberculosa* (1900); *Fernando Poo y sus dependencias* (1900); *Semiología práctica pleuro-pulmonar, cardíaca y vascular* (1919); *Contribución al estudio de la mecánica circulatoria y de sus alteraciones* (1919), i juntament amb Royo Villanova: *Tratado de Patología y Clínica Médica*, en quatre volums. Traduí, de Choyce i Martin Beattie: *Tratado de Cirugía*; de Luciani: *Fisiología humana* (B. 1905-1912), en tres volums; de N. Ortner (juntament amb Víctor Conill): *Tratado de Terapéutica especial de las enfermedades internas*, i de T. Guisez: *La práctica otorrinolaringológica*.

(221/«Revista Médica de Barcelona», 1924, II, pàg. 476)

1.794. **FERRER i ROVIRA, Ramon.** N. a Agramunt (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1762. (241)

1.795. **FERRER i SOLERVICENS, Francesc.** N. a Artés (Bages) el 10-X-1885; m. a B. el 7-X-1943. Cursà medicina a B.; llicen-

ciat el 1907 l'any següent es va doctorar a Madrid. Començà el seu exercici professional com a metge de barri a la Barceloneta. L'any 1914 va obtenir, per oposició, la plaça de professor auxiliar d'Histologia, Anatomia Patològica i Patologia General de la facultat de Saragossa. El 1915 va tornar a B. com a auxiliar del doctor Vallejo Lobón, al qual succeí poc després com a encarregat de càtedra. També fou auxiliar a la càtedra del doctor González Prats. L'any 1926 va guanyar, per oposició, la càtedra de Clínica Mèdica de la Facultat de B., dirigint la Clínica B. Amb vocació de mestre aplegà al voltant seu un gran nombre de deixebles que el valoraven i respectaven i sobre els quals deixà una forta petjada. La seva exploració clínica es caracteritzava per un gran detallisme. De formació catòlica molt pregona, la seva tasca ha estat molt elogiada en el medis tradicionals de la nostra medicina. Col·laborà en els Congressos de metges de Llengua catalana i en moltes revistes mèdiques sobre tot de B.

1.796. **FERRER i TORRENTS, Francesc.** N. a B. el 1908; m. a Mèxic D. F. el 1979. Fill de farmacèutic. Va ser detingut quan encara no tenia disset anys, per haver-se'l considerat implicat en el complot de Garraf. Va estar empresonat a Alcalá de Henares, fins que fou indultat, el 1930. Cursà Medicina a B., i es diplomà més tard a Montpeller. Durant la guerra civil estigué a Sanitat i anà a l'exili passant pels camps de concentració a França. A Mèxic, reféu els estudis i s'hi doctorà. Allí, amb un grup de metges catalans, fundà La Médico Farmacèutica.

(Victor Castells, «Avui», del 9-XI-1979, pàg. 4)

* **FERRERA, Martí.** — **V. FERRERAS, MARTÍ.**

* **FERRERAS, Ignasi.** — **V. FERRERES, IGNASI.**

1.797. **FERRERAS, Martí.** N. a Badalona, exercí a les darreries del segle XVIII i al començament del segle XIX. Metge de l'Hospital Reial de prevenció, de Badalona, i soci íntim de la Reial Acadèmia Mèdico-pràctica, de B. Autor de: *Reflexiones sobre la curación de la hidrofobia* (B. 1797), i *Dos respuestas a la carta de Pedro Manubens, publicada en los diarios de B. de 12 y 14 de junio de 1798.*

(57, pàg. 249/77, pàg. 176)

1.798. **FERRERAS i LLORENS, Josep Oriol.** N. a B. el 8-IX-1810; m. el 12-1-1879.

Estudià Filosofia en el Seminari de B. Llicenciat, el 1834, i doctorat el 1844. El mateix any (1844), va morir el seu cunyat Josep Roca i Duran, que era farmacèutic. Perquè la família no perdés el negoci, inicià l'estudi de la carrera farmacèutica i es va llicenciar en aquesta el 1851. Fou membre de diverses corporacions. És autor de diverses traduccions, i fou ajudat sempre en aquesta tasca pel seu condeixeble Lluís Oms i Garrigolas. Citem, entre aquestes traduccions: *Manual de materia médica o sucinta descripción de los medicamentos* (B. 1831), de Milne Edwards i P. Vavasseur, en dos volums; *Tratado elemental completo de las enfermedades de las mujeres. Redactado según los principios de los autores modernos* (B. 1840), que fou revisat per Antoni Mayner; *Compendio del Tratado práctico de las enfermedades venéreas que escribió en francés el doctor en Medicina de la Facultad de Paris, H. M. J. Desruelles* (B. 1841), també revisat per Mayner; *Tratado práctico de las enfermedades de los niños, escrito en francés por el Dr. J. Barrier, arreglado a las lecciones del Dr. D. Antonio Mayner* (B. 1843), i *Tratado de terapéutica general, arreglado para que sirva de complemento al Manual de Materia Médica de Edwards y Vavasseur* (B. 1846). (59, I, pàg. 596)

1.799. **FERRERES.** Doctor en Arts i Medicina a la segona meitat del segle XVI. Catedràtic de l'Estudi General de B. (66, pàg. 205)

1.800. **FERRERES, Ignasi.** Metge i poeta del segle XVIII, nascut probablement a B. Fou un dels iniciadors del grup de la «Comunicació Literària» que vindicava l'ús del català. És important la seva *Apoloogia del idioma català, vindicantlo de les impostures d'alguns estrangers que lo acusan de aspre, incult i escàs*, de to apassionat en defensa de la llengüa. El 1766 publicà alguns poemes en català. Probablement la seva peça de més vàlua és el *Sotilloqui de Caifàs a la mort de Jesucrist Senyor nostre*. És un dels precursors de la nostra Renaixença. (419, vol. IV, pàgs. 184-185 i 705-710)

1.801. **FERRERES, Martí.** N. a Olost (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

* **FERRERES, Martí.** — **V. FARRERAS, MARTÍ.**

1.802. **FERRERES, Josep.** Metge tortosí de la primera meitat del segle XVIII.

1.803. **FERRET, Josep. N.** a Sitges (Garraf), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1766. (309)

1.804. **FERRET i OBRADOR, Gabriel.** De la primera meitat del segle xx. L'any 1914, era soci corresponsal a Ciutat de Mallorca, de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques. Inspector de Sanitat de Conca, i director del Laboratori Municipal d'Alacant. En les oposicions a la càtedra de Parasitologia, que guanyà Pittaluga, obtingué el número 2.

(123, 1916, pàg. 209, cobertes)

1.805. **FERRIOL, Joan.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor de: *Acerca de una calentura en un hombre de 27 años* (1798); *Observación de una calentura mesentérica benigna* (1798); *Observación acerca de unas calenturas* (1797); *Observación de un reumático con eretismo en todo el sistema nervioso* (1798).

(20)

1.806. **FEU, Francesc. N.** a B., excel·lí en el darrer terç del segle XVII. Doctor en Filosofia i Medicina. Autor de: *Medicum prognosticum, et hujas presentis anni 1676 universale judicium de aegritudinibus ac morboris affectibus, qui humana corpora nostra molestare valebant* (B. 1676).

(57, pàg. 250)

1.807. **FIGA i OLIU, Josep. N.** a Palamós (Baix Empordà) el 1880; m. el 4-XI-1968. Fill de metge. Cursà Medicina a B. Llicenciat, el 1900. Exercí a Palamós, fins al 1936, en què es traslladà a B. Del 1931 al 1936 fou vocal de la Junta Directiva del Col·legi de Metges de Girona. Autor del discurs inaugural de la XV Assemblea anual del Col·legi de Metges de Girona, celebrada a Peralada, el 2 de setembre de 1912: *Sobre glàndules de secreció interna. Funcions endocrines tiroparatiroides* (Girona 1912) i *Recull de poesies* (1960). Algú ha escrit el seu segon cognom: Olm.

(77, pàg. 177/53, 1969, núm. 41, pàg. 52)

1.808. **FIGAROLA, Francesc.** A la meitat del segle XIX era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació, de B.

* **FIGAROLA, Pere.** — V. **PERE FIGUEROLA.**

1.809. **FIGAROLA i SERRET, A.** De la segona meitat del segle XIX. Autor de: *Reflexiones teórico-prácticas sobre la queratitis* (1891).

(76, pàg. 81)

* **FIGASIOLA, Bernat.** — V. **BERNAT FIGASIOLA.**

1.810. **FIGEAC, Carles.** En el Trienni Constitucional era metge de Sanitat Militar a B. El 20 de març de 1822, signava, juntament amb altres metges militars, un document en què declarava que l'epidèmia de febra groga d'aquell temps era exòtica i contagiosa. És autor de la dissertació: *Sobre una preñez extrauterina* (1807).

(179)

1.811. **FIGUERAS, Onofre.** En jubilar-se el doctor Jaume Solà, el 25 de setembre de 1695, passà de practicant a metge extern de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Renuncià al càrrec el 3 de juny de 1708.

(54, pàg. 230)

1.812. **FIGUERAS, Josep.** El mes de novembre de 1701, era nomenat fadrí major cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona.

(54, pàg. 241)

1.813. **FIGUERAS i BASSOLS, Ignasi. N.** a Girona, el 25-III-1897; m. a Cabrera de Mar (Maresme), el 31-VII-1968. Llicenciat a B. el 1919, amplià estudis de radiologia a la Universitat de Viena amb el professor Holzknecht. El 1922 s'establí a B., on treballà tota la vida com a radiòleg en diferents institucions i principalment en el servei de Tisiologia del Dr. Jacint Reventós a l'Hospital de Sant Pau. Havia col·laborat a la «Revista Mèdica de Barcelona» en la qual publicà alguns treballs.

(53, 1969, núm. 40, pàg. 67)

1.814. **FIGUERES, Mestre.** Cirurgià de Reus a les darreries del segle xv.

(64, pàg. 66)

1.815. **FIGUERES, Pere. N.** a Bàscara (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780.

(309)

1.816. **FIGUEROLA, Baltasar.** Cirurgià, a Reus, a la segona meitat del segle XVI.

(64, pàg. 80)

* **FIGUEROLA, Bernat de.** — V. **BERNAT DE FIGUEROLA.**

* **FIGUEROLA, Pere.** — V. **PERE FIGUEROLA.**

1.817. **FIGUEROLA, Pere.** Metge que exercí a Sallent (Bages), documentat cap el 1600.

(414, pàg. 414)

1.818. **FILLOL i FEU, Josep. N.** a Torelló (Osona), es va graduar, a Cervera, l'any 1788. Era batxiller en Medicina, a Osca, el 1787.

(241/309)

1.819. **FILLOT, Sebastià.** Exercí l'Homeopatia, a la segona meitat del segle XIX. Autor de: *La controversia. Diálogo médico-social* (B. 1873). (59, I, pàg. 601)

1.820. **FIMEZ.** Metge jueu, que, juntament amb el seu germà Salomó, foren encarregats, pel rei Joan I, de la guarició d'un alt personatge a Alagón, l'any 1390. (42, pàg. 109)

1.821. **FINES, Jaume.** N. a Perpinyà el 1829; m. el 1904. Establert a Perpinyà, on fou cap de l'Hospital civil, es dedicà a la meteorologia. President de la Comissió Meteorològica dels Pirineus Orientals (1863), instal·là estacions d'observació en diversos punts de la regió, i a partir del 1879 organitzà l'Observatori Meteorològic de Perpinyà i en dirigí el butlletí. Publicà: *Notes sur la climatologie du Roussillon* (1883). (32, VII, pàg. 474)

1.822. **FIOL i JAUME, Bernat.** N. a Porreres (Mallorca) el 14-VIII-1778; m. a Ciutat de Mallorca el 18-VIII-1818. Estudià Medicina a B., on fou deixeble d'Antoni Cibot, a qui va ajudar a la formació dels seus: *Elementos de Física experimental*. Es doctorà, l'any 1806, en el Reial Col·legi de Cirurgia de B. Cultivà la Frenologia, de la qual fou un dels introductors a les Illes. Fou mestre de Joan Trias i Ramon Frau. Col·laborà a la revista «El Europeo» (1823). Autor de: *Análisis químico de las aguas termales de la villa de Campos; Tratado de las Bellas Artes; Memoria sobre el escorbuto; Tratado de Anatomía; Tratado de Fisiología Pictórica*, en la qual intentava ensenyar Osteologia i Miologia per a la seva ulterior aplicació a la pintura i a l'escultura (V. «El Europeo», del 21-II-1824), i *Memoria sobre la calentura amarilla que sufrió la ciudad de B. en el año 1804*. (10, I, pàg. 293)

* **FLANDES, Joan de.** — V. **JOAN DE FLANDES.**

1.823. **FLAQUER, Bernat.** Cirurgià, que, l'any 1593, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 164)

1.824. **FLEIX, Pere.** Vinculat amb l'Estudi de Lleida des del 1631 fins al 1677. (6, pàg. 414)

1.825. **FLO, Josep.** Metge forense, a B., a la segona meitat del segle XIX. Un dels primers a donar suport a la col·legiació mèdica a B. i en aquest sentit tingué una reunió amb altres metges, l'any 1889. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i a l'«Enciclopedia Médico-Farmacéutica».

A l'Acadèmia Médico Farmacèutica, llegí una *Memoria sobre la extracció de las agujas de trabajar crochet* (12 de juny de 1877).

* **FLOR, Pere Ça.** — V. **PERE ÇA FLOR.**

1.826. **FLORENSA, Ramon.** N. a Sant Martí de Sesgueioles (Anoia), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)

1.827. **FLORETA SINOGA.** Nascuda a Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà) era nomenada metgessa reial, l'any 1381. (407, pàg. 307)

1.828. **FLORIANA, Gabriel.** N. a Ciutat de Mallorca l'11-X-1774; m. a Ciutat de Mallorca el 16-X-1856. Llicenciat en Medicina i Cirurgia (1806) i doctor en Cirurgia (1813). L'any 1831, era bibliotecari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, de la qual més tard, fou vice-president. Conreà, a més de la Medicina, la literatura, la música, la botànica i la filosofia. Col·laborà en el «Periódico Mensual de Medicina y Cirugía», que s'editava a Pampiona. Autor de: *Observaciones sobre tumores y fistulas urinarias* (1831); *Historia, diagnóstico y progresos de la calentura amarilla* (1833); *Heridas contusas en la cabeza* (1834); *Modo de obrar del tártaro emético en las pulmonías y reumatismo* (1835); *Memoria sobre el cólera morbo* (1841); *Sobre el contagio de la fiebre amarilla* (1836); *Versión poddica y aplicación del forceps* (1849); *Reflexiones sobre la curación de unas fistulas urinarias*, i els discursos inaugurals de curs del 1834: *Sobre el modo que deben estudiarse los síntomas en la medicina*, i el del 1847: *De la prevención y desconfianza con que deben estudiarse los síntomas*. (10, I, pàg. 299/111, pàg. 24/161, pàg. 79)

1.829. **FLORIT, Josep.** Metge i poeta n. a Valls. Defensà la triaca magna. Va escriure una *Parafrahis*. (57, pàg. 250)

1.830. **FLORS i GARCIA, Joan.** N. a Vila-real (Plana Baixa); m. a Vila-real, el setembre de 1980. Metge, féu ua tasca de promotor de les edicions mèdiques creant, a B., l'Editorial Flors i l'Editorial Científico-Médica, molt coneguda i que assolí un gran prestigi. Estengué la seva obra pels països ibero-americans. Retirat a la seva vila nadiua, hi creà una fundació, que duu el seu nom, impulsant una institució educativa de caire social. Morí als vuitanta-set anys.

1.831. **FLOTATS i FUSTER, Josep.** N. a Cervera (Segarra) el 22-II-1779; m. a B. el

8-VII-1845. Estudià quatre anys de Teologia i, després, Medicina, a Cervera. L'any 1816, guanyà, per oposició, una càtedra a la Universitat de Cervera. La conservà fins al 1822, que passà a l'Escola Especial de l'Art de guarir, de B., on també exercí el seu magisteri a la càtedra de Medicina Legal. Soci numerari de l'Acadèmia de Medicina de B. El 1832, era metge major de l'Hospital de la Santa Creu, de B., per renúncia de Manuel Duran. També renuncià al càrrec el desembre de 1834, i fou substituït per Miquel Draper i Plantada. El 1835, fou reposat a la seva càtedra d'Institucions Mèdiques, de Cervera. Després va tornar a B. Autor d'unes *Quaestiones Medicae* (Cervera 1806). El 2 de gener de 1839 va fer el discurs inaugural de curs a l'Acadèmia, amb el tema *Conocerse a sí mismo es la base principal para adelantar en Medicina y practicarla debidamente*.

(«Diario de Barcelona», 1839, II, pàg. 744/54, pàg. 238/49, I, pàg. 407)

* FLUVIA, Berenguer de. — V. BERENGUER DE FLUVIA.

1.832. FOGAROLAS, Joan. N. a Arbúcies, al segle XVII. Autor de: *Examen judiciari y declaració dimanada del Supremo Tribunal de Apollo, a instancias de Hippocrates, Galeno y Avicenna. De y contra la errada idea de Mestre Pyrrander. En favor del ús salubre de la purga lenitiva en lo principi de febres dels vasos, originades o complicades al corruptela de alim uts o altres depravats humors de la prim^a regió* (B. 1676). (77, pàg. 177)

1.833. FOIX, Joan. N. a Gòsol (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1764. (241)

1.834. FOIX, Ramon. Doctor en Medicina, que, l'any 1734, exercia a Solsona. (411, pàg. 44)

1.835. FOIX i GUAL, Joan Baptista. N. a B. el 12-IX-1780; m. a Teià (Maresme) l'11-IX-1865. Llicenciat, a B., l'any 1807. Metge de regiment durant la Guerra del Francès, en la qual serví sota les ordres del Comte del Llobregat. Més tard, es dedicà a l'estudi de la Farmacologia i la Terapèutica, amb Junoy. El 24 d'abril de 1820, era nomenat catedràtic, per concurs, del Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia. Declarat impuriàcat, el 1824, fou separat de la càtedra i reintegrat de nou el 13 de setembre de 1825. Des del 1845 al 1863 fou catedràtic de Terapèutica a la Facultat de Medicina, de B. Fou membre de l'Acadèmia

de Medicina. Havia estat deixeble i ajudant de vacunació del doctor Francesc Piguillem. Foix, segons repetits anuncis en el «Diario de Barcelona», vacunava, al seu domicili (carrer de Petritxol, 11), amb lina enviada pels doctors Epps i James, de Londres i París, respectivament. Va ser president de la Comissió de Minería de la Societat Econòmica d'Amics del País. Col·laborà en el «Periódico de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña» (1821) i publicà algun sonet en català (V. «Revista Farmacèutica Española», del 15-V-1863. Autor de: *Introducción a la historia natural de los insectos y clasificación de algunos encontrados en los alrededores de B.* (1816); *Forúnculo acumulado* (1833); *Arte de recetar y formulario práctico conforme a las lecciones públicas dadas en el Real Colegio de Medicina y Cirugía* (B. 1835), a imitació de l'obra escrita en llatí per Gaubins; *Elogio histórico de D. Francisco Carbonell y Bravo* (1839); *Noticia de las aguas minerales más principales de España* (B. 1840); *Curso de Materia Médica o de Farmacología, refundido y arreglado* (B., vers el 1845), en dos volums; *Breve reseña del origen, progresos y estado actual de la materia médica* (B. 1846); *Apuntes sobre la Terapèutica general* (B. 1858); *El Congreso de los dioses y los sabios o el triunfo de las luces en la formación del plan de estudios y nueva ley de instrucción pública*, i les traduccions, de Schmitt: *Cuentecitos para niños y niñas*; l'obra de Seoane: *Instruccions generals sobre'l modo de preservarse del cólera morbo epidemich ab indicacions acerca de son metodo curatiu* (B. 1834), i els dos volums, de F. Foy: *Curso de Materia Médica o de Farmacología* (B. 1838). (59, I, pàg. 606)

1.836. FOIXA, Joan de. Metge del rei Martí (1403).

1.837. FOLCH, Francesc. El 1682, eraadrí major cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. El 1689, va passar a cirurgia extern. Es jubilà el mes de maig de 1700. (54, pàg. 241)

1.838. FOLCH i AMICH, Francesc de P. N. a Granada el 2-X-1799; m. a B. el 9-XII-1888. Féu els estudis en el Col·legi de B. Llicenciat, el 1824, i doctorat el 1829. L'any 1827, era professor ajudant en el Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia, de B. Formà part d'una comissió, juntament amb Lorenzo Sánchez Núñez i Pedro María Rubio, enviada a París, per a estudiar el cólera, l'any 1832. També visitaren Viena, on es va posar en contacte amb un nucli homeòpata, Munic i Berlín. A B., fou catedràtic

de Patologia General i Anatomia Patològica, i es jubilà d'aquest càrrec el 1880, després d'ocupar-lo durant uns cinquanta anys. Degà de la Facultat, vocal de la Junta Municipal de Beneficència i membre numerari de l'Acadèmia de Medicina, des del 1839. Simpatitzà amb l'Homeopatia. Vocal de la Junta Superior de Sanitat del Principat. L'any 1834, lluità contra el còlera a Tarragona. Autor de: *Breve descripción del cólera morbo oriental que se padeció en la ciudad de Sevilla en los meses de setiembre, octubre y parte de noviembre del año de 1833* (B. 1834); *Informe general de la Comisión Facultativa enviada por el Gobierno español a observar el cólera morbo en países extranjeros* (Madrid 1834), juntament amb els doctors Pedro M. Rubio i Lorenzo Sánchez Núñez; *Observaciones sobre la inflamación en general* (1840), i *Tratado elemental de Patología General y Anatomía Patológica* (B. 1845).

(59, I, pàg. 608)

1.839. **FOLCH i PI, Jordi**. N. a B. el 1911; m. a Boston el 3-X-1979. Llicenciat a B. treballà a l'Institut de Fisiologia del professor Pi i Sunyer. Després de la guerra civil va haver-se d'exiliar als Estats Units i adquirí la nacionalitat nord-americana. Féu estudis sobre la bioquímica del sistema nerviós i va descobrir una proteïna, que ell mateix va denominar «proteolípida», que era un component principal de l'estructura del sistema nerviós de les espècies superiors. Doctor honoris causa de Montpeller, membre de la Societat Japonesa de Neuroquímica i de la National Academy of Sciences, dels E.U.A. President del National Institut of Mental Health. Catedràtic de Neuroquímica a Harvard, i director d'investigacions al Mclean Hospital (Belmont, Massachussets). Ha estat una de les grans personalitats científiques de la nostra medicina de l'exili. («Avui», del 11-X-1979, pàg. 6.)

* **FOLGAÇ, Ramon**. — V. **RAMON FALGAÇ**.

1.840. **FOLGAROLAS, Joan**. Metge d'Amer (Selva) al segle XVII. (315, pàg. 1262)

* **FOLGUER, Joan**. — V. **JOAN FOLGUER**.

1.841. **FOLGUERAS, Domènec**. L'any 1703, era aspirant a una càtedra de Medicina de la Universitat de B. (28, 1973, IX, núm. 27, pàg. 29)

1.842. **FOLLA i RIVES, Antoni**. Consta com a suplent del metge Jaume Parcet a l'Hospital de sant Pau i santa Tecla de

Tarragona l'any 1819 i com a aspirant a una plaça de metge numerari del mateix hospital l'any 1823. També consten altres col·laboracions seves ulteriors amb aquest hospital. (417, núm. 22, pàg. 25)

1.843. **FOLOUER, Bernardí**. N. a B., va obtenir el títol de llicenciat en Medicina el 28 de febrer de 1580. Va fer oposicions a la càtedra de Medicina i aforismes d'Hipòcrates, juntament amb Lluís Joan Vileta, i la va guanyar el 31 d'agost de 1602.

1.844. **FOLTZ, J. M.** Anglès. De la meitat del segle XIX. Autor de: *The endemic influence of evil government, illustrated in a view of the climate, topography and diseases of the island of Minorca, with medical statistics of a voyage of circumnavigation of the globe and an account of other service. both ashore and afloat* (Nueva York 1843). (10, II, pàg. 637)

1.845. **FONCOSA, Joan Baptista**. N. a Cantavieja (Terol), al començament del segle XVIII. Estudià Medicina a B. i fou metge de l'Hospital de la Santa Creu. Autor de: *Noticia de la verdadera medicina vindicada de las calumnias del vulgo* (B. 1745). (60, III, pàg. 291)

1.846. **FONOLL, Joan Francesc**. L'any 1579, va obtenir el títol de batxiller, llicenciat i de doctor en Medicina, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 204)

1.847. **FONS, Joan**. Cirurgià, que, l'any 1599, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàg. 164)

1.848. **FONT, Andreu**. L'any 1471, exercia la Cirurgia a Mallorca. (115, pàg. 18)

* **FONT, Bartomeu Ça**. — V. **BARTOMEU ÇA FONT**.

1.849. **FONT, Eusebi**. N. a Biosca (Segarra), es va graduar, a Cervera, l'any 1786. (241)

1.850. **FONT, Francesc**. N. a Sanauja (Segarra), es va graduar, a Cervera, l'any 1779. (241)

1.851. **FONT, Joan**. Al començament del segle XVII, exercia la Cirurgia a B. (396, VIII, pàg. 172)

1.852. **FONT, Josep**. N. a Almofter (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)

1.853. **FONT, Josep**. N. a Calaf (Anoia), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)

1.854. **FONT, Pere.** Doctor en Medicina, que visqué a cavall dels segles XVI i XVII. Mestre a l'Estudi General de B. Citat per Bernat Mas en el seu llibre *Orde breu per preservar y curar de peste* (pàg. 11). Autor de: *Compendium di-ae ad libros logicorum A (rt) is, intelligendos admodum utile ac necess (ariu)m, autore Petro Font Mediae et liberalium artio doctore gravissimo earumdemquae in florentissima Barcinonensi Universitate publico professore scriptum a Joanne Moragues eiusdem doctoris discipulo. Anno a Christo nato 1594 decimo septimo Laldas novembris; Compendium dialectique Francisci Titelmani. Interpraetatum a Gabriele Vallbona prima philosophiae laurea decorato. Anno 1594 i Comentarij in universam Artis Dialecticam A Petro Font Medinae et liberalium artium doctore dictati, et a me Johanne Clement Moragues scrpti feurint anno a Christo nato 1595.* L'any 1617 consta un doctor en medicina, d'aquest nom com a membre del Consell de Cent.

(77, pàg. 179/396, IX, pàg. 358)

1.855. **FONT, Pere.** Metge, a Manresa (Bages), al començament del segle XVII.

(91, pàg. 185)

1.856. **FONT, Pere.** Llicenciat, l'any 1663. a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Més tard, es doctorà.

(22/63 pàg. 55)

1.857. **FONT, Pere.** N. a Girona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. Va exercir a B. Propietari d'un establiment ortopèdic, situat al carrer de Lladó, 12, on acudien, sobretot, les filles de famílies benestants afectades de curvadures i desviacions de la columna vertebral. Mentre seguien el tractament, per evitar el tedi de l'internat, aquelles senyorettes rebien classes de lectura, música, escriptura... Aquest establiment, primer i únic del país, fou inaugurat l'u de novembre de 1837.

(«Diario de Barcelona», 1839, abril, pàg. 1390)

1.858. **FONT i CARBALLO, Feliu.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798.

(309)

1.859. **FONT i FERRES, Joaquim.** Metge i apotecari, que exercia, a B., en el segon terç del segle XIX. Membre de l'Acadèmia de Ciències Naturals. Autor de: *El médico de la gota y del reumatismo* (B. 1848); *Manual de enfermedades secretas; Tratado de terapéutica-médico-quirúrgica para los casos de envenenamiento y asfíxia i*

Investigaciones acerca del cólera morbo asiático (B. 1855).

(59, I, pàg. 612)

1.860. **FONT i GUITART, Joan.** M. l'any 1889. Doctor en Medicina. Posseïa diversos idiomes. Col·laborà a diverses publicacions, entre d'altres la revista «La Abeja», que dirigia a B. en Bergnes de las Casas. Traduí diverses obres anglo-saxones.

(59, I, pàg. 612)

1.861. **FONT i LLAMBIAS, Jaume.** Metge menorquí de mitjan segle XVIII. Excel·lí especialment en les epidèmies del 1744 i del 1749. Col·laborà amb Jordi Cleghorn.

(118, II, pàg. 568)

1.862. **FONT i LLANÇA, Jacint.** N. a Hostalric (Selva), es va graduar, a Cervera, l'any 1768.

(241)

1.863. **FONT i MARTÍ, Miquel dels Sants.** N. a Reus (Baix Camp) el 1862. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1886. Un dels fundadors, a Reus, de l'Associació Catalanista. El 1887, fundà la revista il·lustrada «Reus Artistic». El 1893, exercia la professió en el poble de l'Aleixar, d'on, el 1909, es va traslladar a B. Va ser un dels fundadors del Centre Catòlic Obrer de Sant Vicenç de Paül. Col·laborà a «La Veu del Camp», «Lo Somatent» i moltes altres revistes. Autor d'unes *Crónicas barcelonesas* i del llibre *Recuerdos del viaje*, sobre París, Brussel·les, Anvers, Nuremberg, Berlín i Colònia.

(118, II, pàg. 568)

1.864. **FONT i MATALÍ, Llorenç.** N. a la Bisbal (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. També graduat, a Osca, el 1759. Exercí a B., i s'oposà al grup promotor de la creació de la Reial Acadèmia de Medicina. L'any 1798, encara exercia.

(309/141, pàg. 15)

1.865. **FONT i MONTEROS, Jaume.** N. a Porreres (Mallorca oriental) al 1856; m. el 28-XII-1933. Cursà Medicina, a B. on es llicencià, l'any 1880. Exercí a Ciutat de Mallorca i es distinguí com a higienista i fundador de colònies escolars. L'any 1905, era alcalde de Ciutat. L'any 1909, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat, amb el discurs *Catecismo uretro-vesical en el hombre, o arte de sondar bien*. Col·laborà a la «Revista Balear de Ciencias Médicas», «La Última Hora» (1902), «El Liberal», «La Almudaina i altres revistes.

(20/111, pàg. 58 i 59)

1.866. **FONT i MOSELLA, Joaquim.** Exercí en el segon terç del segle XIX. Autor de: *Consideraciones sobre los inconvenientes que irrogan a la salud de los jornaleros y*

a la pública de Barcelona las fábricas en especial las de vapor, y sobre las ventajas de trasladarlas a la llanura de casa Túnez (B. 1852). (77, pàg. 180)

1.867. FONT i POL, Jacint. N. a Granollers (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

1.868. FONT i ROURE, Ramon. N. a Canet de Mar (Maresme) al 1811. Cursà Medicina i Cirurgia a Montpeller, on es doctorà el 1836. També cursà Farmàcia en el Col·legi de Sant Victorià, de B. Exercí a B. i al seu poble nadiu. Metge-director de les aigües medicinals de Caldes de Malavella. Instal·là un establiment ortopèdic-gimnàstic a Canet de Mar. Col·laborà a diverses periòdics. El 1846, dirigí, a B., «Los Selectos de la Facultad Médica». Autor de: *Les neuroses* (Montpeller, 1836), i *Las ocho épocas, Atlas histórico-bibliográfico de las Ciencias Médicas, que comprende la medicina, cirugía y farmacia, etc., con los descubrimientos, obras, autores, sistemas, etc., pertenecientes a dicha ciencia, desde los tiempos más fabulosos hasta el día* (B. 1845) (59, I, pàg. 613)

1.869. FONT i TORNE, Manuel. N. a B. al 1856; m. a B. el 22-XI-1928. Féu estudis a B. i els amplia a París, on, per accident, va perdre un ull. Amb el treball en prosa titulat *Cronologia parda*, guanyà un premi, a Sitges, el 1894. Formà part de la comissió de metges catalans que va assistir en un Congrés Mèdic celebrat a Rússia. El 1908, representà l'Ateneu, de B., a les Illes, amb motiu del VII centenari de la naixença de Jaume I. Col·laborà, amb el pseudònim «Menut», en «El Poble Català», on publicà durant algun temps els articles «Menudalla». També col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» i a la «Revista de Ciencias Médicas». Féu el doctorat amb la tesi *De la galvano-càustica química (electrolisis)* (B. 1884). Autor de: *Vilagabia. Poema* (B. 1891); *De la prostitución reglamentada. Consideraciones filosóficas, morales y sociales* (B. 1895); *Ascensió al pic d'Aneto (Maladeta)* (B. 1899); *El mal de montanya* (B. 1901)... (118, II, pàg. 569)

1.870. FONTANA, Jaume. A les darreries del segle XVII era lector a l'Estudi General de Medicina, de B. (152)

1.871. FONTANALS, Arnau de. *Medicus chirurgicus* del rei Alfons el Magnànim, en el segle XV, que posseí alguns béns a Sicília. (5, pàg. 137/37, pàg. 45)

1.872. FONTANALS, Bernat. L'any 1441, era cirurgia amb exercici a B., i el 21 d'octubre d'aquell any va practicar una autòpsia. (4, pàg. 177)

1.873. FONTANAIS, Francesc. A mitjan segle XIX, exercí l'Homeopatia a Mataró. («Revista Homeopática», 1901, pàg. 267)

1.874. FONTANALS, Josep. N. a Bellpuig d'Urgell, es va graduar, a Cervera, l'any 1776. (241)

1.875. FONTANALS, Lluís. N. a Bellpuig d'Urgell, es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)

1.876. FONTANALS, Ramon. N. a Agramunt (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1764. (241)

1.877. FONTANALS i ARAUJO, Francesc. N. a Lleida i llicenciat a B. el 1885. Metge director del llitzaret de Vinaixa, durant el còlera del 1885. Durant quaranta anys fou pediatra de la Inclusa Provincial de Lleida. Col·laborà a les revistes lleidatanes «La Unión Médica» i el «Boletín Médico». Autor de: *Consideraciones sobre el concepto médico legal de las heridas* (Lleida 1897); *Epidemia de fiebre tifoidea en el Valle de Arán (1912-1913)* (Lleida 1913); *Primeras vacunaciones anti-tifólicas colectivas de la infancia, practicadas en España* (Lleida 1914), i juntament amb Joan Llorens: *Informe que elevan a la Excm. Comisión Provincial de Lérida (...), acerca la inspección realizada a los asilados (...), en el manicomio de San Baudilio de Llobregat (...), y al manicomio de Reus...* (Lleida 1901).

(6, pàg. 227 i 337/122, pàg. 37-38-62)

* FONTANET, Pere de. — V. PERE DE FONTANET.

1.878. FONTANO, Nicolau. Autor de: *Aphorismi Hippocratis, per ordinem in certas classes dispositi. Omnibus Medicinæ, Chirurgiæ que; studiosis valde utiles, summopere necessaris auctore N... F... Medico Amstelve damensi. As praeclarum Barcinonensium Medicorum coetum* (B., 1650). (77, pàg. 181)

1.879. FONTBONA i VENTOSA, Josep. N. a B. el 16-IV-1877; m. a B. el 22-II-1940. Llicenciat, el 1898, i doctorat el 1927. Relacionat amb el Centre Escolar Catalanista, publicà treballs a diverses revistes i fou secretari de redacció de «La Gynecologia Catalana» (1898-1899), la primera revista mèdica en català. Presidí el Col·legi de Metges de B. del 1931 al 1933, càrrec des del qual portà a terme una important tasca social, i inaugurà el Casal del Metge (1932). En dimitir, el 1933, fou nomenat, per unanimitat, president honorari. (32, VII, pàg. 578)

1.880. **FONTLLONGA, Francesc.** Doctor en Medicina, que, l'any 1707, era conseller segon de l'Ajuntament de B.

(396, XXVI, pàg. 54)

1.881. **FONTSARE i EBERHARD, Pelai.** N. a B., es va llicenciar el 1899. Autor de: *Higiene militar en campanya* (B. 1898), i *Compendio elemental de Fisiologia e Higiene* (B. 1903) en dos volums.

(77, pàg. 181/76, pàg. 48)

1.882. **FOUÏÉ, Joan.** N. a Montblanc (Conca de Barberà), es va graduar, a Cervera, l'any 1775.

(241)

1.883. **FORADADA, Agustí.** Membre del Col·legi de Metges de Lleida cap al 1585.

(63, pàg. 46)

1.884. **FORS, Josep.** N. a Lleida, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1782.

(309)

1.885. **FORMICA-CORSI i CORONADO, Antoni.** N. a Mataró (Maresme) el 1852; m. el 1939. Llicenciat a B., el 1875. Exercí a Arenys de Mar i a B. Es decantà per l'homeopatia (V. «El Consultor Homeopàtic», 1889, pàg. 157). Va passar, més tard, a l'Institut Homeopàtic, de Madrid, i a l'Uruguai, on va ésser un dels introductors de l'homeopatia en aquell país. Va morir a l'Uruguai. Col·laborà a «La Independència Mèdica», on, l'u de novembre de 1874, va acceptar els principis de Virchow sobre les cèl·lules, amb unes certes reserves, i a la «Revista de Ciencias Mèdicas». Autor de: *Descripción, preparación e historia del caracol óseo y membranoso* (B. 1875); *Tratado de Osteologia* (B. 1877); *Osteogenia o aplicación de los principios generales del Transformismo* (B. 1877); *Manual de Cirugía menor* (B. 1888), escrit en col·laboració amb J. Martínez Sánchez, i *Manual de Obstetricia* (B., vers el 1900).

(59, I, pàg. 615/403)

1.886. **FORMIGUERA i HERNANDEZ, Gonçal.** Col·laborà a la Gaceta Mèdica Catalana, els anys 1880 i 1882 amb dos comentaris de tema psicopatològic. Autor també d'una monografia sobre *La Psicastenía* (B. 1928).

(343, pàg. 67)

1.887. **FORMIGUERA i MANÉN, Lleó.** M. a Lleida, l'any 1939. Cirurgià format a l'escola del doctor Corachan. Va exercir a Lleida. Director i fundador de la Clínica Formiguera. Director de l'Hospital de Lleida. Nacionalista i liberal, va ser un membre actiu de l'Ateneu de Lleida. Va col·laborar a les revistes «Annals de Medicina» i «Nuevo Boletín Médico». Quan va caure Lleida, va ser afusellat.

1.888. **FORMIGUERA i SOLER, Lleó.** De la segona meitat del segle XIX i el començament del XX. Col·laborà a «La Independència Mèdica», «El Restaurador Farmacèutic» i a la «Gaceta Mèdica Catalana», de la qual fou codirector des del 15 de gener de 1881 al 15 d'octubre de 1882. Participà en el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana.

1.889. **FORN, Bartomeu.** Obtingué el títol de batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775.

(309)

1.890. **FORN, Joan.** Obtingué el títol de batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1782.

(309)

1.891. **FORNAGUERA, Tomàs.** Doctor en Medicina, que, a la primera meitat del segle XIX, es distingí per l'aplicació de la vacuna, que rebia de Gloucester.

(«Diario de Barcelona», 1844, maig, pàg. 1.819)

1.892. **FORNELL, Antoni.** A la primera meitat del segle XIX, lliurà, a l'Acadèmia de Medicina de B., una memòria amb el títol *Fuente sulfúrea de Sisguer, en la provincia de Lérida*.

(59, I, pàg. 616)

1.893. **FORNELLS, Antoni.** Metge a Tarragona que morí el 3 de setembre de 1885 com a conseqüència de l'epidèmia de còlera.

(417, núm. 23, pàg. 31)

1.894. **FORNELLS, Francesc.** M. el 1733. El 1697, era «metge segon de fora casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B. El juny del 1708, era degà. Catedràtic de Medicina, a l'Estudi General, restà a B. quan la Universitat fou traslladada a Cervera, l'any 1717. Es jubilà del seu càrrec a l'Hospital, l'any 1730. Autor de: *Medicina fisiológica* (1698).

(54, pàg. 230/49, I, pàg. 97)

1.895. **FORNELLS, Tomàs.** Doctor en Medicina del començament del segle XVIII. Fill del metge Francesc Fornells. El 1730, era metge supernumerari de l'Hospital de la Santa Creu, de B., passant a «metge segon extern» el 1738.

(54, pàg. 231)

1.896. **FORNÈR, Pasqual.** N. a Pujalt (Anoia), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1762.

(309)

1.897. **FORNÈS, Josep.** Hostalric (Selva, va). De la segona meitat del segle XVIII. Membre del Consell de Cent (1713-1714), i capità d'una companyia d'estudiants, intervingué activament en la lluita militar. Catedràtic de Fisiologia Mèdica, restà a B., quan la Universitat fou traslladada a Cervera l'any 1717. El 1720, era comissionat per la ciutat de B. per anar a Montpeller i a Marsella i informar sobre la pesta que

hi havia allí. Juntament amb Rafael Steve, Francesc Clarassó, Joan Pla, i Jeroni Badia investigà a València, a Saragossa i a Madrid els mètodes d'evitar la propagació de la tisi i elevaren una comunicació a l'Ajuntament de B., amb les seves conclusions, el 27 d'agost de 1730. Juntament amb Santpons, Rigals, Steva, Güell, Soriano i d'altres, demanà al monarca, l'any 1754, el restabliment a B. de l'antic Col·legi de Medicina, petició que fou denegada el 1762. Autor de: *Tractatus de peste precipuae Gallo-provintiali et Occitanicae* (B. 1725), on hi ha una certa confusió de dades, segons el doctor Comenge.

(49, I, pàg. 97/57, pàg. 265/41, VI, pàgs. 457-459/60, III, pàgs. 25-51)

1.898. **FORNÉS i LLORELL, Josep.** Fill de Josep Fornés. Va escriure unes cartes relatives a la pesta del Migdia francès, lliurades al seu pare, quan aquest es trobava a Montpeller, i que foren impreses juntament amb l'obra del seu pare.

(57, pàg. 266)

1.899. **FORNET, Felip.** N. a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759.

(309)

1.900. **FORNIT, Felip.** N. a Tortosa (Baix Ebre). Batxiller en medicina a Osca (1759), revalidat el 1774, exercí a Benifallet (Baix Ebre).

(24, pàg. 52)

1.901. **FORNIT i CLEMENT, Miquel.** N. a Benifallet (Baix Ebre) el 5-XI-1765, fill del metge d'aquella vila, Felip Fornit. Fou batxiller en medicina a Saragossa el 1793 i revalidat el 1796.

(24, pàg. 52)

1.902. **FORNS, Rafael.** Exercí a Sant Feliu de Llobregat, a la segona meitat del segle XIX. Col·laborà a «La Independència Mèdica» i a la «Gaceta Mèdica Catalana».

1.903. **FORNS i PORTELLA, Rafael.** N. a Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat). Fill del cirurgià Rafael Fornés. Doctorat en Cirurgia i revalidat el 1821. Exercí a Sant Boi. Traduí, de Voullonne: *Determinar cuáles son las enfermedades que en la medicina activa es preferible a la expectante y ésta a la activa; y cuáles son las señales por las que el médico conoce que debe obrar o quedar en la inacción, mientras espera la ocasión favorable para administrar o aplicar el remedio?* (B. 1831), i la memòria, de Marc: *Consulta médico legal para Enriqueta Cornier, consorte de Berton, acusada de homicidio cometido vo-*

luntariamente y con remediación (B., 1832).

(77, pàgs. 252 i 463)

1.904. **FORNS i ROMANS, Rafael.** N. a Coves de Vinromà (Plana Alta), el 12-XII-1868. Metge i pintor. Cursà a la universitat de B. les carreres de medicina i de farmàcia, i l'any 1888 es doctorà en ambdues facultats. Fou ajudant de Clínicas de San Carles. Molt relacionat i protegit pel doctor Letamendi. El 1892 guanyà, per oposició, la plaça de metge del Col·legi nacional de sords-muts i Orbs de Madrid. El 1895 s'encarregà interinament de l'ensenyament de l'oto-rino-laringologia a la facultat de Madrid, dedicant-se a aquesta especialitat. El 1908 fou nomenat, per oposició, catedràtic d'Higiene de la mateixa facultat. Fou president d'honor del Primer Congrés espanyol d'ORL (Madrid, 1896); fundador de la revista «La Otorrinolaringología española» (Madrid, 1897), que després es convertí en «Revista de Especialidades Médicas». Autor d'un text extens d'*Otiatria*; d'una *Historia de la otología en España*; d'un *Curso de higiene general* (Madrid, 1911) i de molts altres treballs. La seva obra com a pintor, sobre tot de paisatge, ha estat molt destacada, havent obtingut un premi a l'Exposició Nacional de 1920 i participat en nombroses exposicions tant a B. com a Madrid. La seva producció fou molt abundant.

(118, II, pàg. 589/425, t. 24, pàg. 511 i ap.)

1.905. **FORT, Antoni.** Cirurgià, que, l'any 1598, era membre del Consell de Cent, de Barcelona

(396, VII, pàg. 162)

1.906. **FORT, Mestre Martí.** Mestre en Arts i Medicina, que exercí, a Tarragona, cap al 1404.

(64, pàg. 42)

* **FORT, Sixtus.** — V. **SIXTUS FORT.**

1.907. **FORT i NOGUES, Josep.** N. a Riudoms (Baix Camp). Doctorat a Gandia i revalidat en el Protomedicat, l'any 1772. L'any 1782, era nomenat provisionalment, i el 1783, definitivament, cirurgià major de l'hospital de Tarragona. Havia fet els estudis en el Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona.

(113, pàg. 123)

1.908. **FORT i SUGRANYES, Salvador.** N. a Tarragona, era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1757.

(309)

1.909. **FORTICH.** Metge, a Solsona, a la primera meitat del segle XVII.

(334)

1.910. **FORTUNY, Antoni.** N. a Alguaire (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1785.

(309)

- 1.911. **FORTUNY, Francesc.** De la primera meitat del segle XIX. Lliurà a l'Acadèmia de Medicina de B. el treball *Descripció topogràfica de la villa del Vendrell* (1821). (59, I, pàg. 618)
- 1.912. **FORTUNY, Isidor.** N. a Centelles (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)
- 1.913. **FORTUNY, Miquel.** M. l'1-IX-1636. Doctor en Medicina, que exercí a Reus. on se li va dedicar un carrer. Va morir assassinat. (397, pàg. 36)
- 1.914. **FORTUNY, Pere.** N. a Sant Martí de Maldà (Urgell), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. Es va graduar a Cervera, el 1788. (241/309)
- 1.915. **FORTUNY i CABRÉ, Ramon.** N. a Pratdip el 9-II-1852; m. a València el 18-I-1925. Començà l'exercici professional a Cuba, on dirigí, fins al 1882, l'Hospital de Guanajay. El seu amic i mestre, doctor Benavent, el convertí a l'homeopatia, que passà a exercir a València.
(V. «Revista de Homeopatia Práctica», B., 1925, pàg. 31)
- 1.916. **FORTUNY i DURAN, A.** De les darreries del segle XIX. Autor del treball *Del anàlisi de la orina en la Clínica* (B. 1899), prologat per Santiago Ramon y Cajal. (76, pàg. 106)
- 1.917. **FORTUNY i ROS, Isidre.** De la primera meitat del segle XVIII. El seu fill, Antoni Fortuny i Palau, també metge, nasqué a Alguaire (Segrià) el 15 d'agost de 1763. (24)
- 1.918. **FOXA, Joan.** Metge del rei Martí. Fou entès en Astronomia. Cap a l'any 1395, Joan I l'autoritza a entrar al seu servei. (42, pàg. 174/117)
- 1.919. **FRAGA, Anastasi.** N. a Lleida. El 27 de març de 1660, estava graduat de batxiller en Medicina per l'Estudi de Lleida. Exercí, a Lleida, a la segona meitat del segle XVII. (6, pàg. 415)
- 1.920. **FRAGA i BUSQUET, Francesc.** De la primera meitat del segle XVIII. Féu estudis a Montpeller. Després de les oposicions del 1725, fou el primer catedràtic d'Anatomia, a la Universitat de Cervera. El substituï el doctor Rabassa. (2, I, pàg. 586/49, I, pàg. 401)
- 1.921. **FRAGO, Miquel.** Nascut a Igualada (Anoia), va obtenir el títol de doctor en Medicina el 3 d'octubre de 1568. (66, pàg. 199)
- 1.922. **FRAMIS DE MENA, Josep Maria.** N. a B. el 5-VI-1905; m. el 1976. Llicenciat el 1931 es dedicà molt aviat a la cardiologia en el dispensari que portava el doctor Cristià Cortés a l'Hospital Clínic. Excel·lí com a cardiòleg clínic i formador d'especialistes. (53, 1976, núm. 63)
- 1.923. **FRANCAS, Albert.** Nascut a la Pobla de Lillet (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)
- 1.924. **FRANCBOSER, Miquel Jaume.** El 6 d'abril de 1590, era examinat, a Girona, per a exercir la Cirurgia. (408, pàg. 28)
- 1.925. **FRANCÉS.** Metge, a Reus, a les darreries del segle xv. (64, pàg. 54)
- 1.926. **FRANCÉS i ANTONIN, Josep Maria.** N. a B. el 5-VIII-1930; m. a B. el juny de 1971. Fill i net de metges, estudià medicina a B., on es llicencià el 1953. Dedicat desseguida a la pediatria ingressà a la càtedra del professor Ramos, éssent metge de guàrdia i professor ajudant. Amplià estudis a Suïssa, amb els professors Fancioni i Prader, doctorant-se per la universitat de Zurich. També es doctorà a B. amb la tesi «*Nanisme-hipotàlamo-hipofisario*» (1961). Dedicat a la carrera universitària fou professor adjunt a la càtedra de Pediatria de la facultat de B., amb el professor Cruz (1966), i féu oposicions a càtedra. Destacà sobre tot per la seva capacitat directiva i d'organització i per la seva dedicació a l'endocrinologia infantil, de la qual fou un dels capdavanters aquí. Publicà un nombre molt considerable de treballs, molts d'ells a revistes estrangeres, principalment suïsses (Helvetica Pediatrica Acta). Fou membre fundador del Pediatric Endocrinology Club i fou designat president, per a l'any 1972 de la Societat Europea d'Endocrinologia Pediàtrica i del Congrés d'aquesta societat que s'havia de fer el 1972 a B., càrrecs que la seva mort prematura —a causa d'un melanoma— li impedí d'ocupar. (226/53, 1971, núm. 9, pàgs. 25-26)
- 1.927. **FRANCESC, Mestre.** Exercí la Medicina, a Reus, a la primera meitat del segle xv. (64, pàg. 23)
- 1.928. **FRANCESC, Jeroni.** Cirurgià, que l'any 1687, exercia a Girona. (408, pàg. 30)

- 1.929. **FRANCESC, Joan.** El 29 de juny de 1720, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 31)
- 1.930. **FRANCESC, Marià.** Nascut a Falset (Priorat), era batxiller en Medicina, a Osa, l'any 1742. (309)
- 1.931. **FRANCESC CA RIERA.** Metge mort probablement l'any 1304. (62)
- 1.932. **FRANCESC CALMETS.** Els anys 1367 i 1371 fa lectura de Medicina, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Successor de Jaume d'Agramont. Abans fou lector de la càtedra d'Arts i Filosofia Natural. (63, pàg. 23)
- 1.933. **FRANCESC CLOTA.** Cirurgià que exercia, a B., cap al 1387. Fundà, a les darreries del segle XIV, una societat, amb altres cirurgians i barbers, amb finalitat primordialment mercantil. Tingué, però, també caires docents. (37, pàg. 38)
- 1.934. **FRANCESC CONILL.** M. el 1389. L'any 1378, consta com a professor de Medicina a l'Escola Mèdica de Montpeller, càrrec en el qual continuà fins a la seva mort. Anteriorment, havia estat metge de Carles el Dolent de Navarra i del papa Climent VII. (5, pàg. 133)
- 1.935. **FRANCESC DE BESALÚ.** Físic convers del segle XV, abans anomenat Vidal Struch. (4, pàg. 209)
- 1.936. **FRANCESC DE BURGOS.** Del segle XV. Metge de Ferran I i d'Alfons V. Tractà Maria, muller del segon. Més tard, va ser canonge a Toledo. (4, pàg. 29)
- 1.937. **FRANCESC DE COMBA.** Entre els anys 1348 i 1368 exercia la Cirurgia a Besalú. (409, pàg. 174)
- 1.938. **FRANCESC DE OUERALT.** Mort, a Lleida, a les darreries del 1445. Professor de l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, on ensenyava Filosofia Natural. Metge del Capítol de la Seu i del bisbe Garcia Aznarez. Mestre de Pere Pintor. Segons Cardoner i Planas, ja era professor de l'Estudi General de Lleida, abans del 1401 (4, pàg. 82). (63, pàg. 30)
- 1.939. **FRANCESC DES PLA.** Mestre en Medicina, que acompanyà l'Infant Alfons a la conquesta de Sardenya, l'any 1323. (4, pàg. 102)
- 1.940. **FRANCESC PONT.** Cirurgià, que exercia, a B., a les darreries del segle XIV (1390). (37, pàg. 38)
- 1.941. **FRANCESC RIBALTA.** Metge mallorquí, que acompanyà el papa Benet XIII l'aragonès Pedro de Luna, quan aquest fugí del palau dels papes d'Avinyó, a la matinalada de l'11 de març de 1403. (5, pàg. 134)
- 1.942. **FRANCESC SANT POL.** Cirurgià del segle XIV. (37, pàg. 59)
- 1.943. **FRANCESCA DE BERGA.** Nascuda a Lleida, es va casar amb Bonanat de Berga. L'any 1338, era llevadora de la reina. (407, pàg. 315)
- 1.944. **FRANCH, Joan.** Nascut a Lleida, es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)
- 1.945. **FRANCH, Narcís.** Cap al 1403, exercia a Tarragona. (64, pàg. 42)
- 1.946. **FRANCOLÍ i PLANAS, A.** Metge de l'Alcaldia de l'Ajuntament de B. Nascut a B. i llicenciat l'any 1888. Autor de: *Consideraciones sobre la etiologia, patogenia y tratamiento de las Uretritis Blenorragicas* (B. 1890). (77, pàg. 182)
- 1.947. **FRANCOY, Mestre.** Cirurgià d'Alfons el Magnànim. (5, pàg. 136)
- 1.948. **FRANQUESA, Josep.** A B., fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació, a la primera meitat del segle XIX. Va enviar a l'Acadèmia de Medicina una memòria sobre el mecanisme de la cicatriçació de les ferides i les úlceres. (59, I, pàg. 626)
- 1.949. **FRANQUESA i SIVILLA, Antoni.** N. en Mataró el 9-X-1863. Va haver de pagar-se els estudis fent de soldat. Llicenciat el 1886, es quedà a exercir a Mataró. El 1888, era metge forense de Mataró. Autor de: *El Còdigo Militar* (1882); *Réplica al Sr. D. Estanislao Artal Mayoral, por las ideas vertidas en un folleto que ha escrito con el título de «Dos palabras acerca de la enfermedad reinante en el Colegio de San Ignacio de los Jesuitas en Manresa»* (Mataró, 1886); *Topografía Médica de Mataró y su zona* (B. 1889); *Intimidades de un médico* (Mataró s. d.) i *El Señor Sequah y sus preparados* (Mataró, 1891). (59, I, pàg. 625)
- 1.950. **FRANQUET, Batista.** Batxiller en Medicina, a B., a la meitat del segle XVIII. Es va graduar, a Cervera, l'any 1747. (54, pàg. 232)
- 1.951. **FRANQUET, Josep.** Poc abans de l'any 1766, era delegat, a Tortosa, del Protomedicat. (28, 1975, núm. 46, pàg. 4)
- 1.952. **FRANQUIS, Joan.** N. a Cornudella (Priorat), fou catedràtic d'Anatomia, a Cervera, l'any 1775. (49, I, pàg. 407)
- 1.953. **FRAU i ARMENDARIZ, Ramon.** N. a Ciutat de Mallorca el 1787; m. a Madrid el 14-X-1861. Elias de Molins i altres autors

el consideren fill de B. Cursà Medicina i Cirurgia a Mallorca, i fou deixeble de Bernat Fiol. Durant els seus estudis fou practicant a l'hospital de Ciutat. Doctorat en Medicina i Cirurgia, a B., el 1818. El 1819, li concediren una càtedra en el Col·legi Sant Carles, de Madrid. Els anys 1821 i 1822 ensenyà Història de la Medicina i Bibliografia Mèdica en el Reial Col·legi de Cirurgia de B., i fou el primer catedràtic d'aquesta disciplina, al nostre país. Del 1824 al 1825, fou catedràtic numerari, mentre la repressió absolutista purificava altres professors. Tanmateix, el 1825, tornà a ésser supernumerari, descendint de categoria. El 1827, s'encarregà de la càtedra d'Affectedes externs i d'operacions, succeint a Antoni San German. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B. Més tard, excedent en el Col·legi de B., fixà la residència a Madrid. El 1838 i el 1839, donà a l'Ateneu, de Madrid, unes conferències sobre Fisiologia (V. «El Semanario Pintoresco», Madrid 1839). El 1841, el Govern l'agracià amb una càtedra vacant que hi havia en el Col·legi de Sant Carles, desestimant el parer dels catedràtics d'aquell centre, que estaven contra aquell nomenament (V. «El Popular», B., del 17-VII-1841). El 1843, era catedràtic en propietat de Patologia Quirúrgica. Malgrat que va assajar en alguns dels seus pacients la terapèutica homeopàtica, va ser un dels més decidits a combatre aquell sistema mèdic. El 1846, era nomenat director general del Cos de Sanitat Militar. Autor de: *Traqueitis crònica* (1824); *Afección calculosa* (1828); *Fracturas complicadas con abertura de los tegumentos* (1832); *Acerca del carácter contagioso del cólera morbo-asidático* (1832); discurs inaugural del curs, al Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia de B., com a secretari del centre, fet el 2 d'octubre de 1832, amb el tema: *La Medicina y la Cirugía prácticas se hallan en España en igual grado de adelantamiento que en las naciones más ilustradas de Europa* (Madrid, 1833), on fa un resum històric i bibliogràfic de la Medicina espanyola i en el qual combat Broussais quan la doctrina d'aquest dominava la nostra Medicina; *Úlceras reumáticas* (1834); *La Medicina es entre todas las ciencias la que se ocupa más filosóficamente en el estudio del hombre físico, moral e intelectual* (Madrid, 1842), com a discurs inaugural de curs pronunciat a Sant Carles; *La Homeopatía juzgada en el terreno de los hechos. Lecciones dadas en la Facultad de Medicina de la Universidad de Madrid* (Madrid, 1850), que van ser replicades per Valero (signant amb una «V») amb: *Examen de*

las lecciones del doctor Frau contra la Homeopatía, i que van ser contrareplicades per Frau, amb: *La Homeopatía juzgada en el terreno de los hechos. Segundas lecciones dadas en la Facultad de Medicina de la Universidad de Madrid* (Madrid, 1851), i *La Medicina y la Cirugía prácticas en España* (Madrid, 1852). Traduí, de Begin: *Nuevos elementos de Medicina y Cirugía operatorias* (B., 1827); de Magendie: *Compendio elemental de Fisiología* (B., 1828, I i II, i 1829, III), en tres volums; *Suplemento a los elementos de Cirugía y de Medicina operatoria del Dr. Begin* (B., 1832), i en col·laboració amb el seu condeixeble Joan Trias i Sampol, l'obra de Capuron: *Elementos de Medicina* (V. «Diario de Barcelona», 1839, juliol, pàg. 3.193).

(10, pàg. 320/179)

1.954. FREIXA. Metge, a Reus, al segle XVI. (64, pàg. 29)

1.955. FREIXA, Joan. Cap a l'anv 1515, exercí a Tarragona. (64, pàg. 42)

1.956. FREIXAS, Francesc. N. a Ulldeu (Priorat), es va graduar, a Cervera, l'any 1774. (241)

1.957. FREIXAS, Josep. N. a Vilanova (sic) de Cubells (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1763. (241)

1.958. FREIXAS i FREIXAS, Joan. N. a B. el 1860; m. el 1933. Cursà Medicina, a B. Fou un dels fundadors de l'Ateneu d'Alumnes Interns de la Facultat de Medicina de B. Llicenciat, el 1882, i doctorat l'any següent, a Madrid, amb la tesi *Valor comparativo de los diferentes métodos antisépticos empleados en cirugía para la curación de las heridas*. Guanyà diversos premis literaris. Va escriure algunes poesies a la «Revista Frenopàtica Barcelonesa». Amb el també metge Jacint Laporta, Alfons Parés, Gonçal Vehils i en Bofarull va fundar, el 1882, la revista «La Barretina» i, un any més tard, la «Revista Literària», que es publicà dos anys. El mateix any va participar en el Certamen Frenopàtic organitzat per Giné i Partagàs. El 1886, guanyà per oposició la plaça de metge-ajudant, en el servei d'Alvar Esquerdo, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888. Patriota nacionalista-conservador, va ésser un dels fundadors de la Lliga Regionalista i formà part de la primera junta directiva d'aquesta. Presidí el Casal Catalanista de la Barceloneta. Prengué part activíssima a les campanyes per a la catalanització de l'Ateneu Barcelonès, de l'Econòmica d'Amics del País i de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Fou president d'aquesta última associació en el bie-

ni 1930-1932. Adjunt de la Junta organitzadora del primer Congrés de Metges de Llengua Catalana (1913), va ser el president del segon (1918) i va prendre part activa a tots els altres. Professor honorari de la Facultat de Medicina de Barcelona i president de l'Associació de Metges de Llengua Catalana. El 1932, va ser nomenat acadèmic numerari de l'Acadèmia de Medicina (V. «Revista Médica de Barcelona», 1932, XII), on va ingressar amb el discurs *Exit perennal* (B. 1932). Els seus cursos de Clínica Mèdica, donats en català, iniciaren l'escola lliure catalana de Medicina interna. Redactor de «La Veu de Catalunya», hi inserí unes *Impresions de viatge per la Catalunya francesa* (1901). Col·laborà en el *Diccionari de Medicina*, que dirigí el doctor Corachan; redactor des de la seva fundació dels «Annals de Medicina de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques». Essent alumne ja col·laborava a la «Gaceta Médica Catalana». També va escriure en el «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona»; «Revista Española de Medicina y Cirugía»; «Revista de Medicina, Cirugía y Farmacia»; «Las Ciencias Médicas»; «Monitor Mèdic»; «Anales del Hospital de Santa Cruz y San Pablo», i altres revistes. Autor de les obres teatrals: *Cada hu per hont l'enfila i De portas endins*, comèdia estrenada el 19 de novembre de 1884; *Algunas consideraciones sobre el tratamiento de la difteria* (B. 1890); *De la inmunidad criminal que confiere la falta de cumplimiento del artículo 81 de la vigente Ley de Sanidad* (1892); *Toxidermias de origen gastro-intestinal* (1894); *Influencia del estat moral en el desentrollo de la malaltia* (B. 1904), com a discurs inaugural del curs 1903-1904 a l'Acadèmia dels Sants Cosme i Damià; *Consideracions respecte a pronòstic. (El meu llibre de pronòstics)* (B., 1911); *Tractament de la febra tifoidea*, amb la qual intervingué en el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana (1913); *Un cas notable diagnosticat de cranc gàstric. Malaltia de Glenard* (B., 1916); *Impresions de metge* (B., s. d. però del 1916); *Biografia d'En Antoni de Gimbernat. Introducció. Biografia. Eptleg* (B., 1916); *Règim alimentici en les malalties del sistema circulatori de la sang* (B., 1917); *Vacunoteràpia en la febre tifoidea. Una base per a sa aplicació* (B., 1918); sota la seva direcció es publicà la *Bibliografia Medical de Catalunya. Inventari primer* (B., 1918); *Del meu treball en l'Hospital de la Santa Creu, en el curs de 1919-1920* (B., 1920); *Perpetuïnes* (1920); *Unes quantes flors de les anomenades immortals* (1922); *Les hores lliures* (Narra-

cions) (B., 1926); *Biografia del Dr. Bartomeu Robert i Yarzabal 1842-1902* (B., 1928); *Neumo-diagnòstic* (B., 1929); *Biografia del Dr. Josep Maria Roca* (B., 1930), i *Les bases del diagnòstic clinic de la tuberculosi pulmonar de l'adult com a ponència al VII Congrés de Metges de Llengua Catalana* (1932). (177)

1.959. **FREIXINET, Nicolau.** Llicenciat, l'any 1683, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 56)

1.960. **FRIAS i ROIG, Alexandre.** N. a Reus (Baix Camp) el 20-VIII-1878; m. a Reus el 26-II-1963. Estudià la carrera de Magisteri a Tarragona i la de Medicina, a B. Llicenciat el 1902 i doctorat el 1918, amb la tesi *El Kala-azar infantil en Reus y su comarca*. Metge titular de l'Ametlla de Mar i metge forense a Vilafranca del Penedès. El 1915, era nomenat metge de la Beneficència Municipal de Reus. Especialitzat en Pediatria, amb l'ajut econòmic d'Evarist Fàbregues i Pàmies, va fundar l'Institut de Puericultura de Reus, l'any 1919. Professor auxiliar de l'Institut General i Tècnic de Reus des de l'any 1915. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Fundà i dirigí la revista «Puericultura» (1921-1936), que es publicava a Reus. Alguns dels seus escrits van firmats amb el pseudònim «Dr. Sanitas». Col·laborà a «Pràctica Mèdica» i altres revistes. El 1939, el van fer director de l'Obra Nacional Sindicalista de la Protecció a la Madre y al Niño. El 1945, dirigia el departament de Pediatria de l'Hospital de Sant Joan, de Reus. Autor de: *Técnica de las inyecciones intravenosas de salvarsan* (606) (Reus, 1911); *Un caso de rabia humana* (Reus, 1913); *Lucha contra la mortalidad infantil. Consejos a las madres para criar bien a sus hijos* (1916); *Reglamentación i programa mínim de la inspecció mèdico-escolar i del pla a seguir per l'educació física i Lo que deben saber las madres* (1927). (227/429)

* **FRIGOLA, Bernat de.** — V. **BERNAT DE FRIGOLA.**

1.961. **FRONTERA i BAUZA, Antoni.** M. el XII-1921. Metge mallorquí, que, l'any 1874, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca, i que va presidir (1895-1897). Autor de: *Algunas consideraciones sobre los cuerpos extraños en la vejiga* (Palma, 1898), com a discurs inaugural del curs acadèmic, i *Un caso de anuria calculosa* (1908). (20)

1.962. **FRONTERA i ESTELRICH, Lluís.** Metge mallorquí; membre numerari de la

Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Mallorca (1909). Autor de: *Algunas consideraciones acerca del pronóstico y tratamiento de la blenorragia, en relación con la profilaxis social* (1909), i *Dificultades en el tratamiento del empiema tuberculoso* (1915). (20)

1.963. **FULGEM, J.** Metge de Pere IV. (38, pàg. 76)

* **FULGENI, Joan.** — V. **JOAN FULGENI.**

* **FULGINES, Joan de.** — V. **JOAN DE FULGINES.**

* **FULGINIO, Joan de.** — V. **JOAN DE FULGINES.**

1.964. **FULLIT, Sebastià.** Cirurgià gironí del segle xv. (408, pàg. 33)

1.965. **FUNYS, Miquel.** N. a Argentona (Maresme), era batxiller en Medicina, a Oisca, l'any 1757. (309)

1.966. **FUREST i ROCA, Modest.** N. a Sant Pol de Mar (Maresme); m. el 1939. Cursà Medicina a B. i exercí a Girona. Vers el 1873, s'inicià en la pràctica de l'Homeopatia (V. «Revista de Homeopatia Pràctica», 1918, pàg. 266). Més tard, ingressà a la Lliga Vegetariana (V. *Id.*, 1915, pàg. 63). Muntà una fàbrica d'aliments comprimits, entre els quals cal esmentar Xocolata Forestin. Membre de l'Acadèmia Mèdico Homeopàtica de B. Col·laborà en els «Archivos de la Medicina Homeopàtica». Com a gerent de la Societat Vichy Catalán, probablement va dirigir la revista «El Vichy Catalán» (1890). Autor de: *Leciones sobre la Homeopatia* (Girona, 1880), amb un pròleg de Rino Hurtado; *Enfermedades de los niños y su tratamiento homeopático* (Girona, 1890-1891), en dos volums; *Del reumatismo* (Girona, 1897); *Culturització física per medi de la Gimnàstica respiratòria* (Girona, 1914); *Divisibilidad de la materia y potencialidad de sus fuerzas* (B., 1915); *Pro Patria* (1916), es tracta d'un full volant relatiu a la manca d'higiene pública a Sant Pol de Mar; *Una excursión rapidísima por el campo clínico de los remedios complexos* (B., 1916); *La Disenteria* (B., 1917), i la novel·leta *L'avia Tuietes* (Blanes, 1934). (77, pàg. 185)

1.967. **FUSTEGUERAS, Celedoni.** Llicenciat el 1735, tres anys més tard, va fer oposicions a una càtedra de Medicina de la Universitat de Cervera. (28, 1973, núm. 22, pàg. 4)

1.968. **FUSTEGUERAS, Francesc.** N. a Torà de Riubregós (Segarra), es va graduar, a Cervera, l'any 1766. (241)

1.969. **FUSTER, Ferran.** Doctor en Medicina, que, l'any 1616, exercia a Girona. (408, pàg. 28)

1.970. **FUSTER, Joan.** El 20 de desembre de 1720, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 31)

1.971. **FUSTER, Josep Joan Nicolau.** N. a Perpinyà, el 1801; m. a Ogeu el 1876. Estudià medicina a la facultat de Montpeller, de la qual fou professor de Clínica Mèdica de 1848 a 1875. Col·laborà activament a la «Gazette Médicale» i al «Bulletin de Therapeutique» de Paris. Tingué gran nomenada com a metge pràctic. Autor de «Des antagonismes morbides» (Montpeller, 1848); «Du pronostic médical (Montpeller, 1848); «Monographie clinique de l'affection catarrhale» (Paris, 1861); «Considérations sur les tempéraments et les âges dans leurs rapports avec les systèmes des forces vitales (Montpeller, 1826); «Des maladies de la France dans les rapports avec les saisons ou histoire médicale et météorologique de la France» (Paris, 1840), obra que fou premiada per l'Institut de França; «Des changements dans le climat de la France (Paris, 1845); i «Clinique médicale de Montpellier» (Paris, 1874). (118, II, pàg. 636/425, t. 25, pàg. 309)

1.972. **FUSTER, Pau.** Metge, a B., al segle xvii. L'any 1684, era conseller de l'Ajuntament. (396, XX, pàg. 200)

1.973. **FUSTER, Rafael.** El primer terç del segle xviii, feia estudis a l'Escola de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 99)

1.974. **FUSTER, Rafael F.** Doctor en Medicina, que, entre els anys 1652 i 1680, exercia a Girona. (408, pàg. 28)

1.975. **FUSTER i DOMINGO, Narcís.** Metge, a Ripollet, a les darreries del segle xix. Col·laborà, amb diversos articles escrits en llengua catalana, a la «Revista Científica y Profesional» (1898), que es publicava a Montcada.

1.976. **FUSTER i FERNANDEZ, Agustí.** De l'últim terç del segle xix. En el volum del Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, hi té publicada la memòria *Algunas consideraciones sobre el tratamiento abortivo de la sífilis.* (77, pàg. 186)

1.977. **FUSTER i FORTEZA, Gabriel.** Metge mallorquí de la primera meitat del segle xix. Autor de: *Profilaxis de una peste bubónica* (Mallorca, 1820). (115, pàg. 26)

* **FUXA, Joan.** — V. **FOXA, Joan.**

G

1.978. **GABALDA, Cosme.** Graduat en Medicina, a Osca, l'any 1770. (309)

1.979. **GABALDA, Pau.** N. a Riudoms (Baix Camp) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. (309)

1.980. **GABARRÓ i GARCIA, Pere.** N. a Igualada (Anoia) l'1-I-1899; m. a B. el 4-V-1980. Des del 1918 era llicenciat en Farmàcia. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1924. Professor adjunt de Patologia Quirúrgica del 1929 al 1933. Exiliat el 1939, passà a Manchester. Durant tres anys treballà amb sir Harold Gillies. Després passà cinc anys al front del servei de Cirurgia Plàstica del Baguley Emergency Hospital, i del Christie Hospital and Holt Radium Institute. També va cultivar l'excursionisme i així va descriure la *via Gabarró*, a la Pica d'Estats. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana i al Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana. Col·laborà a la «British Medical Journal Surgery», de Saint Louis (Estats Units) i altres revistes. Autor de: *Pel país dels fiords* (1930), *Com cal auxiliar un ferit* (1931); *Les publicacions científiques en llengua catalana* (1931), *Una plàstia important de la cara* (1933); *La Cirurgia plàstica en el tratamiento de los cánceres faciales; Estado actual de la Cirugía plástica* (1955) i molts altres treballs.

1.981. **GARAS, Pere.** M. el 30-IX-1656. Exercí, a Lleida, a la primera meitat del

segle XVII. Director de l'Hospital del Morbo, lluità contra la pesta de l'any 1652.

(6, pàg. 415/22)

1.982. **GABRIEL, Mestre.** Metge de Reus cap a l'any 1525. (64, pàg. 35)

1.983. **GABRIEL DEL CORTELL.** Metge valencià del segle XIV, que estava al servei de la Casa Reial catalana.

(9, pàg. 28)

1.984. **GABRIEL DE TARREGA.** Metge del segle XV, nascut a Tàrrega. Entre els anys 1468 i 1536, any en què morí, exercí a Bordeus.

(5, pàg. 138)

1.985. **GAFFAI, Silvestre.** N. a Besalú (Garrotxa) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

1.986. **GAL, Josep.** Autor de: *Compendio práctico de enfermedades venéreas, herpes, etc.* (B. 1859).

(59, I, pàg. 633)

1.987. **GALAB, Mestre.** Metge jueu del call lleidatà de la segona meitat del segle XV, autor d'alguns tractats de Medicina, entre d'altres: *Antidotarium* (Lió, 1508). Quan el 1492 els Reis Catòlics decretaren l'expulsió dels jueus, passà a l'exili. Segons Torres Amat, parlen d'ell: Wolff, t. III, pàg. 172; Nicolàs Antonio, t. II, pàgs. 354 i 365 i Castro, a la pàg. 355. També hem trobat la grafia Calap.

(6, pàg. 415/57, pàg. 268)

* GALAF. — V. GALAB.

- 1.988. **GALARD i BOYER, Josep**. N. el 1867 a Vidreres; m. el XII-1955. Metge el 1895. Féu els primers estudis a França. Va cursar Medicina a B. Exercí a Vilalba dels Arcs (Terra Alta). Més tard, es traslladà a B. Membre de l'Institut i l'Acadèmia Homeopàtica de B. Dirigí la «Revista de Homeopatia Práctica». Juntament amb el doctor Soler i Pla traduí, de l'anglès Clarkes: *Formulario*, i de l'alemany M. Schaa-be: *Tratado de Terapéutica Homeopática*. (74, pàg. 53)
- 1.989. **GALCERAN, Carles**. Metge a Vilanova i la Geltrú, un dels primers seguidors de la frenologia a aquesta ciutat. Fou un dels signants de la carta lloatoria que es lliurà a Marià Cubí, en ocasió del curs que aquest féu el febrer de 1844 a Vilanova. (420, pàg. 510)
- 1.990. **GALCERAN, Francesc**. N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)
- 1.991. **GALCERAN i GASPÀR, Artur**. N. a B. el 18-XI-1884; m. el 25-XII-1959. a Cervera, l'any 1738. (6, pàg. 415)
- 1.992. **GALCERAN i GASPÀR, Artur**. N. a B. el 18-XI-1884; m. el 25-XII-1959. Fill de Galceran i Granés. Fou metge de l'Hospital de Nens i de les Cases de Socors de B. Autor de: *Acció social contra la sífilis. Medios prácticos para evitarla* (B., 1910), amb un pròleg d'Andreu Martínez Vargas; *Preceptos higiénicos para evitar las neuropatías en la infancia* (B., 1910). Col·laborà als «Archivos de Terapéutica de las Enfermedades nerviosas y mentales» (1907) i a la «Gaceta Médica Catalana». Entre els anys 1912 i 1921, destacant un treball seu sobre les alteracions del cap dels nens anormals i un altra sobre les indicacions de l'internament dels malalts mentals en els manicomis. (77, pàg. 187/343, pàg. 69)
- 1.993. **GALCERAN i GRANÉS, Artur**. N. a Girona el 1850; m. a B. el I-1919. Cursà Medicina a B. Llicenciat, el 1875. Ingressà com a metge intern en el manicomi de Nova Betlem de B., sota la direcció de Giné i Partagàs, del qual fou el més important deixeble. Participà en el Certamen Frenopàtic del 1883. Amplià estudis a Milà (Itàlia) amb el doctor Cristiani. Del 1885 al 1895, dirigí el manicomi de Sant Boi. Tingué una decidida intervenció en la construcció de l'Institut Pere Mata, de Reus, del qual fou codirector juntament amb el doctor Rodríguez Méndez. L'any 1911, fou un dels fundadors i president de la Societat de Psiquiatria i Neurologia. Partidari del *no restraint*, d'ell és la frase: «L'específic de l'agitació és la llibertat», a la qual es conservà fidelment en tots els centres d'higiene mental que va dirigir. Col·laborà a «La Independencia Médica»; «Revista de Ciencias Médicas»; «Gaceta Médica de Cataluña»; «Gaceta Médica Catalana»; «Revista Frenopática Barcelonesa»; «Boletín de la Academia de Higiene»; «Gaceta Sanitaria de Barcelona» (a l'octubre del 1895, hi ha unes lliçons que ell havia donat), i altres revistes. Fundà i dirigí el «Boletín del Manicomio de San Baudilio de Llobregat», que es publicà mensualment des del 1886 al 1895; els «Archivos de Terapéutica de las Enfermedades Nerviosas y Mentales»; i els «Anales de la Sociedad de Psiquiatria y Neurología». Autor de: *Tratado de dermatosis nerviosas (Su génesis y anatomía patológica)* (B., 1883), amb un pròleg de Giné i Partagàs; *El determinismo en la voluntad. Responsabilidad parcial de los alienados. Circunstancias meteóricas que ejercen mayor influjo en las formas exaltadas y deprimentes de la locura* (B., 1884); *Tratamiento a que deben someterse los delincuentes bajo el punto de vista de la higiene social; Casuística y terapéutica de la delincuencia; Alcances de la electroestática en el histerismo y las indicaciones de la galvanización cerebral; Relación entre la sífilis y la parálisis cerebral; Testosornos psíquicos del tuberculoso, modificadores de la capacidad mental. Responsabilidad de los tuberculosos; Instituto manicómico de San Baudilio de Llobregat* (B., 1886); *Ensayo de clasificación anatomopatológico de las vesanias* (B., 1889); *Ejecutoria en favor del manicomio de San Baudilio de Llobregat* (B., 1889); *El moderno manicomio de Sant Baudilio de Llobregat* (B., 1892); *La medicina mental. Los manicomos en Italia. (Apuntes de un viaje científico)* (B., 1894); *Neuropatología y Psiquiatria generales* (B., 1895); *Puntos concretos sobre electro-diagnóstico y electroterapéutica* (B., 1897); *Cómo deben ser los asilos para enfermos de la mente* (B., 1907), i *Diagnóstico Frenopático* (Girona, 1908). Fou el psiquiatra pràctic de més nivell a Catalunya a les dues primeres dècades d'aquest segle. Parellada n'esmenta més d'un centenar de treballs. (422/343, pàg. 69-79)
- 1.994. **GALI, Bonaventura**. L'any 1735, consta com a metge de l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. (54, pàg. 231)
- 1.995. **GALI, Joan**. De la meitat del segle XIX. Autor de: *Consideraciones sobre un absceso, que terminó por la expulsión de cálculos biliares* (1846). (58, pàg. 118)

1.996. **GALÍ, Josep. N.** a Palafrugell (Baix Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1766. (241)

* **GALÍ i CAMPS, Lleonard.** — **V. GALLI i CAMPS, Lleonard.**

1.997. **GALÍ i LALANDE.** Traduí al català el treball del doctor Alfred Fournier: *Alguns consells sobre malalties venèries* (B., 1909). (77, pàg. 182)

1.998. **GALLART, Antoni. N.** a Ribera de Cardós (Pallars Sobirà) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)

1.999. **GALLART, Antoni. N.** a Tremp (Pallars Jussà), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. El 1804, consta com a catedràtic de Medicina, de la Universitat de Cervera. Possiblement és el mateix que, anys més tard, exercí a Tremp. (49, I, pàg. 467)

2.000. **GALLART, Ignasi.** Metge de l'Hospital de Tarragona, que morí l'any 1771. (113, pàg. 122)

2.001. **GALLART, Joan. N.** a Tremp (Pallars Jussà), es va graduar, a Cervera, l'any 1763. (241)

2.002. **GALLART, Pere.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)

2.003. **GALLART i MONES, Francesc. N.** al Prat de Llobregat (Baix Llobregat) el 30-IX-1880; m. a B. el 16-III-1960. Cursà Medicina a B. Fou un dels fundadors de la revista mèdico-humorística «L'Ull Clínic» i de la Confraria de la Xeringa. Llicenciat el 1901, poc després va contreure matrimoni amb una filla del doctor Pere Esquerdo. El 1906, va ingressar en el Servei de Pere Esquerdo, de l'Hospital de la Santa Creu, de B. El 1912, presentà la tesi doctoral *Estudio clínico de las adenopatías traqueobronquiales en general. Ja metge en cap del Laboratori d'Anàlisi Química del Servei de Pere Esquerdo, començà a dedicar-se de ple a la gastroenterologia, l'any 1913. Gràcies a ell, des d'aquell any, funcionà a l'Hospital de la Santa Creu, l'Escola de Patologia Digestiva. Fou ponent a tots els Congressos de Metges de Llengua Catalana i, en el tercer (1919), hi va descriure el gangli mesentèric inferior, en col·laboració amb S. Gil Vernet. El 1919, va guanyar, per oposició, una plaça de metge numerari de l'Hospital de la Santa Creu i el 1921, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina, amb el discurs *Contribución al saneamiento de nuestra urbe* (B., 1921). El 1922, muntà un Dispensari dedi-*

cat exclusivament a l'Aparell Digestiu, que fou gairebé radicalment reformat tres anys més tard. Els anys 1926-1928 presidí l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. El 1929, amb el nou Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, s'iniciava el prestigi de la seva escola. El 10 de febrer de 1936, el Servei de Medicina General de Gallart es transformà en Servei de Patologia Digestiva. Fou nomenat professor lliure de la Universitat Autònoma. D'ell és la frase: «L'avanç millor que ha fet la nostra Facultat, en la seva organització, és el nomenament de professors lliures, per tal que el deixeble pugui escollir el que cregui que l'ensenyarà millor.» (V. «La Medicina Catalana», 1934 (I), pàg. 7). Es jubilà l'any 1951. Col·laborà a la «Revista de Ciències Mèdiques»; «Revista Médico Sanitaria»; «Annals de l'Acadèmia i Laboratori». «Treballs de la Societat de Biologia»; «Archivos españoles de Enfermedades del Aparato Digestivo y de la Nutrición»; «Gaceta Sanitaria de Barcelona»; «Archive des Maladies de l'appareil digestif»; «La Clínica Contemporánea»; «Gazette Hebdomadaire des Sciences Médicales de Bordeaux»; «Revista de Medicina y Cirugía», i moltes d'altres. Autor de: *Trastornos de la eliminación urinaria en los hepáticos* (B., 1913); *Treballs de Clínica i Laboratori de l'Hospital de la Santa Creu. Sífilis i Reacció de Wassermann. Consideracions clíniques sobre casos de càncer de l'intestí gros. Valor clínic de la desviació del complement en els quistos hidatídics en general i especialment hepàtics* (B., 1915); *Dispepsias apendiculares* (B., 1917); *Síndrome de Reichmann. Sa interpretació clínica i deduccions terapèutiques* (B., 1917); *Dispepsias apendiculares* (B., 1930); *Estudi crític de la vacunació antitífica. Estadística urbana de la tifoide en la ciutat de Barcelona* (B., 1923); *Contribución al estudio del megacolon* (B., 1930); *Diagnóstico de la apendicitis crónica* (B., 1933), en col·laboració amb el doctor Pinós; juntament amb Pere Domingo, presentà en el I Congrés Internacional de Patologia Digestiva, la ponència *Colitis ulceroses greus no amibianes en el seu aspecte etiològic, diagnòstic i de tractament* («La Publicitat», 22-VIII-1935); *Dispepsias apendiculares* (B., 1944); *Enfermedades no ulcerosas del duodeno* (B., 1944); *Tumores benignos del estómago* (B., 1945); *El estómago operado* (B., 1946) i altres treballs.

2.004. **GALLI i CAMPS, Lleonard. N.** a Tarragona el 1751; m. a Madrid el 1830. Féu els estudis a Cadis, d'on va ser catedràtic d'Affecteds Externs. Cirurgià de la cambra reial i de l'exèrcit. Membre de l'A-

cadèmia de Ciències Naturals i Arts de B. i de la Mèdico madrilenya. Redactor de la revista «El Europeo». Juntament amb Francisco Martínez Sobral, Pedro Custodio i Antoni Gimbernat, féu el reglament per a la reunió de l'estudi de la Medicina i Cirurgia. Autor de: *Observación de una niña que nació viva sin cerebro, cerebello y médula oblonga, ilustrada con una memoria sobre los principios de animalidad en la cual se dan varias razones de la posibilidad de este y otros fenómenos de la máquina animal* (B., 1786); *Descripción y mecanismo del órgano del oído* (1788); *Disertación sobre el sonido articulado y el origen, excelencia y maravillosos efectos de la música* (1789); *Nuevas indagaciones sobre las fracturas de la rótula y de las enfermedades que con ellas tienen relación, especialmente la transversal* (Madrid, 1795); i *Contestación al informe inserto en los números 3 y 4, tomo II, págs. 97 i 145 de las Decadas médico-quirúrgicas y farmacéuticas o sea justa vindicación de los autores del reglamento del estudio reunido de Medicina y Cirugía* (Madrid, 1822). (59, I, pàg. 637)

2.005. **GALLINAT, Francesc.** N. a Torrent de Cinca (Baix Cinca) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1683. (309)

* **GALLIPAGA.** — V. Bellaire i Dolcic **GALLIPAGA** (Addenda) i Perla i Pla **GALLIPAGA**.

2.006. **GALLISANS i BENESAT, Josep.** Nascut a Sant Hipòlit de Voltregà (Osona) era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1747. També graduat, a Osca, el 1751. (309)

2.007. **GALLUD i MOLINA, Josep.** N. a B. el 1846. Cursà Medicina, a B. Metge de l'Hospital de la Santa Creu. Ingressà al Cos de Sanitat Militar i, posteriorment, s'establí a Madrid, on, després d'ocupar diversos càrrecs, l'any 1907, era cap facultatiu de la Casa de Socors, del districte del Congrés. (210, pàg. 191)

* **GALLUF, Alatzar.** — V. **ALATZAR GALLUF**.

2.008. **GALUP, Josep.** N. a Manlleu (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. També va ésser doctor en Cirurgia. (309)

2.009. **GALVAN, Llorenc.** N. a Martorell (Baix Llobregat) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

2.010. **GAMISSANS i TORRUELLA, Angel.** N. a Monistrol de Calders (Bages) el 21-II-1895; m. el 18-V-1964. Es dedicà principalment a la ginecologia i urologia, éssent seguidor de les doctrines homeopàtiques (estava casat amb la filla del doctor Olivé, també homeòpata). Féu el doctorat amb la tesi «*Termopenetración en los órganos genitaurinarios*». Fou director de l'Hospital de l'Infant-Déu de B. Autor de diferents treballs, entre els quals: «La radiografia auxiliar en medicina» (B. 1927). (360, pàg. 237)

2.011. **GANYET, Jaume.** El 3 d'agost de 1639, era batxiller en Medicina. Fou lector de les anomenades *catedrillas* de la Universitat de Lleida. (6, pàg. 415)

* **GARAU.** — V. **GUERAU FERRER**.

2.012. **GARAU, Jaume.** Exercí a Tarragona, almenys des del 1622. L'any 1626, era nomenat metge de l'Hospital de Tarragona, pel canonge Ribera, administrador d'aquest centre. El 1628 i el 1634, era cònsol en cap, i el 1636, administrador de l'Hospital. (254, pàg. 36/113, pàg. 92)

* **GARAU, Joan.** — V. **GERAU, Joan**.

2.013. **GARAU, Joan.** L'any 1517, fou contractat com a metge per la ciutat de Reus. (64, pàg. 32)

2.014. **GARAU, Pere.** Metge, a Girona, a la segona meitat del segle XVII. Es doctorà, a Montpeller, amb la tesi *An broncocele pyreneorum ex nivibus* (Montpeller, 1672). (108, pàg. 96)

2.015. **GARAU DE NAPOLS, Joan.** Cirurgià, a Girona, a la meitat del segle XV. (52)

2.016. **GARAU i CARBONELL, Miquel.** N. a Sancelles (Mallorca) el 9-IX-1770; m. a Sancelles el 24-IX-1808. Ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat de Mallorca, amb el treball *Disertación de la osificación* (1799). (10, I, pàg. 344)

2.017. **GARAU ESCURA.** Doctor en Medicina gironí de les darreries del segle XVI. (228, pàg. 378)

2.018. **GARAU FERRER, Mestre.** N. a Inca; cirurgia d'Alfons Vè a la cort de Nàpols. El 1451 fou enviat pel rei a Mallorca, amb considerables poders, per a intentar resoldre les lluites civils entre ciutadans i forans que comprometien la pau a l'illa. (418, pàg. 122)

- 2.019. **GARAU i PUJOL, Antoni.** M. el 4 V-1965. L'any 1948, va ingressar com a soci numerari a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia, de Ciutat de Mallorca, amb el discurs *Operaciones tipo Finney. Su valoración en Cirugía gastroduodenal*. L'any 1954, hi llegia el discurs inaugural, amb el tema *Bosquejo evolutivo del concepto de inflamación*. (20)
- 2.020. **GARBI, Pere.** Entre els anys 1409 i 1416 era cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 239)
- 2.021. **GARCÉS, Francesc.** N. a Gerri de la Sal (Pallars Sobirà) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761. (309)
- 2.022. **GARCÉS, Santiago.** A la meitat del segle XIX, era metge militar a Ciutadella. Autor de: *Sobre oftalmía contagiosa que se desarrolla entre los soldados del regimiento de infantería de Córdoba* (1842). (20)
- 2.023. **GARCIA.** Cognom de dos metges (pare i fill) que estaven al servei de Joan I. (38, pàg. 76)
- 2.024. **GARCIA, Francesc.** N. a Cervera, fou catedràtic de Cirurgia, a la Universitat d'aquella població, cap a l'any 1726. (49, I, pàg. 408)
- 2.025. **GARCIA, Gabriel.** Metge de la reina Maria, muller d'Alfons V, probablement valencià. El 21 d'octubre de 1441, va fer una autòpsia judicial a B. El 23 de juliol de 1453, fou candidat a Cancellier de l'Estudi General de Medicina de B., en substitució de Pere Pau, que havia mort. Sembla, però, que el 1447, ja consta com a Cancellier d'aquest estudi. Cal pensar que potser, ho devia ser interinament. El cert és que la seva elecció per a Cancellier, el 1453, no fou del gust del rei Alfons V, i no l'acceptà. En el seu lloc, hi posà mestre Jaume Quintana. (4, pàg. 210/52)
- 2.026. **GARCIA, Gabriel.** A les darreries del segle XVIII, exercí la Cirurgia a les Borges del Camp. (321)
- 2.027. **GARCIA, Magí.** Fill de Cervera. Consta com a catedràtic de Cirurgia, de la Universitat d'aquella població, l'any 1728. L'any 1765, encara exercia el professorat, i el 1768, va passar al Reial Col·legi de Cirurgia de B. (28, núm. 21, pàg. 4/49, I, pàg. 408/89, pàg. 361)
- 2.028. **GARCIA, Sotero.** Metge mallorquí a la primera meitat del segle XIX. Autor de la memòria *Sobre la terciana* (1832). (20)
- 2.029. **GARCIA, Víctor.** De la meitat del segle XVIII. Autor d'un *Tractatus medici* (1754). (2, II, núm. 950, pàg. 493)
- 2.030. **GARCIA i FARIA, Pere.** No era metge, sinó enginyer de camins. Tenen interès mèdic, les obres següents: *Memoria. Saneamiento de Barcelona: Condiciones higiénicas de la urbe* (B., 1884); *Saneamiento de las poblaciones, condiciones higiénicas de la urbe; su mejoramiento; disminución de la mortalidad de sus habitantes y aumento de la vida media de los mismos* (B., 1885); *Dictamen previo de la Comisión (...) para el estudio de las evacuaciones de inmundicias y saneamiento (...) de Barcelona* (B., 1886); *Insalubridad de las viviendas de Barcelona* (B., 1890), amb el qual col·laborà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888; *Proyecto de Saneamiento del subsuelo de Barcelona. Alcantarillado. Drenaje. Residuos urbanos* (B., 1893), i *Medios de aminorar las enfermedades y mortalidad en Barcelona* (B., 1895). (50, VI, pàg. 87/59, I, pàg. 639)
- 2.031. **GARCIA i LLANSO, Antoni.** N. a B. el 31-XII-1854; m. a B. el 1914. Cursà Medicina a Madrid, on, obtingué el càrrec de substitut de les assignatures de Fisiologia Higiene i Història Natural. Els anys 1878 i 1879, fou secretari del consolat general de la República Dominicana. El 1891, fou nomenat oficial conservador del Museu Municipal de Reproduccions artístiques de B., el qual càrrec havia exercit també a la Biblioteca Balaguer de Vilanova i la Geltrú. Soci de l'Econòmica Barcelonina d'Amics del País. Col·laborà a «la Il·lustración», editada per Lluís Tasso, «La Il·lustración Artística»; «La Crònica de Catalunya»; «El Barcelonés»; «La Dinastia»; «La Il·lustración de la mujer», que dirigí durant quatre anys, i el 1887 va fundar «La Revista de Ferrocarriles». Autor de: *Catálogo ilustrado del Museo de Armería de don José Estruch; La Primera Exposición Universal Española* (B., 1888); *Colección de Enrique A. Ramsden. Numismática de los países del Extremo Oriente* (B., sense data); *El arte español y la Primera Exposición de Industrias Artísticas* (B., 1892); *Una visita al Museo-Biblioteca Balaguer de Villanueva y Geltrú* (B., 1893); *Armas y armaduras* (B., 1895); *El Museo-Biblioteca de Ultramar* (B., 1897); *Manual de la Propiedad Intelectual* (B., 1901); *La joyería y la Orfebrería en España* (B., 1908); *Azulejos* (B., 1910); *La Vidriería en España* (B., 1910); *Cau Ferrat. Colección de hierros de Santiago Rusiñol* (B., s. d.), i amb col·laboració amb d'altres:

Historia de la mujer contemporánea (B., 1899). (50, VI, pàg. 99/118, II, pàg. 674)

2.032. **GARCIA i SANCHEZ-LUCAS, Julio.** N. a León el 23-VII-1901; m. a B. el 15-X-1969. Era més conegut pel seu cognom matern, ja que el patern el reduí a una simple G. Primers estudis i llicenciatura mèdica a Madrid. Deixeble de Ríu Hortega. Del 1926 al 1929, amplià estudis a Alemanya amb Lubarsch, Benda, Jaff i Aschoff. Retornat a Madrid, el 1929, va obtenir, per oposició, el càrrec de metge en cap del Servei d'Hematologia i Anatomia Patològica de la Casa de Salut de Valdecilla (Santander). Després de la guerra civil, el 21 de març de 1942, va obtenir, per oposició, la càtedra d'Histologia i Anatomia Patològica de B., i molts altres càrrecs, en centres oficials. El 1957, era degà de la Facultat i el 1966, fou membre electe de la Reial Acadèmia de Medicina de B. Intentà intervenir activament a la política municipal i col·legial mèdica. Col·laborà a «Archivos de Cardiología y Hematología»; «Archivos Españoles de Oncología»; «Anales de la Casa de Salud de Valdecilla»; «Medicina Clínica»; «Revista de Información Médico Terapéutica»; «Revista Española de Reumatología y Enfermedades osteocarticulares»; «Archivos de Pediatría»; «Ecos Oftalmológicos», i d'altres. Traduí, de Aschoff: *Tratado de Anatomía Patológica* (4); de Bargmann: *Tratado de Histología y Anatomía Patológica*; de Hueck: *Patología Morfológica* (1944); de Borst: *Histología Patológica*; de Ribbert: *Tratado de Patología General y Anatomía Patológica* (1953); de Hamperl: *Tratado de Patología General y Anatomía Patológica* (1967), i de Herrath: *Atlas de Histología y Anatomía microscópica humana* (1967). (247)

2.033. **GARCIA i TEIXIDÓ, Josep M.** N. el 1899; m. el 19-II-1970. Llicenciat el 1924, exercí a la Poble de Granadella, passant, el 1930, a Miralcamp. L'any 1934, era vocal del Consell d'Administració del Sindicat de Metges de Catalunya. El 1956, era elegit membre del Consell d'Administració de la Mutual Mèdica, com a delegat de Lleida i província, ocupant la vacant que deixava el doctor Nart, de Belcaire d'Urgell. El 1969, era vice-president de la Mutual Mèdica.

2.034. **GARCIA i VINAS, Josep.** N. a Màlaga el 1848; m. a Melilla el 1931. Cursà Medicina a B. El febrer del 1869, assistí a les reunions organitzades per Fanelli i s'afilià a l'Aliança de la Democràcia Socialista. Col·laborà amb Sentiñón en la difusió

de les idees anarquistes. Delegat als congressos obrers de B. (VI-1870) i de Cardona (XII-1872). Essent secretari (juny-juliol) de la secció barcelonina de l'AIT, es destacà per la seva actitud insurreccionalista davant la República el 1873. Partidari de mantenir la Federació Regional Espanyola a la clandestinitat, fou el centre de les Comissions Federals de 1875-1880. Assistí als congressos internacionals de Ginebra (1873); en el mateix viatge visità Bakunin a Berna (1876) i Verviers (1877). Criticat com a autòcrata i per la seva condició d'intel·lectual, es retirà de la vida militant i va anar a Màlaga. Redactor de «La Federación», de «La Revista Social» (1877-1880) i, segurament, del full clandestí «El Municipio Libre» (1879-1880). Autor de: *Apuntes para el estudio médico higiénico de la miseria* (Màlaga, 1877).

(Pere Gabriel, 32, VII, 816/278)

2.035. **GARCIA-DIE i ANDREU, Agustí.** N. a Alacant; m. el 1972, als vuitanta-set anys. Estudià medicina a B., exercí en els seus primers anys a Alacant, i des del 1914 a B. Home molt lligat a la jerarquia catòlica tou metge de diferents bisbes, des dels anys trenta fins als seus últims anys. Fou també director de l'Hospital del Sagrat Cor des del 1939 fins al 1963 i president de la Comissió Deontològica del Col·legi de metges de B. Rebé diferents distincions vaticanes i va escriure, amb una certa assiduïtat, sobre els miracles de Lourdes.

(53, 1972, núm. 17)

2.036. **GARCIA-DIE i MIRALLES DE IMPERIAL, Antoni.** N. a Alacant, el 26 de desembre de 1912; m. a Santa Coloma de Gramenet, el 14 de setembre de 1979. Fill de Garcia-Die i Andreu, cursà medicina a B., éssent membre de l'Agrupació d'Estudiants Tradicionalistes (AET). En esclatar la guerra passà a Gènova, i després a Burgos, exercint com a tinent-metge d'un batalló de soldats marroquins, però no es va llicenciar fins el 1942 a Santiago de Compostela. Metge de la Companyia de Tabacs de Filipines, que havia estat fundada pels seus avis. Interessat pels treballs d'Història de la medicina col·laborà activament en l'organització del Primer Congrés Internacional d'Història de la Medicina Catalana, éssent el creador del distintiu gràfic del Congrés (Estàtua d'Esculapi, voltada de la llegenda del Congrés). Hi participà també amb treballs sobre el papa Luna i la frenologia. Com a dibuixant signà amb el pseudònim «X. Potipan» i fíu una nombrosa col·lecció de caricatures mèdiques. Fou un dels vice-presidents d'aquest Primer Congrés. Dirigí la pel·lícula «El gos

de *Baskerville*». Il·lustrà el llibre de Pèrez de Olaguer «*Los de siempre: hechos y anécdotas de un requeté*». Exercí la crítica teatral en diverses revistes. Traduí poesies de François Villon. Autor de: «*Aventuras de Lupe y Lupo*» (B., 1930) i de l'obra teatral «*El canto del gallo*». També publicà, en els seus últims anys, les obres de Rabelais «*Gargantua*» (B., 1972) i «*Pantagruel*» (B., 1976), en traduccions al castellà molt personals i de bon nivell.

(323)

2.037. **GARCIA-TORNEL i CARROS, Llorenç**. N. a B. el 1889; m. a B. l'1-VI-1972. Llicenciat el 1912. Maurista a la seva joventut col·laborador de Primo de Rivera, abans de la guerra civil havia estat diputat provincial. Tinent d'alcalde de l'Ajuntament de B. del 1939 fins al 1952. Regentà una càtedra de Medicina del Treball a l'Escola de Treball (1929). Metge militar durant la guerra civil, al costat del govern de Burgos. President del Col·legi de Metges de B., en dues ocasions. L'any 1948, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs: *La Cirugía española en el siglo XIX* (B., 1948); i el 1965, hi feia el discurs inaugural: *La emoción y el riesgo operatorio*. Durant molts anys dirigí l'Hospital de la Creu Roja de B. Autor de: *Manual de enfermera*, i traductor, de W. S. Bainbridge: *El problema del cáncer* (B., 1924).

(26, 1973, núm. 232, pàgs. 171-180/
«La Vanguardia», 2-VI-1972, pàg. 34)

2.038. **GARÍ i BOIX, Francesc**. N. a Martinet (Cerdanya) el 20-I-1803; m. a B. el 27-III-1876. Fill del farmacèutic de Bellver de Cerdanya. Fèu els primers estudis en el seminari de Vic i gramàtica llatina amb un capellà de la Seu d'Urgell. Es preparava per a la carrera eclesiàstica. Passà a Cervera, on va estudiar Filosofia. Allí aconseguí, al tercer intent, d'ésser admès en el Col·legi de Santa Creu, o sigui dels pobres, perquè el seu pare no tingués despeses per als seus estudis. En iniciar-se el Trièni Constitucional, juntament amb altres estudiants, deixà la carrera eclesiàstica per la mèdica. A Cervera comenllà Medicina, i quan l'any 1822 les Corts van decretar la supressió dels estudis mèdics a Cervera passà al Col·legi de Cirurgia de B. Amb el triomf de l'antic règim es tornaren a separar Cirurgia i Medicina. Vers el 1826, era llicenciat en Cirurgia i en Medicina. Cirurgià de l'Hospital de Vic, per oposició. Pels esdeveniments polítics del 1831, passà a B. Mitjantçant la influència d'un client, féu les oposicions, i les guanyà, de metge

del personal de l'Administració del Canal d'Aragó. Això l'obligà a anar a viure a Saragossa, d'on també va ésser metge de l'Hospital de Nostra Dona de Gràcia. Vers l'any 1850 tornà a B. (229)

2.039. **GARLENYA**. Metge del bisbe de València i de Pere III el Gran. (38, pàg. 75)

2.040. **GARNACHO i HERRERO, Germán**. N. a Castromonte, Valladolid el 18-XI-1908; m. el 1973. Fill de metge de poble, estudià a Valladolid, éssent intern de la càtedra del professor Bañuelos. Fou un dels creadors dels serveis mèdics del SOE (Seguro Obligatorio de Enfermedad), de primer a Valladolid (1944-1950); inspector general dels serveis centrals a Madrid (1950); enviat pel govern per a contribuir a l'organització dels serveis sanitaris a La Paz (Bolivia) (1951); el 1952 fou nomenat cap provincial dels serveis sanitaris del SOE a B. Fou el primer director de la Residència de la Seguretat Social de la Vall d'Hebró de B. des de la seva inauguració fins el maig del 1969, en que fou traslladat a Madrid com a director del «Centro nacional de especialidades quirúrgicas» del SOE, càrrec que ocupava en morir. Durant els seus disset anys a B. (1952-69) hi deixà una forta petjada com a organitzador.

(53, 1973, núm. 34, pàgs. 27-28)

2.041. **GAROS, Francesc**. A la primera meitat del segle XIX fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació.

2.042. **GARRIGA**. L'any 1770, va fer oposicions a la càtedra de Mètode de Cervera. (77, pàg. 431)

2.043. **GARRIGA, Antoni**. N. a Sudanel (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1783. (309)

2.044. **GARRIGA, Cristòfol**. N. a Piera (Anoia), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1746. (309)

* **GARRIGA, Guillem ça. — V. GUILLEM ÇA GARRIGA.**

* **GARRIGA, Ramon. — V. RAMON GARRIGA.**

2.045. **GARRIGA i BORRAS, Joan**. N. a Cervera, es va llicenciar l'any 1732 i es va doctorar poc temps després. Consta com a catedràtic de Mètode, l'any 1738, i d'Anatomia el 1751, a la Universitat de Cervera. El 1740, va regentar la càtedra de Prima i era degà del Claustre de Professors.

(28, 1973, núm. 22, pàg. 4/49, I, pàg. 408)

- 2.046. **GARRIGA i BUACH, Josep. N.** a Sant Pere Pescador (Alt Empordà) el 30-X-1777; m. a Elna. Ja graduat en Farmàcia, passà a Montpeller, on estudià Medicina i Cirurgia. Allí, durant dos anys, fou metge en cap de Clínica. El van nomenar secretari de la Comissió que anà a Andalusia a observar la pesta. El 1804, Carles IV li atorgà una pensió per a estudiar a França, Anglaterra i Alemanya les arts aplicades a les fàbriques. Després, Josep Bonaparte el nomenà director de les manufactures reials d'Espanya, per arreglar la qüestió econòmica, càrrec en el qual no triomfà i va ser substituït pel general Augereau. Assistí a les Corts de Bayona en representació de Catalunya (1808) i l'any següent, era enviat per Josep I a Catalunya com a comisari reial i organitzà la recaptació d'impostos a l'Empordà. Membre influent en els ambients afrancesats, el 1814 es va establir a Elna, on exercí la professió. Autor de: *Precis historique de la maladie que a regne dans l'Andalusie en 1880* (Paris, 1802), i *Curso de Quimica general aplicada a las artes* (Paris, 1804 i 1805), en dos volums, i amb la col·laboració de Josep Maria San Cristóbal. (Vegeu el treball biogràfic sobre Garriga escrit per Josep Ametller a la «Revista de Girona», t. I, pàg. 166).
(59, I, pàg. 640)
- 2.047. **GARRIGA i GORGUIS, Francesc.** Metge mallorquí de la primera meitat del segle XIX. Autor del treball: *Acerca de la quemaduras* (1834).
(20)
- 2.048. **GARRIGA i PUIG, Bonfilio.** De les darreries del segle XIX i el començament del XX. Metge titular de Sant Cugat del Vallès. Col·laborà a la «Revista Científica y Profesional», de Montcada. Autor de: *Apendicitis. Su descripción y tratamiento* (B., 1899), i *Topografía médica de Sant Cugat del Vallès* (B., 1907). El 1905 publicà a la Revista de Ciencias Médicas de B. un treball sobre l'origen nerviós de la pedrada.
(343, pàg. 79)
- 2.049. **GARROFER, Josep. N.** a Balaguer (Noguera) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1675.
(309)
- 2.050. «**GASC, Anastasio**». Sembla ésser un pseudònim utilitzat per Letamendi a la seva revista «Archivos de la Medicina Española».
- 2.051. **GASCH, Joan.** Barber, que, l'any 1462, exercia a Girona.
(405, pàg. 61)
- 2.052. **GASCÓ.** Exercí la Medicina, a Reus, a la meitat del segle XV.
(64, pàg. 23)
- 2.053. **GASEN, Samuel.** Metge jueu, que, l'any 1410, exercia a Lleida.
(407, pàg. 320)
- 2.054. **GASOLL, Cosme.** Metge, a la vila de Valls, l'any 1552.
(335, pàg. 34)
- 2.055. **GASPAR, Joan.** Cirurgià, a Girona, al segle XVIII. Es notícia que el 1703 i fins al 1756 va escriure un manuscrit titulat *Llibre de Comptes de las besitas, sangrias y curas fetes*. Sembla, però, que a partir del 1727 va ser continuat per Joan Ros.
(77, pàg. 192)
- * **GASSET, Vicenç.** — V. **GRASSET, Vicenç.**
- 2.056. **GASSOL, Antoni. N.** a Anglesola (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1795.
(241)
- 2.057. **GASSOL i FOLCH.** De les darreries del segle XIX. Juntament amb Giné i Partagàs, Rodríguez Méndez, Sala i A. Ribera, va fer un manifest contra l'obligatorietat de la col·legiació mèdica. (V. «La Independencia Médica», del 9-VI-1898.)
- 2.058. **GATELL, Agustí. N.** a Tarragona, era batxiller en Medicina, l'any 1604, per l'Estudi General de B. L'any 1626, era nomenat metge de l'Hospital de Tarragona en nom de la ciutat i enfront del doctor Garau, nomenat pel canonge-administrador Ribera.
(66, pàg. 210/113, pàg. 92)
- 2.059. **GATELL, Agustí.** Doctor en Medicina, fill del metge del mateix nom. L'any 1634, es va casar amb Magdalena Falconer. Vuit anys després, ja vidu, es tornà a casar amb Maria Garau, filla del metge Jaume Garau. Contractat, el 1644, pel Capítol de Tarragona. El 1647, era cònsol en cap. Morí abans del 1650.
(254, pàg. 37)
- 2.060. **GATELL, Joan. N.** a Tarragona, exercí la Medicina a la primera meitat del segle XVII.
(28, 1974, núm. 32, pàg. 4)
- 2.061. **GATELL, Joan.** Metge, que, a les darreries del segle XVIII, exercia a Reus.
(397, pàg. 45)
- 2.062. **GATELL, Josep.** Cirurgià, que, entre els anys 1760 i 1811, exercia a Reus.
(397, pàg. 35)
- 2.063. **GATELL i CARNICER, Pere. N.** a Reus, va ingressar al Reial Col·legi de Cirurgia de Cadis, l'any 1765. Va ésser destinat a un vaixell que transportava tropes a Cuba i després a un altre que les conduïa a Ceuta. Va ésser promogut el 8 de desembre de 1770.
(397, pàg. 32 i 45)

2.064. **GATNAU, Mestre P. lo.** Exercia la professió, a Lleida, a la meitat del segle xiv (1357). (256, pàg. 203)

2.065. **GATUELLES, Magí.** El 6 de maig de 1634, va obtenir una llicència provisional de protometge per la qual podia «barbejar, sagnar, i fer la primera cura». (28, 1973, núm. 24, pàg. 13)

* **GAUBERT DE BESIERS, Guillem.** — **V. GUILLEM GAUBERT.**

2.066. **GAVAS, Pau.** Catedràtic, a la Universitat de Lleida, l'any 1652. Metge de l'Hospital del morbo a la mateixa època. (6, pàg. 416)

* **GAVAS, Pere.** — **V. GABAS, Pere.**

2.067. **GAVAS, Pere.** Llicenciat, l'any 1656, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 56)

* **GAVET, Pere.** — **V. PERE GAVET.**

2.068. **GAVILAN i BOFILL, Marcellí. N. a Maó (Menorca)** el 7-IV-1889. Fill i nét de farmacèutics, féu el batxillerat a Maó (1904) i estudià medicina a Valladolid —d'on era originària la família paterna— i on es llicencià l'any 1911, doctorant-se desseguida a Madrid amb una tesi sobre «*La raquianestesia*». Exercí durant dos anys com a metge de poble a Villares de Orbigo (León) i l'any 1915 fou auxiliar d'anatomia a la facultat de Valladolid. El 1917 féu oposicions a càtedra de Tècnica Anatòmica de Sevilla. Anys més tard s'especialitzà en oto-rinolaringologia, amb els doctors Garcia Tapia, a Madrid; Moure a Bordeus i també a Berlin. Fou president del Col·legi de metges de Valladolid (1937); catedràtic d'ORL de la facultat de Medicina de Valladolid (1943) i vice-rector de la mateixa universitat (1958). Autor de molts treballs de la seva especialitat, destaquen les monografies que dedicà a «*La tuberculosis crònica de la laringe en el adult*» (Valladolid, 1935); «*Estudios de fonética*» discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Medicina de Valladolid (1940), i «*Patologia de la voz y la palabra*» discurs inaugural de curs d'aquesta Acadèmia (1948). (421)

2.069. **GAY, Jaume. N. a Figueres (Alt Empordà)** era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)

2.070. **GAY, Narcís. N. a Figueres (Alt Empordà)** era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

2.071. **GAY i BEYA, Narcís. N. a Figueres** el 22-XII-1819; m. a B. el 5-I-1872. No era

metge, sinó advocat. Cultivà la Frenologia. Es doctorà a la seva facultat, amb la tesi *La propiedad individual y el comunismo* (B., 1848), que és un atac a la Icària i a les idees de Saint-Simon i Owen. Col·laborà en «*El Eco de la Frenología*» i «*La Antorchita*». Autor de: *Discurso sobre las casas de corrección* (1851); *Elogio del difunto D. Gerónimo Merelo* (B., 1852); *Necesidad de crear en España una literatura popular* (1857); *Veladas del obrero, o la moral, la higiene, la economía y las cuestiones económicas-sociales de actualidad, puestas al alcance de las clases populares* (B., 1857); *La mujer, su pasado, su presente y su porvenir* (B., 1857); *Los miserables de Victor Hugo ante la luz del buen sentido y de la sana razón* (B., 1863); *Estudios sobre las clases proletarias* (B., 1864); *El corazón humano o las cuatro estaciones de la vida* (B., 1864), i la traducció de l'obra d'E. Legouve: *Historia moral de las mujeres* (B., 1860). (59, I, pàg. 644/423, pàg. 129)

2.072. **GAYETA, Antoni.** L'any 1415, era queixaler (dentista) i va demanar llicència a Ferran I per a exercir-ne la professió. (68, pàg. 293)

2.073. **GELABERT, Antoni.** Batxiller en Medicina, que, l'any 1453, va assistir a l'elecció de canceller de l'Estudi de Medicina de B. (4, pàg. 114)

2.074. **GELABERT, Antoni.** Metge de Ciutat de Mallorca que consta com a membre de la Societat Frenològica Balear l'abril de 1844. (420, pàg. 516)

2.075. **GELABERT, Mestre Joan.** Cirurgià que, al començament del segle xvi, exercia a Perpinyà (1503). (78, 1936, V. II, pàg. 218)

2.076. **GELABERT, Sebastià.** Metge mallorquí a les darreries del segle xviii. Autor de: *Lectio pathologica ex causa mortuorum* (1775). (20)

2.077. **GELABERT i CABALLERIA, Enric.** De les darreries del segle xix i el començament del xx. Com a vocal de la Junta d'Amics dels Pobres, el 27 de desembre de 1878, fou encarregat de fer el projecte d'una *crèche* per a B. A aquest projecte, s'hi va oposar el cos facultatiu d'aquella societat, tot afirmant que Gelabert ho feia amb finalitat lucrativa. Soci fundador de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques. Metge de la Casa de la Misericòrdia i redactor científic de «*La Crònica de Catalunya*». President del ram d'Higiene de B. (que vigilava mèdicament la prostitució). Participà en el Certamen Frenopàtic

del 1883. Col·laborà en els «Anales de la Academia y Laboratorio de Ciencias Médicas» (1878); «Revista de Ciencias Médicas»; (1878); «La Medicina Popular», i codirigí «La Higiene para todos». Autor de: *Desde Suiza. Apuntes de viaje y cartas sobre el Congreso de Higiene de Ginebra* (B., 1883); *De la prostitución en sus relaciones con la Higiene, en el doble aspecto de profilaxis de la sífilis y de la reglamentación* (1884). *La Casa Cuna. Noticia histórico crítica de la Casa Cuna* (V. «El Protector de la Infancia», 1886, juny).

2.078. **GELABERT i CABALLERIA, Josep.** N. a B. el 15-I-1853. Cursà la major part de la carrera a B., però es llicencià a Madrid (1875), on també es doctorà (1885). Alumne intern a la Clínica del doctor Giné i Partagàs (1870-1873). Metge director dels banys i aigües minerals de Nuestra Señora de las Mercedes (1887); de Belascoain (1888); de Cortézubi (1889); de Caldes de Malavella (1890) i del Puig de les Animes anomenat «El Vichy Catalán». Col·laborà a la revista «La Enciclopedia». Autor de: *Baños de N. S. de las Mercedes. Capmany* (Gerona). (V. «Boletín de Sanidad, 1886); *¿De que manera puede influir la Higiene en el mejoramiento de las clases obreras?* (Gràcia, 1893); *Consejos útiles a los dispépticos* (B., 1901), i *El agua termo-mineral del «Vichy Catalán» y sus aplicaciones terapéuticas* (B., 1901).

(77, pàgs. 192 i 193/34, II, pàgs. 836 i 837)

2.079. **GELABERT i ESCARRER, Antoni.** M. a Ciutat de Mallorca el 15-II-1890. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, on va ingressar l'any 1834 i de la qual va ésser president. Autor de la memòria: *Borrador de una historia topográfica-médica de Porreras* (1820) i del discurs inaugural: *Los sistemas médicos* (1854). (20)

2.080. **GELABERT i GARRIGA, Francesc.** Metge gironí, que féu estudis a Montpeller. Llicenciat i doctorat en Medicina, l'any 1771. (108, pàg. 99)

2.081. **GELABERT i RIERA, Francesc.** De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX. Era de Girona. Obtingué el títol de batxiller en Filosofia a la Universitat de Cervera. Cap de Clínica a la Facultat de Medicina de Montpeller. Autor de: *Essai sur la Topographie médicale de Gironne* (Montpeller, any X, 1803).

(77, pàg. 193)

2.082. **GELABERT i ROIG, Ramon.** N. a Girona el 13-X-1805. Metge i escriptor del primer terç del segle XIX. Cursà Medicina a Montpeller. Doctorat, l'any 1829. Autor de: *Essai sur la division labiale connue sous les noms de bec-de-lièvre* (Montpeller, 1829) i *Essai sur le rheumatisme aigu* (Montpeller, 1829).

(59, I, pàg. 646/108, pàg. 99)

2.083. **GELABERT i VIANA, Victòria.** Publicà un treball sobre les diferències entre la hipocondria i les il·lusions internes a la Revista «Frenopática Barcelonesa» (1883)

(343, pàg. 79)

2.084. **GELADA, Antoni.** N. a Olot (Garrotxa) el 1789; m. a B. el 1845. A més de metge era mestre d'Instrucció primària. L'any 1841, era nomenat director d'una escola pública de B. Autor de: *Nueva gramática castellana* (B., 1845); *Manual de Caligrafía española; Nueva cartilla para enseñar y aprender la lengua española; Máximas del hombre del bien o de la sabiduría, en vers, i Bellezas escogidas de las reflexiones de Sturm* (B., 1842), traduïdes de l'anglès.

(59, I, pàg. 646)

2.085. **GELATS, Antelm.** Barber, que, l'any 1462, exercia a Girona.

(405, pàg. 63)

2.086. **GELATS, Francí.** Barber, que, l'any 1462, exercia a Girona.

(405, pàg. 65)

2.087. **GELATS, Joan.** Barber, que, l'any 1462 exercia a Girona.

(405, pàg. 56)

2.088. **GELPI, Joan Pau Marc.** Doctor en Medicina, que, l'any 1643, era conseller tercer, del Consell de Cent.

(396, XIII, pàg. 274)

2.089. **GELPI i JOFRE, Joan.** N. a Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà) al 1851; m. a B. el 1938. Cursà Medicina, a B. Amplià estudis a París, a Berlín i a Viena, sobretot a la segona ciutat, juntament amb Schoeler. Tingué una gran activitat dintre l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Cultivà l'oftalmologia. Doctorat, el 1883. Metge de la Casa de Misericòrdia, de B. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888. També cultivà el dibuix i la pintura. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas». Autor de: *Tratado iconográfico de las enfermedades externas del órgano de la visión* (B., 1885), i *Higiene de la vista y causas de la ceguera, con un estudio popular sobre las anomalías de refracción y acomodación del órgano visual* (B., 1892).

(230)

* **GENER, Felu.** — V. **JANER, FELIU.**

2.090. **GENER, Jaume.** N. a Monistrol (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

* **GENER i ROVIRA, Joan.** — V. **GINÉ i ROVIRA, Joan.**

2.091. **GENOVARD i NOGUERA, Josep.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca el 5-VI-1755. Catedràtic de Medicina a la Universitat de l'illa a partir del 28 de novembre de 1750. Autor de: *Quaestiones medicae quarum una pathologica, et altera therapeutica propositae (...). An febres quae in expeditione Africana inter phalanges Hispanicas grassarunt fuerint malemortales; et an ipsi sanguinis missiones, et Emetica praestantissima alexipharmaca extiterint* (Mallorca, 1733), i *Dissertatio medico-practica in qua exponitur constitutio anni 1733 cum morbis ab ipsa pendentibus* (Sevilla, 1736), que es publicà a les memòries de l'Acadèmia de Sevilla. (10, I, pàg. 353)

2.092. **GENOVÉS i TIO, Josep.** De la meitat del segle XIX. Col·laborà en «El Telégrafo Médico» i a la «Gaceta de Madrid», on, el 15 de desembre de 1844, hi publicava un *Breve discurso fisico-químico-médico acerca de las aguas y baños minero-medicinales de Villa Táyà*, de la qual era director. Autor d'un *Tratado de Patologia general* (1861). (59, I, pàg. 648)

2.093. **GERARD i MAR.** Cirurgià, que, l'any 1387, exercia a Tarragona. (254, pàg. 14)

2.094. **GERARD de SANT DIONIS.** Físic de Girona, a la meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)

2.095. **GERAU, Joan.** Exercí, a la meitat del segle XIV, havent estat examinat a Nàpols. (4, pàg. 114)

* **GERMA, Mestre Arnau.** — V. **ARNAU GERMA.**

2.096. **GERONA.** Entre els anys 1626 i 1635 exercí, a Tarragona. L'any 1626, acompanyà el metge Jaume Garau a fer una inspecció sanitària a Riudoms. (254, pàg. 38)

2.097. **GERONA, Gabriel.** Metge i cirurgià, que, l'any 1448, va fer a B. un contracte per a guarir l'esterilitat d'una dona. (4, pàg. 97)

* **GERSON, Ben Levi.** — V. **BEN LEVI GERSON.**

2.098. **GIA, Lluís.** Doctor en Medicina, a la meitat del segle XIX, n. a Ciutat de Mallorca. Membre de l'Acadèmia de Medicina, de Mallorca, on hi han els manuscrits:

Observación de una talla mediana peri-neal, i Memoria histórica de la viruela que reynó en esta capital, en los años 1846 y 1847. (10, I, pàg. 355)

2.099. **GIBERGA i GIRIBERT, Antoni.** N. a Cornellà de Llobregat el 1826; m. a Matanzas (Cuba) el 1893. Llicenciat a B. Co-fundador de l'Ataneu Català de la classe obrera i de la Societat d'Amics dels Pobres. Després de la Revolució de 1868, va ésser vice-president de la Diputació de B. Després va passar a Matanzas (Cuba), país on ja hi havia estat empresonat el seu pare. Va pertànyer a la Convenció Constituent de Cuba, i va lluitar per la independència cubana. (445, pàgs. 161-163)

* **GIBERN.** — V. **GIBERT.**

2.100. **GIBERN.** Cirurgià que exercia, a B., cap al 1650. (67)

2.101. **GIBERT, Berenguer.** Professor de l'antiga facultat de medicina de Lleida al segle XV; l'any 1456 fou nomenat metge del capítol de la Catedral, per influència del rei Joan II, tot i que cultivava l'alquímia i l'astrologia i tenia una certa fama d'heretge. Morí durant el setge de Lleida de l'any 1464. (6, pàg. 416/63, pàg. 30)

2.102. **GIBERT, Jaume.** Metge, que, l'any 1651, exercia a B. (396, XV, pàg. 467)

2.103. **GIBERT i OLIVER, Agustí Maria.** N. a Tarragona el 15-VIII-1852; m. a Tarragona el 2-IX-1928. Metge i escriptor. Amplià estudis a París. Metge titular de la Canonja, i de Vilaseca de Solcina. Vers l'any 1897, s'instal·là a Tarragona. Membre de les Acadèmies d'Higiene de Catalunya, de Ciències i Arts i de la de Bones Lletres. Soci honorari de la Institució Catalana d'Història Natural i de l'Arqueològica, de Tarragona. Soci de mèrit de l'Arqueològica Lulliana, de Ciutat de Mallorca. Nacionalista fidel, publicà en català un dels primers treballs periodístics mèdics: *Consideracions sobre las midas que dehuen pendrer los Municipis per a evitar lo contagi de la tuberculosi* (V. «Boletín de la Academia de Higiene», 1895, gener). Col·laborà a «Lo camp de Tarragona», «Catalunya Nova», «Serem», «La veu de Catalunya» i altres publicacions. Autor de: *Topografia Médica de Vilaseca de Solcina (Campo de Tarragona)* (B. 1891); *Noticias históricas del fort Casal de Mas Calvó* (B., 1891); *Cartalech de la flora de la ciutat de Tarragona, y son terme* (Tarragona, 1892); *Ciutats jocenses del litoral cosetà* (B., 1900); *Sanejament de las maresmas del Francolí, Riu Cla y la Pineda* (Tarragona, 1901); *L'arbrat públich a la Ciutat de Tarragona* (Tarra-

2.104. **GIFRE** i **PÉREZ**. Agustí. M. a Llançà (Alt Empordà) el 1902. A més de metge fou folklorista i historiador. Féu unes notables col·leccions de sigil·lografia i Història Natural. Es autor de diversos escrits. (118, 11, pàg. 724)

* **GIL**, Antoni. — V. **GILI**, Antoni.

2.105. **GIL**, Emmanuel. Cap a l'any 1716, era cirurgià a Lleida. (63, pàg. 67)

2.106. **GIL**, Joan. N. a Tarragona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

2.107. **GIL d'ESCALONA**, Ferran. Cap a l'any 1595, era mestre de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 46)

2.108. **GIL VERNET**, Emili. N. a Vandellòs (Baix Camp) el 13-VIII-1905; m. a B. el 13-I-1970. A excepció del curs 1926-1927, en què va estudiar a Saragossa, tota la llicenciatura la va fer a B. Llicenciat, el 1928. Del 1928 al 1933, va estar adscrit a l'Institut Biològic de Sarrià, amb el pare jesuïta Pujiula. També, des del 1929, va treballar en el departament d'Obstetrícia i Ginecologia de l'Hospital de la Santa Creu. Doctorat a Madrid, el 1932, amb la tesi *Contribución al estudio de la inervación del ovario*. Amplià estudis a Berlín, el 1934, juntament a R. Meyer i W. Stoeckel. Durant la guerra civil, prestà serveis de Cirurgia a la zona republicana (Hospitals de Binètar i a l'instal·lat en el balneari de Blancatort d'aigües termals (la Garriga), fou empresonat en acabar la guerra. Però, poc temps després, era professor ajudant d'Urologia a la càtedra del seu germà Salvador. Del 1941 al 1950, va passar a una altra branca mèdica: professor ajudant d'Histologia i Anatomia Patològica. El 1947, va estar algun temps a l'olosa. El 1948, era professor adjunt d'Obstetrícia a la Facultat de Medicina de B. El 1956, li és extirpat el pulmó dret per un procés maligne. I el març del 1958 va prendre possessió, per oposició, de la mateixa càtedra. Col·laborà a «Higia», «Revista de Informació Médico Terapèutica», «Hospital General», «Medicina Clínica» i d'altres. Autor de: *Tuberculosis utero-anexial; Tumores del ovario en actividad hormonal* (B. 1946), i *Fisio-patología y Clínica de las Gestosis* (B., 1948), juntament amb Josep Maria Biel. Traduí. de H. Martius: *Tratado de Obstetrícia* (B., 1960). (53, 1970, núm. 45, pàg. 64)

2.109. **GILBERT**, Bernat. Barber, que, l'any 1462, exercia a Girona. (405, pàg. 60)

* **GILBERT JOFRE**, Joan. — V. **JOFRE**, Joan Gilbert.

2.110. **GILBERT**, Pere. Metge i astrònom barceloní, del segle XIV. El 1359, Pere III de Catalunya-Aragó, desitjós de posseir unes taules de les posicions dels planetes que superessin les *Taules alfonsines*, li demanà que anés a B. per tal de preparar-les, i posà a la seva disposició la biblioteca reial. Féu una estera celeste en relleu de set pams de diàmetre, i inicià (1360) el *Tractat d'Astrologia o Ciència de les estrelles*, que acabà el seu deixeble Dalmau Planes (o Sesplanes), editat el 1890 per Massó i Torrents. (32, VIII, pàg. 97)

2.111. **GILI**, Antoni. N. a Agramunt (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1785. Del 1789 al 1819, fou catedràtic de la Facultat de Medicina de la Universitat de Cervera. És autor d'alguns tractats mèdics, entre els quals esmentem: *Quaestiones Medicinae Theoreticae...* (Cervera, 1787) i *Memoire topographique medical sur les causes accidentelles des maladies epidemiques à Gironne, pendant les années 1810 et 1811 et les moyens de les prevenir* (Perpinyà, 1812). (6, pàg. 417/122, pàg. 41)

2.112. **GILI**, Emmanuel. Del 1789 al 1819, fou catedràtic de la Facultat de Medicina de la Universitat de Cervera. És autor d'alguns tractats mèdics. (6, pàg. 417)

2.113. **GILI**, Nemesi. M. a B. el 1888. A més de metge, era advocat i militar. Es retirà de la vida social i es dedicà a la lluita i defensa de la classe obrera. Fou secretari del primer president de la República: Estanislau Figueres. L'any 1873, va posar-se en lloc d'un obrer pres i condemnat a mort pels esdeveniments d'Alcoi, provocats per l'alcalde Albors. (118, II, pàg. 726)

2.114. **GIMBERNAT**, Josep. N. a Sarrià de Ter (Gironès) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779. (309)

2.115. **GIMBERNAT** i **ARBÓS**, Antoni de. N. a Cambrils (Baix Camp) el 15-II-1734; m. a Madrid el 17-XI-1816. Fill de pagesos rics. El rector de la parròquia li ensenyà les primeres lletres. Estudià a Riudoms, en el convent dels franciscans. Més tard, cursà Filosofia a Cervera i a vint-i-dos anys va començar a estudiar Cirurgia, en el Reial Col·legi de Cadis (1756). Sembla que ajudà a sufragar les despeses dels seus estudis el rector de la parròquia, però es desconeixen els motius. El 1762, era nomenat catedràtic d'Anatomia del Col·legi de Cirurgia de B., i el 1763, es va casar amb Eulà-

lia Grassot, filla del catedràtic Carles Grassot. A la mort de Pahissa (1765), l'administració de l'Hospital de la Santa Creu designà Manuel Capdevila com a cirurgià major, però Virgili ahvia obtingut una Reial Cèdula per a Gimbernat, segons la qual havia d'ocupar la primera vacant. El marquès de Esquilache donava suport a Gimbernat. L'1 de febrer del 1766, confirmà Gimbernat en la seva plaça, però Capdevila va continuar visitant i percebent el mateix sou, segons sembla (V. 28, núm. 7, XI, 1971). El 1774, juntament amb Marià Ribas, era pensionat per ampliar estudis quirúrgics a París, a Londres, a Edimburg i a Holanda, durant uns tres anys. El doctor Hunter, de Londres, adoptà el mètode de Gimbernat per operar les hèrnies crurals, que havia estat donat a conèixer per aquest, públicament, el 9 d'octubre de 1768, davant la Junta de Catedràtics del Reial Col·legi de Sant Carles, de Madrid (V. «La Abeja Médica», 1846, pàg. 212). A l'interior del canal crural, s'hi troba un plec fibrós que porta el nom: lligament de Gimbernat. Inventà alguns instruments d'ús quirúrgic: per a fer les sagnies de les iugulars; l'anell ocular per fixar l'ull en l'operació de les cataractes; un litotom de tenalles... Juntament amb el seu company Marià Ribas, redactà un pla per a la construcció, a Madrid, d'un col·legi de Cirurgia, que havia de portar el nom de Sant Carles, del qual Gimbernat fou codirector, i encarregat de la càtedra d'Àlgebra quirúrgica. En el mateix col·legi, Gimbernat formà un museu anatómo-patològic. Cirurgià de la Cambra Reial, alcalde examinador del Reial Protomedicat i president de la Cirurgia. Redactà les ordenances del Col·legi de Cirurgia de B., un Pla de reforma de les tres branques de l'«Art de curar», un nou pla d'ensenyança, un projecte per establir un Col·legi de Cirurgia a Pamplona i una breu història dels col·legis de cirurgia espanyols. Algun dels seus projectes despertà enèrgiques rèpliques per part de l'Administració de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Influí decisivament en la creació, l'any 1799, dels Col·legis de Burgos i de Santiago. Autor de: *Discurso sobre la Anatomía*, llegit a B. l'any 1763; *Oración inaugural que para la abertura de los estudios celebrada en el Real Colegio de Cirugía de B. el día 5 de octubre de 1768...* (B., 1768); Una altra *Oración inaugural* el 1773, impresa a B. el mateix any; *Notas prácticas de las operaciones de Cirugía en los hospitales de San Tomàs Guy y de San Bartolomé, de Londres, en 1776 y 1777; Nuevo método de operar en la hernia crural* (Madrid, 1793), traduït a l'anglès (1795),

a l'alemany (1817) i al francès (1827); *Formulario quirúrgico para el uso del Hospital General de Madrid* (Madrid, 1794); *Disertación inaugural sobre el recto uso de las suturas y su abuso, leída en la primera abertura del Real Colegio de Cirugía de San Carlos por don Antonio de Gimbernat, director y fundador de dicho Real Colegio, el día 1 de octubre de 1787* (Madrid, 1801); *Disertación sobre las úlceras de los ojos que interesan la córnea transparente. Se manifiestan los caracteres que las distinguen entre sí, y de otras enfermedades con quienes las han confundido muchas veces con notable perjuicio del enfermo; y se establece un método curativo, fácil y seguro* (Madrid, 1802), que havia presentat a la Societat de Medicina de París, l'any 1800. Morí Gimbernat després d'haver estat operat de cataractes per Josep Ribas. (145/146/158/231)

2.116. **GIMBERNAT i GRASSOT, Agustí** de. N. a B. el 29-V-1771. Fill d'Antoni de Gimbernat. Cursà Medicina en el col·legi de Sant Carles, de Madrid. Estudià especialment la Botànica. L'any 1801, exercí de cònsol al nord de França. Traduí, de Kirwan: *Los abonos para fertilizar ventajosamente los suelos de diferentes calidades y de las causas de sus útiles efectos en cada caso particular* (Madrid, 1798); de Clarkson: *Grito de los africanos contra los europeos* (B., 1825), contra la esclavitud, i diversos treballs del seu germà Carles. Autor de: *Sucinta noticia del Sr. don Antonio de Gimbernat* (B., 1828).

2.117. **GIMBERNAT i GRASSOT, Carles** de. N. a B. el 19-IX-1765; M. a Bagnères de Bigorre el 12-X-1834. Fill d'Antoni de Gimbernat. Cursà Medicina a Madrid. A més féu estudis de filosofia, matemàtiques, física, botànica i química. El 1791, fou pensionat per ampliar estudis a l'estranger. Viatjà per Escòcia, Irlanda i Baviera. Quan era en aquest últim país hi arribà un exèrcit espanyol, dirigit pel marquès de la Romana. Per els seus soldats va escriure un vocabulari castellà-alemany. El 1800, descobrí els gasos sulfurosos en els manantials d'Aix-la-Chapelle, que utilitzà per a curar unes certes dolències. Aquests gasos s'aprofitaven gràcies a una estufa de la seva invenció. Això donà peu a modificacions a molts balnearis europeus, on acudien les gents benestants. Fou conseller del rei de Baviera, a Nàpols. Visità en diverses ocasions el Vesubi, i disposà un aparell, per a prendre banys de vapor en el seu cràter. Possedor de riques col·leccions de materials mineralògics, a través del seu germà Agustí, les va deixar a l'Ajunt

tament de B., constituint el nucli del qual es va partir per a fer un Museu d'Història Natural. Publicà mapes geològics i geognòstics. Els seus manuscrits van ésser donats, pel seu germà Agustí de Gimbernat, a la Biblioteca Catalana fundada a iniciativa de Fèlix Torres Amat. Traduí al francès el treball del seu pare sobre les úlceres oculars. Autor dels articles *Noticia de algunos establecimientos existentes en Baviera para extinguir la mendiguez y socorrer a los indigentes, y principalmente de los que tienen por objeto dedicar a la agricultura a los niños desamparados* (V. «Semnario de Agricultura y Artes, dirigido a los párrocos, T. XVII, 1805, pàg. 3); *Carta interesante al Príncipe heredero de Dinamarca sobre los vapores del Vesubio* (V. «Diario de Barcelona», del 24-XI-1820), i *Noticia sobre la fiebre amarilla* (V. «Diario de Barcelona», del 30-IX-1821). Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas». Entre la seva bibliografia citem: *Instrucciones para el arreglo de un jardín botánico* (B., 1802), que publicà Bahí en la seva traducció dels elements de terminologia botànica de Plenck; *Extracto de una carta dirigida a un amigo suyo sobre sus observaciones geológicas (...), en la cordillera central de los Alpes* (Madrid, 1803); *Relación de los experimentos hechos por Mr. Menzies en el puerto de Sheerner a bordo del navio hospital «La Unión» para cortar el progreso de la calentura maligna y contagiosa* (Madrid, 1800); traduït de l'anglès: *Diccionario de voces usuales alemanas-españolas y españolas-alemanas* (Munic, 1807); *Manual del soldado español en Alemania* (Munic, 1807, i segona edició a Madrid, 1808); *Institution sur les moyens propres a prévenir la contagion des fièvres epidémiques* (Estrasburg, 1814), que fou traduïda a l'alemany per Bokman; *Descripción y uso de un nuevo método para preservación del contagio de enfermedades epidémicas* (B., 1821); *Noi Maria Luisa di Borbone Infanta di Spagna Duchessa di Lucca. Mosse dal vivo desiderio (...), de la conservazione e bonificazione dei tanti rionomi Bagni del Nostro Ducato* (Lucca, 1821); *Progetto per migliorare le sorgenti termali di Monte Catini in Toscana* (Florència, 1822), i *Pièces relatives à l'établissement des bains gazeux aux Thermes de Baden en Suisse* (Aran, 1824). Es una de les figures de la ciència catalana del seu temps.

(50, VI, pàg. 191/59, I, pàg. 653/193/«Diario de Barcelona», 1836, febrer, pàg. 442)

2.118. **GIMBERT, Francesc.** Doctor en Medicina, que, l'any 1639, exercia a B. Hi

ha també un Francesc Gimbert «jove», distint a l'anterior o «major», que exercia a B., l'any 1651.

(396, XII, pàg. 318 i XV, pàg. 499)

2.119. **GIMBERT, Francesc.** L'any 1651, era degà del Col·legi de Medicina, de B.

(123, 1914, VII)

2.120. **GIMENO i RODRIGUEZ-JAEN, Vicenç.** N. a València, l'any 1878. Cursà Medicina, a Madrid. Llicenciat, el 1904, i doctorat dos anys després. S'establí a B., on s'especialitzà en Dermatologia. Amplià coneixements a París i retornà a B., on fou professor auxiliar de la Facultat de Medicina i practicà estudis personals de Bacteriologia en el laboratori del doctor Ferran. Més tard, es traslladà a Madrid, on, per oposició, guanyà una auxiliaria de la Facultat de Medicina i, per mort del doctor Azúa, ocupà interinament la seva càtedra. Després, féu un viatge a Londres. Fou diputat a Corts, senador, conceller de Sanitat i Instrucció Pública i membre de l'Acadèmia de Medicina de Madrid. Autor de: *La biopsia como medio diagnóstico en las enfermedades de la piel* (1903); *El método opsónico y la vacunoterapia de Wright* (1914); *Etat actuel de la lutte anti-venéerienne en Espagne* (1921), i altres treballs.

(118, II, pàg. 729)

2.121. **GINARD i MAS, Rafael.** Metge mallorquí de la meitat del segle XIX. Autor de: *Consideraciones sobre el origen de las enfermedades venéreas*, que forma part del volum IV de la «Biblioteca Médico-castrense Española» (Madrid, 1851-1852).

(10, I, pàg. 591)

2.122. **GINÉ i MARRIERA, Artur.** N. a B., es llicencià el 1890. Fill de Joan Giné i Partagàs. Succéi al seu pare en la direcció del manicomí de Nova Betlem. Col·laborà a «La Independencia Médica» i a la «Revista Frenopática Española». L'any 1911, junt amb Martín Vallejo, publicà alguns números de la «Revista Frenopática Barcelonesa». Autor de: *Compendio de Patología Quirúrgica. Fundado en las lecciones explicadas en la cátedra, por el Dr. Giné y Partagàs (Juan) y exactamente ajustado al Programa de dicha asignatura, por Giné y Marriera (A.)*. Curso de 1896 a 1897 (B., 1898); *Ensayo histórico de la etiología, patogenia y terapéutica del Tétanos* (B., 1900), amb el qual féu el doctorat; *Obras escogidas del Dr. Giné y Partagàs* (B., 1903); *L'organisation de la direction des Asiles d'aliénés et l'inspection des asiles par l'Etat* (Amsterdam, 1907); *Las modernas tendencias de la Ciencia penal. La de-*

fensa social. La pena de muerte (B., 1914), i *Necesidad de combatir algunas preocupaciones vulgares relacionadas con la Psiquiatria* (B., 1917). El seu germà Joan, també metge, es va llicenciar a B., el 1888. (77, pàgs. 196-197)

2.123. GINÉ I PARTAGAS, Joan. N. a B. el 18-XI-1836; m. a B., el 27-II-1903. De família procedent de l'Alt Camp; fill del metge cirurgià Joan Giné i Queralt. Cursà Medicina a B., i es llicencià el 29-VI-1858. El 6 de juliol del mateix any, va passar a exercir la professió a Vila-rodon (Alt Camp). Després passà a Madrid, on féu el doctorat amb la tesi *¿Existen, en la actualidad, representaciones genuinas de las razas y tipos primitivos?* (Madrid, 1862), i fou apadrinat per Pere Felip Monlau. Durant la seva estança a Madrid fou col·laborador en «El Pabellón Médico» i va fer oposicions a una plaça de metge de «los Reales Sitios» de Sant Ildefons, Sant Llorenç i La Isabela, que no guanyà. El 1861, va tornar a B., on va ser nomenat, per oposició, ajudant segon de classes pràctiques (Anatomia) de la Facultat de Medicina, l'any 1864. El 4 de desembre de 1865, va fer oposicions per a una de les quatre places que hi havia de soci de l'Acadèmia de Medicina. Parlà sobre la «necessitat d'ampliar els estudis anatòmics» amb gran esperit materialista, que li valgué les objeccions de Pi, Torrent i Espinosa. (V. «El Compilador Médico», del 25-XII-1865.) Amb autèntic esperit científic i revolucionari, encarregà als seus alumnes, Josep Crous i Eusebi Martí, que busquessin companys per a formar la Societat d'Emulació per als Estudis Anatòmics, en la qual no hi hauria cap càrrec burocràtic. La van inaugurar, gairebé clandestinament, el desembre del 1865. Aquesta associació científica entre alumnes i professors guanyà simpaties i el 3-III-1866 es va transformar en l'Institut Mèdic de B., En la inauguració d'aquest centre, Giné i els seus col·laboradors van demanar que els presidís el doctor Letamendi, que era benvist en els medis oficials. L'Institut fou el primer assaig seriós de formar una Facultat de Medicina lliure, sobretot després de la Revolució del 1868, que tan beneficiosa havia d'ésser per a la nostra Medicina. El 1866, Giné, també després d'unes oposicions, obtingué el títol de catedràtic de Santiago de Compostela. Molt poc temps després, va obtenir una càtedra a B. Des del 1867 era catedràtic supernumerari de Patologia Quirúrgica i titular d'aquesta des del 1871. El 1873, era nomenat director del manicomí de Nova Betlem. Segons afirma Coromina Sabater, fou el primer a familiarit-

zar, els seus alumnes en l'ús del microscopi. (V. «La Independencia Médica», de l'1-II-1872.) Contribuí a formar l'Ateneu d'Alumnes Interns de la Facultat de Medicina de B., Inspirador i protector del «Laboratorio» que havien fet els seus alumnes Cardenal, Barraquer, Riba, Viura i Manuel del Vilar, que amb el temps s'havia de convertir en l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya. (V. «La Independencia Médica», de l'11-VI-1874.) Després de la Revolució del 1868, fou un decidit defensor de la lliure ensenyança, amb l'esperança de bandejar de la Facultat tot el professorat vitalista. Com a higienista mental, mantingué uns criteris netament organicistes: *Si a Pi, como alienista le estorbaba el cerebro, a Giné le sobra como tal el espíritu*. (V. «Gaceta Sanitaria de Barcelona», del VI-1893.) Iniciador entre nosaltres de la Dermatologia moderna, en la qual tingué la influència de Bazin. Lluidador infatigable, introduí la dona a la Facultat, i foren les primeres llicenciades del país les seves alumnes Maria Elena Maseras i Dolors Aleu. (Aquesta última regràcia en la seva tesi doctoral els esforços feministes de Giné.) Són cèlebres les seves campanyes contra l'administració de l'Hospital de la Santa Creu, i gràcies a elles s'inicià la construcció de la Facultat de Medicina de B., que Giné, principal promotor, no va poder veure acabada. Sobre aquest punt ens testimonia el doctor Bellido: «...mentre lentament anaven dreçant-se les parets del cos central i dels pavellons de les clíniques, ell freqüentment visitava les obres i hi acompanyava el personal docent, grups d'estudiants i totes les persones que podia invitar (...), fruit en la seva imaginació de la vida del conjunt...». (V. «La Medicina Catalana», 1935, I, pàg. 24.) Introduïdor entre nosaltres de la cura de Lister i de l'antisèpsia. (V. «El Compilador Médico», del 25-IX-1865 i «La Independencia Médica», de l'11-XI-1875 i de l'11-II-1882.) Gràcies a ell, es feren a B. les primeres radiografies. («La Independencia Médica», del 5-III-1896.) Principal defensor de la integritat mental de mossèn Cinto Verdager. (V. «La Independencia Médica», del 31-X-1895.) Firmà un manifest juntament amb Rodríguez Méndez, Gassol i Folch, Sala i A. Ribera, en contra de l'obligatorietat de la col·legiació mèdica. El 1882, el ministre de Foment el va nomenar delegat oficial en el Congrés Internacional d'Higiene celebrat a Ginebra. Influí en les oposicions a càtedra que obtingué Jaume Pi i Suñer. («El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», t. V, núm. 9.) Organitzador del Certamen Frenopàtic del 1883, que fou el pri-

mer congrés mèdic celebrat a B. President de l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya. Paral·lelament a la seva tasca científica, també desenvolupà una interessant acció política. De conviccions republicanes, va estar afiliat al Partit Progressista durant molts anys. Amic de Ruiz Zorrilla, acceptà la representació del Partit Progressista a Catalunya, durant un curt període de temps. El caciquisme impedí que fos elegit diputat provincial, quan havia guanyat per àmplia majoria. Els seus ideals foren: Llibertat i República. Quan l'Ateneu Barcelonès era dominat per les forces conservadores, ell va ser un dels impulsors de la creació de l'Ateneu Lliure de Catalunya, que fou inaugurat el 20-III-1878, i fou el seu primer president. Secretari de l'Ateneu Lliure, ho seria, a la mateixa època, Valentí Almirall, fundador del nacionalisme nostrat esquerrà. La tasca de l'Ateneu Lliure redundà al capdavant en benefici de l'Ateneu Barcelonès, en actuar de revulsiu. Parlant de Giné i Partagàs, ens diu el doctor Rodríguez Méndez: «*La reforma médica representada por Virchow, Monneret, Niesmeyer, Rabuteau (...), entró triunfante en España, por el generoso y hercúleo esfuerzo de unos cuantos jóvenes médicos, entre los cuales fue Giné i Partagàs el más activo, el más consecuente y el más fecundo*». D'ell és la frase: «*Pueblo que no brega para recobrar su libertad o su independencia, es un pueblo niño, que no tiene aptitud para vivir sin tutela o es un demente que ha abusado del placer en daño de su cerebro*» (V. 55). Marià Cubí digué de Giné que era un intel·lectual incansable. Col·laborà en «El Compilador Médico», «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona», «El Protector de la Infancia», «Boletín de la Academia de Higiene», «La Ilustració Catalana» (III, núm. 54, pàg. 6) i altres revistes. Fundà i dirigí «La Independencia Médica» (1869-1904) i la «Revista Frenopática Barcelonesa» (1881-1885). Autor de: *Memoria sobre las aguas minerales de Figuerola* (1860); *Tratado de Higiene rural, o sea arte de conservar la salud y alargar la vida y perfeccionar el ejercicio de las funciones de los labradores* (B., 1860); *Del empleo del ácido fénico en los embalsamamientos humanos* (B., 1864); *Memoria sobre la necesidad lógica de ampliar los estudios anatómicos* (B., 1865); *Reseña histórica de la creación del Instituto Médico de Barcelona* (B., 1866); *Apuntes de Anatomía general, sacados de las lecciones dadas en la Escuela libre del Instituto Médico* (B., 1869); *Cuadros sinópticos de anatomía descriptiva; Apuntes sacados*

por los alumnos del curso del Doctorado de la Facultad de Medicina, de las Lecciones sobre Historia de la Medicina, dadas por el Dr. Juan Giné, catedrático numerario de la expresada facultad, en la cátedra instalada por la Excma. Diputación Provincial de Barcelona. Revisadas por el susodicho profesor (B., 1869); *Lecciones sobre Historia de la Medicina, dadas durante el curso de 1868 a 1869* (B., 1869); *Higiene Industrial* (B., 1872); *Compendio de Anatomía médico-quirúrgica* (B., 1873); *Descripción, marcha funcional y reglamento orgánico del Manicomio de Nueva Belén* (B., 1874); *Programa prontuario de Clínica Quirúrgica, correspondiente al año 1874-1875* (B., 1875); *Tratado teórico-práctico de Frenopatología* (Madrid, 1876); *Curso elemental de Higiene Privada y Pública* (B., 1871-1876), segona edició, en quatre volums; *Armonía entre la Higiene y la libertad* (B., 1878), es tracta d'un discurs llegit, a l'Ateneu Lliure de Catalunya, el 6 d'octubre de 1878; *Ensayo teórico-práctico sobre la Homología y la Heterología frenopáticas, o sean semejanzas y diferencias entre los procesos de la razón y de la sinrazón* (B., 1878); *Índice higiénico, intelectual y moral de un pueblo. Discurso leído en el Ateneo Libre de Cataluña en 1878* (B., 1878); *Estudios clínicos sobre la sección nor ligadura elástica* (B., 1879); *Tratado clínico iconográfico de Dermatología Quirúrgica* (B., 1880); *Proyecto relativo a la verificación de las defunciones e instalaciones de Casas de Socorro*; discursos llegits a les sessions inaugurals de l'Ateneu d'Alumnes Interns de la Facultat de Medicina de B., el 1882 i el 1884; *Estudios clínicos de las aguas minerales del Puig de las Animas en Caldas de Malavella* (B., 1882); *Proyecto razonado sobre la legislación referente al ingreso, estancia y salida de los enfermos de la mente en los asilos frenopáticos públicos y privados*, presentat en el Certamen Frenopàtic del 1883; *Tratado clínico iconográfico de las enfermedades venéreas y sifiliticas (Sifiliografía)* (B., 1883); *Manicomio de Nueva Belén, fundado en 1857* (B., 1883); *Un viaje a Cerebrópolis. Ensayo humorístico de dinámica cerebral, escrito por el Licenciado Ingrasias, Caballero del Espolón de Morand y de la Silla Turca, Gran Cruz del Kiasma y profesor libre en la Universidad de la Lira. Dado a luz en español corriente y moliente* (B., 1884). A. Ferran. *Conclusiones del dictamen emitido por la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona acerca de los trabajos de D. Jaime Ferran y Clua sobre el cólera* (B., 1885); *El Código Penal y la Frenopatología, o sea manera*

de armonizar el espíritu y el lenguaje del Código Penal con el estado presente de los conocimientos frenopáticos (B., 1888); *La familia de los Onkos. Novela o fantasía humorística de carácter clínico, escrita para recreo, utilidad y ornato de profesores y escolares de la noble ciencia y provechoso arte de curar, por el doctor D. Histógenes Micolini, Comendador de número de la Real y Distinguida Orden Americana de la Telangiectasia y del Pigmento, y catedrático (por oposición del Gobierno) en la Facultad de Cirugía de Santa Bárbara (que trueno) en Trauma Chiróna. Traducida del volapük al castellano; con libertad y uso de los derechos individuales* (B., 1888), on el doctor Equimosis és el doctor Antoni Mendoza; *Misterios de la Locura* (B., 1890), també novel·la científica; *El corazón del Orate. Discurso pronunciado en el solemne acto de distribuir los premios del «Certamen Literario» que celebró el Ateneo de San Gervasio el día 14 de septiembre de 1890, por el Dr. D. Juan Giné y Partagás, Presidente del Jurado del referido certamen* (B., 1890); *Profilaxis Penal. Discurso pronunciado por el Dr. D. Juan Giné y Partagás en la primera sesión inaugural de la Academia de Higiene de Cataluña*. 1892 (B., 1892); *Discurso de contestación* (1895), llegit en la recepció a l'Acadèmia de Medicina de Felip Comabella; *Discurso de contestación al leído por el Dr. Alvaro Esquerdo en la R. Academia de Medicina de Barcelona* (B., 1897); i el discurs inaugural del curs universitari: *Lo que es y lo que debería y podría ser la enseñanza en nuestra Facultad de Medicina* (B., 1898). Giné, juntament amb Bartomeu Robert, va traduir, de R. Virchow: *La Patología celular*.

2.124. GINÉ i QUERALT, Joan. De la primera meitat del segle XIX. Fill del metge Joan Giné i Rovira (també escrit Gener o Giner). Exercí al Pla de Cabra i a B.

2.125. GINÉ i ROVIRA, Joan. N. a Cabra del Camp (Alt Camp), el 9-VII-1770. Fill de pagès. Batxiller a Osca (1792) i revalidat l'any següent. L'any 1826, resideix a Cabra del Camp, on a vegades firma Giner. (24, pàg. 55)

2.126. GINER, Ciriac. A començaments del segle XX era metge del balneari de Vallfogona de Riucorb. Autor de: *Establecimiento balneario de Vallfogona de Riucorb, provincia de Taragona. Aguas minero-medicinales clorurado-sódicas-sulfatadas, variedad bromuro iodurada* (B., 1905), i *Memoria sobre el Balneario y aguas minero-medicinales de Vallfogona*.

(77, pàg. 202)

2.127. GINESTA, Francesc. N. a Sant Antolí i Vilanova (Segarra). Graduat, a Cervera, l'any 1783. Sembla fill de Francesc Ginestà i Ramon. Catedràtic de Mètode a la Facultat de Medicina de Cervera, segons així consta l'any 1807. Autor de: *Quaestiones medicæ tres sorte datae coram...* (Cervera, 1784), i unes *Quaestiones medicæ clinicae* (Cervera, 1785). (122, pàg. 40/6, pàg. 418)

2.128. GINESTA, Josep. Cirurgia, a Vilanova de Sant Antolí, a les darreries del segle XVII i el començament del XVIII. Es besavi matern del doctor Castelló i Ginesta. (6, pàg. 418)

2.129. GINESTA, Rafael. De la meitat del segle XVIII. Autor de: *Medica placita / quae / in alio ex festis diebus quotannis / ...* (Cervera, 1742). (122, pàg. 41)

2.130. GINESTA i de SEGÒVIA, Agustí. N. a Piera (Anoia); m. a Madrid, el 1815. Fill del cirurgià Agustí Ginestà i Ramon. El 1769, comença a cursar Cirurgia a B. El 22-III-1773, és elegit per l'Hospital de la Santa Creu, de B., per a cobrir la vacant de Josep Queraltó, com a practicant major, i cessa el 1777. Sembla que amplia estudis a l'estranger. El 1783, és proposat per Sarraís, en absentar-se, per a substituir-lo i arribà a cirurgia major d'aquell hospital barceloní. Doctorat el 1785; fou professor en el Col·legi de Cirurgia de B. (1788) i, més tard, catedràtic de Parts i Malalties dels infants en el Col·legi Sant Carles de Madrid, des del 1789, on substituï Jaume Raspau. Oncle i protector de Pere Castelló. Autor de: *Parto laborioso* (1791); *Absceso grande situado en hipcondrio izquierdo* (1794); l'Oració Inaugural de Curs: *Influjo que tiene el cuerpo humano sobre el espíritu* (1-X-1794); *Parto en el que el feto se presentaba de nalgas* (1795); *Úlceras venéreas* (1797); *Dolor táctico y su terapéutica; Tumor sanguíneo en los grandes labios de una mujer grávida de dos fetos* (1797); *El Conservador de los niños* (Madrid, 1797); *Circunstancias encontradas en un pretendido hermafrodita* (1798); *Menorragias reumáticas* (1803); *Obstrucción y espasmos reumáticos de un ovario confundidos con un cáncer oculto del mismo* (1808); *Parto complicado con prociencia de vagina* (1814); *Parto con posición del feto de costado* (1814), i *Absceso grande en el dorso* (1815).

(54, pàg. 245/124, pàg. 13/231, I, pàg. 258)

2.131. GINESTA i RAMON, Agustí. De la meitat del segle XVIII. Exercí la cirurgia a Tarroja i a l'Aranyó (Segarra). Es va

casar amb Gerònima de Segòvia. Pare d'Augustí Ginesta i de Segòvia. (255)

2.132. **GINESTA i RAMON, Francesc. M.** el 1794. Catedràtic d'Institucions Mèdiques de la Universitat de Cervera. Autor de: *An ut alimenta vires reficiant, et in sanguinem transferantur, debeant prius in chylum mutari?* (Cervera, 1784), *An venena esse possint efficacia remedia ad rebelles aliquos morbos curandos?* (Cervera, 1784), *An in comatosis praegnantium morbis conveniant emetica, et cathartica* (Cervera, 1791), i *Quaestiones Medicae tres sorte datae coram illustri admodum D. D. Mariano Ambrosio Escudero. Ex convulsionibus variolorum in pueris eruptionem praecedentibus* (Cervera, 1793). (6, pàg. 418/50, VI, pègs. 198-199)

2.133. **GINESTA i RAMON, Josep. N. a** Cervera (Segarra), el 1709; m. a Guissona (Segarra), el 3-VII-1784. Fill del cirurgià Josep Ginesta. Exercí la Cirurgia a Guissona. Es va casar amb Francesca Vila i Torres, filla del cirurgià Josep Vila. Fou avi del doctor Pere Castelló i Ginesta, i germà de l'Agustí. (255)

2.134. **GIOL i BATELLAS, Jaume. N.** l'any 1739, va morir a les Borges del Camp, on va exercir, el 14 de febrer de 1794. (321)

2.135. **GIRALT, Mestre.** Metge gironí de la primera meitat del segle XIV. Tenia una propietat que l'indava amb els banys àrabs. (151)

2.136. **GIRALT, Antoni.** Metge de Ferran I i d'Alfons V, en el segle XIV. (38, pàg. 76)

2.137. **GIRALT, Cosme. N. a** Sallagosa (Cerdanya), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

2.138. **GIRALT, Domènec.** L'any 1521, exercia la Cirurgia a Lleida. (22, pàg. 139)

2.139. **GIRALT i MAÑA, Pelegrí. N. a B.** el 4-II-1839; m. a B., el 20-X-1906. Llicenciat, el 1862, i doctorat a Madrid l'any següent. El 1869, era metge de l'Alcaldia de B. i metge de la Casa de Reforma (Asil Duran). Quan, el 1885, es constituí el Cos Mèdic Municipal, figurà en el número u de l'escalafó, per ser el més antic, en el servei a l'Ajuntament. El 1891, en crear-se el càrrec, fou nomenat degà en cap del Cos Mèdic municipal. De caràcter feble, fou bo per a tots, però no fou tan bon degà per al Cos. Respecte a les creences religioses era deïsta. Com a degà figurava a la direcció de la «Gaceta Sanitaria de Barcelona». Juntament amb Mascaró, Robert i Comenge, fundà l'Acadèmia Mèdica

Municipal. Col·laborà a la «Revista de Clínica Mèdica i de Conocimientos Quirúrgicos» (V. «Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1906, pàg. 151).

2.140. **GIRAULD, Antoni.** Del segle XVI. Autor de: *Utilissim, prompte, y facil remey e memorial pera preservarse y curar de la Peste. Del qual usen en Roma, Venecia, Alemanyia, Paris, Lyo, Tolosa y Montpellier y en altres llochs ab molt gran contento. Fidelissimament y curiosament Recolegit, y comunicat per lo Senyor M. Antoni Girauld de Montpellier: Doctor en Medicina, habitant en Narbona* (Perpinyà, 1587). (77, pàgs. 202-203)

2.141. **GIRAU, Simeó.** Doctor en Medicina. L'any 1685, consta com a metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B., (54, pàg. 230)

2.142. **GIRO, Antoni. N. a** Sort (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

2.143. **GIRO, Josep. N. a** Garrigàs (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. També graduat, a Osca, el 1780. Va anar a Rio de Plata, com a cirurgià major. L'any 1790, era metge dels hospitals de Montevideo. El seu fill, Giró i Zufategui, fou president de la República Oriental de l'Uruguai. (309/403)

2.144. **GIRO, Josep Antoni. N. a** Ponts (Noguera). De la primera meitat del segle XIX. Batxiller en Filosofia, el 1825. Féu estudis de Medicina a Cervera. Batxiller en Medicina, el 1829. Llicenciat en el Reial Col·legi de B., el 1831. Fou substituït de diverses càtedres i va fer oposicions a una d'elles. Exercí a Cervera, a l'Hospital Civil de Paris i a Valls. Soci corresponsal de l'Acadèmia de Medicina de B. Autor d'un treball sobre las calentures tifoideas (1848) i de l'estudi *El agente o la causa del cólera morbo, ¿es predisponente y ocasional al mismo tiempo, o cómo debe concebirse su producción?* (1855). (28, 1971, núm. 6/59, I, pàg. 660)

2.145. **GIRO, Ramon.** Poc temps abans de l'any 1766 era delegat a Sort, del Protomedicat. (28, 1975, núm. 46, pàg. 4)

2.146. **GIRO i PIQUER, Galetà. N. a** Sort (Pallars Sobirà), es va graduar, a Cervera, l'any 1789. (241)

2.147. **GIRO i SAVALL, Josep. N. a** Sant Gervasi (B.), el 1863; m. a B., el 17-IX-1937. Llicenciat a B., el 1886, cultivà l'Homeopatia. Ajudant del doctor Sanllehy. Tingué clientela entre l'aristocràcia bar-

celonina. Fou primer director de l'Hospital Homeòpata del Nen Déu (1902). L'any 1917, va fundar a la Barceloneta, el Sanatori Marítim de Sant Josep. Va dirigir la «Revista Homeopática» i el «Boletín del Hospital Homeopata del Niño Dios». Autor de: *La Difteria y su tratamiento homeopático* (B., 1894). (74, pàg. 52)

2.148. **GIRONA, Lluís de.** Cap a l'any 1414, exercia a Tarragona. (64, pàg. 42)

2.149. **GIRONA i LLAGOSTERA, Daniel.** N. a Lleida el 10-I-1869; m. el 28-III-1940. Cursà Medicina a B. Es dedicà a la investigació històrica, donant alguns cursos públics sobre història de Catalunya. Acadèmic de la de Bones Lletres de B., i secretari d'aquesta (1922-1924). Dirigent de la Unió Catalanista. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de: *Mullerament de l'Enfant en Pere de Catalunya ab Madona de Constantza de Sicilia* (B., 1909); *L'extinció del Casal de Barcelona e capvespre de la nació catalana* (B., 1910); *En Jaume d'Aragó darrer comte d'Urgell i lo Conclau de Casp* (1913); *Itinerari del Rey En Martí* (B., 1916); *Martí Rey de Sicília, primogènit d'Aragó* (1919); *La darrera malaltia de la Reyna Maria de Luna* (1406) (B., 1922); *Itinerari de l'Infant En Joan, Primogènit del Rei en Pere III (1350-1387)* (València, 1923); *Itinerari del rei en Pere II* (1924), i *Itinerari del rein En Joan I (1387-1396)* (B., 1931). (118, II, pàg. 742)

2.150. **GIRONA i TRIUS, Josep.** De les darreries del segle XIX i començament del XX. Autor d'una *Topografia mèdica de Vilafranca del Panadés* (1901).

* **GIRONÈS, Bonanat.** — V. **BONANAT GIRONÈS.**

2.151. **GIRONÈS i NAVARRO, Llorenç.** N. a B., el 27-II-1902; m. a Managua (Nicaragua), el 7-XII-1955. Cursà la carrera de Medicina a B. Llicenciat, el 1924, anà a l'Hospital Barmbeck, d'Hamburg (Alemanya), on va estar tres anys (1926-1929). Serví després en un transatlàntic alemany que feia la línia d'Amèrica llatina. Al començament del 1933, guanyà, per oposició, la càtedra de Patologia Mèdica de Santiago de Compostela. Fervent admirador de les formes de vida germàniques, en esclatar la guerra civil (1936-1939) ingressà voluntari com a metge de l'Estat Major de la Divisió del General Aranda. Vençuda militarment la República, li donaren, el 1940, per trasllat, la càtedra de Patologia General de la Facultat de Medicina de B. També intentà cultivar la Ci-

urgia. La màxima illusió de Gironès, havia estat ésser nomenat catedràtic de Patologia Mèdica. Creia arribada l'hora per a ésser-ho en morir Ferrer i Solervicens. En no aconseguir-ho, se sentí frustrat i mal pagat per les seves actituds polítiques. El 1947, va anar a Nicaragua, i s'establí a Managua. Allí es dedicà a la seva especialitat d'internista, amb gran èxit especulatiu. En aquell país fou encarregat de dirigir la lluita contra la tuberculosi. El 9-V-1953, era declarat excedent en el professorat mèdic. Acabà la seva vida en morir assassinat a mans d'un antic empleat seu. Sembla que fou per motius personals. Fèu el doctorat amb la tesi *La Terapèutica radiante de la tuberculosi. Contribució especial al estudio de la irradiación del bazo* (Madrid, 1926). Principal redactor de les *Cuestiones Médico-quirúrgicas de guerra* (1938). Collaborà a «Revista Mèdica de Barcelona». Traduí, de Bacmeister: *Enfermedades del pulmón* (1930 de Falta: *Tratado de las enfermedades de las glándulas de secreción interna* (1939), juntament amb Ignasi Bofill; de Mueller: *Las enfermedades internas de la vejez* (B., 1940), i d'Assman: *Tratado de Patología Médica* (1944).

* **GIRUNDELL, Guillem.** — V. **GUILLEM GIRUNDELL.**

* **GISBERT, Berenguer.** — V. **GIBERT, Berenguer.**

2.152. **GISBERT, Joan.** N. a Tarragona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

2.153. **GISPERT, Francesc.** N. a Linyola (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. Es va graduar, a Cervera, el 1797. Autor de la dissertació *Sobre una hemorragia uterina* (1819). (309/124, pàg. 11)

2.154. **GISPERT, Valerià.** Llicenciat, l'any 1689, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Lector d'aquell Estudi. (63, pàg. 55)

2.155. **GNALEZA, Antoni.** Cirurgià, a Manresa, a la segona meitat del segle XVII (91, pàg. 185)

2.156. **GODAY, Salvador.** El 18 de maig de 1713, era practicant substituït a l'Hospital de la Santa Creu, de B., i passà pocs dies després a metge supernumerari. (54, pàg. 230)

2.157. **GOÈ, Josep.** N. a Banyoles (Gironès); m. a Banyoles, el 1899. Metge. Fèu treballs sobre la flora i la fauna del Gironès i la Garrotxa. (308, II, pàg. 330)

- 2.158. **GOLART, Miquel.** L'any 1590, era cirurgia examinador d'aspirants a Girona. (408, pàg. 28)
- 2.159. **GOLFERICHS, Macari. N. a Cardona (Bages).** Intervingué molt activament en les polèmiques quan es va intentar introduir la col·legiació dels metges, com a mecanisme de defensa professional, cap els anys 1890. La seva línia, malgrat les protestes quan la obligatorietat de la col·legiació es prenien com una imposició del govern, fou favorable a l'associació voluntària dels metges i fou un dels primers presidents del Col·legi de B. (1898).
- 2.160. **GOLFERICHS i FABREGAS, Macari. N. a Solsona (Solsonès),** es va graduar, a Cervera, l'any 1793. Cirurgia dels exercits de Carles IV. Catedràtic de Física i Química a l'Escola de Medicina de Burgos. Sembla que el seu germà Raimon també fou un professional sanitari. (241)
- 2.161. **GOLIVART, Lluís.** Metge cirurgia que consta assistí als cursos de frenologia que feu Marià Cubí a B. l'abril de 1843. (420, pàg. 501)
- 2.162. **GOLLUF, Alatzar.** Metge jueu de Lleida, que, l'any 1376, va assistir al rei. (407, pàg. 320)
- 2.163. **GOLS i SOLER, Joan. N. a Tarragona** el 1894; m. a Caracas (Veneçuela), el 1947. Cursà Medicina, a B. Tornat a Tarragona, es dedicà a la música, al dibuix i a la topografia. L'any 1920, s'establí a B. Mestre de la Capella de Santa Maria del Mar. Administrador del «Diario de Barcelona», i sots-director de «La Nau». Col·laborà a la revista «Virolet» (amb alguns contes infantils) i a «L'Estevet». Tingué un procés polític per una publicació en aquesta última revista. S'exilià a la darrerria del 1938. Des del 1940, visqué a Caracas. Hi fundà la Coral Catalana i després un esbart, que, a la seva mort, prengueren el seu nom. (308, II, pàg. 330)
- 2.164. **GOLUF, Mestre.** Metge jueu, que, l'any 1492, exercia a Lleida. (407, pàg. 319)
- 2.165. **GOMBERT, Llätzer.** Professor, a la Facultat de Medicina de Girona, al segle XVII. Va ésser rector d'aquell centre del 1600 al 1602. (315)
- 2.166. **GÓMEZ i GÓMEZ, Agustí.** Fortuna (Múrcia), el 19-X-1900; m. a B., el 26-III-1981. A setze anys va arribar a B., on va fer els estudis universitaris. Llicenciat el 1923. Deixeble i ajudant del professor Torres Casanovas. Feu el doctorat amb la tesi: *El desarrollo de la transcavidad de los epiplones*. Professor adjunt, per oposició, de la càtedra d'Anatomia (1939-1955). L'any 1957, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina, de B., amb el discurs: *Estudio del sistema linfático del estómago para la cirugía del cáncer gástrico*. Va morir a conseqüència d'un càncer de pulmó, quan feia setze anys que havia estat operat a l'altre pulmó, de la mateixa malaltia. Va col·laborar a les revistes: «Crónicismsos»; «Anales de Medicina y Cirugía»; «Annals de Medicina»; «Medicina Clínica» (on, al tom XIV, núm. 2, any VIII, del mes de febrer de 1950, hi descriu la tècnica quirúrgica coneguda com a manobra de Gómez i Gómez), i a altres revistes. (Gastón Ortega-Monasterio)
- 2.167. **GÓMEZ del CASTILLO, Eusebi. N. a Almendralejo (Badajoz),** el 14-VIII-1849; m. a B., el 30-II-1888. Vingué a B., quan el seu pare hi havia estat destinat com a jutge de primera instància, vers el 1878. Ingressà a sanitat militar. El 1883, fou nomenat metge forense del jutjat de Sant Beltran. Es dedicà a la Pediatria i fundà i dirigí, a B., la revista «El Protector de la Infancia» (1884-1886). Col·laborà a la revista «La Enciclopedia». (V. «La Independencia Médica», del 31-V-1888)
- 2.168. **GOMIS, Antoni.** Metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B., a la meitat del segle XVI. (54, pàg. 227)
- 2.169. **GOMIS, Antoni.** L'any 1850, va lliurar, a l'Acadèmia de Medicina de B., una memòria sobre la tisi. (59, I, pàg. 666)
- 2.170. **GOMIS, Josep. N. a Corçà (Baix Empordà),** era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. (309)
- 2.171. **GOMIS i MESTRE, Antoni.** Batxiller en medicina i cirurgia que consta que assistí als cursos de frenologia que feu Marià Cubí a Igualada el novembre de 1843. Es el primer signant de la carta, de to lloatori, que els alumnes del curs lliuraren a Cubí. (420, pàg. 504)
- 2.172. **GONÇALES, Mestre.** L'any 1510, mestre en Medicina, amb exercici a Lleida. (6, pàg. 303)
- 2.173. **GÓNGORA i JOANICÓ, Lluís. N. a Sant Gervasi de Cassoles,** el 6-X-1834; m. a B., el 1901. Inicià la carrera de Medicina a B. i l'acabà a Madrid, el 1856. El mateix any era oficial de sanitat militar. El 1858, era metge titular d'Andújar (d'on també va ser metge forense). El 1862, di-

rigia l'establiment de Marmolejo i guanyà el càrrec per oposició el 1866. Doctorat a Sevilla, l'any 1870. Del 1874 al 1894 va ser metge director de les aigües de la Puda de Montserrat. Soci fundador de la Sociedad Española de Hidrología. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, que presidí. L'any 1880, juntament amb Cases i Montserrat, com a homes més representatius de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya, es fusionaven amb «El Laboratorio», que era un grup acèfal, constituint l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya, i fou el primer president de la nova entitat. President de l'Ateneu Barcelonès (1882-1884). Col·laborà a «La Independencia Médica»; «Revista de Ciencias Médicas»; «Gaceta Médica de Cataluña»; «Gaceta Médica Catalana», i altres revistes. Autor de: *Guía del enfermo en las aguas minero-medicinales de Marmolejo* (Segona edició, Andújar, 1866); *La Hidroterapia y su aplicación* (...). *Noticia estadística de las aguas minerales de Marmolejo* (Sevilla, 1870); *Bosquejo médico de las aguas minerales sulfurosas de la Puda de Montserrat* (B., 1878); *La medicina actual ante la opinión pública* (1884), discurs inaugural de curs en l'Ateneu; i amb la col·laboració de R. Rodríguez Méndez: *Aguas termales de Caldas de Montbuy. Informe* (B., 1880). Traduí, de Billroth: *Patología Quirúrgica general y su terapéutica* (B., 1877); de Eichhorst: *Manual práctico de Medicina interna*; de Perls: *Tratado de Patología General y Anatomía y Fisiología patológicos*, amb la col·laboració de Cardenal; de Hartmann: *Anatomía descriptiva*, i de Guttman: *Tratado de los métodos de exploración*.

(50, VI, pàg. 264/203/34, II, pàgs. 676-677)

2.174. **GONGORA i TUÑÓN, Josep.** N. a Marmolejo (Jaén), l'any 1871; m. a Berna (Suïssa), el 25-VI-1908. Fill del metge Góngora i Joanico. Llicenciat a B., el 1893. Metge, per oposició, de l'Hospital de la Santa Creu. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B., on ingressà, l'any 1906, amb un discurs sobre *Los cálculos biliares y sus consecuencias* (B., 1906). Traduí, de Krehl: *Tratado de Fisiología Patológica*; de Gowers: *Enfermedades del sistema nervioso*; d'Ebstein: *Tratado de Medicina Clínica y Terapéutica*; de Debove i Renaut: *La úlcera gástrica*; de Du Castel: *La Tuberculosis cutánea* (1894), i de Mosney: *La bronconeumonía* (1895). Autor de: *Las indicaciones de la intervención quirúrgica de las gastropatías*.

(232)

2.175. **GONYALONS, Francesc.** L'any 1677, era practicant de Medicina de l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 229)

* **GONZALEZ, Mestre.** — **V. GONÇALES, Mestre.**

2.176. **GONZALEZ i BALAGUER, Domènec.** N. a Balaguer (Noguera) el 19-IV-1859; m. el 12-III-1909. Cursà Medicina a Barcelona. Llicenciat el 1882, exercí fins el 1890 a Masquefa (Anoia). El 1890, es traslladà a B., i el 1893, era encarregat de la Secció especial d'Higiene (Prostitució) del Govern Civil. En el míting celebrat el 18 de febrer de 1899 defensà l'obligatorietat de la Col·legiació mèdica. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» i a «La Medicina Popular». Autor de: *Topografía Médica de Masquefa; Tratamiento de la pulmonía* (1892); *La inspección médica en las escuelas* (B., 1893), i d'un *Índice razonado para un estudio topográfico-médico de la ciudad de Barcelona* (B., 1900).

(V. «Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1909, pàg. 61)

2.177. **GONZALEZ i CAIMARI, Onofre.** Doctor en Medicina i Cirurgia mallorquí de la meitat del segle XIX. Cirurgià de l'Hospital General de Ciutat. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de Ciutat (1846), que presidí durant els anys 1866-1869. Col·laborà a «La Abeja Médica», de B. Autor de: *Observación sobre un tumor de hígado* (1847); *Memoria práctica sobre la epidemia de viruelas que reinó en Palma de Mallorca, el año 1846* (B., 1848); *Operaciones quirúrgicas en hemorragias arteriales* (1850); *Hemorragias en operaciones que interesan al recto* (1850); *Un lumbago rebelde sostenido por el vicio gotoso* (1850); *Distocia por inserción de placenta en el cuello de matriz*; *Del origen de las cuarentenas y medidas sanitarias contra la peste y enfermedades populares contagiosas* (Ciutat, 1851), com a discurs inaugural de curs a la Reial Acadèmia de Medicina, pronunciat el 2 de febrer de 1851, i *Importancia de la materia y del espíritu* (1869), també discurs inaugural de curs. (10, I, pàg. 373/20)

2.178. **GONZALEZ i CEPEDA, Josep. M.** a Ciutat de Mallorca, el 21-I-1894. L'any 1874, va ingressar com a membre numerari a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca. L'any 1888, era director del manicomi de Ciutat de Mallorca. L'any 1878, va fer el discurs inaugural amb el tema: *La historia de las ciencias naturales, es la del espíritu hu-*

mano y de la civilización. Autor de: Proyecto médico razonado de reformas en los departamentos de alienados del Hospital Provincial de Palma i Anteproyecto del Manicomio balear (Ciutat de Mallorca, 1888). (76, pàg. 271/20)

2.179. GONZALEZ i CODORNIU, Joan. N. a Piera (Anoia), el 26-VI-1759. Fill del metge Antoni González i nét del també metge de Piera, Sebastià Codorniu. Batxiller, a Cervera, el 1785, i revalidat el 21 de febrer de 1793. (24)

2.180. GONZALEZ de SAMANO, Marià. N. a Valladolid, el 1818; m. el 1862. El seu pare era company de Marià Campesino, i aquest, en morir aquell el juliol del 1818, protegí la vidua i els quatre germans de González de Sámano. Gràcies a Campesino, estudià Medicina. El va ajudar a llicenciar-se i a doctorar-se, i el nomenà substitut de Patologia General especial. Va estar en aquest càrrec dos cursos. El novembre del 1841, féu la tesi doctoral a Valladolid, en un tribunal presidit per Campesino, amb la tesi *La Homeopatía celebrada con tan extraordinaria alabanza, ya tiempo hace, y aun en la actualidad, no puede tener uso alguno en Medicina, y por tanto debe contarse con razón entre los cuentos de viejo* (V. «El Criterio Médico», Madrid, 1864, pàg. 503). També el va ajudar a ésser professor agregat en el Col·legi de Pràctics de Valladolid i també, gràcies a ell, durant tres anys regentà les càtedres de Clínica Mèdica, Patologia General i Medicina Legal, d'aquella ciutat castellana. (V. «El Divino Valles», 1854, gener). Fou metge titular de Cervico de la Torre, de Buitrago de la Sierra, de Torrelaguna i de Dueñas. Fou de la Junta de Sanitat de Torrelavega, metge del Cubo de la Solana i de Riaza. Metge titular, per oposició, d'Alfaro. Estudià l'epidèmia del 1834 a Braojos (Torrelaguna), pel qual fou condecorat amb la creu d'epidèmies (V. «El Divino Valles», 1849, núm. 18). Vers l'any 1848 va arribar a Catalunya. El 1847, va fer oposicions a una plaça de metge de banys minerals. Estudià les aigües de Vernet (Roselló) (V. «El Divino Valles», 1849, núm. 17). A B., fou professor agregat a la Facultat i vicepresident de la Facultat de Medicina. Entre nosaltres defensà els principis de la Confederació Mèdica i àdhuc arribà a ésser secretari de la delegació d'aquesta creada a B. el 7 de gener de 1849, malgrat que no obtingué cap ressò entre els metges catalans. Va estar en contra del moviment conegut per la Emancipación Mèdica. Per defensar la idea de la Confederación, Sámano fundà, i gairebé en fou el redactor

únic, el periòdic «El Divino Valles» (1849-1855), que sempre s'edità a B., malgrat que durant les vacances d'estiu de Sámano fos imprès en altres ciutats. Contra «El Divino Valles» i la Confederación, Pons i Guimerà fundà «El Interés Profesional». Més tard, Sámano fou nomenat catedràtic d'Obstetria i Malalties dels infants, a la Universitat de Salamanca. Això, almenys va satisfer a alguns dels seus detractors, perquè essent com era metge pur, no comprenien que hagués pogut regentar una càtedra de Cirurgia, durant algun temps (V. «La Alianza Médica», del 13-IV-1856). Autor de: *Moral Médica; Hidrología médica española; Tratado histórico y fisiológico completo sobre la generación del hombre y la mujer, traducido por Don M. M. de M., 2ª edición, revista y anotada y adornada con dos láminas finas que representan al hombre y a la mujer en su natural estado, por D. Mariano González de Sámano* (V. «Diario de Barcelona», 1837, pàg. 2332); *Memoria original acerca de las aguas hidro-sulfurosas ligeramente termales de la Puda, término de Esparraguera, en el Principado de Cataluña* (Madrid, 1847); *Viajes médicos por España; Prontuario de Medicina; Refutación de la doctrina de Broussais; Compendio histórico de la Medicina española* (B., 1850), i *Memoria histórica del cólera-morbo asiático en España* (B., 1858), en dos volums. Traduí en prosa i comentà els *Pronósticos de Hipócrates* (B., 1852), que López Arcilla posà en vers castellà.

2.181. GONZALEZ de SOTO, Julià. No era metge sino religiós i professor de l'Institut de Figueres. D'origen aragonés. Fou un dels primers seguidors de Marià Cubí quan aquest féu cursos de frenologia a Figueres el 1844. Fou un dels membres més actius del grup de la revista «El Eco de la Frenologia y de las escuelas filosóficas». Posteriorment fou traslladat a Madrid. (423, pàg. 131)

2.182. GONZALEZ i JUAN, Pere. N. a Andratx (Mallorca), el 27-II-1886; m. a B., el 6-XII-1955. Farmacèutic. El 1903, guanyà unes oposicions a Correus, però abandonà aquesta professió i es traslladà a B. Aquí es posà en contacte amb Ramon Turró i tingué una tasca important en el Laboratori Microbiològic Municipal. Guanyà en poc temps la llicenciatura de Farmàcia. L'any 1922, ingressà, a la Reial Acadèmia de Medicina de B., fent el discurs d'entrada amb el tema *Mecanismos nutritivos de la inmunidad*, que fou contestat per Ramon Turró. Juntament amb Carrasco i

Formiguera, estudià l'obtenció d'insulina. El 1926, va passar a dirigir el Laboratori Municipal. L'any 1939, s'exilià. Destituït del càrrec de director del Laboratori, en retornar a Catalunya, passà als Laboratoris Leti, des d'on contribuï al progrés de la indústria farmacèutica, i a la primera síntesi de la penicilina aquí. Col·laborà en els «Treballs de la Societat Catalana de Biologia»; «Anales de Bromatología»; «Medicina Clínica»; «Ars Medica»; «Journal de Physiologie et de Patologie General»; «Revista de los Servicios Sanitarios y Demográficos Municipales de Barcelona»; «Anales de la Sociedad de Biología de Barcelona»; «Anales de Medicina y Cirugía», i d'altres. (233)

2.183. **GONZALEZ PRATS, Antoni.** N. a Almeria, el V-1863; m. a B., el 20-IX-1920. Cursà Medicina, a Granada. Llicenciat, el 1882, i doctorat l'any següent, amb la tesi *Granulaciones de la conjuntiva* (Madrid, 1884). Donà alguns cursos de llengua alemanya a Granada. A la mateixa ciutat ensenyà Dermatologia i Oftalmologia. El 1898, era catedràtic de Patologia i Clínica Mèdica. El 1900, passà a ser-ho de Pediatría, per permuta. El 1902, fou nomenat, catedràtic de Patologia i Clínica Mèdica, i fou destinat a la Facultat de Medicina de B., on havia d'omplir la vacant del doctor Robert, Membre de l'Acadèmia de Medicina de B. des del 1906. De vida austera, vivia gairebé exclusivament del sou oficial. Políticament, va pertànyer al Partit Radical Republicà, i va ocupar el càrrec de conseller de l'Ajuntament de B. En alguns dels seus escrits, firmà amb el pseudònim «Starp». L'any 1916, va fer el discurs inaugural de curs a l'Acadèmia de Medicina, amb el treball *La proteasa leucocitaria como medio diagnóstico* (B., 1916). Fou partidari de l'excursionisme científic. Col·laborà a les revistes: «Gaceta Médica Catalana»; «Tribuna Médica»; «Medicina Práctica»; «La Publicidad»; «El Progreso»; «El Defensor de Granada»; «Gaceta Médica de Granada»; «El Día Gráfico» (1915, gener); «Boletín Farmacéutico de Granada»; «Revista de Especialidades Médicas»; «Tablettes Médicales Móbiles»; «Higia»; «España Médica»; «La Terapéutica del Clínico», i «La Ciencia Moderna». Dirigió la revista «La Previsión Médico Española» (1910), que tenia preocupacions mutualistes. Autor dels treballs: *Modo de plantear las colonias escolares en Granada* (Granada, 1891); *Hojas antropológicas de los niños que formaron la 1.ª Colonia escolar de vacaciones costeada por la Real Sociedad Económica de la provincia de Granada* (Granada, 1891); *Medicación dermatica* (Granada, 1895); *Técnica de las inyecciones an-*

tidiftéricas (Granada, 1895); *Hematotecnica normal, patológica y jurídica* (Granada, 1897); *Dos observaciones de Spondilochisis subsiguiente Spondilolistesis y diartrosis interespinosas* (Granada, 1897); *Hematotecnica normal* (Granada, 1897); *Apuntes de Patología médica tomados de las explicaciones en cátedra por los alumnos Luis Bernet y Fernando Rosell* (B., 1903); *Alturas en las ciencias médicas en el Reino El Andalus* (B., 1906), que constituï el discurs d'entrada a l'Acadèmia de Medicina, i que fou contestat per Lluís Comenge; *El anhemor como antihemorroidal* (París, 1910); *La Algocratina* (París, 1910); *El tratamiento de las anemias* (Nàpols, 1912); *El lipoide fosforado bioplastina ante la clínica* (B., 1914); *Opoterapia* (B., 1914); *Prolegómenos y conferencias de Patología interna y contestación al cuestionario de práctica clínica y de laboratorio* (B., 1914); *Algunos temas de Nosología bionósica según explicaciones de clase* (B., 1915); *Algunas conferencias sobre Patología de la vida vegetativa* (B., 1915); *Catecismo mosqueril* (Reus, 1917); *Cuestiones de Neurología Patológica* (B., 1917); *Sobre miocardiopatías* (B., 1917). Juntament amb A. Lucas i M. Page, féu entre d'altres, les traduccions següents: *Manual de Patología Interna. Tomo IV* (Madrid, 1904), de Dieulafoy; *Enfermedades del corazón* (València, 1914), de H. Huchard; *Vademécum del médico práctico; Formulario* (València, 1914), i *Manual de Patología Interna* (València, 1915), de Nicolás i Balthazard. (77 pàgs. 204, 211)

2.184. **GONZALEZ i PUJOL, Joan.** Metge cirurgià de Vilanova i la Geltrú, fou un dels membres actius del grup de frenologia de Vilanova, col·laborant amb algun article a la «Revista Frenològica» (1852). Fou també autor de *El feliz porvenir o el guarda de la vida* (Vilanova, 1849). (423, pàg. 124)

2.185. **GORDIET, Mestre.** Cap a l'any 1572, era metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 28)

2.186. **GORDIOLA, Miquel.** Cirurgià gironí a les darreries del segle XVI. (228, pàg. 378)

2.187. **GORGUI, Manuel.** N. a Granollers (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)

2.188. **GORI, Gervasi.** L'any 1590, va obtenir el títol de batxiller en Medicina, a l'Estudi General de B. Catedràtic de Medicina a B., al començament del segle XVII. L'any 1604, consta com a membre del Collégi de Doctors en Medicina, de B. (396, VII, pàg. 262/66, pàg. 207)

- 2.189. **GORT, Josep.** Cap a l'any 1696, era catedràtic de la segona lectura de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Director de l'Hospital de Santa Maria, d'aquella ciutat. Era de família influent a la Cort de Felip II. (63, pàg. 54)
- 2.190. **GOST, Antoni.** N. a Prats de Lluçanès (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. (309)
- * **GOSTEMPS, Pere de.** — V. **PERE de GOSTEMPS.**
- 2.191. **GOTALL, Vicenç.** N. a Tossa de Mar (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. (309)
- 2.192. **GOU, Josep.** De la meitat del segle XIX. Autor, en col·laboració amb Plàcid Planas, de: *Cuadro toxicológico o exposición de las sustancias venenosas que más comúnmente se usan en medicina y en las artes; de los síntomas que producen; reactivos que se pueden emplear para reconocerlas; sus antídotos o contra-venenos, y su tratamiento que debe seguirse para neutralizar, corregir o paliar sus funestos efectos.* (V. «Diario de Barcelona», 1844, març, pàg. 1202)
- 2.193. **GRACIA, Francesc.** Metge, que, vers l'any 1462 exercia a Girona. (405, pàg. 39)
- 2.194. **GRACIA, Isaac.** Jueu, que, entre els anys 1444 i 1446, consta com a metge municipal de Tortosa. (407, pàg. 320)
- * **GRACIA, Lobell.** — V. **LOBELL GRACIA.**
- 2.195. **GRACIA, Madona.** De les darreries del segle XIV i el començament del XV. Muller del metge barceloní Pere Moliner, a la qual el rei Martí concedí llicència plena per a exercir la Medicina (sense l'examen previ que exigien les ordinations i constitucions), a tot el reialme. (42, pàg. 39)
- * **GRACIA, Samuel.** — V. **SAMUEL GRACIA.**
- * **GRACIA, Vidal.** — V. **VIDAL GRACIA.**
- 2.196. **GRACIA, ORLANDO de CALLER.** Metge sard, a la meitat del segle XIV, que estigué al servei de l'Infant Alfons, fill de Jaume II, en la conquesta de Sardenya. (4, pàg. 29)
- 2.197. **GRAELLS, Camil.** De la meitat del segle XIX. Autor de la memòria *¿En las heridas del abdomen con salida del epiplon debe o no éste reducirse?* (1827), que fou presentada a les Juntes Literàries del Col·legi de Cirurgia de B. (179, pàg. 52)
- 2.198. **GRAELLS i FERRER, Ignasi.** N. a Balaguer (Noguera), el 26-I-1775; m. a Caldes de Montbui (Vallès Occidental), el 6-VI-1856. Féu estudis a Lleida i a Cervera. Cursà Medicina a Osca i a València, on fou amic de La Gasca. Ja batxiller en Medicina, va fer dos anys de clínica a Madrid. Llicenciat, el 1800. Metge titular de Torrelavega (Santander), Soria i dels pobles de la Rioja: Pedroso, Tricio i Bañares. Durant la Guerra del Francès va estar amb les tropes de Mina. Vers l'any 1812, un diputat a Corts de Tricio el va portar a Madrid, i s'establí a Carabanchel Bajo. L'any 1817, va fer oposicions a metge de banys i fou nomenat director de les aigües de Caldes de Montbui, i va fer l'anàlisi d'aquelles aigües el 1823. El 1821, va lluitar contra la febra groga a Sant Feliu de Codines i a Caldes d'Estrach. L'any 1824 (després del Trienni Constitucional), la Junta de Comerç de Catalunya l'invità a regentar una càtedra de Química, que no acceptà. Inventà un termòmetre hidrostàtic metàl·lic. Fou membre de l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de B. Col·laborà en «El Divino Valles», amb l'article *Proyecto de Reforma médica* (1853, IX), Publicà, des del 1826 al 1834, diverses memòries sobre els banys de Caldes. A més, és autor de: *Proyecto dirigido a promover los adelantamientos de la Medicina y mejorar la suerte de sus profesores igualmente que la de los enfermos* (Madrid, 1814); *Memoria y Noticias del magnetismo y de sus efectos portentosos sobre la economía animal* (Madrid, 1816); *Memoria sobre un Montepio de facultativos*, publicat en els números 1, 3 i 4 del «Periódico de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña»; *Historia de una enfermedad rara, observada en los baños de Caldas de Montbui en la primera temporada del año 1830 y 1831* (1831), i *Resumen de las aguas minerales de Caldas de Montbui* (B., 1840) (V. «Diario de Barcelona», del 29-IX-1834). Deixà diversos escrits sobre Caldes de Montbui i les seves aigües. (34, II, pàgs. 479-481/59, I, pàg. 668)
- 2.199. **GRAELLS i de LAGUERA, Marià de la Pau.** N. a Tricio (Logroño), el 24-I-1809. Fill d'Ignasi Graells. Cursà Medicina, a B. L'any 1824, era milícia nacional. Llicenciat, l'any 1834, i doctorat en el següent. Lluità contra l'epidèmia del 1834, a

B., a l'Hospital de la Santa Creu. Llicenciat en Ciències, el 1846. Fou impulsat a l'estudi de les Ciències Naturals, a partir d'un herbari i una col·lecció d'insectes que havia reunit el seu pare. Professor ajudant en el Reial Col·legi de Cirurgia i Medicina de B. Director del balneari de la Puda (1838). Catedràtic de Zoologia en el Museu de Ciències Naturals, de Madrid. Més tard, ho va ser d'Anatomia comparada i Fisiologia a la Universitat de Madrid. Revitalitzà el Jardí Botànic i el parc de la Casa de Campo, a Madrid. Fundà La Granja, la primera piscifactoria espanyola. Contribuí al desenvolupament de l'ostricultura, i el seu foment a les costes gallegues i cantàbriques. Redactà el Reglament per a la propagació dels mariscs (R. D. del 18-I-1876) i un altre per a la cria i pesca dels crustacis (1865). Estudià la filloxera i ajudà a la propagació de les vinyes americanes. Assistí a diverses conferències antifiloxera, i fou president de les de Berlín i de Laussane (1877). Membre de l'Acadèmia de Ciències, de Madrid, i d'altres corporacions. Conseller d'Agricultura, Indústria i Comerç. Presidí el Congrés Internacional de Ciències Naturals, celebrat a B., l'any 1888. Senador per B. Col·laborà en el «Boletín de la Real Academia de Ciencias Naturales», de B.; «Crónica Médica», de València; «La Marina Española»; «Progresos de las Ciencias Exactas, Físicas y Naturales»; «Anuario de la Comisión permanente de Pesca»; «Gaceta de Madrid»; «Boletín Oficial del Ministerio de Comercio»; «Gaceta Agrícola»; «La América»; «Boletín de la Universidad de Madrid»; «El Observador», i d'altres. Autor dels treballs: *Calendario de Flora o épocas de Florecencia de algunas plantas bajo el clima de Barcelona*, que, l'any 1831, Monlau va inserir a la traducció que havia fet dels elements de Botànica de Richard; *Informe sobre la aparición del Rhynchites betuleti en las viñas del Vallés y medio de destruirlo* (1835); *los olmos, álamos y moreras de los páramos sobre los insectos que atacan seos interiores y extramuros de esta ciudad y medios de destruirlos* (1835); *Catálogo de los moluscos terrestres y de agua dulce observados en España, y descripción y notas de algunas especies nuevas o poco conocidas del mismo país* (Madrid, 1846); *Descripción de un lepidóptero nuevo perteneciente a la Fauna central de España* (Madrid, 1852); *Indicatio platarum novarum aut nondum recte coguitarum, et addenda et corrigenda in catalogo colmetaroano florulae castellanæ* (Madrid, 1854); *Memoria de la comisión del mapa geológico correspondiente a los años 1850, 51,*

52, 53, 54 y 55. Parte zoológica; Manual práctico de piscicultura (Madrid, 1864); *Reglamento para el régimen de la Ostricultura en España, presentado a la comisión permanente de pesca, aprobado por Real orden en 15 de mayo de 1866* (Madrid, 1866); *El cráneo de Descartes; Descripción de varios insectos pertenecientes a la fauna general de España; Noticia sobre las larvas de los Agapaparothias; Description de deux variétés nouvelles de la Cindela Campestris. Description de cinq especes nouvelles de coleópteres d'Espagne; Observation sur la cause de l'apparition des cebrions; Notice sur divers faits qui confirment la propriété veoimeux du Latroductus malmignatus; Description d'un nouvelles espèce du genre Dasytes; Notice sur les métamorphoses de la Chelonia Latreillii; El jardín botánico y zoológico de Madrid, paseo instructivo y recreativo para todos; Noticia sobre los restos fósiles de una especie de elefantes descubierta en los cerros de San Isidro del Campo; Influencia de una temperatura baja en la metamórfosis de los insectos, y por consiguiente en su aparición; Exploración científica de las costas del departamento del Ferrol; Exposiciones internacionales de pesca y agricultura de Arcachon y Boulogne-sur-mer* (Madrid, 1867); *Acuicultura* (Madrid, 1867); *Resumen de trabajos y noticias referentes a las Industrias Pesqueras* (Madrid, 1868); *Exploración científica de las costas del departamento marítimo del Ferrol* (Madrid, 1870); *Las palomas de guerra* (Madrid, 1873); *Aplicación de la Historia Natural al arte militar; Las palomas en la guerra. Conferencias celebradas en el Ateneo del Ejército y Armada* (Madrid, 1875); *Les spartes, les jones, les palmiers et les pites. Extrait du Boletín de la Société d'Acclimatation de France* (Paris, 1876); *Instrucción para reconocer las viñas y descubrir en ellas la Phylloxera vastatrix* (Madrid, 1877); *Zoografía de los animales vertebrados* (Madrid, 1877); *Discurso de contestación al leído ante la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales en la recepción pública del Sr. D. Joaquín González Hidalgo* (Madrid, 1877); *Discurso de contestación al leído ante la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales en la recepción pública del Sr. don Maximino Laguna* (Madrid, 1877); *Conferencia agrícola sobre la filoxera de la vid* (Madrid, 1878); *Prontuario filoxérico* (Madrid, 1879); *La phylloxera vastatrix* (Madrid, 1881-1882); *El Congreso científico de Bex, de 1877* (Madrid, 1882); *Los aliados de labrador en su lucha entomológica* (Madrid, 1882); *Ictiología*

- ibérica. Memoria de los peces del mar de Andalucía* (Madrid, 1887); *Teorías, suposiciones, discordancias, misterios, comprobaciones e ignorancia sobre cuestiones biológico-ontogénicas y fisiológicas de los Anfibios* (Madrid, 1887); *Acuicultura. Estudios y observaciones sobre los establecimientos piscícolas, ostríolas, de crustáceos, etc., de Arcachon, Concarneau y otros* (Madrid, 1887), i *Fauna mastològica ibérica* (Madrid, 1897). *Sortí la seva biografia, juntament amb una foto, a la «Revista de Ciencias Naturales»* (Any II, núm. 13), de Santiago de Compostela. (59, I, pàg. 669/34, II, pàg. 548-555)
- 2.200. **GRAHIT i PAPELL, Ricard.** Metge, a Girona, a la segona meitat del segle XIX. Autor de la memòria *Tratamiento de la sífilis. ¿En qué periodos de la enfermedad debe iniciarse la medicación mercurial?* (Girona, 1889). (59, I, pàg. 672)
- 2.201. **GRAMUNT, Josep.** N. a Castellbò (Urgellet). Graduat, a Cervera, l'any 1792. (241)
- 2.202. **GRANDE, Rafael.** Cirurgià, a Vic, en el primer terç del segle XVII. (211)
- 2.203. **GRANELL, Vicenç.** De la primera meitat del segle XIX. Traduí el treball de J. M. Robert: *Carta sobre el cólera morbo de la India importado a Moscou.* (59, I, pàg. 673)
- 2.204. **GRANEN, Dionís.** De la segona meitat del segle XIX. L'any 1894, fundà i dirigí la revista quinzenal «El Recopilador Médico-Farmacéutico», de la qual era codirector el farmacèutic Antoni Teixidó.
- 2.205. **GRANOLLACHS, Bernat de** (1). De la primera meitat del segle XV. El 1418, era mestre en Medicina. El 23 de juliol de 1453, era elegit lloctinent de l'Estudi d'Arts i Medicina de Barcelona. (234, pàg. 20/4 pàgs. 113 i 273)
- 2.206. **GRANOLLACHS, Bernat de** (2). N. a B., era fill de Bernat de Granollachs (1). L'any 1426, era batxiller en Medicina. L'any 1458, fou elegit canceller pels mestres de Medicina de l'Estudi d'Arts i Medicina de Barcelona. El 1467, encara ho era. També el 1457, era conseller de l'ajuntament de B. (234, pàg. 21/4, pàg. 114/ 243, I, pàg. 157)
- 2.207. **GRANOLLACHS, Bernat de.** Metge. L'any 1456, obtingué el privilegi de Joan, rei de Navarra i lloctinent d'Alfons el Magnànim per anar acompanyat de sis persones armades. Possedia un Avicenna, que el conestable de Portugal i rei dels catalans Pere IV cobejava, i del qual el nostre metge era poc afecte. (234, pàg. 21)
- 2.208. **GRANOLLACHS, Bernat de.** N. a Vic (Osona) el 1421; m. el 1478. (Ignorem si algun dels anteriors B. de Granollachs tenia res a veure amb aquest.) Mestre en Astrologia i Medicina; membre de la Busca, simpatitzà amb Joan II, durant la guerra. Autor de: *Lunari e repertori del temps tret per lo egregi e molt sabi astròlech Mestre Bernat de Granollachs, de la noble ciutat de Barcelona. Amb moltes noves addicions; les quals fins al present no eren estades posades* (Barcelona, 1513). D'aquest llibre se'n féu una edició facsimil, a càrrec de l'empresa Les Belles Edicions, impresa a Barcelona, el 1948. (L'exemplar original és dipositat a la Biblioteca de Catalunya.) Antoni Palau i Dulcet, tanmateix, parla de l'edició: *Lunari o repertori del temps. De 1482 a 1484* (Barcelona, 1482?), i que el 1484 i el 1488 se'n van fer noves edicions i, posteriorment, gairebé innumbrables reedicions, traduït a diverses llengües. (50, VI, pàg. 394/57, pàg. 299/234)
- 2.209. **GRANOLLACHS, Francesc.** L'any 1453, consta com a mestre en Medicina a Barcelona. (4, pàg. 114)
- 2.210. **GRANOLLACHS, Francesc de.** Metge del rei Martí. La data de la seva mort cal situar-la entre el 1418 i el 1426. Metge, també, de Frederic, comte de Luna, fill il·legítim de Martí de Sicília. El 1401, era mestre de Medicina que ensenyava a l'Estudi de Medicina de Barcelona i el 1403, n'era el canceller.
- NOTA: Segons Cardoner, amb aquest nom hi ha molts metges en els segles XIV, XV i XVI. (234, pàg. 20)
- 2.211. **GRAS, Antoni.** Li fou concedida llicència de fer de metge, sense examen, l'any 1430. Visità el rei Alfons V. (40)
- 2.212. **GRAS i FORTUNY, Francesc.** N. a Reus (Baix Camp) el 8-X-1858; m. a Reus el 15-I-1943. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1881, i doctorat dos anys després, amb la tesi: *Dada la importancia fisico-patológica del órgano ocular, ¿es lógico y preciso incluir en el cuadro de asignaturas de la enseñanza oficial de Medicina, la Oftalmología?* (1883). Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, celebrat a B. Cap de la Inspecció sanitària provincial a Lleida. Cultivà l'oftalmologia i exercí la major part de la seva vida a

Reus. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas», «Gaceta Sanitaria» i «Revista de Medicina y Cirugía Prácticas», de Madrid; «España Oftalmológica», de Sevilla, i d'altres. Del 1887 al 1889, dirigí la revista reusenca «La Medicina Contemporánea». Autor de: *Higiene de las escuelas* (Madrid, 1883); *Cartas Médicas* (Madrid, 1885); *Instrucción popular sobre la difteria y el garrotillo de la infancia* (Reus, 1885); *Higiene de las pasiones de los niños* (Madrid, 1885); *El parasitismo y la antiseptis en oftalmología* (Reus, 1890); *Higiene de la vista. Con algunos preceptos generales para la conservación de la salud* (Reus, 1909), i *La conjuntivitis granulosa* (Reus, 1915).

2.213. **GRASES, Jeroni.** Barber, que, l'any 1712, era membre del Consell de Cent, de B. (396, XXVIII, pàg. 109)

2.214. **GRASSET, Llorenç.** N. a B. el 1809; m. a París el 1849. Cursà Medicina, a B. Després d'un temps d'exercir-la, ingressà a la Companyia de Jesús. (92, vol. III, 1849, pàg. 274)

2.215. **GRASSET, Vicenç.** N. a B. vers el 1740; m. al Monestir de Poblet (Conca de Barberà) el 1820. Era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1765. Seguí els seus estudis de Medicina, a València. Després passà a Cervera, on es llicencià l'any 1775. De l'Hospital de la Santa Creu fou nomenat «metge de casa». Fou comissionat per la Junta de Sanitat del Principat de Catalunya, juntament amb el doctor Gaspar Balaguer, per estudiar, l'any 1785, una epidèmia a la comarca d'Urgell, de la qual feren un dictamen. Membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Apologista de Masdevall i el seu mètode curatiu de la pesta. Lluità contra els francesos en la guerra 1808-1814. Col·laborà a les «Memorias de la Real Academia Médico Práctica», on va inserir el treball *Utilidad de los vomitivos en algunas de las enfermedades de las mujeres preñadas* (1783). Autor, juntament amb Gaspar Balaguer, de: *Noticia de la epidemia de tercianas que se padeció en varios pueblos del Urgel y otros parajes del Principado Catalán* (Barcelona, 1786).

2.216. **GRASSET i HORTA, Llorenç.** N. a B. el 1753; m. a B. el 14-XI-1824. Llicenciat el 1776 i doctorat en Medicina, per la Universitat de Cervera (1786). De la Junta Municipal de Sanitat de B. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B. Examinador de l'antic Protomedicat de Catalunya. Metge honorari de la reial família. Col·laborà a les «Memorias de la Real Acade-

mia Médico-Práctica» (1778), on va inserir el treball *Vómito a veneno*, i a la «Correspondencia Literario Médica», de Mitjavila i Fisonell. El 1882, publicà una Memòria sobre la febra groga, que signava juntament amb altres set metges, i en la qual es deia que era importada i contagiosa. L'any 1820, juntament amb Josep de Castellar i Rafael Nadal i Lacaba, va fer una relació de la lepra en el Camp de Tarragona i donaven uns mitjans per a contrarrestar el mal (V. «Periódico de la Sociedad Médico Quirúrgica de Cádiz» [III]). També, juntament amb Manuel Duran, Rafael Nadal i Lacaba i Ignasi Porta, va fer un informe sobre els dubtes que hi hagué en l'eficàcia de la vacunació anti-variòlica (V. «Diario de Barcelona», 12, 14 i 15 de març de 1823). Autor de: *Descripción de la epidemia de viruelas que se observó en la Barceloneta, desde el mes de julio de 1790 hasta mayo de 1791* (1792), i una Memòria sobre la doctrina de Brown (1795). Segons Corminas, va morir, a setanta-un anys, el 14 de novembre de 1824.

(59, I, pàg. 674)

2.217. **GRASSET i PAIXERAS, Vicenç.** N. a B. el 7-VI-1802; m. a B. el 1880. Cursà Medicina, a Cervera. Llicenciat, el 1824. Del 1826 al 1836, fou membre de la Junta Municipal de Sanitat de B. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B., de la qual es jubilà vers el 1872. El 1835, es va llicenciar en Cirurgia mèdica. Autor del treball *De los expósitos* (1851).

2.218. **GRASSOT i BELLSOLELL, Carles.** M. el I-1777. Féu estudis a Cadis. Professor del Reial Col·legi de Cirurgia de B. El 1775, era nomenat cirurgia major per R. O., de l'Hospital de la Santa Creu. Polemitzà en contra de Rafael Steva i Mas; Lluís Prats, Ignasi Sampons i Pere Fraga, defensant la primacia de la Cirurgia sobre la Medicina. Autor de: *Oración inaugural para la abertura de estudios celebrada en el Real Colegio de Cirugía de Barcelona el día 5 de octubre de 1769* (B., 1770).

(54, pàg. 245/2, III, pàg. 64)

2.219. **GRAU.** L'any 1689, consta com a col·legiat a l'Escola de Medicina de Montpeller. Potser caldria identificar-lo amb Pere Grau. (108, pàg. 99)

2.220. **GRAU, Eugeni de.** A la meitat del segle XIX, fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació, de B.

2.221. **GRAU, Gabriel.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

2.222. **GRAU, Joan.** Cirurgià de Girona. Exercí en temps del rei Alfons V. Fou exa-

minat pel protometge Jaume Quintana i el protocirurgià Salvador Santa Fe.

(4, pàg. 114)

2.223. **GRAU, Josep.** Poc temps abans de l'any 1766, era delegat, a Sort, del Protomedicat.

(28, 1975, núm. 46, pàg. 4)

2.224. **GRAU, Miquel Marià.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor de: *Memorias sobre osificación* (1799).

(20)

2.225. **GRAU i ALA, Ezequiel de. N. a B.; m. a Terrassa.** De la primera meitat del segle XIX. Exercí, a Terrassa. El 20 de setembre de 1846, va llegir, a la Societat Filomàtica de B., una Memòria sobre el tractament de les oftalmies amb el coliri de nitrat de plata. Autor de: *Memoria sobre las afecciones tifódicas que diaramente reinan en Tarrasa* (1832), i *Hipertrofia del corazón con dilatación de sus cavidades* (1839).

(31, pàg. 82)

2.226. **GRAU i BASSAS, Joan. N. a B. el 1819.** Autor de: *Memoria sobre las aguas de Argentona y San Hilario* (B., 1843); *Método para aprender el francés* (B., 1844); *Memoria sobre el cólera morbo; Arte de embalsamar las aves y demás animales* (B., 1845); *Vida de Espartero* (B., 1844), en col·laboració amb A. Cardenosa; *Manual popular de los medios para conocer la sofisticación de las sustancias alimenticias; Deberes de los trabajadores y fabricantes o medios de asegurar su bienestar* (B., 1848), i *Nociones de taxidermia. Manual de disecar y embalsamar a los animales* (B., 1849).

(59, I, pàg. 675)

2.227. **GRAU i BLANCH, Rossend de. N. a Barcelona l'1-III-1860; m. el 20-I-1908.** Fill d'un metge de l'Armada. Llicenciat, a dinou anys. Féu viatges d'estudi per diversos països. El 1885, era metge numerari, per oposició, del Cos Mèdic Municipal de B. Fou el primer president de l'Acadèmia del Cos Mèdic Municipal. Nomenat bibliotecari de l'Ateneu Barcelonès, sota la seva direcció es van catalogar 20.000 volums de la biblioteca. Juntament amb Ferran i Viñas, estudià la pesta bubònica de Porto. Col·laborà a «La Independencia Médica», «Gaceta Sanitaria de Barcelona» i «Archivos de Terapéutica de las Enfermedades Nerviosas y Mentales».

(«Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1908, pàg. 1)

2.228. **GRAU de MARIMON, Miquel. N. a Figueres (Alt Empordà), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1759.**

(309)

2.229. **GRAU i MARTÍ, Eusebi.** De la segona meitat del segle XIX. Cultivà l'obstetrícia, i en el Congrés de Ciències Medi-

ques del 1888, hi participà amb el treball *Rotura del ligamento vertebral común posterior*. Membre de la Societat Médico-Farmacèutica dels Sant Cosme i Damià. Partidari de l'obligatorietat de la col·legiació mèdica, fou vocal de la Junta de govern del Col·legi de B. Col·laborà en «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas». Autor del fulletó *¿La mortalidad puerperal y fetal en Barcelona corresponde a los adelantos de la ciencia?* (B., 1897).

(77, pàg. 215)

2.230. **GRAU i ORTIZ, Joaquim. N. a B. el 1885; m. el 1971.** El seu pare i el seu avi paterns foren metges. Cursà els estudis a B. Llicenciat, l'any 1907. Fou ajudant del doctor Agustí Prió. Autor de: *Radioterapia de los fibromiomas del útero* (1929).

(53, 1972, II, núm. 13)

2.231. **GRAU i PUJOL, Antoni. N. a Inca el 4-X-1897; m. el 4-IV-1965.** Cirurgià de l'exèrcit per oposició, va exercir a Carabanchel. Cirurgià de l'Hospital de la Creu Roja i civil, de Larraix (Marroc). Cap dels serveis de Cirurgia de l'Hospital de Ciutat de Mallorca. Cap d'equip quirúrgic a la División Azul, en els fronts de Leningrad, com a comandant metge. Director de l'Hospital espanyol de Riga (Letònia). Fundador i director de la Clínica Grau a Ciutat. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat. Col·laborà a «Revista de Medicina y Cirugía de Guerra». Autor de: *Operación de Funney; Notas clínicas sobre osteomielitis aguda, i Bosquejo evolutivo del concepto de inflamación*.

(293, pàg. 289)

2.232. **GRAU i SOLÉ, Josep.** Autor d'un treball sobre *Un caso de locura infantil* publicat a la Revista Frenopàtica Española (1905, pàgs. 48-50).

(343, pàg. 84)

2.233. **GRAVALOSA, Josep. N. a Vilanova de Sau (Osona), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1758.** Exercí, a Sant Hilari Sacalm, a mitjan segle XVIII. Fou el primer a aconsellar les aigües d'aquella població, per a la terapèutica d'algunes malalties.

(309/238, pàg. 40)

* **GREC, Lleó. — V. LLEÓ GREC.**

2.234. **GREGORI DE TARREGA. — Metge jueu, procedent de Tarrega, que, entre els anys 1496 i 1536, fou catedràtic a Bordeus.**

(407, pàg. 325)

2.235. **GRES, Ramon.** Metge a Garrigàs (Alt Empordà) a l'últim terç del segle XVIII.

(24, pàg. 57)

2.236. **GRES i PUIGNOU, Benet. N. a Garrigàs (Alt Empordà), el 29 de desembre**

de 1765, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790. Fill del metge Ramon Gres.

(24, pàg. 57/309)

2.237. **GRIFOLS i MORERA, Josep Anton.** N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf) el 27-IV-1857; m. el 2-VI-1931. Féu els primers estudis a la seva vila nadiua. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, l'any 1880. S'establí a Vilanova, on s'interessà per la terapèutica homeopàtica, a la qual l'inclinà un veterinari local. El 1887, va anar a exercir a B., i fou, el 1890, soci fundador de l'Acadèmia Mèdico-homeopàtica de B. Més tard, fou membre de l'Institut Homeopàtic de B. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica».

(El Sol de Meissen, 1931, pàg. 457)

2.238. **GRIFOLS i ROIG, Josep Antoni.** N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf), el 5-I-1885; m. el 10-II-1976. Fill de metge, llicenciat a B. el 1909, amb Premi Extraordinari; es doctorà amb la tesi *Reacción de Wasserman cuantitativa* (1913). Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Especialitzat en anàlisis clínics, des de la seva joventut, ideà una tècnica per a la determinació de la urea (1924); introduí una flèbula per a fer extraccions (1925), i sobre tot destacà per la seva tasca com a organitzador, creant el 1945 un banc de sang i de plasma privat que assolí un gran desenvolupament. Fou íntim col·laborador el seu fill Josep Antoni Grifols i Lucas, mort prematurament el 1958.

(293, pàg. 290/53, 1976, núm. 70, pàg. 25)

2.239. **GRIMALDO, Joan.** De Nàpols. Exercí la Cirurgia, a Reus, a la segona meitat del segle XVI. Es casà amb Anna Magdalena, filla del també cirurgià reusenc Joan Guiscarol.

(64, pàg. 79)

2.240. **GRIMOSACHS, Pere.** L'any 1559, era professor a l'Estudi General de Medicina, de B., i l'any 1587, n'era rector. Conseller de l'ajuntament de B., l'any 1574.

(38, pàg. 118/66, pàg. 211/243, I, pàg. 163)

2.241. **GRINAN i CARBONELL, Pau.** Col·laborà a la revista «La Enciclopedia». Autor de: *El alcoholismo desde el punto de vista médico-social* (B., 1884) i *¡Gloria a Ricord! Tratamiento de la blenorrea* (B., 1890).

(76, pàg. 283/77, pàg. 215)

2.242. **GRISOLA, Joan.** Cirurgià, que, a la meitat del segle XVIII, exercia a B.

(397, pàg. 31)

2.243. **GRUAS, Tomàs.** N. a Tamarit de Llitera, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779.

(309)

2.244. **GUADALUPE, Joan de.** Metge dels Reis Catòlics, nomenat protometge de Catalunya, l'any 1493.

(4, pàg. 273)

* **GUAIX, Tomàs.** — V. CAIX, Tomàs.

2.245. **GUAL, Carles.** N. a Tarragona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754.

(309)

2.246. **GUALDO i COMAS, Antoni.** N. a Torà de Riubregós (Segarra), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. Graduat el mateix any a Cervera.

(309)

2.247. **GUALSA, Antoni.** Cirurgià barber de Sallent (Bages) cap el 1635.

(414, pàg. 414)

2.248. **GUALSA, Esteve.** Cirurgià barber de Sallent (Bages) de la primera meitat del segle XVII. Consta documentat els anys 1629 i 1640.

(414, pàg. 414)

2.249. **GUALTER, Joan Antoni.** N. a Tírvia (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1763.

(309)

* **GUANGES, Jacob de.** — V. JAUME GUANGES.

2.250. **GUANABENS, Bonaventura.** M. a Mataró (Maresme) el 1865. Fou un dels primers a exercir l'Homeopatia a Catalunya.

(129, 1865, pàg. 96)

2.251. **GUANABENS i GIRALT, Nicolau.** N. a Mataró (Maresme) el XII-1826; m. a Ciutat de Mallorca el 8-I-1889. Fill de Bonaventura Guanabens. Gràcies a haver-se establert la Lliure Ensenyança es va llicenciar, el 1872. Sembla, però, que abans ja havia practicat l'homeopatia, amb el seu pare. El 1874, s'establí a Ciutat de Mallorca, on practicà aquella doctrina mèdica. Estrenà una òpera en el Liceu i és autor de: *¿Qué es la Homeopatia?*

(«El Consultar Homeopático», 1889, pàg. 58)

2.252. **GUANABENS i VINARDELL, Manuel.** N. a Mataró (Maresme) el 8-IX-1853; m. l'11-IV-1921. Fill del metge homeopata Nicolau Guanabens. Llicenciat, el 1874. Poc després, va participar a la guerra civil, com a metge militar, durant nou mesos. S'establí a Mataró, on també practicà l'homeopatia. Vocal de la Caixa d'Estalvis de Mataró, president de la Junta de l'Hospital de Mataró i metge municipal. Fundà el periòdic polític «El Demócrata». Col·laborà en els «Archivos de la Medicina Homeopática» i en «El Consultar Homeopático».

(«Revista de Homeopática Práctica», 1921, pàg. 151)

- 2.253. **GUARDIA i BAGUR, Josep Miquel**. N. a Alaior (Menorca) el 23-I-1830; m. a París el 22-VII-1897. Fill del metge Nicolau Guàrdia i Melià. Seguí estudis a Montpeller, fent de primer Lletres i després, Medicina. Sembla que es llicencià, el 1849. Doctorat en Medicina, l'any 1853, amb la tesi *Quelques questions de Philosophie medicale* (Montpeller, 1853). Després anà a París, on continuà estudiant Lletres. Doctorat en aquesta última disciplina, el 1854. Durant vuit anys, fou bibliotecari de l'Acadèmia de Medicina de París. Partidari entusiasta de la República i de la llibertat de Catalunya. Participà a la Renaixença catalana col·laborant a la revista «L'Avenç» (anys 1890, 1891 i 1892). Coneixia les llengües clàssiques: sànscrit, hebreu, grec i llatí. Féu una tasca docent privada i no exercí la Medicina. El 1864, es va nacionalitzar francès. Amic de Comte, professà un positivisme radical. Col·laborà a: «Le Temps»; «Revue des Deux Mondes»; «Revue Moderne»; «Revue des Sciences»; «Moniteur Scientifique»; «Revue Politique et Littéraire»; «Journal des Debats»; «L'Illustration Française»; «La Gironde»; «Revue de l'Instruction Publique»; «Bulletin du Bibliophile»; «Revue Philosophique»; «Gazette Hebdomadaire»; «Gazette Médicale»; «Revue Trimestrelle de Bruxelles»; «Journal des Connaissances Médicales»; «Revue Germanique»; «Revue Nationale», i alguna altra. Autor de: *De Medicinae ortu apud Graecus progressuque per philosophiam* (París, 1855); *Essai sur l'ouvrage de J. Huarte; Examen des aptitudes diverses pour les sciences (Examen de ingenios para las ciencias)* (París, 1855), que seria la seva tesi doctoral en Lletres; *De la Prostitution en Espagne* (París, 1857); *La Reforme et les reformateurs en Espagne* (París, 1860); *De l'étude de la Folie* (París, 1861); *Les Républiques de l'Amérique Espagnole* (París, 1862); *Le voyage au Parnasse de Michel de Cervantès. Avec introduction, vie de Cervantès et un autographe* (París, 1864); *La Médecine a travers les siècles. Histoire. Philosophie* (París, 1865); *La Colonie agricole de Mettray* (Tours, 1867); *C. Iulii Caesaris commentaria de Bello Gallico* (París, 1880); *L'État enseignant et l'École libre* (París, 1883); *Histoire de la Médecine d'Hippocrate à Broussais et ses successeurs* (París, 1884); *Le songe de Bernat Metge, auteur catalan du XIV siècle. Publié et traduit pour la première fois en français, avec une introduction et des notes* (Paris-Bordeus, 1889); *La Médecin, études des moeurs, historique et critique* (París, 1897); *Une fête de l'Inquisition d'Espagne* (1559); a Valladolid, i amb la col·laboració de J. Wierzeyski: *Grammaire de la langue latine d'après le méthode analytique et historique* (París, 1876). (50, VI, pàg. 421/160, pàgs. 78-130)
- 2.254. **GUARDIET, Esteve**. N. al Pla de Sant Tirs (Alt Urgell), va obtenir el títol de doctor en Medicina, el 21 de desembre de 1565. Metge de l'Hospital de la Santa Creu. L'any 1570, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. Arribà a catedràtic de Medicina. (66, pàg. 197)
- 2.255. **GUARDIOLA, Francesc**. N. a Sanaüja (Segarra), es llicencià i es doctorà en Medicina, el febrer del 1568, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 198)
- 2.256. **GUARDIOLA, Miquel**. Cirurgià i examinador d'aspirants a Girona, cap a l'any 1600. (408, pàg. 28)
- 2.257. **GUARDIOLA, Rafael**. Cirurgià, a Girona, cap a l'any 1600. Consta també com a examinador d'aspirants. (408, pàg. 28)
- 2.258. **GUARINA, Miquel**. N. a Terrassa (Vallès Occidental), era batxiller en Medicina, o Osca, l'any 1741. (309)
- 2.259. **GUARRO i SERRA, Joaquim**. N. a Capellades (Anoia) el 4-III-1807; m. el 8-I-1882. Féu estudis a Cervera, a Montpeller i a París. El 1831, es va establir a l'Havana. Allí lluità contra el còlera del 1833 i fou metge de la Maternitat. Fou catedràtic d'Obstetrícia i Malalties de la Dona i de la Infància a l'Havana. Tornat a Catalunya, al cap de vint-i-dos anys, s'establí algun temps a Capellades. Després anà a Algeciras i a Jerez (1854 i 1855). («Il·lustració Catalana», 15-III-1882, pàg. 94)
- * **GUASCH, Andreu**. — **V. ANDREU GUASCH**.
- 2.260. **GUASCH, Eduard**. Exercí, a Tarragona, a la primera meitat del segle XIX. Va remetre a l'Acadèmia de Medicina de B., els treballs: *Memoria sobre un caso raro de fosforescencia* (1846), i *Calentura stàgnica acompanyada de símptomas cerebrals*. (59, I, pàg. 676)
- 2.261. **GUASCH, Francesc**. N. a Vila-ródona (Alt Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1784. Autor de: *Memoria sobre la epidemia de calenturas gástricas y verminosas que ha reinado en la villa de Villarrodonna en el verano de MDCCCV —1805—* (B. 1807). (77 pàg. 216)

- 2.262. **GUASCH, Jeroni.** Doctor en Medicina, que, a les darreries del segle XVII, exercia a la Selva del Camp. (321)
- 2.263. **GUASCH, Josep. N.** a les Borges Blanques. (Garrigues), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1766. (309)
- 2.264. **GUASCH i BATLLE, Ramon. N.** a Vila-rodona (Alt Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1794. Sembla que també exercí a B. Autor d'unes *Quaestiones medicae tres (...)*. *Cur in non renovato aere homines diu vivere nequeant?* (Cervera, 1794). (50, VI, pàg. 423)
- 2.265. **GUASCH i BRU, Josep. N.** a Cambrils (Baix Camp) el 1767. Batxiller, a Saragossa, el 1789, va ser revalidat pel Protomedicat el 1791. (3)
- 2.266. **GUAUBERT DE BEZIERS, Guillem.** *Fisic* contractat per la Paeria de Lleida, l'any 1302, per a ensenyar Medicina a l'antiga Universitat de Lleida. Procedia d'Avinyó. Traductor i corrector d'Avicenna, Hipòcrates i Razis. Metge de Jaume II. (63, pàg. 9)
- 2.267. **GÜDEL, Jordi.** Cirurgià i tocoginecòleg de les darreries del segle XIX. Estudià Filosofia i Teologia en el seminari de Barbastre. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, l'any 1871. Juntament amb Guillem López i Estanislau Andreu, va visitar, el febrer del 1872, a la primera Casa de Socors de B., que s'havia instal·lat al carrer de Ponent (avui de Joaquim Costa). Van trobar la inicial oposició dels medis clericals i d'alguns capellans, que aconsellaren als feligresos de no col·laborar, comprant-los números de la Rifa en benefici dels Amics dels Pobres, que era l'entitat responsable d'aquella Casa de Socors. El governador civil anuncià la fi d'aquelles rifes, però el ministre de la Governació va declarar improcedent la decisió del governador. Les Cases de Socors de B. foren creades sota l'impuls del doctor Giné i Partagàs, que les va poder veure ocupades pels seus més joves alumnes, on es podien practicar en la professió (V. «La Independència Médica», de l'I-IX-1872 i ulteriors). Güdel col·laborà a la revista «La Enciclopedia».
(«El Noticiero Universal», 18-I-1972)
- 2.268. **GÜELL, Albert. N.** a Valls (Alt Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1774. (241)
- 2.269. **GÜELL, Jeroni.** Cirurgià gironí del segle XVI. (408, pàg. 33)
- 2.270. **GÜELL, Joan. N.** a Manlleu (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1784. (309)
- 2.271. **GÜELL, Josep. N.** a Manlleu (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1783. També graduat, a Osca, el mateix any. Exercí a B. (309)
- 2.272. **GÜELL, Pere Ramon. N.** a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. També graduat, a Osca, el mateix any. (309)
- 2.273. **GÜELL, Segimon.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)
- 2.274. **GÜELL i PELLICER, Pere. N.** el 17-III-1712; m. l'11-XII-1791. Cursà Medicina a B. El 1754, juntament amb Josep Fornes, Antoni Rigals i Josep Soriano, demanà el restabliment a B. de l'antic Col·legi de Medicina. S'hi oposà el Protomedicat. Insistent, però, en el primitiu projecte, modificaren alguns punts i, juntament amb altres metges, se sol·licità la creació d'una Acadèmia de Medicina, que fou inaugurada el 1770, presidida per Güell. També fou tinent del Protomedicat del Principat. Partidari de la inoculació de la verola És autor, juntament amb Ignasi Muntaner i Josep Ignasi Sanpots, del *Dictamen de la Academia Médico-práctica de la ciudad de Barcelona dado al mui Ilustre Ayuntamiento de la misma, sobre la frecuencia de las muertes repentinas y apoplejias que en ella acontecen* (B., 1784). (244)
- 2.275. **GÜELLS, Pere.** Cirurgià barber barceloní del segle xv. (149, pàg. 6)
- 2.276. **GUENOVARD, Josep.** Metge, a Ciutat de Mallorca, a la primera meitat del segle XVIII. Autor de: *Dissertatio medico-practica, in qua exponitur constitutio anni 1733 cum morbis ab ipsa pendentibus Palmae Balearium observata...* (Sevilla, 1736). (58, pàg. 129)
- 2.277. **GUERAU, Mestre.** Metge moro convers del segle xiv. (9, pàg. 29)
- 2.278. **GUERAU, Pau.** Batxiller en Medicina, a Reus, l'any 1499. (64, pàg. 26)
- 2.279. **GUERAU DE CASTELLVERD.** Metge, que, vers l'any 1325, exercia a Girona i, més tard, a Besalú, on va morir cap a l'any 1350. (409, pàg. 173)
- 2.280. **GUERAU DE CERETULIO.** Cap a l'any 1089 era infermer del Monestir de Sant Cugat del Vallès. (4, pàg. 23)
- * **GUERAU FERRER. — V. FERRER, GUERAU.**
- 2.281. **GUERRA i ESTAPE, Jaume. N.** a B. el 21-I-1869; m. a Badalona el 26-I-1947. Cursà ciències físico-químiques i Medicina, a B. Llicenciat, el 1883. Pro-

fessor auxiliar de la Facultat de Medicina. Especialitzat en Pediatria; el 1892, era director de l'Hospital del Nen Jesús. Es preocupà per la medicina del treball i assistí com a delegat oficial als Congressos d'Accidents de Treball celebrats a Lieja (1905) i a Düsseldorf (1912). El 1919, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs: *El valor de la educació en las neurosis funcionales*. President de la Lliga Barcelonina d'Higiene Escolar. Fou un element important en l'organització dels Congressos de Metges de Llengua Catalana, i fou vice-president del primer. Fou partidari de la col·legiació mèdica. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas»; «Revista de Clínica Médica y de Conocimientos Quirúrgicos»; «La Medicina Popular», i d'altres. Fundà i dirigí les revistes «Revista de Enfermedades de la Infancia» (1890) i «Medicina y Jurisprudencia de los Accidentes de Trabajo y Seguros de Vida» (1906). Autor de: *Un nuevo procedimiento para descubrir el cobre en disoluciones tenues; Química Clínica. Análisis de la Glucosa de los líquidos patológicos* (B., 1885); *Higiene de la alimentación de los niños o reglas prácticas y sencillas que deben conocer las madres para conservar la salud de sus hijos* (B., 1887); *Naturaleza y tratamiento de la coqueluche* (B., 1888), que presentà al Congrés de Ciències Mèdiques del 1888; *La vulvo-vaginitis de la Infancia. (Estudio especial de la gonocócica)* (B., 1900), que li serví de tesi doctoral; *Influencia de la educación sobre la herencia* (B., 1900); *Manifestaciones cerebrales en las cardiopatías de la Infancia* (B., 1904, 3.ª edició); *Apuntes y consideraciones, presentadas al Congreso Médico Internacional de Accidentes de Trabajo, celebrado en Lieja, del 29 de mayo al 4 de junio de 1905* (B., 1905); *Accidentes del Trabajo y Enfermedades profesionales* (B., 1907); *Adenopatía tráqueo-bronquial infantil y sus relaciones con la tuberculosis. Trascendencia de su diagnóstico* (B., 1910); *Obra cultural y patriótica de Joaquim Salarich y Verdaguer, cronista de Vich* (Vic, 1916); *La aortitis crónica de la infancia* (1921); *De algunas manifestaciones de las enfermedades agudas del aparato respiratorio en los niños* (1922); etcètera. Cal considerar-lo com un dels capdavanters de la medicina del treball a Catalunya.

(77, pàgs. 214 i 217)

2.282. GUIA, Lluís. De la meitat del segle XIX. Autor d'una *Historia sobre la viruela* (1848).

2.283. GUIAMET, Francesc. Cirurgia que morí, a B., l'any 1821, a conseqüència de l'epidèmia de febre groga. (90)

2.284. GUIAMET i DOMENECH, Andreu. N. a Gratallops (Priorat), al començament del segle XIX. Féu el doctorat, a Madrid, l'any 1848, on fou amic de Pere Mata. El 1851, va ésser empresonat per qüestions polítiques; juntament amb Rivero. Després, va exercir l'Homeopatia. Viatjà per Montpeller i París i, finalment, fixà la residència al seu poble nadiu. Col·laborà a la revista frenològica «La Antorcha» i a «La España Médica», on publicà *Apuntes para la formación de una hidrología médica de la provincia de Tarragona*. Autor de: *No més hereus ni pubillas* (B., 1849) i *De la Frenología y su utilidad* (Madrid, 1853), que havia estat el tema del seu doctorat.

2.285. GUIDO, Mestre. Metge de Jaume I. (38, pàg. 75)

2.286. GUILERA i MOLAS, Bol. N. a El Prat de Llobregat (Baix Llobregat), el 16-X-1876; m. a B., el 1956. Cursà medicina a B.; llicenciat el 1900; doctorat a Madrid amb una tesi sobre *Profilaxis de las infecciones puerperales* (1901). L'any 1916 era metge numerari per oposició de la maternitat, que més tard dirigiria (1930). Del 1934 al 1936 fou president de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques. Participà en els Congressos de metges de llengua catalana. Col·laborà en els «Annals de medicina»; «Revista de medicina y cirugía», «La Clínica contemporánea» i altres. Autor de nombrosos treballs, entre els quals cal esmentar *Tratamiento paliativo del cáncer de cuello de útero*; fou una de les personalitats de l'obstetrícia local del seu temps. (80, pàg. 199/294, núm. 51)

2.287. GUILERA i MOLAS, Lluís. N. a El Prat de Llobregat (Baix Llobregat), el 10-IX-1896; m. a B., el 5-VI-1969. Fill de farmacèutic. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1917. Doctorat, el 1919, a Madrid, on obtingué el premi extraordinari del doctorat, amb la tesi *Origen, formación y evolución del folículo de Graaf. Histogénesis del cuerpo lúteo* (Madrid, 1919). Amplià estudis, a Berlín, amb Robert Mayer, a Munic, a Erlangen i a Viena. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Donà la idea de crear un Institut per a l'estudi del càncer. Col·laborà a l'Hospital de la Santa Creu, amb el doctor Pujol i Brull. Catedràtic per oposició, d'Histologia i Anatomia Patològica de Granada (1929), però al cap de pocs mesos va demanar l'excedència. El 30 de gener de 1930, era nomenat cap del Servei d'Oncologia de l'Hospital de la Santa Creu. Durant la primera guerra europea fou partidari dels aliats. Membre d'Acció Catalana. Després de la guerra civil tingué al seu càrrec la

càtedra d'Histologia i Anatomia Patològica de Sevilla (1941-1943). El 1966, es va jubilar del seu càrrec a l'Hospital de la Santa Creu. Col·laborà en «Treballs de la Societat Catalana de Biologia»; «Revista Española de Ginecología y Obstetricia»; «Revue Française de Gynecologie et d'Obstetricie»; «La Clínica Contemporánea»; «Trabajos del Laboratorio de Investigación Biológica de Madrid»; «Annals de Medicina»; «Annals de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau»; «Medicina»; «Revista de Diagnóstico y Tratamiento»; «Revista de Estomatología»; «Ars Médica»; «Radiología Cancerológica de Madrid»; «Clínica y Laboratorio»; «Anales de Anatomía», de Saragossa; «Ecos Oftalmológicos», i d'altres. Autor de: *Histogénesis del huevo humano y transporte hereditario en el hombre* (1921); *Nucléogénèse ovulaire et transmission héréditaire chez l'homme* (Madrid, 1926); *Tratamiento del cáncer del cuello uterino. Operación o terapéutica radiante; El hilio ovárico; El Sistema linfático y las defensas antibiásticas* (Buenos Aires, 1935); *La lluita contra el càncer a Catalunya* (B., 1935); *Enfermedades de la mama* (B., 1955), i d'altres.

(53, 1970, núm. 44, pàg. 78)

2.288. **GUILLA, Raimon.** N. a Castelló d'Empúries (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

2.289. **GUILLAMIS, Francesc.** N. a Perpinyà, es doctorà, el 19 de juliol de 1573, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 201)

2.290. **GUILLAMON, Pere Antoni.** N. a Bellver de Cerdanya, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1750. (309)

2.291. **GUILLEM, Mestre.** Metge d'Alfons III i de Jaume II. (38, pàg. 75)

2.292. **GUILLEM ASTOR.** L'any 1395, exercia la Cirurgia entre les tropes de terra de l'exèrcit català. (5, pàg. 132)

2.293. **GUILLEM AVENTURER.** Metge a la primera meitat del segle xv. Autor de: *Antidotarium seu practica medicine* (1403), que es conserva a la biblioteca de l'Escorial (Madrid). (57, pàg. 59)

2.294. **GUILLEM ÇA FABREGA.** Metge que exercí, a Tarragona, els anys 1387 i 1388, amb una salari que el Consell de la Ciutat considerava «massa gran» i «immoderat». Cobrava unes cent lliures anuals, que era el doble del normal en aquells temps. (254, pàg. 13)

2.295. **GUILLEM ÇA GARRIGA.** Cirurgia de la Casa Reial catalana des del 1364.

L'any 1373, comprà el càrrec de carceller de la Cort del veguer de B., del qual es vengué la meitat al cap de quatre mesos, amb guanys considerables. Estigué al servei de Joan II i del rei Martí, a la darreria del segle xiv i al començament del xv. El 1385, va caure ferit a Castelló d'Empúries lluitant al costat del rei, contra el comte Joan d'Empúries. Morí cap a l'any 1407. (4, pàgs. 96 i 269/37, pàg. 45)

2.296. **GUILLEM ÇA RIERA.** Cirurgia, germà de Jaume i Berenguer. Morí cap al 1315. (62)

2.297. **GUILLEM COLTELLER.** «Físic» de les darreries del segle xiv, n. a Girona. Com a «físic» (metge internista) serví la família reial catalana, especialment Pere III i Joan I. Probablement féu estudis a Montpeller. Pel seu consell s'ordenà, per a evitar malalties, construir drenatges per a les aigües estancades a Castelló de Burriana i a Sant Boi. Va estar encarregat de fer un informe sobre la salubritat de B. (9)

2.298. **GUILLEM CONILL, Mestre.** Essent lector de Medicina a la Universitat de Montpeller, cap al 1380, fou cridat per Pere el Cerimoniós. Ensenyà a l'Estudi de Lleida i lluità contra l'epidèmia d'aquell any. (6, pàg. 410)

2.999. **GUILLEM CORRETER DE MALLORCA.** Del segle xiv. Metge d'Alfons III i de Jaume II. Traduí al català el text llatí *Tractat de Cirurgia*, de Tederic de Luca, i les versions anònimes catalanes de les obres de Galè i Abu Masar, que es troben a la Biblioteca Nacional de París. (5, pàg. 130)

2.300. **GUILLEM D'AVINYÓ.** L'any 1330, consta com a professor de l'Estudi General de Lleida. (4, pàg. 81)

2.301. **GUILLEM DE BERBEGAL.** Metge, a Lleida, l'any 1406.

* **GUILLEM DE BESIERS, Mestre.** — V. **GUILLEM GAUBERT.**

2.302. **GUILLEM DE BRESSE.** Junta ment amb d'altres contribuí a elaborar uns nous Estatuts, l'any 1309, per a l'Escola de Medicina de Montpeller, assessorant el papa Climent V. (4, pàg. 73)

2.303. **GUILLEM DE CAMPLONCH, Fra.** Intrús en la professió mèdica, al segle xiv. (9, pàg. 29)

2.304. **GUILLEM DE LUNELL.** Metge jueu i astròleg, que va exercir, a B., cap a l'any 1386. (407, pàg. 321)

- 2.305. **GUILLEM DE MAZER.** De la primera meitat del segle XIV. L'any 1309, fou un dels assessors del papa Climent V per a modificar els Estatuts de l'Escola de Medicina de Montpeller. (4, pàg. 73)
- 2.306. **GUILLEM DE PONTILIANO.** L'any 1259, era «hospitaler» de l'Hospital vell, de la Seu de Girona. (151, pàg. 3)
- 2.307. **GUILLEM DE PUIG.** L'any 1391, es contractà com a cirurgià amb els jurats de Reus. (64, pàg. 59)
- 2.308. **GUILLEM DES SOLER.** Cirurgià de la meitat del segle XIV, ciutadà de Vic. Figurà a les expedicions militars de Pere el Cerimoniós. L'any 1344, era cirurgià de la Casa Reial catalana. Assistí el rei de Bohèmia. Inspector de les peritacions sobre les lesions de caràcter penal. (4, pàg. 102/37, pàg. 26)
- 2.309. **GUILLEM GAUBERT DE BEZIERS.** Visqué a cavall dels segles XIV i XV, i morí l'any 1323. Pertanyia a la diòcesi de Magalona. L'any 1301, era professor a l'Estudi General de Lleida. L'any 1302, li fou encarregat de corregir els textos mèdics àrabs, destinats a la docència a la Universitat de Lleida. Metge de Jaume II d'Aragó des del 1302 fins a la seva mort. Del 1320 al 1323, fou canceller de la Universitat de Montpeller. Assistí el papa Joan XXII, el 1321. (4)
- 2.310. **GUILLEM GIRUNDELL.** «Físic» gironí, a la meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)
- 2.311. **GUILLEM IVOIRE.** Francès del segle XIV. Possiblement, cirurgià. Traduí, del llatí al català, la *Cirurgia*, de Lanfranc. (4, pàg. 42)
- 2.312. **GUILLEM JOAN.** Cirurgià, que, al segle XIV, exercia a Girona. (408, pàg. 32)
- 2.313. **GUILLEM RESOL.** Metge i cirurgià de les darreries del segle XIV, que serví a la Casa reial catalana. Sembla procedent de Girona. També hem vist la grafia Ràsol. (9, pàg. 27/117)
- 2.314. **GUILLEM RIAMBAU.** Cirurgià del segle XIV. (37, pàg. 59)
- 2.315. **GUILLEM SALVA.** De la primera meitat del segle XIV. Probablement, va ser cirurgià. L'any 1329, traduí del llatí al català una *Summa de Cirurgia*, que es conserva a l'Arxiu Episcopal de Vic. (4, pàg. 42)
- * **GUILLEM SOLER. — V: GUILLEM DES SOLER.**
- 2.316. **GUILLEM TOMAS.** De la segona meitat del segle XIV. Intrús en Medicina; després, físic reial. L'any 1377, l'Infant Joan li demanà que l'assistís d'un dolor als ronyons. Quatre anys més tarde, però, ja era qualificat «físic de casa nostra». Sembla nascut a Martorell. (4, pàg. 109)
- 2.317. **GUILLEM VALCERIL.** Cirurgià que exercia, a Manresa, cap a l'any 1326. (8, pàg. 97)
- 2.318. **GUILLEM VICENTS.** Cirurgià, a Girona, a la segona meitat del segle XIV. Juntament amb Bonanat Gironès, Castelló de Coll i mestre Bertran, és fundador de la confraria dels «metges, especiers i barbers» (1366), a Girona. (151, pàg. 16/408, pàg. 26)
- 2.319. **GUIMERA, Pere.** Fetiller del segle XV. L'any 1446, va ser «castigat», per exercir la Medicina sense llicència. (4, pàg. 110)
- 2.320. **GUIMET, Antoni.** Cirurgià —«del Crim»—, de la Barceloneta, a les darreries del segle XVIII. (179, pàg. 19)
- 2.321. **GUINART, Joan. N.** a Riudoms (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. També graduat, a Osca, el 1776. Fou metge de l'exèrcit i exercí a Tarragona. (309)
- 2.322. **GUINART, Miquel.** Metge barceloní, a les darreries del segle XVIII. (141, pàg. 15)
- 2.323. **GUINDÓ, Gaspar.** Metge que exercí a Sallent (Bages) en el segle XVII. Documentat els anys 1666 i 1674. (414, pàg. 415)
- 2.324. **GUIOL, Josep. N.** a les Borges Blanques (Garrigues) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)
- 2.325. **GUISCAROL, Bartomeu.** Barber-cirurgià reusenc, a començament del segle XVI. (64, pàg. 84)
- 2.326. **GUISCAROL, Gabriel.** Barber-cirurgià reusenc, a la meitat del segle XVI. (64, pàg. 84)
- 2.327. **GUISCAROL, Joan.** Barber-cirurgià, a Reus, a començaments del segle XVI. (64, pàg. 70)
- 2.328. **GUITART i BUCH, Miquel.** De la segona meitat del segle XIX. Féu moltes

traduccions d'autors alemanys, per a la revista «La Abeja». (338, pàg. 28)

2.329. **GUIBERT i FONSERE, Joaquim.** N. a La Selva del Camp (Baix Camp), el 1875; m. a La Selva del Camp, el 1957. Metge que cultivà la història i l'arqueologia. Vocal del Patronat del monestir de Poblet i de la Comissió de Monuments artístics i arqueològics de Tarragona (1928). Directiu de la Societat Arqueològica de Tarragona i primer president de l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus (1947). Autor de: *Poblet. Guia, notas histórico-artísticas del monasterio. Leyendas y tradiciones* (B., 1921); *Compendio de la Guia (...) del Real Monasterio de Ntra. Sra. de Poblet* (B., 1922); *Real Monasterio de Santes Creus. Guia. Descripción. Fundación y destrucción del monasterio. Privilegios. Leyendas y tradiciones. Curiosidades* (B., 1927); *Monestir de Sant Pere de Roda. Descripción...* (B., 1927); *Les presons de Santes Creus* (1929); *Guia moderna del Monestir de Poblet. Troballes i obres fetes fins l'any 1934* (Sant Boi de Llobregat, 1934) i *Poblet. Colección de curiosidades, leyendas y tradiciones* (Sant Boi de Llobregat, 1937). (50, VI, pàg. 476)

2.330. **GUIU.** Metge reial del segle XIII. Assistí sempre la reina Violant d'Hongria, muller de Jaume I, fins a la mort d'aquella a Osca el 12 d'octubre de 1251. Poste-

riorment, fou metge de l'infant Pere, el futur Pere II el Gran.

(308, II, pàg. 376)

2.331. **GUIU, Miquel Joan.** Graduat en Medicina, el 1686, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)

2.332. **GUIU, Pere.** Graduat en Medicina, l'any 1687, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)

2.333. **GUIU i de CASTELLARNAU, Josep.** Metge n. a Arròs i Vila (Vall d'Aran) i graduat, a Cervera, l'any 1776. Autor de: *Quaestiones Medicinae Theoricae tres, sorte datae coram illustri admodum D. D. Francisco Fuertes Piquer* (Cervera, 1787), i *Quaestiones tres (...) An remedia simplicia sint compositis praeferenda?* (Cervera, 1790). (241/50, VI, pàg. 477)

2.334. **GUTIERREZ, Pedro Custodio.** Metge castellà de finals del segle XVIII. Era primer cirurgià de Cambra a Madrid, i per aquesta raó era President nat del Col·legi de Cirurgia de B. Consta com a tal des del 1777 fins a la reforma del 1795. (427, pàgs. 157-164)

2.335. **GUTIERRIS, Vicenç.** Mort el 6 de setembre de 1661, va exercir la Cirurgia a Aitona. (410, pàg. 73)

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial statements. This includes not only sales and purchases but also expenses and income. The text also touches upon the need for regular reconciliation of bank statements and the company's ledger to identify any discrepancies early on.

In addition, the document provides guidelines on how to handle cash transactions. It advises that cash receipts should be recorded immediately and that cash payments should be supported by proper documentation such as receipts or invoices. The importance of separating personal and business finances is also highlighted, as it helps in clearly defining the company's financial position.

The final section of the document discusses the role of the accounting department in providing accurate and timely financial information to management. It notes that this information is crucial for making informed decisions about the company's operations and future growth. The text concludes by stating that a strong foundation in accounting principles is essential for the long-term success of any business.

H

2.336. **HABRAHYM**. Metge jueu de la primera meitat del segle XIII. Cap al 1253, hom aconsellà el rei de França que el seu fill, malalt dels ulls, fos visitat per Habraym. (144, pàg. 29)

* **HA-CAEN, Josep**. — V. **JOSEP HA-CAEN**.

2.337. **HA COEN, Cresques**. Metge jueu, que va exercir, a Cervera, vers l'any 1479, i que també va assistir al rei. (407, pàg. 320)

2.338. **HA LORQUI, Jehosua**. Metge jueu que va assistir al rei (1370) i al papa Benet XIII (1413). Organitzà la disputa de Tortosa. (407, pàg. 321)

2.339. **HAMET XAREFFI**. Metge jueu de la Casa reial catalana en temps de Pere III. (1, pàg. 493/117)

* **HARAP, Izchag Hacoheh**. — V. **IZ-CHAG HACOHEH HARAP**.

2.340. **HASDAY CRESQUES**. N. a B.; m. a Saragossa, el 1412. Rabí, metge, filòsof i dirigent jueu. De família principal de B., el 1367, ja era secretari de l'aljama. Des del 1373, per la seva autoritat, els reis li encomanaren de resoldre plets entre jueus. El 1387, obtingué, de Joan I, la llicència d'excomunicar tots els jueus transgressors de la llei mosaica, i el 1390, fou nomenat familiar reial i jutge de totes les causes de *malsinut*. El 1389, traslladà el domicili a Saragossa per tal d'exercir-hi

com a rabí. Durant els avalots de l'any 1391, en què perdé la vida el seu fill únic, activà des de la cort la sobraguarda de les aljames i, després, la restauració de les de B. i de València. El 1396, redactà unes noves ordenacions per a la de Saragossa. Escriví un llibre de filosofia religiosa, *Or Adonay*, que és un intent de superar l'aristotelisme per la crítica interna, i un llibre de polèmica anticristiana. Hom en conserva també una homilia i una carta als jueus d'Avinyó, en què narra els avalots del 1391.

(Jaume Riera, 32, VIII, pàg. 370)

* **HELIES, Jacob**. — V. **JAUME ELIES**.

2.341. **HERETER i BARBER, Bonaventura**. N. a la Freita-Arfa (Urgellet). Llicenciat a B., el 1888. Autor de: *Resumen de Medicina de la familia* (B., 1916). (77, pàg. 219)

2.342. **HEREU, Mateu**. Cirurgià-barber, que, l'any 1703, era conseller de l'Ajuntament de B. Fou empresonat juntament amb el conseller en cap, Francesc Costa, que era metge.

(396, XXIII, pàg. 123 i XXV, pàg. 23)

2.343. **HERNANDEZ i BARÓ, Josep Francesc**. N. a Toló, Provença el 1769; m. a Toló, el 1833. Fill de pares menorquins, estudià medicina a Montpeller; fou metge militar i professor a Toló. Participà, a París, a l'Assemblea legislativa l'any 1796 i fou membre de l'Acadèmia de Medicina

de París. Autor de: *Mémoire sur l'apoplexie* (1811), *Essai sur le typhus* (1816), i d'una memòria sobre la no identitat del virus de la sífilis i la blenorràgia (1812).

(308, II, pàg. 382)

2.344. HERNANDEZ i GUASCO, Andreu. N. a Maó, el 12-III-1817. Fill del metge Rafael Hernández i Mercadal. Cursà Medicina a B., on es llicencià, el 22 de març de 1845. Ingressà a Sanitat Militar i exercí a Maó. Autor de: *Memoria sobre las heridas por armas de fuego; Memoria sobre la influencia de las pasiones en la economía animal* (1850); *Noticia histórica de los amagos epidémicos de cólera que ha sufrido la ciudad de Mahón* (vegeu, «El Siglo Médico» de Madrid, 1854, núms. 51 i 52); *Del beneficio que redundaría a Menorca el cultivo de la morera y los gusanos de seda; Teodorico* (drama en tres actes i en vers); *El triunfo de la España. Loa alegórica escrita en celebridad del cumpleaños de S. M. la Reina Doña Isabel II* (Maó, 1858, segona edició); *A mi padre en el aniversario de su muerte* (vegeu, «Diario de Menorca», del 22 de gener del 1860), i *Horas plácidas. Colección de ensayos poéticos.* (10, I, pàg. 386)

2.345. HERNANDEZ i LUNA, Manuel. Metge de l'antic Hospital de Santa Creu. N. a Màlaga, es va llicenciar a B., el 1891. Anteriorment havia estat metge militar. Fou un gran clínic, amb una personalitat forta i amb capacitat de captació, considerat com un dels grans metges de l'hospital al seu temps; bon mestre al costat del malalt, va influir en els seus deixebles, entre ells Agustí Pedro i Pons, qui el recordà sovint.

2.346. HERNANDEZ i MACABICH, German. N. a B. el 1872; M. a B. el 1937. Cursà Medicina a B. Col·laborà amb el doctor Ricard Botey. Cultivà l'otorrinolaringologia. El 1898, pronuncià el discurs inaugural de curs a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Fou un metge pràctic.

2.347. HERNANDEZ i MERCADAL, Rafael. N. a Maó (Menorca), el 7-III-1779; m. a Maó, el 23-I-1857. Fill del farmacèutic A. Hernández i Basili, amb qui estudià Farmàcia Galènica, Història Natural i Química. El 1802, passà a Toló, on va assistir als seus hospitals, a l'Acadèmia Médico-Quirúrgica i al Jardí Botànic. Després anà a Marsella i, finalment, a Montpeller, on va acabar la llicenciatura mèdica, l'any 1806. Es doctorà a Montpeller; amb la tesi *De l'air et de ses propriétés physiques et chimiques, du rôle qu'il joue dans els différents respirations et des constitutions medicales* (Montpeller, 1806). Fou deixeble

de Barthez, de Draparnaud i de Baumes. Tornat al nostre país, l'any 1807, era nomenat metge de presons a Menorca. El 1811, prestà serveis en els vaixells empetats del port de Maó. A partir del juliol del 1823, va ser primer ajudant de Medicina del Cos de Sanitat Militar en el Reial Hospital de Maó. Subdelegat de Medicina a Menorca i metge de l'Hospital de la Caritat de Maó (1834), lluità contra l'epidèmia de còlera d'aquell any. Consultor de la Junta de Sanitat d'aquella illa. Cofundador i primer president de la Reial Acadèmia de Ciències Naturals de Maó. Cambassedes dedicà el seu nom a una nova espècie de planta: la *Leucoium Hernandezii*. Metge de Cambra de Lluïsa Maria Adelaida de Borbon, mare del rei dels francesos. Autor de les memòries, en francès: sobre l'instint dels vegetals (1806); sobre una afecció de l'*Ascaris lumbricoides*, que fou elogiada per Mercier en el seu assaig sobre la història natural dels cucs i les malalties que produeixen (1806); *Memoria teórico-práctica sobre los empeines o vicio herpético* (1808), escrita en francès i presentada a l'Acadèmia de Medicina de Marsella; *Reflexiones sobre la posibilidad de construir y fabricar artificialmente el nitro* (ms. 1810); *Observaciones históricas sobre el origen, proceso y estado actual de la vacuna en Menorca* (Maó, 1814), que va ser premiada per l'Acadèmia de Medicina de B.; Memòria, escrita en llatí, sobre la febra escarlatina que hi hagué epidèmicament a Menorca des del juny del 1808 fins a l'agost del 1809; Memòria, escrita en llatí, sobre dues noves plantes descobertes a Menorca (V. «Annales Cliniques», Montpeller, 1817, número 189, pàg. 88); *Observación práctica sobre una hidropesia ascitis complicada con un hidrotórax y anasarca, curada por las fricciones de la digitalis purpurea (Dedallera) externamente ejecutadas* (V. «Annales Cliniques», Montpeller, 1820, núm. 12, pàg. 256); *Memoria sobre el contagio en general, y en particular del perteneciente a la peste, calentura amarilla y fiebre lazareto: modo de construir útiles lazaretos: nueva formació de juntas de sanidad, detalle de los medios preservativos y destructivos de las enfermedades contagiosas* (Maó, 1821); *Memoria en que se proponen los medios para sofocar, aniquilar, impedir e inmediatamente exterminar la epidemia de las viruelas que reina en Menorca* (1824); *Reflexiones sencillas e imparciales al impreso intitulado Specimen animalium vegetabilium et mineralium ad norman Linneani systematis* (Maó, 1815), en contra del doctor Ramis; *Respuesta justificativa de lo contenido en la contesta-*

ción que D. Juan Ramis y Ramis, se dignó publicar contra las reflexiones que hizo a su Specimen D. Rafael Hernández y Mercadal (ms., 1816); Examen analítico de la memoria publicada en inglés a Nueva York en 1823 por el Dr. A. J. Hull, miembro de varias Academias Médicas, titulada: Instrucciones prácticas sobre la naturaleza de las hernias con sus correspondientes consideraciones sobre la incomodidad de los bragueros hasta aquí empleados para contener las quebraduras, como igualmente la explicación de la utilidad y efectivas curaciones que este autor ha experimentado de su nuevo y recomendable vendaje (Maó, 1824); Memoria en que se exponen ideas prácticas sobre la benéfica sustancia del sulfato de quina (1825), que publicà a les seves memòries l'Acadèmia de Tolosa (1829, tom IV); Epidemica historia morbilli quae mense junio anno 1809, usque ad ejusdem anni novembris terminum in Minorica grassata est insula (ms., 1826); Brevis descriptio morbillis epidemicae latae in Minorica anno 1825 (ms., 1826); Medios propuestos al Sr. Gobernador de Mahón para promover el uso de la vacuna contra la viruela (1826); Dictamen para cortar de raíz la epidemia de viruela que afligía a Mahón (Cadis, 1830); Opinión sobre las propiedades desinfectantes del calórico a temperaturas elevadas (ms., 1844); Observaciones meteorológicas medicales de Menorca; Noticias, relaciones, apuntes y documentos para formar la historia topográfica, geográfica, física, natural, política, gubernativa, industria-comercial y medicinal de Menorca; adornadas con exactísimos planos, perspectivas y diseños; Observaciones que pueden servir para formar la historia topográfica físico-natural médico-bibliográfica de la balear menor; Dictamen sobre las condiciones que deben observarse en la construcción de las cárceles (1836); Memoria sobre el ejercicio y enseñanza del arte de curar en España (Madrid, 1838); Memoria relativa al estado de los sordomudos y ciegos en Menorca (1836); Catálogo de plantas de Menorca (Maó, 1886), i amb la col·laboració de Constantí Sancho: Reglamento sanitario para precaver los habitantes del partido de Mahón de las enfermedades que se observan en algunos de sus individuos (Maó, 1834). Hernández Mercadal fou elogiat per La Coste de Belves, a Observaciones recogidas en el curso de clínica interna de Montpellier; per Jaume i Tomàs Bodin, a Historia de las enfermedades observadas a la clínica...; per Cambossedés, a Enumeratio plantarum quas in insulis Balearibus Collegit (Paris, 1827),

i per L'Auvergne, a la seva Histoire de l'expédition d'Afrique (pàg. 94).

(10, I, pàgs. 388-391)

2.348. **HERNANDEZ SANZ, Francesc.** No metge. Visqué al començament del segle xx. Té interès el seu treball *Historia de la Gota de Leche de Mahón; primera institució de puericultura y maternologia de Baleares* (Maó, 1910). Fou cronista de la ciutat de Maó. (77, pàg. 220)

2.349. **HERNANDEZ i SORIANO, Jaume.** De les darreries del segle XIX. Propietari de la revista «La Salud» (1889-1893), que propagà la Dosimetria a Catalunya. La revista s'editava a B. Autor de: *La Dosimetria, o la medicina del venir. Descripción familiar de este nuevo método* (B., 1887). (77, pàg. 220)

2.350. **HERRERA, Eugeni.** A la meitat del segle XIX, fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació.

* **HIERVE, Ferran de.** — V. **AYERBE, Ferran de.**

2.351. **HIGGINS, Joan.** Protometge de Catalunya, del 1714 al 1717. M. el 1731. (28, 1975, núm. 46, pàg. 4)

* **HISERN.** — V. **HYSERN i MOLLE-RAS, Joaquim.**

2.352. **HISPALENSE, Dídac.** Metge de Ferran I i Alfons V, al segle xv. (38, pàg. 76)

2.353. **HITA de MORROS, J. de.** De les darreries del segle XIX. Autor de: *Lo sanejament del Baix Llobregat* (B., 1890). (77, pàg. 221)

2.354. **HOMS, Esteve.** Doctor en Medicina que morí, a B., l'any 1821, a conseqüència de l'epidèmia de febra groga. (90)

2.355. **HOMS, Marcià.** N. a Vic (Osona), en el segle XVII. Va escriure contra el doctor Fèlix Osona: *Anathomes novi tractatus de febre maligna Vicensi famosa a Doctore Felice Osona in lucem, editi, Barcinona apud Figueró, anno 1699. Dilucidatio veritatis solidioris circa sanguinis missionem in privatis febribus malignis a Dre. Marciano Homs, etcètera.* (57, pàg. 306)

2.356. **HOMS, Rafael.** N. a Cardona (Bages), va obtenir el títol de llicenciat i de doctor en Medicina l'1 de maig de 1576. (66, pàg. 202)

2.357. **HOMS i PARELLADA, Joaquim.** N. a B., es va llicenciar el 1880. Milità en

el sector vitalista de la nostra Medicina. Partidari de l'obligatorietat de la col·lecció mèdica, fou president del Col·legi Oficial de Metges de B., en dimitir Bonet, del mateix càrrec. Metge del Cos Mèdic Municipal de B. i director de la Casa de Socors del districte de la Universitat. Crític de teatre. Col·laborà en «El Compilador Médico»; «El Monitor de la Salud» (1880); «El Monitor» i «Gaceta Sanitaria», de B. Redactor de la revista «La Enciclopedia» i secretari de redacció d'«El Sentido Católico de las Ciencias Médicas». A partir del juliol del 1886, dirigí «La Enciclopedia Médico-Farmacéutica», i el 1916, la «Revista Médico Sanitaria». Autor de: *Valor de las inoculaciones anticoléricas del Dr. Ferran* (B., 1885), i *La asistencia pública en París* (B., 1893).

(77, pàg. 221)

2.358. **HOMS i PASCUETS, Nicolau.** N. a Terrassa, el 16-X-1828; m. a B., el 2-XII-1901. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1849, i doctorat a Madrid el 1866, amb la tesi *Importancia del estudio de la etiologia en el diagnóstico de las enfermedades* (Madrid, 1866). El 1854, era nomenat professor substitut de Patologia Mèdica. El 1857, ingressà a l'Acadèmia de Medicina de B., per oposició, presentant la ponència *La locura simpática*. De tendències netament antipositivistes, fou membre de l'Acadèmia Médico Farmacèutica. En morir el doctor Juanich (1868), l'Administració l'havia nomenat professor encarregat. Però els estudiants van promoure aldarulls i vives protestes recolzats a més en el fet que el Claustre havia nomenat catedràtic encarregat d'aquella assignatura el ja ancia, però de pensament liberal Josep Armenter. Aquest últim, precisament per la seva ideologia progressista, havia estat postergat per Administracions anteriors en diverses ocasions. La protesta fou tan sonora, i el record de la Revolució tan recent, que el doctor Homs va haver de renunciar. S'ha fet famosa la frase que adreçava als alumnes: «¿Udes. creen en esto de los microbios?» No obstant això, l'octubre del 1869, era nomenat professor auxiliar en Clínica Quirúrgica i el maig del 1872, va passar a ésser-ho de Patologia Mèdica. El 1878, era catedràtic supernumerari. L'any 1880, va guanyar, per concurs, la càtedra de Fisiologia de Valladolid, on va estar dos mesos, ja que gairebé immediatament va rebre el nomenament de catedràtic de Clínica Mèdica de B., on va succeir precisament al seu antic contrinquant Josep Armenter (V. «El Compilador Médico», del 26-VI-1869). Es jubilà, el 1900. En morir, va dir d'ell Suñé i Molist:

«Homs (...), hipocràtic i aferrat a l'antiga escola, mostrà gran desconfiança al progrés. Excellent pràctic, molt metòdic i clàssic, amb ell desapareix l'observació pura i *escueta*, el fanatisme hipocràtic, la rutina i l'expectació temerària en el camp de la clínica». Col·laborà a «La Independencia Médica»; «Revista de Ciencias Médicas»; «Enciclopedia Médico-Farmacéutica»; «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas»; «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» i «La Enciclopedia», de la qual fou redactor. Revisà i anotà la traducció feta per Fernández de Castroverde, de l'obra de Gehrardt: *Tratado completo de las enfermedades de los niños* (B., 1879). *doctrinas filosóficas y la civilización* (B., Autor de: *El suicidio en relación con las 1870*), i *Programa de Patología Médica* (1892). (248)

* **HONORAT de BONAFE.** — V. **PROFIAT DURAN.**

2.359. **HORTA.** De la segona meitat del segle XIX. Un dels primers cirurgians que emprà entre nosaltres la cura de Lister. Col·laborà en «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas» i a «La Enciclopedia».

2.360. **HORTET i PAULO, Marcel.** Del començament del segle XIX. Metge de l'exèrcit i capità de miquelets del Terç de Vic. Fou metge de Planoles. El «Diario de Barcelona», dels dies 21, 22 i 23 de gener de 1805, ens dona notícies del cow-pox obtingut per ell en una vaca. Autor de: *Reflexiones sobre la vacunación, y descubrimiento de la vacuna en los valles de Ribas y Tosas, en Cataluña* (Vic, 1804), i *Carta escrita por el Dr. Marcelo Hortet, médico del Valle de Ribas y de los ejércitos de S. R. M. a ciertos sujetos de la ciudad de Valencia, comunicándoles: Algunos elementos de vacuna reducidos a 73 preguntas con sus respuestas* (Vic, sense data). (77, pàg. 222)

2.361. **HORTONEDA, Joan. P.** Entre els anys 1608 i 1635, exercí a Tarragona. El 1635, també era metge del Capítol. (254, pàg. 35)

2.362. **HOSTA, Didac.** Cirurgia gironí del segle XVI. (408, pàg. 33)

2.363. **HUBOC, Berenguer.** Barber-metge, que exercia, a Valls, l'any 1421. (335, pàg. 34)

2.364. **HUC, Pere.** Durant el curs 1496-1497, ensenyava Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 35)

- 2.365. **HUGUET**. Barber, que, vers l'any 1462, exercia a Girona. (405, pàg. 61)
- 2.366. **HUGUET**. L'any 1770, va fer oposicions a una càtedra de Mètode de la Universitat de Cervera. (77, pàg. 431)
- 2.367. **HUGUET, Francesc**. Doctor en Medicina, que, vers l'any 1637, exercia a B. (396, XII, pàg. 165)
- 2.368. **HUGUET, Pau**. N. a Tàrrrega (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1770. (241)
- 2.369. **HUMEDAS i BAS, Francesc**. N. a B., el 10-III-1894; m. el 1972. Llicenciat a la Facultat de B., inicià el seu treball com a ajudant de la clínica quirúrgica del Dr. Bartrina i com a uròleg. Treballà a l'asil del santuari de sant Josep de la Montanya; fou metge de l'hospital de Vilanova i la Geltrú (1939). Dedicà la major part del seu interès com a metge a la tasca assistencial i sobre tot a la recerca del tractament dels malalts neoplàsics. (53, XI, 1972)
- 2.370. **HUMER CLAVELL**. Metge jueu, a la segona meitat del segle XIV. (1, pàg. 492)
- 2.371. **HUMER TAUHELL**. Metge jueu valencià, a la segona meitat del segle XIV. (1, pàg. 493)
- 2.372. **HUMER TAVELL**. Metge, probament jueu, de les darreries del segle XIV. (117)
- 2.373. **HYSERN i MOLLERAS, Joaquim**. N. a Banyoles (Gironès), el 4-V-1804; m. a Madrid, el 7 (o 14)-III-1883. Fill del metge titular de Banyoles, Joan Hysern. Cursà Medicina, a B., on fou ajudant del doctor Joan Foix, catedràtic de Matèria Mèdica. Després va ésser professor ajudant, per oposició, del Col·legi de Medicina de B. (1828) i construí un observatori meteorològic. El 1830, va obtenir, també per oposició, una càtedra en el Col·legi de Sant Carles, de Madrid. Durant els anys 1834 i 1835, preparà, a la Farmàcia Reial, els primers medicaments homeopàtics (V. «El Criterio Médico», Madrid, 1861, pàg. 459). Estudià l'epidèmia de còlera del 1835. L'any 1838, explicava Fisiologia comparada a l'Ateneu de Madrid. Metge-cirurgià de la cambra reial (1843), formà part de la comissió que redactà el Reglament de les Facultats reunides. Vocal del Col·legi de sords-muts. Féu un viatge a París, on va estar dos anys amb el doctor Molin

(pare) i de tornada fou un dels més decidits propagadors de l'Homeopatia. Va ser acusat, tanmateix, d'ésser un homeopata insuficientista, és a dir, que en alguns casos utilitzava el tractament alopàtic, i també aconsellava sagnies (V. Frau: *La Homeopatía juzgada en el terreno de los hechos*, Madrid, 1850, pàg. 17). A Madrid, fundà l'Acadèmia Homeopàtica, que més tard es va refondre en la Sociedad Hahnemaniana Matritense, de la qual va ser president. Contra Hysern, el doctor Méndez Alvaro va escriure: *Zurribanda crítico-médico-literaria, que da al Dr. D. Joaquín Hysern y Molleras (luz y espejo de la homeopatía española) cierto oscuro pelafustán llamado el Dr. Ajenjos* (Madrid, 1851). Arribà a inspector general d'Instrucció pública. Al marge de la professió, es dedicà a empreses mineres i fou president de la societat Los Amigos de Reding. Un cronista de l'època ens el descriu així: «*El doctor Hisern posee conocimientos vastísimos en fisiología y ciencias naturales, que nadie puede negárselos en justicia, pues que si bien el hombre de ciencia es grande, el maestro, sin embargo, no es completo (...); buen anatómico y un atrevido operador (...); explica mucho que no debiera explicar, y poco de lo que debiera enseñar. Su lenguaje es cortado y tardío, explica con apuntaciones...*» (V. «El Crisol», Madrid, 1855, núm. 7). Col·laborà en el «Diario de Barcelona» i féu, l'any 1822, dotze taules de temperatura de B., fundades en les observacions del doctor Francesc Salvà; «Gaceta Médica», de Madrid; «Archives de Medicine», de París; «El Español» ... A Madrid, fundà la revista «La Reforma Médica». Autor de: *Disertatio de nervo odoratus* (B., 1827); *Tratado de blefaroplastia temporofacial o del método de restaurar las destrucciones de los párpados artificialmente por la trasplatación de la cutis y tejidos subcutáneos de la sien y partes inmediatas de la cara. Nueva operación ejecutada ya, con feliz éxito, en 1829 y 1833* (Madrid, 1834); *Exposición histórica y descripción de los procedimientos del daguerrotipo y del diorama, traducido de la última edición francesa, corregida y considerablemente aumentada con notas, adiciones y aclaraciones que la ponen al alcance de todos* (Madrid, 1839); *Oratio pro Emmanuele Soler et Espalter, medicinae et chirurgiae professore, Athen, Matrae Reg. Scient. ae. soc. in receptione doctoratus dicta a Joachino ab Hysern et Molleras* (Madrid, 1843), en contra d'aquest treball Diego de Argumosa va escriure el fulletó *La filosofía médica* (Madrid, 1843); *La filosofía médica reinante,*

examen crítico de sus fundamentos teóricos y prácticos, y sus principios generales, de sus reformas útiles a la humanidad, a la ciencia y al arte médicos (Madrid, 1848); *Dictamen presentado a las juntas generales de agricultura de 1849 por su comisión décima cuarta sobre la influencia de la sal, dada a los ganados; principalmente al lanar* (Madrid, 1849); *Otra fraterna amorosa* (Madrid, 1850); *La doctrina médica homeopática. Sus dogmas fundamentales. Sus criterios. Su propagación. Su estado actual en todas las partes del mundo. Su porvenir* (Madrid, 1860); *La certidumbre de la homeopatía en sus fundamentos empírico-rationales* (Madrid, 1861); *La apropiación de las dosis ponderables y gran-*

des, llamadas macizas, y de las dosis mínimas e imponderables, llamadas infinitesimales de los medicamentos al tratamiento curativo homeopático de las enfermedades humanas. Considerada bajo el doble punto de vista de la restauración y del progreso de la doctrina médica hahnemanniana (Madrid, 1868); *La minería española. Sus intereses materiales y morales, sus derechos y sus deberes ante la propiedad territorial, el Estado, y las bases generales para la nueva legislación de minas* (Madrid, 1869), i *Cuestión legal, industrial y mercantil de indemnización de daños y perjuicios causados por tres grandes y repetidas inundaciones, y sus consecuencias producidas por la irrupción en la mina titulada El Correo* (Madrid, 1869) (59, II, pàg. 7)

I

- 2.374. **IBÁÑEZ, Manuel.** Cirurgià procedent d'Aragó, que, el 1762, sol·licità llicència per a exercir a Catalunya. El 1787, va fer la revàlida davant el Protomedicat i s'establí a Flix. (3)
- 2.375. **IBÁÑEZ d'AOIZ, Joan Francesc.** N. a Tamarit de Llitera, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1617. (309)
- 2.376. **IBARZ I GRAO, Santiago.** N. a B. el 1884; m. el 1939. Metge cirurgià de Montblanc, de l'Hospital de Valls, de l'Institut Pere Mata i de l'Hospital Civil, de Reus. L'any 1921, fundà, a Reus, la clínica quirúrgica Doctors Ibarz, on va treballar juntament amb els seus fills. Fou el primer cirurgià que, a Reus, féu cirurgia cavitària. Col·laborà a la revista «Fulls Clínics», que es publicava a Reus. Autor de diverses monografies. (293, pàg. 305)
- 2.377. **IBERN, Joan.** N. a Ager (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779. (309)
- 2.378. **IBERTÍ, Josep.** De les darreries del segle XVIII. Viatjà per París, Londres, Roma i Bolonya. Fou conseller de Manuel Godoy. Redactor principal de les *Ordenanzas para la enseñanza de la Medicina práctica en las cátedras nuevamente establecidas en el Hospital General de Madrid, con la denominación de «Estudio Real de Medicina Práctica»* (1795); *Método artificial de criar a los niños recién nacidos y de darles una buena educación física* (Madrid, 1795), i *Ordenanzas para el gobierno y dirección del Real Colegio de Medicina de Madrid, y su áulica y Suprema junta* (1796). (58, pàg. 133)
- 2.379. **IÇACH, Mestre.** Metge jueu, que, vers l'any 1437, exercia a Tortosa. (407, pàg. 321)
- 2.380. **IGLESIAS I ESPAÑA, Joan.** N. a B. el 1806. Visqué gairebé tota la seva vida a Puerto Rico. Degà dels metges d'aquell país. (118, II, pàg. 935)
- 2.381. **IGUAL, Enric.** De les darreries del segle XIX. Autor de: *Curso elemental de Partos, para comadronas* (B., 1898). (76, pàg. 44)
- 2.382. **ILLA, Jaume.** N. a Centelles (Osona). Visqué a la primera meitat del segle XVIII. Aspirà al càrrec de protometge de Catalunya per a succeir a Francesc Sanpere, l'any 1716. (28, 1975, núm. 46, pàg. 3)
- 2.383. **ILLA, Salvi.** N. a Sant Llorenç de la Muga (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. Metge-cirurgià de la reial cambra de Madrid. (309/48, pàg. 36)
- 2.384. **IMBERT I PUIGFERRER, Pere.** El 19 d'agost del 1916, va fer, a Camprodon, el discurs inaugural de la XIX Assemblea Anual del Col·legi de Metges de Girona,

amb el treball *Medicina y Sociología* (Girona, 1916). (77, pàg. 225)

2.385. **INGLES i FLORENSA, Joan Antoni.** De les darreies del segle XIX. Col·laborà a la revista lleidatana «La Unión Médica».

2.386. **IRANZO i SIMON, Joan Enric.** N. a Mora de Rubielos, el 27-XII-1857; m. a Saragossa, el 13-VI-1918. L'any 1875, es llicencià a València. El juliol del 1888, era nomenat catedràtic de Pediatria de la Facultat de Medicina de B. El febrer del 1889, passà a la càtedra d'Obstetrícia i Ginecologia. Aviat es traslladà a la facultat de Saragossa on fou professor de Clínica Mèdica, i gaudí de gran prestigi professional. President de la Reial Acadèmia de Medicina d'Aragó i alcalde de Saragossa. Autor de: *Clínica de la epilepsia, Las fiebres eruptivas en la segunda infancia i La mortalidad de los niños en Zaragoza.* (210, pàg. 25)

* **IRUNDELL, Guillem.** — **V. GUILLEM GIRUNDELL.**

* **ISAAC.** — **V. IÇACH; ISACH; ISHAQ.**

2.387. **ISAAC, Mestre.** Metge jueu mallorquí del segle XV. (33, pàg. 36)

2.388. **ISAAC ADRET.** Metge a Besalú (Garrotxa), a les darreries del segle XIV i el començament del XV. (151, pàg. 16)

* **ISAAC BEN ABRAHAM CABRET.** — **V. CABRET, Isaac ben Abraham.**

2.389. **ISAAC BEN DAVID.** Exercí a terres de Cervera en el segle XIV. (38, pàg. 52)

2.390. **ISAAC CABRIT.** Metge jueu, de les darreries del segle XIV i el començament del XV. N. a Perpinyà, està documentat exercint la professió allí, entre els anys 1409 i 1412. L'any 1403, va traduir del llatí a l'hebreu una obra de medicina de Joan de Sant Amand. Amb el mateix nom, hem trobat un metge jueu, que, l'any 1385, exercia a B. (32, VIII, pàg. 674/407, pàg. 316)

2.391. **ISAAC CARACOSA.** Metge, a Lleida, probablement jueu, a les darreries del segle XIV. Sembla ésser que era de Guimera (Urgell). (1, pàg. 493/117)

2.392. **ISAAC COHEN.** Metge, a Castelló d'Empúries (Alt Empordà), a les darreries del segle XIV. (151, pàg. 16)

2.393. **ISAAC de BLANES.** Metge jueu, que va exercir a Perpinyà, i que l'any 1385 era metge del Rei. (407, pàg. 315)

2.394. **ISAAC DEUS-LO-SALV.** Metge i rabí del call jueu de Balaguer, que va assistir al comte d'Urgell i a l'Infant Martí (1383). (407, pàg. 319/350, pàg. 76)

2.395. **ISAACH MAYR.** Metge jueu, a Fraga, a la segona meitat del segle XIV. (1, pàg. 493/407, pàg. 322)

2.396. **ISACH, Mestre.** Metge jueu, que, vers l'any 1285, exercia a Lleida. (407, pàg. 321)

2.397. **ISACH BONJOCH CAMREDO.** Metge jueu, que, vers l'any 1387, exercia a B. (407, pàg. 317)

2.398. **ISAHG, Mestre.** Metge, a Besalú (Garrotxa), en el primer terç del segle XIV. (151, pàg. 15)

2.399. **ISAMAT i VILA, Fabià.** N. a Olot (Garrotxa) el 24-VI-1896; m. el 26-VI-1963. Cursà Medicina, a B. Amplià estudis en el Tropic Institut, d'Hamburg, amb Ernest Naveck, Cap del Servei Clínic de l'Hospital d'Infecciosos. Durant l'hivern del 1942, lluita contra el tifus exantemàtic estès a B. En aquell hospital foren atesos 2.264 malalts de tifus, dels quals van morir 285 (13,13%). L'any 1951, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina amb el discurs *Estado actual del pronóstico de las enfermedades infecciosas agudas.*

2.400. **ISAMAT I VILA, Jesús.** N. el 1895; m. a B., el 5-I-1981. Farmacèutic, fou membre numerari de les Acadèmies de Farmàcia i de Medicina de B. Ingressà en aquesta última l'any 1948 amb un discurs sobre *Importancia de la tensión superficial en algunos preparados galénicos.* També hi llegí la lliçó inaugural de curs l'any 1966 amb el tema: *Panorama de la industria farmacéutica.* Fou professor d'història de la farmàcia a la facultat d'aquest nom i, durant molts anys, cap de la farmàcia de l'hospital Clínic de B.

2.401. **ISERN, Jaume.** Metge cirurgia militar de B., que, l'any 1821, firmà una declaració en què es considerava exòtica i contagiosa la febra groga.

2.402. **ISERN, Joan.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1744. (309)

2.403. **ISERN i BATLLO, Joan.** N. a Setcases (Ripollès), el 25-IX-1821; m. a Madrid, el 23-I-1866. Féu estudis de Botànica. Col·lector del Museu de Ciències Naturals de Madrid, el 1851, i després bibliotecari del Jardí Botànic. El 1862, va fer un viatge a Amèrica, i tornà poc dies abans de morir. Col·laborà en «El Pabellón Médico».

Autor de: *Memoria sobre las localidades españolas de varias especies de vegetales que no habían, los autores españoles, encontrado en sus excursiones botánicas* (1848). (Josep Ametller va escriure la seva biografia, a la «Revista de Gerona», tom V, pàgs. 255 i següents.) (59, II, pàg. 21)

2.404. **ISERN i de GENER, Jaume.** N. a B. el 17-I-1791; m. el 13-V-1863. Cursà Medicina a B. Serví a Sanitat Militar durant trenta-dos anys. Va estar destinat a Sevilla i, l'any 1820, a Winffen (Suïssa). En aquest lloc últim, hi va estar un any, després tornà a B. Treballà durant l'epidèmia del 1821 en el Llatzaret. Com a metge militar va estar d'acord amb Bahí i Fontseca a declarar l'epidèmia de febre groga del 1821 malaltia exòtica i contagiosa. Participà a la guerra civil, i es va trobar en el bloqueig de les Illes Medes, a les accions de la Bisbal, del coll de Santa Cristina i a la de la Salut. Del juny a l'octubre del 1821, es va trobar en el setge de la Seu d'Urgell, on va caure presoner. El 1831, obtingué el títol de metge cirurgià, i entrà, poc temps després, com a tal, en el Cos d'Artilleria (V. «Diario de Barcelona», 1835, maig, pàg. 1.006). Vocal de la Junta Provincial de Sanitat de B. Traduí, de Scarpa: *Tratado de las enfermedades de los ojos* (B., 1828), i l'obra del químic Derheims sobre les classes de sangonelles. Autor de: *El mal vertebral de Pott, Las condiciones de salubridad y efectos que ocasionan sobre la piel en general; Memoria sobre las enfermedades venéreas* (1845); *Disertación sobre las causas que producen el desarrollo de la tisis pulmonar en los individuos del ejército* (1851); *Memoria acerca de la preferencia que debe darse a las amputaciones secundarias; Enfermedades reinantes en la tropa según las estaciones; Heridas ocasionadas por los proyectiles de artillería, i altres treballs.*

(59, II, pàg. 20/«Lloyd Español», del 8-IX-1863)

2.405. **ISERN i LLOSELLES, Francesc de P. N.** a Vilanova i la Geltrú (Garraf), el 22-IV-1814; m. el 16-IV-1878. Fill del metge Isern i Gener. S'inicià a la professió com a practicant de Cirurgia, el 1831. Llicenciat, el 1837. L'any següent fou nomenat metge del cinquè batalló de la Milícia Nacional, en la qual ja abans havia servit com a sergent. El 1847, succeí al seu pare com a metge de vaixells del port de B. L'any 1851, era subdelegat del quart districte de B. Metge del Teatre Principal i del Liceu (V. «Revista de Ciencias Médicas», 1878, pàg. 238). Autor de: *Observaciones de una caries de las vértebras dorsales con lesión de la medula espinal sin*

parálisis, de las extremidades abdominales, etc. (1844), i del treball: *Determinar cuáles son los caracteres distintivos de la calentura tifoidea, etc.* (1847). (59, II, pàg. 20)

* **ISERN i MOLLERAS, Joaquim.** — V. **HYSERN i MOLLERAS, Joaquim.**

2.406. **ISHAQ ADRET.** Metge jueu. Jueu, cap a l'any 1400, exercia a Besalú. (351)

* **ISHAQ BEN MOSE HA LEVI.** — V. **PROFIAT DURAN**

2.407. **ISHAQ BEN SEFET PERFET.** N. a B., el 1326; m. a Alger, el 1391. L'any 1373, exercia a Saragossa, i es va fer cristià l'any 1391 adoptant el nom de Joan de València. De nou convertit al judaisme va emigrar a Alger. (407, pàg. 323)

* **ISHAQ CABRIT.** — V. **ISAAC CABRIT.**

2.408. **ISHAQ HA COHEN PERES, Rabbi.** Metge jueu gironí del segle XIII. (407, pàg. 320)

2.409. **ISHAQ NAFUCI.** Metge jueu, del segle XIV, que va exercir a Ciutat de Mallorca. (407, pàg. 322)

2.410. **ISHAQ REMOS, Mose ben.** Metge jueu i poeta, nascut a Mallorca i mort a Palermo, l'any 1430. (407, pàg. 324)

2.411. **ISLA i GÓMEZ, Felip.** De les darreries del segle XIX. Autor de: *Memoria de los Baños de Caldes de Bohí, correspondiente al año 1877, por el médico-director don...* (Madrid, 1888), i *Memorandum de Terapéutica clínica. Ensayo de una enciclopedia sintética de Medicina práctica* (Pontevedra, 1893). (122, pàg. 56)

* **ISMAEL.** — V. **ISMEL.**

2.412. **ISMEL BENVENIST.** Metge jueu, que, vers l'any 1305, exercia a Vilafranca del Penedès. (407, pàg. 315)

* **ISRAEL BEN JOSEPH HA-LEVI.** — V. **ISRAEL CASLARI.**

2.413. **ISRAEL CASLARI.** Metge jueu català del segle XIV, que, l'any 1327, va traduir a l'hebreu l'obra llatina d'Arnau de Vilanova *Regimen Sanitatis*. Caslar és un lloc de les comarques tarragonines. (4, pàgs. 41 i 56)

2.414. **ISRAEL COHE.** Metge jueu valencià, de la meitat del segle XIV. (1, pàg. 493)

2.415. **ISSA, Joaquim.** N. a Aiguaviva de Gironès, era batxiller en Medicina, a Oca, l'any 1783. (309)

* **ITACH DEUS**, lo **SALY**, Mestre. — V. **ISAAC DEUS-LO-SALV**.

* **IVOIRE**, Guillem. — V. **GUILLEM IVOIRE**.

2.416. **IZCHAG HACHOHEN HARAP**. Metzge jueu nascut a Girona, cap al 1245. Fou

també jurista i deixà escrites diverses obres de filosofia, teologia i cabalística.
(38, pàg. 49)

2.417. **IZMEL BENVENIST**. Jueu català, que, l'any 1320, va traduir del llatí a l'hebreu l'obra *Tractat de l'asma*, de Maimònides.
(4, pàgs. 41 i 267)

J

2.418. **JACEL DES CATLLAR.** Metge jueu de Castelló d'Empúries (Alt Empordà), a les darreries del segle XIV. Va morir cap a l'any 1423. Convers, es digué Gabriel de Perarnau. (351)

* **JACCHINI, Leonard.** — V. **JAQUI, Leonard.**

* **JACAS.** — V. **JAQUI, Leonard.**

* **JACME d'AGRAMONT.** — V. **JAUME d'Agramunt.**

* **JACME ROCA.** — V. **JAUME ROCA.**

* **JACME, Joan.** — V. **JOAN JAUME.**

2.419. **JACOB, Mestre.** Metge jueu, que, vers l'any 1367, exercia a Tortosa. (407, pàg. 321)

2.420. **JACOB BEN JUDAH CABRET.** Metge jueu del segle XIV. L'any 1381, estant a B., va traduir a l'hebreu l'obra llatina, d'Arnau de Vilanova, *Capitula astrologiae de judiciis infirmitatem secundum motum planetarum.* (4, pàg. 41)

* **JACOB BENJUHES.** — V. **JAUME BENJUHES.**

* **JACOB BONJUHES.** — V. **JAUME BENJUHES.**

* **JACOB HELIES.** — V. **JAUME ELIES.**

* **JACOB MARCHAL.** — V. **JAUME MARCHAL.**

2.421. **JACOB MANRINO.** N. a Tortosa (Baix Ebre), el 1490; m. a Roma?, el 1549. Metge i filòsof jueu, que practicà amb èxit la Medicina a Bolonya i a Venècia. A Bolonya féu imprimir, el 1526, una traducció llatina de la introducció de Maimònides al tractat titulat *Els principis dels pares.* El 1532, es traslladà a Roma, on fou metge del papa Pau III. Traduí diverses obres filosòfiques de l'hebreu al llatí. (32, VIII, pàg. 717)

2.422. **JACOBUS, Fra.** L'any 1277, era *infirmario* del monestir benedictí de Sant Feliu de Guíxols. (151)

* **JAFFUDA.** — V. **JAFUDA.**

2.423. **JAFFUDA, Mestre.** Metge jueu, que, vers l'any 1481, exercia a Solsona. (407, pàg. 321)

2.424. **JAFFUDA ARON.** Nom d'un pare i del seu fill, que, l'any 1385, consten com a queixalers (dentistes). (68, pàg. 293)

2.425. **JAFUDA ABENVINES.** Metge jueu, a València, a la meitat del segle XIV. (1, pàg. 494)

2.426. **JAFUDA BONSENYOR.** N. a B. el 1250; m. el 1331. Metge i traductor jueu, pertanyia a una família jueva molt important de B., que a partir d'ell prengué el nom de la mansió familiar: des-Cortal. Era nét de Jafudà de la Cavalleria i fill d'Astruc Bonsenyor, l'un i l'altre amb càr-

rrecs a la cort de Jaume I. El seu germà Bondavid Bonsenyor fou alfaquí i ambaiador. El 1294, li fou concedida la facultat de redactar documents públics en àrab. El 1313, traduït de l'àrab al català, a sou de Jaume II, un llibre de Medicina d'Al-Zahrawi, avui perdut. Uns vint anys abans havia compost, per encàrrec del mateix rei: *Paraules de savis e filòsofs*, recull de 753 proverbis i sentències morals i pràctiques, traduïdes de llibres en àrab. Llur agrupació en capítols temàtics molt desiguals («De mort», «D'enveja», «De fembres», etc.) fa pensar que hi elaborà una antologia personal, intercalant-hi dites populars. L'any 1313, va traduir, a B., una obra d'Abulcasis de l'àrab al català, i la *Cirurgia* de l'àrab-espanyol Abu-l-Qasim al-Zahrawi, també de l'àrab al català.

(4, pàg. 41/65/32,
VIII, pàg. 719/305, pàg. 337)

* JAFUDA MOSCONI. — V. LLEÓ MOSCONI.

2.427. **JAHACEL** del Castlar. Metge jueu, que, vers l'any 1320, exercia a Besalú. Germà d'Abraham des Castlar i fill de David des Castlar. (407, pàg. 317)

2.428. **JANER, Joan**. N. a Caldes de Montbuí (Vallès Occidental), era batxiller en Medicina; a Osca, l'any 1711. Exercí a B. (309)

2.429. **JANER i BERTRAN, Feliu**. N. a Vilafranca del Penedès, el 30-VII-1781; m. a Guadalajara, el 2-XII-1865. Féu estudis de llatí en el seu poble nadiu, i Retòrica i Poètica en el Col·legi Tridentí de B., durant dos anys. Després estudià tres anys de Filosofia, a Cervera. Posteriorment; passà a la Facultat Reunida de B., on cursà Física, Botànica, Anatomia i Química. També estudià Química a l'Escola de la Junta de Comerç. Tornà a Cervera, on estudià els quatre anys de Medicina teòrica. El 1803, era batxiller en Medicina i llicenciat el 1805. L'any següent era professor ajudant, per oposició, a Cervera. El 1807, va obtenir, per oposició, la càtedra de Matèria Mèdica de Cervera. El 1820, era vocal de la Junta de Govern del Principat de Catalunya i diputat a Corts per Catalunya, i treballava a les comissions del Pla General d'Instrucció Pública, Codi Sanitari i Reglament de Beneficència. El 1822, passà a B., on fou catedràtic de l'Escola Especial de la Ciència de guarir. Dissolta aquesta escola, el 1823, tornà a Cervera. L'any 1826, era nomenat catedràtic interí de l'Estudi Clínic de B., i passà a ésser-ne catedràtic en propietat, el 1827. El 1840, era de nou diputat a Corts per B.,

amb la candidatura monàrquica constitucional (V. «Diario de Barcelona» 1840 primer semestre, pàg. 403). Del 1836 al 1840, era vice-president de l'Acadèmia de Medicina. L'any 1842, sortí de la ciutat abans d'ésser bombardejada. El 1843, era director del Col·legi de Medicina i Cirurgia de B. Vers el 1845 i el 1846 assajà la terapèutica homeopàtica a la seva clínica. Fou, doncs, un dels introductors de l'Homeopatia a Catalunya, però no fou un ortodox de la doctrina, ja que també recomanava sagnies (V. Frau: *La Homeopatia juzgada en el terreno de los hechos* [Madrid, 1850, pàg. 18]). Tanmateix, sembla que la seva influència en la propagació d'aquella doctrina entre nosaltres va ésser important. El 1845, era director de la Facultat de Ciències Mèdiques (V. «Diario de Barcelona», 1845, juliol, pàg. 2.499). L'any 1847, era nomenat catedràtic de Clínica Mèdica de Madrid. El 1848, era conseller reial d'Instrucció Pública i, com a tal, donà suport a la sol·licitud de la Societat Hahnemania-Matrinense de crear una clínica i una càtedra homeopàtiques. Aquest comportament de Janer donà lloc a incidents estudiantils a la Facultat de Medicina de Madrid (V. «El Interés Profesional», 1849, gener i febrer). L'any 1862, era nomenat soci d'honor i de mèrit de l'Hahnemania-Matrinense (V. «El Criterio Médico», Madrid, 1862, pàg. 542). A B. havia estat director del ram de Pneumàtica i Electricitat de l'Acadèmia de Ciències Naturals (V. «Diario de Barcelona», 1835, XI, pàg. 2.617) i president de la Comissió d'Estadística de la Societat Econòmica d'Amics del País (V. «Diario de Barcelona», 1840, II, pàg. 935). Col·laborà en «El Eco de Reus» (1813) i codirigí el «Diario General de Ciencias Médicas» (1826-1833), fins al 1829. També col·laborà en el «Boletín» de l'Acadèmia de Ciències Naturals de B. i són d'ell moltes biografies del *Diccionario de escritores catalanes*, de Torres Amat, i del *Suplemento* del dit diccionari de Cominas, i alguns articles sobre bibliografia mèdica, que inserí la «Gaceta Médica», «La Semana» i el «Boletín Oficial de Instrucción Pública», de Madrid. Autor de: *Reflexiones dirigidas a la Comisión de la Constitución militar, sobre la reunión del ejercicio de la Medicina y Cirugía en el Ejército, por la Facultad de Medicina de Cervera* (publicades el 1813); *Noticia de las aguas minerales de Bañeras, o Llorens y de las de Ribas, en Cataluña* (publicada el 1815); *In aniversario Philippi V funere Oratio ad academiam cervariensem habita die XIX decembris anni MDCCCXVI* (Cervera, 1816); *Elementa physiologie humanae. Pars generalis* (Cer-

vera, 1819); *Desagravio de la medicina española injuriada, por el autor del artículo «Medicina militar» del «Diccionario de las Ciencias Médicas», que se publica actualmente en París* (Cervera, 1819); *Elementa Physiologiae humanae ad usum academicum conscripta* (Cervera, 1819); *Reflexiones sobre el sistema mineralógico de Berzelius para servir de suplemento a la memoria titulada: Aplicación química a la Mineralogía* (1820); *Elementa Hygiene in usum academicum* (B., 1826); *Elementa Therapiae generalis in usum academicum* (B., 1826); *Razones que demuestran la suma utilidad, tanto para el bien de los enfermos, como para el de los médicos, de que las consultas médicas sean privadas y sólo entre los facultativos, y de ninguna manera públicas, con presencia de los parientes e interesados del enfermo u otras cualesquiera personas* («Diario de Barcelona», 1822); *Discurso pronunciado al concluir el primer trimestre clínico* («Diario de Barcelona», del setembre del 1826); *Noticia de la Palestra crítico médica del monje español D. Antonio José Rodríguez, de cuya obra se puede pensar que el célebre Broussais tomó la idea de combatir y negar la existencia de las calenturas esenciales, con los pasajes que lo comprueban; Dictamen médico-legal sobre la ilegitimidad de una niña nacida, con todas las señales de perfecta madurez, antes de los seis meses de matrimonio; Observación de una hemiplejía fulminica o causada por un rayo; traducción del Tratado del tifo* (B., 1830), de F. Hildebrand; *Elementos de Moral Médica, o Tratado de las obligaciones del médico y del cirujano, en que se exponen las reglas de su conducta moral y política en el ejercicio de su profesión* (B., 1831); *Clave topográfica para facilitar la formación de la topografía médica de los pueblos* (1831), amb la col·laboració de Joan López, Pere Vieta i Raimond Duran; *Elogio histórico del doctor D. Francisco Salvá* (B., 1832); *Del buen gusto en Medicina, y de los medios de adquirirlo y perfeccionarlo* (B. 1833); *Oda al restablecimiento de la salud de S. M. Fernando VII, al ser curado por Castelló* (V. «Diario General de Ciencias Médicas», 1833, febrer); *Enorme elefantiasis de los árabes* (1833); *Instrucción popular, clara y sencilla para todas las clases del pueblo sobre los medios más convenientes y seguros para preservarse del cólera morbo y curarse de sus primeros ataques* (B., 1834); *Enfermedad larga y mortal cuya causa no se manifestó por la abertura del cadáver* (1835); *Preliminares*

clínicos o Introducción a la práctica de la Medicina (B., 1835); *Memoria sobre los establecimiento de Beneficencia de Barcelona y reformas de que son susceptibles* (V. «El Vapor», del 4-III-1836); *Informe dado por la Real Academia de Medicina y Cirugía de Barcelona, manifestando la importancia salutifera y económica de las aguas minerales* (1837); *Elogio histórico del doctor D. Francisco Borrás* (B., 1838); *discurs pronunciat el 13 de març de 1838, a l'Acadèmia de Bones Lletres, comentant l'obra de Juan de Valverde: Historia de la composición del cuerpo humano, editada el 1556; Memoria en que se manifiesta que el principio de la filosofía moderna no data desde Descartes, como pretenden muchos especialmente entre los franceses, sino de un filósofo español muy anterior, de quien el mismo Descartes tomó varias cosas* (V. «Diario de Barcelona», 1840, XI, pàg. 4.644); *Noticia sobre un Parnaso Catalán y Castellano, manuscrito en 7 tomos folio, que compiló en el siglo pasado Jaime Sala y Guardia, abogado, hijo de Barcelona* (V. «Diario de Barcelona», 1840, V, pàg. 1.910); *Idea de una bibliografía crítico-médica. Discurso* (Madrid, 1841); *Reflexiones sobre el programa de vacuna que acaba de proponer la Academia de las Ciencias de París, para el año 1842* (V. «Diario de Barcelona», 1841, III, pàg. 950); *Oración inaugural del Nacional Colegio de Medicina y Cirugía, pronunciado el 2-X-1841; De los viajes médicos* (1844); *Memoria sobre el eclecticismo filosófico y literario* (1846) (V. Roca i Cornet: *Ensayo crítico*, t. II, pàg. 343); *Tratado completo de moral médica* (Madrid, 1847); *Tratado general y particular de las calenturas según los conocimientos práctico más útiles y seguros, comprobados por una experiencia de más de cincuenta años* (Madrid, 1861); *Las enfermedades humanas* (Madrid, 1868), i el discurs pronunciat l'u de febrer de 1874: *Unidad nativa del género humano, o del parentesco por consanguinidad universal entre todas las razas de la especie humana y diseminadas por todas las regiones de la tierra* (V. «Anales», de la Sociedad Antropológica de Madrid). Va escriure també, per a l'Acadèmia de Ciències Naturals de B., diverses memòries sobre el magnetisme i altres temes, i per a l'Acadèmia d'Història de Madrid: *Vindicación de la filosofía española del siglo XVI*; notícies i documents sobre Arnau de Vilanova, i *Sobre la antigüedad del mal venéreo en Europa*. Deixà manuscrit: *Examen crítico de los escritos pu-*

blicados hasta el año 1836 sobre las aguas minerales de Cataluña.

(129, Madrid, 1866, pàg. 65/«El Monitor de la Salud», Madrid, 1861, pàg. 721/59, II, pàg. 22/57, pàg. 316/79)

2.430. **JANER i LARRANETA, Pere.** N. a B., es va llicenciar l'any 1887. Autor de: *Curación de las enfermedades de los niños por el régimen lácteo* (1892); *Necesidad de fundar, en Barcelona, asilos marítimos para la curación de la escrófula de los niños* (B., 1893); *Sanatorios de montaña* (B., 1893); *El niño. Cuadros médico-sociales* (Yauco, 1896), i d'altres.

(76, pàgs. 173-290 i 394)

2.431. **JANER i OLIVERAS, Francesc.** A les darreries del segle XVIII, exercia com a cirurgià en el Regiment de Cavalleria de Farnesio.

(255, pàg. 128)

2.432. **JANSSENS i MASSIP, Ricard.** N a B., el 7-IV-1868; m. a B., el 7-IX-1915. Cursà Medicina, a B., pertanyent, com a estudiant, al Centre Escolar Català que seguia les inspiracions polítiques de Valentí Almirall. El 1891, va fer el doctorat. El 1896, participà activament a la campanya revisionista del procés de Montjuïc, i en aquest punt col·laborà amb Alejandro Lerroux. El 1906, s'incorporà al Partit Radical. El 1909, era elegit conseller de l'Ajuntament de B., Del 1910 al 1911, fou tinent d'alcalde. Reorganitzà els serveis de la aCsa de Lactància i els de l'Escola de Cecs i Sords-muts. Instituí un servei en pro dels anormals. Constituï les escoles d'Arts i Oficis dels districtes cinquè i setè, i els dispensaris de Sant Martí i del Taulat. Col·laborà en la dissolució de la Junta La Caridad i s'incautà de l'Asil Municipal del Parc. Col·laborà en la institució dels concerts dominicals d'orgue en el Palau de Belles Arts.

(55)

2.433. **JAQUES, Eugeni.** Morí l'any 1911 (V. «Revista Frenopàtica Española», 1911, octubre, pàg. 320). Fou metge intern del manicomi de Nova Betlem i director de la Secció Oftalmològica de la Beneficència Mnicipal de B. Codirector de la revista «La Clientela» (1881). Col·laborà a la «Revista de Ciencias Mèdicas» i a la «Revista Frenopàtica Barcelonesa».

2.434. **JAQUES, Joan.** N. a Mollerussa (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1733.

(309)

2.435. **JAQUES, Ramon Pau.** N. a Mollerussa (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787.

(309)

2.436. **JAQUI, Leonard.** N. a l'Escala (Alt Empordà). Del segle XVI. A Florència i a Pissa, fou catedràtic galenista i enemic de les doctrines mèdiques aràbigues. Cardan el considera el professor més famós del seu temps. Va traduir al llatí dos llibres de Galè: *De praecognitione* (Lió, 1540), i *De purgatione* (Lió, 1542). Autor de: *Adversus Avicenam, Mesuen et vulgares medicos omnes tractatus* (Venècia, 1533); *De numero et entitate indicationum liber* (Lió, 1537); *Oratio apologetica praecognitionem ex medicina ut plurimum esse certam, si nihil delinquatur* (Lió, 1552); *Opuscula elegantissima nempe; Praecognoscendi methodus; De rationali curanti arte; De acutorum morborum curatione. Quaestiones naturales* (Basilea, 1563) —una altra edició el 1580—; *Commentaria eruditissima in novum librum Rhazis de partium morbis opera et industria Hieron. Donzellini emendata et perpolita* (Basilea, 1564); *In novum Rasis ad Almansorem, de partium morbis Commentarii* (Basilea, 1579), i *Methodus curandarum februm* (Pisa, 1615).

(58, pàg. 140/57, pàg. 316/77, pàg. 227/425, t. 28 b, pàg. 2.340)

2.437. **JAQUOTOT, Joaquim.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 22-II-1813. Cultivà també la poesia festiva. Havent enviudat, es va fer capellà. Autor dels treballs manuscrits: *Disertación de la enfermedad conocida con el nombre de espasmo o convulsión* (1798), i *Memoria histórico-médica de las enfermedades que acontecieron en la villa de Deyà, en septiembre de 1768; Discurso teórico-práctico de la sangría* (1799), i *Disertación sobre la peste* (1787), on fa referència a la pesta que hi hagué a Mallorca l'any 1652. Amb la col·laboració dels doctors Josep Llabrés i Rafael Evinent, va escriure: *Breve instrucción del modo y medios de socorrer a los muertos aparentes que se llaman asphícticos* (Palma, 1779), acompanyada d'una traducció al català.

(10, I, pàg. 401/20)

* **JASPERT de CAMPLONCH.** — V. **CAMPLONCH, Jaspert.**

2.438. **JAUMANDREU, Josep.** Metge de Sanitat Militar a la primera meitat del segle XIX. Fou el primer signant d'una declaració, d'acord amb Bahi, afirmant que l'epidèmia de febre groga del 1821 era exòtica i contagiosa: *Dictamen dado por la corporación de Cirugía-Médica militar de la plaza de Barcelona al Exmo. Sr. Jefe Superior Político de la Provincia de Cataluña, acerca el origen y carácter con-*

tagioso de la Calentura amarilla padecida en la Peninsula, a que ha sido invitada en virtud de la Real orden de 19 de enero del corriente año de 1822 (B., s. d.).

2.439. **JAUME, Mestre.** L'any 1304, era metge de Jaume II. (47, pàg. 168)

2.440. **JAUME, Msetre.** Cirurgià, a Reus, a la primera meitat del segle XVI. (64, pàg. 69)

2.441. **JAUME BENJUHES.** Metge jueu del segle XIV, que exercí a Perpinya. (1, pàg. 494/38, pàg. 72)

2.442. **JAUME ÇA RIERA.** Cirurgià en temps de Jaume II. Morí, probablement, l'any 1302. (62)

2.443. **JAUME ÇA RIERA.** Cirurgià giro ní, que, a la primera meitat del segle XIV, acompanyà l'exèrcit català en la conquesta de Sardenya. (5, pàg. 132)

2.444. **JAUME d'AGRAMUNT.** N. a Lleida; m. el VII-1349. Mestre de Medicina de l'Estudi General de Lleida (1345). És probable que fos clergue. Autor d'un text sobre profilaxi de la pesta negra: *Regiment de preservació a epidímia o pestilència e mortaldats. Epístola de Mestre Jacme d'Agramont als honrats e discrets senyors pahers e conselly de la Ciutat de Lleida* (1348). Imprès, a Lleida, el 1910, amb entraments d'Enric Arderiu i de Josep Maria Roca. L'autor morí, l'any següent, com a conseqüència de l'epidèmia. Fou una epidèmia de pesta bubònica que s'estengué per tota Europa, i que rebé la designació de «mort negra». Recentment, Joan Veny i Clar ha publicat: *Regiment de preservació de pestilència de Jacme d'Agramunt (segle XIV). Introducció, transcripció i estudi lingüístic* (Tarragona, 1971). El manuscrit es conserva a l'Arxiu Parroquial de Verdú. Fou exposat en el 2.ºn Congrés de Metges de Llengua Catalana i en el 3.ºr d'Història de la Medicina Catalana.

2.445. **JAUME d'ALEMANYA.** Doctor en Arts i Medicina, que anava, juntament amb Bartomeu de Luca, a assistir el rei Martí, el 1401, quan fou empresonat per un tal Didac de Larrasa, motiu pel qual el rei escriví a Didac perquè els alliberés. (4, pàg. 119)

2.446. **JAUME d'AUPAYO.** Cirurgià i astròleg de la segona meitat del segle XIV. (4, pàg. 209)

2.447. **JAUME de BRESA.** Metge de començament del segle XIV, que estava al

servei del rei d'Aragó. Consta documentat el 1305. (418, pàg. 114)

2.448. **JAUME de VALLES.** Metge del segle XIV, que va estar al servei del rei Pere, d'Aragó. (33, pàg. 29)

2.449. **JAUME de ZARAVIDA.** Metge jueu, que exercia, a Manresa, cap a l'any 1346. (8, pàg. 98)

2.450. **JAUME DEZ FAR.** Metge del segle XIV. (9, pàg. 29)

2.451. **JAUME ELIES.** Metge jueu de Clairà (Roselló), a la meitat del segle XIV. (38, pàg. 52)

2.452. **JAUME i GARAU, Antoni.** N. a Llucmajor (Mallorca), a 1820; m. a Ciutat de Mallorca, el 26-X-1885. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca (1874). Germà del bisbe de Mallorca, Mateu Jaume i Garau. Cursà Medicina a Montpeller, on publicà la seva tesi (1850). Dirigí l'hospital de colèrics de sa Llonja (1865). Fou regidor de l'ajuntament de Ciutat i president de la Societat Arqueològica Lulliana. Traduí, d'Hermite: *Los pozos artesianos en Mallorca* (1879). (Francesc de B. Moll 32, VIII, pàg. 737/20)

2.453. **JAUME GUANGES.** Metge del segle XIV, que exercí en el Roselló. (38, pàg. 52)

2.454. **JAUME i JAUME.** Metge mallorquí de la meitat del segle XIX. Autor de: *Práctica sobre la última epidemia de viruelas padecidas hace dos años en Palma* (1849).

2.455. **JAUME i MARTÍ, Manuel.** Graduat, a Cervera, l'any 1790. N. a Carbessí (Anoia). (241)

2.456. **JAUME MARXAL.** A les darreries del segle XIV, exercí de dentista a B. (68, pàg. 293)

2.457. **JAUME i MATAS, Pere.** N. a Mar-ratxí, el 1856; m. el 9-II-1921. Llicenciat, a B., el 1879. Amplià estudis durant dos anys, a Montpeller. Cirurgià de l'Hospital Provincial de Ciutat de Mallorca. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, on va ingressar amb el discurs *Autodefensa orgánica en los procesos infecciosos* (1900). Introduc-tor dels Raigs Röntgen a Mallorca. Col·laborà i dirigí la «Revista Balear de Ciencias Médicas». Autor de: *Un caso de viruela confluyente en una mujer vacunada en la infancia* (1896); *Apuntes biográficos*

- de Jenner (Ciutat de Mallorca, 1896); *Técnica de los Rayos Röntgen* (Ciutat de Mallorca, 1899); *Beneficiencia Pública* (Ciutat de Mallorca, 1900); *Un caso de bocio folicular* (Ciutat de Mallorca, 1900); *Series de tres raspados de útero* (Ciutat de Mallorca, 1900); *Contribución a la génesis de los tumores* (1901); *Aborto provocado por el médico como indicación racional* (1902), i *Talassoterapia* (1910). (20/111, pàg. 83)
- 2.458. **JAUME METGE**. Metge, a Reus, en el primer terç de la catorzena centúria. L'any 1323, es contractà amb el Comú com a cirurgià. (64, pàg. 19 i 59)
- 2.459. **JAUME OLIVER**. Mestre en Medicina de la primera meitat del segle XIV, que seguí l'exèrcit català en les expedicions a Sardenya (1323). (4, pàg. 102)
- 2.460. **JAUME RIERA**. Metge que marxà a Sicília, a la primera meitat del segle XIV, segons Cardoner Planas.
- 2.461. **JAUME ROCA**. Metge oculista de la meitat del segle XIV. L'any 1330, fou enviat pel rei Alfons a Alemanya per a tractar la cataracta juvenil, que sofria Isabel, germana del rei, la qual morí abans que hagués arribat allí el nostre metge. (144, pàg. 30)
- 2.462. **JAUME i SANCHE**, Jaume. N. a Ciutat de Mallorca, el 29-IX-1795; m. a Santa Maria de Mallorca, el 4-XII-1858. Fèu estudis a Ciutat. Doctorat en Medicina, l'any 1816, i llicenciat en cirurgia el 1832. Un dels introductors de l'Homeopatia a les illes. Autor de: *Disertación de la angina contagiosa que en 1836 se padeció en la villa de Santa Maria; Breves apuntes históricos-críticos de la Medicina homeopática* (1846); *Memoria sobre la viruela que se padeció en Palma de Mallorca en los años 1846 y 1847; Observación de una hipocondría curada según los principios de la Medicina del día* (1846), i *Nuevo método curativo de la angina inflamatoria de la lardacea o membranosa, garrotillo de los españoles y del crup de los escoceses, propia de los niños, con una breve historia de estas enfermedades, sus causas y sintomas* (Ciutat de Mallorca, 1843). (10, 1, pàg. 402/20)
- 2.463. **JAUMET lo BARBER**. L'any 1513, era autoritzat a exercir la cirurgia a Reus. (64, pàg. 69)
- 2.464. **JELPI**. Exercí la Medicina, a B., a la meitat del segle XVII. (38, pàg. 122)
- 2.465. **JENER, Salvador**. N. a Cabra del Camp (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)
- 2.466. **JENER i FERRER, Jaume**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)
- 2.467. **JIMÉNEZ i BOER, Marià**. N. a Sort (Pallars Sobirà), es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)
- 2.468. **JIMENEZ de ANTA i MUNIO, Joaquím**. N. a Arévalo (Avila) el 8-III-1908; m. a B., el 26-VI-1975. Fou professor ajudant d'Obstetrica i Ginecologia a la facultat de medicina de B.; president del Sindicat d'activitats sanitàries. Militar de carrera, del cos d'intendència, del qual arribà al grau de coronel, fou voluntari a la «División Azul» quan la guerra mundial; membre actiu de Falange, fou regidor de l'ajuntament de B. i diputat provincial, càrrec des del qual féu tasques directives i d'organització en el camp de la Sanitat. (53, 1975, num. 56, pàgs. 22-24)
- * **JOAN: NOTA**: Amb aquest nom, o amb o amb la grafia Johan, hi ha un considerable nombre de metges, i cirurgians durant l'edat mitjana.
- 2.469. **JOAN**. Metge laic del segle XII. En un testament es parla d'un «Johannis medicus de balneis» i d'un «Johannis filius eius». (4, pàgs. 16 i 17) (4, pàg. 16 i 17)
- 2.470. **JOAN, Mestre**. Metge originari de Portagelia (?). Va viure a Banyoles i, l'any 1356, residia a Besalú. (409, pàg. 174)
- 2.471. **JOAN, Mestre**. Cirurgià, que, a la segona meitat del segle XIV, exercí a Cardona i a Manresa. (91, pàg. 241)
- 2.472. **JOAN, Mestre**. De l'últim terç del segle XIV. Metge de la reina Sibila de Fortià, que havia estat la quarta muller, i aleshores era la vídua, de Pere IV. (4, pàg. 60)
- 2.473. **JOAN, «el Cirurgià», Mestre**. Cirurgià, que exercí, a Manresa, cap a l'any 1541. (77, pàg. 229/8, pàg. 111)
- 2.474. **JOAN, Jeroni**. N. a B., es doctorà l'11 d'octubre de 1573, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 200)
- * **JOAN, Ramon**. — V. **RAMON JOAN**.
- 2.475. **JOAN AMELL**. Mestre, a l'Escola de Medicina de Montpeller, que va ensenyar també a l'antiga Facultat de Medicina de Lleida, i del qual es coneix

que pels anys 1313 i 1314 visità, a Lleida, els fills del rei Jaume II. Fou conseller reial i metge de Jaume II i d'Alfons IV.
(63, pàg. 16/4, pàgs. 96 i 269)

2.476. **JOAN BERNAT.** Metge, a Valls, a la meitat del segle XIV.
(335, pàg. 33)

2.477. **JOAN CANYELLAS.** Metge, a Manresa, al començament del segle XIV.
(91, pàg. 184)

2.478. **JOAN CASAMIDA.** Fou mestre, a B., d'Arnau de Vilanova i metge de Pere III el Gran.
(38, pàg. 64)

que *uawerunq* *ISEIVP NVOI* *6L4Z*
d'altres, assessorà el Papa Climent V, per a la modificació dels Estatuts de l'Escola de Medicina de Montpeller, l'any 1309.
(4, pàg. 269)

2.480. **JOAN DAIS.** Metge, a Manresa, en el segle XII, on exercia cap al 1169.
(91, pàg. 184)

2.481. **JOAN DALZEM.** Metge del segle XIV.
(9, pàg. 29)

2.482. **JOAN DE CREMONA.** Metge de Mallorca del segle XIV que morí ajusticiat per degollament, junt amb altres onze persones, quan les lluites entre el rei Pere d'Aragó i Jaume III de Mallorca, per haver-se mantingut fidel a aquest.
(418, pàg. 114)

2.483. **JOAN de FLANDES.** *Fisicus*, habitant a B. a les darreries del segle XIV.
(37, pàg. 59)

2.484. **JOAN de FULGINES.** Metge de la meitat del segle XIV. Morí, probablement, vers el 1375. Metge de la reina Elionor de Sicília —tercera muller de Pere IV d'Aragó—, des del 1364 al 1375. Sembla ésser l'autor de l'obra en llengua catalana *Tró-tula*, conservada a la Biblioteca Nacional de Madrid. Es tracta d'un llibre de cosmètica.
(4, pàgs. 53 i 60)

2.485. **JOAN de LAUSANA.** Cirurgià que va exercir a Besalú, i que sembla que va morir a les darreries de l'any 1333.
(409, pàg. 173)

2.486. **JOAN de MORDICOURT.** Barber francès de la segona meitat del segle XIV. L'any 1391, estava al servei de la Casa reial catalana.
(4, pàg. 118)

2.487. **JOAN de PAU.** Metge convers, de Cervera (1497), de la família jueva dels Querci.
(407, pàg. 323)

* **JOAN de PROCIDA.** — V. **JOAN de PROXITA.**

2.488. **JOAN de PROXITA.** Metge italià del segle XIII, immigrat a B., que acomplí funcions de confiança en la política del regne d'Aragó. Havia estat educat a Salern i fou metge i conseller de Frederic II de Sicília i del seu fill Manfred. Quan aquest últim fou derrotat per Carles d'Anjou (1266), fugí a Sicília. Passat en aquesta illa, fou un dels agitadors a les Vespres sicilianes del 1282. Morí entre el 1298 i el 1302.
(4, pàgs. 95 i 98)

2.489. **JOAN de RUPESCISSA.** Del segle XIV. Cultivà l'alquímia. Sembla haver nascut a Marcolés, uns quilòmetres al sud d'Aurillac.
(181/38, pàg. 64)

2.490. **JOAN de SIST.** «Físic» de l'Escola de Montpeller. L'any 1311, va fer lectura de Medicina a l'Estudi General de Lleida.
(6, pàg. 444)

2.491. **JOAN de SOLSONA.** Exercia la Cirurgia, vers l'any 1333, a Lleida.
(256, pàg. 202)

* **JOAN de TOLEDO.** — V. **TOLEDO, Joan de.**

2.492. **JOAN de TORNAMIRA, Mestre.** De la segona meitat del segle XIV. De l'Escola de Montpeller. Autor de: *Preservatio contra pestilencia* (1370), i del còdex *De mictu sanguinis*.
(4, pàgs. 20 i 161)

2.493. **JOAN DORDAS.** Metge d'Osca, que, vers el 1375, va estar al servei de les famílies reials de Pere IV i Joan I.
(38, pàg. 76/42, pàg. 12)

2.494. **JOAN FALCÓ.** Metge aragonès, del segle XIV, que residia a Montpeller després del 1348 (data en què deixà d'ésser català). Professor i degà a Montpeller.
(4, pàg. 133)

2.495. **JOAN FOLGUER.** Barber, a qui, al començament del segle XV, li fou atorgada llicència per a exercir la Cirurgia, pel mestre Antoni Ricart.
(4, pàg. 113)

2.496. **JOAN FULGENI.** Metge mallorquí del segle XIV, que estava al servei de la Casa reial catalana.
(9, pàg. 28)

* **JOAN JACME.** — V. **JOAN JAUME.**

2.497. **JOAN JAUME.** Consta com a metge del rei Jaume I. Probablement és el mateix que pel març del 1304 fou cridat pel rei Jaume II, llavors malalt a Calatayud.
(38, pàg. 75)

2.498. **JOAN JAUME (el Jacobi).** N. a Lleida; m. a Montpeller, el 1384. Probablement, fill del Mestre Jaume. Estudià a la

Universitat de Lleida. Exercí el professorat a l'Escola de Medicina de Montpeller. El 1364, va ser nomenat conseller de la Facultat, i ho era encara el 1378. Metge consultor del papa Urbà V, a qui assistí en la seva darrera malaltia (19-XII-1370), i del seu successor, Gregori XI, així com del rei de França, Carles V. Més tard, fou metge de cambra del papa Climent VII. Devia morir ja gairebé centenari. Féu la versió catalana, directament de l'àrab, del llibre d'Alcoati *De la figura de l'uyl*, conservat en un manuscrit de la Biblioteca Capitular de la Seu de Saragossa, trobat pel jesuïta Josep Maria March. Aquest llibre fou publicat a B., l'any 1933, amb unes notes proemials del bibliòfil «Lluís Dezany» (Lluís Faraudo de Saint-Germain) i amb una Notícia històrico-medical del doctor Josep Maria Simon de Guillaume, juntament amb el manuscrit del qual era autor Joan Jaume: *Rúbrica de les lletres que Galien tramès a Coris el maestre de les malalties dels uyls e de les cures*. Alcoati, malgrat el seu nom musulmà, era cristià i fill de Toledo i va escriure aquella obra els anys 1159 i 1160. Deixà escrits els manuscrits llatins: *Tractatus ad Anathomican compositionem oculorum intelligendam*; *Tractatus de calculos in vesica*; *Receptae magistri Johannis Jacobi*; *Tractatus de pestilentia*; *Secretarium practice medicine*, escrit aquest últim a instàncies del rei de França, Carles V, i *Regimen contra epidemiam* (1370). Aquests escrits es troben a les biblioteques: Nacional, de París, i en les de Munic, Praga, Salzburg, Vaticà, Erfurt, Lübeck i Breslau. (5 pàg. 130/144)

2.499. **JOAN MAQUESA**. Metge Gironí de la meitat del segle XIV. (151, pàg. 15)

2.500. **JOAN METGE**. Exercí la Medicina el segle XIV. Era fill del metge i cirurgià Miquel Metge. (64, pàg. 19)

* **JOAN MONTANER**. — V. **JOAN MUNTANER**.

2.501. **JOAN MUNTANER**. L'any 1380, era metge familiar de la cort del rei Pere el Cerimoniós. Iniciats els seus estudis a Lleida, els acabà a Montpeller. (6, pàg. 429)

2.502. **JOAN PERE**. Metge castellà, a Zamora, a la segona meitat del segle XIV. Vingué a les nostres terres per a assistir a un noble d'una malaltia que li ocasionà trastorns mentals. (4, pàg. 117)

2.503. **JOAN PERE**. Doctor en Medicina del segle XIV i autor d'unes *Taules astro-*

nòmiques en llengua catalana, estampades el 1489, i avui perdudes. (38, pàg. 64)

2.504. **JOAN RAMON, Mestre**. Cirurgià, que, l'any 1485, exercí a Lleida. (256, pàg. 205)

2.505. **JOAN SANTAFFE**. Cirurgià del segle XIV. Era «*cirurgicus, civis Barcna*». (37, pàg. 45)

2.506. **JOAN STEPHANI**. Li deien Pontii. Metge jueu, del segle XIV, potser convers i, probablement, d'origen sefardita. Sarton ens diu que era de Narbona i Cardoner creu en el seu probable origen català. Autor dels llibres següents: *Canon de medicinis purgantibus o Ars medicinarum laxativum*; *De febribus*; *Cure*; *Praxis medicine*, i *Secreta*. (4, pàgs. 50, 51 i 59)

2.507. **JOAN VICENS**. Cirurgià del segle XIV. (37, pàg. 45)

* **JOANICH i MARCH, Francesc**. — V. **JUANICH i MARCH, Francesc**.

2.508. **JOFFREU, Simeó**. Barber, que, vers l'any 1697, exercia a B. (396, XXII, pàg. 239)

2.509. **JOFFRE**. Cirurgià barber de Sallent (Bages), cap el 1430. (414, pàg. 414)

2.510. **JOFRE, Mestre**. Cirurgià mallorquí de començaments del segle XIV. Consta documentat l'any 1307, havent operat tres vegades una mateixa malalta i rebent com a honoraris tres lliures. (418, pàg. 114)

2.511. **JOFRE, Joan**. N. a Campmajor —Aravell— (Urgellet), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)

2.512. **JOFRE, Joan Gilabert**. N. a València el 1363; m. a El Puig, el 1417. No era metge sinó religiós de l'ordre de la Mercè. Establí a València un dels primers manicomis construïts al món (1409). La seva figura ha estat valorada molt positivament, com un dels grans innovadors en el tractament del malalt mental (primera revolució psiquiàtrica).

2.513. **JOFRE DE BARCELONA**. Metge jueu, a Perpinyà, de la meitat del segle XIV (1343). (407, pàg. 314)

2.514. **JOHAN, Mestre**. Metge cristià, que, l'any 1357, tenia establert un contracte amb la Universitat de Valls, amb una soldada de 100 lliures anyals. (347, pàg. 177)

2.515. **JOHAN, Mestre**. Barber, que, vers l'any 1462, exercia a Girona. (405, pàg. 51)

2.516. **JOHAN, Micer.** Del segle xv. Autor del manuscrit en català *Libre de Receptes*, iniciat l'any 1466 i procedent de Vic. Adjuntat al llibre, hi ha els capítols: *Coneixement de les orines, Disputa de les orines i Varies receptes* (V. els articles de Moliné i Brasés en el «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras», B., 1914, pàgs. 321 i 407: *Receptari de Micer Johan*). (77, pàg. 230)

* **JOHAN JACME.** — V. **JOAN JAUME.**

2.517. **JONCH, Narcís.** Metge. que exercia, a B., cap al 1650. (67/396, XV, pàg. 467)

2.518. **JONQUERES, Lluís.** «Físic» jueu, convertit al cristianisme, que exercia, a B., cap al 1401. (37, pàg. 59)

2.519. **JORBA, Gaspar de.** Mestre de Medicina, que l'any 1453, va assistir a l'elecció de canceller de l'Estudi de Medicina de B. Vers el 1463, era metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Metge del conestable Pere de Portugal, pretendent al tron de la Casa reial catalana, en la revolta de Catalunya contra Joan II. (4, pàg. 116/54, pàg. 227)

* **JORDA, Bernat.** — V. **BERNAT JORDA.**

2.520. **JORDA, Pere.** Metge valencià del segle xv, que tractà a Alfons V, a Nàpols. Després de la mort del rei retornà a València, i passà més tard a Mallorca, on arribà a ésser conseller en cap. (5, pàg. 136)

2.521. **JORDA DE TORRE.** Metge de la primera meitat del segle xiv. Mestre en Medicina de la Universitat de Montpeller —on tenia escola—, des del 1312 al 1320, data en la qual es barallà amb el canceller Bernat de Bonhora. El 1318, fou nomenat metge reial per Jaume II d'Aragó. El 1335, vingué expressament de Montpeller, cridat pel rei. Segons Wickersheimer, juntament amb altres tres mestres en Medicina de Montpeller, escriví un tractat o règim dietètic per al bisbe de Saint-Paul Trois Châteaux, malalt de paràlisi. Alguns dels seus manuscrits es troben a les biblioteques de Bamberg; Oxford; British Museum, de Londres; Praga; Nacional, de París; Vaticà; Padua; Basilea; Erfurt; Leipzig; Saint-Gall; Lübeck; Dantzig, i Brusselles. Autor de: *Recepte quo fecit filio sud eunte ad practicam; De adiuventione graduam in medicinis simplicibus; Tractatus clysterum; De impregnatione mulierum; De lepra; De urina; Compen-*

dium de urinis; De cura hydropisis; De febribus; De experimentis, i Regimen ad curandum epilepsiam.

(4, pàgs. 51-52 i 59/5, pàg. 130)

2.522. **JORDA i PADRÒ, Joaquim.** De la segona meitat del segle xix. Exercí, a Santa Coloma de Farners. Publicà un article sobre les termes de Santa Coloma a «El Compilador Médico», tom. IV, núm. 96, i col·laborà en «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas».

2.523. **JORDAN DE LA TORRE.** Metge d'Alfons III i de Jaume II. (V. num. 2521.) (38, pàgs. 75)

2.524. **JORDI, Mestre.** Metge mallorquí del segle xiii. Consta documentat cap al 1288. (418, pàg. 112)

2525. **JOSEF AVENARDUT.** Metge del segle xiv, nascut a B. i mort l'any 1362. Germà de mestre Alatzar i fill de Mosse Avenardut. Exercí a Lleida i a Osca com a metge i astròleg. El 1356, era metge de la reina. (4, pàg. 209)

2.526. **JOSEF BEN JACLUIA.** Metge jueu i poeta, que, vers l'any 1315, exercia a B. (407, pàg. 314)

2.527. **JOSEF BONAFÓS.** Metge jueu, a B., a la segona meitat del segle xiv. (407, pàg. 315)

2.528. **JOSEF MOSSE CERET.** Metge jueu, que exercí, a Besalú (Garrotxa), a la segona meitat del segle xiv. (409, pàg. 168)

2.529. **JOSEP ABENTREVI, Rabí.** Metge jueu que acompanyà Jaume I a l'expedició a Mallorca, i al qual assistí en la seva darrera malaltia. (118, IV, pàg. 665)

2.530. **JOSEP HA-CAEN.** Metge i historiadore hebreu, a Cervera, al segle xiv. (6, pàg. 421)

2.531. **JOVER, Antoni.** De la segona meitat del segle xix. Féu el doctorat amb la tesi *De la influencia de las pasiones en el organismo* (B., 1877). Autor de: *Afasia, historia y consideraciones sobre un caso observado en la visita del Dr. D. L. Julià en el Hospital de la Santa Cruz de Barcelona* (1877).

(59, II, pàg. 29/160, pàg. 393)

2.532. **JOVER, Gregori.** Llicenciat, l'any 1567, a l'Estudi General de B., havia nascut a Tremp. El mateix any 1567, es doctorà i el 1578, consta com a resident a B. (66, pàg. 198)

2.533. **JOVER, Jeroni**. N. a Puigcerdà, era batxiller en Medicina, l'any 1580, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 205)

2.534. **JOVER i PUIG, Antoni**. N. a B. el 1860; m. a B., el 1930. Llicenciat, el 1881, a B. L'any 1882, amplià estudis a Londres i va exercir, com a metge cirurgià, a l'Hospital de Londres. Sembla que va haver d'abandonar el càrrec per motius religiosos i passà a treballar en una companyia naviliera. Vers l'any 1886, passà a Cuba, i va exercir a l'Havana. Dos anys més tard, va obtenir la càtedra de Patologia Mèdica i Clínica Mèdica, i va passar, el 1890, a la de Malalties dels Infants, i fou el primer catedràtic de Pediatria a Cuba. Amb la independència cubana, retornà a B. Autor de: *Lecciones de enfermedades de los niños* (B., 1893), professades a la Universitat de l'Havana.

2.535. **JUAN, Manuel Antoni**. N. a Montmaneu (Anoia), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1763. (309)

2.536. **JUANICH i MARCH, Francesc**. N. a Granollers (Vallès Oriental), el 20-I-1798; m. a B., el 13-XII-1868. Féu estudis en el Col·legi Tridentí, de B. Del 1812 al 1818, va estar en el Col·legi de Cirurgia Mèdica de B. Llicenciat en Medicina, el 1821, i doctorat, l'agost del 1828. Es presentà a dues càtedres vacants de Cirurgia de B., però no les guanyà, malgrat marxar en primer lloc de la terna. En un altre intent del 1828, va aconseguir ésser nomenat catedràtic propietari en el Col·legi de Cirurgia de B. El 1821, treballà activament en l'epidèmia de febre groga, que s'havia declarat a la Barceloneta i, més tard, a tota la ciutat. Es contagià també ell i, ben just curat (20-X-1821), fou nomenat cirurgià supernumerari de la Junta Provincial de Sanitat i, després, director de l'Expurgo de la Barceloneta. Membre molt actiu de la Reial Acadèmia de Medicina, de la qual durant quatre anys en va ser president, des del 1849. En un article publicat al «Diario Constitucional» del 31 de gener de 1821, va acusar l'Acadèmia d'ésser anticonstitucional. Lluità també contra les epidèmies del 1834 i del 1854. Presidí la Junta qualificadora del concurs sobre la millor monografia de la febre groga, convocat per l'Ateneu Barcelonès. Fou un dels principals introductors de les idees de Bichat i de Laennec en el nostre país. També, però, fou un dels responsables de l'arrelament entre nosaltres de les idees terapèutiques de Broussais, el qual traduí. Va fer oposicions a tres càtedres vacants del Sant Carles, de Madrid (V. «Diario de

Barcelona», 1843, I, pàg. 345). Col·laborà en el «Periódico de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña» (1821), on donà a conèixer les possibilitats diagnòstiques del pecteroiloqui de Laennec, iniciant amb aquest article un nou capítol en la patologia cardiorespiratòria. També col·laborà a «La Abeja Médica» i en «El Compilador Médico». Traduí i anotà: *Lecciones del doctor Broussais sobre las flegmasias gástricas llamadas fiebres continuas esenciales de los autores y sobre las flegmasias cutáneas agudas de los señores E. de Caignou y A. Quémont* (B., 1821). Autor de: *Erisipela gangrenosa* (1830); *Picadura de araña curada con la aplicación de la piedra imán* (1830); *Historia de un aborto principiado a los cuatro meses y completado a los ocho* (1832); *Oftalmía complicada con amaurose* (1833); *Inflamación gangrenosa del miembro viril* (1834); *Del eclecticismo en Medicina* (1835); *Elogio histórico del Dr. D. Antonio de San Germán* (B., 1836); *Reflexiones acerca de los varios métodos de formar diagnóstico de las enfermedades del pecho. Descripción del pecteroiloquio de Laennec* (1836); *Tratado elemental de materia médica externa* (B., 1836); *Compendio de Autoplastia con arreglo a la doctrina de Blandin. Sigue un apéndice sobre la litotricia, vacunación y cauterización* (B., 1840); *Elogio histórico del Dr. D. Francisco Casacuberta; Resumen de Clínica Médica* (1848), i *Dignidad e importancia de la Medicina* (B., 1850), que constitueix el discurs inaugural de curs en l'Acadèmia de Medicina (V. «El Observador», 1850, núm. 1). El doctor Francesc Llagostera va escriure la *Biografía del doctor D. Francisco Juanich y March* (B., 1873).

(179/59, II, pàg. 29/124, pàg. 11/
«El Compilador Médico», del 28-XII-1868/319)

2.537. **JUANOLA i MASÓ, Joaquím**. M. a Caracas, el 1967. Després de la guerra civil, passà a l'exili. Allí, hi fundà un Moviment d'Alliberament Nacional —lligat amb el D.R.I.L. i el capità Galvao—, que, segons ell, tenia delegacions a vint països, i publicà una sèrie, *Documents*, numerats, alguns dels quals eren d'un sol full; *Nació i Estat* (Caracas, 1958); *Monòleg d'un militant a un català anònim* (Caracas, s. a.); *La separació de Catalunya, és possible?* (Caracas, s. a.), i *Significació de l'onze de Setembre* (Caracas, s. a., 1964?). (237)

2.538. **JUBERT, Antoni**. El 4 de febrer de 1692, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 30)

2.539. **JUCE DE NUCE.** Metge jueu, que, vers l'any 1333, exercia a Vallderoure. Amb la grafia Juce de Nucerio, hi ha un metge jueu, que exerceix, a Lleida, l'any 1334.

(407, pàg. 323)

2.540. **JUCEF MOSSE DE CERET.** Metge jueu, que, a les derrerries del segle XIV, exercí a les terres gironines. El seu fill, del mateix nom, també exercí la Medicina.

(351)

2.541. **JUCEF SATORRA.** Metge jueu, que, l'any 1379, exercia a Barcelona.

(407, pàg. 325)

* **JUDA MOSCONI.** — **V. LLEÓ MOSCONI.**

2.542. **JULIA SOLER.** Exercia la Cirurgia, cap a l'any 1375.

(37, pàg. 59)

2.543. **JUNOY, Francesc.** N. a Cardedeu a la meitat del segle XVIII. Estudià llatí i humanitats en els Escolapis de Mataró. Cursà Medicina a Cervera i a València. L'any 1788, era cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Catedràtic i vice-director del Col·legi de Cirurgia de Barcelona, des de les darrerries del segle XVIII. El 1822, es va jubilar per ordre de la Direcció General d'Estudis. Cirurgià i consultor de l'exèrcit i honorari de cambra. Mestre de Capdevila i Alvià. Autor de: *Causas de los depósitos y su afinidad con las calenturas interminentes* (1792); *Teoría de los depósitos y su distinción con los abscesos* (1796); *Observación que*

es continuación de otra que trata de los depósitos (1797); *Erisipela* (1798); *Heridas penetrantes en el abdomen con salida del epiplon* (1801); *Calentura que han llamado radical podrida y úlcera pútridas* (1803); *Cartas o reflexiones dirigidas a su discípulo N. N. acerca de los pensamientos del Dr. D. Francisco Salvá y campillo, relativos al mejor arreglo del arte de curar* (Vic, 1813), i *Rabia* (1820).

(57, pàg. 340/179/54, pàg. 246/59, II, pàg. 31)

2.544. **JUSMET, Josep.** N. a Santa Linya (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790.

(309)

2.545. **JUST DE XAMMAR, Joan.** N. a B., es va llicenciar l'any 1886. Dirigí la revista d'Higiene i Medicina pràctica de la casa F. Bisteri i Cia., de Milán (Itàlia), editada a B., «El Progreso Médico» (1904). Membre de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B., on presentà el treball *Etiología y transmisión del cólera*.

(74, pàg. 50)

2.546. **JUSTA, Antoni.** De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria *Fuerte contusión en la cabeza con subintracción del parietal curada sin la trepanación evacuando el enfermo mucha sangre por narices y boca* (1765).

(179)

2.547. **JUTGLAR, Rafael.** Del segle XVII. El 13 de març de 1650, ingressà com a batxiller en Medicina al servei de l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona.

(54, pàg. 229)

K-L

2.548. **KALAPH BEN MAZA ALAMAR ALAVASI**. N. a Cotlliure (Rosselló), i m. l'any 1161. Autor del llibre *De oculorum morbis*. (144, pàg. 29)

* **KALONYMOS BEN KALONYMOS**. — **V. QALONIMOS BEN QALONIMOS**.

2.549. **LACABA i VILA, Ignasi**. N. a B el 12-XII-1745; m. a Roma el 19-XI-1814. Estudià Cirurgia en el Col·legi de Cadis, graduat-se el 1767. Va estar dos anys a París, ampliant estudis, i el 1789, era nomenat catedràtic del Col·legi Sant Carles, de Madrid. El 1795, era cirurgià de Cambra Reial, i el 1797, any en què deixà la direcció del Sant Carles, era alcalde examinador perpetu del tribunal del Promedicat. El 1804, era vocal de la Junta Governativa de Cirurgia. Després del moti d'Aranjuez, seguí Carles IV a l'exili (1809). Els últims dos anys de la seva vida residí a Roma. Autor de: *Parto trabajoso por descenso del útero y callosidad de su orificio* (1795); *Bubonocèle reducido por una taxis particular* (1796); *Curso completo de Anatomía del cuerpo humano* (Madrid, 1796-1800), en cinc volums i amb la col·laboració de Jaume Bonells; i *Prontuario anatómico práctico teórico del cuerpo humano* (Madrid, 1799), juntament amb Isidoro de Isaura. Hi ha la biografia de Lacaba en el *Manual histórico-topográfico, estadístico y administrativo o sea Guía*

General de Barcelona (B., 1849), de M. Sauri i J. Matas. (57, pàg. 344/124 pàg. 13)

2.550. **LACAMBRA i SARROCA, Josep**. N a Benavarri (Ribagorça); m. a Saragossa, el 1776. Cursà Medicina a Saragossa. Llicenciat el 1737 i doctorat el 1740. Catedràtic d'Anatomia a Saragossa. Es jubilà l'any 1772. Autor de: *Materia medicae Alphabetica Synopsis* (Saragossa, 1737); *Miscelánea opera medico-theorico-practica nec non historico-politica utraque lingua ab anno 1738 ad 1737*; *Dictamen del Colegio de Médicos de Zaragoza (...), para que reconociese las carnes que se venden para el abasto del estado secular. Versión del latín* (Saragossa, 1738), i *Iudicium relativum super affectionem podogricam* (Saragossa, 1748).

(50, VII, pàg. 316/60, III, pàg. 138)

* **LACAYO, Joan**. — **V. LLACAYO, JOAN**.

2.551. **LACREU, Antoni**. N. a Blanes (Selva a les darreries del segle XVII. L'any 1730, era catedràtic de Mètode a la Universitat de Cervera. (49, I, pàg. 409)

2.552. **LACREU, Vicenç**. N. a Blanes (Selva), es va graduar, a Cervera, l'any 1785. (241)

2.553. **LAFARGA, Lluís**. Metge, que, l'any 1663, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 167/396, XVII, pàg. 269)

- 2.554. **LAFORJA**, Metge, a B., al segle XVI. (38, pàg. 122)
- * **LAGUILLA, Galdarich**. — V. **LAQUELLA**.
- 2.555. **LAMARCA, Antoni**. El 26 de juliol de 1653 era fadrí cirurgia major de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 240)
- * **LAMBRI NADAL**. — V. **NADAL LAMBRI**.
- 2.556. **LAMES, Mestre**. Metge de la muller de Pere III, el Gran. (38, pàg. 75)
- 2.557. **LANAU, Agustí**. N. a Pomar—Sant Antolí i Vilanova— (Segarra), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. (309)
- 2.558. **LAPARISA, Albert**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758; n. probablement a Unya (Salardú, Vall d'Aran). (309)
- 2.559. **LAPEIRA, Pere Joan**. N. a Alpens (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)
- 2.560. **LAPLANA, Pere**. De la segona meitat del segle XVIII. Ajudant del director dels Hospitals de Cirurgia de l'exèrcit, a Navarra. Autor de: *Ensayo sobre el método nuevo de curar las heridas por armas de fuego* (B., 1795). (50, VII, pàg. 374)
- 2.561. **LAPORTA i MERCADER, Jacint**. N. a Sants (B.), el 1854; m. a Torrelles de Llobregat (Baix Llobregat), el 1938. Metge, nacionalista i escriptor. Amb en Franquesa i Gomis i Ramon E. Bassegoda, va fundar, el 1875, el setmanari «La Llar». Fundà i dirigí «La Revista Literaria». També fou director de «La Familia Cristiana». Participà en el Certamen Frenopàtic del 1883, organitzat per Giné i Partagàs. Es va doctorar l'any 1884. Mantenidor dels Jocs Florals del 1881 i del 1907 a B. i del 1924, a Tolosa. De catalanitat fidel, fou un activista del nostre nacionalisme. Col·laborà a «La Il·lustració Catalana» i a «L'Appel Catalan», publicat a Berna (Suïssa) els anys 1933-1935. Autor de. *Apuntes històrics de Sans* (B., 1880); *Lo Baró de Sant Roch* (Terrassa, 1885); *Memòries d'un soldat. Primeres narracions* (Terrassa, 1885); *La oposició en sa relació ab lo progrés*, premiat per l'Ateneu Obrer d'Igualada; Proses: *Els pastors* (B., 1921); *Casolanes* (B., 1922), i altres obres. Amb la col·laboració de G. Vehils, va escriure *La veu de l'avior* (B., 1883). (59, II, pàg. 35/118, III, pàg. 59)
- 2.562. **LAPUSTE, Gaspar**. Procedent de Girona, vers l'any 1600 s'establí a Lleida. Cap a 1610-1612 compartia la lectura de Medicina a l'Estudi de Lleida, amb els doctors Nogués i Sabata. (6, pàg. 422)
- 2.563. **LAQUELLA, Galdarich**. El 1638, era fadrí cirurgia major de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 239)
- 2.564. **LARA i PORTUSACH, Joaquim**. N. a B. el 18-VIII-1891; m. a B. el 28-V-1967. Membre de l'Acadèmia Mèdico Homeopàtica de B., on presentà els treballs *Consideraciones sobre la patologia infantil i Angioesclerosis*. (74, pàg. 52)
- 2.565. **LAVEDA, Ramon**. Barber-cirurgia reusenc, a la segona meitat del segle XV. (64, pàg. 84)
- 2.566. **LEFORT, Antoni**. Del començament del segle XVII. Natural de Borgonya, exercí a Riudoms. El 18 de gener de 1606 el protometge Gabriel Antoni Bosser li concedia el privilegi perquè lliurement pogués aplicar els seus coneixements per a realitzar tota mena de curacions. Havia demostrat que un unguent que ell confeccionava curava les persones afectades del *morbo gallicum* i amb una agulla curava les cataractes. Fou autoritzat a exercir per tot el país. (28, 1973, núm. 24, pàg. 10)
- 2.567. **LEÓN i CASELLAS, Francesc d'Assís**. De la primera meitat del segle XIX. Veí de la Bisbal. Autor del manuscrit *Preceptos de Higiene Médico-Moral* (1837). Relligat amb aquest manuscrit hi ha un *Receptari, en català*. (77, pàg. 237)
- 2.568. **LETAMENDI i MANJARRES, Josep de**. N. a B. l'11-II-1828; m. a Madrid el 6-VII-1897. Fill del comissari de guerra basc Josep de Letamendi i Borés, queda orfe de pare a vuit mesos de vida. Junta-ment amb la seva germana va ser educat per la seva mare (de la Rioja) i el seu oncle Cil i Borés, catedràtic de la Facultat de Medicina de B. Del 1838 al 1842, estudià en el seminari conciliar. Després estudià tres cursos de filosofia a la Universitat. Del 1845 al 1853, cursà Medicina. Fou nomenat ajudant segon suplent d'Anatomia. El 1853, descobreix el semi-sac posterior o de complement en la membrana de l'humor aquós dels ulls del gos. L'any 1854, era metge titular de Sant Gervasi de Cassoles i va guanyar, per oposició, la plaça de primer ajudant i substituït permanent de la càtedra d'Anatomia (1854-

1857) per haver passat Seco Baldor a Madrid. El 26 d'octubre de 1855 va desafiar en duel el metge homeòpata doctor Sirarols per a provar-li la ineficàcia de l'Homeopatia. (V. «La Alianza Médica», del 30-X-1855). El mateix any, era inspector mèdic del districte IV de B., després d'haver dirigit l'hospital d'Hostafrancs, durant l'epidèmia del còlera. El 1857, es va doctorar amb la tesi *¿Es cierto que la medicina interna no progresa?* (Madrid, 1857), i va guanyar, per oposició, la càtedra d'Anatomia que ja regentava provisionalment (V. Serra i Berrasar: *Prolegómenos de Anatomía*, Palma de Mallorca, 1897). Membre de l'Acadèmia de Medicina de B. i president de l'Ateneu Barcelonès. El 1862, era un dels que informava sobre l'«Ictíneo», de Monturiol, després de submergir-se amb ell en el moll de B. El 1865, era metge director de l'hospital de colèrics d'Hostafrancs. El 1866, presidia, com element benvist a les esferes oficials, la inauguració de l'Institut Mèdic de B., fundat per Giné i Partagàs. Abans de la Revolució del 1868, va fundar amb el doctor Santiago Casas un Establiment Dinamoteràpic, seguint ja una clara orientació cap al vitalisme. Fou un *establiment*, on Letamendi assajà un «retorn a la natura». Però després de la Revolució del 1868 l'ambient científic de B. havia canviat radicalment. El positivisme guanyava terreny. I Letamendi demanà una càtedra de la Universitat de Madrid, l'any 1870. Malauradament, li fou denegada. El 1872, va presidir els Jocs Florals de Catalunya i féu un discurs que no va ésser del gust dels assistents (V. Carerra Pujal: *Historia política de Cataluña en el siglo XIX*, B., v. VII, pàg. 263), perquè intentava reduir la personalitat i el fet català a una manifestació folklòrica. El 1878, pogué veure realitat el seu somni: anar a Madrid. El van nomenar catedràtic de Patologia General. Fou degà de la Facultat de Medicina de Madrid. Intervingué en política dintre una línia conservadora, essent senador per Tarragona. El 2 de maig de 1882, féu el discurs inaugural del Círculo Médico Reformista, que ell havia ajudat a fundar, amb el discurs *Orígenes de la nueva doctrina médica individualista o unitaria*, en el qual pretenia fulminar Claude Bernard i donar una base vitalista a la Biologia, parlant de les «disbauxes experimentalistes» del francès (V. «La Medicina Catalana», 1936, II, pàg. 203). Fou una clara actitud antipositivista. Tenia «*humos de maestro*» (V. «El Compilador Médico», del 13-IV-1868) i la seva activitat polifacètica, el portà a cultivar la poesia, escrivint poesies de color pujat i, per

tant, en aquell temps inpublicables (V. «Revista de Ciencias Médicas», del 10-XII-1892, secció blava). Els seus coetanis deien: «*Es un filósofo de veras, de una raza antes bien histórica que actual, cho-cante en nuestro periodo geológico*». (V. «La Independencia Médica», de l'1-VI-1874). Estava més inclinat a les generalitzacions i a les grans concepcions sintètiques que a la pacient i menuda labor analítica (V. «Revista de Ciencias Médicas», del 10-VII-1897). Tenia, però, una oratoria brillant. Escrivint, utilitzava un llenguatge ampullós, rebuscat, difícil i amb ànsies d'originalitat darrera les etimologies, que ha estat feliç ben poques vegades. Simpatitzà, amb el temps, amb l'Homeopatia (V. «Archivos de la Medicina Homeopática», del 30-III-1880). Aconsellà en la seva *Gimnástica cristiana* la regeneració del proletariat, mitjançant la gimnástica (vegeu la crítica que el doctor Ronquillo va fer d'aquesta obra de Letamendi a «La Independencia Médica», de l'1-VIII-1876). Acusat com era d'ésser antipositivista, intentà negar-lo utilitzant contínuament fórmules aritmètiques d'una manera apriorística i, per tant, absurdes i de cap valor. Contra la nova patologia cel·lular, que edificava Virchow, i que havien traduït i acceptat Giné i el doctor Robert entre nosaltres, Letamendi exclamava: «*La célula se va*» i havia de proclamar la seva doctrina individualista, on la unitat havia de ser l'home. Confongué el moviment brownià de les bacteries mortes, amb el propi de les vives, i no fou home d'experimentació ni d'investigació (V. «Revista Médico Rural», del 23-VIII-1897). En el terreny de l'economia en el qual també intervingué, es limità a repetir les consignes proteccionistes, malgrat que poc després de la Revolució del 68 féu algun discurs a favor del lliure canvi. Antifeminista, considerava la dona, com un «home fracassat» (V. «Revista de Ciencias Médicas», del 10-XII-1892, secció blava). Per ell, la radiologia era «una magia moderna... (realitzada)... sota l'advocació de Satanàs» i «que el valor de l'aplicació clínica de l'invent a l'art del diagnòstic, no passarà de $\sqrt{-x}$, és a dir, d'imaginari» (V. «La Independencia Médica», del 28-V-1896). Fou també autor de música religiosa i cultivà la pintura (V. «La Ilustración Musical», 1889, desembre). Malgrat tot, cal considerar Letamendi com a una intel·ligència potent, que esmerçà els seus esforços a edificar teories originals, però apriorístiques. Ha estat molt elogiat pel sector vitalista de la nostra Medicina. Polemitzà amb el doctor Mata (V. «Archivos de la Medicina Espa-

fiola», del 1868). Col·laborà en els «Archivos de Ginecopatía, Obstetricia y Pediatría». Fundà i dirigí, amb Santiago Casas, la revista «Archivos de la Medicina Española» (1868), que va haver de plegar després de la Revolució del 1868. Sembla que, en aquesta revista, Letamendi hi firmava amb el pseudònim «Anastasio Gasc». El principal motiu de l'edició d'aquesta revista fou combatre el positivisme mèdic que a B. representava «El Compilador Médico» i a Madrid «El Pabellón Médico», on col·laboraven gran nombre de catalans. L'ànima del «Pabellón» era el nostre compatriota Pere Mata. La polèmica entre el «Pabellón» i els «Archivos» desencadenà en un duel Letamendi-Mata, que no arribà a celebrar-se gràcies a la intervenció del català Fèlix Borrrell, director del «Pabellón», que els reconcilià. També, amb Santiago Casas, Letamendi fundà la revista «Veritas» (1868), escrita en llengua francesa, que tenia la mateixa finalitat que els «Archivos», però de cara a Europa. L'any 1877, va fundar, amb Gaspar Sentiñón (mestre de Letamendi en lingüística), el setmanari «La Salud» i «Archivos de la Cirugía». La segona revista no passà dels dotze subscriptors, i al cap de pocs números va plegar. «La Salud» representa un precedent de la Medicina naturista catalana, que es va desenvolupar a la primera meitat del segle xx. A Madrid, col·laborà, entre altres revistes, a «La España Moderna», on, el 12-I-1890, bromejava sobre les comunicacions presentades al Primer Congrés Internacional de Fisiologia, celebrat a Basilea. També va escriure a «La Corona de Aragón» (quan simpatitzava amb el partit progressista), i la «Revista Médico Militar». Letamendi en alguns dels seus escrits emprà, a més del ja citat, el pseudònim «Dr. Petronius». Autor de: *Anatomía. Primer libro. Resumen de las explicaciones del Dr. D. José de Letamendi, por su discípulo Bartolomé Robert. En el curso de 1850 a 1859; Ictíneo Monturiol. Dictamen presentado a la sección de Ciencias Físicas del Ateneo Catalán...* (B., 1862), en col·laboració amb altres autors; *Discurso sobre los elementos generales de Ciencia con aplicación al Método en Medicina* (B., 1866); *Discurso sobre la naturaleza y el origen del hombre* (B., 1867); *Discurso que en la sesión inaugural del año académico de 1869 a 1870, leyó en el Ateneo Catalán, en el día 15 de de diciembre de 1869* (B., 1869); *Ensayo teórico-práctico sobre los medios de mejorar la situación económica de España; habida razón de los principios de la ciencia, los fundamentos del derecho, las*

condiciones del suelo y el carácter nacional (B., 1869); *Memoria sobre las fuentes del conocimiento y del método de enseñanza de la anatomía* (1870); *Manual popular para combatir la fiebre amarilla* (1870); *Necrología de D. Juan Agell y Torrents* (B., 1872); *Discurs dels Jochs Florals* (B., 1872); *Un comentario a Platón sobre motivos de una pluma de oro* (B., 1874); *El pro y el contra de la vida moderna desde el punto de vista médico-social* (B., 1874); *Un pas vers la resolution du problème de l'anesthésie locale* (B., 1875), en col·laboració amb Salvador Cardenal; *La Gimnástica cristiana. Trasunto de un parecer verbal dado por el autor al Excmo e Ilmo. Dr. Fray Joaquín Lluch y Garriga, obispo de Barcelona y escrito y dado a luz por disposición expresa de S.I* (B., 1876), que dona lloc a una interessant polèmica entre el doctor Ronquillo i Letamendi (V. «La Independencia Médica», a partir de l'agost del 1876); *Bosquejo histórico de las formas de derecho que ha revestido la desidia española, desde la época romana hasta el presente* (B., 1876); *Metodología del estudiante o plan de vida escolar*, discurs pronunciat el 20 d'abril de 1876; *Conquistas y esperanzas de la Medicina* (V. «La Independencia Médica», de l'11-V-1877; *La filosofía de un carnet y un monedero*, discurs pronunciat el 22 de març de 1877; *La aparición de Wagner deducida de la naturaleza del arte musical*, com a pròleg de l'obra del doctor Marsillach *Ensayo biográfico crítico de Ricardo Wagner* (B., 1878); *Plan de reforma de la Patología General y su Clínica, así en el concepto de institución médica como en el de asignatura académica* (Madrid, 1878); *Valor de los estudios anatómicos en el momento intelectual moderno* (B., 1878), discurs llegit en l'obertura del curs universitari 1878-1879 a B.; *Conferencias agrícolas; Elementos de lexicología griega, con aplicación al tecnicismo médico* (Madrid, 1881); *La Vanguardia dinástica* (Madrid, 1881); *Orígenes de las nuevas doctrinas médico-individualistas o unitarias* (Madrid, 1882); *La Mujer. Estudio social* (Madrid, 1883); *Curso de Patología General basada en el principio individualista o unitario* (Madrid, 1883-1885 i 1889, en tres volums); *La criminalidad ante la Ciencia* (Madrid, 1883); *Concepto social de la división del trabajo en medicina* (Madrid, 1888); *Curso de Clínica general, o canon perpetuo de la práctica médica* (Madrid, 1894) en dos volums; *Valor del canon horaciano relativo al poético sentimiento. Capitulo preliminar del trabajo inédito: Teoría natural del sentimiento artístico y de su alcance patológico* (Ma-

drid, 1895); *Curso de Antropología integral, como teoría de las relaciones entre lo moral y lo físico, aplicada a la parte médica* (B., 1895); *El hombre en acción. Esbozo de una teoría general del trabajo, en su triple aspecto, vital, económico y liberal* (Madrid, 1895), i *La verità sulle aberrazioni e i delitti nell' ordine sessuale* (Roma, 1894). En col·laboració amb Lluís Comengé, va escriure *Estafeta de los muertos* (Madrid, 1890) *Bibliografía: 59*, II, pàg. 36; «Gaceta Médica Catalana», del 15-XI-1883; «Revista de Ciencias Médicas», 1881, pàg. 465; «La Independencia Médica», del 26-IV-1894; «Ilustración Española y Americana», 1871, núm. 17, pàg. 290; «La Academia», del 15-VI-1879; «Ilustración Musical», del 17-I-1890, núms. 46 i 47; Silverio Palafox: *Haz y envés del letamendismo neohipocrático* (V. «Medicina e Historia», núm. IX, del març del 1965) i Ramon Sarró: *El sistema mecánico-antropológico de José de Letamendi* (B., 1963).

* **LEVEDA, Ramon.** — V. **LAVEDA, RAMON.**

2.569. **LEVI MONSO.** Metge jueu, que exercia en el Penedès a començaments del segle xv. (38, pàg. 52)

2.570. **LEY GRACIA, Adolf.** N. a Las Palmas (Canàries), el 21-IV-1908; m. a B., el 14-XII-1975. Del 1923 al 1924, féu estudis a l'Armada a San Fernando. Després va fer tres cursos de Medicina a Salamanca i va acabar la carrera a B. Deixeble d'Antoni Trias i Pujol i de Puig-Sureda. Després de llicenciar-se, l'any 1931, va ampliar estudis juntament amb Horsley, L. Puussepp (a Dorpat), Percival Bailey (a Chicago), Dandy i Cushing. Fou un dels iniciadors de la neurocirurgia entre nosaltres, implantant, quan va retornar l'any 1935, les tècniques més avançades en aquella especialitat. Després de la guerra civil treballà a l'Institut Neurològic Municipal i, més tard, a la Facultat de Medicina (1944), on dirigí un Servei de Neurocirurgia. L'any 1955, era cap del departament de l'especialitat en la Seguridad Social, que va transformar en una escola professional de Neurocirurgia, adscrita a la Universitat Autònoma, el 17 d'octubre de 1975. L'any 1957, es va doctorar amb la tesi *Aneurismas arteriovenosos congénitos intracraneales*. L'any 1971, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina amb el discurs *Pasado, presente y futuro de la Cirugía craneo-cerebral*. Col·laborà a la «Patología Médica», que dirigí Agustí Pedro i Pons. Autor de: *Tumores intracra-*

neales; Abscesos cerebrales, i altres obres. (26, 1976, núm. 246)

2.571. **LIBO, Mestre Pere.** L'any 1483, la Paeria de Lleida li encarregà l'atenció dels empestats. Fou metge de l'Hospital de Santa Maria. (6, pàg. 422)

* **LIGALBE, Pere de.** — V. **LLIGALBE, Pere de.**

* **LIGONA, Simeó.** — V. **LLIGONYA, Simeó.**

2.572. **LIULA, Lluís.** Metge que exercia a Montblanc, i que, l'any 1521, fou proposat com a metge del Capítol de Tarragona. El setembre del 1525 rebia el nomenament de metge de Tarragona per part del Consell. L'any 1530 hi hagué una epidèmia de pesta a aquesta ciutat, i malgrat que en aquests casos estava estipulat un sobresou per a Liula, aquest abandonà la ciutat. L'any 1537, consta com a metge del Capítol, però el 15 de març de 1539 es prescindí dels seus serveis. Va ser contractat de nou el 1554 i morí el 1558. També hi ha la grafia Liura (64, pàg. 42). (254, pàg. 29)

2.573. **LIULA, Lluís Joan.** Fill del metge Lluís Liula. Metge del Capítol de Tarragona des del 1558, on succeí al seu pare. L'any 1594, era metge de l'Hospital de Tarragona. Cònsol en cap de Tarragona, els anys 1567 i 1596. Morí el 1598. (113, pàg. 92/254, pàg. 33)

2.574. **LIZARRAGA i DIFULCO, Sadurní.** De la primera meitat del segle XIX. Treballà a la Càtedra d'Anatomia del Reial Col·legi de Cirurgia de B., i passà, el 1832, a Pamplona, on es doctorà en Cirurgia el 13 de gener de 1838. (280, pàgs. 101 i 143)

2.575. **LLABERIA i SAIS, Teresa.** N. a B. el 20-IV-1906; m. a B., el 20-VII-1971. Filla de la metgessa Trinitat Sais, féu estudis de medicina a B., on es llicencià l'any 1928. Becada per la fundació Maria Patxot i Rabell, de l'Institut de Cultura de la Dona, amplià estudis a Berlín, on treballà als Rudolf Virchow Krankenhaus, Sophie-Charlotte Krankenhaus i a la Charité (1929-1931), especialitzant-se en obstetrícia i ginecologia. Féu el doctorat a Madrid (1933) amb una tesi sobre el tema *Aportación al conocimiento histogénico de la glándula mamaria a partir de la línea primitiva*. Es dedicà principalment a la clínica obstètrica i publicà alguns treballs a la pàgina femenina de «La Veu de Catalunya» (1932) i a la revista *Higia* (1938) sobre *Educació de la dona*.

2.576. **LLABRÉS, Gabriel.** Doctor en Medicina de la meitat del segle XIX, nascut a Binisalem (Mallorca). Autor de: *Quelques mots sur les épidémies catharrales* (Montpeller, 1843). (10, I, pàg. 430)

2.577. **LLABRÉS, Josep.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 10-IX-1790. Acabada la carrera es traslladà a Mèxic, on exercí la seva professió, i en retornar s'establí a Madrid, on fou metge supernumerari dels Hospitals General i de la Passió, i des del 1749 va ser membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Madrid. Més tard (1751), fou metge de l'Hospital Militar de Ceuta. Com a metge de cambra del comte de Fuenclara, virrei de Mèxic, va tornar a Amèrica i retornà a Madrid amb aquell funcionari militar. L'any 1789, es va instal·lar novament a Ciutat i fou vice-president de l'Acadèmia de Medicina. En col·laboració amb Evinent i Jaquotot va escriure: *Breve instrucción del modo y medios de socorrer a los muertos aparentes que se llaman asphíticos* (Palma, 1779). (10, I, pàg. 430)

2.578. **LLACAYO i CANUT, Josep.** N. a Rialb (Pallars Sobirà), féu estudis a Cervera, on es va graduar l'any 1794. Anys més tard, era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació. Membre de la Junta Suprema de Govern creada el 16 de juny de 1843 contra Espartero. Col·laborà en el «Repertorio Médico-Farmacéutico de Barcelona». (241)

2.579. **LLACAYO i PINTENYO, Joan.** N. a Rialb (Pallars Sobirà); m. a Madrid, l'X-1842. Fill del metge Josep Llacayo. Batxiller en Medicina, graduat a Saragossa, el 1817, va fer oposicions a metge de casa de l'Hospital de la Santa Creu de B., l'any 1819. Aconseguit el càrrec, el 1821, se li donà permís per a fer oposicions de taquígrafia. El suplí, a l'hospital, Bonaventura Sauch. (En canvi, Elias de Molins afirma que cursà Medicina a Cervera i l'acabà el 1820.) Més tard, anà a Escòcia, on va estar onze anys. Cursà a Edimburg, medicina, química, botànica i història natural. Allí, el 1833, donà lliçons d'Història de la Medicina (V. «El Constitucional», del 30-I-1841). Fou taquígraf de les Corts, on era diputat per B., Morí a Madrid, i no a B., com diu Elias de Molins (V. «Diario de Barcelona», 1842, octubre, pàg. 4.006). Havia estat deixeble de Piguillem i fou de tendències brownianes. Autor de: *Filosofia médica, la peste y la calentura amarilla* (B., 1821); *Memoria sobre la aplicación de la taquígrafia a la medicina y la edu-*

cación, i Disertación sobre la alianza de la literatura con la medicina.

(59, II, pàg. 44/54, pàg. 237)

2.580. **LLACH i SOLIVA, Joan.** N. a Girona, el 3-VII-1816; m. el 25-X-1860. No metge. Doctorat en Farmàcia, fou catedràtic de Física i Química de l'Institut de segon ensenyament de Girona. Cultivà la Frenologia. Col·laborà a «La Madre de Familia», «El Eco de la Frenología» i «La Antorchita». Autor de: *Instrucciones cristianas* (Girona, 1847); *Historia del Antiguo y Nuevo Testamento sacada de la que publicó Owerberg* (Girona, 1847); *Nociones de Química* (Girona, 1847); *Utilidad de la Química* (Girona, 1847); *Memoria leída en la solemne apertura del año escolar de 1849 a 1850 en el Instituto Provincial* (Girona, 1849), i les traduccions, de Droz: *La moral de la Biblia* (Girona, 1847), en dos volums, i, de Hoefer: *Diccionario Manual de ciencias y artes.*

(59, II, pàg. 44/423, pàg. 130)

2.581. **LLACUNA, Llorenç.** N. a Igualada (Anoia), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. També graduat, a Osca, el mateix any. (309)

2.582. **LLADÓ, Joan.** Metge d'Igualada, que, a la segona meitat del segle XIX, exercí l'Homeopatia. Col·laborà a la «Revista Homeopática».

2.583. **LLAGOSTERA i SALA, Francesc.** N. a B., el 7-VII-1831; m. a B., el 3-II-1885. Cursà Medicina a B., on es llicencià el 1854 i es doctorà el 1869. Una greu malaltia l'obligà a una forçosa inacció. Llavors cultivà la literatura i l'estudi del nostre idioma. Membre de número de l'Acadèmia de Medicina de B. des del 1866, de la qual fou bibliotecari i arxiver. Col·laborà en el periòdic «Lo Gai Saber». Autor de: *Goigs a N. S. de Recasens; Fonament y defensa de la propietat individual; El amor al trabajo es una virtud social; Influencia de la ciencia en los progresos de la humanidad; Joseph Anselm Clavé y los sonets morals catalans; Del empleo de los calomelanos en las pulmonías refractarias o inaccesibles a los usuales medios de tratamiento, etc.* (B., 1867); *Las constituciones médicas* (B., 1870); *Biografía del Dr. D. Francisco Juanich y March* (B., 1873); *Breves consideraciones criticas sobre la vacuna y la vacunación* (B., 1879); *Reseña biográfica de D. Antonio de Gimbernat* (B., 1880), i *Aforística catalana* (B., 1883), segona edició. (59, II, pàg. 45)

* **LLAMOSÍ, Antoni.** — **V. LLEMOŚI, Antoni.**

2.584. **LLAMPALLA, Rafael.** Cap a l'any 1715 exercia la Cirurgia a Granollers. (333)

2.585. **LLANES, Antoni.** Cirurgià, a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 79)

2.586. **LLANES, Joan.** Exercí la Cirurgia, a Reus, a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 80)

2.587. **LLANSÓ, Antoni.** Cap a l'any 1820 era subdelegat de Medicina i Cirurgia a Manresa. Autor de: *Observación de un caso de manía curado con los revulsivos interiores en el espacio de cuatro días.* («Diario de Barcelona», 1841, març, pàg. 951)

2.588. **LLANSÓ, Celestí.** Metge cirurgià que consta assistí als cursos de frenologia que féu Marià Cubí a Manresa el desembre de 1843. (420, pàg. 505)

2.589. **LLANSÓ, Frederic.** Exercí, a Maó, a la segona meitat del segle XIX. Assistí en representació de Mallorca, al Certamen Frenopàtic del 1883 organitzat, a B., per Giné i Partagàs. Col·laborà en els «Archivos de Terapéutica Médica y Quirúrgica».

2.590. **LLANSÓ, Jaume.** N. a Girona el 1806; m. el 1862. Cursà Medicina a B. Ingressat a Sanitat Militar, fou metge de l'exèrcit anticarlí del nord de Castella. Després s'establí a Figueres. Assistí al curs de frenologia que, el mes de juliol de 1844, féu Cubí a aquesta ciutat. Més tard, fou nomenat catedràtic per oposició de Botànica aplicada a l'agricultura a l'Escola de la Junta de Comerç de B.. També fou professor a l'Escola Industrial de B.. Col·laborà en els diaris «El Sol» (1851) i «Diario de la Tarde» (1853). Dirigí la revista agrícola «El Cultivador» (1848-1853), a B. Estava destinat a l'agricultura i a l'administració rural. Autor de: *Lecciones elementales de botánica para uso de los colegios de humanidades* (Figueres, 1842); *Memoria sobre el estado actual de la botánica y agricultura y del plan y orden de materias para su enseñanza*, etc. (B., 1846); *Discurso inaugural que en la apertura de la cátedra de Agricultura y Botánica de la muy Ilustre Junta de Comercio de Cataluña, leyó Jaime Llansó* (V. «Revista Barcelonesa», tom. I, pàg. 211); *Discurso leído en los exámenes del mes de junio de 1847, celebrados por los alumnos de Agricultura y Botánica de la Junta de Comercio de Cataluña; Memoria relativa al proyecto de una asociación agrícola co-*

mercial para restablecer el crédito de los vinos españoles en el mercado de América (V. «El Cultivador», de l'1-XII-1849); *Catecismo de agricultura* (B., 1850); *Discurso inaugural pronunciado en el acto de la apertura de la Escuela Industrial de Barcelona* (B., 1851); *Reflexiones acerca de los Bancos Agrícolas* (1853), i *Males que causan a la agricultura y a las costumbres rurales los duros tratamientos contra los animales* (1856). (59, II, pàg. 47/420, pàg. 521)

2.591. **LLAUDER, Jeroni Benet.** N. a Besalú (Garrotxa), es va llicenciar i doctorar l'any 1584, a l'Estudi General de B. (54)

2.592. **LLAURADO, Francesc.** Metge, que, l'any 1762, exercia a Alcarràs. (410, pàg. 72)

2.593. **LLEMOSÍ, Antoni.** Cirurgià, que, l'any 1674, era conseller de l'Ajuntament de B.

243, I, pàg. 168/396, XIX, pàg. 425)

2.594. **LLEO i MORERA, Albert.** Doctor en Medicina i Veterinària, a la primera meitat del segle XX. Cap del Laboratori Bacteriològic de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i del de l'Hospital d'Infants. (123, 1915, pàg. 193/123, 1916, pàg. 205)

2.595. **LLEÓ MOSCONI.** N. a Okhrida (Macedònia), el 1328; m. a Mallorca, el 1377. Metge i comentarista jueu. Fou nomenat metge reial el 1354. Escriví un supercomentari bíblic a Ibn Ezra, acabat entre el 1362 i el 1370, i una recensió del Séfer Yosippon. De la seva biblioteca, composta de 153 obres, s'ha conservat l'inventari (1375) i la subhasta (1377); per això és la més ben coneguda de totes les biblioteques jueves medievals. Quan va morir, era metge del rei Pere el Cerimoniós.

(Jaume Riera, 32, XV, pàg. 790/4, pàg. 209)

2.596. **LLEONART, Francesc.** Cirurgià, que, l'any 1651, exercia a B. (396, XV, pàg. 464)

2.597. **LLETGET i CAILA, Tomàs.** N. a Reus, el 9-VII-1825; m. a Arxena, el 18-IV-1889. Primers estudis a Reus i al seminari de Tarragona. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1847, ingressà a Sanitat Militar. Fou nomenat metge dels banys de Tierma (1851); de Fitero Viejo (1857), de Caldes de Montbui (1874) i, finalment, d'Arxena (1887). President del Centre de Lectura de Reus i de l'Ateneu Lliure de Catalunya.

Membre corresponsal de l'Acadèmia de Medicina de B. Participà activament en el primer Congrés Nacionalista, celebrat a B. l'any 1880. Col·laborà en «El Observador» (1850) i «La Independencia Médica». Autor de: *Memoria de los baños minerales de Tiermas* (Madrid, 1857); *Monografía de los baños y aguas termo-medicinales de Fitero* (B., 1870); *La luz y el calorico en sus relaciones con el organismo y la vida* (B., 1877); *A la segunda alma de nuestro ser, a la mujer; Tres problemas cosmológicos* (B., 1878); *La Teoría de Adhemar y los periodos glaciales del globo* (B., 1879); *Aguas azoadas artificiales* (B., 1886), i *La Difteria* (1888).

(34, II, pàg. 635/59, II, pàg. 54/118, III, pàg. 128)

2.598. **LLEZET, Joan.** N. a Lladrós-Estacón (Pallars Sobirà), es va graduar, a Cervera, l'any 1775. (241)

2.599. **LLIBRE i VIDAL, Antoni.** N. a Poboleda (Priorat), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. Metge de l'Hospital i de la Junta de Sanitat del port de Salou. Va escriure una memòria sobre una calentura epidèmica que afligí Salou (V. 59, II, pàg. 56). Més tard, fou subdelegat de Medicina i Cirurgia a Reus. Autor de la *Memoria de la calentura mucosa epidèmica acompañada de algunos amagos de carácter tifoideo de la cual han sido invadidos muchos de los pobres de la Nacional Casa de Caridad de Reus en los meses de enero, febrero y marzo de este año, con un pequeño resumen de otras calenturas observadas y tratadas en épocas distintas* (1840).

(«Diario de Barcelona», 1841, març, pàg. 951)

2.600. **LLIGALBE, Pere de.** Cirurgià de les darreries del segle XIV i començaments del XV. L'any 1406, era mestre de la Facultat de Medicina de Lleida.

(6, pàg. 422)

2.601. **LLIGONA, Simeó.** N. a Arbúcies (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771. També graduat a Osca, el 1775. Exercí a Sant Feliu de Guíxols. L'any 1791, consta com a «soci íntim» de l'Acadèmia de Medicina de B. Autor d'un *Discurso sobre el abuso de dar la quina en las calenturas*, on segons Chinchilla, hi ha un extracte de les idees de Sydenham. Havia de publicar-se a les memòries de la Reial Acadèmia Médico-Pràctica (1798).

(309/60, IV, pàg. 195)

2.602. **LLIGONA i SAGUER, Manuel.** Doctor en Medicina, que, a la primera

meitat del segle XIX, exercia a Sant Feliu de Guíxols. Juntament amb el també doctor Lluís Casellas i Calvet, de la Bisbal, va escriure: *Medicina profiláctica, o medios de precaución, que dos íntimos amigos, celosos de la conservación de la salud pública (...), consideran utilísimas a las caritativas y beneméritas personas, que sacrifican sus vidas propias al servicio y consuelo de la humanidad morbosa, y en particular reinando alguna constelación.*

(V. «Diario de Barcelona», 1821, pàg. 2.278)

2.603. **LLINAS, Jaume.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 14-I-1755. Doctor en Medicina, autor de: *Defensa de la impugnación de las conclusiones del Dr. D. Andrés Oliver, hecha por D. José Ferrer* (Palma, 1743).

(10, I, pàg. 435)

2.604. **LLINAS, Rafael.** Cirurgià mallorquí de les darreries del segle XVII i començaments del XVIII. Féu un viatge a Roma, on va escriure: *Diari cotidià el qual conté las cosas notables que se han pasadas en esta Santa Ciutat de Roma en lo present any Sant 1700.*

(10, I, pàg. 436)

2.605. **LLINAS DE LA TEJERA, Norbert.** M. el 1911. Metge psiquiatre del manicomi de Sant Boi, col·laborà activament a la «Revista Frenopática Española», entre els anys 1903-1906, publicant dos treballs sobre els manicomis de Saragossa i Lisboa i nombroses recensions.

(343, pàgs. 90-91)

2.606. **LLIROS, Tomàs.** N. a B., es va graduar, a Cervera, l'any 1767. (241)

2.607. **LLIROS i DELDON, Ramon.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà). Batxiller a Osca, el 1802, fou revalidat el 1804. Era fill del metge Tomàs Llíros i nét del també metge Josep Llíros. Aquest últim havia nascut a la Seu d'Urgell i residí a Sant Joan de les Abadesses. (24)

2.608. **LLISET, Joan.** N. a Lledó (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1766. (241)

2.609. **LLITERAS, Joan.** Doctor en Medicina, nascut a Son Servera. Exercí en el primer terç del segle XIX. Autor de: *Breves apuntes sobre las enfermedades que se manifestaron en Son Servera a principios de mayo de 1820, mandados imprimir por disposición de la Junta Suprema de Sanidad* (Palma, 1821), que foren comba-

tuts pel doctor Bartomeu Obrador. Morí a conseqüència de l'epidèmia del 1820, contra la qual lluità. (10, I, pàg. 437)

2.610. **LLOBERA, Nicolau.** De les darries del segle XVIII i començaments del XIX. Llicenciat en Cirurgia pel Reial Col·legi de Cirurgia de B. Domiciliat a Solsona. Autor de la memòria: *Disertación méchanico-anatomo-fisiológica en la qual se manifiesta porque conductos pasan desde el estómago a la vejiga los cuerpos sólidos líquidos y sólidos deglutidos* (18-XII-1788). (179, pàg. 5/231, I, pàg. 241)

2.611. **LLOBET, Francesc.** L'any 1566, era membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 211)

2.612. **LLOBET, Francesc.** El 1841, consta com a catedràtic de Medicina a la Universitat de Cervera. (49, I, pàg. 409)

2.613. **LLODRA, Antoni.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 23-X-1812. Fill del cirurgià Antoni Llodrà i Fel·liu. A més de cirurgià, fou poeta i sacerdot. Cultivà la poesia lírica i la satírica. És també autor de Goigs. Traduí al castellà, els llibres I, II i VI del poema de Lucreci *De rerum natura*. Autor de: *Carta de un mallorquin a un amigo valenciano, sobre el tratado de la rabia compuesto por D. Francisco Puig, cirujano mayor del hospital de Palma* (Madrid, 1791); *Carta del maestro a su discípulo* (Palma, 1802), i el *Himno a los Dolores de la Santísima Virgen, Stabat mater Dolorosa, traducido al idioma castellano por el Dr. D. Antonio Llodrà, beneficiado en la Santa Iglesia* (Palma, 1838). (10, I, pàg. 440)

2.614. **LLOIS, Domènec.** Consta com a cirurgià a Sant Llorenç de Morunys (Solsonès) en el capbreu de 1784. (415, pàg. 135)

2.615. **LLOMBART, Albert.** Metge i astròleg de la cort de Nàpols, durant el regnat d'Alfons el Magnànim. Morí de pesta, a Nàpols, l'any 1456. (4, pàg. 210/5, pàg. 136)

2.616. **LLOMBART, Francesc.** N. a Baldo-mar (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. Exercí en els hospitals militars de Girona. (241)

2.617. **LLOP, Alfons.** Visqué en el segle XVI. Segons Torres Amat, havia n. a Tarragona. Autor de: *Enchiridion medicinae, seu methodus de natura venae: notaque in pieraque Galeni loca, i De morbo pustulato*. Firmava en llatí «Alfonisus Lupius». (57, pàg. 348)

2.618. **LLOP, Alfred.** Metge, a Tarragona, al segle XVI. Possiblement era germà d'Alfons Llop. (29, pàg. 108)

2.619. **LLOPART i JANER, Dionís.** N. a Vilafranca del Penedès, el 1846; m. el 28-IV-1908 Llicenciat, a B., el 1870. Exercí, durant quinze anys, a Sant Pere de Ribes. Traslladat a B., fou metge municipal i, des del 1896, membre de la secció d'Hygiene Especial (control de la prostitució). («Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1908, pàg. 85)

2.620. **LLOPIS, Agustí.** N. a B., es doctorà en Medicina el 15 d'octubre de 1578, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 203)

2.621. **LLOPIS, Bartomeu.** Cap a l'any 1483, era cirurgià de l'Hospital de Santa Maria, de Lleida. (6, pàg. 423)

2.622. **LLOPIS, Jaume.** N. a Guissona (Segarra), va estudiar Cirurgia els anys 1593-1596, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 210)

2.623. **LLOPIS, Jaume.** De la segona meitat del segle XIX. Autor de: *La Fuente Amarga minero-medicinal salino? purgante, sulfatada, sódica, fría, sita en término de Rubinat (Lérida), ante las denominadas Fuentes Condal, María y Carolina* (B., 1885). (76, pàg. 264)

2.624. **LLOPIS i MALET, Pau.** Metge de meitat del segle XIX. Es pagà la carrera de medicina fent de barber a Sant Boi. Col·laborà, junt amb Tomàs Dolsa i Ricard, sogre seu, a la fundació de l'Institut Frenopàtic de les Corts (1863). Ambdós viatjaren per diferents països per a crear un sanatori mental segons les idees més avançades del seu temps. Publicà un treball sobre el tema «¿Qué relaciones guardan las enfermedades mentales con las formas del cráneo?» (343, pàg. 91)

2.625. **LLOPIS, Ramon.** N. a Lleida, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

2.626. **LLOPIS, Francesc.** N. a Vilafranca del Penedès. Després d'unes oposicions celebrades el 1725, fou catedràtic de Mètode a la Universitat de Cervera. També es presentà a la càtedra de Pronòstics, que no aconseguí. (49, I, pàg. 401)

2.627. **LLOPIS, Joan.** N. a Garcia (Ribera) era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1764. (309)

2.628. **LLOPIS, Lluís.** Cirurgià, que, l'any 1527, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 160)

2.629. **LLORENS, Pau. N.** a Sant Martí de Sesgueioles (Añoia), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

2.630. **LLORENS, Vicenç.** Llicenciat, a Lleida, el 1649, era lector de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat d'aquella ciutat. (63, pàg. 56)

2.631. **LLORENS i FABREGA, Joan. N.** a Lleida, el 1866; m. el 1937. Exercí a Lleida. Col·laborà a la revista «Lleida» amb treballs sobre història local. El seu estudi: *La Universitat de Lleida*, fou premiat als Jocs Florals lleidatans de l'any 1900 i aparegué al volum dedicat a aquells (1901). Director de la revista lleidatana «Boletín Médico» (1902). a la qual vingué a succeir «La Unión Médica», revista on també col·laborà. Fou secretari del Col·legi de Metges, de Lleida. (308, II, pàg. 535)

2.632. **LLORENS i GALLARD, Ignasi de. N.** a la Seu d'Urgell (Urgellet), el 12-XI-1851; m. a B., el 17-XI-1913. Tingué dos metges germans. El 1873, es llicencià a B. Treballà a Calaf. Més tard, s'establí a B., on fou membre del Cos Mèdic Municipal i primer director (1903-1913) de la Casa de Lactància (del carrer de Valldonzella). L'any 1885, fou un dels primers, des de les pàgines del «Diario de Barcelona» i «El Diluvio», a denunciar la presència del còlera. Intim amic i company del doctor Ferran i Clua. Col·labora a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona». Autor de: *La Borrachera. Estudio médico-social* (B., 1885); *Topografía médica de Seo de Urgell* (B., 1886); *La mendicidad en Barcelona* (B., 1892); *Los Landas. Milagros de la Higiene; Un vicio de fin de siglo. El morfinismo* (B., 1894); *Enfermedad de fin de siglo. El Nervosismo* (B., 1896); *Condiciones que debe reunir una buena nodriza* (B., 1900); *Cartilla popular para la profilaxis de la Tuberculosis* (B., 1900); *Lactancia de los recién nacidos* (B., 1900); *La Tuberculosis en Barcelona* (1900); *Topografía médica de Calaf* (B., 1904); *Higiene de las escuelas primarias; Los lavaderos públicos en Barcelona; Inoculación del báculo del cólera como profilaxis del contagio; Boceto higienológico de los curtidores; Higiene de las traperias; Boceto higienológico del ejercicio físico; La catástrofe del Liceo; Necrología del Dr. Truillet (D. José); Las tifoideas en Barcelona; Necrología del Dr. Francisco Queraltó; La Mariona; Los destampados; Los exitólatras; Los mancillomanos; Los hipercientes Los deslenguados; El alcho-*

lismo como causa de Tuberculosis (1912); *L'Universitat de Lleida; Unos cuantos botarates* (B., 1913). (59, II, pàg. 61)

2.633. **LLORENS i MASDEVALL, Francesc. N.** a Figueres (Alt Empordà); m. a Girona, el 30-XII-1793. Graduat a Cervera l'any 1783; fou tinent inspector d'epidèmies de Catalunya (1785); protometge (1792) i membre de l'Acadèmia de Medicina de B. (abans del 1800) i de la de Ciències i Arts. En aquesta última llegí memòries sobre *La naturaleza y principales propiedades del flogístico* (1788) i *La nomenclatura española, las cualidades físicas y químicas de la alabandina y usos que pueden tener en las artes* (12-X-1791). Autor també de *Formulae medicae ad usum regiae classis nosocomi* (B., 1795) publicat després de la seva mort. (28, 1975, num. 46, pàg. 4/413, pàg. 43/426, pàg. 262)

2.634. **LLORET, Francesc.** Cirurgia, que, entre els anys 1733 i 1746, exercia a Soses. (410, pàg. 73)

2.635. **LLORET i BARBER, Nicolau. N.** a B., el 17-III-1897; m. el 1976. Fill del metge Antoni Lloret. Cursà Medicina a Barcelona i a València. Amplià estudis durant tres anys a Viena. Especialista en digestologia. Traduí la *Gastroenterologia* del doctor Bockus, i féu diversos treballs. Excel·lí en la defensa dels valors nacionals catalans. (53, 1967, V, núm. 64)

2.636. **LLORET i GIL, Francesc. N.** a València, el 18-XII-1898; m. a B., el 1973. Estudià medicina a la facultat de València, on es llicencià amb Premi Extraordinari. Es doctorà a Madrid amb una tesi sobre *Eritromelalgia (Contribución a la patología del simpático)*. S'establí a B., treballant principalment en el camp de la neurologia i a l'hospital del Sagrat Cor (1928-1939). Autor de diversos treballs. (53, 1973, num. 33)

2.637. **LLOSENT, Antoni.** Llicenciat en medicina i cirurgia que consta assistí el juliol de 1844 al curs de frenologia que féu Marià Cubí a Figueres. (420, pàg. 521)

2.638. **LLOSES, Joan.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

2.639. **LLOVET.** Metge, a Solsona, a la primera meitat del segle XVII. (334)

2.640. **LLUCH.** Metge a Reus a les darreries del segle XVI. (64, pàg. 49)

2.641. **LLUCH, Jaume. N.** a Torredembarra (Tarragonès) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

- 2.642. **LLUCH, Jaume**. N. a Torredembarra (Tarragonès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1778. (309)
- 2.643. **LLUCH i ANFRUNS, Miquel**. M. el 5-IV-1900. Llicenciat el 1847, exercí, fins al 1887, a Sant Boi del Llobregat. L'11 de novembre de 1887, era metge del Laboratori Municipal de B., i el 1891, va passar a l'Institut d'Higiene Urbana. Excedent algun temps, reingressà al cos mèdic municipal de B. Fou soci fundador de l'Acadèmia del Cos Mèdic Munciipal. («Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1900, pàg. 35)
- 2.644. **LLUCIA i BORRULL, Antoni**. N. a Capellades (Anoia), es va graduar, a Cervera, l'any 1788. (241)
- * **LLUCIA de CONDAMINA**. — **V. CONDAMINA, Lluçia de**.
- 2.645. **LLUIS, Anton**. Cirurgia gironí del segle XVI. (408, pàg. 33)
- 2.646. **LLUIS, Antoni**. El 18 d'abril de 1695, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. L'any 1728, encara es té constància d'ell. (408, pàg. 30)
- 2.647. **LLUIS, Ignasi**. N. a Girona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)
- 2.648. **LLUIS, Manuel**. Metge, a Figueres, al primer terç del segle XIX. Becari de l'Ajuntament de Girona a Montpeller, on es doctorà i es féu oculista. Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas», amb un article sobre les febres intermitents endèmiques que hi havia al castell de Figueres (1833, juliol). Autor de: *Recherches sur la cataracte* (Montpeller, 1815). (221, pàg. 215)
- 2.649. **LLUIS, Pere**. Doctor en Medicina i cirurgia que consta assistí el juliol de 1844 al curs de frenologia que féu Marià Cubí a Figueres. (520, pàg. 521)
- * **LLUIS DE GIRONA**. — **V. ASTRUCH LEVI**.
- 2.650. **LLUPIA, Miquel**. Cap a l'any 1585, ensenyà Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 46)
- 2.651. **LLUSA, Josep**. N. a Alciver (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)
- 2.652. **LLUSSA, Josep**. N. a la Riera de Gaià (Tarragonès) es va graduar, a Cervera, l'any 1781. (241)
- 2.653. **LOBELL, Gracià**. Metge jueu, cap a l'any 1391, exercia en el call de la ciutat de B. També assistí a membres de la Casa Reial catalana. (117)
- 2.654. **LOLUMO, Marià**. N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790. (309)
- 2.655. **LOMBARDO, Miquel**. Metge, a Perpinyà, que estigué encarregat de funcions forenses de reconeixement de ferits, cap a l'any 1272. (40, pàg. 60)
- 2.656. **LOMBART, Joan**. N. a París. Fou autoritzat pel protometge de Catalunya, l'11 de novembre de 1645, per a aplicar els seus coneixements de l'art químic i espagíric en el tractament de malalties internes i externes. (28, 1973, núm. 24, pàg. 18)
- 2.657. **LOPE, Josep**. Metge, que, l'any 1577, exercia a Fraga. (410, pàg. 41)
- 2.658. **LOPEZ, Galetà**. Metge de Gràcia a mitjan segle XIX. Des del 12 d'octubre de 1843, formà part de l'ajuntament de Gràcia.
- 2.659. **LOPEZ, Joan**. N. a Sarrià de Ter (Gironès) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739. (309)
- 2.660. **LOPEZ, Joan**. Sarrià de Ter (Gironès), el 1770; m. a B., el 16-XII-1846. Llicenciat i doctorat en Medicina per la Universitat de Cervera, l'any 1791. Fou metge militar i membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Exercí a Sarrià i a B. El 1804, juntament els doctors Piguillem i Revent, féu un treball sobre la febre groga. Lluità contra les epidèmies del 1821 i el 1834. Coautor, juntament amb Felíu Janer, Pere Vieta i Raimon Duran d'una clau per fer una topografia mèdica de Catalunya. (92, 1846, pàg. 307)
- 2.661. **LOPEZ, Joan**. Cirurgia militar de la primera meitat del segle XVIII, nascut a Castellterçol (Vallès Oriental). Autor de: *Maravillosa curación antigua y moderna de las heridas en común y en particular* (Madrid, 1730). (41, VII, pàg. 32)
- 2.662. **LOPEZ, Mateu**. Cirurgia de Mataró, que, el 1689, va fer oposicions a una plaça a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 241)
- 2.663. **LOPEZ, Narcís**. De la meitat del segle XIX. Cap a l'any 1841, participà a les tasques científiques de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona.

2.664. **LOPEZ BREA i ORTIZ DE ANGU-
LO**, Cast. N. a Quintanar de la Orden (C. Real), el 1854; m. el 25-XII-1910. Llicenciat, a dinou anys, a Madrid. Ingressà al Cos de Sanitat Militar. Participà a l'última de les guerres contra els carlins. Presta serveis a Ilo-Ilo, a les Marianes, a Luzón, a Cavite i a Manila. Durant tretze anys fou professor d'Anatomia a la Universitat de Manila. Passà, més tard, a B., on va dirigir l'Hospital Militar. L'any 1914, va ingressar com a membre numerari a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs *El agregado militar y la Sociedad Civil, considerados como organismo y medio, a la luz de doctrinas filosóficas, sistemas médicos, corrientes del pensamiento y fases de organización a través de la Historia* (B., 1914), contestat per Lluís Comenge.

2.665. **LOPEZ-RODRÍGUEZ i MURRAY, Lluís**. N. a Figueres (Alt Empordà) el 1883. Fill d'una família de propagandistes evangèlics. Batxillerat a l'Institut de Figueres. Llicenciat en Lletres a Glasgow. Estudià hebreu i grec. A Anglaterra obtingué el títol d'especialista en Raigs X, col·laborant en un hospital de Londres, amb els doctors Hasnach i Wilson. Amplià estudis en els hospitals de París. Retornat a Figueres féu proselitisme evangèlic i s'afilià al Partit Radical. Obri un despatx de Terapèutica Física. Col·laborà a la «Revista Española de Dermatología y Sifiliografía» i va escriure, arran de la primera guerra europea, diversos articles francòfils en el periòdic barceloní «El Progreso», i fou denunciat pel fiscal per un d'ells, en el qual parlava de l'actitud del Papa envers la guerra. A Figueres dirigí «El Heraldo» i fundà la revista «La Biblia», de caire marcadament anticatòlic. Féu diversos treballs sobre el ràdiom; *Previsiones contra el cólera; Los microbios y las monedas; El agua bendita y el microscopio; La Biblia y la Ciencia*; etcètera. (55)

2.666. **LOPEZ i VENTURA, Guillem**. N. a B., el 8-XII-1855. Cursà Medicina a B. Després de la Revolució del 1868, ingressà en el Partit Possibilista, i passà, el 1903, a la Unió Republicana. Tinent d'alcalde, a B., l'Any 1905. Al Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, hi presentà la comunicació *Educación clínica de la infancia*. El 1906, delegat per l'Ajuntament, assisteix, el setembre d'aquell any, a Ginebra, al Congrés Internacional per al Sanejament i la Salubritat de l'habitatció. Malgrat que fou un dels capdavanters en la lluita contra la col·legiació mèdica obligatòria, amb

el temps havia de formar part de la Junta directiva del Col·legi Oficial de Metges de B. És autor de: *Barcelona sucia. Artículos de malas costumbres* (Tipografía Suc. F. Sánchez, sense data ni ciutat d'impressió); *Memoria de un viaje a la provincia de Valencia para el estudio de la profilaxis Ferran* (B., 1885), on fou enviat, comissionat per l'Associació d'Amics dels Pobres, de B., i *El tifus en Barcelona* (B., 1908). Amb el pseudònim «Dr. Fritz» signà una sèrie d'articles a «La Publicidad» (1903), en contra de la gestió del doctor J. Ferran i Clua. (55/116, pàg. 131)

2.667. **LOPEZ SANCHO, Enric**. N. a València, el 24-VIII-1862. Fill de metge. Primers estudis i llicenciatura a València. Catedràtic de Patologia Quirúrgica a Santiago (1894) i, després de vint-i-quatre dies d'haver-se'n possessionat, passa a la mateixa càtedra de la Universitat de Sevilla (Cadis); fins al 1898. Molt jove encara obtingué per oposició la càtedra d'Anatomia de B. (1898), que poc després permutava per la d'Obstetrícia de València, ocupada per A. Planellas. Jubilat a València, l'any 1931, va morir poc temps més tard. Col·laborà a «Revista Española de Obstetrícia y Ginecología», «Revista Valenciana de Ciencias Médicas», «Crónica Médica», i altres revistes. Autor de: *Tratado de Ginecología General. Clínica* (B., 1925) i *Tratado de Ginecología General y Especial* (B., 1931) en dos volums. (257)

* **LOR, Bernat**. — V. **BERNAT LOR**.

2.668. **LORENS, Jaume**. Cirurgià, que, l'any 1513, exercia a Barcelona. (396, III, pàg. 240)

2.669. **LORENZO CARNICER, Joan**. Metge n. a Maella a les darreries del segle xv. Fou metge de l'Hospital General de Nostra Senyora de Gràcia, a B. Traduí del francès al castellà el *Tratado de flebotomia*, d'Antoni Avitas. Autor d'un *Manual de Cirugía* (Saragossa, 1534). (360, pàg. 369)

2.670. **LORENZO PÉREZ, Josep**. De la primera meitat del segle XIX. Del 1820 al 1826, era professor pràctic de Clínica, a Salamanca. En el curs 1844-1845, dictà lliçons de Clínica interna a la Facultat de Ciències Mèdiques de B. En una memòria inèdita arribada a les nostres mans ens dona les seves idees pedagògiques: No llegir quaderns a la càtedra; explicar amb senzillesa els punts d'un llibre de text; abandonar la llengua llatina, perquè els *bo epidémico que ha reinado en esta*

diar y expresarse por ella»; explicar tots els sistemes mèdics; ensenyar els aforismes hipocràtics i considerava finalment poc didàctics els aforismes de Boerhaave per ésser massa concisos i lacònics. Membre numerari de la Reial Acadèmia Mèdica. Lorenzo Pérez féu un extracte dels elements de Matèria Mèdica, de Barbier. Autor de: *Reflexiones sobre el cólera morbo epidémico que ha reinado en esta Corte* (Madrid, 1834).

(92, 1846, I, pàg. 1)

* **LORQUI.** — V. **HA LORQUI, Jehosua.**

2.671. **LOSADA, Francisc.** N. a Ponts (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

2.672. **LOSADA i MULET, Eugeni.** M. el 10-I-1924. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, de la qual fou president els anys 1911 i 1912. Autor de: *Reseña de los trabajos realizados por el Colegio Médico-Farmacéutico de Palma, durante el año 1893* (Palma, 1895); *Influencia decisiva del siglo XVII en las Ciencias Médicas* (1896); *Un nuevo tributo para Jenner* (Palma, 1896), i *La Higiene, base de la lucha anti-tuberculosa* (1909). (20)

2.673. **LOZANO i PONCE DE LEÓN, Eduard.** De les darreries del segle XIX. Autor de: *Las radiaciones de Röntgen.*

Qué son y para qué sirven (B., 1895), i *Las radiaciones de Röntgen* (B., 1896). (77, pàg. 242)

2.674. **LUCIA, Mestre.** Metge de Saragossa, que visità el rei Martí (1398). (42, pàg. 174)

2.675. **LUCIA, Carles.** De la meitat del segle XIX. Va escriure diversos articles a «El Telégrafo Médico», sobre les evacuacions sanguínies en diverses malalties.

2.676. **LUCHA, Bartomeu de.** Mestre de Medicina, que visità el rei Martí (1401). (42, pàg. 175)

2.677. **LUNA, Francisc.** Procedent d'Aragó, l'any 1402, fou contractat pels paers de Cervera perquè assistís als empestats. (6, pàg. 422)

2.69. **LUNELL, Samuel de.** Metge jueu, que, cap al 1453, exercia a Cervera. Sembla que sucumbí durant la guerra de Catalunya (1462-1472). (63, pàg. 62)

* **LUPIUS, Alfonsus.** — V. **LLOP, ALFONS.**

2.679. **LUYS DE VENECIA, Mestre.** Metge italià de la segona meitat del segle XIV. Fou metge de Joan I. (4, pàg. 29)

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

11/11/11

M

2.680. **MACAULIF, Demetri.** Després de la Guerra de Successió (1714), fou protometge substituït de l'exèrcit, a Catalunya. (28, 1975, núm. 46, pàg. 4)

2.681. **MACAYA, Josep.** Batxiller en Medicina que consta assistí als cursos de frenologia que féu Marià Cubí a B. l'abril de 1843. (420, pàg. 501)

2.682. **MACIA, Feliu.** N. a Vic (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. També graduat a Osca, el 1802. (309)

2.683. **MACIA i PONS, Trino.** N. a B. el 31-X-1886; m. a B., el 22-II-1980. Metge, personalitat erudita dintre de la filatèlia espanyola, col·laborà a la revista de Pamplona: «El Eco Filatélico». Autor de: *Lourdes visto por un médico* (B., 1959); *Eruditos del sello español* (B., 1960 i 1975); en dos volums: *Los milagros ante la Ciencia* (B., 1969), i *El perro en la Filatelia* (B., 1972).

2.684. **MADRAZO i AZCONA, Enrique.** N. a Vega de Pas (Santander), el 28-II-1850; m. a Santander l'any 1943. Va iniciar els estudis mèdics a Valladolid i els acabà a Madrid, l'any 1871. Doctorat en Medicina, ingressà a Sanitat Militar el 1876. L'any 1878, en unes oposicions per a una càtedra de Patologia Quirúrgica, anà al davant de la terna encara que no li van donar la plaça; però l'any 1883, se li concedí per Reial Decret la cà-

tedra de Clínica Quirúrgica de B. L'abandonà al cap de pocs anys, en no ser-li acceptades les reformes d'ensenyament que havia sol·licitat. Va anar a Madrid per a obtenir una reforma de l'ensenyament i, finalment, a Vega de Pas, on fundà un Sanatori Quirúrgic (1894), que tingué molt èxit. Va estar obert uns deu mesos. Més tard, en va fundar un altre a Santander (1896) i, posteriorment, a Alacant. Tornà a Madrid i es féu empresari teatral. Va escriure algun drama de contingut social i de caire anticlerical. Els seus enemics el coneixien per «Dr. Dramazo». Després de la guerra civil fou empresonat i condemnat a mort, però fou indultat per l'edat, passant com a malalt a Valdecilla, on morí nonagenari. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana», on publicà una sèrie d'articles en defensa de l'antisèpsia, i a la «Revista de Ciencias Médicas». Les seves lliçons de classe foren recollides pels seus alumnes Murillo Palacios i A. Simonena, en el volum *Lecciones de Clínica Quirúrgica*. Autor de: *Sanatorio Quirúrgico. Estadística operatoria (primer año)* (Santander, 1895); *Memoria y Estadística operativa del primero, segundo y tercer año del Sanatorio Quirúrgico Madrazo* (Santander, 1898). *¿El pueblo español ha muerto? Impresiones sobre el estado actual de la sociedad española* (Santander, 1903); *Cultivo de la especie humana. Herencia y educación. Ideal de la vida* (Santander, 1904); *Obras de teatro*

sobre el cultivo de la especie humana. *T-II Pequeñeces* (drama). *Muerte natural* (poema). *El fin de una raza* (drama). *Amor y belleza* (comèdia). *Las criadas* (drama) (Madrid, 1913). *Obras de teatro de carácter social. T-III. El fin justifica los medios* (drama). *El detentador* (drama). *Sin alma* (comèdia). *Entre mujeres* (comèdia) (Madrid, 1913); *Nelis. Una lección de patología. Los hijos de los viejos* (Madrid, sense data), i *Pedagogía y Eugenesia* (Madrid, 1932).

(112, pàg. 274/50, VIII, pàgs. 49 i 50)

2.685. **MAGAROLA, Jeroni.** L'any 1565, consta com a doctor en Medicina. Arribà a catedràtic de Medicina, i fou rector de l'Estudi General, de B., l'any 1581. L'any 1579, era conseller segon de l'ajuntament de B.

(243, I, pàg. 163/28, 1977, I, pàg. 3/396, V, pàgs. 162 i 219)

2.686. **MAGAROLA, Tomàs.** Cap al 1570 era cirurgia de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Havia estat conseller de l'ajuntament de B., l'any 1545, i ho va tornar a ésser l'any 1575.

(54, pàg. 239/243, I, pàg. 161)

2.687. **MAGAZ i JAIME, Joan. N.** a Calatayud, el 31-XII-1822; m. el 26-X-1902. Estudià Medicina a Valladolid. Llicenciat l'any 1842 i doctorat el següent. L'any 1848, va guanyar, per oposició, la càtedra de Física i Química Mèdiques de Santiago i el 1850, va passar a ésser-ho de Medicina Legal i Toxicologia, a més a més. L'any 1851 era catedràtic, a B., de Física i Química Mèdiques, i, anys després passà a ésser-ho de Fisiologia (1859). L'any 1855, formà part de la Comissió de l'Eixample de B. També l'any 1855, formà part, a B., de la Junta de Districte de l'Emancipació Mèdica (V. «La Alianza Farmacèutica Mèdica», del 30-IV-1855). Féu el discurs inaugural del curs universitari 1855-1856 (V. «La Alianza Mèdica», del 20-X-1855), en el qual va atacar Bosquet i que fou refutat per Cil i Borés. Després de la Revolució del 1868, fou president de la Reial Acadèmia de Medicina de B., de la qual era membre numerari des del 1853. Dintre l'Acadèmia defensà, en contra del parer de Cil i Borés, la necessitat de l'enderrocament de les muralles de B. L'any 1874, passà a la càtedra de Fisiologia de Madrid, fins a l'any 1892. El 1888, va entrar a l'Acadèmia de Medicina de Madrid. Es jubilà, l'any 1894. Fou senador i obtingué el títol de marquès de Magaz. Jun'tament amb Gaietà Almirall, Elies Rogent i Manuel

Duran i Bas, el 28 de juny de 1855, va firmar la *Memoria que la Comisión elegida entre los representantes de las Corporaciones e Institutos de Barcelona, reunida en presencia del Excelentísimo Sr. Gobernador civil de la provincia, ha presentado proponiendo las bases generales que en su concepto deberán adoptarse para el ensanche de esta ciudad*. Autor de: *Informe acerca del derribo de las murallas* (1854); *Descripción de un nuevo aparato para desubrir el arsénico en todas las sustancias que lo contienen* (B., 1855); *Origen del género humano y vicisitudes de las Sociedades* (B., 1855); *Diferentes clases de pauperismo y su influencia en la sociedad* (B., 1856), i *Influencia de la educación en la marcha y progreso de los pueblos* (B., 1856). Féu ademés un llibre de text «*Tratado elemental de fisiología humana*», en dos volums (B., 1871, 2.ª ed.). Estigué casat amb una filla de Magí Pers i Ramona.

2.688. **MAGITRUM, P.** Metge de Pere III, el Gran. (38, pàg. 75)

2.689. **MAGNAN, Valentí. N.** a Perpinyà el 1835; m. a Suresnes, el 1916. El 1860, entrà com a intern a l'Hospital de Bicêtre, i el 1867, passà a l'Assil-Clinica de Santa Anna, que acabava d'ésser construït a París. Allí hi aplicà, en els malalts mentals, la tècnica del *no restraint* aconsellada per Pinel. Cultivà la higiene mental i la neurologia. Un any abans de morir ingressà a l'Acadèmia de Medicina de París. Autor, amb la col·laboració de P. Serieux, d'un treball sobre el deliri crònic i un altre sobre la paràlisi general i de: *Etude experimentale et clinique sur l'alcoolisme* (1871); *Etude clinique sur la paralysie générale* (1873); *Des diverses formes de délire alcoolique et de leur traitement* (1873); *Recherches sur les centres nerveux* (1876); *Leçons cliniques sur l'épilepsie* (1882), i *Leçons cliniques sur les maladies mentales* (1887).

(78, 1935, II, pàg. 1)

2.690. **MAGRINYA, Francesc. N.** a la Selva del Camp, es va graduar, a Cervera, l'any 1770. (241)

2.691. **MAGRINYA, Josep Antoni. N.** a la Selva del Camp, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1779. (309)

2.692. **MAGRINYA i BATLLE, Joan. N.** l'any 1751, a la Selva del Camp. L'any 1775, era batxiller a Osca. (309)

2.693. **MAGRINYA i BATLLE, Josep Antoni. N.** a La Selva del Camp el 17-III-

1749. Fill del metge Joan Magrinyà i germà de Joan. Batxiller a Osca, el 1775, fou revalidat el 1782. (24)

2.694. **MAGUessa, Joan.** A les darreries del segle XIV, consta com a estudiant de Medicina a Montpeller. Procedia de la diòcesi de Girona. L'any 1406, era metge de l'Estudi de Lleida. El rei Martí li encarregà, que, junts o separats amb el batxiller Bernat Castellví, de Cervera, examinessin qui volgués exercir la Medicina a les vegueries de Lleida, Cervera, Tàrraga i Montblanc.

(5, pàg. 133/6, pàg. 423)

2.695. **MAHIR BENALAZAR.** Metge jueu, que, cap al 1493, exercia a Cervera. Sembla procedent de Lleida.

(63, pàg. 62)

2.696. **MAHOMAD BEN ALIMAD BEN AMER ABALVI.** N. a Tortosa, morí l'any 559 de la Egira. Va escriure el tractat de Medicina *De sermonis arabici usu, proprietate et comparationibus*.

(58, pàg. 155)

2.697. **MAHOMAD BEN KALAPH BEN MAZA ALAMAR ALAVASI.** N. a Cotlliure (Vallespir), i m. l'any 1161. Teòleg, juriscult i metge. Autor de: *Confutació a la sentència d'Averroes d'Equinoctio*, i *De oculorum morbis*.

(58, pàg. 155)

2.698. **MAIMÓ GALLIPAGA.** Metge jueu i poeta que va exercir, a Lleida, entre els anys 1381 i 1391. Marit de na Dolcic Gallipaga.

(407, pàg. 320)

* **MAIMON, Moisès.** — V. **MOISES MAIMON.**

2.699. **MAIMON BONJUDA.** Metge jueu de la meitat del segle XIV. El 22 de desembre de 1348 es traslladà de B. a Manresa, on hi havia falta de metges.

(1, pàg. 459)

2.700. **MAIMON XULELL.** Fillastre de Judà Mosconi. Metge jueu mallorquí de la segona meitat del segle XIV.

(33, pàg. 33)

2.701. **MAIR CARAVIDA.** Metge de Besalú (Garrotxa), a la meitat del segle XIV.

(151 pàg. 15)

2.702. **MAIR CARAVIDA ÇAPORTA.** Cirurgià jueu de B., a la meitat del segle XIV. Fou examinat, l'any 1342, per Pere Gavet.

(180)

2.703. **MAJÓ, Antoni.** Metge de Solsona que a les darreries del segle XIX defensà,

referint-se principalment a les llevadores, la desinfecció prèvia a la seva actuació en els parts, per tal de lluitar contra la febre puerperal i la mortalitat materna.

(432, pàg. 162)

2.704. **MAJÓ i RIBAS, Jaume.** De la segona meitat del segle XIX. Autor d'un *Tratado elemental de Fisiologia humana* (B., 1876), en dos volums.

(59, II, pàg. 68)

2.705. **MAJOSA, Caletà.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796.

(309)

2.706. **MAL, Galetà.** N. a Fraga Baix Cinca, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749.

(309)

2.707. **MALAGARRIGA.** Metge, a Solsona, a la meitat del segle XVII.

(334)

2.708. **MALARET i VILAR, Josep.** N. a B., el 22-VII-1897; m. el 2-VI-1976. Llicenciat a B., el 1921. Féu el doctorat amb la tesi: *Radioterapia endocrina en el campo de la Eugenesia*. Succé al doctor Comas, com a cap del Servei de Radiologia de l'Hospital de Sant Pau. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Fou autor de diversos treballs sobre radiologia, radioteràpia, radarteràpia i onda curta.

(53, 1976, núm. 68)

* **MALET, Cresques.** — V. **CRESQUES MALET.**

2.709. **MALET, Francesc.** N. a Belianes (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1775.

(241)

2.710. **MALET, Lluís.** L'any 1695, va fer oposicions a una plaça de cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B.,

(54, pàg. 241)

2.711. **MALGA, Josep.** Un dels primers metges, a Mataró, que exercí l'Homeopatia, a la meitat del segle XIX.

(258, pàg. 14)

2.712. **MALINAS, Antoni.** Després de la Guerra de Successió (1714), fou delegat del Protometge a Girona i a Camprodon.

(28, 1975, núm. 46, pàg. 4)

2.713. **MALLADA, Isidre.** L'any 1671, es va graduar en Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida.

(63, pàg. 55)

* **MALLOLA, Bertran.** — V. **BERTRAN MALLOLA.**

2.714. **MALLOFRE, Joan.** N. a Alcover (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1789. (309)

2.715. **MALPEU i ROIG, Ferran.** N. a Girona, el 10-III-1809. Féu estudis a la Universitat de B. L'any 1828, era batxiller en Filosofia, a Madrid. El 1832, es doctorà en Medicina, a Montpeller, amb la tesi *Essai sur la fièvre inflammatoire simple* (Montpeller, 1832). (108, pàgs. 97 i 99)

* **MALPO i ROIG, Ferran.** — V. **MALPEU i ROIG, Ferran.**

2.716. **MALVEHY i PLANA, Antoni.** M. a Madrid, el 1871, fou un dels primers metges homeòpates a Catalunya. (129, 1871, pàg. 94)

* **MAMET.** — V. **BONAFEU MOMET.**

2.717. **MAÑA, Esteve.** Metge. N. a Ulldecona (Montsià), a la segona meitat del segle XVI. Fou també professor de lletres i de Gramàtica a Castelló de la Plana. Autor de: *Encheridion verborum* (Sara-gossa, 1603 i València, 1623). (57, pàg. 362)

2.718. **MAÑA i CARBÓ, Joan Bautista.** De la segona meitat del segle XIX. Cultiva l'Homeopatia. Començà a exercir a Tortosa i després es traslladà a València. Traduí, del doctor Tuihill Massy: *Notas prácticas sobre los nuevos remedios americanos y algunos otros medicamentos* (B., 1878) i, de Hale: *Manual de las enfermedades de las mujeres*. Autor de: *La salud de los niños. Manual de higiene de los niños y tratamiento homeopático de las enfermedades de los niños, para uso de las familias* (València, 1876). (129, 1878, pàg. 72)

2.719. **MANASCAL, Onofre.** L'any 1595, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 212)

2.720. **MANAUT, Miquel.** N. a Ainet de Besan (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)

2.721. **MANAUT i TABERNER, Pere.** N. a B., el 18-XII-1859; m. a B., l'any 1921. Cursà Medicina a Barcelona, on es va llicenciar l'any 1880. Cultivà la literatura i la poesia vatalana i va signar alguns treballs amb els pseudònims de «Jordi Muntaner» i «Enric Xarau». Fou metge de la Casa de Lactància i Casa-Bressol i de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Director de l'establiment hidroteràpic Balneari Barcelonès. Membre de l'Institut de Me-

dicina dosimètrica de París. Tenia franques simpaties pel vitalisme mèdic. La seva actitud cívica es distingí per la fidelitat al nacionalisme català. Encara era estudiant, i ja col·laborava a la revista *clopeia*, «Revista de Ciencias Mèdicas», «El Protector de la Infancia», «Revista de Higiene y Policía Sanitaria», «La Salud», «La Publicidad», «La Renaixença», «L'Esquella de la Torratxa», «L'aureneta», «Cu-cut», i d'altres. Fundà i dirigí la «Revista de Higiene» (1883) i fou codirector, amb Amaro Massó, del «Boletín de Medicina y Farmacia», òrgan de l'Acadèmia Mèdico Farmacèutica. Com a portaveu de la Clínica Manaut van sortir els «Arxius de Cirurgia i Malalties Especials de la Dona» (1901). Fou propietari de la revista «La Lanceta» (V. «El Restaurador Farmacèutic, del 15-VI-1887»). Traduí el drama de Dienta *Juan José*, amb el títol de *Pere Anton*. Autor de: *Tradicions de Llívia; El trinxeraire* (1899), i *La misèria* (1912), i les novel·les *Blanca d'Alemanya* i *L'Abim* (B., 1911). Entre la seva producció mèdica cal remarcar: *Estudio general del agua; Influencia de la mujer en la higiene de los pueblos; Higiene del ciudadano* (B., 1881); *Fecundación artificial humana* (1882); *La prostitución. Historia, causas y critica de la misma* (B., 1894); *Higiene de la mujer. Consejos prácticos y advertencias* (B., sense data); *Condiciones higiènicas que han de reunir las Escuelas destinadas a la Primera Enseñanza. Memoria* (B., 1896); *Banyes de mar. Breviari del banyista* (B., 1901); *Formulario médico quirúrgico español, i Estragos del cólera morbo asiático* (B., 1911). (116, pàg. 228/118, III, pàg. 241)

2.722. **MANCA, Benet.** El 13 d'agost de 1748, era examinat per a exercir la cirurgia a Girona, L'any 1782, encara es té constància d'ell. (408, pàg. 32)

2.723. **MANCHA, Nicolau.** Cirurgià de Palafrugell (Baix Empordà) a la primera meitat del segle XVII. (114, pàg. 9)

2.724. **MANDADO, Rupert.** N. a Oriola el 1822; m. a Cardedeu (Vallès Oriental), el 1889. Cursà Medicina a B., Llicenciat l'any 1853 i doctorat el 1869. Metge forense de B. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B. (1871). On consta com «mèdico higienista». Col·laborà a «El Compilador Médico». Va escriure una composició per a piano, amb lletra de Camprodon.

2.725. **MANDRES i TRULLAS, Antoni.** N. a Manresa (Bages), es va graduar, a Cervera, l'any 1787. (241)

- 2.726. **MANDRI, Fr. Antoni.** N. a Calella; m. a Tarragona, el 28-II-1638. A més de metge, fou religiós de l'orde de Sant Agustí, filòsof, jurisconsult i teòleg. Ensenyà a la Universitat de Tarragona. Autor de diverses obres. (57, pàg. 360)
5-XI-1971. Fill de farmacèutic, cursà me-
- 2.727. **MANDRI, Josep.** N. a Mataró (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1772. (241)
- 2.728. **MANDRI i VILA, Francesc.** N. a Figueres (Alt Empordà) 16-II-1883; m. el 5-XI-1971. Fill de farmacèutic, cursà Medicina a B. i es doctorà l'any 1906. Metge de l'Hospital d'Infecciosos de B., exercí la professió durant quinze anys, però després l'abandonà per a dedicar-se a la indústria farmacèutica, propulsant la venda del «Cerebrino Mandri» que havia creat el seu pare. Es llicencià en farmàcia l'any 1922. Fou molts anys membre de la Junta directiva i un dels sostenidors de la Germandat dels sants Cosme i Damià. (53, 1971, num. 11, pàg. 34)
- 2.729. **MANÉ i FENOLLOSA, Francesc Xavier.** N. a B.; m. a Filipines el 1887. Metge de l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Es doctorà amb un treball sobre l'automatisme cerebral, imprès el 1877 a B. Cultivà l'Homeopatia. Morí jove. Col·laborà a «La Independència Mèdica», «Revista de Ciencias Mèdicas» i en els «Archivos de Cirugía». Traduí el llibre, de Binz; *Manual de Terapéutica* (B., 1880), i la novel·la, de Braeckel; *Nora* (B., 1884). (59, II, pàg. 77)
- 2.730. **MANEJAS, Pau.** Membre de Sanitat Militar, a B., en el primer terç del segle XIX. Firmà un dictamen, l'any 1822, en el qual es considerava l'epidèmia de febre groga com a malaltia exòtica i contagiosa.
- 2.731. **MANGUI, Isidre.** N. a Sant Esteve d'En Bas (Garrotxa), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1785. (309)
- 2.732. **MANI, Francesc.** N. a Móra d'Ebre (Ribera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)
- 2.733. **MANQUETA, Joan.** Mestre en Medicina, que exercia, a Lleida, a començaments del segle XV (1407). (256, pàg. 203)
- 2.734. **MANRESA, Joan.** N. a Tarragona, era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1741. (309)
- 2.735. **MANRESA, Josep.** Graduat en Medicina el 1671, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)
- * **MANSO, Antoni de.** — V. **ANTONI de MANSO.**
- 2.736. **MANUBENS, Pere.** Llicenciat en Cirurgia, que va exercir, a B., a les darresries del segle XVIII. El 12 de juny de 1798, va escriure una carta al «Diario de Barcelona», parlant sobre el tractament quirúrgic de la ràbia.
- 2.737. **MANYAC, Vicenç.** N. a Besalú (Garrotxa), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. També graduat a Osca, el 1796. (309)
- 2.738. **MANZANEQUE i MONTES, Manuel.** N. a Villamayor (Cuenca) el 26-V-1850. Cursà Medicina a Madrid, on es llicencià l'any 1872 i es doctorà el 1875. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888. Metge director interí dels banys de Caldes de Boí (1874), de la Garriga (1777) i de Paracuellos de Jiloca (1896). Col·laborà en «El Siglo Médico» i els «Anales de la Sociedad Española de Hidrología Médica». Autor de: *Aguas minerales más convenientes en el tratamiento de la tuberculosis* (1882); *Monografía de las aguas mineromedicinales de la Garriga* (B., 1883); *Los baños termales de la Garriga en las afecciones cutáneas* (B., 1892); *Característica terapéutica y especialización clínica de las aguas termales de la Garriga* (B., 1894). (34, II, pàg. 805/76)
- * **MAQUESA, Joan.** — V. **JOAN MAQUESA.**
- * **MAR, Gerard.** — V. **GERARD MAR.**
- 2.739. **MARC, Baltasar.** A la meitat del segle XVII, era professor de Medicina de l'Estudi General de B. (94, 1962, t. 38, pàg. 389)
- 2.740. **MARC, Bernat.** Cirurgia capítoler, a Girona, al segle XV. (408, pàg. 33)
- 2.741. **MARC DEL CORRAL.** Metge alquimista i astròleg tortosí del segle XIV, que va estar al servei de la Casa reial catalana, del 1365 al 1384. (9, pàg. 8/4, pàg. 270)
- 2.742. **MARCA, Josep.** Metge de Figueres que consta com un dels assistents al curs de frenologia que féu Maria Cubí a aquesta ciutat el juliol de 1844. (420, pàg. 521)

- 2.743. **MARÇAL i BASIL, Josep.** N. a Sant Pere de Torelló (Osona), es va graduar, a Cervera, l'any 1773. (241)
- 2.744. **MARCELI i SIRAROL, Antoni.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749. També graduat a Osca, el 1751. Exercí a B., i s'oposà al grup promotor de la creació de la Reial Acadèmia de Medicina. (309/141, pàg. 15)
- * **MARCET, Tomàs.** — **V. MARQUET, TOMAS.**
- 2.745. **MARCH, Mestre.** Metge jueu de Pere IV. El 26 d'agost de 1356, després d'haver estat presoner dels genovesos en tornar d'un viatge a Sardenya, fou rescanyat per un presoner genovès. (33, pàg. 31/38, pàg. 75)
- 2.746. **MARCH, Pere.** Cirurgià, que, vers l'any 1751, exercia a Reus. (397, pàg. 45)
- 2.747. **MARCH i ANGLADA, Llorenç.** De la segona meitat del segle XIX. Exercí a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà). L'11 d'agost de 1877, va publicar a «La Independència Mèdica» el treball *Del ácido salícilico en algunas enfermedades*. Autor de: *Apuntes para la Topografía y demografía Médica de Espluga de Francolí* (1906), que lliurà a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona.
- * **MARCH ANTONI ROIG.** — **V. ROIG, MARCH ANTONI.**
- 2.748. **MARCH i ESTRADE, Rafael.** N. a Reus, el 1751. Fill del cirurgià reusenc Pere March i germà del també cirurgià Josep March. L'any 1784, era batxiller de Saragossa i fou revalidat pel Protomedicat l'any 1786. (3)
- 2.749. **MARCH i JALPÍ, Joan Pau.** Metge de B. del segle XVII. Inspeccionà la pesta del delta de l'Ebre. Els anys 1643 i 1658, era conseller de l'ajuntament de B. i l'últim any Conseller en Cap. Professor en el Col·legi de Medicina de B., l'any 1651. Professor d'Anatomia i, més tard, de Prima (1660) a l'Estudi General de B. (123, 1914, VII/66, pàg. 195/243, I, pàgs. 166 i 167/396, XVII, pàg. 1)
- 2.750. **MARCH i SALA, Joaquim.** Exercí, a Mataró, a començaments del segle XX. Revisà el manual pràctic, compost per les mestres d'ensenyament domèstic del Casal Mataroní, Teresa Font, Maria Magdalena Cambra i Dolors de Xammar: *Lo cuidado de malalts en lo Casal de la Obra de Mataró* (B., 1915). (77, pàg. 105)
- 2.751. **MARCÓ, Jeroni.** N. a Perelada (Alt Empordà), es llicencià i doctorà en Medicina, l'any 1572, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 199)
- 2.752. **MARCUS i CABOT, Antoni.** Metge mallorquí de les darreries del segle XIX. Autor de: *Absceso en el ano por ingestión de una baquilla de plata* (1896). (20)
- 2.753. **MARÉS, Baptista de.** Francès n. a la Guyana, que, l'1 de novembre de 1645, era autoritzat pel protometge de Catalunya per a aplicar els seus coneixements de l'art químic i espagíric en el tractament de malalties internes i externes. (28, 1973, núm. 24, pàg. 18)
- 2.754. **MARÉS, Joan Pau.** De la primera meitat del segle XVII. Exercí a B. Deixà manuscrita una *Historia Anatómica Humani Corporis partes de uberrime enordans* (sic). Any 1635. (77, pàg. 253)
- 2.755. **MARESC, Joan.** Metge que exercí a Sallent (Bages), cap el 1641. (414, pàg. 414)
- 2.756. **MARESCH, Joan.** L'any 1695, va fer oposicions a una càtedra de l'Estudi General de B. El 1664, era protometge de Catalunya i el 1670, conseller en Cap de l'ajuntament de B. També hem trobat la grafia Marés. (243, I, pàg. 167/66, pàg. 194/28, 1973, V, núm. 24, pàg. 13/396, XVIII, pàg. 249)
- 2.757. **MARESCH, Josep.** El setembre del 1638, era practicant de metge a l'Hospital de la Santa Creu, de B. Exercí, més tard, com a metge a B. (38, pàg. 122/54, pàg. 228)
- 2.758. **MARESCH i BONAPLATA, Ramon.** N. a B., es llicencià el 1891. Autor de *Algunos datos sobre la epidemia de Aransa; Apuntes topográficos de la aldea de Aransa* (1897).
- 2.759. **MARESME, Francesc.** Doctor en Medicina, que, cap al 1686, exercia a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230/396, XV, pàg. 500)
- 2.760. **MARFA, Antoni.** Cirurgi, a Vic, en el primer terç del segle XVII. (211)
- 2.761. **MARGARIT i COLL, Felip.** N. a B. el 26-V-1855; m. el 10-III-1938. Llicenciat el 1877. Fou cap de cirurgia pediàtrica a l'Hospital de la Santa Creu. Participà en els Congressos de Metges de

Llengua Catalana. Desenvolupà una gran activitat dintre la nostra premsa professional. Col·laborà a «La Independencia Médica», on, el 21 d'abril de 1899, hi publicava el treball *Reforma de la educació mèdica en Catalunya*; «Gaceta Médica de Catalunya»; «Gaceta Médica Catalana»; «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona»; «Anales de Medicina», i altres revistes. Autor de: *El agua en relación con las enfermedades infecciosas y medios para desinfectarla* (B., 1887). (77, pàg. 253)

* **MARÍ, Bernat.** — V. **BERNAT MARÍ.**

* **MARÍ, Ramon.** — V. **RAMUNDUS MARINI.**

2.762. **MARIES.** Cirurgià, a Manresa, a la meitat del segle XVI.

(91, pàg. 185)

2.763. **MARIMON, Sebastià.** N. a Reus (Baix Camp), el 1846; m. el 1896. Fou coneixedor de diversos idiomes. Exercí la professió a l'Amèrica Central, on es lliurà a l'estudi de l'arqueologia, el folklore i la lingüística indígena. Passà, més tard, a Sevilla, on investigà a l'Archivo de Indias. Féu una reconstrucció geogràfica de l'itinerari d'Hernán Cortés.

(338, pàg. 28)

2.764. **MARIMON i CARBONELL, Joan.** N. a Puerto Rico el 3-VII-1883; m. a Monçó, el 14-I-1939. Llicenciat a B. l'any 1905 i doctorat a Madrid, amb la tesi: *Estudio quirúrgico de los linfáticos del cuello*. Amplià estudis a Berna (amb T. Kocher) i a Berlín. Metge ajudant del professor Morales Pérez. El 1928, era cirurgià en cap de l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Col·laborà a «Centralblatt für Chirurgia»; «Berliner Klinische Wochenschrift»; «Annals de Medicina»; «Boletín del Hospital del Sagrado Corazón» i a «Clínica y Laboratorio», de Saragossa. (342)

2.765. **MARIMONT, Cristòfol.** N. a l'Hospitalet de Llobregat, es va graduar, a Cervera, l'any 1785. Exercí a B. (241)

2.766. **MARINÉ, Pere.** Cirurgià de la meitat del segle XV. (5, pàg. 136)

2.767. **MARINER, Antoni.** N. a Agramunt (Urgell), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749. (309)

2.768. **MARINER, Francesc.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739. (309)

2.769. **MARINER, Lluís.** N. a Riudecanyes (Baix Camp), es va graduar, a Cer-

vera, l'any 1767. L'any 1783, era nomenat metge de l'Hospital de Tarragona. Doctor en Medicina per Cervera.

(241/113, pàg. 122)

2.770. **MARINER i MIRALLES, Pere.** N. a Riudecanyes (Baix Camp,) era batxiller en Medicina, a Osca l'any 1746. També graduat a Osca, el 1753. (309)

2.771. **MARINI, Pere.** Cirurgià del segle XV. El protocirurgià d'Alfons el Magnànim li donà llicència per a exercir a Nàpols. (4, pàg. 274)

2.772. **MARIOVAL, Joan.** N. a la Pobla d'Agramunt (sic), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)

2.773. **MARLES i DE CUSA, Lluís de.** N. a Valls (Alt Camp), el 15-X-1847. Es doctorà en Medicina. Exercí a Lleida. Col·laborà en «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», on va escriure una sèrie d'articles sobre el pauperisme, dintre la secció «Higiene Social». També col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana» i a «La Lucha», de Girona. Autor de: *Estudio Médico Topográfico de Lérida* (Lleida, 1876); *Estudio médico-topográfico y estadístico de Lérida* (Lleida, 1882); *Memoria sobre el Santo Cristo que se venera en Lérida* (1883); *Plan de reformas de la Casa de Misericordia, de Lleida*; *Topografía médica de Gerona i Los éxtasis de Santa Teresa de Jesús, tal cual ella los describe, no son debidos a una causa natural*. Fou membre corresponent de la Reial Acadèmia de Medicina de B. de la d'Higiene de Madrid. (59, II, pàg. 85)

2.774. **MAROT, Pere.** Des del 1657 al 1659 fou aprenent de cirurgià-barber. El 1660, passà a fadrí menor de l'apotecaria de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Més tard i fins al 1667, en seria fadrí major. (54, pàg. 240)

2.775. **MAROT, Salvador.** De la primera meitat del segle XVII. Era doctor en Medicina. El 25 de setembre de 1638, succeïa a l'Hospital de la Santa Creu, de B. al doctor Agustí Bruno. (54, pàg. 228/396, XIII, pàg. 192)

2.776. **MARQUÈS, Joan.** N. a Palafrugell (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. (309)

2.777. **MARQUÈS, Josep.** N. a Altafulla (Tarragonès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1782. (309)

- 2.778. **MARQUET, Tomàs.** El 1401, era mestre en Medicina i ensenyava a l'Estudi de Medicina de B. (4, pàg. 77)
- 2.779. **MARQUILLAS i NICOLAS, Eugeni.** M. a B. el 22-VII-1885. Havia fet el doctorat. Membre de la Junta de Districte de l'Emancipación Médica, formada a B., el 1855. Col·laborà a «La Botica», on publicà alguns articles sobre la situació professional. També va escriure per a la «Revista de Ciencias Médicas». Autor de la memòria *De la Medicina Natural ¿Las leyes que rigen al hombre son las mismas que las que gobiernan a los demás seres organizados y a la Naturaleza en general?* (1852), on fa una defensa de les tesis materialistes. (59, II, pàg. 87/ 159, pàg. 30)
- 2.780. **MARSAL, Joan.** N. a Prats de Lluçanès (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)
- 2.781. **MARSAL, Joan.** N. a Olot (Garrotxa), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1743. (309)
- 2.782. **MARSAL, Josep.** Cirurgià, a Vic, a la primera meitat del segle XVIII. (3)
- * **MARSALÍ, Antoni.** — V. **MARCELÍ, Antoni.**
- 2.783. **MARSILLACH i LEONART, Joaquim.** N. a B. el 3-III-1859; m. a Caldetes (Maresme), l'11-VIII-1883. Fill del metge Marsillach i Parera. Fou també crític musical. De jove viatjà per Itàlia. Va ésser un dels importadors del nostre país de la música wagneriana, en la qual s'endinsà durant l'estança que féu en un sanatori suís, quan estava malalt del pulmó. Amic personal de Wagner. Col·laborà en el «Diario de Vich»; «El Imparcial»; «La Mañana» (de Madrid); «El Globo»; «La Iberia»; «El Día de Moda»; «La Crónica de la Música i «La Crítica Musical» (de Madrid); «La Renaixensa»; «La Publicidad»; «La Gaceta de Cataluña»; «La Ilustración Artística»; «Arte y Letras»; «La Ilustración Catalana»; «El Coliseo Barcelonés» ... Traduí el «Laoconte», de Lessing. Autor de: *Ricardo Wagner. Ensayo biográfico-crítico* (B., 1878), amb un pròleg de Letamendi; *Contrarréplica a las Observaciones de D. Antonio Fargas y Soler en vindicación de la ópera italiana* (B., 1879); *Parsifal. Peregrinación a la Meca del Porvenir* (B., 1882); *La historia de Lohengrin* (B., 1882) i *Enrique Boito y su Mefistófeles* (Madrid, 1884). (59, II, pàg. 88)
- 2.784. **MARSILLACH i PARERA, Joan.** N. a B., el 22-III-1821; m. el 1896. Llicen-
- ciat, l'any 1851, a Madrid. El 1853, fundà amb Adolf Geli, l'Institut Català de Vacunació, que estava situat a la Rambla de Sant Josep, 25. L'any 1855, era metge, per oposició, de l'Hospital de la Santa Creu. Doctorat, a B., amb la tesi *¿Qué medios deberá aconsejar el médico higienista al Gobierno, para atenuar los funestos efectos ocasionados por la prostitución?* (B., 1869). S'especialitzà en malalties de les vies urinàries, i prodigà els anuncis com a tal, a la premsa. Fou substituït a la càtedra de Fisiologia de la Facultat de Medicina de B. Amb un sentit molt comercial de la professió, establí les consultes mèdiques per correspondència. Per cada carta-consulta, s'havien de pagar prèviament vint-i-cinc pessetes. Col·laborà en «El Compilador Médico» i fundà les revistes «El Relámpago Médico» (1871-1873) i «El Relámpago Farmacéutico» (1871-1873), a base d'extractes de revistes estrangeres. El poc èxit econòmic determinà la seva desaparició. Autor de: *Observaciones sobre el tratamiento de la tisis pulmonar, por medio de los hipofosfitos* (B., 1860), i *Vademécum del practicante. Tratado de Cirugia menor* (B., 1871) (59, II, pàg. 89)
- 2.785. **MARTÍ.** Metge de B. del segle XVI. (38, pàg. 122)
- 2.786. **MARTÍ.** Cirurgià d'Igualada, mort el 12 de juliol de 1589, a conseqüència de la pesta d'aquell any.
- 2.787. **MARTÍ, Andreu.** Barber, que, l'any 1468, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 158)
- 2.788. **MARTÍ, Antoni.** El 18 de novembre de 1729, era practicant segon de metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230)
- 2.789. **MARTÍ, Bartomeu.** L'any 1441, era mestre en Medicina, amb exercici a B. (4, pàg. 177)
- 2.790. **MARTÍ, Bautiste.** N. a Balaguer (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)
- * **MARTÍ, Berenguer.** — V. **BERENGUER MARTÍ.**
- 2.791. **MARTÍ, Eusebi.** De la segona meitat del segle XIX. Quan encara era estudiant, Giné i Partagàs li va encarregar de reclutar estudiants per a formar la Societat d'Emulació per als Estudis Anatómics. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas».

- 2.792. **MARTÍ, Francesc.** Cirurgià de la primera meitat del segle XVIII, que fou regidor de l'ajuntament de la Seu d'Urgell. (276, pàg. 44)
- 2.793. **MARTÍ, Francesc.** Cirurgià de l'Hospital de Vic, a la segona meitat del segle XVIII. (211)
- 2.794. **MARTÍ, Francesc.** Metge cirurgià militar, a B., que, l'any 1812, signà una declaració en la qual es considera «exòtica» i «contagiosa», l'epidèmia de febre groga d'aquell any.
- 2.795. **MARTÍ, Gabriel.** N. a l'Aleixar (Baix Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1762. (241)
- 2.796. **MARTÍ, Gerard.** N. a Teià (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1760. (309)
- 2.797. **MARTÍ, J.** De la segona meitat del segle XIX. L'any 1885, era metge del llatzaret de Vinaixa, durant la pesta d'aquell any. Juntament amb P. Bofill, traduï, d'A. Bouchardot, *Elementos de Química aplicada a las artes, a la industria y a la medicina.*
- 2.798. **MARTÍ, Joan.** El 1648, consta com a metge extern o de «fora casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B. El 1653, n'era degà. Fou jubilat el 1669. Arribà a conseller en cap de B. (54, pàg. 228/243, I, pàg. 167/396, XVI, pàg. 63)
- 2.799. **MARTÍ, Joan.** Cirurgià de les darreries del segle XVII i començament del XVIII. Fou cònsol municipal a la Seu d'Urgell. (276, pàg. 34)
- 2.800. **MARTÍ, Joan Baptista.** Graduat en Medicina, el 1674, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)
- 2.801. **MARTÍ, Joaquim.** De la segona meitat del segle XIX. Autor d'una sèrie de consells pràctics titulats *Higiene de los niños* (B., 1881). (59, II, pàg. 98)
- 2.802. **MARTÍ, Lluís.** Aprenent de Cirurgia al segle XV. (4, pàg. 274)
- 2.803. **MARTÍ, Maties.** N. a Tiurana (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1787. (309)
- 2.804. **MARTÍ (de Vic) Mestre.** Metge que va tractar a l'infant Jaume, comte d'Urgell l'any 1347 i que consta en el Receptari de manresa (fol. 39). (433, pàg. 15)
- 2.805. **MARTÍ, Mestre.** En els primers anys del segle XVI intentà fer-se amb el càrrec de metge a Reus. (64, pàg. 31)
- 2.806. **MARTÍ, Pere.** N. a Moià (Bages) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)
- 2.807. **MARTÍ, Pere.** N. a Esterri d'Aneu (Pallars Sobirà), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)
- 2.808. **MARTÍ, Raimon.** N. a Santa Eulàlia de Riuprimer (Osona), es va graduar, a Cervera, l'any 1786. (241)
- 2.809. **MARTÍ, Ramon.** De la primera meitat del segle XIX. Treballà a Sanitat Militar. D'acord amb el doctor Bahí i Fontseca, el 1822, signà una declaració en la qual es considera que la febre groga era «contagiosa» i «exòtica».
- 2.810. **MARTÍ, Sebastià.** N. a la Seu d'Urgell, es va graduar, a Cervera, l'any 1763. (241)
- 2.811. **MARTÍ, Silvestre.** L'any 1677, ingressà, com a cirurgià, a l'Hospital de Vic. (211)
- 2.812. **MARTÍ, Tomàs.** L'any 1738, era practicant segon de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 231)
- 2.813. **MARTÍ, Tomàs.** N. a Cornellà del Terri (Gironès) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. (309)
- 2.814. **MARTÍ, Vicenç.** A les darreries del segle XIX, exercia l'Homeopatia a Vilanova i la Geltrú. Membre de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B.
- 2.815. **MARTÍ i ARTIGAS, Josep.** A la meitat del segle XIX era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació. Dirigi un centre d'Assistència Mèdica Permanent, on es feia tractament homeopàtic o allopàtic, al gust del client.
- 2.816. **MARTÍ i AUDET, Pere.** N. a Puigcerdà. De la segona meitat del segle XIX. Va fer el doctorat amb la tesi *Etude de l'action de la pilocarpine sur la contractilité utérine* (Paris, 1879). (221, pàg. 319)
- 2.817. **MARTÍ BALAGUER, Joan.** Cirurgià-barber, que, l'any 1462, exercia a Girona, havent assistit al rei Ferran el Catòlic. (405, pàg. 57/408, pàg. 33)
- 2.818. **MARTÍ i BUIXADERA, Francesc.** N. a la Seu d'Urgell (Urgellet), es va graduar, a Cervera, l'any 1792. (241)

2.819. MARTÍ DE CALÇARROJA. Metge de Jaume II. (37, pàg. 4)

2.820. MARTÍ DE MONTUFAR, Cristòfol. N. a B., el 1758; m. a Buenos Aires, el 2-VI-1842. Un cop llicenciat, s'instal·là a Montevideo, on fou designat protomèdic per Miquel Gorman. A les darreries del 1803 era professor d'Anatomia a Buenos Aires. Membre del tribunal del Protomèdicat de Buenos Aires (1815). Féu un treball sobre la ràbia. (403)

2.821. MARTÍ DE REVERT, G. De la segona meitat del segle XIX. Autor de: *La Higiene de la primera infancia. Ciencia para las madres* (Vic, 1892). (76, pàg. 171)

2.822. MARTÍ DE RIGIA. Cirurgia, que va morir a Igualada, el 12 de juliol de juliol de 1589, a conseqüència de l'epidèmia de pesta. (340)

2.823. MARTÍ I CAMPANA, Gabriel. N. a B., el 1896; m. el 26-VI-1970. Metge de l'hospital de Sant Pau, en els serveis dels doctors Pere i Francesc Esquerdo i, des de l'any 1941, del servei d'aparell respiratori, amb els doctors Rosal i Pursell i del qual arribà a ésser segon cap. Fou membre de l'American College of Chest Physicians i de l'associació de Tisiologia de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, en les tasques de la qual participà activament. Autor de més d'una vintena de treballs. (53, 1970, num. 46, i num. 48)

2.824. MARTÍ I FECED, Josep. Aliaga (Terol), el 1890; m. a Tolosa de Llenguado, el 20-IV-1963. Germà de Carles, també metge, que fou conseller de la Generalitat (1936) Especialitzat en pediatria. Soci fundador de la Creu Roja de B. Durant la guerra fou general de la Creu Roja. A l'exili fundà la Creu Roja de la República espanyola, com a obra d'ajut als exiliats. Membre fundador del Partit Federal de la segona República. (249)

2.825. MARTÍ I FLORES, Marià. A la meitat del segle XIX era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació. Autor d'una *Historia del cólera-morbo del regimiento de infanteria de Gerona, padecido en Barcelona y Montjuich, durante los meses de julio y agosto de 1855, seguida de reflexiones sobre la etiología, patología, higiene y terapéutica, correspondiente a la misma enfermedad.* (59, II, pàg. 104)

2.826. MARTÍ I GRANELL, Antoni. N. a Valls (Alt Camp), el 28-VI-1906; m. l'1-VII-1972. Llicenciat a B. l'any 1928 i doctorat

a Madrid el 1932, amb una tesi sobre «*El metabolismo basal en las dermatosis*». Neuropsiquiatre, fou professor ajudant de les càtedres d'Anatomia Topogràfica i Medicina Legal. Fou cap de Clínica de l'Institut Frenopàtic. Dedicà una gran part de la seva activitat a l'Institut Mèdic-Farmacèutic, del qual fou secretari i president. S'interessà per les plantes tòxiques, de les quals recollí una considerable iconografia. Autor de dues monografies sobre *Las toxicomanias y Lobotomia frontal.* (53, XI, 1972/293, pàg. 361)

2.827. MARTÍ I IBÁÑEZ, Fel·lix. N. a Cartagena, el 1910; m. a Nova York, el 1972. Cursà Medicina a B. i es doctorà a Madrid. A partir del setembre del 1936, i, com a comissari de Sanitat de la Generalitat, promogué el decret de legalització de l'avortament (XII-1936), i volgué crear un Institut de Ciències Sexuals. L'1 de juliol de 1937 dimiti del càrrec de director general de Sanitat i Assistència Social, i fou substituït per Joan Sauret i Garcia. El 1937 mateix, era nomenat sots-secretari de Sanitat pel govern de la República. Representant espanyol, l'any 1938, al Congrés Mundial de la Pau, a Ginebra. Redactor de diverses revistes anarquistes i, especialment, fou el responsable del consultori mèdic d'*Estudios*, de València, des de l'any 1935. Després del 1939, residí a Nova York, on va fundar la M. D. Publications Inc. (1950), empresa mare d'una sèrie de prestigioses publicacions mèdiques (Antibiotics and Chemotherapy, Antibiotic Medicine i M. D.). L'any 1937 dirigia la revista «Sias-Sanitat i Assistència Social», el primer número de la qual sortí el gener d'aquell mateix any. Col·laborà a «Higia»; «Medical Woman's Journal»; «Archivos Iberoamericanos de Historia de la Medicina»; «MD Medical News magazine», i altres revistes. Autor de: *Historia de la Psicología; Higiene sexual; El sentido de la vida; la novella Yo rebelde; Ensayos sobre el amor* (1937); *Diez meses de sanidad y asistencia social* (1937); *Psicoanálisis de la revolución social española* (1937); *Lo que no dije en la entrevista consigo mismo; Ariel; Bajo el signo del angel; La flecha de cristal* i la col·lecció *Centauró*. A Nova York, va dirigir el Departament d'Història de la Medicina, del New York Medical College.

2.828. MARTÍ I JULIA, Domènec. N. a B. l'1-VI-1861; m. a B., el 20-VI-1917. Cursà els primers estudis i Medicina a B. Llicenciat a Barcelona el 1880. L'any 1880, era cofundador i president de la Joventut Federalista de B., a la qual va donar un ac-

centuat caràcter nacionalista (hi adoptà —entre altres decisions— la llengua catalana com a oficial a l'entitat). Després anà al servei militar; de primer, a Tarragona i després, a Melilla. A vint-i-cinc anys, entrà a l'Institut Frenopàtic de les Corts de Sarrià, que dirigí des de l'any 1909 fins al 1915, havent succeït a Lluís Dolsa. Allí, hi passà uns trenta anys. Des del 1896 fou un dels més significatius membres del nacionalisme català. A precés del seu amic i company Josep Maria Roca, l'any 1897, va ingressar a la Unió Catalanista, dintre la qual figurà en el sector radical. Des de l'any 1903 fins al 1906, en fou president. L'any 1903, li van confiar la ponència *Organització de la Universitat catalana*, en el I Congrés Universitari Català. Cap a l'any 1916, promogué la transformació de la Unió Catalanista en una força orientada envers el socialisme internacional, però no reeixí en el seu pla. Presidí la Societat Catalana de Psiquiatria i Neurologia. Per encàrrec de la Mancomunitat, laborà el projecte del Servei d'Alienats de Catalunya. Mantingué sempre una vida austera, posada al servei del poble català. Sobre l'acció pública de Martí i Julià posem alguns testimonis: Rovira i Virgili: «Ell va copsar la unitat essencial del nacionalisme i l'obrerisme»; Serra i Moret: «Socialista i nacionalista»; Manuel Juliachs: «Va agermanar, per primera volta, dins el nostre poble, les aspiracions del nacionalisme català amb els clams del socialisme internacionalista»; de «Ressorgiment», de Buenos Aires: «Apòstol de les reivindicacions de Catalunya»; de Pla i Armengol: «Incorporà les reivindicacions del socialisme internacional a les nostres reivindicacions nacionals», i, per últim, de Roell i Vila: «Arribà al Socialisme com una conseqüència natural i lògica de la idea mare del Nacionalisme» (vegeu: «Annals de Medicina», 1918, pàg. 25, cobertes). Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas», «Revista Frenopática Española», «Gaceta Sanitaria de Barcelona», «Annals de Medicina», «Anales de la Sociedad de Neurología y Psiquiatria», «La Renaixença», que dirigí els anys 1904 i 1905, «La Pàtria», «La Nació», «Joven-tut», «La Tralla», «Catalunya», «El Poble Català» i altres periòdics. Autor de: *Estat actual de la política catalana. Orientació a seguir* (B., 1910); *Estudis de Psiquiatria General; Nacionalisme* (B., sense data); *Per Catalunya. Articles* (B., 1913), i *Per l'escola biològica catalana*, format per un recull dels seus articles. Sobre aquesta figura vegeu: «Serra d'Or», agost del 1967 i novembre del 1976; «L'Avenç», núm. 4,

juliol-agost del 1977, i «La Medicina Catalana», 1934 (I), pàg. 541.

(118, III, pàg. 302)

2.829. **MARTÍ i VENDRELL, Antoni**. N. a Canet de Mar (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1750. (309)

2.830. **MARTÍ i VINTRÓ, Josep**. Batxiller en medicina que consta assistí als cursos de frenologia que féu Marià Cubí a B. l'abril de 1843. (420, pàg. 501)

2.831. **MARTÍN i CASTELLS, Pere**. Barber, que, l'any 1712, era membre del Consell de Cent, de B.

(396, XXVIII, pàg. 108)

2.832. **MARTÍN i MONTELLA, A. Avel·lí**. N. a B. i llicenciat l'any 1886 (V. «Gaceta Médica Catalana». 1908, pàg. 41). L'any 1908, era director del Dispensari Municipal de malalties de la gola, nas i orella, inaugurat aquest any a B. Redactor del «Boletín del Ateneo de Alumnos Inter-nos de la Facultad de Medicina de Barcelona». Dirigí la publicació «Revista Barcelonesa de Enfermedades de Oído, Garganta y Nariz» (1905). En col·laboració amb Riera i Villaret, va escriure: *Primeros focos de la epidemia cólica de 1890* (B., 1890). Autor de: *El trabajo de los niños sordo-mudos debe ser la educación* (B., 1889); *La Fetidez de aliento de origen nasal. Ozena verdadero (rinitis atrofica fé-tida). Cuatro palabras. Concepto general de esta enfermedad. Anatomía y Fisiología patológicas. Sintomatología. Diagnóstico y Pronóstico. Tratamiento. El masaje vibratorio como medio curativo del ozena* (B., 1894), i *El Dispensario municipal oto-rinolarinológico de Barcelona* (B., 1908). (76, pàgs. 91 i 161)

2.833. **MARTÍNEZ, Antoni**. N. a Agramunt (Urgell), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1744. També graduat a Osca, el 1749. Exercí, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (309)

* **MARTÍNEZ BALLESPÍ, Josep**. — **V. VALLESPÍ, Josep**.

2.834. **MARTÍNEZ, Francesc**. L'any 1888, dirigia la revista quinzenal «El Curandero por la Medicina Natural».

2.835. **MARTÍNEZ, Joan**. En un document de l'any 1535, consta com a queixaler (dentista). (68, pàg. 293)

2.836. **MARTÍNEZ, Josep**. L'any 1631, exercia la Cirurgia a l'Hospital de Sant Llützer, de Terrasa.

* **MARTÍNEZ i BALLESPÍ, Josep**. — **V. VALLESPÍ, Josep**.

2.837. **MARÍNEZ i BORSO, Joaquim.** N. a València el 3-I-1896; m. a B. el 20-XII-1967. Estudià medicina a València. L'any 1923 guanyà una plaça de Sanitat Exterior al port de B. Fou inspector de la Seguretat Social i Cap provincial de Sanitat de B. del 1956 al 1963. Autor, en col·laboració, de la ponència sobre esqemes sanitaris assistencials a grans nuclis de població de la Cinquena reunió de sanitaris espanyols (1958).

(53, 1968, núm. 37, pàg. 80)

2.838. **MARTÍNEZ i GARCIA, Pere.** N. a B., el 27-VI-1897; m. el 17-XII-1971. Cursà Medicina a B. on es va llicenciar, l'any 1920. Fins el 1922 va col·laborar amb el doctor Gallart Mones. Professor auxiliar a la càtedra de Pediatria de Barcelona. L'any 1921, va guanyar, per oposició, la plaça de director del Servei de Malalties de la Infància de l'Hospital de la Santa Creu. L'any 1932, era catedràtic numerat de la Facultat de Medicina de Salamanca. Passà després a la Universitat Autònoma, i fou separat de la docència després de la guerra civil. S'incorporà al cap d'un temps a la càtedra de Pediatria de Cadis, però els seus enemics, impediren el seu trasllat a B. Posteriorment, la Universitat de Navarra sol·licità els seus serveis. Ingressà, l'any 1970, a la Reial Acadèmia de Medicina, amb el discurs *Pediatria y Pedagogia*. Cofundador de «Revista Médica de Barcelona» (1924-1936). Participà en els Congressos de Metges de llengua Catalana.

(342)

2.839. **MARTÍNEZ i LIEDO, Francesc.** L'any 1780 ingressà com a professor en el Reial Col·legi de Cirurgia de Cadis. Per R. O. del 5 de maig de 1790, en jubilar-se Llorenç Roland de director del Reial Col·legi de Cirurgia de B., el substituï. Fou també cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu. Autor de: *Libro del Inventario de este Real Colegio de Cirugia de Barcelona, de los enseres propios de el, que encontró D. Francisco Martínez* (1790). que es conserva en els Arxius Històrics de la Biblioteca de la Universitat de B.

2.840. **MARTÍNEZ i SOSTRE, Miquel.** M. el 26-V-1967. L'any 1965, l'Acadèmia de Medicina de B. li premià una *Topografia Médica de Lérida*. Exercí a Gazteiz (Vitòria).

(26, 1969, núm. 211)

2.841. **MARTÍNEZ i TORNER, Constantí.** N. a B., el 10-VII-1824; m. l'1-V-1878. Malgrat que el seu pare era oficial de l'exèrcit, matat pels carlins, els parents de Martínez i Torner tenien un lloc elevat a la cort carlina. Estudià a l'Institut Barce-

lonès i, a setze anys, regentava la càtedra de Gramàtica del mateix centre. Llicenciat el 1848, exercí a B. El 1854, va fer oposicions per a metge de la Casa Provincial de Maternitat i Exposits. Del 1861 al 1863, exercí a Gelida, i tornà a B. aquest últim any. El 1866, era subdelegat del districte dels Afores i el 1867, metge-forense del mateix districte. Es va doctorar el 1869. Soci de l'Acadèmia de Medicina i de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya.

(«Anales de la Academia y Laboratorio de Ciencias Médicas de Cataluña», 1878, pàg. 65).

2.842. **MARTÍNEZ VALDERDE, Joaquim.** N. a B.; m. el 10-VII-1902. Llicenciat el 1882, assistia a les conferències que donava Giné i Partagàs sobre Higiene mental. El 1883, es va doctorar a Madrid i participà en el Certamen Frenopàtic organitzat per Giné. Fou metge intern del Manicomí de Nova Betlem. El 1885, era metge del manicomí de Sant Boi a proposta de Galceran, que n'era el director. El 1893 era metge municipal supernumerari de B. Essent subdirector del manicomí de Sant Boi, juntament amb Galceran presentà la dimissió el 1895. Col·laborà en el «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona»; «Boletín del Manicomio de San Baudilio», «La Independencia Médica» i «La Enciclopedia». Autor de: *Guía del diagnóstico de las enfermedades mentales, con nociones sobre la terapéutica de la Ontología y la Medicina Legal Frenopática* (B., 1900). Va morir prematurament.

(«Revista Frenopática Española», 1911, pàg. 396/«Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1902, pàg. 299)

2.843. **MARTÍNEZ VARGAS, Andreu.** N. a Barbastro, el 27-X-1861; m. a B., el 26-VII-1948. Cosí del polític Joaquim Costa Martínez. Cursà Medicina a Saragossa. L'any 1884, ingressà en el Cos Mèdic de Beneficència de Madrid. Un any després, va obtenir una beca per anar als Estats Units, on s'especialitzà en Pediatria, juntament amb Jacobi. Posteriorment, passà a Mèxic i a Cuba. L'any 1888, obtingué la càtedra de Malalties de la Infància de Granada, i passà el 1892 a la de B. Quan arribà a B., la idea inicial de Giné i Partagàs de construir un nou Hospital Clínic i una nova Facultat era molt madura. Per això, les relacions entre la Facultat vella i l'Hospital de la Santa Creu no eren bones. L'administració de l'hospital, en-

tre altres gestos de mal humor, negà els seus exòsits i els infants de les sales de Sant Quintí i Sant Narcís al nou catedràtic Martínez Vargas. Aquesta negativa fou aprofitada pels qui propugnaven la necessitat de construir una nova Facultat i un nou Hospital independent de les velleïtats d'una administració no mèdica, amb sorolloses protestes. L'any 1888, Martínez Vargas va assistir com a delegat oficial al I Congrés Internacional de la Tuberculosi, i el 1894, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B. amb el discurs *Concepto y tratamiento moderno de las diarreas infantiles* (B., 1894). Propagà l'ús del sèrum antidiftèric. L'any 1912 es fundà la Societat Espanyola de Pediatria, de la qual fou president. Va esser degà de la Facultat i rector de la Universitat de B. Quan la guerra marxà a Pamplona, on exercí a l'Hospital Militar. En acabar aquesta guerra, retornà a B., on dirigí l'Hospital de la Creu Roja. Llegí un discurs en català en el III Congrés de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana»; «Archivos de Ginecopatía, Obstetricia y Pediatría»; «La Enciclopedia»; «El Eco de la Práctica»; «La Ciencia Moderna», de Madrid; «Boletín de la Academia de Higiene»; «El Eco de las Matronas»; «La Unión Médica», de Lleida; «Boletín Oficial del Colegio de Médicos de Barcelona»... Va fundar i dirigir la revista «La Medicina de los Niños» (1900-1936). Traduí de Comby: *Tratado de las Enfermedades de la Infancia*. Autor de: *Parálisis facial derecha producida por un tubérculo cerebral; Poliartrosis deformante, simétrica y centrípeta en un niño; Cálculo vesical adherente en un niño* (B., 1891), amb el pseudònim «F. Zenitram»: *Ensayo de nuevas teorías fisiológicas. Breve discusión y crítica de la función asimilatríz* (B., 1892); *Dos ataques de difteria grave en una niña, con intervalo de 15 meses, Sueroterapia en ambas. Muerte; Enfermedades de los niños* (B., 1898); *Resultados positivos del suero antidiftérico* (B., 1898); *Monografías presentadas al Congreso Médico Internacional XII (Moscou, 19 a 26 de agosto de 1897)* (B., 1898); *La Doctrina Clínica de la difteria, definida por los médicos españoles de los siglos XVI y XVII* (B., 1899); *Medicamentos inconvenientes en las pulmonías de los niños* (B., 1901); *Deberes benéficos de Barcelona* (B., 1904); *Botiquín escolar* (B., 1905); *Littérature concernant l'Higiène Scolaire perue en Espagne pendant les années 1904 et 1905* (Leipzig, 1906); *Miositis agudas* (B., 1907); *Deberes sociales del médico contemporáneo* (B., 1909); *Tratamiento de la fiebre*

tifoidea con el suero (B., 1910); *Concepto de las meningitis no fímicas* (B., 1911); *Código de la madre* (B., 1914); *Primer Congreso Español de Pediatría, celebrado en Palma de Mallorca del 19 al 25 de abril de 1914, bajo el alto Patronato de S. M. el Rey D. Alfonso XIII. Conclusiones* (B., 1914) (aquest Congrés fou presidit per Martínez Vargas, i el secretari general fou el doctor Antoni Alorda); *La tos ferina curada por la microbina autógena* (Madrid, 1915); *Nueva significación del grito en los niños de pecho* (Madrid, 1915); *Origen urinario de algunas fiebres supuestas intestinales* (Madrid, 1915); *Tratado de Pediatría* (B., 1915); *El Instituto Nipiológico de Barbastro* (B., 1916); *En defensa de la Raza* (B., 1918); *Mi visita al frente francés* (B., 1919); *La salud del Niño* (B., 1927); *El problema infantil en nuestros días; Enfermedades del niño recién nacido* (B., 1941); *Matrología y Puericultura* (B., 1943); *Las Distrofias del lactante* (B., 1944), i *Tratado enciclopédico de Pediatría* (B., 1946). (430)

2.844. **MARTIR, Pere.** Metge, a la Selva del Camp i a Reus, a començaments del segle XVI. Possiblement procedia de Puigcerdà. També va estar encarregat de les escoles. (64, pàg. 29)

2.845. **MARTORELL, Jacint.** N. a les Borges del Camp (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. (309)

2.846. **MARTORELL, Joan.** A la meitat del segle XIX, era soci-numericari de l'Acadèmia Quirúrgica Mallorquina. Autor del *Discurso pronunciado (...), en la sesión del segundo Aniversario de la Academia Quirúrgica Mallorquina* (Madrid, 1894). (50, VIII, pàg. 319)

2.847. **MARTORELL, Pere.** L'Any 1757 era cirurgià major de l'Hospital de Tarragona. (113, pàg. 123)

2.848. **MARTORELL i OLIVERAS, Guillel.** N. a B. el 1940; m. a Sitges el 1968. Fill de metge, estudià la carrera a B. Amplià estudis a Londres, Dublín i Nova York. Es doctorà amb la tesi *Flebografia transuterina*. Redactor de la revista «Angiologia» fou cap agregat de Cirurgia Vasculat a l'Institut Policlínic. Morí d'accident de cotxe. (53, 1968, núm. 39, pàg. 87)

2.849. **MARTRAS.** Metge barceloní de les darreries del segle XVIII. Participà a la creació de l'Acadèmia de Medicina. (141, pàg. 15)

2.850. **MARTRUS.** Poc temps abans de la Revolució del 1868, era subinspector en cap de Sanitat Militar a Catalunya. Re-

dactor de la revista «El Compilador Médico».

2.851. MARTURIA, Esteve. L'any 1780, era practicant major a l'Hospital de la Santa Creu, de B., i el 1799, era catedràtic d'Anatomia (54, pàg. 247) al Reial Col·legi de Cirurgia de B. Més tard ho fou en el Reial Col·legi Sant Carles de Madrid. Autor dels treballs: *Concepción en la tuba falopiana izquierda* (1796); *Parto con rotura de utero* (1797); *Discurso Fisiológico o Tratado de las Cosas naturales que entran en la composición del Hombre* (B., 1797); *De Preñez sin intromisión del viril en la vagina* (1798); *Parto que dio un feto de extraordinaria conformación* (1799); *Almorrana muy voluminosa* (1800); *Disertación sobre el uso de la vacuna* (1801); *Herida de vientre con rotura y salida considerable de intestino* (1803), i *Sobre el uso de algunos alimentos* (1804). (179/124, pàg. 11)

2.852. MARTY, Tomàs. N. a Tossa de Mar (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739.

2.853. MARULL, Joan. N. a Caçà de la Selva (Gironès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. (309)

2.854. MARUNT. Cirurgia, que exercia, a Girona, a les darreries del segle xv. (408, pèg. 33)

2.855. MARUNY, Josep. N. a Vall-llobrega (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. També graduat, a Osca, el 1802. (309)

2.856. MAS, Antoni de. Cirurgia barceloní, que, l'any 1400, consta com a alcalde-examinador de cirurgians del Regne de Castella. L'any 1414, amb la nova dinastia dels Trastàmara, passà a ésser cirurgia del rei d'Aragó.

(4, pàg. 169/5, pàg. 139)

* **MAS, Bernat. — V. BERNAT MAS.**

2.857. MAS, Bernat. Metge del segle xvii, natural de Manresa i ciutadà de B. Autor de: *Pronòstich Natural y Discurs del Cometa y Palma Nubile* (B., 1618), i *Orde breu, y regiment molt útil, y profitós pera preservar y Curar de Peste* (B., 1625). Possiblement, és el mateix que, ja doctorat, fou metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. des del 5 de desembre de 1650.

(50, VIII, pàg. 326/77, pàg. 260/54, pàg. 229/41, V, pàg. 77-78/60, II, pàg. 346)

2.858. MAS, Claudi. Els anys 1566 i 1567, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B.

(66, pàg. 212)

2.859. MAS, Francesc. Metge, que, l'any 1673, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 168)

2.860. MAS, Jeroni. Metge pràctic barceloní de les darreries del segle xviii. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina, malgrat haver-se oposat a la seva creació. (141, pàg. 15)

2.861. MAS, Joan. N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

2.862. MAS, Joan. N. a Montagut de Fluvià (Garrotxa), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)

2.863. MAS, Joan Baptista. N. a Esporles (Mallorca). De la meitat del segle xviii. Exercí a l'Hospital General de Ciutat de Mallorca. Catedràtic d'Anatomia en el Col·legi mallorquí i un dels fundadors, l'any 1789, de l'Acadèmia Médico-Pràctica balear. Autor de: *Quaestio medico-practica an presentes propositiones, quas perillustre ac sapientissimum medicinae majoricence collegium, tamquam salutis publicae infensas declaravit, citra agrotantium detrimentum possint permitti* (Palma, 1742); *Anathomiae corporis humani tractatus celeberrimum medicorum et anathomiorum observonibus desumptus et delineatus a magnifico domino. Doctore Joanne Baptista Mas, anath. cathedratico* (1750); *Tractatus de phisica; Phisbiologia Universae Medicinae theoriae; Pathologiae tractatus, i Capita selecta exterapeutica.* (10, I, pàg. 473)

2.864. MAS, Josep. N. a Llagostera (Gironès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)

2.865. MAS, M. A les darreries del segle xix, com a membre de la Clínica Ginecològica del doctor Queraltó, fou redactor de la primera revista mèdica catalana «La Gynecologia Catalana» (1898).

2.866. MAS, Pere. N. a Valls (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

2.867. MAS i ALEMANY, Josep. Veterinari i inspector municipal. L'any 1927 ingressà a la Reial Acadèmia de medicina de B., amb un discurs sobre *Sueros y vacunas en medicina veterinaria*, que fou contestat pel doctor Pere Nubiola. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de *Medidas que deben tomar los municipios para evitar el*

contagio de la tuberculosis. Morí el 14 de juliol de 1939.

2.868. MAS i CASAMADA, Joan. De la meitat del segle XX. Autor de: *La dilatación operatoria de la hileria genital en Obstetricia* (Girona, 1951), i *Casa breçol de Palafrugell*. (77, pàg. 260)

* **MAS i NOVELL, Jeroni.** — **V. MAS-NOVELL, Jeroni.**

2.869. MAS i ORTIGA, Pompeu. Metge homeòpata del primer terç del segle XX. Exercí a Tacoronte (Canàries) i, a partir del 1919, a B. Membre de l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica, col·laborà a la «Revista de Homeopatia Práctica». (74, pàg. 56)

2.870. MAS i RIBÉ, Salvador. N. a B. el 1775; m. el 7-I-1848. Féu estudis a Cervera. Es doctorà en Medicina, a la Universitat d'Osca, l'any 1796. Metge de l'exèrcit i soci numerari de l'Acadèmia de Medicina de B. En finir el Trienni Constitucional, cessà en el seu càrrec de metge de l'Hospital Militar de B., i en fou destituït el 1828. El 1837, també exercí en els hospitals militars de Tarragona i de Tortosa. Soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació. El 2 de gener de 1837, va fer un discurs sobre la necessitat que té la societat d'acadèmies mèdiques. Autor d'unes observacions sobre les aventatges de l'ús del Crispinell i d'una memòria sobre les febres intermitents que regnaven al Brasil, que fou premiada per l'Acadèmia de Medicina de Rio de Janeiro. (59, II, pàg. 119)

2.871. MAS i SALOM, Francesc. N. a Sant Pere de Torelló (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1790. (309)

2.872. MAS i SOLER, Miquel. De la segona meitat del segle XIX. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, amb el treball *La nefrectomia en Valencia. Contribución al estudio de esta operación*. (77, pàg. 260)

2.873. MAS i VIDAL, Jeroni. N. a B., es va graduar en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

* **MASCALL DE CALLER, Arnau.** — **V. ARNAU MASCALL.**

2.874. MASCARELL, Guillem. N. a Lleida. Féu els estudis a la Facultat de Medicina de Lleida, en la qual es graduà i en fou lector. El 20 de febrer de 1472, consta com a «mestre lgent ordinariament la

segona cadira (càtedra) de Medecina». Contemporari del mestre Felip Soldevila. El 22 de novembre de 1477, era designat metge de capçalera del Cabilde Catedral. Bon manipulador de drogues i espècies. El 1490, encara era catedràtic en aquella Facultat. (6, pàg. 424)

2.875. MASCARELL, Onofre. N. a Lleida, era fill de Guillem Mascarell. Mestre de Medicina, cap al 1512, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 35)

2.876. MASCARÓ, Benet. Fill del cirurgià Miquel Mascaró, exercí la Cirurgia a Caça de la Selva (Gironès), en el segle XVIII. (164, pàg. 8)

2.877. MASCARÓ, Joan Baptista. Fill del metge Francesc Mascaró, va ésser, a la meitat del segle XIX, el primer metge del bei de Tunísia. (164, pàg. 8)

2.878. MASCARÓ, Joaquim. N. a Marmel·là —el Montmell— (Baix Penedès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1766. (309)

2.879. MASCARÓ, Josep. N. a Perpinyà, consta com a doctor en Medicina l'any 1568. (66, pàg. 198)

2.880. MASCARÓ, Josep. N. a Caça de la Selva (Gironès), el 1742; m. a Argelaguer (Garrotxa) Fill del cirurgià Miquel Mascaró, exercí la Cirurgia a Camprodon i a Argelaguer, fins al començament del segle XIX. (393/164, pàg. 8)

2.881. MASCARÓ, Miquel. N. a Vilobí d'Onyar (Selva); m. a Caça de la Selva (Gironès), el 15-IV-1766. Fill de Salvi Mascaró, va exercir a Caça de la Selva, la Cirurgia. (393/164, pàg. 7)

2.882. MASCARÓ, Miquel. Fill del cirurgià del mateix nom, exercí la Cirurgia en el Cos de Carrabiners Reials i, després, a l'Hospital Reial de Viana, a Pamplona, a les darreries del segle XVIII, on va ser cirurgià en cap. Morí al començament del segle XIX. (164, pàg. 8)

2.883. MASCARÓ, Plàcid. N. a la Bleda (Alt Penedès), es va graduar, a Cervera, l'any 1778. (241)

2.884. MASCARÓ, Salvi. Cirurgià que exercí a Vilobí d'Onyar (Selva) i que va morir el 28 de febrer de 1712. (393)

2.885. MASCARÓ i CAPELLA, Josep. N. a B., el 28-XII-1838; m. a B., el 26-X-1905.

Fill del metge Josep Mascaró i Cros i fill polític del també metge Isern i Llosetles (V: «Revista de Ciencias Médicas», 1878, pàg. 238). Cursà Medicina a B. Llicenciat l'any 1860 i doctorat l'any següent amb la tesi *Principales variaciones que el tratamiento de las enfermedades impone la edad, el sexo, posición social, educación y hábitos de los enfermos* (Madrid, 1861). Professor ajudant de la càtedra d'Obstetricia. Féu un viatge per Europa i, al seu retorn, era nomenat inspector general de Sanitat de B. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina, de B., des de l'any 1887, amb un discurs sobre *Contribución al estudio de la eclampsia puerperal*, que fou contestat pel doctor Roig i Bofill. i president de l'Ateneu Barcelonès (1894-1895). Juntament amb Robert, Comenge i Giralt, fundà l'Acadèmia Mèdica Municipal, de B., Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888. Partidari de l'obligatorietat de la col·legiació mèdica. En una ocasió, en desbridar un abscess de mama, s'esquixà els ulls de pus, que li va produir un leucoma bilateral, que li va reduir enormement la seva capacitat visual. Dirigí l'Amfiteatre Anatòmic de la Facultat de Medicina. Membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i «La Gaceta Sanitaria de Barcelona». Autor de: *Lecciones de Obstetricia*; del discurs inaugural de curs a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques: *Las nodrizas en relación con la mortalidad de la primera infancia* (B., 1887); *Tratamiento de la eclampsia*, en el volum *Congreso de Ciencias Médicas* (B., 1888, pàgs. 823-829); *Discurso en el Ateneo Barcelonès* (B., 1894); *Recuerdo necrológico del Dr. D. Juan Soler y Buscalla* (B., 1898), i *Divorcio de la Medicina y el Estado, sus causas y remedios* (B., 1899).

2.886. **MASCARÓ i CASTANYER, Josep Maria.** N. a Banyoles (Gironès) el 1869; m. a Banyoles, el 1916. Fill de metge. Féu els primers estudis a Olot i Medicina a B. Doctorat el 1892. Dos anys després, ingressà, per oposició en el cos de metges de banys. Des d'aleshores dirigí el balneari de Banyoles i, temporalment, els de Santa Coloma de Farners, vall de Ribes i Sant Hilari Sacalm. En el curs 1913-1914, fou professor de Fisiologia a l'Escola Normal de Mestresses de Girona. Participà en els primers Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de: *Las hermanas de la caridad y las enfermas laicas* (1893); *Patogenia y diagnóstico de la diabetes sacarina* (Girona, 1898); amb la qual féu la tesi doctoral; *Los dispépticos erroneamente considerados como tuberculosos* (Gi-

rona, 1911); *Higiene de las aguas de Mesa* (Girona, 1914), i *Topografía médica de Bañolas* (Girona, 1914).

(118, III, pàg. 320)

2.887. **MASCARÓ i COS, Anicet.** Lledó (Alt Empordà), el 17-V-1842; m. a Lisboa, el 1906. Fill del Cirurgià Silvestre Mascaró i Cros. Cursà Medicina a B. (1857-1864). Criticà durament la docència que es donava a la Facultat i fou objecte d'un consell disciplinari. La intervenció de Pascual Madoz impedí que fos expulsat. Més tard, va ser secretari de l'Institut Mèdic de B. El 10 de desembre de 1866, pronunciat una conferència en presentar un aparell inventat per ell anomenat Fuente catalíquidos (V. «El Compilador Médico», núm. 37, i «El Principado», del 7-VIII-1867). Cultivà especialment l'oftalmologia i amplià estudis a París i a Berlín. Assistí a malalts a València, on fou elogiat per Joan Bautista Peset (V. «La Fraternidad», del 8-X-1867), a Sevilla (V. «La Revolución Española», del 18-V-1869 i «El Porvenir», del 22-IX-1869), a les Canàries (V. «El Eco de España», de Madrid, del 31-VIII-1870), on féu amistat amb el doctor Eduardo Domínguez, i a l'illa de Madeira (V. «A voz do Povo», del 17-XI-1870) i a Lisboa, on la seva tasca pràctica suscità vives discussions entre els seus partidaris i els seus enemics. Fou cantat en el fado:

*Os medicos andam em fofas
Nem un contente esta só,
por causa do grande homem
meu bon doutor Mascaró.*

Però la convalidació d'estudis que havia sol·licitat, no li arribà, malgrat que el Govern portuguès tolerà el seu exercici professional. A Lisboa fundà el seu Institut per als cecs (V. «La Independencia Médica», de l'11-X-1882). L'any 1873, juntament amb el seu company E. Domínguez, es traslladà al Brasil (Recife, Fernanbuco, Rio de Janeiro...). Juntament amb E. Domínguez és autor de: *Viaje médico científico. Operaciones quirúrgicas. Apuntes para la histerectomia suprapubiana* (Recife, 1874), i probablement és ell mateix l'autor de: *El Médico-oculista Don A. Mascaró, ante la opinión pública, ante la prensa y ante los tribunales* (Lisboa, sense data, però sembla editat l'any 1875). Sembla que també va publicar un *Método para la enseñanza de lecturas y escritura para ciegos*. El seu fill, Anicet Víctor Mascaró i Domènech, va exercir la Cirurgia a Lisboa, després d'haver estudiat a Madrid. (164)

2.888. **MASCARÓ i COS, Joaquim.** N. a Lledó (Alt Empordà), el 24-XII-1845; a B.,

el 1906. Germà de l'Anicet i en Joan, Ambdós metges, i fill de Silvestre Mascaró. Primers estudis a Figueres. Cursà Medicina a B., on la inicià el 1861. L'any 1865 i durant el còlera fou habilitat com a metge-cirurgià Doctorat el 1867, ingressà, més tard, en el Cos de Sanitat Militar. Viatjà a Londres i a Itàlia. El 1869, passà a Cuba i a Haití.

(V. «El Anfiteatro Anatómico Español», núm. 62, del 15-VIII-1857/164, pàg. 31)

2.889. **MASCARÓ i CROS, Josep. N.** Argelaguer (Garrotxa), el 1793; m. a B., el 1861. Germà de Silvestre Mascaró i fill del cirurgià Josep Mascaró. El 1816, era batxiller en Cirurgia. Llicenciat en Medicina, el 1821. Cultivà la Tocologia i fundà una clínica a B., que regentà durant uns seixanta anys, i que va continuar dirigint el seu fill Josep Mascaró i Capella.

(393/164, pàg. 32)

2.890. **MASCARÓ i CROS, Silvestre. N.** Argelaguer (Garrotxa); m. a Lledó (Alt Empordà), el 1859. Fill del cirurgià Josep Mascaró. Durant la guerra civil dels Set anys, i la dels Matiners, ajudà els carlins. Més tard, fou empresonat. Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas», on publicà un treball sobre les *Calenturas intermitentes epidémicas del Castillo de San Fernando de Figueras* (1833, t. IV, pàg. 153). Autor de la història d'una epidèmia al Baix Empordà, de l'any 1837.

(59, II, pàg. 124)

2.891. **MASCARÓ i ISERN, Francesc. N.** Tiana (Maresme), el 1885; m. a Gavà (Baix Llobregat), el 1954. Fill de Josep Mascaró i Capella. Cultivà la literatura i va escriure diverses obres de teatre i va publicar llibres de poesies.

(393)

2.892. **MASCARÓ i ISERN, Josep. N.** B., el 29-IV-1870; m. a B., el 16-VIII-1941. Llicenciat a B. el 1895, era fill de Josep Mascaró i Capella. Doctorat amb la tesi *Eclampsia puerperal* (1897). Amplià estudis, a París, amb els doctors Tardieu i Pinard. Col·laborà a «Gaceta Médica Catalana». Autor de: *El protargol en Ginecología; Opoterapia en Obstetricia*, i d'altres treballs.

(342/393)

2.893. **MASCARÓ i MAREA, Antoni. N.** a Camprodon, era fill de Josep Mascaró i germanastre dels Mascaró i Cros. Va exercir la Cirurgia a terres lleidatanes.

(393)

2.894. **MASCARÓ i PORCAR, Josep M.** N. a B., el 18-VII-1904; m. a B., el 24-IV-

1976. Fill de Josep Mascaró i Isern. Llicenciat, a B., el 1929 i doctorat a Madrid, l'any següent amb la tesi: *Equinoccia pelviana*. Es dedicà a la lexicologia mèdica i a la poesia. Col·laborà a les revistes: «Annals de Medicina»; «Revista Española de Obstetricia y Ginecología»; «La Medicina Ibera»; «Obstetricia y Ginecología»; «Clínica y Laboratorio»; «Revista de Cirugía de Barcelona»; «Tocoginecología Práctica» i a altres revistes. Autor de: *Mujer (ensayos feministas de psicología individual y social)* (B., 1928); *Estat sanitari del dret de la concepció* (B., 1934); *Manual de Obstetricia no operatoria* (B., 1942); *Breviario de la urgencia obstétrica* (B., 1942); *Ginecología del médico práctico* (B., 1949); juntament amb F. Terrades. També dirigí els vuit volums de *La Vida* (B., 1961); el *Diccionario terminológico de Ciencias Médicas*, des de la sisena edició (1958) i el *Diccionario Médico* (B., 1972)

2.895. **MASCORT.** Cirurgià que exercia, a Girona, a les darreries del segle xv.

(408, pàg. 33)

2.896. **MASDEVALL, Josep. N.** a Figueres (Alt Empordà), entre el 1740 i el 1750; m. a Trujillo, el VI-1801. Tenia quatre cognoms: Masdevall, Terrades, Llobet i Berenguer. Graduat a Cervera i doctorat a Montpeller. S'establí a Madrid. L'any 1783, era metge de cambra de Carles III i, més tard de Carles IV. Fou famós el seu mètode terapèutic «antipútrid o tònic i excitant» de la seva opiata (V. «Diario de Barcelona», 1839, febrer, pàg. 746). En esclatar una epidèmia de «febres pútrides malignes» (probablement tufus exantemàtic) a Lleida i a la plana d'Urgell (1783), el rei l'envià d'inspector d'epidèmies. Amb la seva opiata (sal amoniac, absentia, tàrtar emètic i opi) sembla que la mortalitat disminuí. La causa de l'epidèmia, segons ell, havien estat les tropes franceses. Hi hagué fortes discussions sobre el mètode curatiu i el governador, Félix de Oneille, prohibí a tots els acadèmics que en parlessin en bé o en mal (V. «El Compilador Médico», 1865, pàg. 86). Intervingué, però, en la polèmica Salvà i Campillo, escrivint: *Respuesta del Dr. D. Francisco Salvà y Campillo al papel titulado Naturaleza y utilidad de los antimoniales, compuesto por el Dr. Ambrosio Gimenez y Losite, médico de los Reales Ejércitos* (B., 1790). En contra del mètode de Masdevall, estigué el doctor Grasset. L'any 1793, s'utilitzà de nou, amb èxit, el mètode de Masdevall, a la campanya del Rosselló. Fou president de l'Acadèmia de Medicina de Cartagena (V. 57, pàg. 406) i l'any 1799,

ho era de l'Acadèmia de Medicina de Madrid. Féu un nou pla d'estudis, l'any 1784, amb neta orientació renovadora. President de la Junta de Govern de la Facultat reunida. Morí a la província espanyola de Badajoz, quan acompanyava els reis Carles VI i Maria Lluïsa. Autor de: *Dictamen de los autores de las efemerides literarias de Roma. Sobre la epidemia de Barbastro y método curativo* (B., Surià cap a l'any 1784); *Relación de las epidemias de calenturas pútridas y malignas que en estos últimos años se han padecido en el Principado de Cataluña; y principalmente de la que se descubrió el año pasado de 1783 en la ciudad de Lérida, llano de Urgel y otros muchos Corregimientos y Partidos, con el método feliz, pronto y seguro de curar semejantes enfermedades* (Madrid, 1786), de la qual sembla que hi hagué el mateix any una edició barcelonina, i que fou traduïda a l'italià per l'abat Montaner; *Dictamen...* (del doctor J. Masdevall) *dado de orden del Rey sobre si las fábricas de algodón y lana son perniciosas o no a la salud pública de las ciudades donde están establecidas* (B., sense data, —1784—); *Reflexiones instructivo-apologéticas sobre el eficaz y seguro método de curar las calenturas pútridas malignas* (Cervera, 1788), juntament amb un treball del doctor Sastre i Puig, i *Carta (...), al consultor don Juan Hurtado de Mendoza, sobre la aplicación, ventajas, perjuicio y efecto del método antimonial* (Mataró, 1795). Per aquella època, la Reial Junta de Sanitat publicà una *Noticia de la epidemia de tercianas que se padeció en varios pueblos del Urgel y otros parages del Principado de Cataluña, en el año 1785, formada de orden de la Real Junta de Sanidad* (B., 1785). Segons Torres Amat, parlen de Masdevall, Sempere, t. IV, pàg. 11, i Antonio de Ased y Latorre en el *Memorial Literario 1788*, IX, pàg. 30. (78, 1937, II, pàg. 1)

* **MASERAS. — V. MASSERAS.**

2.897. **MASERES, Francesc.** N. a Alcover (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1762. (309)

2.898. **MASFERRER, Josep.** N. a Sant Celoni (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1741. (309)

2.899. **MASFERRER de PUIGSEC i ARQUIMBAU, Ramon.** N. a Vic (Osona), el 15-V-1850; m. a Cottabato (Filipines), el 5-IV-1884. Feu els primers estudis en el seminari de Vic. Cursà Medicina a B. Simultàniament, va fer la carrera de Cièn-

cies Naturals. Ingressà, per oposició, a Sanitat Militar, i arribà a metge primer. Exercí algun temps a Vic. El 1877, era destinat a l'Hospital de Santa Cruz de Tenerife (Illes Canàries); i estudià la flora indígena. Passà, després, a les Filipines, on també estudià la flora d'aquell arxipièlag. De primer, va anar a l'illa de Joló i, més tard, fou traslladat a Zamboanga (illa de Mindanao) i l'any 1884, a l'hospital de Cottabato. Cultivà la poesia catalana, publicant algunes poesies a «La Garba Muntanyenca». Col·laborà a la «Revista Contemporànea» i en «El Progreso Médico», de Madrid; «Revista de Canarias» i en el periòdic «La Oceanía Española», de Manila, on firmà, amb el pseudònim «Dr. Ausetanus», una sèrie d'articles sobre Jolo. També col·laborà en el «Diario de Vich», a la «Revista Hortícola», «La Crònica Científica», «Gaceta Médica Catalana» i alguna altra. Autor de: *Unidad de las fuerzas físicas* (1870); *Plantas carnívoras* (1876); *Recuerdos botánicos de Vich, o sea, Apuntes para el estudio de la Flora de la comarca de Cataluña, llamada Plana de Vich* (Madrid 1877), que foren publicats en el tom VI dels «Anales de la Sociedad Española de Historia Natural», que a més li publicaren *Sucinta noticia de una excursión al pico de Teyde* (Madrid, 1879); *Recuerdos botánicos de Tenerife, o sea datos para el estudio de la Flora Canaria* (Madrid, 1880); *Descripción de la flor y fruto del Lotus Berthelotti* (Madrid, 1880); *Gabinete científico de Santa Cruz de Tenerife. Noticia histórica y descripción del Jardín Botánico de la Orotava con un proyecto de su reforma* (Santa Cruz de Tenerife, 1881), i *Catálogo razonado de la Flora de Tenerife y notas sobre la Flora de todo el Archipiélago Canario, Madera y demás islas de aquella región botánica* (sense lloc d'edició ni data, però sembla ésser de l'any 1882). La necrologia de Masferrer fou escrita per Vayreda i publicada en els «Anales de la Sociedad Española de Historia Natural», Madrid, t. XIII, pàg. 73. (59, II, pàg. 130)

2.900. **MASIP, Bonaventura.** N. a Rialb de Noguera (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1747. (309)

2.901. **MASIP, Francesc.** N. a Xerta (Ribera d'Ebre), era batxiller de Gandia l'any 1771 i fou revalidat pel Protomedicat, l'any 1774. Exercí a Xerta. (3)

2.902. **MASIP, Josep.** N. a la Granadella (Garrigues), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1791. (309)

2.903. **MASIP, Mestre.** Metge jueu, a Perpinyà, en el segle XIV. (38, pàg. 52)

2.904. **MASIP I VALLS, F.** De les darries del segle XIX. Dirigi el Laboratori Municipal de Manila i el llatzeret de Mariveles. Autor de: *El Laboratorio Municipal de Manila. Crítica sobre su reorganización* (Manila, 1895), i *El cólera desde el punto de vista de su localización y de su exotismo* (Manila, 1897). (76, pàg. 99 i 184)

2.905. **MASNOU, Francesc.** Batxiller en Medicina a Viladrau, a la meitat del segle XVIII. (54, pàg. 232)

2.906. **MASNOVELL, Jeroni.** Cirurgià que visqué a Barcelona a les darreries del segle XV i començaments del XVI. Fou nomenat cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B., el 1517, en morir Joan Valls (54, pàg. 239). Juntament amb el protofísic reial i canceller de l'Estudi d'Arts i Medicina de Barcelona, Bernat de Casaldòvol, va traduir al català *l'Inventari o Collectori de Cirurgia*, del mestre Guiu de Chaulhac (Barcelona, 1492). L'any 1534 consta un barber del mateix nom com a membre del Consell de Cent. (77, pàg. 110/396, IV, pàg. 20)

2.907. **MASÓ, Francesc.** El 28 de maig de 1691, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 30)

2.908. **MASÓ I BRU, Amaro.** N. a B. el 29-IV-1856. Doctorat a Madrid amb la tesi *De la medicación arsenical* (Madrid, 1877). Ajudant de treballs anatòmics de la Facultat de Medicina de B. (1871-1874). Metge director dels banys i aigües minerals de Nuestra Señora de las Mercedes (1877), Chulilla (1878), Fortuna, 1879), Argentona (1880), Monestir de Piedra (1884), Puig de les Animes (1885), Tona (1888) i de la vall de Ribes (1890). L'any 1882, va estar comissionat per a estudiar les aigües minerals de Filipines. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888 amb el treball *El nitrógeno en las aguas minerales cobra por acción propia o por sus-tracción de oxígeno?* Col·laborà a «La Independencia Médica», «Revista de Ciencias Médicas», «La Enciclopedia», «Le Progrès Medical», de París, i d'altres. Juntament amb Pere Manaut, codirigi el «Boletín de Medicina y Farmacia», òrgan de l'Acadèmia Médico-Farmacéutica, de la qual fou vicepresident. En col·laboració amb el doctor Arnús Fortuny, va escriure: *Hidrología Médica de Fortuna* (B., 1879).

Autor de: *Memoria médica sobre las aguas minero-medicinales de Filipinas; Epidemias de Filipinas. La gastritis criptogámica; De la atmítrica respiratoria moderna en las enfermedades del pecho y del corazón* (890), i *Algo sobre la Sueroterapia en la Tuberculosis pulmonar* (B., 1899).

(59, II, pàg. 132/34, II, pàg. 811-812)

2.909. **MASÓ I MORERA, Manuel. N. a B.** el 4-VII-1857; m. a La Garriga, el 17-VI-1909. El 1879, va obtenir el títol de metge cirurgià. Metge del Cos Mèdic Municipal de B. Redactor de la revista *El Sentido Católico de las Ciencias Médicas*.

(«Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1909, pàg. 101)

2.910. **MASPERA, Pere. N. a Calonge (?)**, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. (309)

2.911. **MASRAMON, Joan.** Consta com a cirurgià a Sant Llorenç de Morunys (Solsonès) en el capbreu de 1784. (415, pàg. 137)

2.912. **MASRIERA.** Secretari de redacció de la revista «Boletín Médico Farmacéutico del Litoral», que, el 1879, sortia a Mataró.

2.913. **MASSAGUER, Gaspar.** L'any 1595, va fer oposicions a una càtedra de l'Estudi General de B. L'any 1605, hi explicava Matèria Quirúrgica. Exercí la Cirurgia. L'any 1609 era conseller de l'ajuntament de B.

(66, pàg. 194/243, I, pàg. 164/396, IX, pàg. 13)

2.914. **MASSAGUER, Jaume. N. a Torroella de Montgrí** (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1780. (309)

2.915. **MASSAGUER, Josep. N. a Torroella de Montgrí** (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

2.916. **MASSANA I VENDRELL, Francesc.** N. a Sant Pau d'Ordal (Alt Penedès), es llicencià a B. l'any 1880. Va exercir al seu poble. Traduí i amplia l'obra que Scotti publicà el 1845: *Cuestionario médico-teológico-filosófico, o sea exposición de las doctrinas que informan la medicina en sus relaciones con la moral y la religión* (B., 1901).

2.917. **MASSANA, Pau. N. a Sant Hipòlit de Voltregà** (Osona), es va graduar, a Cervera, l'any 1789. (241)

- 2.918. **MASSANÉS**. Metge, a Solsona, a la primera meitat del segle XVII. (334)
- 2.919. **MASSELL, Francesc**. N. a Castelló d'Empúries (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1736. (309)
- 2.920. **MASSERAS i GALTES, Miquel**. N. a B., el 1882. Fill del metge Miquel Masseras i Ribera. Féu el doctorat amb la tesi *Diagnóstico y tratamiento del embarazo extrauterino* (B., 1910). (77, pàg. 263)
- 2.921. **MASSERAS i RIBERA, Agustí Alfons**. N. a Falset (Priorat) el 1860; m. a Manila (Filipines), el 1910. Cursà Medicina a B. Partí cap a Filipines el 1885, i a vint-i-cinc anys, era nomenat catedràtic de Patologia de la Facultat de Medicina de Manila. Quan morí era degà d'aquesta Facultat i rector del Col·legi de Sant Josep. Anà al Japó a estudiar el beri-beri. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana». Fundà i dirigí la revista «Crónica de Ciencias Médicas de Filipinas» (1895-1897). També dirigí el diari polític «La Voz de España» (1888-1889). Autor d'un tractat de malalties tropicals. (118, III, pàg. 323)
- 2.922. **MASSERAS i RIBERA, Helena (Elena)**. N. a Vila-Seca de Solcina (Tarragonès) 1853; m. a Maó, el 1900. Germana d'Agustí Alfons. Fou la primera dona autoritzada a cursar els estudis oficials de batxillerat primer, i de facultat major després. Ella i Dolors Aleu, gràcies a la decidida protecció de Giné i Partagàs, foren les primeres dones a culminar els estudis de la llicenciatura de Medicina en el nostre país. Va començar els estudis de medicina el 1872. Va acabar-los el 1878; demanà permís per a fer la llicenciatura el febrer de 1879; li fou concedit l'1 d'octubre de 1882 i aprovà la llicenciatura el 25 d'octubre de 1882. El 24 de novembre de 1878, tingué lloc, a la càtedra del doctor Giné i Partagàs, una sessió clínica, en què els ponents eren les alumnes Dolors Aleu, com a observadora i Elena Masseras com a consultora. Era la primera d'aquest tipus que es presentava a la nostra Universitat (V. «La Independencia Médica», de l'1-XII-1878). Elena Masseras, després d'haver-se doctorat a Madrid, es dedicà exclusivament a la pedagogia, perquè també era mestra. (81/118, III, pàg. 323)
- 2.923. **MASSERAS i RIBERA, Miquel**. N. a Mont-roig del Camp (Baix Camp), el 1857. Cursà Medicina a B., i es doctorà a Madrid. S'especialitzà en Obstetrícia. Durant una temporada, exercí a Sant Jaume dels Domenys. Té treballs de vulgarització científica i de deontologia mèdica. Col·laborà a la revista «La Dosimetria». Autor de: *Higiene del matrimonio; Maternidad; Afrodísia e Impotencia; Eros y Cupido; Microcosmos* (tractat d'antropologia); *La fiebre puerperal (Septicemia puerperal)* (B., 1897); *De la placenta previa. Inserción viciosa o anómala de la placenta* (B., 1904); *Las instalaciones de oxígeno puro como complemento al tratamiento del crup o garrotillo* (1907); *Los peligros del parto lento (Distocias de las partes blandas)* (B., 1908), i *Centón de ética médica* (B., 1910). (118, III, pàg. 323)
- 2.924. **MASSIA, Ferran**. A la meitat del segle XIX era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació.
- 2.925. **MASSIP, Pere**. N. a Menàrguens (Noguera), es va graduar en Medicina, a Osca, l'any 1740. (309)
- 2.926. **MASSÓ, Francesc**. Féu estudis mèdics del 1581 al 1584 a l'Estudi General de B. Exercí a València. (66, pàg. 206)
- 2.927. **MASSÓ, Pau**. N. a Cambrils (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1741. (309)
- 2.928. **MASSÓ, Pius**. N. a Ullastret (Baix Empordà), era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1752. (309)
- 2.929. **MASSÓ i LLORENS, Josep Antoni**. N. al Catllar (Tarragonès), el 17-I-1835; m. a B., el 6-I-1906. Fill del cirurgià Massó i Oliver. Des de l'any 1867, era ajudant de classes pràctiques de la Facultat de Medicina de B. Des de l'any 1871 fins al 1874, fou professor auxiliar a la càtedra d'Higiene Pública. L'any 1880, era nomenat catedràtic supernumerari interí i el 1888, catedràtic numerari de Terapèutica, Matèria i Art de receptor, a Granada, i passà, el 1889, a València i el 1891 a B. Es jubilà, l'any 1904. Fins als últims anys de la seva vida, fou partidari de la terapèutica galènica clàssica, àdhuc de la triaca. D'un cert anquilosament científic, provocà les protestes airades dels seus alumnes. Autor de: *Tratado de Terapèutica. (Dietética y Farmacología)* (B., 1876), i *Apuntes de Terapèutica* (B., 1896). (59, II, pàg. 145)
- 2.930. **MASSOT, Raimon**. N. a Miralcamp (Segrià), es va graduar, a Cervera, l'any 1779. (241)
- 2.931. **MASSOT i PALMÉS, Josep**. Metge n. a Puigverd de Lleida (Segrià), a la se-

gona meitat del segle XIX. Metge, arqueòleg i excursionista científic, que establí una fundació que porta el seu nom, per a estimular i premiar iniciatives de caràcter humanitari, científic, històric o literari. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana.

2.932. **MASSOT i PALMES, Ramon.** L'any 1901, es doctorà amb la tesi *La vacuna y su pureza* (Madrid, 1901).

2.933. **MATA, Hipòlit.** N. a la Selva (?), era batxiller en Medicina, a Osca l'any 1754. (309)

2.934. **MATA, Ramon.** De la segona meitat del segle XIX. Redactor en cap de la revista «La Salud» (1890), que sortia a Barcelona. El títol complet de la revista era «La Salud, por medio de la medicación reconstituyente y publicación dedicada a las familias».

2.935. **MATA i FERRER, Joan de.** Consta com a metge intern de l'hospital de Sant Pau i Santa Tecla de Tarragona des de l'any 1809 a 1813, amb un sou per un any de 300 lliures, que en no ésser abonades totalment motivaren uns documents de reclamació gairebé cinquanta anys més tard. (417)

2.936. **MATA i FONTANET, Pere.** N. a Reus, el 13-VII-1811; m. a Madrid, el 27-V-1877. Fill del metge Mata i Ripullés. Cursà Humanitats a Tarragona i Física experimental i Botànica a les classes de la Junta de Comerç de B. Cursà Medicina a B. Juntament amb un grup d'amics, va publicar, el 1835, la revista «El Propagador de la Libertad». L'any 1836, col·laborà en el periòdic «El Vapor» i aspirà a un premi establert per la Junta de Comerç, dissertant sobre el tema *De natura febrilium remittentium*. L'any 1837, per les seves idees progressistes, es va haver de refugiar en un vaixell de guerra, i marxà a Marsella. Després, passà a Montpeller, on seguí estudis mèdics. Un cop retornat, l'any 1838, es va establir a Reus. En col·laboració amb el farmacèutic Pere Soriguera, publicà el periòdic «La Joven España». Les idees que aquí sustentaven eren contràries al poder establert, i els dos redactors foren empresonats a Tarragona. Soriguera morí a la presó i Mata fou desterrat. Marxà altre cop a França, concretament a París. Després dels canvis polítics del 1840, retornà a Catalunya. Fou rebut triomfalment a B. A començaments del 1841, formà part d'una candidatura progressista de B. i comptava amb el suport d'Abdó Terrades (V. «Diario de Bar-

celona», del 28-I-1841). Fou elegit alcalde de Reus i diputat per B. (1842). Sembla que l'any 1841, una de les seves fonts d'ingressos venia de donar uns cursos de mnemotècnia, pels quals s'havia de pagar 1.000 rals a la bestreta, segons anunciaven els diaris de l'època. L'any 1842 era redactor en cap del diari «El Constitucional» i del setmanari «El Sapo y el Mico», que polemitzà amb la revista de tendències polítiques moderades «El Papagayo», de la qual era redactor N. Milà de la Roca. També l'any 1842, ja ésser en dels fundadors de la Societat Mèdica d'Emulació. El 1843, dirigia, amb Josep Oriol i Bernadet, una Enciclopèdia manual de Ciències, Arts i Oficis. El mateix any, era nomenat oficial primer del Ministeri de Foment, a Madrid. S'encarregà de la branca d'instrucció pública. Redactà un nou pla d'estudis mèdics (V. «Gaceta de Madrid» del 10-X-1843). Però el mateix any 1843, va haver de renunciar a aquesta plaça d'oficial del ministeri (v. «Diario de Barcelona», del 26-XI-1843, pàg. 3.862). Aleshores s'encarregà de la càtedra de Medicina Legal i Toxicologia de Madrid, que ell havia creat. Fou acusat per F. Villoslada, des del diari «El Pensamiento Español», de sostenir doctrines anticatòliques, materialistes i funestes per a la joventut. Els estudiants es manifestaren a favor de Mata, i aquest publicà una vindicació a «La España Médica». (V. «Diario de Barcelona», 1845, desembre, pàg. 5.005.) L'any 1854, formava part del Comitè Central, a Madrid, que redactà el projecte de Llei de Sanitat del 1854. En els últims temps de l'Emancipació Mèdica, en fou un dels seus directius, intervenint d'aquesta manera a les lluites mèdico-professionals. Decidit partidari de la Revolució del 1854. El 16 de gener de 1859, va fer un discurs, on atacava les idees vitalistes, que eren les majoritàriament acceptades per la Medicina oficial d'aquell temps. L'opinió mèdico-professional de Madrid s'inquietà i l'Acadèmia de Medicina protestà contra Mata en «El Siglo Médico», del 23-I-1859. A l'Acadèmia de Medicina, defensaren el vitalisme mèdic Santero, Castelló, José Calvo i Francisco Alonso. La discussió augmentà de proporcions i s'hi interessà l'opinió pública. En aquest aspecte, Mata fou un revolucionari de les idees mèdiques, sustentades a Madrid i per ésser considerat com el més caracteritzat prepositivista. Fou el cervell gris de la revista «El Pabellón Médico», de Madrid, que introduí el positivisme mèdic en aquella zona. L'any 1868, era redactor en cap del diari polític «El Universal». Prengué part activa a la Revolució del 1868. Go-

vernador civil de Madrid, en temps del rei Amadeu. Ponent de la Constitució del 1869, senador, ministre del Tribunal de Comptes, degà de la Facultat de Medicina de Madrid i rector d'aquella Universitat. Cultivà la poesia catalana, i una de les seves poesies publicades, el 1836, a «El Vapor», la precedí d'un article, on es donaven normes d'ortografia catalana. Els seus poemes catalans més coneguts són: *Lo vot complert i Records de la Pàtria* (vegeu, també, «Diario de Reus», del 7 i el 8 de juliol de 1870). En castellà, va escriure versos en «El Constitucional», del 17-VII; 18-VII i 28-XII de 1839. Malgrat el seu allunyament físic, la seva presència, sobretot a través de la seva amistat amb Giné i Partagàs, fou notable entre nosaltres. En un homenatge que l'Institut Mèdic de B. li tributà, pronuncià la frase que resumeix gran part de la seva ideologia mèdica: «La raó humana és un producte de l'organització, i no una facultat» (V. «El Compilador Médico», t. IV, núm. 82). El seu positivisme meresqué la rèplica de Letamendi, que el desafià a un duel. No arribà a celebrar-se, gràcies a la intervenció d'uns redactors d'«El Pabellón Médico». Va ésser un declarat enemic de les doctrines mèdiques vitalistes: l'Homeopatia, més esteses en aquells temps. A Madrid fundà i dirigí el periòdic «La Facultat». Col·laborà en el «Diario de Reus» i en «El Clamor». Autor de: *A mis amigos* (Madrid, 1836); *Carta de uno de acá a otro de allá, acerca de la proclamación del general D. José Parreño* (B., 1837); *Historia general de D. Rafael del Riego* (B., 1837), traduït amb la col·laboració de R. Stirling; *Historia y descripción de los procederes del daguerrotipo y diorama* (B., 1839), que també és una traducció; *Discurso inaugural que en la solemne abertura de las catorce escuelas de primera educación establecidas en Barcelona por su Excelentísimo Ayuntamiento Constitucional de 1841, en aniversario de I de septiembre, ha pronunciado en el Palacio de Excm. Diputación Provincial y Salón de San Jorge, Don Pedro Mata, médico-cirujano, etc.* (B., 1841) (V. «El Constitucional», del 28-IX-1841); *Los desposados o el condestable de Chester* (Paris, 1840), traduïda de W. Scott; *Tratado práctico de la inoculación aplicado al estudio de las enfermedades venéreas* (B., 1840), traduït de P. H. Ricord, amb notes i observacions del mateix Mata; *Tratado de las enfermedades venéreas* (B., 1841), del mateix autor i també amb notes i observacions de Mata; *No más mentiras o cronología de la lógica por el autor de la ciencia de la dicha* (B., 1842), amb un dis-

curso preliminar de Pere Mata; *El Poeta y el Banquero. Escenas contemporáneas de la Revolución Española. Novela* (B., 1842); en quatre volums; *Vademécum de Medicina y Cirugía Legal, para uso de los cursantes que hayan de examinarse de esta ciencia, ayuda de memoria para los profesores que sean llamados a dar su voto sobre varios casos prácticos y utilidad de los jurisperitos que deseen poder apreciar los motivos en que los facultativos fundan sus dictámenes* (Madrid, 1844), en dos volums; *Importancia de la Medicina Legal y necesidad de su estudio* (Madrid, 1844); *Manual de Mnemotecnia, o arte de ayudar la memoria. Aplicado al estudio de la cronología, física, geografía, astronomía, química, botánica, zoología, mineralogía, materia médica, jurisprudencia, lenguas, etc.* (Madrid, 1845), que en altres edicions va portar el títol *Nuevo Arte de auxiliar a la memoria, Aforismos de Toxicología* (Madrid, 1846); *Tratado de Medicina y Cirugía Legal, teórica y práctica, seguido de un Compendio de Toxicología* (Madrid, 1846), en tres volums; *Compendio de Toxicología general y especial* (Madrid, 1846); *Sinopsis filosófica de la Química* (Madrid, 1849); *Abelardo y Heloisa*. Drama en dos parts, cinc actes i cinc quadres (1850), que sortí publicat en «El Clamor» i prohibit per les autoritats d'aquell temps; *Gloria i martirio. Poema en tres cantos, dedicado al pueblo y milicia nacional de Reus* (Madrid, 1851); *Examen crítico de la Homeopatía* (Madrid, 1851-1852), en dos volums; *Las amazonas* (Madrid, 1852), novella; *Los moros del Rif o el presidario de las Alhucemas* (Madrid, 1856); *El idiota o los trabucaires del Pirineo* (Madrid, 1856); *Tratado completo de enajenaciones mentales* (Madrid, 1856), traduït, d'E. Esquirol, per R. de Monasterio, però la segona edició revisada, refosa i addicionada per P. Mata; *La campana del terror o las visperas sicilianas*, novella; *La monja enterrada en vida o el convento de San Pablo*, novella; *Filosofía española. Tratado de la razón humana en estado de salud con aplicación a la práctica del foro* (Madrid, 1858); *Hipócrates y las escuelas hipocráticas* (Madrid, 1859), discurs llegit a l'Acadèmia de Medicina de Madrid, el 16 de gener de 1859; *Doctrina médico-filosófica española, sostenida durante la gran discusión sobre Hipócrates y las escuelas hipocráticas en la Academia de Medicina y Cirugía de Madrid y en la prensa médica* (Madrid, 1860); *Los mártires de Siria* (Madrid, 1860-1861), novella en dos volums; *Curso de Lengua universal* (Madrid, 1862); *Discurso pronunciado por Don Pedro Mata en la Real Aca-*

demia de Medicina de Madrid, en 1863 (Madrid, 1863); *Filosofía española. Tratado de la razón humana en sus estados intermedios. Sueños, ensueños, pesadillas, sonambulismo* (Madrid, 1864); *Criterio de la libertad moral en la perpetración de un delito*, publicat a les actes del *Congreso Médico Español*, celebrat a Madrid, l'any 1864; *Compendio de Psicología* (Madrid, 1866); *De la experimentación fisiológica como prueba pericial en los casos de envenenamiento* (Madrid, 1868); *De la libertad moral o libre albedrío. Cuestiones fisiopsicológicas* (Madrid, 1868); *Criterio médico-psicológico para el diagnóstico diferencial de la pasión y la locura* (Madrid, 1868-1869), en dos volums; *Fotografías íntimas* (Madrid, 1875), col·lecció de poesies, i *Tratado de la razón humana en estado de enfermedad, o sea, Locura en sus diferentes formas, con aplicación a la práctica del foro* (Madrid, 1878). En Pere Barrufet va escriure: *Biografía del Dr. Pere Mata i Fontanet* (Reus, 1916).

59, II, pàg. 148/435/436)

2.937. **MATA i RIPULLÉS, Pere**. N. a Vilallonga del Camp, el 22-X-1780; m. a Reus, el 29-IV-1846; Batxiller en Medicina a Cervera l'any 1807. Exercí a Reus. Autor de: *Refutación completa del sistema de contagio de la peste y demás enfermedades epidémicas en general* (Reus, 1834), on defensa la teoria de la no contagiositat de les malalties epidèmiques, i *Reflexiones sobre la gripe* (B., 1837). Fou regidor i síndic de Reus, abans i durant la guerra del francès.

(58, pàg. 171)

2.938. **MATALÍ, Miquel**. Metge, que, l'any 1685, era conseller de l'ajuntament de B. Amb el mateix nom consta l'any 1712 un doctor en medicina i habilitador del Consell de Cent (396, XXVIII, pàg. 42).

(243, I, pàg. 168/396, XX, pàg. 230)

* **MATAMALA, Arnau de**. — V. **ARNAU de MATAMALA**.

2.939. **MATARÍ i DOU, Gregori**. N. a Terrassa, es va graduar, a Cervera, l'any 1771. L'any 1784, regentà la càtedra d'Institucions Mèdiques. Autor de: *Quaestiones Medicae*.

(241/63, pàg. 69)

2.940. **MATAS, Jaume**. N. a Sant Sadurní d'Anoia (Alt Penedès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1744.

(309)

2.941. **MATAS, Joan**. Cap a l'any 1636 exercia la Cirurgia a Girona. Inspeccionà la pesta del delta de l'Ebre. Morí el 1651,

havent estat cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(28, núm. 72, pàg. 29/67/54, pàg. 239)

2.942. **MATAS, Mateu**. N. a Cambrils (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775.

(309)

2.943. **MATAS, Mossèn T.** Cirurgià que exercia, a B., l'any 1640.

396, XII, pàg. 741)

2.944. **MATAS-COSCOLL i LLIMONA, Josep**. N. a Olesa de Montserrat (Baix Llobregat), a la segona meitat del segle XVII. Autor de: *Guia del Régimen de sanitatis. Secretos naturales y varias Recetas* (Madrid, 1720), de la qual es feren ulteriors edicions: 1769 i 1770, i *Guia general para reformar desengaños, el lector que está metido en ellos; hallará en el natural Recetas preservativas para curar su enfermedad* (Madrid, 1769).

(57, pàg. 412/50, VIII, pàg. 354)

2.945. **MATELÍ, Pere Benet**. Doctor en Medicina, que, l'any 1656, exercia a B.

(396, XVI, pàg. 335)

2.946. **MATES, Joan**. Metge, que, l'any 1651, exercia a B.

(396, XV, pàg. 466)

2.947. **MATEU, Francesc**. Metge, a B., al segle XVII. Nebot del metge Vicenç Bartomeu, a qui substituï durant molts anys, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. L'any 1651, era conseller segon de l'ajuntament de B.

(54, pàg. 228/243, I, pàg. 166/396, XV, pàg. 499)

2.948. **MATEU, Jacint**. N. a Agramunt (Urgell), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754.

(309)

2.949. **MATEU, Joan Antoni**. Cirurgià de l'Hospital General de Ciutat de Mallorca, a la primera meitat del segle XVIII. El 1714, era jurat del Regne. Va escriure: *Memoria de algunas cosas notables de esta ciudad de Mallorca, que comprenden desde 1643 al 1696*.

(10, I, pàg. 479)

* **MATEU, Pere Benedicto**. — V. **BENEDICTO MATEU, Pere**.

2.950. **MATEU i FORT, Manuel**. Del segle XIX. Fou subdelegat de Cirurgia a Guipúscoa i vocal de la Junta Provincial de Sanitat d'aquella capital. Autor d'uns: *Apuntes sobre la nueva organización del cuerpo de Sanidad Militar* (Sant Sebastià, 1840); *Memoria sobre la fiebre miliar que ha reinado epidémicamente en*

San Sebastián los meses de setiembre, octubre y parte de noviembre de 1845 (Sant Sebastià, 1846), i *Memoria sobre las aguas y baños minerales sulfidrico-acidulo-yoduradas* (Sant Sebastià, 1859).

(50, VIII, pàg. 358/59, II, pàg. 159)

2.951. **MATEU i MILANS, Antoni.** N. a Teià (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1774. (241)

2.952. **MATEU i PALOU, Antoni.** Metge de la segona meitat del segle XVIII, nascut a Ciutat de Mallorca. L'any 1789, contribuï a la creació de l'Acadèmia Médico Pràctica de Mallorca. Deixà els manuscrits següents: *Discurso sobre las señales de los moribundos* (1794); *Discurso que para desterrar la vulgar preocupación y evitar los graves prejuicios que se siguen a la humanidad de tenerse por contagiosa la calentura héctica* (1794); *Discurso dietético acerca de la indole del alimento, sacado de la clase o reino animal, de su uso, utilidades e inconvenientes* (1795); *Idea sucinta de los remedios que pueden extraerse del reino animal por el influjo y utilidad que tiene su examen en la materia médica* (1795); *Discurso sobre la acción química de los medicamentos en las primeras vías* (1795), *Discurso en que se pone de manifiesto lo muy interesante que son los conocimientos botánicos y de las demás ciencias naturales a todos los que quieren entender en los de las ruinas de la humana fábrica y conspirar a su reparación*, i *Discurso sobre las ventajas que acarrea al cuerpo humano el uso del agua simple por bebida ordinaria con preferencia a los demás fluidos compuestos artificialmente* (1796). (10, I, pàg. 478)

2.953. **MATEU PERE.** Metge, a Lleida, a començaments del segle XV. (256, pàg. 203)

2.954. **MATHEU, Gaspar.** Cirurgià, que, cap a l'any 1589, exercia a Igualada. (340)

2.955. **MATHEU, Josep.** N. a Sant Feliu de Pallarols (Garrotxa), es va graduar, a Cervera, l'any 1777. (241)

2.956. **MATHEU, Rafael.** N. a l'Escala (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1738. (309)

2.957. **MATRES, Manuel.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1737. (309)

2.958. **MAURERO, Bernat.** Cirurgià que exercia, a Reus, a les darreries del segle XVIII. (397, pàg. 45)

2.959. **MAURI i CASES, Antoni.** N. a Vilanova de Meià (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)

2.960. **MAURI i MONSÓ, Josep.** N. a Ager (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)

2.961. **MAURISA, Josep.** El 15 de setembre de 1700, consta com a graduat en Medicina, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. El 24 de gener de 1706, ja era doctor. Després de la Guerra de Successió, se'n va anar de Lleida i sembla que ja no retornà. (63, pàg. 55)

2.962. **MAURISA, Josep.** N. a Llimiana (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)

2.963. **MAURISSI, Fèlix.** Doctor en Medicina, que exercí, a l'Hospital de la Santa Creu, de B., a les darreries del segle XVII. (54, pàg. 229)

2.964. **MAVILLE, Pere.** L'any 1762, era mestre consultor en el Reial Col·legi de Cirurgia de B., però morí poc temps després, i fou substituït pel doctor Velasco. (89, pàg. 337)

* **MAXIMUS ABDALHA.** — V. **ABDALHA, Maximus.**

2.965. **MAYL.** Cirurgià jueu a Alagó (Saragossa), a la meitat del segle XIV. (1, pàg. 495)

2.966. **MAYLI, Josep.** Cirurgià, a la Riera de Gaià (Tarragonès), que exercia la professió cap a l'any 1762. (89, pàg. 346)

* **MAYMON XULELL.** — V. **MAIMON XULELL.**

2.967. **MAYNER i ALCOVER, Antoni.** N. a Vilafranca del Penedès, el 1784; m. el 1857. Féu estudis a la seva vila nadiua, a Salamanca i a B. Llicenciat en Cirurgia Mèdica, l'any 1807, i en Medicina, el 1829. Durant la Guerra del Francès actuà en els hospitals de Vilafranca del Penedès i de Valls. Catedràtic d'Obstetricia, Ginecologia i malalties dels infants en el Reial Col·legi de Cirurgia de B., des del 1816 i, més tard, de la Facultat de Medicina. Des de l'any 1817, assistia els presos malalts, en substitució del doctor Ribes. Fou separat de la docència, l'any 1824, juntament amb San Germán, Ribot i Foix, i rehabilitat un any després. Quant a l'assistència de presos, l'any 1829, era nomenat substitut del titular doctor Jaumandreu i el 1839, va obtenir en propietat la plaça. Sembla que tingué la infermeria descursa-

da i desarreglada (Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de B. Lligall 811-900). Membre de l'Acadèmia de Medicina. L'11 de desembre de 1843, va fer el discurs inaugural del curs 1843-1844 a la Facultat de Ciències Mèdiques de B. (V. «Diario de Barcelona», 1843, desembre, pàg. 4.070), i el 2 de gener de 1847, el de l'Acadèmia de Medicina. Col·laborà a la revista «El Telégrafo Médico». Autor de: *Cáncer en el pecho y resección de dos costillas por Richerand* (1819); *Luxaciones espontáneas del hueso fémur* (1819); *Memoria sobre el método de administrar el mercurio en combinación con el sulfuro calcáreo amoniaco* por el Dr. P. Chosel (1820); *Tratado de Partos* (manuscrit); *Elementos de Obstetricia* (manuscrit); *Sociabilidad natural del hombre y poderoso influjo de las formas de gobierno en su constitución física* (1820); *Preñez extrauterina* (1828); *Pólipo implantado en los bordes del orificio de la matriz, descubierto en el acto del parto y curado por medio de la escisión* (1833); *Observación de partos preternaturales*, i una memòria sobre els avantatges del canvi de posició en la dona, quan, en el part, el fetus es presenta d'esquena (1847). Revisà i anotà els *Elementos de Obstetricia*, que havia traduït Monlau, i el *Compendio del Tratado práctico de las enfermedades venéreas*, de Desruelles, que havien traduït els doctors Lluís Oms i Garrigolas i Josep Oriol Ferreras. També supervisà el llibre dels dos últims dos metges esmentats: *Tratado elemental completo de las enfermedades de las mujeres* (B., 1840). D'acord amb les lliçons donades per Mayner, Oms i J. O. Ferreras, traduïren, de F. Barrier: *Tratado práctico de las enfermedades de los niños* (V. «Diario de Barcelona», 1843, desembre, pàg. 4.209). (179/59, II, pàg. 160/124)

2.968. **MAYOL, Roc.** N. a Piera (Anoia), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

2.969. **MAYOL i VIDA, Antoni.** N. a Ciutat de Mallorca; m. el 3-VI-1935. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1871. Metge titular d'Establiments (1872-1880), passà, posteriorment, a Ciutat de Mallorca. Practicà la Hidrologia Mèdica i fou propietari del Balneari Balear. L'any 1885, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, amb el discurs *Algunas consideraciones acerca de la historia y concepto patogénico de la fiebre puerperal como base de su profilaxis*. En fou president, els anys 1907 i 1908. Col·laborà a la «Revista Balear de Ciencias Médicas». Autor de: *Difteria en Palma* (1887); *El dengue* (1889);

Datos y observaciones acerca de los caracteres médico-meteorológicos del clima de Palma, en sus relaciones con el de Mallorca y la Climatología general (Palma de Mallorca, 1891), i *Algunas consideraciones sobre el origen y vicisitudes de la Hidroterapia, y la acción fisiológica y terapéutica de las duchas frias* (Palma de Mallorca, 1895).

(76, pàgs. 30 i 430/111, pàg. 68)

2.970. **MAYOR, Jeroni.** N. a Garriguella (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

2.971. **MAYSONADA, Jacint.** De les darreries del segle XVIII i començaments del XIX. Ensenyà Medicina a Burgos i a Salamanca. (48)

* **MAZER, Guillem de.** — V. **GUILLEM de MAZER.**

2.972. **MEDIONA, Jeroni.** N. a Figueres (Alt Empordà); m. el 1603. L'any 1556, va fer estudis a Montpeller. Catedràtic de Medicina i degà del Col·legi de Doctors a B. i protometge de Catalunya. L'any 1600, era degà de l'Estudi General de Medicina de B.

(28, 1974, núm. 32, pàgs. 3 i 4/108, pàg. 99)

2.973. **MELCIOR, Francesc.** N. a Almenar (Segrià), estudià a Cervera, visqué a la meitat del segle XIX. Besavi matern dels Castells Ballespí. (6, pàg. 425)

2.974. **MELCIOR i FERRER, J. M.** el 28-VII-1646. Metge, lector de l'Estudi de Lleida, que morí quan el setge de Santa Cecília. (6, pàg. 425)

2.975. **MELCIOR i FERRÉ, Víctor.** N. a Almenar (Segrià), el 1860. Cursà Medicina a B. Exercí en el seu poble nadiu. Passà després a Manresa i, finalment, a B. Es dedicà a l'estudi de les malalties mentals i les de gola, nas i orella. Participà al setembre de l'any 1900, al Congrés Espiritista, celebrat a París. Autor de: *El periespíritu y las enfermedades* (B., 1900); *Oído interno. Sensaciones sonoras subjetivas; Topografía médica de Manresa; Los estados subconscientes y las aberraciones de la personalidad* (B., 1904), i *La enfermedad de los místicos*, i les traduccions següents: *Lo maravilloso positivo. Exteriorización de la motilidad*, de Rochas; *Las vidas sucesivas*, de G. Delanne, i *Psicología experimental*, de P. Gibier. (59, II, pàg. 161)

2.976. **MELÉ i FERRER, Ignasi.** N. a Cervera (Segarra), el 1860; m. a Tossa

(Selva), el 1928. Llicenciat el 1886, exercí a B. Cultivà l'arqueologia i la literatura. Donà diverses conferències a l'Associació d'Excursions Científiques. El 1892, es va establir a Tossa, on trobà, en el curs d'unes excavacions, una colònia romana i organitzà un interessant museu, inaugurat l'any 1915, amb els objectes de l'antiga Tossa. També fundà el museu de Sant Feliu de Guíxols. Fèu una tasca, a la Costa Brava, de desvetllar l'interès per les manifestacions artístiques i culturals. Col·laborà a diverses revistes mèdiques catalanes y estrangeres. Autor de: *Una excursió a Tossa* (1927). (118, III, pàg. 370)

2.977. **MÈLIC, Joan. N.** a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)

2.978. **MELONS, Bonaventura.** Segons consta en un document del 17 de març de 1607, estava vinculat a la Facultat de Medicina de Lleida. (6, pàg. 426)

2.979. **MENACHO i PEIRON, Manuel. N.** a Castrourdiales (Santander), el 17-IV-1860; m. a B., el 29-IX-1934. Fill de militar. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1881. Doctorat a Madrid, l'any 1881, amb la tesi *Generalidades de los neoplasmas e indicaciones operatorias que de ellos se deducen, fundadas en algunos casos prácticos*. Amplià estudis a París, juntament amb els doctors Wecker i Landolt. Retornat a B., el 1884, dirigí el servei d'oftalmologia de l'Hospital del Sagrat Cor. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888 i en el Congrés Internacional de Nàpols, l'abril de 1909. L'any 1916, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs: *Contribución al estudio de las dismorfias congénitas fisuradas del fondo ocular*, que fou contestat per Lluís Comenge. L'any 1900 era cofundador, amb el doctor Santos Fernández, de l'Havana, dels «Archivos de Oftalmología Hispano Americanos», que es van publicar fins al 1936. L'any 1909, va firmar un informe lliurat a l'ajuntament de B., sobre *El abastecimiento de aguas de Barcelona y su evacuación*. Col·laborà a «Revista de Ciencias Médicas», «La Higiene para Todos», «Gaceta Médica Catalana», «Revista de Enfermedades de la Infancia», «Klinische Monatsblatetter», «Ibérica», «Deutsche Ophthal. Gesellschaft», «España» (de Madrid), «La Vanguardia» (del 25-V-1900), «Revista Comercial Ibero-Americana» i d'altres. Autor de: *Necesidad de completar la Enseñanza, en particular la de Ciencias Médicas, como indispensable auxiliar del ideal hispano-americanista* (V. «Gaceta Médica Catalana»,

1909, pàg. 153); *Notas para la Historia de la Oftalmología hispánica* (B., 1927); *Iconografía clínica oftalmológica*; *Impresiones de un viaje a la Argentina* (B., 1911); *La miopia. Su variedad y tratamiento* (B., 1920), i *Quistes transparentes esclerales* (B., 1924).

2.980. **MENAHM, Mestre Rabbí.** Metge jueu, adquirentista i astròleg, que, l'any 1371, va assistir al rei Pere III. (407, pàg. 318)

2.981. **MENAHM CODENSON.** Curandero jueu estranger, que, el 1346, va arribar a Tortosa, on fou examinat i admès com a metge. Posteriorment fou metge municipal de Tortosa. (407, pàg. 318)

2.982. **MENAHM de QUERCI.** Metge jueu del segle xv, que exercia a Cervera. (407, pàg. 323)

2.983. **MENDEZ, Santiago.** De la primera meitat del segle XIX. Deixeble en el Col·legi de Cirurgia de B. Metge del port de B. Part de la seva carrera la exercí a Sanitat Militar. Viatjà per diversos hospitals d'Europa. Es distingí per la seva habilitat en corregir l'estrabisme (V. «El Popular», del 21-X-1841, pàg. 3). Juntament amb Josep Oriol Navarra, va traduir, de Juli Hatín: *Manual de Flebotomistas y comadronas o compendio de medicina operatoria y colección de fórmulas y recetas* (V. «Diario de Barcelona», 1839, octubre, pàg. 4.233). Traduí al castellà: *Informe sobre las medidas higiènicas que deben tomarse antes de la salida, durante la travesía y el arribo de los buques. Redactado en nombre de una comisión especial por su secretario-relator el Dr. D. Felipe Pedro Monlau, y leído por él mismo en la sesión que celebró el Congreso Sanitario de Paris el día 15 de noviembre de 1851* (B., 1852). Autor de: *Consideraciones prácticas sobre la tenotomía aplicada a la curación del estrabismo* (B., 1841). (60, IV, pàg. 523)

2.984. **MENDOZA i RUEDA, Antoni. N.** a Màlaga, el 1811; m. a Sant Gervasi, el 10-IX-1872. Fill de cirurgià. Estudià Humanitats a Màlaga i Medicina a Madrid. Ingressà a Sanitat Militar, l'any 1832. Durant els mesos de març-abril i maig de 1835, regulà l'Hospital Militar de Puente de la Reina. Arribà a Catalunya, en ocasió de la Guerra dels Set anys. Serví en el Regiment de Bailèn, 5è, lleuger i a l'Hospital Militar de B., on substituï a San Germán. Catedràtic d'Anatomia de la Facultat de Medicina de B. des del 1844. Quedà excendent el 1845 i el 1846, passà de nou a la docència a la càtedra de Patologia Qui-

perquè només se salvaven el cinc per cent dels ingressats. A la «sala dels bressols» no hi havia llits, sinó caixons plens de palla. Hi eren enviats des de les sales generals, per qualsevol frívol pretext, els malalts que no eren benvistos pel personal religiós o administratiu de l'Hospital (V. «El Telégrafo Médico», 1848, pàg. 243). Aquest estat de coses lamentables despertà l'animositat de Mendoza contra l'administració de l'Hospital. Juntament amb Rafael Nadal i Lacaba, Manuel Riera i Josep Roca, féu un *Dictamen médico-higiénico de la comisión facultativa inspectora del hospital general de la Santa Cruz de Barcelona* (B., 1848), on es denunciaven les deficiències de l'administració de l'hospital. Juntament amb el doctor Castells, fou un dels primers a utilitzar l'anestèsia a les operacions. Giné i Partagàs ens el presenta a la seva novel·la *La familia de los Onkos*, sota el pseudònim «Dr. Equimosis» (V. «La Independencia Médica», del 22-XII-1887 i 5-I-1888). Com gairebé tots els cirurgians, fou un fervent anti-homeòpata. Va ser secretari general de la Societat Mèdica d'Emulació de B., i de les juntes directives de la Confederación Médica i Emancipación Médica, creades a B. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B., de la qual fou vice-president. En el carrer de Provença, xamfrà Granados, s'hi construí la segona casa de l'Eixample de B., que llavors era un lloc desert i solitari. El fracàs econòmic que representà i el disgust dels inquilins, li feren mereixer la denominació de «protomàrtir de l'Eixample» (V. Francesc Puig Alfonso: *Recuerdos de un setentón*, B., 1843, pàg. 72). Col·laborà en el «Repertorio Médico», «Repertorio Médico-Farmacèutic», «El Telégrafo Médico», «El Divino Vallés», «Revista de Ciencias Médicas» i «El Compilador Médico». En aquesta última revista representà la facció moderada, no partidària de l'ensenyament lliure, L'altra facció progressista, de la qual era capdavanter Giné i Partagàs, se separà de la redacció i fundà «La Independencia Médica». Autor de: *Historia de una amputación de muslo por esfacelo de una pierna* (1835); *Reflexiones sobre el cólera morbo asiático padecido en la división de Vanguardia del Ejército de Operaciones del Norte* (1835); *Dictamen sobre las asfixias* (1835); *Espon-táneo informe acerca de algunas mejoras de que es susceptible en la enseñanza y ejercicio de la ciencia de curar* (1836); *Rasgos de una aracnoiditis aguda con conatos de suicidio*; *Observación de una decoloración del húmero practicada a consecuencia de una herida de casco de granada* (V. «Diario de Barcelona», 1838, pàg. 198);

Reseña de la Clínica particular quirúrgica correspondiente de curso 1847 a 1848 en la Facultad de Medicina de la Universidad de Barcelona (B., 1848); *Estudios Clínicos ee Cirugía* (B., 1850-1852), en quatre volums; *Excursión homeopática. La Homeopatía no merece el nombre de doctrina médica* (B., 1853); *Necesidad de instalar a la mujer en su lugar* (1866). Fou un dels promotors de la: *Exposición que dirige al gobierno la Real Academia de Medicina y Colegio de Barcelona* (B., 1865), en contra del projecte d'establir càteres d'Homeopatia, i, juntament amb R. Torrent, Ll. Carreras i Aragó, B. Robert i Francesc de P. Campà, és autor de: *Memoria histórico-científica sobre la Epidemia de Fiebre Amarilla sufrida en Barcelona*, en 1870 (B., 1872).

2.985. **MENOS de LLENA, Jaume. N.** a B. El maig del 1755 va fer oposicions a una plaça de practicant segon de l'Hospital de la Santa Creu, de B. El 1757, es va graduar a Cervera, i el 1765, es va presentar en unes noves oposicions de l'Hospital de la Santa Creu (54, pàgs. 233 i 234). Fou primer metge dels exèrcits reials en l'expedició a Alger. Contrari a la inoculació de la verola, per probable acord amb les idees de Haen. Considerava que la llengua llatina era la més pròpia per als metges, en els seus escrits. Influenciat per Van Swieten. Traduí, de Pibrac: *Memoria contra le uso del soliman-corrosivo* (Manresa, 1778), que és una filípica contra els cirurgians. Autor de: *Memoria, hoc est Dictionarium botanicum* (1780), que Madrid considera no publicable; *Memoria imparcial acerca de lo que publicó Don N. Cirujano; Memoria Physico-Medico-Anathomica, saluberrima, suavique indubitata methodo coeteris palman auferenti pro Urethrae Carunculis debellandis in lucem* (B., 1784), on admet que ja Adam tenia el mal veneri (V. 60, t. IV, pàg. 69); *Memoria contra la inoculación, sacada de las dudas, i disputas entre los autores excitados acerca la utilidad, o daños causados por la inoculación de las viruelas; y comprobada por el desengaño* (Manresa, 1785); *Memorial presentado a S. M. Christianísima por el primer cirujano de su Real Cámara* (B., 1786); *La subordinación que deben Cirujanos y Boticarios a los médicos; Memoria o breve descripción de las aguas minerales de la fuente de la villa de Espluga de Francolí en el Principado de Cataluña* (Manresa, 1787), contra la qual l'apotecari major de l'Hospital de la Santa Creu, Pau Vidal i Freixes va escriure unes *Reflexions*, que havien de ser replicades per Menos dient: «que el perro

rúrgica (Operacions). Tenia al seu càrrec la «sala dels bressols» (o de desnonats) de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Aquesta sala ocasionava pànic i terror als malalts, *puede ladrar; pero la Luna le Llena su curso ha de completar»; Memoria o breve descripción de las aguas minerales de la Fuente Grog y de Gava, en el Principado de Cataluña* (Manresa, 1780); *Memoria o breve descripción de las aguas minerales de la fuente picante de San Hilario de Zacalm, del Corregimiento de Vich, en el Principado de Cataluña, y por incidencia se tratará de la que entre peñas destila en el monte de la Virgen de Moncada, a dos horas de Barcelona* (Tortosa, 1791); *Memoria contra el discurso Misceláneo-apologético, baxo el título de Fuente Grog vindicada* (Tortosa, 1791); *Apología, contra el Plan para perfeccionar los estudios de Cirugía, que da a luz D. Francisco Puig; Carta a los Señores Compositores del Memorial Literario de la Corte de Madrid; Carta a los Señores Diaristas de Madrid, i Un catálogo por orden alfabético de todas las plantas que el conde Floridablanca remitió a Barcelona para formar el Jardín Botánico* (B., 1791).

(50, IX, pàg. 74/193)

2.986. **MER i GUELL, Manuel.** N. a B. el 7-II-1873; m. el 20-V-1939. L'any 1906, va ingressar a les files republicanes (Partit Nacionalista Republicà). Donà diverses conferències a centres republicans catalans. Col·laborà a l'organització de la Unió Federal Nacionalista Republicana (U.F.N.-R.). Vice-president de la Junta Municipal barcelonina d'aquell partit. També va intervenir en el «Pacte de Sant Gervasi», com a president accidental, signant l'acord d'unió amb el Partit Radical a les eleccions a diputats a Corts del 8 de març de 1914. Seguidor ideològic de Pi i Margall. President del Comitè Executiu del I Congrés Espanyol d'Higiene Escolar, celebrat a B. del 8 al 12 d'abril de 1912. (55)

2.987. **MER i SERRA, Tomàs.** N. a B. el 1806; m. el 19-X-1863. Del 1823 al 1829, cultivà la Física i, després, cursà Medicina. Fou metge de l'Hospital Militar de B. i soci de número de les Acadèmies de Ciències Naturals i Arts i de la de Medicina de B. El 1835, va fer oposicions a una càtedra, tenint entre altres contrincants Cil i Borés i W. Picas (V. «Diario de Barcelona», 1835, febrer, pàg. 397). L'any 1838, va ingressar com a soci numerari a l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia de B. Autor de: *Memoria sobre las relaciones que hay entre el calórico y el fluido luminoso* (1834); *Memoria relativa a la doctrina del calórico latente y cambio de estado de*

los cuerpos para la acción del fluido imponderable (1837); *Dos casos de viruelas sobrevenidas después de la vacuna y reflexiones para perfeccionar la práctica de vacunar* (B., 1837); *Memoria sobre el tratamiento de la gangrena de hospital* (1839); *Memoria sobre la elasticidad de los cuerpos* (1843), i *Investigaciones eléctrico fisiológicas de Galvani*.

(260, Madrid, 1863, pàg. 252/59, II, pàg. 162)

2.988. **MERCADAL i JUANICO, Joan.** N. a Maó, el 1734; m. a Maó, el 14-V-1804. Cursà Medicina a València, on també es doctorà. Protometge de Menorca i jurat major de Maó al servei del govern britànic i confirmat després per l'espanyol. El 1792, va obtenir privilegi de noblesa i el 1797, era nomenat alferes major de Menorca. Autor de: *Método para la curación de las viruelas en la presente epidemia conforme la observación y doctrina de los autores* (Maó, 1782), i *Discurso pronunciado el 22-II-1789 en el acto de proclamación de Carlos IV, celebrada en el consistorio de Mahón*. (10, I, pàg. 490)

2.989. **MERCADAL i PEYRI, Josep.** N. a B. el 12-XII-1903; m. a B., el 10-X-1976. Llicenciat a B., l'any 1925, col·laborà en el servei de Dermatologia del professor Peyrí, que era parent seu i havia d'ésser el seu sogre. Del 1930 al 1931 amplià estudis amb Sabouraud a París i amb Bloch a Zurich. Fou el primer a obtenir el doctorat a la Universitat Autònoma de B., que li van invalidar el 1939. Dos anys més tard el va tornar a obtenir a Madrid. Del 1941 al 1947 fou professor auxiliar interí, i del 1947 al 1951 professor adjunt per oposició. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de B. des del 1970, on va ingressar amb un discurs sobre *La Leishmaniosis cutánea en nuestros ámbitos*. Catòlic sense fissures, fou vice-president de la Federació Internacional d'Associacions de Metges Catòlics i membre destacat de la Germandat dels Sants Cosme i Damià. La seva activitat com a dermatòleg fou molt notable, seguint en part l'empenta de l'escola del professor Peyrí. Fou cap del servei de Dermatologia de la Creu Roja d'Hospitalet (1929), de l'hospital de sant Pere Claver i de la *Jefatura Provincial* de Sanitat de B. Publicà un nombre molt elevat de treballs; fou President de la secció catalana de l'Acadèmia espanyola de dermatologia; de la Societat dels Sants Cosme i Damià, i de la federació espanyola d'aquestes germandats. Fou el redactor de la part de Dermatologia de «Síntesis Médica» i dels «Annals de Medicina» (1930-1936). Autor de molts treballs.

2.990. **MERCADER, Francesc.** De la meitat del segle XIX. Autor de: *Tratado elemental de Química Médica* (B., 1849).

(59, II, pàg. 163)

2.991. **MERCANT i BARCELÓ, Joan.** N. a Ciutat de Mallorca, el 1843; m. el 21-XII-1920. Llicenciat en Medicina a B., l'any 1873. L'any 1885, va proposar la creació de l'Institut Balear de Vacunació Directa. Redactor de la «Revista Balear de Ciencias Médicas», on es troben diverses col·laboracions i a la «Revista Balear de Medicina, Farmacia y Veterinaria».

(111, pàg. 30)

2.992. **MERCER, Antoni.** N. a Caldes de Montbui (Vallès Occidental), es va graduar, a Cervera, l'any 1770.

(241)

2.993. **MERLI, Andreu.** Cirurgià, que, l'any 1468, exercia a B. L'any 1500, encara vivia.

(396, II, pàg. 489 i III, pàg. 104)

2.994. **MERLI i FEIXES, Ramon.** N. a Cardona (Bages), el 2-IV-1763; m. a B., el 19-IV-1838. Fill del metge Miquel Merli. Cursà Filosofia i Medicina a Cervera. Llicenciat el 1786 i el 1793 era nomenat primer metge de l'Hospital de Figueres, a proposta de Jaume Menós de Llena. El mateix any passà al servei dels hospitals militars del Rosselló. Més tarde, es trobà, seguint la plana major de l'exèrcit a Boulon. El 20 de maig de 1794, es doctorà a Cervera. Aprofundí en l'estudi de l'obra de Lavater. Del 1809 al 1810, fou alcalde de Cardona. Des dels començaments del segle XIX introduí i aplicà la vacuna antivariòlica a Cardona. Prohibí l'enterrament dels cadàvers a l'església d'aquella població i construí un nou cementiri. Durant la Guerra del Francès, s'establí a Vic. El 1813, era elegit vocal de la Junta Superior de Sanitat de Catalunya, pel baró d'Eroles. Fou partidari de les doctrines mèdiques del «metge escocès» (Brown?). Íntim amic del general Bassa, que el poble defenestrà durant la bullanga del 1835. Traslladat a B., fou acusat per la Inquisició de posseir llibres del ciutadà de Ginebra, i de mantenir una conducta política constitucional o liberal, però se suspengué el sumari el 15 de desembre de 1815. Membre de la Acadèmia de Medicina de B. des del 2 de desembre de 1817. Durant l'epidèmia del 1821, mantingué una estreta amistat amb els metges francesos, vinguts a B. Des del 17 al 20 d'abril, publicà una sèrie d'articles en el «Diario de Barcelona» defensant al catolicisme. Amb un treball sobre les *Passions*, féu el discurs inaugural de curs a l'Acadèmia, el 1834. Autor de: *Arte de detener y aniquilar las epidemias y el verdadero secreto para no*

contagiarse en tiempos de peste (B., 1815), i *Espurgo de Barcelona. Reflexiones* (B., 1821).

(201)

2.995. **MEROLA, Jeroni.** N. a Balaguer (Noguera), el 1537. Estudià a Montpeller, on fou deixeble de Guillem Rondelet. Doctor en Filosofia i Medicina. Fou catedràtic a la Universitat de B. Amb influències de Plató, publicà: *República original sacada del cuerpo humano* (B., 1587), on es refereix a la similitud entre la vida social i les parts del cos humà, i provant la supremacia de la Medicina sobre la Jurisprudència. Constitueix un dels fonaments de l'antropologia mèdico-legal catalana.

(57, pàg. 415/174)

* **MESA, Antoni.** — V. ANTONI MESA.

2.996. **MESSES, Domènec.** Cirurgià, a Vic, a la segona meitat del segle XVII.

(211)

* **MESTRE.** — V. Pel nom o cognom.

2.997. **MESTRE.** L'any 1696, era nomenat metge del Capítol de Tarragona, càrrec al qual ja havia aspirat el 1693.

(254, pàg. 41)

2.998. **MESTRE, Andreu.** Metge, que, l'any 1714, exercia a Aitona.

(410, pàg. 73)

2.999. **MESTRE, Antoni.** Metge de les darreries del segle XVIII i començament del XIX, natural d'Anglesola. Graduat a Cervera, l'any 1792. Fou nomenat «metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B., el febrer del 1792, però renuncià al càrrec (54, pàg. 235). El 1796, era catedràtic de Matèria Mèdica a Cervera, i va passar després a la Facultat Reunida.

(49, I, pàg. 409)

3.000. **MESTRE, Joan.** En el segle XVII, era metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. L'any 1661, n'era degà.

(54, pàg. 227)

3.001. **MESTRE, Leonci.** Cirurgià barber barceloní, mort el febrer del 1437.

(149)

3.002. **MESTRE, Pere.** Doctor en Medicina, nascut l'any 1772, i que va morir, a les Borges del Camp, l'1 de novembre de 1805. Féu els estudis a Osca.

(321/397, pàg. 61)

3.003. **MESTRE i MORER, Joaquim.** N. a B., el 29-XI-1854. Fill de farmacèutic, es llicencià en Medicina el 1879. El 1906, fundà el Servei d'Urologia de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Anys més tarde (1931), va ser elegit president de la Societat Catalana d'Urologia.

(73, II, pàg. 313)

3.004. **MESTRE i PUIG, Josep. N. a B.** el 27-I-1884; m. a Molins de Rei el 7-III-1979. Exercí a Molins de Rei. L'any 1935, va presentar, a l'Acadèmia de Medicina de B., un treball sobre *Coordinació dels Serveis Hospitalaris a Catalunya*. Diputat de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Director general de Sanitat de la Segona República, quan el govern va estar a València i a B. Exiliat a França. Col·laborà a la «Revista Mèdica Professional» i fou redactor del «Butlletí del Sindicat de Metges de Catalunya». (80, pàg. 418)

3.005. **MESTRES, Francesc. N. a B.**, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1750. (309)

3.006. **MESTRES, Jaume.** El 25 de novembre de 1701, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. El 1728, encara vivia. (408, pàg. 30)

3.007. **MESTRES BALMANYA.** Metge jueu, que va exercir a Besalú i a Banyoles (1360). (407, pàg. 314)

3.008. **MESTRES i MIQUEL, Josep.** Vila-llonga, el 24-I-1869; m. el 1949. Cursà Medicina a B. D'estudiant, destacà per les seves idees nacionalistes. Llicenciat el juny del 1889. Organitzador de molts sindicats i societats agrícoles. Actuà en el districte Valls-Montblanc com a nacionalista republicà. Afiliat a la Unió Republicana, des que es va constituir aquell organisme, passà després per la Solidaritat i, més tarde, milità a la U.F.N.R. El 1909, era elegit diputat provincial de Tarragona i reelegit el 1913. Aquest últim any, fou president de la Diputació de Tarragona fins al 1918. Membre en el Consell permanent de la Mancomunitat del 1914 al 1918. Com a conseller de la Mancomunitat va obtenir la creació d'una càtedra ambulatòria d'Agricultura. Es preocupà pel desenvolupament de la riquesa agrícola. Contribuí a estendre la cultura tècnica entre els pagesos. President del Col·legi de Metges de Tarragona, fou destituït per la Dictadura. Participà en els congressos de metges de Llengua catalana, i en fou membre organitzador. Fundà i dirigí la revista «Tarragona Agrícola». Autor de diversos treballs de caràcter agrícola: *El cultiu de la vinya i tractament de llurs malalties; Experiències d'adobs; El cuc de l'avellaner; El frare dels llegums; El rovell del blat; Les papallones dels cereals; Malalties de l'oliver; El pugó; Una malaltia dels fesols; Sulfatatges ensofrats; L'alternativa de collites; Una malaltia del gar-*

rofer i El vino y el alcoholismo crónico; Diputació Provincial de Tarragona. Dos anys d'actuació econòmica (Tarragona, 1915), i Aplicacions terapèutiques del raïm i del seu most (Reus, 1937), amb un pròleg del doctor Josep Moll i Gimferrer (V. «La Medicina Catalana», 1937, II, pàg. 118). (55)

3.009. **MESTRES i SEGARRA, Antoni. N.** a Anglesola (Urgell). Graduat, a Cervera, el 1792 i doctorat el 1796. Entre el 1796 i el 1817 fou catedràtic de Vísperas i Matèria Mèdica de la facultat de Medicina de Cervera. Autor d'algunes monografies i d'unes *Quaestiones Medicae...* (Cervera, 1793) i unes altres *Qüestions*, impreses a Cervera els anys 1795 i 1797. (6 pàg. 426/122, pàg. 41)

* **METGE, Jaume.** — V. **JAUME METGE.**

* **METGE, Miquel.** — V. **MIQUEL METGE.**

* **METGE, Joan.** — V. **JOAN METGE.**

* **METGE, Ramon.** — V. **RAMON METGE.**

3.010. **MEYMO, Mestre.** Metge que exercí a Manresa cap a la meitat del segle XIV i que va prescriure una recepta a la dona d'un tal Valòria, segons consta en el receptari de Manresa. (433, pàgs. 7-8)

3.011. **MEZES, Domènec.** Cirurgià, que l'any 1651, exercia a Vic. (396, XV, pàg. 588)

3.012. **MIARNAU, Antoni.** Doctor en Medicina lleidatà del segle XVII. (22)

3.013. **MIARONS i GRAU, Joan. N. a Torrelló (Osona),** es va graduar, a Cervera, l'any 1775. (241)

3.014. **MICALET, Francesc.** Barber, que l'any 1688, era conseller de l'ajuntament de B. Consta que el 1702 encara exercia. (243, I, pàg. 168/396, XXIV, pàg. 51)

* **MICHEL i GUARDIA, Josep.** — V. **MIQUEL i GUARDIA, Josep.**

* **MICER JOAN.** — V. **JOHAN, Micer.**

3.015. **MICÓ, Francesc. N. a Vic (Osona),** el 28-V-1528. Fou batejat el 28 de maig de 1528. A més de metge era apotecari i botànic. Estudià a Salamanca, on fou deixeble del doctor Alderete. Exercí a B. També cultivà l'astrologia. Descobrí diverses plantes durant les seves correries per Montserrat, platges de B., Castella la Nova i Guadalupe, i les envià a Delachamp, que

les va inserir a la seva *Història general*, impresa el 1587. A l'herba morena o orella d'ós, considerada eficaç contra la tos, Linneo l'anomenà *Verbascum Miconi* (en honor de Micó) que, més tard, va ser batejada de nou pel francès Richard: *Ramonda pyrenaica* (en honor de Ramond). Micó defensà l'ús de l'aigua de neu. Autor de: *Alivio de sedientos, en el qual se trata la necesidad que tenemos de beber frio y refrescado con nieve, y las condiciones que para esto son menester, y cuales cuerpos lo pueden libremente soportar* (B., 1576), i *Las vistas de Montserrat*. (57, pàg. 417/41, III, pàgs. 259-260/60, I, pàgs. 419-421)

3.016. **MICÓ, Francesc.** Fill de Francesc Micó. A la segona meitat del segle XVI, fou membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 212)

3.017. **MIGUEL, Mestre.** Físic. Metge jueu, de la primera meitat del esgle XIV, del bisbat de Pamplona, que, el 1338, va rebre de la Casa reial catalana, de gràcia, 200 sous barcelonins, per haver assistit algun personatge de la Casa reial catalana. (4, pàg. 118)

3.018. **MIGUEL, Ramon.** Graduat, a Cervera, el 1817, va fer oposicions a «metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B., l'any 1819. Autor d'una *Memoria sobre el cólera morbo asiático, con relación a la epidemia que aflujo a la ciudad de Vich y pueblos del partido en 1854-1855*. (59, II, pàg. 170/54, pàg. 237)

3.019. **MILANS, Bonaventura.** Doctor en Medicina, al segle XVIII, nascut a Arenys (de Mar?). Féu estudis a Montpeller. Catedràtic d'Anatomia, a Cervera, el 1739 (49, I, pàg. 409). El 1740, era metge supernumerari de l'Hospital de la Santa Creu, de B.; passà a metge segon un any després i a metge primer, el 1747. El 1785, actuà com a censor en diverses oposicions. Col·laborà amb Anton Tomàs. Metge consultor de l'exèrcit d'Itàlia. Havia fet una llarga estada a Montpeller. Autor de: *De Disenteria Castrensi* (B., 1747); en col·laboració amb Anton Tomàs: *Synopsis formularum medicarum* (1742), i amb Carles Vicenç Rossell: *Synopsis formularum medicarum quibus utuntur medici; et chirurgi in generali barcinonensi nosocomio* (B., 1749).

(54, pàg. 231/57, pàg. 418/50, IX, pàg. 260)

3.020. **MILANS, Francesc.** N. a Canet de Mar (Maresme), era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1750. (309)

3.021. **MILLAN GUILLEN, Francesc.** A les darreries del segle XIX fou, durant pocs mesos, catedràtic d'Anatomia de la Facultat de Medicina de B., traslladant-se ràpidament a la de Cadis, on explicà durant molts anys Patologia Quirúrgica. Abans havia estat a Cuba. Va escriure: *Manual de Anatomia Humana y Embriología* (L'Havana, 1890-1895); *Tratado de Angiología Humana* (L'Havana, 1891); *Atlas de angiología y neurologia humana* (L'Havana, 1895), i el discurs inaugural de curs 1911-1912, a Sevilla: *El aparato digestivo desde el punto de vista de su evolución y desarrollo en la escala de los seres inferiores al hombre* (Sevilla, 1911). (50, IX, pàg. 279)

3.022. **MILLET, Antoni.** N. a l'Arboç (Baix Penedès), es va graduar, a Cervera, l'any 1770 i exercí a B. (241)

3.023. **MILLET i OLIVELLA, Felix.** N. a Vilafranca del Penedès, es va graduar, a Cervera, l'any 1776. (241)

* **MINGUET (o MINNGUET), Bernat.** — **BERNAT MINGUET.**

3.024. **MINGUET, Josep.** N. a Torregrossa (Garrigues), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. (309)

3.025. **MINGUEZ, Raimon.** N. a Mojà (Bages), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. (309)

3.026. **MINUART, Joan.** Exercia la Cirurgia cap a l'any 1771. (57, pàg. 419)

3.027. **MIQUEL.** Metge, a Solsona, a la segona meitat del segle XVII. (334)

3.028. **MIQUEL, Antoni.** N. a Castellterçol (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1766. (309)

3.029. **MIQUEL, Joan.** N. a Solsona, es va graduar en Medicina, a Osca, l'any 1692. (309)

3.030. **MIQUEL, Joan.** N. a Sabadell (Vallès Occidental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)

3.031. **MIQUEL, Joan.** N. a Palafrugell (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

3.032. **MIQUEL, Joan.** N. a Anglesola (Urgell), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)

3.033. **MIQUEL, P.** Metge, que, l'any 1403, exercia a la Casa del rei Martí. (42, pàg. 67)

3.034. **MIQUEL, Pau.** Metge, a B., al segle XVI. (38, pàg. 122)

3.035. **MIQUEL, Pere Pau.** Doctor en Medicina, que, l'any 1633, era conseller segon de l'Ajuntament de B. El 1651, encara exercia.

(396, XI, pàg. 185 i XV, pàg. 499)

* **MIQUEL COSTA, Lluís.** — V. **COSTA, Lluís Miquel.**

3.036. **MIQUEL i GUARDIA, Josep.** Doctor en Medicina i prevere, que, el 1765, va rebre el nomenament per a exercir a l'Hospital de la Santa Creu, de B., i l'any següent fou admès com a membre de la Reial Conferència de Física Experimental (precedent de l'Acadèmia de Ciències i Arts de B.). També hem vist la grafia Michel.

(54, pàg. 234/345, pàg. 101)

3.037. **MIQUEL METGE.** Cirurgià, que exercí la professió cap al 1350. Residí a Sant Mateu de València, a Tarragona i a Gandesa.

(64, pàg. 19)

3.038. **MIQUEL METGE.** Metge i cirurgià, a Reus, a la meitat del segle XIV (1349). En els anys 1365-1367, vivia a Tarragona.

(64, pàg. 19/254, pàg. 10)

3.039. **MIQUEL i MOLINS, Ramon.** N. a Lleida, el 1795; m. el 1866. Llicenciat el 1819, va descobrir un focus de febre groga el 1821, a Mequinensa. El 1824, es va doctorar a Cervera. Al cap de dos anys obtingué en propietat una càtedra de Medicina, per oposició, en aquella Universitat. Durant l'epidèmia de còlera del 1854, fou nomenat vocal de la Junta de Sanitat instal·lada a Lleida. Soci fundador de la Societat Econòmica d'Amics del País, a Lleida, on presentà algunes memòries per a formar una associació d'assegurances mútues contra incendis, un banc agrícola i sobre la utilitat de la cria de vaques en els països agrícoles. Vocal de les Junes Provincials de Lleida, d'Agricultura, Sanitat i Beneficència. A cinquanta-cinc anys d'edat, es decantà per l'ús de la terapèutica homeopàtica. Autor d'una *Oratio fúnebre* en honor de Felip V, impresa a Cervera, l'any 1827.

(129, Madrid, 1863, pàg. 23)

3.040. **MIQUEL i PARELLADA, Josep Maria.** N. a Tarragona el 16-VI-1905; m. a Tarragona, el 8-XI-1957. Llicenciat en Medicina a B., el 1931, s'establí a Tarragona, on fou metge radiòleg de l'hospital de Sant Pau i Santa Techa i pediatra de la casa de Beneficència i del Tribunal Tutelar de Menors. Exercí com a pediatre. Autor de treballs històrics sobre metges tarragonins, en particular Virgili i Gimbernat, de recerques sobre la història del

Collegi de Metges de Tarragona i *Estudios sobre médicos tarraconenses del siglo pasado.*

(434, II, núm. 22, febrer 1972, pàg. 20)

3.041. **MIR, Bernardí.** N. a Puigcerdà (Cerdanya), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773.

(309)

3.042. **MIR, Domènec.** Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740.

(309)

3.043. **MIR, Josep.** Cap al 1716 fou director de l'Hospital de Santa Maria, de Lleida. Catedràtic de Medicina a la Universitat de Lleida, fins al 1717, data de la seva extinció.

(63, pàg. 65/6, pàg. 426)

3.044. **MIR, Marià.** M. el 1850. Doctor en Medicina, graduat, a Cervera, el 1805. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B., constant com a metge pràctic des del 2 de desembre de 1817, i de la qual fou bibliotecari.

(54, pàg. 236)

3.045. **MIR, Tomàs.** De la primera meitat del segle XIX. Probablement, va exercir a Tremp. Autor d'una *Memoria de la enfermedad epidémica que se padece en la Villa de Tremp* (1836).

(59, II, pàg. 188)

3.046. **MIR i CASASES, Antoni.** N. a Tàrron (Pallars Jussà), el 17-IX-1830; m. a Tarragona, el 1885. Fou també historiador i poeta. El 1869, era nomenat catedràtic d'Història Natural, per oposició, de l'Institut de Tarragona, del qual fou director. Metge militar, reconstruí la mòmia de Jaume I, quan, el 1856, fou traslladada a la catedral de Tarragona. Autor de: *Topografia Mèdica de Tarragona*; *Pintura mural bizantina del castillo de Marmella* (V. «L'Excursionista», del 31-X-1888); *Monografia de la fidelíssima villa de Tremp y del Cenobio y Castillo de Mur* (Lleida, 1883); *Arqueologia prehistòrica. La estació troglodita de Susterris (Conca de Tremp)* (Tarragona, 1885) (V. *Album històric pintoresch monumental de Lleyda y sa provincia*, pàg. 399).

(59, II, pàg. 188/118, III, pàg. 435)

3.047. **MIR i MARCET, Josep.** N. a Sabadell, el 1858; m. a Sabadell, el 20-X-1926. Llicenciat el 1883, establert a Sabadell, va col·laborar en el «Diari de Sabadell». Catòlic militant. El 1912, va fundar la Lliga d'Higiene Escolar. Primer president de l'Associació Mèdica del Vallès. Autor de: *Conveniència de fundar a Sabadell una casa de lactància*, i *Un nou establiment de beneficència* (Sabadell, 1908).

(50, IX, pàg. 342)

3.048. **MIRA i LOPEZ, Emili.** N. a Santiago de Cuba, el 24-X-1896; m. a Rio de Janeiro, el 16-II-1964. Fill de metge militar, acabada la guerra de Cuba es traslladà a Galícia i després a Catalunya. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1917. El 1919, guanyà, per oposició, la plaça de cap de la secció de Psicologia de l'Institut d'Orientació Professional, de B., del qual va ser nomenat director el 1926. Es va doctorar, l'any 1923, a Madrid, amb la tesi *Correlaciones somáticas del trabajo mental*. L'any 1930, presidí, a Madrid, el Congrés Internacional de Psicologia. Director-consultor de l'Institut Pere Mata de Reus (V. «Revista Mèdica de Barcelona», 1932, II, pàg. 455). Director de l'Institut Psicotècnic de la Generalitat de Catalunya (V. «Revista Mèdica de Barcelona», 1932, setembre). Juntament amb els doctors A. Strauss, J. de Moragas i A. Azoy, inaugurà la primera clínica de «conducció infantil» (Child Guidance Clinic), instal·lada en els països llatins. A aquest institut d'observació psicològica l'anomenaren «La Sageta» (V. «Revista Mèdica de Barcelona», 1935, febrer). Director del Centre d'Orientació i Selecció professional de l'Escola del Treball. Durant la segona República guanyà, per oposició, la càtedra de Psiquiatria de B. (1933). Políticament milità a la Unió Socialista de Catalunya. Trobant-se a Zurich, en un congrés de metges alienistes, es produí la rebel·lió militar feixista a Espanya i Mira tornà, immediatament, per a posar-se a disposició de la República. L'any 1938, és cap dels Serveis Psiquiàtrics de l'exèrcit republicà, amb rang de tinent coronel. Metge director del manicomi de Sant Boi (1936-1939). Després de la guerra civil, es va haver d'exiliar, i va passar, de primer, per un camp de concentració francès. Després passà al Maudsley Hospital, d'Anglaterra, on, el mes d'octubre de 1939, presentà el seu *Test psicodiagnòstic miokinètic* (P.M.K.). En començar la Segona Guerra Mundial, passà als Estats Units. Argentina, Cuba, Uruguav, Guatemala, Equador, Veneçuela i, finalment, al Brasil. Fou Research Fellow de la Societat de Protecció a la Ciència, Lliure Docent de Psiquiatria a la Universitat de Buenos Aires, profesos de cursos de Psiquiatria als Estats Units, Argentina i Uruguay. A Rio de Janeiro, l'any 1947, és cridat per la Fundació Getulio Vargas, que li encomana la direcció de l'Institut de Seleçao e Orientaçao Profissional (ISOP), d'on ja no es mourà fins a la seva mort. Col·laborà en el *Diccionari de Medicina*, del doctor Corachan, i en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Cofundador de la «Revista Mèdica de Barcelona»

i director de la «Revista de Psicologia y Pedagogia» (1933-1939), juntament amb Joaquim Xirau. També dirigi la «Revista Catalana de Neurologia i Psiquiatria» (1934-1937) i «Archivos Brasileiros de Psicotecnia». Col·laborà en els «Treballs de la Societat Catalana de Biologia», «Actualidad Médica», «Annals de Ciències Mèdiques», «Archivos de Neurobiología», «Butlletí del Sindicat de Metges», «Ars Médica» i altres revistes. Traduí de Blumke: *Tratado de Psiquiatria*; de Otto Lipmann: *Psiquiatria para maestros*; de L. Punsep: *Tumores del cerebro*; de Raecke: *Guia del diagnóstico psiquiátrico*, i de Hermann Tillmanns: *Tratado de Cirugia General y Especial*. Autor de: *El Psico-análisi* (B., 1926), a «Monografies Mèdiques»; *Influencia de la personalidad psíquica en la Fisiología y la Patología somáticas* (B., s.d.); *Manual de Psicología Jurídica* (B., 1932); *Manual de Psiquiatria* (B., 1935); *L'educació dels nois menuts* (B., 1935); *Psicoterapia* (B., s.d.); *Psicopatologia dels estats passionals* (Tarragona, 1938); *Aspectes psicològics de la Revolució russa; Què cal entendre per Revolució social; Problemas psicológicos actuales* (Buenos Aires, 1940); *Psicología evolutiva del niño y el adolescente* (Buenos Aires, 1941); *Los fundamentos del Psicoanálisis* (Buenos Aires, 1943); *Psychiatry in War* (Nova York, 1943); *Psicología publicitaria* (Buenos Aires, s.d.); *Higiene mental del mundo de postguerra* (Buenos Aires, 1945); *Manual de Orientación profesional* (Buenos Aires, 1947); *Cuatro gigantes del alma. El miedo, la ira, el amor y el deber* (Buenos Aires, 1947); *El niño que no aprende* (Buenos Aires, 1947); *Psiquiatria básica* (Buenos Aires, 1948); *Cómo estudiar y cómo aprender* (Buenos Aires, 1948); *Instantáneas psicológicas* (Buenos Aires, s.d.); *Educación pre-escolar. Su evolución en Europa, en América y especialmente en la República Argentina* (Buenos Aires, s.d., i amb la col·laboració d'Homar); *Psicología militar* (Rio de Janeiro, 1950); *Le Psychodiagnostic miocinétique* (Paris, 1951); *Manual de Psicotecnia* (Rio de Janeiro, 1953); *Psicología experimental* (Buenos Aires, 1955); *Compendio de Psiquiatria* (Buenos Aires, 1958); *Factores psicológicos de la productividad* (Buenos Aires, 1961); *La mente enferma* (Montevideo, 1962); *La doctrina psicoanalítica* (Buenos Aires, 1963); *Psicología de la vida moderna* (Buenos Aires, 1963), i altres títols. (261/300)

3.049. **MIRACLE, Santiago.** Del segon terç del segle XIX. Exercí a Valls. Autor de: *Memoria sobre una erupción cutánea*

que apareció a algunos infantes recién nacidos; Memoria sobre la abstinencia absoluta de toda sustancia tanto sólida como líquida en el estado patológico o de enfermedad; Estado sanitario de la villa de Valls comprensivo desde 1835 hasta 1838 (V. «Diario de Barcelona», 1840, febrer, pàg. 711), i Memoria sobre la revacunación. (59, II, pàg. 189)

* **MIRACLE, Mestre Sanxo.** — V. **SANXO MIRACLE, Mestre.**

3.050. **MIRALLES, G. de.** L'any 1401, era mestre de Medicina de l'Estudi de Medicina de B. (42, pàg. 21)

3.051. **MIRALLES, Pere.** Entre els anys 1408 i 1419, exercí a Tarragona. L'any 1409, demanà un augment de sou als consols de la ciutat. Sembla, però, que tingué ofertes de feina a Valls. El 1414, proposà d'exercir altra vegada a Tarragona. Segons sembla, també va estar encarregat de les escoles de Gramàtica. L'any 1431, ja havia mort. (254, pàg. 17/341)

3.052. **MIRALLES, Sebastià.** N. a Tèrmens (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792. (309)

3.053. **MIRAMBELL, Narcís.** Cirurgià gironí del segle xv. (408, pàg. 33)

3.054. **MIRAMBERT, Narcís.** Barber que, l'any 1462, exercia a Girona. (405, pàg. 47)

3.055. **MIRANDA, Francesc.** L'1 de juliol de 1667, era catedràtic a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (6, pàg. 426/63, pàg. 55)

3.056. **MIRANDA, Josep.** N. a Lleida, el trobem documentat el 22 de juny de 1660 com a estudiant de Medicina a la Universitat de Lleida. El 4 d'octubre de 1691, era metge d'aquell Estudi i el 1706, era doctor del Col·legi de Metges de Lleida. Pel seu patriotisme i les seves idees antiborbòniques, va haver d'anar a l'exili el 1707, però el 4 de novembre de 1731, el trobem de nou a Lleida. (6, pàg. 426)

3.057. **MIRARNAU, Antoni.** Es graduà l'1 de gener de 1690 i el 21 d'octubre de 1698, era catedràtic de Prima de la Facultat de Medicina de l'antiga Universitat de Lleida, fins al tancament definitiu d'aquesta. Fou metge, el 1706, del monestir de trinitaris d'Avinyanya (Seròs). El 1716, consta com a professor de l'Estudi General de Lleida. (63, pàg. 57)

3.058. **MIRAS.** Metge jueu de començaments del segle xiv. (1, pàg. 495)

3.059. **MIRET i OLIVELLA, Fèlix.** N. a Vilafranca del Penedès, era graduat a Cervera, l'any 1776. El setembre del 1776, era nomenat «metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B. El 1787, tot i essent contrari al Reglament, fou autoritzat a contreure matrimoni sense haver de renunciar al càrrec. Abans del 1800, ja era membre numerari de l'Acadèmia de Medicina, constant com a metge pràctic. (54, pàg. 234)

3.060. **MIRET i MARQUÉS, Joaquim.** N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf), el 12-V-17899; m. a Vilanova i la Geltrú, el 21-XII-1969. Llicenciat a B. el 1924, deixeble de l'escola del professor Nubiola, exercí la medicina general i la tocologia a Vilanova tota la vida. Personalitat d'un considerable prestigi local, interessat pels estudis sobre la seva vila, fou membre del patronat de la Biblioteca-Museum Balaguer. (53, 1970, núm. 45, pàg. 65)

3.061. **MIRÓ, Benet.** Cirurgià, que, l'any 1562, exercia a B. (396, V, pàg. 14)

3.062. **MIRÓ, Francesc.** Metge originari de Tortosa, de la família dels Miró, metges dels reis de França. Fill de Gabriel, el Jove, estudià a Montpeller i a París, on es graduà el 1514. Fou primer metge d'Enric II i Carles IX. (57, pàg. 420/41, II, pàg. 230-231)

3.063. **MIRÓ, Francesc.** N. a Balaguer (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761. Graduat a Cervera, el 1764. (309/241)

3.064. **MIRÓ, Gabriel (I).** N. a Tortosa, al començament del segle xv, i mort el 1487. Metge de cambra de Joan II d'Aragó. Féu una relació de la darrera malaltia d'aquell monarca, al qual assistí, a Vilafranca del Penedès, el 1479. El municipi de B. li assignà diverses comissions. (38, pàg. 125)

3.065. **MIRÓ (el Vell), Gabriel (II).** N. a Tortosa, estudià i es graduà a Montpeller. Va estar algun temps a Perpinyà. Fou nomenat conseller i metge de Carles VIII de França. Morí a Nevers. (57, pàg. 420/41, II, pàgs. 330-331).

3.066. **MIRÓ (el Jove), Gabriel (III).** N. a Tortosa, fou metge de les reines de França Anna de Bretanya, muller de Lluís XII, i Clàudia, muller de Francesc I. Va publicar: *De regimine infantium* (1544). En texts castellans també se'l nomena

Mirón. Era nebot del metge del mateix nom que fou metge de Carles VIIè de França.

(57, pàg. 420/41, II, pàgs. 330-331/60, I, pàg. 186)

3.067. **MIRÓ, Jaume.** Consta com a doctor en Medicina a Girona, l'any 1679. A la primera meitat del segle XVIII, i després de la Guerra de Successió, fou proposat per la Real Audiencia per al càrrec de protometge de Catalunya, succeint a Francesc Sanpere. Tenia aleshores uns seixanta anys. Participà a l'assetjament de Girona, l'any 1712.

(28, 1975, núm. 46, pàg. 3/408, pàg. 30)

3.068. **MIRÓ, Joan. N. a B.,** va obtenir el títol de batxiller de Medicina a l'Estudi General de B., el 15 de setembre de 1576.

(66, pàg. 202)

3.069. **MIRÓ, Josep.** Catedràtic de Medicina, del 1698 al 1700, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida.

(63, pàg. 55)

3.070. **MIRÓ, Josep.** Doctor en Medicina, que, l'any 1722, exercia a Balaguer.

(411, pàg. 43)

3.071. **MIRÓ, Josep. N. a Rosas** (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755.

(309)

3.072. **MIRÓ, Manuel. N. a Gerri de la Sal** (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759.

(309)

3.073. **MIRÓ, Miquel.** Cirurgià, que, el 10 de gener de 1604, va obtenir el títol de batxiller en Arts, a l'Estudi General de B. Membre del Consell de Cent, el 1617.

(66, pàg. 210/396, IX, pàg. 358)

3.074. **MIRÓ, Paulí.** El 10 de març de 1679, era examinat per a exercir la Cirurgia a Girona. L'any 1706, encara vivia.

(408, pàg. 30)

* **MIRÓ, Pere. — V. PERE MIRÓ.**

3.075. **MIRÓ, Pere Benet.** Cirurgià, que, entre els anys 1538 i 1549, exercia a B.

(396, IV, pàg. 73)

3.076. **MIRÓ, Perfecte.** Metge de Lleida que tingué una actuació destacada quan l'epidèmia de còlera de 1885.

(6, pàg. 427)

3.077. **MIRÓ, Vicenç. N. a Amposta** (Montsià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759.

(309)

3.078. **MIRÓ i BORRAS, Oleguer. N. a** Manresa, el 28-IX-1849; m. a Manresa, l'IV-1926. Féu els primers estudis a Manresa. Nomenat el seu pare secretari de la Junta provincial d'Instrucció Pública, es traslladà, amb ell, a B., on acabà el batxillerat. Cursà Medicina a B. Llicenciat, el 1872. Del 1872 al 1876, fou metge substitut de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Investigà en la història, el folklore i l'excursionisme del nostre país. Nacionalista fidel i conseqüent. Col·laborà en el «Setmanari Català», «Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages», «La Il·lustració Catalana», «Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya» i d'altres. Dirigí la «Revista Il·lustrada Jorba», de Manresa, des del 1908. Autor de: *La misteriosa llum que en testificació (...) del misteri de la Santíssima Trinitat envià l'Onnipotent a (...) Manresa (...) 21 febrer 1345* (B., 1882); *Manresa y San Ignacio; Estada de Sant Ignasi a Catalunya*, en col·laboració amb Leandre Soler i March; *Calendari de Catalunya; Receptari de Manresa (segle XIV)* (Manresa, 1900); *Aforística mèdica popular catalana, confrontada ab la de altres llengües* (B., 1900); *Calendari folklòric de la comarca de Bages* (1909); *El Receptari de Manresa y la mort del Infant En Jaume, Comte d'Urgell (segle XIV)* (Manresa, 1913); *Biografia del Dr. Francisco Piquillem y Verdacer, introductor y apòstol de la vacuna en España y Bibliografía Española de las inoculaciones profilácticas de la viruela* (Girona, 1917); *Salut y Feyna, desde'l punt de vista mèdich-social y folklòrich* (Manresa, 1920); *El pare Jaume Nonell* (Manresa, 1923), i *La Mare de Déu de la Gleva* (Manresa, 1923). Deixà escrit: *Galeria de catalans ilustres; La Santíssima Trinitat i Manresa; Isidro Borràs y Pons y Antonia Soler y Soler i Biografia d'en Josep Coll i Vil·l Clara.* Creiem d'interès inserir un fragment de la carta que el madrileny doctor Comenge va enviar al doctor Miró, després d'haver llegit l'*Aforística mèdica popular catalana*. Deia així: «*Juzgo, Sr. Miró que no ejerce Vd. un derecho, antes cumple Vd. con un deber sagrado al rendir tributo filial a su patria, expresando en lengua nativa y modismos elegantes, sus pensamientos acerca de la popularización de conocimientos. Bien está y bien parece que los catalanes se entiendan con sus hijos, con sus madres y con Dios, que expresen sus amores, sus esperanzas, sus aflicciones y elevados pensamientos en lengua materna, y sería vituperable, por tiránico, que tal proceder se ridiculizase. Considero sensible que tal lenguaje no pueda extenderse a todos los instrumen-*

tos legales atañentes a personas y cosas del país y a documentos científicos; por esto aprobé que en la Real Academia de Medicina de esta ciudad se admitiesen memorias científicas escritas en catalán, por idéntica razón que no se rechazan las compuestas en inglés o italiano (V. «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas», 1899, novembre).

(«Revista Ilustrada Jorba», Manresa, 1926, IV, núm. 199/77, pàg. 274)

3.079. **MIRÓ de CORÇA**. Metge jueu de la meitat del segle XIV. Era, probablement, de Girona i serví Pere III el Cerimoniós. (1, pàg. 495/117)

3.080. **MIRÓ i VIDAL, Tomàs**. N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf), es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)

3.081. **MIRÓ i VIOLA, Francesc**. N. a Balaguer (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)

* **MIRONO DE CORÇA**. — V. **MIRÓ de CORÇA**.

3.082. **MIRÓS, Carles**. N. a Guissona (Segarra), es va graduar, a Cervera, l'any 1792. (241)

3.083. **MISERACHS i RIGALT, Manuel**. N. a B., el 2-XII-1906; m. a Manresa (Bages), el 6-V-1980. Llicenciat a B., el 1930. Especialitzat en Hematologia i Hemoteràpia, coordinà una sèrie de bancs de sang. Col·laborà a la «Revista de Información Médico Terapéutica». Traduí, de Pietro de Nicola: *Diagnóstico de los defectos de la coagulación* (B., 1955), i de Paolo Introzzi: *Terapéutica de los defectos de la coagulación* (B., 1955). Autor de: *Transfusión sanguínea* (B., 1940).

3.084. **MITJAVILA, Andreu**. N. a Sant Julià d'Andorra, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770. (309)

3.085. **MITJAVILA i FISONELL, Vicenç**. N. a B., el 1759?; m. el 10-II-1805. Graduat, a Cervera, el 1785 i doctorat el 1791. Metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Catedràtic de Clínica, a B. President de l'Acadèmia de Medicina de B. Li succeí, a la càtedra, Francesc Piguillem. Fou l'introduïdor més important del brownisme en el nostre país. No creia que la tuberculosi fos hereditària. Traduí, del francès, una obra sobre l'expedició i conquesta de Síria, per Napoleó, que fou retirada de la venda per decret del 18 d'abril de 1800. Col·laborà a les «Memorias de la Real Academia Médico-Práctica»,

amb el treball: *Asfixia por el gas de la combustión*, datat l'any 1796 (pàg. 256). El 1788, llegí una llarga comunicació sobre la magnèsia a l'Acadèmia de Medicina de B., en la qual atribueix el descobriment de la magnèsia al farmacèutic de Tortosa, doctor Belilla, que la va conèixer cinc anys abans que Black (v. 57, pàg. 98). Dedicat al periodisme mèdic, fundà el «Semestre Médico-clínico» (B., 1803), referent a l'any 1802; el «Suplemento al Semestre Médico-clínico» (B., 1803) i la «Correspondencia Literario-médica o Periódico Trimestre de Medicina, Cirugía, Química y Farmacia» (B., 1804), en dos volums. Autor de: *Disertación o memoria médica del plomo* (1789); *Memoria sobre la utilidad de los vegetales, en la curación de enfermedades venéreas* (1790); *Carta médico-práctica del Dr. Vicente Mitjavila, al Dr. José Soriano, médico de Barcelona, sobre la tintura elástica* (B., 1790); *Noticia de los daños que causan al cuerpo humano las preparaciones del plomo, ya administradas como medicina, ya mezcladas fraudulentamente con los alimentos de primera necesidad* (B., 1791); va escriure diverses cartes en el «Diario de Barcelona» sobre *El nocivo uso del tabaco rapé español*, contra les quals un tal Valentín Domínguez de los Ríos va escriure després una *Vindicación del tabaco rapé español*, amb data 6 de gener de 1793; *Observaciones sobre el carácter contagioso de las fiebres que reinaron en esta ciudad en los años 1794 y 1795* (1795); *Llave de la práctica médico-browniana o conocimiento del estado estémico y asténico predominante en las enfermedades. Por el Dr. Weikard, traducida al italiano por el Dr. Luis Frank, y al español, con un compendio de la teoría browniana, por el Dr. Vicente Mitjavila y Fisonell* (B., 1799); *Colección de fragmentos relativos a la proposición browniana que el frío debilita* (B., 1800); *División de las enfermedades, hecha según los principios del sistema de Brown, o nosología Browniana. Por el ciudadano Valeriano Luis Brera; y publicada en español, con un discurso preliminar sobre las nosologías, por D. Vicente Mitjavila Fisonell* (B., s.d.); *Anotaciones médico-prácticas sobre las calenturas intermitentes y su curación, y el uso del arsénico de potasa en ellas* (Madrid, 1801), traduït de l'italià, essent l'autor Valerià Luíis Brera; *Observaciones y reflexiones del Dr. Mitjavila sobre la curación de las fiebres intermitentes por medio del arsenito de potasa, las precauciones y método con que se ha de usar este remedio, y el correctivo del arsénico y demás venenos metálicos* (1802); *Práctica de las enfermedades*

- des locales, o elementos de medicina clínica fundada en la experiencia y en la doctrina browniana: *En elogio del Doctor D. Francisco Martínez Sobral, por haber sabido y felizmente aconsejado a sus M. M. Católicas adoptar para con el Príncipe Nuestro Señor, y los Serenísimos Señores Infantes Don Carlos y Don Francisco, el medio de la inoculación de las viruelas, en vista de los estragos funestos que hibian haciendo en la persona de S.A.R. la Señora Infanta Doña María Luisa; Reflexiones de Cayetano Strambio sobre los elementos del Dr. Brown* (en «Memorial Literario», del 1802, núm. 22, pàg. 120), després imprès a B., el 1800; *Práctica de las enfermedades esténicas, o flogísticas fundada en la experiencia y en la doctrina browniana; Práctica de las enfermedades asténicas o de debilidad fundada en la experiencia, predominante en las enfermedades. Por el Dr. Weikard, traducida al italiano por el Dr. Luis Frank, y al español, con un compendio de la teoría browniana, por el Dr. Vicente Mitjavila y Fisonell* (B., 1799); i *Prácticas de las enfermedades locales, o elementos de Medicina Clínica, fundada en la experiencia y en la doctrina browniana* (B., s.d.), publicat en quinze opuscles o llibrets (traduït de l'italià). (59, II, pàg. 193/57, pàg. 420/77, pàg. 273/60, IV, pàgs. 206-207)
- 3.086. **MITJAVILA i RIBAS, Jaume.** De la segona meitat del segle XIX. Metge de Sanitat Militar. Traduí, del doctor Mathias Duval: *Curso de fisiología, según las lecciones del profesor Küss* (Madrid, 1876). Autor de: *Discurso leído en la (...) inauguración del Curso (...) de 1876-1877 del Ateneo de Internos de la Facultad de Medicina de Madrid* (Madrid, 1876); *Memoria reglamentaria de las tareas y discursos en el curso de 1875-1876 del Ateneo...* (Madrid, 1876); *Estado comparativo de las Ciencias Físicas y Naturales en España con otros países* (Sevilla, 1884); *Tratado teórico-práctico de electricidad médica con aplicación a la fisiología, patología y terapéutica* (Sevilla, 1885); *Servicios sanitarios y Topografía Médica de la trocha de Mariel a Majana* (L'Havana, 1898); *Tratado teórico-práctico de radiografía y radioscopia clínicas. Compendio del curso de radiología* (Madrid, 1902). i *Manual de Electroterapia* (Madrid, 1909). (59, II, pàg. 193/50, IX, pàg. 429/77, pàg. 275)
- 3.087. **MOHAMAD - BEN - ALIMAD - BEN AMER - ALBALVI.** N. a Tortosa (Baix Ebre); m. l'any 1163. Autor d'un tractat de Medicina, en tres parts. (41, I, pàgs. 175-176)
- 3.088. **MOISÈS JUSSEF (de Ceret).** Metge jueu, que consta que va exercir a Illa (Conflent), l'any 1407. (433, pàg. 27)
- 3.089. **MOISES MAIMON.** Metge jueu de la segona meitat del segle XIV. Va exercir a Perpinyà i a B., i l'any 1373 assistia al rei. (407, pàg. 322)
- 3.090. **MOIX, Joan Rafael.** Metge de les darreries del segle XVI i començaments del XVII, n. a Girona. Doctor en Medicina i Catedràtic de Medicina a B. Deixeble de Collado, seguí les doctrines galianes. Autor de: *Llibre de la pesta, dividit en tres tractats. En doctrina Universal, preservatio y curatio de ella* (B., 1587), al final del qual hi ha un sonet seu pietós en castellà, i altres tractats sobre el tema (1612), Versos seus en català figuren entre els preliminars del *Sermó d'Onofre Manescal. Traduí Ciceró a català i al castellà i deixà escrit un discurs d'estil ciceronià, curiós exemple d'influència ciceroniana en l'oratória científica, Methodi medendi pervenae sectionem morbos muliebres acutos* (Colònia, 1612), i *Spicilegii eorum, quae à variis sunt scripta de curandi ratione per venae sectionem febres, quae putrescens accendit humor*, també editat a Colònia. Es troben referències d'aquest autor a la *Bibliotheca Nova* de Nicol. Antonio i a l'obra de Marcillo: *Crisis de Cataluña*. (38, pàg. 128/77, pàg. 275/57, pàg. 422/41, V, pàgs. 29-31)
- 3.091. **MOLAS, Josep Francesc.** Del segon terç del segle XIX. Prestà serveis a B. durant l'epidèmia del 1834. Dedicat a la Cirurgia, fou ajudant, a França, de Rigal de Gallac. Es distingí en l'execució de la litotricia (V. «Diario de Barcelona», 1844, desembre, pàg. 5280). Sembla que, més tard, es traslladà a l'Havana. Féu l'anàlisi de les aigües de Trebas (Aveiron). Col·laborà a la «Gazette des Hospitiaux» i a «Le Progrès Medical». Autor del fulletó *Cólera morbo asiático* (B., 1848) i del treball antihomeopàtic: *Juicio crítico sobre la homeopatía* (L'Havana, 1849). També féu unes *Memorias sobre la gota y reumatismo crónico y agudo* (Vegeu 58, pàg. 178). (59, II, pàg. 195)
- 3.092. **MOLAS i DALMAU, Antoni.** Del segle XIX. Autor del fulletó *No más difteria; instrucciones sobre la difteria y medios de evitarla y combatirla*. (59, II, pàg. 196)
- 3.093. **MOLERA, Gaspar.** Mestre en arts i medicina del segle XVI, n. a Vic. Autor de

Pronòstich per l'any MDXXXIII e durarà en part fins cerca de l'any MDXXXVI (B., 1533). En aquest text pronosticava, entre altres coses, l'aparició d'un cometa i la mort de Luter. Està dividit en deu capítols. L'any 1909 el bibliòfil Lluís Deztany en féu una edició facsímil.

(41, II, pàg. 223/57, pàg. 422/60, I, pàg. 191)

3.094. **MOLERA, Joan.** Metge barceloní de les darreries del segle XVIII.

(141, pàg. 15)

3.095. **MOLES, Bartomeu.** Del segle XVI. Autor de: *Speculum sanitatis (...)* *Id est pulcherrimum opus, In quo continentur saluberrima praecepta a humanan vitam maxime necessaria pro corporis, Animique Sanitate conservan (...)* *faeliciter.* (Nàpols, 1545). Se n'esmenten altres edicions. Torres Amat el dona com de família catalana.

(41, II, pàg. 331/50, IX, pàg. 463/57, pàg. 423/60, I, pàg. 249)

3.096. **MOLES, Jeroni.** Cirurgia, que, l'any 1657, era conseller de l'ajuntament de B.

(243, I, pàg. 167/396, XVI, pàg. 410)

3.097. **MOLES, Pau.** Cirurgia, que, l'any 1653, exercia a B. Amb la mateixa grafia estan citats el «major» i el «menor».

(396, XVI, pàg. 65 i XV, pàg. 499)

3.098. **MOLES, Pere.** N. a Sant Pere de Torelló (Osona), es va graduar, a Cervera, l'any 1795.

(241)

3.099. **MOLES i VALL, Agustí.** N. a Sant Pere de Torelló (Osona), es va graduar, a Cervera, l'any 1769.

(241)

3.100. **MOLINER, Pere.** Metge barceloní durant el regnat del rei Martí.

(42, pàg. 119)

3.101. **MOLINS, Antoni.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. També graduat a Osca, el mateix any.

(309)

3.102. **MOLINS, Benet.** L'any 1738, va fer oposicions a una càtedra de Medicina de la Universitat de Cervera.

(28, 1973, núm. 22, pàg. 4)

3.103. **MOLINS, Eudald.** Doctor en Medicina, que, l'any 1667, exercia a Girona.

(408, pàg. 29)

3.104. **MOLINS, Eudald.** N. a l'Arboç (Baix Penedès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752.

(309)

3.105. **MOLINS, Josep.** N. a Gósol (Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1795.

(241)

3.106. **MOLINS i BENEDETTI, Miquel.** N. a B., 17-II-1921; m. a Calella de Palafrugell (Baix Empordà), el 18-II-1978. Cursà medicina a B. Llicenciat l'any 1947, i doctorat el 1951, amb la tesi *Investigación experimental sobre el ion tetraetilamonio.* Cirurgia molt actiu, fou metge de guàrdia de l'Hospital Clínic en un període brillant del seu servei d'Urgències. Fou professor de la càtedra de Patologia Quirúrgica que dirigia el Prof. Piulachs i va estar encarregat durant molts anys de l'ensenyament de la patologia quirúrgica en els estudis de practicant. Interessat pels problemes professionals fou secretari de la Junta directiva del Col·legi de Metges de B. Passà a l'Hospital del Mar, del qual, poc abans de la seva mort, fou director en una etapa de greus tensions internes i laborals. Fou també professor encarregat de Patologia Quirúrgica de la Universitat Autònoma de B., a la unitat docent municipal. Col·laborà en diverses revistes i entre els seus treballs més importants cal esmentar *Nociones de Cirugia y Obstetricia* (B., 1952), destinat a l'ensenyament d'auxiliars sanitaris, i *Manual de Patología y Terapéutica quirúrgica* (B., 1965).

(330)

3.107. **MOLL i GINFERRER, Josep.** N. a Sant Vicenç de Castellet, el 31-X-1878; m. el 12-XI-1937. Llicenciat a B., el 1902. Un dels elements més actius del Sindicat de Metges de Catalunya. De primer, va estar en el Consell de la secció de B. i, després, en el Consell principal del Sindicat. En representació d'aquest, fou membre de la Junta directiva del Col·legi de Metges de B. i, després, president honorari d'aquest. El 1928, inicià una etapa de cinc anys de presidència del Sindicat. Portà el pes del projecte del Casal del Metge. Per ser del consell en els anys 1923-1924, fou processat per la Dictadura. El 17 de febrer de 1935 va ingressar a l'Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs: *L'art de curar. El metge en la vida social moderna* (B., 1935) (V. «La Medicina Catalana», 1935, I, pàg. 452). Director del «Butlletí del Sindicat de Metges». (78, 1937, II, pàg. 193)

3.108. **MOLLET, Tomàs.** De les darreries del segle XVII i començaments del XVIII. Fou metge i conseller en cap de la ciutat de Manresa. Guari les ferides del comte d'Esk, governador del castell de Londres, durant la guerra dels catalans contra Felip V. Esmentat a la «Bibliografia Medi-

- cal de Catalunya», en relació amb diversos manuscrits sobre comentaris de Galè (núm. 148), d'Hipòcrates (núm. 153), de medicaments (núm. 160), cap els anys 1678-1680. (77, pàgs. 26-30)
- 3.109. **MOLLET i BALAGUER, Josep.** Es esmentat a la «Bibliografia Medical de Catalunya», en relació amb un manuscrit en llatí, sobre medicaments, de l'any 1710, i en relació també amb el doctor Didac Casasas (núm. 159), i un altre sobre les doctrines d'Hipòcrates i Galè (núm. 162). (77, pàgs. 29-30)
- 3.110. **MOLLÓ, Alfons.** Metge, que exercia, a Manresa, cap a l'any 1465. (8, pàg. 107)
- 3.111. **MOMBRILLA, Joan.** El 5 d'abril de 1622, era batxiller en Medicina a l'Estudi de Lleida. (6, pàg. 427)
- * **MONAR, Francesc.** — V. **MONNAR, Francesc.**
- * **MONBLANC.** — V. **MONTBLANC (H.).**
- 3.112. **MONBLANC, Francesc.** N. a Tagamanent (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1762. També graduat a Osca, el 1766. (309)
- 3.113. **MONBLANCH i ARTIGAS, Francesc.** Doctor en Medicina de Terrassa, que exercí a les darreries del segle XVIII i començaments del XIX. S'havia graduat a Osca. El seu fill, Ramon Monblanch i Pellerne, també fou doctor en Medicina. («Diario de Barcelona», 1838, pàg. 301)
- 3.114. **MONCLÚS, Raimon.** N. a Balaguer (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. També graduat a Osca, el 1762. (309)
- 3.115. **MONER i ESPAÑA, Fulgenci.** N. a B., el 2-VIII-1859; m. a Terrassa, l'VIII-1938. Llicenciat el 1882. Casat amb la néta del doctor Cruixent, na Carme Cruixent i Font. Exercí l'Homeopatia a Terrassa des del 1885. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica». (74, pàg. 57)
- 3.116. **MONER i GIRALT, Antoni.** M. el 2-VI-1954. Metge mallorquí, que, l'any 1925, ingressà com a numerari a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca. Autor de: *Generalidades sobre traqueobroncoscopia y esofagoscopia* (1926), i *Complicaciones intracraneeanas en las otitis supuradas* (1928). (20)
- 3.117. **MONFORT, Bernat.** Cirurgia que va exercir a Seròs, i que va m. el 24 de febrer de 1660. (410, pàg. 74)
- 3.118. **MONGUIÓ i FONTS, Josep.** N. a Tortosa el 25-VI-1907; m. a B. el 10-II-1970. Llicenciat, a B. Amplià estudis en el servei d'Endocrinologia de la Universitat d'Estrasburg (professor Ambard), a Friburg (Thannhauser), a Leipzig (Morawitz) i a Viena, on va estar un any (1932), amb J. Bauer i el professor Falta. De tornada a B., l'any 1934, va obtenir, per oposició, la plaça de professor adjunt de Fisiopatologia. Participà en els últims Congressos de Metges de Llengua Catalana. Després de la guerra civil (1939) era professor auxiliar de Fisiologia (1939) i de Patologia Mèdica (1940). Cap del Servei d'Endocrinologia de l'Hospital de Nostra Senyora del Sarat Cor (1950) i del de Sant Pere Claver (1956). Autor de: *Metabolismo de los cuerpos cetónicos; El bocio y su tratamiento; El protica* (Tarragona, 1953). (53, 1970, núm. 45)
- 3.119. **MONISTROL, Maties.** Cirurgia mallorquí del segle XV. (33, pàg. 37)
- 3.120. **MONJO, Pere.** N. a Pals (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)
- 3.121. **MONLAU, Llorenç.** N. a Viella (Vall d'Aran), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)
- 3.122. **MONLAU i ROCA, Pere Felip.** N. a B., el 29-VI-1808; m. a Madrid, el 10-II-1871. Féu els primers estudis en el seminari de B., on el porter era oncle seu. Passà després a l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts i a l'Escola de la Junta de Comerç. Cursà Medicina a B. Un cop llicenciat ingressà a l'Hospital Militar de B. El juliol del 1829, juntament amb W. Picas i López, es va fer càrrec de la direcció de la revista «Diario General de Ciencias Médicas», fins al desembre del 1833, en què va deixar de publicar-se, perquè els dos directors es preparaven per a presentar-se en unes mateixes oposicions, a una càtedra vacant en el Col·legi de Medicina de B. El mateix any 1833, es va doctorar i era nomenat segon ajudant del Cos de Sanitat Militar (secció de Cirurgia). Després d'una curta estada a París, el 1833, es va encarregar de la secció de notícies estrangeres del diari «El Vapor», fins a l'agost del 1835, en què passà a dirigir-lo fins al setembre de 1836. El 4 de maig de 1834, va fer sortir el primer número del setmanari «El Popular», del qual només es van publicar set números. L'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts, li encarregà la càtedra de Geografia i Cronologia durant els cursos 1835-1836; 1836-1837 i 1839-1840. Allí,

hi va obtenir les primeres fotografies fetes a Catalunya. L'any 1837, dirigí el diari «El Constitucional», fins al 16 d'octubre del mateix any, en què fou suspès per ordre governativa. Quan va reaparèixer el juny del 1839, tornà a dirigir-lo fins al novembre del 1840. Aquest periòdic sostingué vives polèmiques amb el diari de tendències moderades «El Guardia Nacional». El 1840, era nomenat catedràtic de Literatura i Història a la Universitat de B. i soci corresponal de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca. El mateix any —1840— dirigia el «Semanaario Popular de Ciencias, Agricultura y Artes», fins al 1841, en què el setmanari era transformat en el diari «El Popular». Durant el bombardeig de B., del 31 d'octubre de 1843, el farmacèutic Josep O. Ronquillo, conseller de l'ajuntament de B., el va nomenar metge frenòpata de l'Hospital de la Santa Creu. Allí, per primera vegada en el nostre país, els malalts foren considerats com a tals i se'ls lliurà de les cadenes. Cessà al cap d'un mes per qüestions polítiques i es va haver d'exiliar, de B. Pel mateix motiu, el 1844, era separat de la càtedra de Literatura, juntament amb altres professors. L'exili el passà a València, fins al 1846, que es va traslladar a Madrid, on fou vocal-secretari de la comissió que havia de redactar les Ordenances de Sanitat Militar. El 1847, tornà a B., però el mateix any va guanyar, per oposició, una càtedra de Psicologia de l'Institut de Sant Isidre, de segon ensenyament, de Madrid, i es donà de baixa a Sanitat Militar. Des del mes de març al de juny del 1847, fou secretari del Consell de Sanitat del regne. El 1848, col·laborà a la revista «El Bañista», que a B. va publicar el doctor A. Pujadas i Mayans. El 1850, passà a ésser professor de Psicologia i Lògica de l'Escola Normal de Filosofia, fins al 1852. Una R.O. del 27 de febrer de 1854, feia jubilar a José Lorenzo Pérez i al mateix temps va nomenar a Monlau catedràtic d'Higiene a la Facultat de Medicina de Madrid. Malgrat les pressions de Monlau, una altra R.O. del 20 d'octubre de 1854, va reposar amb justícia a la càtedra, a José Lorenzo Pérez. Fou també professor de Gramàtica Històrica comparada de les llengües romàniques a l'Escola de Diplomàtica. El gener de 1858, començà a sortir, a Madrid, la revista «El Monitor de la Salud», de la que va ser director i gairebé únic redactor fins al 15 de desembre de 1864. Es publicà, doncs, set anys. Elegit membre de la Real Academia de la Lengua Española, el juny del 1858, hi fou rebut el juny del 1859, i ocupà la lletra D.

Assistí el 1859, com a representant oficial, al Congrés de Sanitat celebrat a París, i després es quedà en aquesta ciutat, com a assessor diplomàtic de la delegació espanyola, durant algun temps. El 1859, era també cap superior de l'Administració civil. El 1863, era vocal de la comissió que havia de redactar el Reglament sobre indústries insalubres. El 1864, fou proposat per a ocupar la Direcció General de Beneficència i Sanitat. El 1865, col·laborà a «La Razón de la Sin Razón», que dirigia, a B., Pujadas i Mayans, i en el periòdic «Amigos del País», de l'Econòmica de Madrid. Viatjà per Constantinoble i els Balcans. El 7 de novembre de 1866, es va crear per a el Doctorat, la càtedra d'Higiene Pública i Epidemiologia, a la Facultat de Medicina, de Madrid. Monlau, en va ser nomenat titular de la càtedra, però no en va pendre possessió, fins al 19 de febrer de 1868. Després de la Revolució del 1868, fou separat de la Universitat amb el crit: *Viva la Universitat con honra!* i la càtedra fou suprimida el 25 d'octubre del mateix any. De 1867 fins el febrer de 1868 va ser director del Museu Arqueològic Nacional. La nombrosa producció escrita de Monlau fou signada amb diversos pseudònims i anagrames. Són els més coneguts: «Felipe Ropavejero»; «P.F.M.»; «Pedro Lonuma y Caro»; «Pedro Felipe Walnom»; «O.U.A.»; «O. E. Morralinto»; «P.F.W.»; «Felipe Roca y Lavedra»; «M.S.F.» (inicials de la seva muller: Maria Angela Sala i Ferreras); «Romualdo Paronce»; «Felipe Londero»; «Dimas Camándula»; «Hilario Pipiritaña»; i «Joan Primaria» (amb aquest últim pseudònim escrivia a la revista satírica «Lo Cop», l'any 1868). Res no ens fa pensar, com algú ha apuntat últimament, que pogués ésser l'enigmàtic personatge que firmava «Cover-Spring» (aquesta possibilitat, ningú no l'ha demostrada). Autor de: *Tablas de Anatomía* (B., 1827); *Una tertulia a la dernière* (B., 1828), peça teatral estrenada el 27 d'agost de 1828 en el teatre Santa Creu; *El heredero y las calaveras parásitas* (B., 1830), comèdia; *Lo que es un curandero* (B., 1830), peça en un acte; *Elementos de Cronología* (B., 1830); *El amigo del forastero en Barcelona y sus cercanías* (B., 1831); *Género de varias tiendas* (B., 1831); *Manual del escribiente* (B., 1831); l'any 1831, col·laborà a la publicació de les obres de Buffon entre nosaltres: *Novísimo cajón de sastrer o miscelánea de anécdotas, cuentos chistosos, etc.* (B., 1831); *Compendio de la vida de Napoleón Bonaparte* (B., 1831), traduït del francès; *Tabla de los cuadrados y orden de los números naturales desde uno a 1.000* (B.,

1831); *Elementos de Geografía, astronómica* (B., 1831); traducció de l'obra de Richard: *Elementos de Botánica* (B., 1831); *¿El cólera morbo invadirá la España?* (B., 1832); traducció de l'obra de J. J. Cabanis: *Del grado de certeza en Medicina* (B., 1832); de Velpeau: *Elementos de Obstetricia* (B., 1833); *Memoria sobre la necesidad de establecer prados artificiales en España para los progresos de la Agricultura, etc.* (B., 1834); *Memoria sobre el modo de proceder al reemplazo del ejército* (1834); *Discurso inaugural de los exámenes gratuitos establecidos por la Academia de Ciencias Naturales y Artes, leído en 3 de noviembre de 1835* (B., 1835); *El premio de la integridad, o el colono virtuoso* (B., 1835), drama traduït en cinc actes; *Memoria sobre la muerte de los vegetales y sus resultados* (1835); *Guía estadística y manual de Barcelona para el forastero, 1836* (B., 1836), en col·laboració amb Rafael Miracle; *Memoria sobre el daguerrotipo* (1836), traducció de l'obra de Sedillot: *Tratado de Medicina operatoria, vendajes y apósitos* (B., 1840); *Reflexiones sobre la organización del Curso de Sanidad Militar* (1840); *El libro de los libros o Ramillete de máximas, etc.* (B., 1840); traducció de l'obra de Brierre de Boismont: *Memoria para el establecimiento de un Hospital de locos* (B., 1840); *Descripción de la aurora boreal tal como se había observado en Madrid, la noche del día 22 de octubre de 1839* (1840); *De la instrucción pública en Francia. Ensayo sobre su estado en 1838 y 1839* (B., 1840); *De litterarum statu atque progressu oratio quam ni solemnium studiarum Barcinonensium renovacione habuit Petrus Philippus Monlau (...), die prima novembris anno MDCCCXLI* (B., 1841); *¡Abajo las murallas!* (B., 1841); *Elementos de Literatura* (B., 1842); traducció de l'obra de Descuret: *La Medicina de las pasiones* (B., 1842); *Discurso inaugural que en la apertura del curso académico de 1843-1844, leyó en la Universidad Literaria de Barcelona, el día 9 de diciembre de 1843* (B., 1843); *Arte de robar, explicado en beneficio de los que no son ladrones* (València, 1844); traducció de l'obra de Rostan: *Del magnetismo animal* (València, 1845); *Remedios del pauperismo* (València, 1846); *Elementos de Higiene Privada* (B., 1846); *Elementos de Higiene Pública* (B., 1847); *Manual del ciudadano español* (Madrid, 1847); *Curso de Psicología y lógica* (Madrid, 1849), en dos volums i amb la col·laboració de J. M. Rey y Heredia; *Madrid en la mano* (Madrid, 1850); *Rapport sur les mesures d'hygiène à prendre pour la depart, la traver-*

sée et l'arrivée des naivres, fait au nom d'une commission composée de M. M. Sutherland, Grande, Bartalei, etc. (París, 1851), que fou traduït al castellà per Santiago Méndez, i fou impresa la traducció a B. el 1852; *De la supresión de la mendicidad y organización de las Juntas de Caridad* (Madrid, 1851); *Discurso pronunciado en la solemne inauguración del año académico de 1853 a 1854 en la Universidad Central* (Madrid, 1853); *Memoria sobre la creación de una causa de locos extramuros de esta ciudad*, publicada el 1853 en el «Boletín de la Sociedad Económica Barcelonesa de Amigos del País»; *Higiene del matrimonio* (Madrid, 1853); traducció de l'obra de Feuchtersleben: *Higiene del alma* (Madrid, 1856); *Higiene industrial. ¿Qué medidas higiénicas puede dictar el Gobierno a favor de las clases obreras?* (Madrid, 1856); *Diccionario etimológico de la lengua castellana. Ensayo.* (Madrid, 1856); *Las mil y una barbaridades* (Madrid, 1857); *Discursos leídos ante la Real Academia española en la recepción pública del Ilmo. señor D. Pedro Felipe Monlau, el día 29 de junio de 1859* (Madrid, 1859); *Nociones de Higiene doméstica y gobierno de la casa* (Madrid, 1860); *Elementos de Ética* (Madrid, 1860, tercera edició) en col·laboració amb Rey y Heredia; *Del Arcaísmo y el Neologismo. ¿Cuándo se debe considerar fijada una lengua, etc?* (Madrid, 1863); *Reseña biográfica de D. José María Rey y Heredia*, escrita com a pròleg de l'obra del biografiat titulada: *Teoría trascendental de las cantidades imaginarias* (Madrid, 1865); *Elementos de Literatura, o tratado de retórica y poética* (Madrid, 1866); *Breves consideraciones sobre el idioma vâlaco* (Madrid, 1868); *Higiene de los baños de mar* (Madrid, 1869); *Patología social. Breve estudio sobre la criminalidad; Discurso leído ante la Real Academia de Ciencias Naturales y Políticas en la recepción de D. Pedro Felipe Monlau, el día 22 de mayo de 1870* (Madrid, 1870), *Vocabulario gramatical de la lengua castellana* (Madrid, 1870). (262)

3.123. **MONNAR, Francesc.** Doctor en Medicina n. a B., que visqué a cavall dels segles xvii i xviii. Pertanyia al Consell de B. El 1708, fou nomenat ciutadà honorat. Membre del govern provisional català en 1713-1714, participà a la resistència de B. contra les tropes espanyoles. Després de la capitulació, els seus béns foren confiscats pels invasors.

(308, III, pàg. 215/396, XXVIII, pàg. 109)

3.124. **MONNAR, Raimon.** N. a Bellpuig d'Urgell, es va graduar, a Cervera, l'any 1772. (241)

3.125. **MONNAR i SOLER, Bonaventura.** N. a Bellpuig d'Urgell, es va graduar, a Cervera, l'any 1779. L'any 1788, era catequètic i degà a Cervera. Ocupà successivament les càtedres: Institucions (1788). Mètode (1796) i Prima (1798). Autor de: *An februm intermittentium perniciosarum praeceptis periculum superari que at quibusque Auxilis?* (Cervera, 1785); *Quaestiones Medicinae theoreticae tres* (Cervera, 1786); *Quaestiones Medicinae Clinicae tres* (Cervera, 1791); *Quaestiones Medicae (...)* *Que methodo superanda sit febris putrida pleuritidem vel peripneumoniam comitans?* (Cervera, 1791); *Quaestiones medicae tres (...)* *In morborum judicationibus salutaribus sed imperfectis quod nam debet esse Medici Officium?* (Cervera, 1793), i *Quaestiones Medicae (...)*. *Somnus meridianus au sanis hominibus suodendus?* (Cervera, 1794).

(50, X, pàg. 42/49, I, pàg. 410)

3.126. **MONRABA, Antoni.** Un dels últims graduats a l'Escola de Medicina de Lleida, n. a Ponts (Noguera). Des del 1716, exercí a Ponts. El 1722, s'establí a Lleida. Fou un dels organitzadors del Col·legi de Metges i Cirurgians de Lleida, inexistent des del 1707. (6, pàg. 428)

3.127. **MONRABA i ROCA, Antoni.** N. a Ponts (Noguera), el 1670 (ó 1671); m. a Lisboa, el 1752. Fill d'Antoni Monrabà. Va rebre ordres menors, però abandonà la carrera eclesiàstica. Estudià a B. i a València, i es doctorà a Lleida. Cirurgià durant deu anys dels exèrcits espanyol i francès. Caigut presoner, l'any 1711, fou bescanviat per altres persones, i passà a Madrid. Restà a Madrid algun temps. Després es traslladà a Lisboa. El 1721, era nomenat anatómic de l'Hospital Reial de Tots els Sants, de Lisboa. Fou metge de capçalera de Joan V de Portugal. Llavors fundà l'Acadèmia das Quatro Ciencias (Anatomia, Cirurgia; Medicina i Física Experimental). Partidari del solidisme. L'any 1716, la Real Audiència de B., va informar a Madrid, que entre els que havien sol·licitat el càrrec de Protometge, havia d'establir-se aquest ordre de prelación: Antoni Monrabà, Salvador Closa, Ignasi Ros, Jeroni Badras i Borràs, i Jaume Illa. Però la mateixa Audiència, aconsellava per damunt dels anteriors a Jaume Miró i Antoni Pera, que havien donat les millors mostres de fidelitat (Arxiu de la Corona d'Aragó, *Papeles sobre el Oficio de Pro-*

thomedicato Albeytar y Colegio de Cirugia. Lligall núm. 243 dels *Papeles de Su Excelencia*). Autor de: *Breve curso de nueva Cirugia* (Lisboa, 1725-1728); *Oración médico-anatómica* (Lisboa, 1725); *Antigüedad y Ribera impugnados* (Madrid, 1729), en dos volums; *A un mismo tiempo Feijoo defendido y Ribera convencido* (Auterpia, 1732); *Academicas oraçoes phisico-anatomico-medico-cirurgicas* (Auterpia, 1732); *Phisico certame sobre o sol, lua, luz e olhos: entre num escolastico cominbricense e hum academico ulyssiponense* (Lisboa, 1732); *Cinco preciosos remedios tirados da mais rica mina e fructuosos campos* (Lisboa, 1734); *Noticia curiosa de novo e grave Estilo com que se ensina toda a Materia Scientifica, perteneciente a Medicina, na escola do Dr..., etc.* (1739); *Operaçoes anatomicas e chirurgicas* (Lisboa, 1739); *Desterro critico das falsas anatomias, etc.* (Lisboa, 1739); *Theatrum anatomicum animalium, plantarum et aliorum corporum naturalium* (Madrid, 1740); *Novissima Medicina impugnante a Nova, Velha e Velhissima dos Autores Antiguos e modernos* (Lisboa, 1745-1747); *Epistola apologética o el Conde de Luna enfermo* (Lisboa, 1750); *Manifiesto de la Razon Quexa que tiene el doctor D. Antonio de Monrabà y Roca (...), contra la Academia R. de Cirurgia de Paris* (Lisboa, 1752), i *Novissima y insuperable Disertación sobre las preñadas* (Lisboa, 1752).

(41, VI, pàgs. 451-453/60, III, pàg. 122/78, 1936, pàgs. 517 i 558)

3.128. **MONSALUT, Francesc.** Del primer terç del segle XVII. Cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Jubilat el 1631. (54, pàg. 239)

3.129. **MONSALUT, Francesc.** Probablement, fill de l'anterior. El 1651, fou revocat del seu càrrec a l'Hospital de la Santa Creu, de B., per haver-se absentat durant una epidèmia. El 1658, però, era degà del Col·legi de Cirurgians de B. El 1662, era cirurgià extern i es jubilà, el 1671, de l'Hospital. (54, pàg. 240)

3.130. **MONSALUT, Onofre.** Metge nascut i mort a B., que visqué a cavall dels segles XVII i XVIII. L'any 1684, era conseller segon. El 1690, formà part d'una embaixada barcelonina a Madrid. El 1697, durant el setge de la capital per les forces franceses del mariscal Vendôme, fou membre de la junta especial de defensa. Urgí al virrei, comte de Palma, la necessitat de reprimir els aldarulls universitaris del 1701. Col·laborà amb els invasors espanyols i, el

1714, era membre de la junta d'administradors del municipi barceloní. Examinador a l'Estudi General de Medicina de B. Autor dels manuscrits: *De preludivis ad universam spectantibus; In tres Galeni libros de Naturalibus Facultatibus commentaria; In tres Galeni libros de Temperamentis commentaria*, i els impresos: *Relació i Memòria de algunes coses particulars del molt Illre. Consistori de la Deputació del trieni MDLXXX. Recopiladas per...* (sense lloc ni data); *Pastillis Theriacis disputatio medica* (B., 1664), i *De Theriacae Paudibus Oratio* (B., 1664).

(2, II, núms. 150 i 151/50, X, pàg. 61/152/308, III, pàg. 217)

* **MONSALVO. — V. MONSALUT.**

3.131. **MONSERRAT, Guillem.** Metge, que, l'any 1419, demanà ajut econòmic al Municipi de Tarragona, per a «poder viure». Malgrat que fou atesa la petició, va marxar, poc temps després, a la Selva. El 1421, va tornar a Tarragona i demanà uns avantatges no acostumats. Intentà, després, traslladar-se a Vilafranca el 1422, ja que aquest any s'havia casat amb una muller d'aquella població. Però Tarragona el contractà de nou, així com l'any 1427. Demanà els seus serveis la comunitat de monjos de Poblet, però s'hi va resistir el Consell tarragoní. Li fou renovat el contracte el 1436 (per evitar que passés a B.) i el 1444, per deu anys més..

(254, pàg. 20)

3.132. **MONSERRAT, J.D.** De les darreries del segle XIX i començaments del XX. Autor de: *Higiene de la infància* (Madrid, sense data), fulletó que sortí dintre la col·lecció «Biblioteca Médico-Popular».

(77, pàg. 281)

3.133. **MONSÓ, Joan. N.** a Os de Balaguer (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

3.134. **MONSÓ i LLOMBART, Jaume. N.** a Lleida, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. Es doctorà a Gandia el 1754 i fou revalidat l'any 1774. (44/309)

3.135. **MONT, Jordi. N.** a Calonge (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753, i exercí a Corçà (Baix Empordà). Fou revalidat l'any 1772. (309)

3.136. **MONT i RIERA, Narcís. N.** a Corçà (Baix Empordà), l'any 1768, era batxiller en Medicina, a Osca l'any 1795, i revalidat l'any següent. (24/309)

3.137. **MONTAGÚ, Carles. N.** a Tiana (Maresme), el 20-VI-1823. Estudià en el col·

legi Casamada i a la Facultat de Medicina de B. El 1848, era professor agregat a la mateixa Facultat, i el 1849, preparador anatómic. Aquest últim any, era nomenat soci numerari de l'Acadèmia de Medicina de B., dintre la qual se celebraren unes votacions el 1853, i, en no ésser les conclusions del gust de Montagú, dimití del càrrec de soci, i fou seguit pel doctor Duran, amb la mateixa decisió. Practicà la Hidrologia Mèdica. Fou metge de l'aristocràcia i les famílies benestants de B., Treballà, juntament amb en Mañé i Flaquer, Reynals i Rabassa i Duran i Bas, per a restaurar la Monarquia. Col·laborà a «La Abeia Mèdica» i a la «Revista de Ciencias Médicas». Autor d'algunes memòries presentades a l'Acadèmia, abans del 1850: *Sucinta exposició razonada de tres casos de aplicació del cloroformo a nuestra economía por medio de la propinación; Investigaciones anatómico-patológicas sobre los tejidos llamados cancerosos; El gas ácido-carbónico es el antidoto del cólera morbo*, i el discurs llegit a la Universitat de B.: *Brevísima reseña de la relación que ha existido entre la filosofía y medicina paganas* (B., 1850).

(59, II, pàg. 212)

3.138. **MONTAGUT, Guillem.** Metge, a Valls, a començaments del segle XV (1401). (335, pàg. 34)

3.139. **MONTALDO.** De començaments del segle XX. Autor de: *Las epidemias. Defensa moderna, social e individual contra las principales de ellas* (B., 1902), i *La regeneración sanitaria de un pueblo* (B., 1903). (76, pàg. 231)

3.140. **MONTANA, J.** De les darreries del segle XIX. Metge d'Organyà. Col·laborà a la revista «La Unión Mèdica», que sortia a Lleida.

3.141. **MONTANA, Francesc.** Doctor en medicina i cirurgia que consta assistí al curs de frenologia que Marià Cubí féu a Girona el setembre de 1844. (420, pàg. 526)

3.142. **MONTANA, Ramon. N.** a Correuà (L'Espunyola, Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)

3.143. **MONTANA i CANUDES, Martí. N.** a Correuà (L'Espunyola, Berguedà), es va graduar, a Cervera, l'any 1794. (241)

3.144. **MONTANA i COLL, Raimon.** Metge de Camprodon de la primera meitat del segle XIX. Es va doctorar, a Montpeller, amb la tesi *Essai sur la Varioloide* (Montpeller, 1828). (426, pàg. 93)

3.145. **MONTAÑA i PASCUAL, Pere.** N. a B., el 21-I-1875; m. el 1957. Llicenciat, a B., el 1901. Membre de l'Institut Homeopàtic i de l'Acadèmia Mèdico Homeopàtica de B. Director de la «Revista de Homeopatia Práctica». Autor de: *Hipnotismo y sugestión en terapéutica* (1909).

(74, pàg. 54)

3.146. **MONTANER, Francesc.** N. a Ribera de Cardós (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770, i es va graduar, a Cervera, el 1774. Exercí a Torres de Segre (Segrià).

(309/241)

* **MONTANER, Ignasi.** — V. **MUNTANER, Ignasi.**

* **MONTANER, Joan.** — V. **JOAN MONTANER.**

3.147. **MONTANER i VIRGILI, Andreu.** N. Falset (Priorat), el XII-1740. Era fill de Tecla Jerònima, germana de Pere Virgili. L'any 1761 ingressà al Col·legi de Cirurgia de Càdis. El 1764 fou practicant major de cirurgia; l'any següent fou Practicant major de medicina, i el 1766 Cirurgià, de primera classe a la marina. Molt aviat passà a Mèxic on s'encarregà de l'ensenyament de l'Anatomia... Hi anava amb la finalitat d'organitzar un tercer Col·legi de Cirurgia, (després dels de Càdis i B.), però s'hi trobà amb moltes resistències. Hagué de vèncer considerables dificultats per a organitzar i posar al dia l'ensenyament de l'anatomia i sobretot per la lluita que hi havia per part dels metges de facultat contra els cirurgians i la influència retrògrada del Protomedicat. Quan ja portava deu anys a Mèxic, i només en tenia trenta-nou d'edat, molest per aquests fets i malalt de saturnisme (colica pictonum) demanà, l'any 1779, la jubilació dels seus càrrecs de Catedràtic director d'Anatomia de l'Hospital de Naturales de Mèxic; d'Ajudant de Cirurgia Major de la Reial Armada; de mestre honorari del Col·legi de Cirurgia de B. i de Cirurgià Major de l'Hospital de Mèxic. De fet amb això es tallava l'existència d'un possible Col·legi de Cirurgia a Mèxic. Se sap que l'any 1781 encara vivia a Amèrica, tot i que volia tornar a la península. Després no n'hem trobat més dades.

(133/193/356, pàgs. 183-195)

3.148. **MONTANYA, Guillem.** Al començament del segle xv, exercia la Cirurgia a Girona.

(412, pàg. 12)

3.149. **MONTANYA de MONSERRAT, Bernadí.** N. a les darreries del segle xv i mort el 1558. Féu estudis a Pàdua i a Bo-

lonia. Metge de Carles V. El 1513, tornà al país. Quan ja portava quaranta-cinc anys de pràctica mèdica va escriure: *Libro de la Anothomia (sic) del hombre. Muy uil y necesario a los médicos y cirujanos que quieren ser perfectos en su arte (...). En el qual libro se trata de la fábrica y compostura del hombre y de la manera como se engendra y nasce y de las causas por que necessariamente muere. Juntamente con una uectaracion de un sueño que soñó el Ilustrísimo señor don Luys Hurtado de Mendoza marqués de Mondejar* (Valladolid, 1551). En aquest llibre representa la dona gràvida, en una esplèndida residència (regia per un arquitector), la qual tenia dintre el seu recinte una torre (el fetus), on governava una donzella (l'ànima).

41, II, pàgs. 355-365/60, I, pàgs. 160-164 i 253-270/50, X, pàg. 79/57, pàg. 431/129, 1900, pàg. 371)

3.150. **MONTANYA i SANTAMARIA, Francesc X.** De la primera meitat del segle xx. Doctorat, a Madrid, amb la tesi: *Profilaxis de la Tuberculosis* (Madrid, 1908). Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana i col·laborà a les revistes «Lumen», «El Siglo Médico», de Madrid, i el «Boletín Médico», de Lleida. Autor de: *Topografía médica de Pons y sa comarca* (Lleida, 1910), premiada, el 1906, per l'Acadèmia de Medicina de B.; *Higiene Popular. Curs pràctic i elemental d'Higiene al alcans de totes les intel·ligències* (Lleida, 1912), amb pròlegs del doctor Rodríguez Méndez i de mossèn Antoni Alcover; *Projecte de Reforma per a l'ingrés en els establiments de Beneficència de la província de Lleida ...* (Lleida, 1918), i *Cartilla de Higiene contra la Tuberculosis*.

(77, pàg. 281/122, pàg. 53)

3.151. **MONTARÓS, Antoni.** Metge, que, l'any 1636, era conseller de l'ajuntament de B.

(243, I, pàg. 166)

3.152. **MONTBLANC, Antoni.** N. a Poblet (Conca de Barberà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756.

(309)

3.153. **MONTBLANCH, Pere.** N. a Tagament (Vallès Oriental), es va doctorar a Tolosa, l'1 de juny de 1724.

(423)

3.154. **MONTBLANCH i BADIA, Agustí.** N. a Pobleta de Bellvei (Pallars Jussà), l'any 1764. Fill del metge Antoni Montblanch. Era batxiller en Medicina, a Cervera, l'any 1791, i es va revalidar a l'any següent.

(24, pàg. 68)

3.155. **MONTBLANCH i FITA, Bonaventura.** Consta com a metge de Sant Celoni l'any 1759.

(77, pàg. 30)

3.156. **MONTBLANCH i PELLER, Josep**. N. a Sabadell, es va graduar, a Cervera, l'any 1790. (241)

* **MONTDOR, Mestre Enric de**. — V. **ENRIC de MONTDOR**.

3.157. **MONTE, Gabriel**. Doctor en Medicina del segle XVIII, n. a Alforja (Baix Camp). Batxiller a Oriola. Exercí a Montbrí. Autor de *In quos scholasticæ demonstrationes affulgent*, dedicada al papa Benedicté XIV, i de la qual només es publicà el pròleg, l'any 1742. (3/58, pàg. 181)

3.158. **MONTE, Pere**. A les darreries del segle XVIII, exercia la Cirurgia a Soses (1781). (410, pàg. 73)

3.159. **MONTELLS i NADAL, Francesc de P.** N. a B. el 22-VII-1813; m. a B. el 1893. Féu els primers estudis a la Llotja de B., depenent de la Junta de Comerç i, al mateix temps, aprengué l'ofici d'oficial plater. Estudià principalment Química aplicada a les arts, amb Josep Roura. El 1833 fou nomenat, per oposició, catedràtic de Química del Conservatori d'Arts de Granada. Participà activament a la vida intel·lectual d'aquesta ciutat i, regentant aquesta càtedra, cursà medicina, llicenciant-se l'any 1840. En aquest temps guanyà la càtedra de Química de la Universitat de Granada, éssent degà de la Facultat de Ciències i el 1868 fou Rector de la Universitat. Durant les epidèmies de còlera de 1855 i 1865 actuà com a metge. Era home de mentalitat liberal i oberta. Morí pobre a B., on retornà després de la seva jubilació. Autor de: *Memoria sobre infección, acompañada de la fabricación y uso de los tipo-clorados desinfectantes impropriadamente llamados cloruros* (1833); *Discurso que en la apertura de la clase gratuita de Química aplicada a las artes verificada en 22 de julio de 1834, y establecida por Real Orden en la Sociedad de Granada bajo la inmediata dirección de la Real Sociedad Económica de Amigos del País; Envenenamiento por el arsénico o sus compuestos* (1841), treball interessant perquè l'autor remarca com pot donar-se com a positiva una investigació d'arsènic, en la qual el tòxic no vingui de la mostra sino dels reactius; *Memoria sobre la aplicación de un nuevo alto horno para la fundición de los minerales ferruginosos de Sierra Nevada; Curso elemental de Química aplicada a las artes* (Granada, 1844); *Estudios genealógicos de la sierra Filabres en la provincia de Almería* (1845); *Nociones elementales de Química* (Granada, 1846); *Memoria sobre la destrucción de los insectos*

que atacan a los árboles frutales especialmente los manzanos y membrillos (Málaga, 1848); *Memoria sobre el proyecto de un ferrocarril que enlace el de Málaga a Córdoba* (1853); *Oración inaugural pronunciada en la solemne apertura de estudios en el año académico de 1846 y 1847* (Granada, 1846); *Memoria sobre la enfermedad de la vid de esta provincia* (Málaga, 1852); *Curso de Física experimental y nociones de Química* (Granada, 1854); *Idea sucinta fisico-química sobre la infección y desinfección* (Granada, 1854); *Influencia del estudio de las ciencias en la civilización* (Málaga, 1855); *Memoria sobre la respiración, considerando el aparato pulmonar como un aparato de eliminación; Análisis químicos de las aguas medicinales de Granada y Almería; Nomenclatura química arreglada a los conocimientos modernos* (1857); *Nociones generales de Historia Natural* (Sevilla, 1857); *Dios, la naturaleza y la humanidad. Estudios críticos sobre los principales problemas del materialismo y positivismo experimental, para demostrar que entre la Religión católica y la ciencia empírica no pueden existir conflictos*, imprès a B. en dos volums; *Programa de Nociones de Historia Natural* (Sevilla, 1860); *Discurso inaugural leído en la Universidad Literaria de Granada (...), el día de la solemne apertura del año académico de 1868 a 1869, y estadística del curso de 1866 a 1867* (Granada, 1868); *Elementos de Fisiología e Higiene* (Sevilla, 1869, segona edició); *Historia del origen y fundación de la Universidad de Granada y de las que existieron en su distrito* (Granada, 1870), i *Elementos de Cosmología* (Sevilla, 1871).

(59, II, pàg. 214/442)

3.160. **MONTER, Antoni**. N. a Reus (Baix Camp), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1743. (309)

3.161. **MONTERO, Josep**. De la segona meitat del segle XIX. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i en el «Boletín Clínico de la Casa de Salud de Nuestra Señora del Pilar».

3.162. **MONTEYS i VINAMATA, Josep**. N. a B. el 19-XII-1908; m. el 4-IV-1976. Cursà Medicina a B. i a Santiago de Compostela, havent-se llicenciat l'any 1932. Amplià estudis a París amb els doctors Alejouanine (Hospital Bicêtre), Clovis Vincent i Georges Bourguignon (Pitié) i a la Salpêtrière. Fou neuròleg, especialitzat en electrodiagnòstic i electroteràpia. Col·laborà a «Anales de Medicina y Cirugía»; «Medicamenta», «Revista Clínica Española», i altres revistes. Autor de: *Las variaciones de la conduc-*

tancia como factor pronóstico; *Nuevo examen electrobilógico, Ionozaciones y poliomielitis*, i d'altres treballs.

(53, 1976, VI, púm. 65)

3.163. **MONTLLEÓ, Miquel.** Mestre en Medicina, de les darreries del segle xv (1497). Sembla que exercí a Falset.

(307, pàg. 188)

* **MONTRABA i ROCA, Antoni.** — V. **MONRABA i ROCA, Antoni.**

3.164. **MONTSART, Guillem.** Metge, a Valls, a començaments del segle xv (1402).

(355, pàg. 34)

3.165. **MONTSERRAT, Gaspar.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1689.

(309)

3.166. **MONTSERRAT i ARCHS, Joan.** N. a B. l'1-XI-1844; m. a B. el 26-X-1895. Llicenciat i doctorat a B., el 1873. Coneixia l'arabe, l'hebreu, el llatí, el grec, l'espanyol, l'alemany, l'anglès, l'italià i el francès. Col·laborà amb el doctor Mascaró i Capella. En fundar-se la Societat Botànica Barcelonessa (1872), en fou nomenat secretari. President de l'Acadèmia de Ciències Naturals i Arts de B. (1888). Participà en els Jocs Florals, i fou vice-canceller general del Felibrige i nomenat Felibre Majorau. Col·laborà eficaçment a la propagació de la Renaixença. Figurà entre els fundadors de la societat nacionalista La Jove Catalunya. El 1878, fou premiat, a Montpeller, per una versió en català de les *Odes messèniques*, de Tirteu. El 1884, juntament amb Ferran i amb Corminas, estudià el còlera declarat a Marsella. Col·laborà amb poesies a l'almanac del «Calendari Català» (anys 1868, 1869, 1871 i 1879), «Lo Gay Saber» (1868), «La Renaixença», «La Il·lustració Catalana»; «Archivos de la Cirugía», i «Memorias de la Real Academia de Ciencias Naturales y Artes». Traduí en prosa la *Iliada*, d'Homer, i el poema eròtic *Los petons* de Joan Segon, de l'holandès Joan de Nicolau. Autor de: *En el estado actual de conocimientos, ¿pueden señalarse límites precisos a los reinos naturales?; En este caso, ¿qué es la Botánica* (1879); *Nivellacions hypsobaromètriques en el Montseny* (B., 1882); *Memoria descriptiva de las aguas minero-medicinales del Bañeario de Tortosa. Resumen de Historia y de Geología de dicha ciudad y de la flora y fauna de sus alrededores con indicaciones especiales sobre la Climatología, la Hidroterapia y la Higiene terapéutica de los tres manantiales de aquel Bañeario* (Nuestra Señora de la Esperanza,

Salud y San Juan) (sense peu d'impremta, però sembla redactada el 1890); *La Botànica* (volum VIII de l'obra *La Creacion*, de l'editorial Montaner y Simon); *Vers i prosa* (B., s.d.), i treballà en una història de Montserrat. (202/59, II, pàg. 211)

3.167. **MONTSÓ, Joan de.** Metge del segle xvi n. a Lleida. Quan encara era batxiller en Medicina, el 1521, fou elegit pels pahers de Lleida, metge de l'Hospital de Santa Maria, del qual, més tard, va ser director. Sembla que un fill seu del mateix nom exercia a Lleida, cap al 1585.

(6, pàg. 428)

3.168. **MORA, Francesc.** L'any 1603, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B.

(66, pàg. 212)

3.169. **MORA, Lluís.** Metge, que, l'any 1647, era conseller de l'ajuntament de B.

(243, I, pàg. 166/396, XV, pàg. 101)

3.170. **MORA, Joaquim.** De la primera meitat del segle xvii. Fill del metge Francesc Mora. L'any 1620, ingressà en el Col·legi de Doctors en Medicina de B. Arribà a catedràtic de Medicina a B.

3.171. **MORA, Miquel.** Cirurgià barber de la segona meitat del segle xvii.

(66, pàg. 210)

* **MORA i BARGIT, M. L.** — V. **MORE i BARGIT, M. L.**

3.172. **MORA i ILLA, Miquel.** N. a Arenys de Mar (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1783. També era doctor en Filosofia. (241)

3.173. **MORADELL, Onofre.** Cirurgià, que, l'any 1460, exercia a B. (396, II, pàg. 339)

3.174. **MORAGAS i AGUILERA DE LES ROVIRAS, Manuel.** N. a Martorell el 1813. Llicenciat, el 1840, a B., s'establí fins al 1847 a Tiana. Aquest últim any es traslladà a Gavà, on ocupà la plaça del seu difunt sogre. Va estar-hi fins al 1855, quan, a través del seu amic doctor Josep Ricart, es passà a la pràctica de l'Homeopatia. Del 1856 al 1860, exercí aquesta doctrina terapèutica a Badalona i, el 1860, va passar a B: Col·laborà a «La Abeja Médica» i «El Criterio Médico», de Madrid. Imprimí una observació de ràbia desenvolupada al cap de sis mesos de la mossegada, de la qual morí el pacient. Autor de: *Nota sobre las observaciones hechas por (...) sobre la enfermedad de la vid y los medios para su exterminio*, i un treball sobre una epidèmia de meningitis.

(«Revista Homeopática», 1904, pàg. 313/74, pàg. 46/58, pàg. 181)

3.175. **MORAGAS i COMAS, Rafael.** Doctor en Medicina, n., a Castellar del Vallès (Vallès Occidental), el 24 de juny de 1756. Batxiller en medicina a Cervera el 1783, es revalidà el 1787. (253/24)

3.176. **MORAGAS i GALLISSA, Jeroni de.** N. a B. el 9-VII-1901; m. a B. el 23-V-1965. Fèu estudis de medicina a B., on es va llicenciar l'any 1926. S'especialitzà com a pediatre al costat de Pere Martinéz i Garcia i aviat es decantà cap a l'estudi de les malalties neurològiques i mentals dels infants i cap els problemes de la seva educació. En aquest sentit ha estat un dels capdavanters del desenvolupament de la psiquiatria infantil a Catalunya i durant molts anys la seva personalitat més important. Fou influït per autors de parla francesa i principalment per Vermeulen. Fou deixeble d'Alfred Strauss, instal·lat a B. fugint del nazisme, i col·laborà de manera molt activa en les tasques de l'Institut Psicotècnic, al costat d'Emili Mira. Amb aquest dos contribuï a la fundació de «La Sageta», que era una institució d'orientació psicològica que estava molt al dia en les qüestions d'aquesta especialitat. L'any 1940 va fundar l'Institut de Pedagogia Terapèutica i des del 1945 era professor de Psicologia de la Infància a la Universitat de B., on féu un bon mestratge. Era d'una religiositat pregona. Col·laborà en el «Diccionari de Medicina» del Dr. Corachan (1936). Havia col·laborat a «L'Avançada»; «El Matí»; «Revista de Catalunya»; «Oreig», d'Olot; «Revista de Psicologia i Pedagogia»; «Pro-Infància» (1936-37), i «Amigos de la Ciudad». Autor de molts treballs, cal esmentar entre els més importants: *La infància anormal* (1933); *Pedagogia familiar; L'evolució sexual de l'infant* (1935); *Las oligofrenias* (1942); *Niños psicópatas* (1948); *Signos neurológicos en pediatría; Psicología del niño y del adolescente* (1951), i, publicats pòstumament, *Els fills, sexe i educació* (1966); *Els inadaptats* (1970). També té interès la seva producció literària. Així va traduir *Therese Desqueyroux*, de François Mauriac, i publicà *Rubén* (1933); *Història d'un gos* (1947); *L'home i els altres* (1963), i *De Carlos I emperador a Carlos II* (1970).

(94, t. XLV, 1965, pàg. 336/443)

3.177. **MORAGAS i GRACIA, Manuel.** N. a Badalona el 9-VI-1881; m. a B. el 26-III-1927. Fill del metge Valentí Moragas, el qual l'adoctrinà en l'homeopatia i germà del metge Ricard. Durant la carrera va ser intern a la Casa de Caritat de B. De conviccions catòliques. Representà l'Aca-

dèmia Mèdico-Homeopàtica de B., de la qual fou secretari general del 1906 al 1913, en el Congrés de Metges de llengua Catalana, celebrat a Tarragona del 27 al 29 de juny de 1919, on presentà una comunicació sobre la necessitat de conèixer l'homeopatia. També participà en els altres Congressos de Metges de Llengua Catalana, Col·laborà a «La Veu de Catalunya» i fou secretari de redacció de la «Revista Homeopàtica».

(«Revista de Homeopatia Práctica», 1927, pàg. 99)

3.178. **MORAGAS i GRACIA, Ricard.** N. a B. el 26-IV-1883; m. el 28-II-1966. Professor auxiliar temporal d'Higiene i Bacteriologia entre la dècada 1910-1920. Fundà i dirigí els laboratoris de Bacteriologia i Serologia i el Servei de Transfusió de sang de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas», «Annals de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya»; «Paidoterapia», «Archiv. für Schiff und Tropenhygiene», «Archives de l'Institut Pasteur», «Ars Medica», «Revista Española de Medicina y Cirugía», «Revista Médica de Barcelona», «Archivos del Instituto de Medicina Práctica», «La Medicina de los Niños» i d'altres. Autor de: *Evolución y adaptación de los microorganismos. Terapéutica de la infección* (B., 1910), com a discurs inaugural de curs, pronunciat, el 14 d'abril de 1910, a l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica de B., i *Contribución al estudio de la distribución geográfica de las Tiñas. Las tiñas de Barcelona. Con un resumen de todas las variedades descritas hasta hoy día, y técnica detallada para la preparación de los medios de cultivo y aislamiento de las especies* (B. 1917), que fou la tesi del doctorat, i *La fiebre mediterránea en Barcelona*.

(77, pàgs. 282-284/342)

3.179. **MORAGAS i POMAR, Lluís.** N. a B. el 8-I-1871; m. a B. el 26-V-1963. S'especialitzà en pediatria. Doctorat el 1898, amb la tesi *Estudio sobre la Nefrolitiasis úrica*. Autor de: *Consejos higiénicos para las madres y nodrizas que lactan* (B., 1900); *El agua oxigenada. Su historia y sus aplicaciones terapéuticas* (manuscrita el 1904); *Influencia del desconocimiento de la higiene y Puericultura en la Mujer y su relación con la mortalidad infantil durante el primer periodo de la infancia* (B., 1911).

(77, pàg. 284)

3.180. **MORAGAS i SABATES, Valentí.** N. a Badalona? el 1857; m. a B. el 13-I-1930.

Fill del metge Moragas i Aguilera de les Roviras. Practicà l'homeopatia. Soci fundador de l'Acadèmia Mèdico-Homeopàtica de B. Cultivà la poesia nostrada i va ésser premiat en els focs Florals de Badalona i de Berga. Membre de la Societat Barcelonina d'Amics de la Instrucció i president de l'Ateneu Obrer de Badalona. També fou alcalde d'aquesta última ciutat. Juntament amb el seu fill Manuel, va escriure: *La apoplejia cerebral y su tratamiento homeopático*. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica».

(*El Sol de Meissen*, 1930, pàg. 157)

3.181. **MORAL, Bautiste**. Procedent de l'Urgell, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1672. (309)

3.182. **MORALES i LLORENS, Antoni**. N. a B. l'1-IV-1883; m. el 16-IV-1950. Llicenciat el 1904 i doctorat el 1909. Des de la mort de Rusca i fins a l'arribada de Bartrina, va estar encarregat de la càtedra de Patologia i Clínica Quirúrgica. Mes tard, fou auxiliar de Torres Casanovas i, en morir aquest, el 1922, s'encarregà de la càtedra, fins al 1927, en què la guanyà Trias. L'any 1930, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina amb un discurs sobre el tema: «*Una gran figura històrica de la cirurgia: Ambrosio Paré*» que fou contestat per Manuel Corachan. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Després de la guerra civil, tornà a ocupar la càtedra en els cursos intensius del 1939-1940 fins al 1941. Autor de: *Tratamientos modernos de la escoliosis* (B., 1905). (50, X, pàg. 203)

3.183. **MORALES PÉREZ, Antoni**. N. a Alora (Màlaga), el 19-IV-1848; m. a B. el 9-XII-1930. Fill de terratinents. Cursà el batxillerat a Màlaga i Medicina, a Granada. Acabada la carrera, viatjà per França, Alemanya i els Països nòrdics. Traslladat a Madrid, guanyà, per oposició, la plaça de cirurgia de l'Hospital de la Princesa. Fou capità metge de l'exèrcit a la campanya de Cuba. El 1876, obtingué, per oposició, la càtedra d'Anatomia Topogràfica i Quirúrgica, Apòsits i Embenatges de la Facultat de Medicina de B., que va regentar durant quaranta-dos anys. El 1883, ingressà a l'Acadèmia de Medicina de B. President de la Junta administrativa de l'Hospital Clínic, fins la seva jubilació. Inventà un aparell elèctric per a practicar la termoeterització. Jubilat el 1918, continuà treballant a B. fins a la seva mort. D'idees polítiques conservadores i entusiasta del general Primo de Rivera. Cultivà la poesia. Col·laborà a la

«*Revista de Ciencias Médicas*»; «*Gaceta Médica de Cataluña*»; «*Gaceta Médica Catalana*»; «*El Protector de la Infancia*»; «*Boletín de la Academia de Higiene*», «*Boletín Clínico de la Casa de Salud de Nuestra Señora del Pilar*» i altres revistes. Posà pròleg a les traduccions fetes per Corominas i Sabater, dels llibres, de Malgaigne: *Medicina Operatoria*, i de Tillaux: *Tratado de Anatomía Topográfica aplicada a la Cirugía* (B., 1879). Autor de: *La guerra en su relación con la Cirugía* (B., 1880); *Tratado de Operatoria Quirúrgica* (B., 1881), en dos volums, i de les comunicacions: *Modificaciones que conviene establecer en las actuales doctrinas oncogénicas ante los modernos estudios microbiológicos*; *Heridas penetrantes del abdomen: dada la gravedad que en general revisten especialmente las por arma de fuego, ¿está justificada? la laparatomía como medio explorador y preparación para el tratamiento?*, que presentà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888; *Indicaciones especiales que puede cumplir la termo-eterización como método general de anestesia quirúrgica* (B., 1889), com a discurs inaugural de curs a l'Acadèmia de Medicina; *El cáncer como plaga social* (B., 1908), com a discurs inaugural de curs 1908-1909 pronunciat a la Universitat de B. (77, pàg. 285)

3.184. **MORALLO, Jaume**. Cirurgià, «fadrí major», a l'Hospital de la Santa Creu, de B., l'any 1651. (396, XV, pàg. 467)

3.185. **MORATÓ, Francesc**. Cirurgià de Pont de Montanyana (Ribagorça), que, el 1695, va fer oposicions a una plaça a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 241)

3.186. **MORATÓ, Joan de**. N. a Moià (Bages), es va graduar, a Cervera, l'any 1793. (241)

* **MORDICOURT, Joan**. — V. **JOAN DE MORDICOURT**.

3.187. **MORE i BARGIT, M. L.** De la segona meitat del segle XIX. Col·laborà a les revistes «*Gaceta Médica Catalana*», «*Revista de Ciencias Médicas*» i «*El Sentido Católico de las Ciencias Médicas*», de la qual fou cap d'administració. Traduí, de J. Grasset: *Enfermedades del sistema nervioso* (B., 1880), a la qual posà un pròleg Pere Esquerdo. (77, pàg. 285)

3.188. **MORELL, Antoni**. Doctor en Medicina, que, l'any 1691, era conseller de l'ajuntament de B. Amb el mateix nom i cognom, l'any 1651 i durant una epidèmia, un metge es va escapar cap al pont de Sant Martí. Al mateix temps, es van escapar,

de B., el doctor Enveja i Miquel Delmunts, i tots tres foren capturats.

(243, I, pàg. 169/396, XV, pàgs. 155 i 500)

3.189. **MORELL, Josep.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor de: *Observaciones sobre una enfermedad de un niño* (1797). (20)

3.190. **MORELLÓ, Francesc.** Metge del segle XVII, nascut a B., on va estudiar. Protometge de l'Armada espanyola. Autor de: *Medicinale patrocinium in sanguinis circulationem* (Nàpols, 1678), on contradia els impugnadors de Harvey.

(41, VI, pàg. 99/38, pàg. 130)

3.191. **MORELLÓ, Jaume.** Cirurgià, que, l'any 1673, era conseller de l'ajuntament de B.

(243, I, pàg. 168)

3.192. **MORELLÓ i AYTÉS, Agustí.** Metge d'Esterrri d'Aneu (Pallars Sobirà), a la meitat del segle XIX. Autor d'una memòria sobre les aigües del Balneari de Caldes de Boí.

3.193. **MORENO, Salvador.** Metge-cirurgia militar de B., que l'any 1821, signà una declaració en la qual considerà que l'epidèmia de febre groga era «exòtica» i «contagiosa».

3.194. **MORER, Mestre Francesc.** Cirurgià, a Reus, a començaments del segle XVI.

(64, pàg. 71)

3.195. **MORERA, Agustí.** N. a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773.

(309)

3.196. **MORERA, Francesc.** N. a Bruguera, —Ribes de Freser— (Ripollès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753.

(309)

3.197. **MORERA i GRAVADOSA, Joaquim.** N. a Manresa el 19-IX-1842; m. a Terrassa el 6-IV-1914. Estudià a B., s'establí a Terrassa el 1868, on començà amb la clientela del doctor Pau Gubert, tingué un gran prestigi local pels seus coneixements i caràcter, fou regidor de l'ajuntament de Terrassa (1877), i un dels fundadors i primer director (1882), durant molts anys, del Centre mèdic. Fou també metge forense de Terrassa.

(437, pàgs. 119-120)

3.198. **MORET, Joan.** Cirurgià gironí del segle XVI.

(408, pàg. 33)

3.199. **MORET, Joan B.** L'any 1656, era vice-rector de la Universitat de Girona. Amb el mateix nom i cognom, l'11 de setembre

de 1617, es va examinar un cirurgià per a exercir a Girona.

(315/408, pàg. 28)

3.200. **MORET, Joaquim.** El 7 de juliol de 1595, es va examinar per a exercir la Cirurgia a Girona.

(408, pàg. 28)

3.201. **MORET, Miquel.** N. a Girona, es va graduar, a València, el 26 de maig de 1632. Va ésser professor agregat a la Facultat de Medicina, de Girona.

(315)

3.202. **MORETA, Ignasi.** N. a Vic. Doctor en Filosofia i Medicina, de les darreries del segle XVII i començaments del XVIII. Autor de: *Mercurius compitatus verioris medicinae viam commonstrans philoteoro medico peregrino apud rationale tribunal ducto* (B., 1699), on impugna el tractat sobre una «calentura maligna» de Vic, escrit pel doctor Felix Osona.

(41, VI, pàg. 229/57, pàg. 433)

3.203. **MOREY, Josep.** Metge mallorquí de la segona meitat del segle XIX. Autor de la memòria: *Reflexiones acerca de la influencia que las pasiones ejercen sobre los sentimientos del individuo en su relación con la salud* (1884).

(20)

3.204. **MOREY, Miquel.** Metge de mitjan segle XIX nascut a Artà (Mallorca). Cursà la carrera a Montpeller i fou cirurgià extern de l'Hospital de Sant Eloi d'aquella ciutat. Pertanyia a l'Acadèmia Mèdico-Quirúrgica de Montpeller i és autor d'*Esquisse de Tératologie au point de vue chirurgical* (Montpeller, 1843) i del manuscrit *Estudios sobre la Catarata*.

(10, I, pàg. 521)

3.205. **MOREY i ROSSELLÓ, Marià.** N. a Ciutat de Mallorca el 1793; m. a Ciutat de Mallorca el 24-VI-1853. Fill del cirurgià Cristòfol Morey. Féu estudis de Cirurgia Mèdica a B. Llicenciat i doctorat, l'any 1814. Llicenciat en Medicina a Saragossa, l'any 1815, i, més tard, féu el doctorat en Medicina a la Universitat mallorquina (1817). L'any 1820, en morir Josep Sureda, s'encarregà del cordó sanitari a Son Servera, durant la pesta i lluità contra les epidèmies de febre groga aparegudes a Ciutat, els anys 1821 i 1834. Aquest últim any fou metge del llitazat provisional, establert a l'illa de Cabrera. Membre de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, des de l'any 1831. Autor de: *Observaciones médico-sanitarias en contestación al no contagio de la peste bubónica que pretende introducir el doctor Aubert, profesor de medicina en París* (Palma, 1843); *Verdadero medio de evitar la propagación del venéreo* (1831); *Memoria sobre si la tisis reviste verdadero carácter contagioso* (1831),

i Utilidad y ventajas de las Academias médico-quirúrgicas y la necesidad de darles mayor impulso (1841). (10, I, pàg. 520)

3.206. **MORGADAS i NOVELL, Antoni**. N. a B. el 23-I-1904; m. el 20-XII-1956. Llicenciat a B. i doctorat a Madrid. Cap del servei de Traumatologia de l'Hospital Clínic i professor auxiliar de Patologia Quirúrgica. Col·laborà en diverses revistes. Autor de: *Tipos de fracturas del macizo trocantereo; La hipotensión en los traumatismos craneales; Las fracturas subcapitales del cuello del fémur, i Las fracturas diafisarias de la pierna*. (293, pàg. 394)

3.207. **MORGADES, Vicenc**. N. a Vilafranca del Penedès, es va graduar, a Cervera, l'any 1763, i es revalidà el 1771. (241)

3.208. **MORGADES i BACARDIT, Pere**. N. a Vilafranca del Penedès, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1734. (309)

3.209. **MORI i BALLESTER, Benet**. N. a B. l'11-XII-1878; m. a Mèxic, D. F., el 18-V-1944. Participà a la política com a nacionalista. Candidat a regidor de B. en les eleccions del 14 de gener de 1934. Després de la desfeta de la guerra civil passà a un camp de concentració i a l'exili. Tingué un consultori a la Residència Catalana de Montpeller (juntament amb els altres metges Gispert, Sastre, Sicre, Borràs...). L'any 1942, va embarcar cap a Mèxic, on emmalaltí i morí. (441)

3.210. **MORLINS i LLOBET, Josep**. N. a Cervera, l'any 1761. Batxiller en Medicina, a Cervera, el 1738, es va revalidar, el 1794. Va exercir a Granyena (Segarra). (24, pàg. 69)

3.211. **MORLIUS, Josep**. N. a Cervera; m. el 1721. Fill d'una família procedent de Lleida. Llicenciat, i potser també doctorat, en els últims anys de la Facultat de Medicina de Lleida. Fou catedràtic de la Universitat de Cervera, des de l'any 1717, o sigui des dels primers temps en què fou fundada per Felip V. Cal, doncs, considerar-lo com un dels seus organitzadors. De primer, fou catedràtic de Mètode (1717), després, de Pronòstics (1719) i, finalment, de Medicina (1720).

(49, I, pàg. 400 i 403/6, pàg. 428/28, 1973, núm. 22, pàg. 4)

3.212. **MOROS, Mestre**. De les darreries del segle xv. L'any 1479, era metge a Reus. (64, pàg. 25)

3.213. **MORRAL, Salvador**. Metge que exercí a Sallent (Bages) cap a la meitat del segle xvii. Documentat el 1650.

(414, pàg. 414)

* **MOSCONI, Lleó o Jafuda**. — V. **LLEÓ MOSCONI**.

3.214. **MOSE, Jussuf**. «Físic», habitant a Tuir, el 1410. Fill del també metge Jussuf Mosse de Ceret. (409, pàg. 173)

3.215. **MOSE, Mestre**. «Físic» jueu de Girona (1384). (409, pàg. 168)

3.216. **MOSE BÉN YEHOŠUA NARBONI**. També conegut com Vidal Bellshom. N. a Perpinyà cap al 1300; m. el 1362. Metge i filòsof jueu. De família narbonesa establerta a Perpinyà. Els anys 1348 i 1349 era a Cervera, i durant els avalots contra els jueus, hi perdé una gran part de la seva biblioteca. Posteriorment, habità a B., a València, a Toledo i a Burgos, i des del 1358 a Sòria. Hom en conserva un llibre de mística, un comentari bíblic, un tractat de Medicina i dotze obres de filosofia, entre les quals comentarís a Ibn Tufayl, a Algatzell, a Averrois —comentari acabat a Perpinyà el 1344 i que fa al·lusió a l'ocupació del Rosselló per Pere III—, i al *Moré Nebukim*, de Maimònides, acabat el 1362, a Sòria, a punt de retornar a Perpinyà. Amb tot i aquesta producció, compta molt poc en la història de la filosofia, perquè es limita a seguir Averrois i Maimònides eclècticament i confusament.

(Jaume Riera, 32, X, pàg. 334)

3.217. **MOSSE, Josep**. Metge jueu establert a Tuïr (Rosselló), al començament del segle xv. (38, pàg. 52)

3.218. **MOSSE, Mestre**. Metge jueu de Santa Coloma de Queralt, que va exercir a B. (1356) i a Puigcerdà (1360). (407, pàg. 322)

3.219. **MOSSE, Pròsper**. De la primera meitat del segle xx. Des de l'any 1900 fins al 1904 estudià Medicina a B. Exercí la O.R.L. a l'Hospital Sant Joan de Perpinyà. Participà en el IV Congrés de Metges de Llengua Catalana. L'any 1914 era director propietari de la «Gazette Catalane», de Perpinyà. Va estar mobilitzat a Sèrbia, durant la guerra europea, com a metge ajudant. (123, 1914, pàg. 438)

3.220. **MOSSE ALATZAR, Mestre**. Metge jueu del segle xiv, que morí l'any 1331, durant la conquesta de Sardènia. (9, pàg. 29/5, pàg. 132)

3.221. **MOSSE AVENARDUC**. Metge de Pere IV. (38, pàg. 75)

3.222. **MOSSE AVENARDUT, Mestre**. Metge jueu barceloní. Acompanyà, com a metge, l'Infant Alfons d'Aragó, fill de Jau-

me II, a la conquesta de Sardenya, i morí durant la campanya, vers l'any 1323.

(4, pàg. 102)

3.223. **MOSSE AVENDACOT.** Metge jueu, que, l'any 1356, exercia a B.

(307, pàg. 313)

3.224. **MOSSE BARÓ COHEN.** Metge a Perpinyà, a la segona meitat del segle XIV. Era jueu.

(1, pàg. 495)

3.225. **MOSSE BOAÇ ÇA SALA.** Metge a Besalú (Garrotxa), a la segona meitat del segle XIV.

(151, pàg. 15)

3.226. **MOSSE CABRIT.** Metge jueu, que, entre els anys 1385 i 1391, va exercir a B.

(407, pàg. 316)

3.227. **MOSSE CARAMUDA.** Mestre. «Físic» jueu, pare de Mestre Salomó Mosse Çaramuda.

(37, pàg. 44)

* **MOSSE ÇARAMUDA, Mestre Salomó. V. SALOMÓ MOSSE ÇARAMUDA, Mestre.**

3.228. **MOSSE CARAVIDA.** Metge jueu, que, entre els anys 1353 i 1363, exercí a Valls. L'any 1378, encara assisteix, però, al pacient cristià Bernat de Llobets.

(341/347, pàg. 163)

3.229. **MOSSE DEZ PORTAL.** «Físic» jueu, a Camprodon, que l'any 1368 fou empresonat per no estar examinat de Medicina, i exercir-la.

(4, pàg. 116)

3.230. **MOSSE DOUS LOSAL.** Metge jueu, a València, a la primera meitat del segle XIV.

(1, pàg. 495)

3.231. **MOSSE FALCÓ.** Metge jueu, que, l'any 1385, exercia a B.

(407, pàg. 319)

3.332. **MOSSE PERFET.** Metge jueu de la segona meitat del segle XIV, nascut a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà), era fill del Mestre Perfet.

(1, pàg. 495)

3.233. **MOSSE PORPOLER.** Metge jueu, a València, a la segona meitat del segle XIV.

(1, pàg. 495)

3.234. **MOSSE SA SALA.** Metge jueu, que exercí, a Perpinyà, a la segona meitat del segle XIV.

(351)

3.235. **MOSSE SEFARDI.** Metge jueu, a Osca, que, a quaranta-cinc anys, es convertí al cristianisme i adoptà, el 1106, el nom de Pere Alfonso. Destacà a les aljames de Saragossa i de Lleida.

(350, pàg. 75)

3.236. **MOSSE VIDAL VIVES.** Metge jueu, a Besalú (Garrotxa), a les darreries del segle XIV.

(151, pàg. 16)

3.237. **MOSSE ZARC.** Metge jueu, a Bagà. L'any 1337, tenia una soldada anyal, amb els còsols d'aquella població, de 90 sous.

(351)

3.238. **MOSSEN JOAN PERE.** Mestre en Arts i doctor en Medicina, de la segona meitat del segle XV. Autor de: *Taules astronòmiques en llengua catalana* (1489).

(121, pàg. 11)

3.239. **MOSTEROS.** Antoni. Doctor en Medicina, que, l'any 1637, era conseller segon i procurador de les baronies de la ciutat de B.

(396, XII, pàgs. 51 i 156)

* **MOXÓ, Joan Rafael. — V. MOIX, Joan Rafael.**

3.240. **MOXÓ i OUERI, Didac. N.** a Barcelona, el 13-XI-1899; m. a B. el 28-VIII-1952. Emparentat amb l'aristocràcia, es va llicenciar a B., i es va doctorar a Madrid, el 1924, amb una memòria sobre malalties intestinals. Col·laborà a «Revista Española de Medicina y Cirugía»; «Revista Médica de Barcelona»; «Ars Médica»; «El Siglo Médico»; «Archivos Españoles de Enfermedades del Aparato Digestivo» i a altres revistes.

(342)

3.241. **MOYA, Joan.** L'any 1684, era cirurgià a l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 241)

3.242. **MOYA i CARAGOL, Angel.** De la segona meitat del segle XIX. Col·laborà a les revistes «La Independencia Médica», «Revista de Ciencias Médicas», «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» i «Revista de Clínica Médica y de Conocimientos Quirúrgicos».

3.243. **MOYSES i VIDAL, Francesc.** El mes de febrer de l'any 1698, consta com a «fadrí cirurgia major», per oposició, de l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 241)

* **MOYXÓ, Rafael. — V. MOIX, Joan Rafael.**

3.244. **MUHAMMAD IBN AHMAD IBN AMIR-AL-BALAOUI.** Oriünd de Balaguer, va viure entre els anys 1018 i 1040. Va residir a Tortosa i fou autor d'obres d'Història, Filosofia i d'un tractat mèdic: *Al-Sifo*.

(6, pàg. 36)

- 3.245. **MULET, Francesc.** N. a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1658. (309)
- 3.246. **MULET, Francesc.** Metge mallorquí de les darreries del segle XVIII. Autor de: *Observación sobre una epilepsia* (1795). (20)
- 3.247. **MULLOL i FERRER, Josep.** N. a Vilafranca del Penedès, es va graduar, a Cervera, l'any 1776. (241)
- 3.248. **MUNAR i BENNASAR, Joan.** N. a Ciutat de Mallorca, el 14-XII-1846; m. a Ciutat de Mallorca, el 3-II-1911. Llicenciat l'any 1871. Especialitzat en Oftalmologia, exercí a Ciutat de Mallorca i a Binissalem. De filiació política maurista, fou elegit conseller de l'Ajuntament de Ciutat, l'any 1880. Perfeccionà les indústries zootècniques. Professor d'Anatomia a la Institució Mallorquina d'Ensenyament. L'any 1901, participà en el Congrés Agrícola Català, celebrat a B., amb el treball *Policia Sanitària rural* (Palma de Mallorca, 1904). L'any 1881, ingressà com a numerari a la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Ciutat de Mallorca, amb el discurs *Concepto filosófico de la vida* (1882), i el 1889, hi feia el discurs inaugural de curs: *Anatomía y fisiología comparadas del aparato visual*. Col·laborà a la «Revista Balear de Medicina, Farmacia y Veterinaria». Autor de: *Los revulsivos en las afecciones oculares* (1878); *Peligros de las estufas portátiles* (1889); *Diabetes traumática* (1890); *La intubación en el crup* (1890); *Nota clínica sobre el tratamiento de la anasarca* (1894); *Juicio crítico de la sueroterapia y de las inyecciones de suero antidiftérico de Behring y de Roux* (1895); *Abastecimiento de agua y alcantarillado en la ciudad de Palma* (Palma de Mallorca, 1898), i *El arbolado público bajo el concepto higiénico* (1904). (111, pàg. 45)
- 3.249. **MUNAR i POU, Jaume.** M. a Ciutat de Mallorca, el 20-XI-1955. Metge mallorquí, que, l'any 1920, ingressà, com a numerari, a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, amb el discurs: *Tratamiento médico-quirúrgico de las colecistitis*. Autor de: *Consideraciones sobre un caso de linfogranulomatosis* (Palma, 1934). (20)
- 3.250. **MUNDI i ANDREU, Lluís.** De la meitat del segle XIX. Autor d'una memòria sobre l'ús de l'opi a altes dosis, per a la curació del tètanus. (59, II, pàg. 234)
- 3.251. **MUNT, Miquel del.** Metge, que exercia, a B., cap a l'any 1650. (67)
- 3.252. **MUNTADA, Josep.** N. a Castelltercol (Vallès Occidental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1773. Es revalidà el mateix any i exercí a la seva vila nadiua. (309/24)
- 3.253. **MUNTADA i MERCER, Narcís.** N. a Maçanet de Cabrenys (Alt Empordà), es va doctorar a Gandía, l'any 1770 i fou revalidat, el 1772. (24, pàg. 69)
- 3.254. **MUNTADAS i BORDAS, Josep.** Metge gironí de la meitat del segle XIX. Autor de *Vergel del bañista ó sea memoria acerca del agua y baños minero-medicinales de Bañolas, que comprende un resumen histórico sobre las aguas minerales, la descripción de la villa, las propiedades físico-químicas y la análisis cualitativa del agua hidrosulfurosa* (Girona, 1854). (426, pàg. 114)
- 3.255. **MUNTANER, Domènec.** Cirurgià barber de Sallent (Bages) cap el 1658. (414, pàg. 414)
- 3.256. **MUNTANER, Ignasi.** N. a B. (?); m. l'any 1798. Membre fundador de la Conferència Físico-matemàtica de B. (1764), després Acadèmia de Ciències i Arts, havent estat director (1766-1771 i 1773-1777) i revisor (1777-1798) de la secció d'òptica. Membre fundador, també, de l'Acadèmia de Medicina de B., de la qual fou secretari. Durant la guerra gran (1793-1795), fou vocal de la Junta encarregada de dirigir el servei militar de B. Inspector de drogues medicinals. (32, X, pàgs. 371-372)
- * **MUNTANER, Joan.** — V. **JOAN MUNTANER.**
- 3.257. **MUNTANER, Llorenç.** N. a Ciutat a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 4-X-1899. Director de l'Acadèmia Quirúrgica Mallorquina (1890). President de la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat. President del Col·legi Mèdic-Farmacèutic. Director i fundador de la «Revista Balear de Ciencias Médicas». Autor de: *La litotomia es preferible, en la mayoría de los casos, a la litotricia; ¿El cáncer es una afección local ó constitucional?* (1850); *¿Es dado al médico legista, en todos los casos, distinguir si la muerte es efecto de una mano homicida ó una mano suicida?* (1851); *La Medicina en la edad media* (1861), i *La unidad de la especie humana* (1874). Tots aquests treballs es troben aplegats en un manuscrit, a l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia, de Ciutat de Mallorca. (Josep Tomàs i Monserrat)

- 3.258. **MUNTANER i CABOT, Sebastià. N.** a Ciutat de Mallorca, el 1740; m. el 25-V-1811. Primer director i catedràtic del Col·legi de Cirurgia restablert per ell a Ciutat de Mallorca. Autor de: *Manual teórico práctico de las operaciones de cirujía para instrucción de los alumnos de la escuela de Palma de Mallorca* (B., 1793), *Tratado de Fisiología, para el uso de los alumnos de la Escuela de Cirujía del Colegio de Palma, en la isla de Mallorca, en el curso de 1810.* (10, I, pàg. 534)
- 3.259. **MUNTANER i FERRA, Miquel. N.** a Ciutat de Mallorca; m. el 21-XI-1860. Féu estudis a València i a Madrid. L'any 1831, era membre numerari de la Reial Acadèmia, de Medicina i Cirurgia de Ciutat. Autor de: *Disertación sobre la composición química de todos los humores de la economía animal* (1825); *Memoria sobre el origen, progresos y diagnóstico de la peste bubón* (1833); *De las principales alteraciones de la sangre* (1836), i *Sobre las bases de las indicaciones terapéuticas y las modificaciones que deban hacerse* (1837). (10, I, pàg. 534/20)
- * **MUNTANYA. — V. MONTANYA.**
- 3.260. **MUNTAYO, Joan.** Metge de les darreries del segle xv, nascut a Lleida. Signà un contracte, l'any 1496, per a anar a residir a Manresa en cas d'epidèmia. (8, pàg. 107/404, pàg. 140)
- 3.261. **MUNTE, Felip. N.** a Alforja (Baix Camp). Batxiller en Medicina, a Oriola, l'any 1764, es revalidà el 1773, i va exercir a Creixell (Tarragonès). (24)
- 3.262. **MUNTE, Francesc. N.** a Alforja (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759 i revalidat el 1773. Exercí a Cabacers (Priorat). (309/24)
- 3.263. **MUNTE, Gabriel. N.** a Alforja (Baix Camp). Doctorat en Medicina, a Oriola, l'any 1766, es revalidà a l'any següent, i va exercir a Montbrío. (24)
- 3.264. **MUNTE, Ramon. N.** a Alforja (Baix Camp) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. Exercí a la seva vila nadiua i fou revalidat el 1774. (309/24, pàg. 69)
- 3.265. **MUNTE i MASIP, Felip. N.** a Cabacers (Priorat), l'any 1774. Fill del metge Francesc Munte. Era batxiller en Medicina, a Saragossa, l'any 1797 i es revalidà, el 1798. (24)
- 3.266. **MUNTPASQUAL, Francesc de.** Metge, que exercia, a Manresa, cap a l'any 1410. (8, pàg. 107)
- 3.267. **MURTRA, Ignasi. N.** a Girona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. Es revalidà el 1807 i exercí a Girona. (309)
- 3.268. **MUSA, Antoni.** Metge de l'època romana del qual consta guarí a l'emperador August d'una malaltia, durant l'estada d'aquest a Tarragona. Probablement fou d'origen grec, adscrit a l'escola metòdica. August li atorgà honors i distincions, entre els quals s'esmenta el seu escut, que era una mà oberta amb un ull al mig del palmell i un llaç al canell, amb el lema següent: «*Manu qua auxilio quo*». Ha estat considerat com un dels iniciadors de la Hidroteràpia. El seu germà, Euforbi, fou metge de Juba, rei de Mauritània. Autor de: *De ehrba batonica.* (186, pàg. 19/38, pàg. 30)
- 3.269. **MUSTE, Josep.** A les darreries del segle xix, exercia a Tivissa (Ribera). Col·laborà a la revista «El Protector de la Infància».
- 3.270. **MUXÍ, Antoni. N.** a Solsona. Era batxiller en Medicina, a Cervera, l'any 1765. Es va revalidar, el 1773, i va exercir a Solsona. (24, pàg. 70)
- 3.271. **MUXÍ, Vicenc. N.** a Solsona, es va graduar, a Cervera, l'any 1797. (241)

N

* **NACHMANIDES. — V. BONASTRUÇ DE PORTA.**

3.272. **NADAL, Mestre.** Cap a l'any 1562, s'oferí per a servir la ciutat de Reus. (64, pàg. 48)

3.273. **NADAL, Antoni.** N. a Reus (Baix Camp), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1785. (309)

3.274. **NADAL, Carles.** N. a Manresa (Bages), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

3.275. **NADAL, Francesc.** N. a Castellterçol (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1734. També graduat a Osca, el 1738. (309)

3.276. **NADAL, Francesc.** N. a Pont de Suert (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

3.277. **NADAL, Josep.** Metge homeòpata de la segona meitat del segle XIX. Exercí a Palamós. Col·laborà en «El Consultor Homeopático» (1889). (74, pàg. 58)

3.278. **NADAL, Maurici.** N. a Centelles (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)

3.279. **NADAL, Ramon.** L'any 1822 era metge militar, amb exercici a B. Considerà la febre groga, que s'estengué aquell any, com a «contagiosa» i «exòtica».

3.280. **NADAL EMBRÍ.** Abans de l'any 1401, consta com a professor de Medicina a l'Estudi General de Lleida. L'any 1391, guarí Joan I, a Aitona. Segons Cardoner i Planas, va escriure un tractat sobre la graduació dels medicaments, que s'ha perdut. També era clergue. (4, pàgs. 82 i 52/42, pàg. 113)

3.281. **NADAL i GALA, Pau.** N. a Manresa (Bages), es va graduar, a Cervera, l'any 1767. L'any 1784, exercia a Manresa. (309/241)

3.282. **NADAL i LACABA, Rafael.** N. a B. el 19-IV-1782; m. el 8-III-1855. Estudià Física Experimental i Cirurgia en el Col·legi de B. i Medicina a Cervera, on fou deixeble de Ramon Castells. Doctorat en Medicina el 1804 i en Cirurgia el 1807. El 1806, guanyà unes oposicions a metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. També féu oposicions a càtedra. El 1817, va entrar com a soci resident a l'Acadèmia de B., de la qual fou secretari. Membre de l'Acadèmia de Bones Lletres de B. Inspector d'epidèmies a Canet de Mar i a Tortosa. Fou segon procurador síndic de l'Ajuntament de B., i per ésser contrari a l'esperit progressista d'aquell ajuntament demanà la dimissió (V. «Diario de Barcelona», 1836, desembre, pàg. 2.877). El capità general li denegà l'autorització per a dimitir (V. «Diario de Barcelona», 1837, pàg. 203). Va ésser un dels fundadors, juntament amb

E. Jaumeandreu, de l'Institut Barcelonés creat en nom de la Societat del Foment de la Il·lustració (V. «El Constitucional», del 2-IX-1837, pàg. 3). El 1839, era diputat pel quart partit judicial de B. (V. «Diario de Barcelona», 1839, novembre, pàg. 4.780). Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas», en el «Periódico de la Sociedad Médico-quirúrgica de Cádiz» (t. 3, núm. 3) i a «La Abeja Médica». Autor de: *Afecciones meteorológicas y constitución morbosa desde el agosto de 1818 al último de julio de 1820*; *Elogio de D. Vicente Grasset* (1821); *Resultado de la inspección de la calentura amarilla reinante en la ciudad de Tortosa por los socios de la Academia de Medicina práctica de Barcelona* D. Ramón Merli y D. Rafael Nadal, publicat en el «Diario de Barcelona», el 16 de setembre i l'11 d'octubre de 1821. Va ser un dels firmants del *Dictamen acerca el origen, curso, propagación contagiosa y extinción de la calentura amarilla que ha reinado en Barcelona en 1821* (B., 1822); *Protesta formal y pública contra el escrito de M. Deveze: Deuxième memoire au Roi et son conseil. de Ministres et au Chambre, sur le régime sanitaire* (B., 1822); *Resumen histórico de la calentura amarilla que reinó en el puerto de Pasajes, provincia de Guipúzcoa, desde 15 de agosto hasta 7 de octubre de 1823* (B., 1824), traduït de M. Potau; *Higiene pública. Reflexiones sobre la conducción de cadáveres al cementerio* (B., 1833); *La más dulce amistad dedica a la grata memoria del doctor D. Jaime Ardevol la siguiente Necrología* (B., 1835); *Elogio histórico del Dr. D. Ramón Merli y Feixes ...* (B., 1839); *Suicidios* (B., 1844), amb el qual féu el discurs inaugural de Curs a l'Acadèmia de Medicina, el 2 de gener de 1841, i on considera que l'augment dels suïcidis és atribuïble, no a la demenciació, sinó als conflictes político-socials, i afirmava que eren més freqüents a les repúbliques que a les monarquies. Aquest és un dels primers escrits mèdics sobre el suïcidi, amb caràcter científic a Catalunya; *Memoria sobre los medios de moralizar al hombre*, llegida el 10 de desembre de 1844, on demanava, en lloc del que avui s'anomena justícia social, moralitzar les classes artesanes i treballadores (V. «Diario de Barcelona», 1845, gener, pàg. 163); *Apuntes biográficos relativos al célebre misionero catalán D. Antonio Claret* (1845), i *Del castillo y casa solariega de Cervelló con la descripción de los hechos memorables de varios descendientes de aquel noble lugar* (1848). Junta-ment amb A. Mendoza, Manuel Riera i Josep Roca: *Dictámenes médico-higiénicos*

de la Comisión Facultativa inspectora del Hospital General de Santa Cruz de Barcelona, nombrada en 12 de diciembre de 1847 por el señor Alcalde corregidor de esta ciudad (B., 1848).

(58, pàg. 183/59, II, pàg. 239/416)

* **NADAL LAMBRI, Mestre.** — V. **NADAL EMBRI.**

3.283. **NADAL LAMBAY.** Metge jueu, que, l'any 1380, va estar al servei del comte de Prades. (38, pàg. 52)

3.284. **NADAL i MARIESCURENA, Alfred.** N. a B. el 1852; m. a B. el 1922. Cursà Medicina a B. i es doctorà a Madrid. Traslladat a Viena, molt jove, fou metge de la cort i professor de llengua castellana de la futura reina d'Espanya, Maria Cristina. A Leipzig, dirigí un Institut de traduccions lingüístiques. Intèrpret jurat dels tribunals alemanys. Durant algun temps, sojornà a París. Durant el conflicte de les Illes Carolines, es trobava a Alemanya com a corresponsal del diari «El Imparcial», de Madrid. L'any 1912, retornà a B. i exercí una càtedra d'alemany a l'Institut. Professor de matemàtiques a l'Escola d'Arts i Oficis de la barriada de Sants. El 1914, ingressà a l'Institut d'Estudis Catalans. Autor d'un sistema taquígràfic, va donar alguns cursos a l'Ateneu Barcelonès. Dirigí les revistes: «La Industria Marineria Moderna» i «Panaderia Española». Col·laborà a «La Independencia Médica». Autor de: *Leyes dióptricas y católicas del oftalmoscopio* (B., 1878); *Compendio de Hidrologia Médica, balneoterapia e hidroterapia* (B., 1884), revisada pel doctor Bartomeu Robert; *Manual del fabricante de alcoholes* (B., 1893); *Taquigrafía o Estenografía española* (B., sense data); *Taquigrafía castellana y catalana* (1908), de la qual hi ha diverses edicions, i *Correspondencia mercantil española-alemana*. Va ésser el primer col·laborador i traductor de Bilz: *Nuevo sistema de curación natural*. (118, III, pàg. 590)

3.285. **NADAL i MEROLES, Jaume.** N. a Lleida el 1804; m. a Lleida el 1872. Fill de Jaume Nadal i Monje. Estudià Medicina a la Universitat deervera. El 1836, contribuï a la reestructuració de la Diputació Provincial, preocupant-se de l'estat sanitari de la província. També contribuï, el 1842, a la fundació de l'Institut de Segon Ensenyament de Lleida. En fou el director i el primer catedràtic d'Història Natural. Creà els Laboratoris de Física, Biologia i Història Natural a Lleida, fins aleshores desconeguts en aquella ciutat. Diputat a

Corts, cap de Milícies i membre de la Junta Revolucionària del 1868. Alcalde de Lleida i diputat provincial. Publicà diverses monografies i memòries científiques. (6, pàg. 429)

3.286. **NADAL i MONJE, Jaume.** N. a Lleida el 30-I-1760; m. a Tarragona el 13-V-1809. El seu pare era fill de Sort i la seva mare, de Montsó. Estudià a Cervera, on es graduà com a batxiller en medicina l'any 1781. Metge militar, director del Sant Hospital de Lleida. Membre de la Junta de Defensa creada a Lleida el 2 de juny de 1808 per a lluitar contra els francesos. Poc després, es produí el famós Motí del Femeret en el curs del qual els amotinats arrossegaren el cadàver d'un Sangenis pel carrer Major de Lleida. Després, es traslladaren a la llar de Nadal i Monje, que fou saquejada. Nadal, avisat a temps, s'escapà per la Costa de Jan, al Canyeret, i es refugià a la casa d'uns forners. Després, es va escapar cap a Tarragona. (6, pàg. 429)

3.287. **NADAL i SAUQUET, Alfons.** N. a B. el 24-IV-1913; m. el 10-VII-1975. Fill d'un mestre i periodista d'origen aragonès. Primers estudis a l'Escola del Mar. Cursà Medicina a la Universitat Autònoma de B. Llicenciat el 1941, després de perdre dos cursos per culpa de la guerra. Inicià l'exercici professional a Solivella (Conca de Barberà). Tornà a B., on treballà a l'Hospital de l'Esperança. Cultivà la Cardiologia i l'electrocardiografia. Passà, més tard, a col·laborar a la càtedra de Clínica Mèdica A i, després, a la de Patologia General. Col·laborà en el *Tratado de Patología Médica*, de Pedro i Pons, on va escriure el capítol d'Electrocardiografia. Va escriure algun article a «La Vanguardia»: 26-V-1868; 18-III-1969; 25-I, 5-IV i 22-X-1970; 24-I, 24-III, 5-IX i 2-XI-1971; 15-II i 8 i 10-XI-1872; 17-IV-1974. Autor d'una *Historia de la Penicilina; Interpretación electrocardiográfica. Aplicación clínica* (B., 2.ª edició, 1962), i altres treballs. (263)

3.288. **NADAL i VALLS, Fermí.** N. a Reus (Baix Camp), el 1759; m. a Càdis, el 28-VI-1811. Fill de l'apotecari de B. Anton Nadal, féu estudis al Col·legi de Cirurgia de Càdis, habilitant-se l'any 1781. Desseguida s'embarcà en el vaixell «San Juan Bautista» i féu la campanya del canal de la Mànega. Durant alguns anys féu una vida activíssima en molts diversos vaixells com a cirurgià de la marina. El 1784 viatjà a les Antilles, el 1786 a Filipines i l'any 1789 fou ascendit al grau de cirurgià primer. L'any 1793 féu la guerra contra França a l'esqua-

dra de la Mediterrània, en el vaixell «San Fulgencio» i participà en l'atac a la ciutat i port de Toló. El mateix any 1793 obté el grau de batxiller en medicina. El 1794 féu un altre viatge a Amèrica (Montevideo). El 1795 participà a la batalla naval del cap de Sant Vicenç, actuant en el vaixell «Salvador del mundo» que tenia 112 canons, i que fou capturat. Internat com a presoner a Portugal, Nadal es va encarregar de l'assistència als altres presoners, durant set mesos. El 13 de febrer de 1798 obté el grau de doctor i fou ascendit a «substitut de càtedra» (23-4-1798) destinat a Càdis. Allí actuà durant la greu epidèmia de febre groga de l'any 1800, en la qual en dos mesos van morir més de deu mil persones. L'any 1805 optà a la càtedra de Fisiologia i Higiene, que fou donada al doctor Pedro González, quedant Nadal en segon lloc amb un vot de diferència. Pel setembre del 1805 s'embarcà en el vaixell «Príncipe de Astúrias», cap de l'esquadra com a primer cap mèdic i participà en el combat de Trafalgar (21-X-1805). Allí hagué de guarir un gran nombre de ferits, entre ells el capità general Gravina, el qual morí al cap de més de quatre mesos com a conseqüència de les ferides rebudes en aquest combat. El 2 d'abril de 1806 li fou concedida una càtedra del Col·legi de Càdis, i el 1808 va llegir la lliçó inaugural de curs. (38, pàg. 175/356, pàgs. 199-216)

3.289. **NADAL i VILA, Ignasi.** N. a Manresa (Bages), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. També graduat, a Osca, el 1758. (309)

3.290. **NADAL ZELVIR, Mestre.** Cap a l'any 1390, arribà al magisteri de Medicina a l'Estudi de Lleida. (6, pàg. 448)

3.291. **NARCÍS ABELLA.** Barber barceloní del 1398, que tenia ordes menors: «*Clericus simpliciter thonsuratus*». (4, pàg. 15)

3.292. **NART i FONTOVA, Tomàs.** N. a Os de Balaguer (Noguera), el 9-VI-1872; m. a Belcaire d'Urgell, el 13-III-1969. Féu el batxillerat a Lleida, graduant-se el 1887, i estudià Medicina a Saragossa i B. Es llicencià el 1896. Fou metge titular de Belcaire d'Urgell, des del 1896 al 1943. Tingué una funció molt activa a les institucions professionals. Fou vocal de la Junta directiva del Col·legi de Metges de Lleida (1928) i president d'aquest (1931-1935). Fou també un dels membres més actius de la Mutual Mèdica de Catalunya i Balears, de la qual fou elegit president l'any 1934, i hagué de dirigir aquesta Mutual a l'etapa

més difícil de la seva funció, els anys de la guerra; ulteriorment en fou vocal (1946-1956) i en fou nomenat President Honorari. (Manuel Camps i Surroca)

3.293. **NASSAN MOSSE DES PORTAL.** Metge jueu, a Girona, a les darreries del segle XIV. També va exercir a Besalú. (151, pàg. 16/409, pàg. 168)

3.294. **NATAN BEN JOEL FALAQUERA.** Metge hebreu de la segona meitat del segle XII, autor d'una obra titulada *Tsurí ha-Guf*, compilació de preceptes higiènics i terapèutics de Galè, Avicena, Averroes i Maimònides. (188, III, pàg. 597)

3.295. **NAVALS, Francesc Pere.** Es va graduar en Medicina, l'any 1642, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)

3.296. **NAVARRA i VALENTÍ, Antoni. M.** a València, el 12-IX-1865. Doctor en Medicina. Soci de l'Acadèmia de Medicina de B. President de l'Institut Mèdic Valencià. Membre de la Societat Mèdica d'Emulació de B. Col·laborà en el «Repertorio Médico Farmacéutico», de B., i en el «Boletín del Instituto Médico Valenciano». Junta-ment amb Manuel Pastor i Antoni Pujadas, fou acusat de detenció il·legal de Joana Sagrera i Guix, en ésser ingressada aquesta en el manicomi de Sant Boi. Malgrat la defensa que féu de tots tres, Pere Mata, tots tres metges foren condemnats a presó (V. «El Monitor de la Salud», 1-VI-1863 i següents). Traduí, de Bierre de Boismont: *Compendio de Anatomía topográfica o Anatomía por regiones* (B., 1839). Autor d'una memòria sobre la curació dels aneurismes dels grans vasos sense operació i d'una altra titulada: *Refutación de la teoría más acreditada sobre la causa primordial del parto, defendiéndose con datos fijos que sólo al feto se debe aquella función; pues cuando llega a tu término regular obra ya como cuerpo extraño del mismo modo que cuando perece antes de su término.* Sobre aquest autor, vegeu Peris i Valero: *La frenopatía y la Academia de Medicina y Cirugía de Valencia (segundo folleto)* (Madrid, 1863). (59, II, pàgs. 243/58, pàg. 186)

3.297. **NAVARRA i VALENTÍ, Josep Oriol.** N. el 1801; m. el 31-X-1856. Germà de l'Antoni. Féu estudis a B. Llicenciat el 1829 i doctorat l'any següent. Consultor superior del Cos de Sanitat Militar. Vice-director del Cos de Metges-cirurgians de l'exèrcit (V. «Diario de Barcelona», 1836, març, pàg. 670). Va fer oposicions a càte-

dra en el Col·legi Nacional de Medicina i Cirurgia de B., i foren els seus contrincants Pere Carreras i Cil i Borés (V. «Diario de Barcelona», 1838, pàg. 188). Professor ajudant a l'Hospital General de B. Secretari del Govern de l'Acadèmia Mèdico-Quirúrgica de B. (V. «Diario de Barcelona», 1842, març, pàg. 952). Vegeu també en aquest diccionari: Méndez, Santiago. Autor de: *Arte de recetar y Formulario práctico conformes a las lecciones públicas dadas en el Real Colegio de Medicina y Cirugía de Barcelona, por el Dr. D. Juan Bautista Foix y Gual* (B., 1835); *Compendio de Anatomía* (B., 1839); *Relación de los trabajos a que se ha dedicado la Nacional Academia Médico-Quirúrgica de Barcelona en el año 1841...* (B., 1842); *Elogio histórico del Dr. D. José Soler* (1842); *Memoria sobre la utilidad de la segunda vacunación* (B., 1847); *Discurso inaugural: Sobre los perjuicios del charlatanismo en medicina, especialmente en los tiempos de epidemias* (B., 1855), i la traducció, de Girandeu de Saint-Gervais: *Tratado de las enfermedades sifilíticas* (B., 1846), segona edició, augmentada i anotada. (77, pàg. 290/59, II, pàg. 243)

3.298. **NAVARRO.** Metge, que, l'any 1577, exercia a Fraga. (411, pàg. 41)

3.299. **NAVARRO, Cristòfol.** Cirurgia, que, l'any 1688, exercia a Aitona. (410, pàg. 73)

3.300. **NAVARRO, Jeroni.** Metge, que, l'any 1630, exercia a Soses. (410, pàg. 73)

3.301. **NAVARRO, Montserrat.** Cirurgia del començament del segle XVII. (57, pàg. 440)

3.302. **NAVARRO i OLMOS, Lluçia.** De la segona meitat del segle XIX. Autor del fullotó: *El cólera. Bosquejo higiénico y primeros auxilios* (B., 1885). (50, X, pàg. 447)

3.303. **NAVELL, Antoni.** Doctor en Medicina lleidatà del segle XVII. (22)

3.304. **NAVES, Ramon. N.** a Arbeca (Garrigues), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)

3.305. **NAZAN, Rabbi Mose.** Metge jueu i banquer, que, entre els anys 1340 i 1360, va exercir a Tàrrrega. (407, pàg. 323)

3.306. **NEBOT, Joan.** Cirurgia, que exercia, a Mataró, cap a l'any 1650, i que s'ofereí a assistir els malalts de B. durant una epidèmia. (67/396, XV, pàg. 500)

3.307. **NEBOT, Seraff.** L'any 1820, exercia a Son Servera, on morí el 2 de juny d'aquell any, a conseqüència de la pesta. (242)

3.308. **NET i FIGUERES, Boi.** De la meitat del segle XIX. Autor de: *Memoria sobre un caso práctico de parto distócico doble en el que se verificó la versión podálica para el primer feto y para el segundo la versión cefálica* (1862). (59, II, pàg. 244)

3.309. **NICOLAU, Mestre.** Mestre en Medicina, a Tortosa, citat per Guiu de Chaulhac. (40)

3.310. **NICOLAU, Antoni.** Cirurgia mallorquí de la meitat del segle XIX. Autor de: *Discurso inaugural leído en la sesión pública celebrada por la Academia Quirúrgica mallorquina en 8 de setiembre de 1852* (Palma, 1852). (10, I, pàg. 553)

3.311. **NICOLAU i CAPÓ, Joan.** Metge mallorquí de la primera meitat del segle XIX, mort cap a l'any 1844. El 1831, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat, amb el discurs *La identidad e individualidad de la Medicina y la Cirurgia*. L'any 1832, hi feia el discurs inaugural de curs amb el tema *La subirritación, la irritación, la sobreirritación y la inflamación, es la única enfermedad que aflige al cuerpo humano, y las demás toman su origen de ésta*. Autor de: *Sobre la determinación del carácter anatómico del hidrocefalo agudo, indicar los signos precursores de la enfermedad y resolver cuáles sean los remedios para su curación* (1836), i *Enfermedades catarrales endémicas en esta ciudad y su término* (1832). (20)

3.312. **NICOLAU D'USINA.** Mestre de Medicina del segle xv. Assistí, a Sicília, el fill del rei Martí l'Humà, Martí el Jove. (4, pàg. 29)

3.313. **NICOLAU i SEGUÍ, Joan Baptista.** N. a Ciutat de Mallorca, el 30-VI-1804; m. el 17-VIII-1832. Fill del metge Joan Nicolau. Graduat en Filosofia el 1820, a la Universitat de Mallorca. Doctorat en Medicina, el 1824, a Montpeller, on fou deixeble de Mateu Orfila. A les darreries del 1825, tornà a les Illes. Va escriure epístoles i poesies en llatí, així una elegia a la mort de la reina Isabel de Braganza i una ègloga entre els pastors Tirsis i Damon. Va traduir Virgili al català. Autor de: *Essai sur la melancolie ou lypémanie proprement dite* (Montpeller, 1824); *Memoria sobre si las calenturas catarrales eran o no endémicas en la ciudad de Palma y su tér-*

mino (1832); *Ecloga unica: Damon et Tirsis; Palemonis, Appollinisque Artibus praestanti atque eruditissimo alumno Antonio Palovio*, en resposta a Palou i a la crítica que aquest havia fet de la seva ègloga *Damon et Tirsis; Luctus Hispaniae*. (10, I, pàg. 553)

3.314. **NIEBLA, Arcedia de.** Metge de Ferran I i Alfons V. (38, pàg. 76)

3.315. **NIETO, Antoni.** Metge mallorquí de la primera meitat del segle XIX. Autor de la memòria *Sobre los sistemas médicos y de los funestos resultados que se siguen en su aplicación exclusiva a las prácticas de la ciencia* (1831). (20)

3.316. **NIETO i BOQUÉ, Miquel.** N. a Lleida, el 1913; m. a Bremen, el 1971. Cursà estudis de Medicina a Madrid i a Sevilla i els acabà a B., el 1943. Doctorat amb la tesi *Historia de la Medicina Aeronáutica y Espacial*, (B., 1961), Cultivà la Medicina Aeronàutica i Espacial. Membre fundador de l'Associació de Medicina Aeronàutica i Espacial, de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya. Col·laborà a «La Vanguardia», «Revista Ibérica», «Meridiano 200» i altres revistes. Autor de: *Las más recientes conquistas de la Medicina* (1963), i *Vida humana y espacio* (B., 1965). (53, 1971, núm. 9, pàgs. 27-28)

3.317. **NIETO i SAMANIEGO, Joan Andreu.** N. a les Illes, exercí a començaments del segle XIX. Primer ajudant de Cirurgia de l'exèrcit i cirurgia d'un regiment d'Infanteria, Lluità contra els francesos, a Girona, durant el setge d'aquella ciutat. Autor de: *Extrato del análisis químico de las aguas de la Balsa de las Estacas en Mallorca* (Palma, 1805); *Breve disertación para servir a disolver dos problemas (sobre la qüestió de la unió de la Medicina i la Cirurgia)*, que tingué una resposta en el fulletó de S. R. E. i E.: *Seis palabritas al D. Juan Nieto Samaniego, Ex-consultor de Cirugía del Primer ejército, etc; etc; y a los demás doctores del género comun de dos* (Manresa, 1814). També és autor de: *Memorial histórico de los sucesos más notables de armas y estado de la salud pública durante el último sitio de la plaza de Gerona* (Tarragona, 1810), i *Extractos de los análisis químicos de las aguas minerales de la Font Santa de Campos* (Palma 1820).

(10, I, pg. 557/77, pàg. 292/50, XI, pàg. 65)

3.318. **NIN i PULLES, Josep.** De la segona meitat del segle XIX. Un dels principals iniciadors de l'estadística mèdico-clínica a

Catalunya. Del cos mèdic municipal de B. Col·laborà a la «Enciclopedia Médico Farmacéutica», «Gaceta Médica Catalana», «La Enciclopedia» i «Gaceta Sanitaria de Barcelona». Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, amb la memòria *Influencia de la densidad de poblacion en la salud y longitud de la misma*. Autor de: *Estadística demográfica-médica de Barcelona (año 1885)* (B., 1886).

(76, pàg. 153/77, pàg. 292)

3.319. **NISSIM BEN REUBEN GERUNDI**. N. a Girona (?); m. a B. el 1375. Metge, astrònom, talmundista i rabí. Principal autoritat del judaisme català al segle XIV. Regí l'escola de B., on es formaren els grans rabins de la generació posterior. El 1352, fou cridat pel rei Pere III per assistir l'infant Joan en una malaltia; consta que els anys 1357, 1369 i 1373, aquests li encomanaren qüestions jurídiques entre els jueus. El 1367, sofrí presó, amb altres principals jueus de B., per una falsa acusació de crim ritual. Escriví uns vint comentaris sobre tractats del Talmud i tretze comentaris més sobre el Pentateuc, dotze homilies, unes setanta-set respostes a qüestions de Dret, poesies i quatre cartes. S'ha conservat una còpia autògrafa del Pentateuc datada el 1336.

(Jaume Riera, 32, X, pàg. 544)

3.320. **NIUBÓ i CANUDES, Francesc**. N. a Casserres (Berguedà), es va graduar a Cervera, l'any 1782.

(28, 1976, VII, pàg. 4)

3.321. **NOGAREDA i BARBUDO, Angel**. N. a B. el 9-IV-1914; m. el 24-II-1974. Especialitzat en l'estudi de les malalties de l'aparell respiratori, fou un dels iniciadors del desenvolupament de la medicina del treball a Catalunya, i participà activament en les tasques de les associacions d'aquesta especialitat.

(53, 1975, núm. 52)

3.322. **NOGUÉ i ROCA, Josep**. N. a Vic (Osona), el 1851; m. el V-1908. Llicenciat, a B., l'any 1881. Practicà l'Homeopatia a B. Es dedicà a aquesta doctrina mèdica, per inducció del metge homeòpata i company Ramon Roig. Vice-president i, més tard, president de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B. Autor teatral. Col·laborà en «El Consultor Homeopático» i a la «Revista Homeopática». Dirigió els «Archivos de Medicina Homeopática». Autor de: *Hahnemann. Su tiempo y su doctrina* (B., 1893); dels drames *Deliri de grandeses* (B., 1897), *Angela* (B., 1898) i *Los desheredados* (B., 1901); de les comèdies *Tant tens, tant vals* (1899), *En lo ball de la Candelera* (1899) i *Un marit modelo o el pa de casa* (B., 1902), que signà amb el pseudònim

«Josep M.ª d'Ausona». Traduí, de Jousset i col·laboradors: *Tratado elemental de materia médica experimental y la terapéutica positiva* (B., 1886), en dos volums. Autor de: *Cirugía y Homeopatía*, i *El cólera, su naturaleza, etiología, sintomatología, higiene y tratamiento homeopático* (B., 1884).

(74, pàg. 49/59, II, pàg. 246)

3.323. **NOGUER, Pere**. Cirurgià, que exercia, a Manresa, cap a l'any 1479.

(8, pàg. 108)

3.324. **NOGUER i MOLINS, Lluís**. N. a Oristà (Osona), l'11-V-1886; m. a B. el 19-V-1972. Llicenciat a B. el 1910, i doctorat a Madrid el 1913. L'any 1913, va ésser professor auxiliar a la càtedra de Vallejo Lobón. Metge de l'Hospital Clínic de B. (19-26-1934). De 1944 al 1958, treballà a la càtedra de Semiologia, de la Universitat de Los Andes (Mèrida, Veneçuela). Després es va incorporar a la càtedra de Patologia General, de B. El 18-V-1961, fou objecte d'un homenatge, del que se'n va fer ressò, la premsa de l'època. Autor de *Manual de Exploración Clínica Práctica* (B., 1916), llibre clàssic per a l'ensenyament de l'exploració clínica; *Diagnóstico médico. Patología médica* (B., 1921); *Semiología especial, síntomas clínicos y su orientación diagnóstica* (B., 1960) i *Endocrinología funcional clínica* (B., 1963) amb la col·laboració de J. R. Alloza. (426)

3.325. **NOGUERA, Emili**. Metge homeòpata de València, que, a les darreries del segle XIX, era corresponsal en aquella ciutat de la «Revista Homeopática», de B.

3.326. **NOGUERA, Francesc**. N. a Viladrau (Osona). Era batxiller en Medicina, a Cervera, l'any 1759, i fou revalidat pel Protomedicat, el 1772.

(24, pàg. 70)

3.327. **NOGUERA, Jaume**. Cirurgià del segle XIV.

(37, pàg. 45)

3.328. **NOGUERA, Joan Francesc**. El 13 de febrer de 1697, consta com a practicant de metge a l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 230)

3.329. **NOGUERA, Joaquim**. A la meitat del segle XIX, era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació, de B. Col·laborà amb una memòria sobre el sistema nerviós, en el «Repertorio Médico Farmacéutico de Barcelona» (1844, març).

3.330. **NOGUERA i BAUZA, Miquel**. N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 18-XI-1883. Doctorat, l'any 1795. Metge de l'Hospital Militar de Ciutat i catedràtic de Patologia a la Universitat de la mateixa ciutat (1798). L'any 1802, establí, a Maó, un hospital militar. El 1831, era vi-

ce-president de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca. Autor de: *Discurso contra la universalidad del sistema nervioso* (1797); *Observación de una calentura gástrica pútrida* (1798); *Sobre varios adelantamientos que los nuevos establecimientos académicos de Medicina y Cirugía acarrearán al arte de curar* (1831), i *Discurso en que se prueba que la calentura amarilla es de carácter contagioso* (1831). Fou el primer signant, juntament amb Bartomeu Bover, Francesc Oleo i Ramon Frau, del *Plan de desinfección del pueblo de Artú, presentado por los facultativos vocales de la Junta Superior de Sanidad de Mallorca y aprobado por la misma* (Palma, 1820). (10, I, pàg. 560)

3.331. **NOGUERAS, Felix.** A les darreries del segle XIX, exercia a Bellví (Noguera). Col·laborà a la revista mèdica lleidatana «La Unió Mèdica», on, l'any 1895, publicà una sèrie d'articles sobre la higiene a les escoles primàries.

3.332. **NOGUEROL, Antoni.** De la meitat del segle XIX. Autor de: *Tratado elemental de partos, redactado con arreglo a los conocimientos modernos* (Madrid, 1845), i *Reflexiones sobre el Cuerpo de Sanidad de la Armada, reformas que reclama su estado actual* (El Ferrol, 1852).

(50, XI, pàg. 100/124, pàg. 13)

3.333. **NOGUERS, Pere.** L'any 1468, la ciutat de Tarragona li oferí «pa, vi i carn» per a ell i la seva família si fixava la seva residència en aquella ciutat. Cap al 1493, era metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(254, pàg. 25/54, pàg. 227)

3.334. **NOGUÉS, Francesc.** N. a Riudecanyes (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1747. (309)

3.335. **NOGUES, Francesc d'A.** A les darreries del segle XIX, era secretari de redacció de la «Gaceta Sanitaria de Barcelona». Amb el treball *Mortalidad infantil; sus causas, preceptos higiènicos* (B., 1891), ingressà a l'Acadèmia Mèdico-Farmacèutica de B., i fou contestat per Josep Maria Roca i Heras. (77, pàg. 293)

3.336. **NOGUÉS, Francesc.** M. el 5-VII-1625. Fill de Guillem Nogués. Cap a l'any 1610, era professor de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina, de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 50)

3.337. **NOGUÉS, Guillem.** Cap al 1585, llegia Medicina a l'antiga Facultat de Medicina, de la Universitat de Lleida, juntament amb el doctor Malcior Pastor.

(63, pàg. 46)

3.338. **NOGUÉS, Llorenç.** Entre els anys 1631 i 1651, exercí a Tarragona. El 1649, era cònsol en cap i el 1651, metge del Capítol. (254, pàg. 39)

3.339. **NOGUÉS i PEDROL, Carles.** N. a Santa Coloma de Queralt (Conca de Barberà), el 1752; m. a B., el 23-I-1817. Graduat, a Cervera, l'any 1775. L'any 1785, era catedràtic de Matèria Mèdica a Cervera, i passà a la càtedra de Pronòstics el 1794. Metge militar durant la guerra del Rosselló (1794) i en els hospitals d'Algesires, on va estar uns dos anys. L'any 1799, era catedràtic de Cirurgia a Burgos, d'on fou vice-director de la Facultat Reunida i, més tard, director. Partidari de la unificació de la Medicina i la Cirurgia. En morir Mitjavila i Fisonell, guanyà per oposició la càtedra de Pronòstics de l'Acadèmia Mèdico Pràctica de B. Poc temps després, va ser substituït per Piguillem i passà a Madrid, on, el 2 de maig de 1808, lluità activament contra els francesos. També dirigí el Protomedicat de Catalunya. L'any 1803, publicà un formulari per als hospitals militars. Autor de: *Quaestiones Medicae...* (Cervera, 1784); *Quaestiones Medicinae Thoreticae tres...* (Cervera, 1786); *El español oprimido* (Solsona, 1811), i *Refutación de la invectiva con que el doctor don Francisco Sanpontos desahoga su resentimiento contra el Proto-Médico don Carlos Nogués, en su papel titulado «El español oprimido»* (Berga, 1812).

(47, pàg. 58/49, I, pàg. 410/28, 1976, núm. 57, pàg. 3)

3.340. **NOHET, Pasoual.** N. a Bellver de Cerdanya, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1743. (309)

3.341. **NOLLA i MARTÍ, Ramon.** N. a Tarragona, el 1839. Llicenciat a B. el 1868, s'establí el mateix any a la seva ciutat natal. Fou soci fundador de l'Institut Mèdic de B. i ajudant d'Antoni Mendoza, catedràtic de Cirurgia. Fou partidari del pretendent Carles de Borbó, i en esclatar l'última guerra dels carlins fou designat com a delegat a Tarragona de la Junta Carlina d'armament i defensa de Catalunya i cap de la sanitat militar de la província. Fou metge de l'arquebisbat de Tarragona des de l'any 1872. També féu, durant dos anys, les funcions de metge forense. L'any 1873 s'ajuntà a la columna d'en Vallès, i el mateix any passà al Maestrat, on va establir alguns hospitals i organitzà també el cos de sanitat militar de l'exèrcit del centre. El 1875 estava internat a Llemotges, d'on es va escapar. Traslladat a Navarra el rei Carles VIIè el nomenà metge

d'un batalló, on continuà fins que, acabada la guerra, va haver d'emigrar a França, junt amb el pretendent. Retornat al cap d'un temps, el 27-2-1888 fou nomenat metge auxiliar de l'hospital de sant Pau i santa Tecla de Tarragona i el 1894 en fou nomenat cirurgià amb un sou, aleshores, de 65 pessetes al mes. El 1900 fou substituït pel doctor Aymat, la qual cosa motivà una polèmica amb el Col·legi de metges. Va ésser el primer president de l'Ateneu Médico-Farmacèutic de Tarragona, creat el 1892. Aquest Ateneu fou dissolt el 1896 creant-se el «Colegio Libre Tarraconense» del qual fou també primer president el doctor Nolla.

(118, III, pàg. 640/417)

3.342. **NORAS, Carles.** Entre els anys 1789 va escriure algun treball mèdic.

(63, pàg. 29)

* **NOT, Robert de.** — V. **ROBERT DE NOT.**

3.343. **NOVELL, Antoni.** El 6 de gener de 1635, consta com a estudiant de Medicina a Lleida, on, més tard, es doctorà. S'establí a Bellpuig, on sembla que havia nascut. A requeriment dels paers, el 4 de novembre de 1654, es va fer càrrec de l'hospital del morbo.

(6, pàg. 432)

3.344. **NOVELL, Miquel.** El 3 d'abril de 1612, consta com a estudiant a la Facultat de Medicina de Lleida.

(6, pàg. 432)

3.345. **NUBIOLA i ESPINÓS, Pere.** N. a B., el 5-VIII-1878; m. el 26-I-1956. A casa dels seus pares, s'hi va estar, com a hoste, el catedràtic de Medicina, el doctor Silóniz, que morí solter. Nubiola es llicencià, a B., l'any 1899 i es doctorà l'any següent amb la tesi *Los fermentos digestivos del jugo gástrico*. Exercí alguns mesos a Sùria i, després, amplia estudis a París. El 1901, era ajudant honorari de Terapèutica i el 1902, fou nomenat metge ajudant, per oposició, de l'Hospital de la Santa Creu. El 1903, era professor clínic de la Facultat, per oposició, i fou auxiliar del baró de Bonet. Continuà en el mateix càrrec amb Bonafonte. Del 1904 al 1912, fou inspector municipal de Sanitat, per oposició, i el 1906, professor auxiliar d'Obstetricia i Ginecologia, també per oposició. El 1906, practicà la primera pubiotomia realitzada en els Països Catalans. Cap al 1907, juntament amb altres metges moderats, se separà de l'acadèmia de Ciències Mèdiques, per a fundar l'Institut Mèdic-Farmacèutic, del qual fou president. El 1916, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de

B., amb el discurs *Los primeros signos de la gestación* (B., 1916). El mateix any, 1916, guanyà, per oposició la càtedra d'Obstetricia de Barcelona, que havia deixat lliure Bonafonte, en passar aquest a Ginecologia. Degà de la Facultat en dues ocasions, el 1934 i en acabat la guerra civil. Va descriure unes substàncies actives a la placenta, que denominà *Harmozones placentàries*, i s'anticipà, amb això, a Ascheim i Zondek. De conviccions catòliques, simpatitzà amb les idees vitalistes letamendianes. Jubilat, el 1948. Participà en els Congressos de Metges de Llengua catalana. Col·laborà en «El Sentido Católico de las Ciencias Médicas», «Archivos de Ginecopatía, Obstetricia y Pediatría», «Revista de Medicina y Cirugía», «La Medicina Catalana», «La Publicitat», «La Vanguardia», «La Nau», «El Matí», «La Tribuna», «La Veu de Catalunya», «La Paraula Cristiana», «Cristiandad», «Franciscàlia» i altres revistes. Juntament amb Sebastià Recasens i Pere Zuloaga, fundà la «Revista Española de Obstetricia y Ginecología» (1916-1936). Participà en els Jocs Florals del 1895, amb el treball *Notes biogràfiques de Joan Fivaller*. Autor de: *La Seu de Barcelona; Els notaris a Catalunya en el segle XV; Electrocardiographic observations during pregnancy* (1913); *Per a quan s'és mare* (B., sense data); *Diagnòstic clínic de la gestació* (B., 1928); *Obstetricia* (B., 1940); *Al ser madre* (B., 1945), i altres treballs. Juntament amb J. Muñoz i Arbat, J. M. Segalà i A. Trias i Maxenchs, va escriure: *Organització dels Serveis de Puericultura, Maternitat i Eugènia* (B., 1932). Traduí, d'A. Martinet: *Medicamentos más usados*, i de Ch. Maygrier i A. Schwar: *Manual de Obstetricia*.

(94, t. XXVI, 1956, pàg. 277/26, vol. L, núm. 222, XI-XII, 1970)

3.346. **NUET, Jaume.** N. a Oliana (Urgellet), es va graduar, a Cervera, l'any 1774. Va exercir a Alcarràs (1776-1792).

(241/410, pàg. 72)

3.347. **NUNELL i TERRADAS, Eusebi.** M. l'11-IX-1910. Un cop llicenciat, fou substituït permanent a la càtedra de Medicina Operatòria de la Facultat de Medicina. Féu la campanya de la guerra d'Àfrica. L'any 1868, era metge major i, després de la Revolució, es donà de baixa de l'exèrcit i repreneu la carrera civil. El 1870, va fundar, a B., un Establiment Teràpic-funcional, on s'aplicava la hidroteràpia i comptava amb seccions annexes d'electroteràpia, gimnàs... Cultivà també l'otorrinolaringologia.

(123, 1910, pàg. 795)

O

3.348. **OBIOLS i VIE, Joan.** N. a Granelers (Vallès Oriental), el 10-VIII-1919; m. a Cadaqués (Alt Empordà), el 17-VII-1980. Orfe de pare a dotze anys, passà a viure a Sant Adrià de Besòs, on la seva mare va regentar una acadèmia d'ensenyament secundari. El 1937, va passar a Sète (França), on feia treballs nocturns a l'Hospital. Va retornar quan va acabar la guerra. Havia fet els primers cursos de la llicenciatura a la Universitat Autònoma. Llicenciat a B., el 1943, treballà durant deu anys al manicomi de Sant Andreu. Doctorat el 1952, amb la tesi *El caso Julia (Investigación fenomenológica sobre la comprensibilidad del delirio esquizofrénico)* (B., 1969), on estudia la psicosi d'una mestra, anomenada Júlia. La tesi comenta, un sol cas clínic. Júlia, que mai no abandonà la feina, tenia un deliri de perssecució, que, més tard, s'associà a un altre de grandesa. El 1958, era professor adjunt de Psiquiatria, a B. Secretari del X Congrés Nacional de Neuropsiquiatria (1969). L'any 1970, guanyà, per oposició, la càtedra de Psiquiatria de Santiago de Compostela, i passà, més tard, a la de B. (1971). Del 1972 al 1979 va ésser degà de la Facultat. L'any 1977 per ésser el degà més antic, fou nomenat rector en funcions de la Universitat, durant nou mesos. Ho fou amb esperit d'obertura, de cara a la renovació universitària. També, el 1977, va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs *Psiquiatria d'ahir, psiquiatria d'avui i psiquiatria*

de demà (B., 1977). Va col·laborar a «Medicina Clínica», «Boletín Informativo del Instituto de Medicina Psicológica» i a altres revistes. Secretari de la «Revista de Psiquiatria y Psicología Médica». Fundador i director de la «Revista del Departamento de Psiquiatria y Psicología Médica», de Santiago de Compostela, i amb un títol similar en va dirigir una altra a B. Tot i que coneixia pregonament tots els corrents de la Psiquiatria acceptà plenament les innovacions que aportava una visió biològica de la malaltia mental i així fou un dels màxims impulsors d'aquesta orientació. Fruit d'aquest fet fou el Segon Congrés Mundial de Psiquiatria Biològica, que es reuní a B. l'agost del 1978 i fou un dels més grans congressos mèdics que s'han fet a B. Home d'activitat intesíssima i gran viatger, mantenia relació personal amb pràcticament totes les grans personalitats de la psiquiatria del món. Fou doctor Honoris Causa per la universitat de Tolouse. Va morir visitant el pintor Salvador Dalí a la casa d'aquest, a Cadaqués. La seva obra escrita fou considerable i entre els seus treballs cal esmentar *El hombre actual y la angustia* (1949); *Conductismo y fenomenologia* (1972); *La biolizació de la psiquiatria* (1973).

(344/444)

3.349. **OBRADOR i JORDA, Enric.** De la primera meitat del segle xx. El mes de juny de 1915, en una reunió de metges de

la comarca d'Osona, va llegir la conferència *Las hemorragias ocultas en la úlcera gástrica* (Girona, 1915). (77, pàg. 395)

3.350. **OBRADOR i NADAL, Bernat**. N. a Ciutat de Mallorca, el 27-III-1887; m. el 2-VIII-1965. Llicenciat a B. l'any 1909. President del Col·legi de Metges, de Mallorca. Metge forense. Membre numerari de la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat de Mallorca, on ingressà amb el discurs *Cáncer en Mallorca* (1926), esent president de l'Acadèmia, durant sis anys. Autor de: *Notas sobre bacteriófagos* (Palma, 1924); *Nocividad del aire confinado*; *Epidemia de escarlatina*; *Profilaxis antidiiférica. Reacción de Schik*; *Fiebre exantemática mediterránea*; *Epidemia gripal*; *Historia clínica de un linfosarcoma de mediastino*, i altres treballs.

(Josep Tomàs Monserrat)

3.351. **OBRADOR i OBRADOR, Bartomeu**. N. a Felanitx (Mallorca), el 22-XI-1787; m. a Madrid, el 1865. Començà la carrera a Ciutat de Mallorca. Ingressat a l'exèrcit, lluità contra els francesos, i va caure presoner d'aquests. Transportat als Països Baixos, continuà la carrera a Anvers i a Brussel·les. Es doctorà en Cirurgia Mèdica a la Universitat, d'aquella última ciutat (1815). Tornat al nostre país, posà la residència a Felanitx. El 1820, treballà a Artà i a Son Servera contra la febre groga. Vers l'any 1823, fou nomenat metge de l'Hospital Militar de Ciutat. El 1827, era bibliotecari i catedràtic supernumerari del Reial Col·legi de Medicina i Cirurgia de Madrid. El 1836, essent a Madrid, es passà als partidaris del rei Carles, del qual fou nomenat metge de cambra. Guanyà unes oposicions, l'any 1829, a una càtedra del Col·legi de Sant Carles, de Madrid. Després del conveni de Vergara, tornà a Madrid, on ocupà de nou la càtedra i fou nomenat subinspector en el Cos de Sanitat Militar. Diputat a Corts, representant a les Illes, en tres legislatures. Autor de: *Reflexiones sobre los breves apuntes de las enfermedades que se manifestaron en Son Servera a principios de mayo de 1820* (Palma, 1820), amb la firma «Un Ciudadano amante de la patria y de la humanidad», on es mostra contrari a les opinions que havia publicat el doctor Lliteras; *Lecciones de medicina legal aplicada a la legislación española* (1843); *Dictámenes sobre el carácter contagioso o no contagioso del cólera morbo oriental*; *Tratado de moral médica* (1857); *Historia de la peste que en 1820 desoló los pueblos de Artá, Son Servera, San Lorenzo y Capdepera* (Ms. de 600 pàgi-

nes), i la traducció, d'A. Richard: *Elementos de Historia Natural médica* (Madrid, 1845, en tres volums, augmentats i il·lustrats per ell mateix).

(10, II, pàg. 1/60, IV, pàgs. 571-572)

3.352. «**OCULISTA MORO**». A la meitat del segle XIV (1342), exercia un metge de nom ignorat, però conegut com «oculista moro de Vilafranca del Penedès», els serveis del qual foren sol·licitats pel rei català Pere III, per a assistir el noble Roger de Sant Vicenç. (144, pàg. 31)

3.353. **OGAZON i CIRER, Josep**. N. a Eivissa, el 1856; m. a Ciutat de Mallorca, el 25-1-1924. L'any 1880, es va llicenciar a B. L'any següent, era metge titular de Villarejo del Valle de Avila. Posteriorment, va passar a Andratx, com a metge de naus. En suprimir-se aquesta plaça, fou titular d'Estellencs durant sis anys. L'any 1894, va passar com a secretari mèdic a la Direcció de Sanitat de Ciutat de Mallorca. Director de Sanitat dels ports de Palamós, Puerto de Santa Maria, Maó, Sant Sebastià, Melilla i Ciutat de Mallorca. Ingressà com a numerari a la Reial Acadèmia de Medicina de Mallorca, amb el discurs *Desinfección por el ácido cianhídrico*. Fou redactor de la «Revista Balear de Ciencias Médicas». (111, pàg. 60)

3.354. **ODENA, Ramon**. Cirurgià de B., que exercí a Reus, al començament del segle XVI. (64, pàg. 71)

3.355. **OLEO i CARRIÓ, Francesc**. N. a Ciutadella (Menorca), el 21-II-1779; m. a Ciutat de Mallorca, el 15-V-1838. Fill de Miquel Oleo i Quadrado i nebot de Rafael Evinent. Doctorat a Pisa, l'any 1797. Introduí a les Illes la vacuna antivariòlica (1801). Exercí a Ciutat de Mallorca. Lluità contra les epidèmies del 1820 i el 1821. Vice-president de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca (1831), de la qual fou soci fundador. Col·laborà en el «Periódico Mensual de Medicina y Cirugía de Pamplona». Autor de: *Discurso inaugural leído a la Academia de Medicina y Cirugía de Mallorca*; *Discurso inaugural pronunciado en la apertura de los estudios de Matemáticas de la Universidad Literaria de esta isla en el año 1820, por el catedrático de la misma, D. Francisco Oleo y Carrió*; *Juicio médico sobre el carácter de la calentura reinante en Palma en este año de 1821*; *Plan de desinfección del pueblo de Artá, presentado por los facultativos vocales de la Junta Superior de Sanidad de Mallorca, y aprobado por la*

misma (Palma, 1820); *Plan preservativo y curativo de las enfermedades contagiosas de Son Servera y Artá, con un apéndice sobre Lazaretos, mandado imprimir por la Junta Superior de Sanidad de la isla de Mallorca* (Ciutat, 1820); *Instrucción que deberá observarse en la ejecución del plan de espurgo y desinfección de las casas comunicadas de esta ciudad y de los barrios acordonados de la misma* (Palma, sense data), i *Utilidad que resulta del establecimiento de los Reales Academias Médico-Quirúrgicas* (1833). Sobre aquest metge vegeu de Castelló i Mascaró, Mateu: *Elogio fúnebre del doctor en Medicina D. Francisco Oleo y Carrió* (Palma, 1840).

(10, II, pàg. 4/111, pàg. 23/161, pàg. 79)

3.356. **OLEO i ESTADE, Miquel**. N. a Ciutat de Mallorca; m. a Ciutat de Mallorca, el 8-VIII-1853. Fill de Francesc Oleo i Carrió. L'any 1831, ingressa a la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat. Autor de: *Essai sur les scrofules* (Montpeller, 1825), i *Historia de las enfermedades endémicas de la ciudad de Palma y su término*, i altres dissertacions enviades a l'Acadèmia de Medicina de B., de la qual fou soci corresponsal.

(10, II, pàg. 4/20)

3.357. **OLEO i QUADRADO, Miquel**. N. a Ciutatella (Menorca); m. el 24-IV-1813. L'any 1786, consta com a soci de la Reial Acadèmia de Medicina de B. Autor de: *Tratado sobre las enfermedades epidémicas que padeció la isla de Menorca desde el año de 1744 hasta el 1749, escrito en inglés por el Dr. Jorge Cleghorn, i Disertación sobre la convulsión de la mandíbula inferior de los niños*.

(10, II, pàg. 4)

3.358. **OLESA i ROVIRA, Pere Bernat**. N. a Ciutat de Mallorca; m. a València, el 1531. Estudià Filosofia, Matemàtiques i Medicina a les universitats de Pisa (1490-1495), Montpeller i Lleida. El 1497, ja doctorat en Arts i Medicina, s'establí a València, on fou nomenat diverses vegades examinador de metges. Morí jove. Autor de: *Summa totius philosophiae et medicinae* (València, 1532), exposada des d'una perspectiva atomista.

(10, II, pàg. 23/32, X, pàg. 705)

3.359. **OLIAC, Antoni**. N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1732.

(309)

3.360. **OLIBA, Andreu**. Cirurgià, que, l'any 1485, exercia a l'Hospital Pere dez Vilar, de B.

(396, III, pàg. 56)

3.361. **OLIBER, Miquel**. Batxiller en Medicina, de la segona meitat del segle XVIII. (54, pàg. 234)

3.362. **OLIU i PAGES, Josep**. De la segona meitat del segle XIX. Autor d'un *Estudio médico topográfico de Gerona* (1882). (59, II, pàg. 253)

3.363. **OLIU i PAGES, Leopold**. M. el 1905. Exercí durant molts anys a Sant Feliu de Guixols. L'any 1881, la Reial Acadèmia de Medicina li va premiar la memòria *Estudio topográfico de San Feliu de Guixols*. (221, pàg. 90)

3.364. **OLIVA, Miquel**. N. a Lledó (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1774. Metge militar, va exercir a B., i a Besalú. (241)

3.365. **OLIVA i PALLARES, Ramon**. N. a del III (Bages), el 1789. Fill del doctor Miquel Oliva i Torra. Batxiller, a Cervera, el 4 de febrer de 1814, fou revalidat el desembre del 1816. Exercí a Santpedor. (24)

3.366. **OLIVA i PICH, Miquel**. N. a Sallagosa (Cerdanya), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. (309)

3.367. **OLIVA i TORRES DE BAGES, Manuel**. N. a Santpedor (Bages), es va graduar a Cervera, l'any 1770. El 1770, va fer oposicions a la càtedra de Mètode de Cervera. Catedràtic de Vísperes i Pronòstics a la Universitat de Cervera. Autor de: *Distinción general de los médicos i Relación que el doctor Manuel Oliva y Torres de Bages dirige a sus compatriotas, con descripción de la enfermedad epidémica que descubrió en la Villa de Sant-Pedor, su patria, a principios del mes de marzo del corriente año de 1782* (B., 1783).

(41, VII, pàg. 392/50, XI, pàg. 356/77, pàg. 431)

* **OLIVÉ, Francesc**. — **V. OLIVER, Francesc**.

3.368. **OLIVE, Francesc**. N. a Cervera, es va graduar a Cervera, l'any 1764. (28, 1976, VI, pàg. 4)

3.369. **OLIVE i GROS, Angel**. N. a B. el 21-I-1872; m. a B. el 23-II-1945. Llicenciat a B. el 1895. Membre de l'Institut i de l'Acadèmia Médico-Homeopàtica de B. Metge de l'aristocràcia barcelonina. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica» i dirigí la «Revista de Homeopatía Práctica». Autor de: *Por qué no hay más homeópatas, i La fiebre tifoidea y su tratamiento homeopático* (B., 1907, segona edició). (74, pàg. 53)

3.370. **OLIVELLA, Josep.** N. a Vilanova de Cubelles (Garraf). Fou batxiller en Medicina, a Cervera, i va ésser revalidat, l'any 1771. (24, pàg. 71)

3.371. **OLIVER.** Metge, que, a les darreries del segle XVI, exercia a Vilafranca del Penedès (1589). (340)

3.372. **OLIVER, Mestre.** Exercí, a B., a les darreries del segle XIV. (169, pàg. 11)

3.373. **OLIVER, Andreu.** Metge mallorquí del segle XVIII. Autor de: *Quaestio medica quodam sistema medicum sit amplectendum ut cito, tuto et jacunde finis medicinae consugnatur* (Palma, 1742); *Propugnacula quibus defenduntur quinquae resolutiones notatae, tamquam medice erronae, a sapientissimo, expertissimo et perillustri medicinae collegio universitatis Palmariae Regni Majoricarum* (Palma, 1742), que va escriure amb motiu d'haver estat condemnades les cinc proposicions del doctor Cristòfol Sarrà (V. Sarrà, en aquest diccionari). (10, II, pàg. 24)

3.374. **OLIVER, Cosme.** Cirurgia gironí del segle XVIII. (408, pàg. 33)

3.375. **OLIVER, Emmanuel.** N. a Vilallonga del Camp; m. a Vilaplana (Baix Camp), el 1773. Va exercir com a cirurgia a Vilaplana. (438, pàg. 35)

3.376. **OLIVER, Francesc.** Metge N., a Guardiola de Berguedà, a la primera meitat del segle XVIII. Fou catedràtic a la Universitat de Cervera, de Mètode (1742), d'Anatomia (1748), de Pronòstics (1753), de Visperes (1765) i de Medicina el 1772. Del 1756 al 1775 fou diverses vegades degà del Claustre de professors. (49, I, pàg. 410)

* **OLIVER, Jaume.** — V. **JAUME OLIVER.**

3.377. **OLIVER, Joaquim.** Metge de les darreries del segle XVIII, nascut a Felanitx (Mallorca). Autor de les observacions: *Sobre una terciana maligna*, *Sobre un enfermo débil de estómago* (1797), *Observación de una calentura pútrida del género intermitente y complicada con una catarral* (1797), *Sobre un scirro del bazo* (1798), *Sobre una anasarca* (1799), i d'una *Disertación en defensa de la Impugnación del Dr. Josep Ferrer*. (20/10, II, pàg. 33)

3.378. **OLIVER, Josep.** N. a B., era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1742. (309)

3.379. **OLIVER, Rafael.** Cap a l'any 1715 exercia la Cirurgia a Granollers. (333)

3.380. **OLIVER, Salvador.** N. a Fals, Follenosa (Bages), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

3.381. **OLIVER i AZNAR, Eusebi.** N. a Saragossa, el 7-III-1864; m. el 22-X-1938. Cursà Medicina a Saragossa. L'any 1895, guanyà per oposició, la càtedra de Patologia General, de Granada. El 1897, era nomenat catedràtic de Patologia General de la Facultat de Medicina, de B. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B., des del 1906, on hi va ingressar amb el discurs: *Estado actual de la lucha antituberculosa*, que va ésser contestat pel doctor Fargas. Va cessar com acadèmic, per dimissió, el 3 d'abril de 1936. D'idees arcaïtzants i conservadores. Substituï M. Bonafonte, com a degà de la Facultat (V. «Revista Médica de Barcelona», 1927, pàg. 288), fins al 1829. Autor de: *Apuntes de Patología General* (1902); *Compendio de Patología General*; *Higiene terapéutica en las afecciones congénitas del corazón*; i *Terminación mortal de las neurosis* (B., 1917). Traduí de J. Collet: *Manual de Patología Interna* i de Hallopeau: *Patología General*. Prologà l'obra del seu amic Noguera i Molins: *Diagnóstico Médico*.

3.382. **OLIVER i CERDÓ, Miquel.** Metge del segle XIX, nascut a Muro (Mallorca). La seva tesi doctoral versà sobre: *Etudes anatomo-pathologiques sur les diverses tumeurs que l'on a décrites et qui sont encore connues sous le nom d'exostoses* (Montpellier, 1863). (77, pàg. 297)

3.383. **OLIVER i MARCH, Joan Josep.** Metge de les darreries del segle XVIII i començaments del XIX, nascut a Riudoms. Cursà Medicina a Saragossa. L'any 1895, doctorà a Montpellier amb la tesi *Propositions medico-politiques sur les aliments*. A l'última ciutat citada, després de publicar una memòria sobre els climes, fou nomenat membre de l'Ateneu Medical. Traslladat a Cuba, residí algun temps a l'Havana. Retornat al nostre país, fixà la residència a Reus, i serví a l'hospital de colèrics. Col·laborà a diversos periòdics i alguns dels seus articles foren reproduïts en els «Anales de las Ciencias de La Habana». Autor de: *Topografía vegetal, geológica y médica de Alquizar, en la isla de Cuba*, i *Relación de la Cianopatía-Woba o sea cólera-morbo asiático, según las observaciones hechas en el Hospital del Seminario de la villa de Reus* (Reus, 1835). (59, II, pàg. 254/58, pàg. 189)

- 3.384. **OLIVER i MULET, Gabriel.** M. l'1-XI-1934. En morir, era president de la Reial Acadèmia de Medicina de Ciutat de Mallorca, a la qual va ingressar, l'any 1916, amb el discurs *Higiene urbana y reforma interior de Palma*. Allí, hi va fer els discursos inugurals de curs: *Colonias escolares* (1918), i *Higiene escolar* (1924). (20)
- 3.385. **OLIVER i PI, Antoni.** N. a B.; m. a B., el 1861. L'any 1848, era regent agregat, sense sou, a la Facultat de Medicina de B. Autor de: *El apuntador de enfermedades de las mujeres, de Obstetricia y de niños* (B., 1856, segona edició), i *Viajes atmosféricos o Tratado teórico-práctico de la dirección de los armazones aerostáticos* (B., 1860). (59, II, pàg. 254)
- 3.386. **OLIVERAS, Josep.** N. a Berga (Berguedà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1765. (309)
- 3.387. **OLIVERAS i MORERA, Francesc.** De la primera meitat del segle XIX. Traduí, de Richard: *Nuevos elementos de Botánica y de Fisiología vegetal* (1839). (59, II, pàg. 254)
- 3.388. **OLIVERES, Esteve.** N. a la Garriga (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. També graduat a Osca, el 1771. (309)
- 3.389. **OLIVERES, Francesc.** N. a Cervera, es va graduar, a la seva Universitat l'any 1764. (241)
- 3.390. **OLIVERES, Francesc.** N. a la Garriga (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740. (309)
- 3.391. **OLIVERES i FRANQUET, Antoni.** N. a Tortosa (Baix Ebre), el 19-IX-1877; m. el III-1956. Féu els primers estudis a Tortosa. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1901. Amplià estudis a París, amb el doctor Galezowski. Especialitzat en Oftalmologia, exercí a Tortosa, on fou secretari del Col·legi de Ciències Mèdiques. Féu el doctorat amb la tesi: *Valor de los sueros y de las inyecciones subconjuntivales de cianuro de mercurio en el tratamiento de la úlcera serpinginosa de la córnea* (1912). Col·laborà a «España Médica», «La Medicina de los niños», «Clinique Ophtalmologique», «Clínica y Laboratorio», «La Presse Medicale», «El Siglo Médico» i altres revistes. Juntament amb el farmacèutic doctor Vergés, va dirigir el «Boletín del Laboratorio Quimioterápico del Ebro» (1921-1936). Des del mes de març fins a l'agost de 1908, va dirigir les «Hojas mensuales de Oftalmología», que sortien a Tortosa, i on col·laboraven, entre altres, A. Mercader, de Reus; F. Risech, de B.; Marin, Kalt i Galezowski, de París, etc. Autor de: *Lucha contra el tracoma* (Tortosa, 1927 i 1929). (332)
- 3.392. **OLIVERES i PALLARÉS, Antoni.** N. a Tortosa (Baix Ebre), el 1906; m. el 22-XII-1935. Fill del doctor Antoni Oliveres i Franquet Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1929. Amplià estudis a París amb Terrien i Kruckmann. Exercí l'Oftalmologia a Tortosa. Féu el doctorat amb la tesi: *Contribución al estudio de la patogenia del glaucoma* (1930). Col·laborà a «La Medicina de los Niños», «Archivos de Oftalmología Hispano Americanos» i a altres revistes. Morí d'accident de circulació, quan anava a Tarragona, juntament amb el doctor August Arraut i Torner, president que era de la secció comarcal del Sindicat de Metges de Catalunya. (332)
- 3.393. **OLIVERES i PEJOAN, Gaietà.** Llicenciat en Cirurgia, a Manresa, a les darreries del segle XVIII (1784). Fill del cirurgià Francesc Oliveres i Llorell. (209)
- 3.394. **OLIVERES i SANMARTÍ, Gaietà.** N. a Manresa, era fill de Gaietà Oliveres i Pejoan. Batxiller, a Cervera, el 8 de juny de 1811, fou revalidat el 1816. (24)
- 3.395. **OLIVES, Joan.** Barber cirurgià, a Reus, a les darreries del segle XV. (64, pàg. 85)
- 3.396. **OLIVES, Marià.** N. a Prades (Baix Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1765. (241)
- 3.397. **OLIVES, Pere.** Barber cirurgià, a Reus, al començament del segle XVI. (64, pàg. 85)
- 3.398. **OLIVES, Pere.** Fill de cirurgià. Cirurgià, a Reus, a la primera meitat del segle XVI. (64, pàg. 69)
- 3.399. **OLIVET, Salvador.** N. a Flaçà (Gironès), fou batxiller en Medicina, a Osca, i es va revalidar, l'any 1772. (24, pàg. 71)
- 3.400. **OLLÉ, Josep.** Cirurgià, que, l'any 1768, exercia a Soses. (410, pàg. 73)
- 3.401. **OLLER.** Metge, que, l'any 1696, va oferir els seus serveis al Capítol de Tarragona. (254, pàg. 41)

- 3.402. **OLLER, Mestre.** Mestre, a Tàrrrega, que també exercí a Reus, al començament del segle XVI. (64, pàg. 35)
- 3.403. **OLLER, Josep Antoni.** N. a Alco-ver (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)
- 3.404. **OLLER, Pau.** Consultor de Cirurgia de l'exèrcit al començament del segle XIX. Es trobà a Tarragona, quan aquesta ciutat fou assetjada. (264, pàg. 15)
- 3.405. **OLLER i FERRER, Francesc.** N. a Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat), el 1757; m. a Sant Juan de Puerto Rico, el 9-V-1831. Estudià Medicina a B. i a Càdis; fou metge militar, essent cirurgià de les reials guàrdies walones (1779-1783). Actuà durant el setge de Maó. Exercí com a cirurgià major a Santo Domingo i a l'Hospital Militar de Puerto Rico. Contribuí molt activament a la introducció de la vacunació antivariòlica a les Antilles, es diu d'ell que va acunar personalment més de trenta mil persones. Va importar la vacuna a Puerto Rico, amb la protecció del governador Ramón Castro, de l'illa de Saint Thomas (illes Verges), un any abans de l'arribada de Balmis. Era el 28 de novembre de 1803. Fou home d'idees polítiques conservadores.
- 3.406. **OLLER i FONT, Vicenç.** N. a B. el 1780?; m. a Terrassa, el 1853. Llicenciat, a Cervera, el 1805. Cap al 1813, era metge de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54 pàg. 237). Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B. i soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació. Autor de: *Reflexiones sobre varias calenturas intermitentes* (1821); un discurs on defensava la Medicina d'Observació o hipocràtica, enfront dels altres sistemes mèdics, i *Observaciones de dos casos extraordinarios de viruela legitima después de la vacuna verdadera, con algunas observaciones dirigidas a perfeccionar la práctica de aquel injerto* (1837). (59, II, pàg. 265)
- 3.407. **OLLER i RABASSÀ, Josep.** N. a B. el 17-X-1876; m. el 24-II-1966. Fill del novel·lista Narcís Oller. Llicenciat, el 1900, a B. Doctorat, a Madrid, l'any 1902. Amplià estudis a París i a Berlín. Durant els anys 1914-1916 va donar uns cursos d'èsfagoscòpia, a la Universitat de B. Membre corresponent de l'Acadèmia de Medicina, des del 1915. (118, III, pàg. 706)
- 3.408. **OMS i ANDREU, Antoni.** N. a Blanes (Selva), el 4-II-1627; m. a Blanes, el 19-IV-1687. Va exercir a Blanes. (Pere Vallribera)
- 3.409. **OMS i BURCET, Francesc Xavier.** N. a Blanes (Selva), el 20-VIII-1874; m. a B., el 20-X-1936. Fill del metge Joaquim Oms i Miralbell. Llicenciat, l'any 1897. Exercí divuit anys a Tossa de Mar. El 20 d'agost de 1909, a la XII Assemblea annual del Col·legi de Metges de Girona, hi renuncià la conferència *Consideracions generals sobre casos de porpra* (Girona, 1909). També cultivà la poesia: *Recull de Poesies de Francesc X. Oms Burcet. Blanes, 1975* (Girona, Dalmau Carles, Pla S.A. 1975). Deixà un llegat a la biblioteca de Girona. (Pere Vallribera)
- 3.410. **OMS i BUXONS, Francesc.** N. a Blanes (Selva), el 4-IV-1786; m. a Blanes, el 31-I-1852. Fill del metge Josep Anton Oms i Cors. Batxiller, a Cervera, el 24 de març de 1807. Durant la Guerra del Francès fou practicant de Medicina a l'Hospital Militar de Girona i amb l'exèrcit d'avantguarda, sota les ordres del doctor Francesc Bahí i Fontseca. Fou revalidat, a Tarragona, l'1 de novembre de 1810, i confirmat l'octubre de 1816. Regidor major i síndic subdelegat de Medicina, a Blanes. Autor dels manuscrits *Tratado sobre las mujeres, i Erudición Médica, ... siendo extracto del Tratado de Experiencia de Zimmerman* (V. Llegat d'Oms i Burcet, a la Biblioteca de Girona). (71/Pere Vallribera)
- 3.411. **OMS i CORS, Josep Anton.** N. a Torà de Riubregós (Segarra), el 5-VIII-1745; m. a Blanes el 28-V-1792. Fill del metge Josep Anton Oms i Jofre. Llicenciat, a Osca, l'any 1771, i revalidat a B. el 17 d'agost 1772. Autor del manuscrit *Llibre de comptes* (V. llegat Oms i Burcet, a la Biblioteca de Girona). (71/Pere Vallribera)
- 3.412. **OMS i GALCENS, Josep.** N. a Blanes (Selva), el 26-I-1657; m. a Blanes, el 31-III-1710. Fill del metge Antoni Oms i Andreu. Va obtenir el títol de batxiller en Arts i Filosofia, a la universitat de B., el 12 de març de 1675. Exercí a Blanes. (71/Pere Vallribera)
- 3.413. **OMS i GARRIGOLES, Lluís.** N. a Blanes (Selva), el 30-IV-1811; m. el 1884. Fill del metge Francesc Oms i Buxons. Cursà Medicina a B. Batxiller en Filosofia, l'any 1828, i batxiller en Medicina, el

1833. Dos anys més tard, es va doctorar, a Madrid. Membre corresponsal de l'Acadèmia de Medicina, de B., de l'Institut Mèdic, de València (1845), de l'Acadèmia de Medicina, de Madrid (1848) i membre de la Societat Econòmica d'Amics del País, de Girona. Fou nomenat metge de l'Hospital de Blanes, el 27 de gener de 1869. Junta-ment amb Josep Oriol Ferreras i Llorenç, traduí els llibres següents: de Milne Edwards i P. Vavasseur: *Manual de Materia Médica* (B., 1835), en dos volums; de H. M. S. Desruelles: *Compendio del Tratado práctico de las enfermedades venéreas* (B., 1841), i de J. Barner: *Tratado práctico de las enfermedades de los niños* (B., 1843). Autor de: *Observaciones prácticas* (1839); *Método especial de practicar la extirpación de las lupias que ocupan la parte anterior del párpado superior seguida de algunas observaciones sobre el uso de los preparados del yodo para la resolución de dichos tumores* (1840). Junta-ment amb Ferreras i Llorenç, va escriure: *Tratado elemental completo de las enfermedades de las mugeres* (B., 1840), en dos volums, revisat per Antoni Mainer, i *Tratado de Terapéutica General* (B., 1846). Deixà els manuscrits: *Elementos de Ciencias Médicas. Tablas de Anatomía impresas en 1827; Preliminares de Patología General por el Dr. D. Juan Ribot, catedrático de Fisiología, Higiene, Patología General y Anatomía Patológica en el Real Colegio de Medicina y Cirugía de B.* (1830); *Lecciones de Ouímica; Resumen de Arterias, venas, nervios y vasos linfáticos* (1829) i *Tratado de los reactivos arreglando según Paver y Chevalier. Por el Dr. D. Juan Bautista Foix, ... Para uso de D. Luis Oms y Garrigoles* (1823), (v. a la Biblioteca de Girona, el llegat d'Oms i Burcet).

(«Diario de Barcelona». 1840. II pàg. 712 i VII, pàg. 2.698/71/Pere Vallribera)

3.414. **OMS i GARRIGOLES, Ramon.** Germà del Lluís i fill del metge Francesc Oms i Buixons. Llicenciat, l'any 1848.

(Pere Vallribera)

3.415. **OMS i JOFRE, Josep Anton.** N. a Blanes (Selva), el 4-VIII-1724; m. a Blanes, el 7-VII-1789. Fill del metge Antoni Oms i Morell. Llicenciat, a Osca, l'any 1745. Revalidat, a Vic, a l'any següent. Síndic de Blanes.

(Pere Vallribera)

3.416. **OMS i MIRALBELL, Joaquim.** N. a Blanes (Selva), era fill del metge Lluís Oms i Garrigoles. Llicenciat a B., l'any

1858, es va doctorar, a Madrid, dos anys més tard.

(Pere Vallribera)

3.417. **OMS i MIRALBELL, Lluís.** N. a Blanes (Selva), era fill del metge Lluís Oms i Garrigoles. Llicenciat a B., l'any 1865. Arribà a adquirir una alta graduació i participà a les campanyes de Cuba i de Filipines. Membre a Cuba, dels «voluntaris catalans». (71/Pere Vallribera)

3.418. **OMS i MORELL, Antoni.** N. a Blanes (Selva), el 24-III-1687; m. a Blanes, el 19-IX-1742. Fill del metge Josep Oms i Gallens. Va exercir a Blanes.

(Père Vallribera)

* **ONIS, Duran.** — V. DURAN ONIS.

3.419. **OPISSO i VINYAS, Alfred.** N. a Tarragona, el 1847; m. a B., el 1924. Féu els primers estudis a Tarragona. Llicenciat, a B., l'any 1869. L'any 1870, ingressà, per oposició, al Cos de Sanitat de l'Armada i el 1872, s'establí a Tarragona, on exercí els càrrecs de director de Sanitat Marítima i metge del presidi. Ran de la Restauració, fou nomenat regidor, per R. O., de l'ajuntament de Tarragona. Junta-ment amb el doctor Barberà i Canturri, Josep Ixart i d'altres, va promoure el ressorgiment de les lletres a Tarragona. El 1882, es traslladà a B. Alguns dels seus escrits els va signar amb el pseudònim «Carles de Mendoza». Col·laborà a «La América»; «La Revista Contemporànea», de Madrid; «El Social», de Madrid, on firmava amb el pseudònim «Salvador»; «La Il·lustración Ibérica», de la qual va ser director (1882-1900), i on publicà diverses traduccions de poesies de Heine; «Gaceta Médica Catalana», «Enciclopedia Médico Farmacéutica» i d'altres. El 1902, era nomenat codirector de «La Vanguardia». Autor de: *El Grito de la Independencia 1807-1813* (B., 1881), en dos volums; *España bajo Carlos II de Austria (Estudios históricos)* (B., 1886); *Los grandes revolucionarios (...) láminas (...) de (...) Juan Serra Pauzas* (B., 1889); *Varones ilustres del Renacimiento. Biografías de los más insignes sabios artistas y guerreros de aquel periodo* (B., 1886); *La leyenda de las plantas, mitos, tradiciones, creencias y teorías relativas a los vegetales* (B., 1889); *Historia de la civilización en todas sus manifestaciones. Obra escrita en vista de los trabajos de Berlanga, Curius, Dozy...* (B., 1890); *Glorias españolas. Obra ilustrada con magníficas cromolitografías y profusión de grabados originales de reputados artistas españoles* (B., 1888-1892),

en quatre volums; *Arte y artistas catalanes* (B., 1890); *Historia de la Europa moderna* (B., 1890), en dos volums; *Francia* (B., 1896); *Rusia* (B., 1896); *La América sajona. Historia, geografía, industria y costumbres* (B., 1897); *Viajes por Europa* (B., 1896); *Viajes por Oriente. China, Japón, Corea. Viaje descriptivo por las regiones que comprenden el celeste Imperio del Sol Naciente y el reino coreano* (B., 1898); *Chile y Bolivia. Su geografía, su historia, sus habitantes y costumbres, flora y fauna de ambos estados* (B., 1898); *La América Central. Costa Rica, Guatemala, El Salvador, Honduras y Nicaragua. Historia, geografía, producción, etnografía y costumbres* (B., 1898); *Historia Universal. Edad Moderna* (B., 1902); *Las artes totomecánicas* (B., 1905); *Europa moderna, Oriente, Estados Balcánicos* (B., 1907), *Semblanzas políticas del siglo XIX. Espartero. Narváez, O'Donnell, Olózoga. Donoso Cortés...* (B., 1908); *La conquista de África. Exposición de los descubrimientos geográficos, sucesos históricos (...), desde los tiempos más remotos hasta nuestros días* (B., 1911-1913), en tres volums; *La Guardia Civil y su tiempo. Episodios de la Historia contemporánea de España. Sucesos políticos. Las guerras. El terrorismo. El bandolerismo y su represión* (B., 1914), en dos volums; *Estudio de Estética* (B., 1915); *Glorias españolas* (B., sense data); *Historia de España y de las Repúblicas latinoamericanas* (B., 1915), en vint-i-cinc volums; *El arte de pensar* (B., 1919); *Metges literats catalans* (B., 1923), discurs pronunciat a l'Acadèmia de Bones Lletres el 25 de novembre de 1923; *España y Portugal. Su historia, su geografía, su arte y sus costumbres* (B., 1927, tercera edició); *Francia e Inglaterra. Su historia, su geografía, su arte y sus costumbres* (B., 1927); *La revolución francesa (1789-1795)*; *Estudios históricos* (B., s. d.); *Todo se pasa* (Madrid, s. d.); *Los martirios de Alvar Núñez. Escenas históricas de la conquista del Plata* (Madrid, s. d.); *Mujeres ilustres extranjeras* (B., s. d.); *Los remedios vegetales. Tratado popular de las plantas empleadas en Medicina* (B., s. d.); *Medicina doméstica* (B., s. d.); *Plantas industriales, plantas alimenticias, textiles, sacarinas, oleaginosas, tintóreas ...* (B., s. d.). Traduí: *Diagnóstico y tratamiento de las enfermedades del corazón y en particular de sus formas anómalas*, segons les lliçons del professor Germanée, recollides pel doctor Labadie-La-grave.

(118, III, pàg. 720/50, XI, pàg. 399)

3.420. **OPPENHEIMER i SPRINGER**, Walter. N. a Darmstadt (Hessen, R. F. d'Alemanya), el 13-XI-1909; m. a B., el 26-IX-1966. Cap a l'any 1931, va arribar a B. Féu els estudis de Medicina, a B., però era examinat, a Madrid. Llicenciat l'any 1941, va presentar el mateix any, la tesi doctoral: *Contribución al tratamiento de la deshidratación del lactante con plasma humano, especialmente en las toxicosis*. Metge puericultor de l'Estat (1945). Cap del laboratori de la càtedra de Pediatria, i professor adjunt, de la de Fisiologia, de B. Cap del banc de sang de la Residència de la Seguretat Social. Es autor de molts treballs sobre hematologia (transfusions, Rh, plasma, etc), i va ser un dels primers a casa nostra, que va fer una transfusió a un lactant. Col·laborà a «Anales de Pediatría»; «Archivos de Pediatría»; «Revista Española de Pediatría»; «Progresos de Obstetricia y Ginecología», i altres revistes.

3.421. **ORDI**, Francesc. N. a Tirvia (Pallars Sobirà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)

3.422. **ORFILA**, Joan. A la meitat del segle XIX, fou soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació.

3.423. **ORFILA i ROTGER**, Mateu. N. a Maó (Menorca), el 24-IV-1787; m. a París, el 12-III-1853. De família de comerciants. Dos sacerdots recollits a casa seva el van iniciar en les llengües francesa i anglesa. A quinze anys, féu un viatge de negocis a Itàlia i a Egipte. De tornada, estudià Física i Matemàtiques amb Carles Ernest Cook, futur col·laborador de la revista «El Europeo». L'any 1804, començ a estudiar Medicina a València. Allí fou vigilat per la Inquisició i per això passà a B., on estudià Química amb Carbonell i Bravo. Es declarà enemic de l'educació que donaven els religiosos. El 1807, amb una pensió de 6.000 rals, donats per la Junta de Comerç de B., havia de passar a Madrid, per aprofundir en l'estudi de la Química, al costat del cèlebre Proust. Com sigui que aquest ja havia deixat Madrid, en arribar-hi Orfila, aleshores es traslladà a París. Allí va tenir algunes dificultats durant la Guerra del Francès. El 1808, donava classes de Química. A París, s'hi dotcorà el 27 de desembre de 1811. Després, va obrir unes classes particulars de Química, Botànica, Anatomia i Medicina Legal, que ultra proporcionar-li uns bons guanys, li serviren per a relacionar-se amb famílies parisenses benestants. El 1815, es va casar amb

Gabriela le Sueur (filla d'un escultor). La Guerra del Francès disminuï les possibilitats econòmiques de la Junta de Comerç i no va poder sostenir la càtedra que havia de regentar Orfila a B. El 1816, renuncià a una càtedra, que a Madrid va oferir-li Ferran VII, i es quedà a París com a metge de Lluís XVIII, del qual fou decidit partidari, i es nacionalitzà francès. Fou amic de Broussais (V. «Diario de Barcelona», 1838, pàg. 3.289) i de Talleyrand i rival de Raspail. El 1819, el van fer catedràtic de Medicina Legal a París. Va cessar després de l'Ordenança del ministre Corbière (1822). Però, el 1823, era reelegit i, més tard, fou nomenat degà de la Facultat de Medicina de París, càrrec que va ocupar des de 1831 a 1848, i del qual va haver de dimitir després de la Revolució del 1848, i fou substituït per Bouillard (V. «El Télégrafo Médico», 1848, febrer, març i abril). Fundà el museu Dupuytren d'anatomia patològica i el Jardí Botànic de Luxemburg. Fundà una institució de previsió per als metges. Durant el procés de madame Laffargue, evidencià l'existència de l'anhidrid arseniós —que motivà la codemna—, en contra el que afirmava el químic Raspail (V. 123, 1913, abril). En els salons de l'aristocràcia francesa eren conegudes les seves possibilitats de baríton. Col·laborà en «El Regenerador» (1840), de Madrid, i en altres revistes. Autor de: *Nouvelles recherches sur l'urine des ictériques* (París, 1811); *Découverte de picromel dans les calculs biliaires de l'homme* (París, 1812); *Toxicologie générale. Traité des poisons tirés des trois regnes* (París, 1815), extens tractat en quatre volums; *Recherches sur l'empoisonnement par l'oxide hydrocyanique* (París, sense data); *Memoire sur les préparations mercurielles* (sense lloc ni data); *Elements de Chimie médicale* (París, 1817); *Recherches sur l'empoisonnement par l'acide arsenieux* (1818); *Memoire sur l'opium, Secors à donner aux personnes empoisonnées ou asphyxiées* (París, 1818); *Leçons de Médecina Légale* (París, 1821); *Traité des exhumations juridiques* (París, 1830); *Memoire sur la suspension, lu à l'Académie Royal de Medicine* (París, 1840); *Memoire sur l'absorption des sels de plomb, de bismuth, d'étain, d'argent, d'or, de zinc et de mercure* (París, 1842); *Memoire sur l'absorption du sublimée corrosif et sur l'empoisonnement qu'li determine* (París, 1842). Segons Bover, Orfila treballà molt activament en la redacció del *Nouveau Dictionnaire de termes de Médecine et Chirurgie*. Per l'extensió i la influència

de la seva obra, Orfila ha d'ésser considerat com l'impulsor més important de la toxicologia moderna.

(10, II, pàg. 48/154/184/190/ 265)

3.424. **ORIC, Josep.** Graduat el 1704 a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. En els registres i actes de la Paeria, consta com a ciutadà honrat i catedràtic. (63, pàg. 55)

* **ORIOI, Bernat.** — V. **BERNAT ORIOI.**

* **ORIOI i DURAN, Bernat.** — V. **BERNAT ORIOI.**

3.425. **ORIOIOLA.** Intrusa, que, amb el nom de «fembra d'Oriola», al segle XIV es feia passar per metgessa. (9, pàg. 29)

3.426. **ORITJA, Josep. N.** a Sudanell (Segrià) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1782. (309)

* **ORLANDO, Mestre Gracià.** — V. **GRACIA ORLANDO.**

3.427. **ORLAU, Josep.** Doctor en Medicina, que exercia, a B., a la primera meitat del segle XVII. (54, pàg. 228)

3.428. **ORÓ i FONT, Pere Joan.** Metge, n. a Artesa (Segrià), que va ésser revalidat pel Protomedicat, l'any 1770. (24, pàg. 72)

3.429. **OROMI, Antoni. N.** a Puigverd d'Agramunt (Urgell). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1763 i fou revalidat, el 1772. (24, pàg. 72)

3.430. **OROS i PROST. Ot. N.** a Elna (Rosselló), era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1659. (309)

3.431. **OROVITG, Alloysius.** L'any 1841, consta com a doctor en Medicina i professor a Cervera. (6, pàg. 124)

3.432. **ORRIOLS, Bonaventura.** De la segona meitat del segle XVIII. Autor dels manuscrits: *Tratatus anatomicus. Omnium parsium corporis humani* (1768); *Descriptio parsium que in cavitate natali continent; Tractatus describens partes que in Cavitate vitali Continentur, i Descriptio arteriarum humani corporis.* (77, pàg. 300)

3.433. **ORRIOLS, Francesc.** Metge de la segona meitat del segle XVII. Els anys 1698 i 1706, era conseller de l'ajuntament de B.

Autor dels manuscrits: *Tractatus de simplicium medicamentorum facultatibus in universum* (1678); *Tractatus de compositione medicamentorum* (1679); *Tractatus unicus de Materia Medica* (1680); *Physiologia Medicina pars juxta Hippocratis et Galeni doctrinam*; *Disputationes in tres Galeni libros de temperamentis*; *Disputationes in tres Galeni libros de Facultatibus naturalibus* i *Tractatus de pulsibus*.

(243, I, pàg. 169/77, pàg. 29, núm. 160)

3.434. **ORRIOLS, Ramon.** L'any 1703, va fer oposicions a la «Cadira de Medicina» de l'Estudi General de B., vacant per haver-hi acabat la «lectura» ell mateix.

(66, pàg. 195)

3.435. **ORRIT, Francesc.** N. a Oliana (Urgellet), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1740.

(309)

3.436. **ORRIT, Josen.** N. a Arbeca (Garrigues), es va graduar, a Cervera, l'any 1777. També fou alumne del Col·legi de Cirurgia de B. Intervingué en la reorganització del Cos Facultatiu militar.

(241/38, pàg. 175)

3.437. **ORRIT i BONS, Bonaventura.** N. a Oliana (Urgellet), l'any 1753, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1778.

(309)

3.438. **ORSOLA i MARTÍ, Ignasi.** N. a B., el 9-IX-1905; m. a B., el 22-IV-1968. Llicenciat a B., es dedicà a la urologia, treballant bastants anys en el servei de l'Hospital Clínic, amb el Dr. Gil Vernet i éssent, més tard, cap del servei d'aquesta especialitat a l'Institut Policlínic de B. En els últims anys es dedicà preferentment a l'estudi de l'esterilitat masculina. Entre els seus nombrosos treballs destaquen els estudis sobre la patogènia i clínica de la hidronefrosi; la cirurgia de l'urèter; el càncer de pròstata i una monografia sobre la tuberculosi del ronyó. Fou membre de la germandat dels sants Cosme i Damià.

(53, 1968, núm. 38, pàg. 87)

3.439. **ORTIGO, Miquel.** Cap a l'any 1493 era mestre en Arts i Medicina, i exercia a l'Hospital de la Santa Creu, de B.

(54, pàg. 227)

3.440. **ORTIZ.** Metge, que, l'any 1577, exercia a Fraga.

(411, pàg. 40)

3.441. **ORTONEDA, Jaume.** N. a Solsona, obtingué el títol de batxiller en Medicina,

l'any 1581. Catedràtic a l'Estudi General de B. L'any 1610, era conseller de l'ajuntament de B. (66, pàg. 193/243, I, pàg. 164)

3.442. **ORTONEDA, Josep Maria.** De la meitat del segle XIX. Autor de: *Contestación al interrogatorio pedido por la M.I. Academia de Medicina y Cirugia de Barcelona, referente a la epidemia del cólera morbo asiático que reinó en el partido de San Feliu de Llobregat* (1854).

(59, II, pàg. 271)

3.443. **O-RYAN i MASSANES, Josep Maria.** Frenòleg de la meitat del segle XIX, nascut a Ciutat de Mallorca. Fill de militar. Autor de: *Discurso que después de instituida la soziedad frenológica mallorquina pronunzió ante ella su presidente (...), el 28 de marzo de 1844* (Palma, sense data), amb l'ortografia de Cubí, *Sociedad Frenológica Mallorquina. Memoria de los trabajos y adelantos de la misma durante el primer año de su instalación; redactada por uno de sus socios, leída y aprobada en sesión del día 3 de marzo de 1845* (Palma, 1845); *Colección de varias reducciones de monedas* (Palma, 1856), i *Colección de varias reducciones de monedas, a libras mallorquinas, reales maravedises vellón y reales y céntimos* (Palma, 1860).

3.444. **OSIO i VALERO, Manuel Isidre.** Metge de la segona meitat del segle XIX, nascut a Caracas (Veneçuela). Cursà Medicina a París. El 1876, s'establí a B., on cultivà l'Oftalmologia. El 1879, era nomenat director de l'Hospital del Sagrat Cor. El 1885, es traslladà a Madrid. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i a «La Enciclopedia». Membre de l'Acadèmia Médico-Farmacèutica. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888.

(139, pàg. 30)

3.445. **OSONA, Felix.** Metge de la segona meitat del segle XVII, nascut a Vic, d'on fou metge titular. Autor de: *Tractatus de febre maligna Vicensi famosa, ad alios etiam affectus accommodatus* (B., 1698). i *Appendix tractatus de febre maligna Vicensi famosa* (Girona, 1700).

(57, pàg. 462)

3.446. **OSSET, Francesc.** Mestre en Arts i Medicina, que, a la meitat del segle XVI, exercia a l'Hospital de la Santa Creu, de B. L'any 1567, era elegit membre de la Junta rectora de l'Estudi General. El 1570, era degà del Col·legi de Doctors en Medicina de B.

- 3.447. **OSSET, Jeroni.** Professor de Medicina, a B., a la segona meitat del segle XVI. Els anys 1568 i 1570, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 212)
- 3.448. **OSSET i OROMIR, Jeroni.** N. a Caldes de Montbui (Valls Occidental), es va doctorar a Tolosa, el 9 d'octubre de 1724. (423)
- 3.449. **OSSORYO, Joan d'.** Barber cirurgià reusenc a la meitat del segle XVI. (64, pàg. 85)
- 3.450. **OTIN, Francesc.** Metge, que, l'any 1668, exercia a Aitona. (410, pàg. 73)

P

* **PADRELL, Pau.** — V. **PEDRELL, Pau.**

3.451. **PADRELL, Pau.** N. a Vilanova de Palafoolls (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)

3.452. **PADRÓS, Joan.** El setembre de l'any 1656, consta com a cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 240)

3.453. **PADROS i MASJOAN, Francesc.** Entre els anys 1724 i 1739, va fer estudis al Col·legi de Medicina de Montpeller. Llicenciat i doctorat en Medicina, l'any 1739. (108, pàg. 102)

3.454. **PAGES, Benet.** N. a Igualada (Anoia), es va graduar, a Cervera, el 1784. (241)

3.455. **PAGES, Francesc.** L'11 de desembre de 1652, era examinat per a exercir la Cirurgia, a Girona. (408, pàg. 29)

3.456. **PAGES, Jaume.** El 21 de maig de l'any 1708, era examinat, per a exercir la Cirurgia a Girona. (408, pàg. 31)

3.457. **PAGES, Joan.** Metge, que, els anys 1406-1408, va estar contractat per la ciutat de Tarragona. (254, pàg. 17)

3.458. **PAGES, Joan.** En un document de l'any 1564, consta com a queixaler (dentista). (68, pàg. 293)

3.459. **PAGES, Joan.** N. a Perpinyà, obtingué el títol de doctor en Medicina a B., l'any 1565. (66, pàg. 197)

3.460. **PAGES, Josep.** N. a Bordils (Gironès), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1748. (309)

3.461. **PAGES, Sebastià.** Doctor en Medicina, que, l'any 1751, exercia a Girona. (408, pàg. 32)

3.462. **PAGES i BLANCH, Josep.** N. a Bordils (Gironès), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1773. (309)

3.463. **PAGES i OLIVERAS, Vicenç.** N. a Besalú (Garrotxa), es va llicenciar a B., l'any 1893. Autor de *Condiciones en que se desarrolla la vida de los operarios de la industria fabril en comarcas rurales* (Girona, 1913), i *Una epidemia de difteria en Castellfollit* (1897) (Girona, 1916). (77, pàg. 301)

3.464. **PAGES i PUIG, Josep.** Uròleg, que exercí a l'Hospital del Sagrat Cor, de B. Autor del treball *Elección del método en la operación de la piedra* (1881), que presentà a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. M. l'any 1926. (59, II, pàg. 277)

3.465. **PAHISSA, Josep.** M. el 25-V-1765. El febrer del 1759, fou nomenat cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. (V, 54, pàg. 244). Fou un dels primers mestres del Reial Col·legi de Cirurgia de B., i havia estat un dels setze fundadors de la Conferència Físico Matemàtica de B., precursora de l'Acadèmia de Ciències i Arts. (32, XI, pàg. 156; 51, pàg. 187)

3.466. **PAHISSA, Miquel.** Cirurgià que l'any 1734 exercia a B.

* **PAISSA, Josep.** — V. **PAHISSA, Josep.**

3.467. **PALADIO JUNCAR.** Metge, que, els anys 1669 i 1679, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 167)

3.468. **PALAHÍ i MORAGAS, Enric.** Metge d'Arbúcies (Selva), de la segona meitat del segle XIX. Té un treball sobre el còlera del 1865, en col·laboració amb Nemesi Gili i Casanoves titulat *Memoria de la epidemia del còlera morbo de 1865 en la guarnición de Barcelona; causas de su aparición y desarrollo en los cuarteles.* (221, pàg. 142; 16, pàg. 94)

3.469. **PALANCA i MARTÍNEZ-FORTUN, Josep Albert.** N. a Ciutat de Mallorca, el 23-IV-1888; m. a Madrid, el 7-XI-1973. Fill de militar, va residir els seus primers onze anys a Cuba, d'on era originària la seva família materna. Llicenciat a Granada, el 1907, i doctorat a Madrid, el 1912. Ingressà a Sanitat Militar i féu la guerra d'Àfrica, i va arribar a general de Divisió. Cap del Laboratori de Bacteriologia de l'Hospital Militar de Carabanchel (1915 a 1922). Amplià estudis a París i a la Public Health School of John Hopkins, de Baltimore. Professor auxiliar a les universitats de Santiago i de Madrid. Professor de Parasitologia de l'Institut Militar de Madrid. Catedràtic d'Higiene a Sevilla (1922) i a Madrid (1936). El 1929, era nomenat director general de Sanitat, cessà en proclamar-se la República i fou reposat, el 1937, pel Govern de Burgos. Membre de l'Acadèmia de Medicina de Madrid, que presidí. Fundà els «Archivos Españoles de Higiene Pública». Autor de: *Tratado de Higiene, El problema de la fiebre típica en España, Las epidemias de la postguerra, Biografía del doctor Fernández Caro, Comentarios sobre el periodo de incubación de las enfermedades infecciosas, Importancia social de la Sanidad Pública* (Madrid, 1944) i altres treballs. (210, pàg. 388)

3.470. **PALAU, Gabriel.** N. a Darnius (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)

3.471. **PALAU, Pau.** N. a Ponts (Noguerà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1799. També graduat a Osca, el mateix any. (309)

3.472. **PALAU i VERDERA, Antoni.** N. a Blanes (Selva), el 23-II-1734; m. cap a l'any 1794. L'any 1773, va guanyar, per

oposició, el càrrec de catedràtic del Jardí Botànic de Madrid. Traductor i comentarista de les obres de Linneo. Membre de l'Acadèmia de Ciències i Arts, de B. Col·laborà en el *Memorial Literario* i a les *Memorias de la Sociedad Económica* (volum I, 1780), de Madrid. Autor de *Explicación de la filosofía y fundamentos botánicos de Linneo, con la que se aclaran y entienden fácilmente las instituciones botánicas de Tournefort* (Madrid, 1878), les traduccions: *Parte práctica, del caballero Carlos Linneo, que comprende las clases, órdenes, géneros, especies y variedades de las plantas con sus caracteres genéricos y específicos, sinónimos más selectos, nombres tribiales, lugares donde nacen y propiedades* (Madrid, 1784), i del botànic Gouan, de Montpeller: *Explicación del sistema botánico del caballero Carlos Linneo, para que sirva de introducción al estudio de la botánica; Conclusiones públicas de botánica que en la escuela del Real Jardín Botánico de Madrid cuatro discípulos defendieron bajo la dirección de su catedrático Palau, y la vida de Linneo escrita por él mismo; Memoria sobre las plantas pipirigallo y antoxantum o flor de flores; Sistema de los vegetales o resumen de la parte práctica de botánica del caballero Carlos Linneo* (Madrid, 1788), constituint la traducció al castellà del *Species plantarum*, i *Descripción histórica de la planta que Leonardo Fuschio llama siriphium absinthium* (V. «Memorial Literario», 1787, abril, pàg. 492).

(41, VII, pàgs. 372-73/193/221, pàg. 173)

* **PALLADÍ JONCAR.** — V. **PALADIO JUNCAR.**

3.473. **PALLARÈS, Antoni.** Metge, a Solsona, a la meitat del segle XVII. Sembla que va morir cap al 1678. (334)

3.474. **PALLARÈS, Joan Benet.** El 1565, era professor a l'Estudi General de B. L'any 1570, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. (66, pàg. 197)

3.475. **PALLARÈS, Lluís.** Professor de Medicina a l'Estudi General de B., a la segona meitat del segle XVI. (66, pàg. 199)

3.476. **PALLARÓ, Francesc.** N. a Arbúcies (Selva), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

3.477. **PALLAROLES, Josep.** N. a Arenys de Mar (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770. (309)

3.478. **PALLAROLES, Mateu.** N. a Mataró (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1744. (309)

- 3.479. **PALLAS, Magí.** Metge, a Manresa, que tingué una actuació política durant el regnat de Ferran VII i que fou afusellat, el 1827, per ordre del comte d'España. Va arribar el seu indult dues hores després de l'execució. (91, pàg. 186)
- 3.480. **PALLAS i VALLS, Pere.** N. a Manresa, era besnét de Magí Pallàs. Llicenciat a B., l'any 1903. Professor auxiliar de Tècnica Anatòmica. Autor de: *Cómo vivimos y por qué* (Manresa, 1904); *Topografía médica de Manresa* (Barcelona, 1906), amb un pròleg d'Antoni Riera i Villaret; *El amor y la ciencia en las células* (novel·la); *Enfermedad de los cañaveros*; *Elementos de Técnica Anatòmica*, i *Nuevo método médico para el diagnóstico de las enfermedades*.
- 3.481. **PALLEJA, Carles.** Cirurgià de la primera meitat del s. XVIII. Autor de: *Materias de Cirurgia. Compostas per lo D. Joseph Roig Cathedratic de Cirurgia de Barcelona, a hont se explica tot lo modo de la curació de cirurgia de varios y diferentes accidentes que poden sobrevenir al Cos Humà, molt útils, y necessaris per los principiants pera saber la curació de ellas.* (1726). (77, pàg. 379, núm. 2.099)
- 3.482. **PALLEJA, Pau.** L'any 1771, era nomenat metge de l'Hospital de Tarragona, per la part eclesiàstica. Morí cap l'any 1795 i havia nascut a Riudoms. (113, pàg. 122)
- 3.483. **PALLEJAR, Josep.** N. a Cambrils (Baix Camp), consta que va ingressar en el Col·legi de Cirurgia de Cadis l'1 d'agost de 1754, i que fou nomenat segon cirurgià de la Reial Armada l'any 1756. (356, pàg. 218)
- 3.484. **PALMES, Tomàs.** N. a Vilanova de la Barca (Segrià), es va graduar, a Cervera, l'any 1794. (241)
- 3.485. **PALMES i MARSAL, Josep.** N. a La Selva de Mar (Alt Empordà) el 28-V-1752. Fill del doctor Josep Palmés i Duran i nét del doctor Josep Palmés, metge de Sant Cugat del Vallès. Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1776. Revalidat, el 1802, fou metge dels hospitals de campanya de l'exèrcit de Catalunya. (24/309)
- 3.486. **PALMES i SALVANTS, Joan Baptista.** N. a Vilanova de la Barca (Segrià), el 25-VI-1756? Fill del metge del poble, Joan Baptista Palmés, que havia nascut a Igualada. Batxiller, a Cervera, l'any 1774. Revalidat el 1778. (24)
- 3.487. **PALOMAR i COLLADO, Ferran.** N. a Saragossa, el 2-II-1895; m. a B. el 21-III-1972. Llicenciat a B. el 1918, i doctorat a Madrid, a l'any següent amb la tesi *Anestesia local en Cirurgia oftalmològica*. Va col·laborar amb J. A. Barraquer i amb el seu oncle, doctor Collado, que dirigia, a B., el Dispensari Municipal de la lluita contra el Tracoma (situat a la cruïlla Bruc-Aragó). Amplià estudis a França i a Alemanya. Professor de l'Escola d'Enginyeria Sanitària. Fundador i Cap del Dispensari Oftalmològic de l'Escola del Treball. Va dissenyar diversos aparells d'exploració oftalmològica: Fotocromos escotòmics, Optatius universals, Polioptòmetres, Cromatoscopis pupillars, Campímetres de doble arc, i Pantalles per a diplopies. Va col·laborar a la revista «Archivos de la Sociedad Oftalmològica Hispano-Americana», i fou un dels fundadors de la «Revista Médica de Barcelona». És autor de molts treballs, entre els que citem: *Visión cromática* (1942), *Aptitudes visuales de los conductores*, i del manual *Exploración y sintomatología oftalmoneurológica* (B. 1965), escrit amb la col·laboració del seu fill, doctor Palomar i Petit.
- 3.488. **PALOMBA i CIPRIANI, Josep.** Metge de l'Alguer (Sardenya), a la primera meitat del segle xx. Vocal de l'Associació de Metges de Llengua Catalana. Assistí, en representació d'aquella ciutat, al VIII Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana. Hi va presentar el treball: *Acció de les sals de potasi sobre el ritme anormal del cor i possibilitats terapèutiques.* (78, 1935, I, pàg. 109)
- 3.489. **PALOU, Jeroni.** M. a Ciutat de Mallorca el 6-VIII-1782. Catedràtic d'Anatomia a la Universitat de Ciutat de Mallorca. Autor de: *Aprobación apologética de la disertación médico-práctica del licenciado Juan Bta. Mas* (Palma, 1742). (10, II, pàg. 55)
- 3.490. **PALOU, Josep.** El 6 de novembre de 1681, era examinat per a exercir la Cirurgia, a Girona. (408, pàg. 30)
- 3.491. **PALOU i CARBÓ.** De la segona meitat del segle XIX. Autor de: *Concepto general de la fiebre* (Barcelona, 1888). (76, pàg. 73)
- 3.492. **PALOU i LLAUDET, Josep.** N. a Linyola (Noguera), el 10-IV-1920; m. el 31-X-1973. Fèu els primers estudis a Lleida. Durant la guerra treballà al laboratori de la càtedra de Bioquímica de l'Escola Superior d'Agricultura, i col·laborà amb els germans Oriol Anguera. Llicenciat a B., el 1944, i doctorat un any més tard. Fou metge del servei de Patologia Respiratò-

ria de l'Hospital de Sant Pau, de B. (1946) i cap del Dispensari (1956). Col·laborà a diverses revistes. (317, pàgs. 62-66)

3.493. **PALTOR, Jacint.** Metge barceloní de les darreries del segle XVIII. (141, pàg. 15)

3.494. **PALTOR i FITER, Benet. M.** el 1782. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B. Va ésser revalidat pel Protomedicat de Madrid i també fou soci de l'Acadèmia Mèdica Matritense, i de l'Acadèmia de Ciències i Arts de B., on hi féu treballs sobre botànica, entre els anys 1774 i 1776. Autor de *Compendium Anathomium*, i *Theses dogmatico-rationales medicae, quas, pro adipianda summa doctoratus laureola.*

(2, I, núms. 392 i 393/141, pàg. 15)

3.495. **PAMIES.** Doctor en Medicina, que, vers l'any 1624, exercia a l'Hospital de Reus. (397, pàg. 38)

3.496. **PAMIES, Josep. N.** a Cornudella de Montsant (Priorat), es va graduar, a Cervera, l'any 1779. Sembla que exercí a Falset. (241)

3.497. **PAMIES i BOVER, Josep. N.** a Reus (Baix Camp), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1799. (309)

3.498. **PANADES, Pau. N.** a Barberà (Conca de Barberà), es va graduar, a Cervera, l'any 1783. (241)

3.499. **PANIELLO i GRAU, Francesc. N.** a Lleida el 1900; m. a Mèxic el 1971. Metge i polític. Membre del consell directiu d'Estat Català amb Francesc Macià. Intervingué en els fets de Prats de Molló (1926). S'exilià el 1939 i fou molt actiu dins la comunitat catalana de Mèxic: hi fundà la Borsa del Metge Català; fou directiu del Consell Nacional de Catalunya, del Consell Nacional Català i de la Confederació d'Organitzacions Catalanes d'Amèrica. (Miquel Ferrer, 32, XI, pàg. 257)

3.500. **PARAROLS, Narcís. N.** a Besalú (Garrotxa), es va graduar, a Cervera, l'any 1764. (241)

3.501. **PARAROLS i LLANAS, Martí. N.** el 15-IV-1803. Cursà Medicina a Cervera i a Barcelona. Llicenciat, el 1829. Alcalde d'Olot i capità de la Milícia Nacional. Emigrat, per sis anys, a França. (266)

3.502. **PARCET, Jaume.** Metge cirurgià de la primera meitat del segle XIX, n. a Arbúcies (Selva) a les darreries del segle XVIII. Exercí a l'Hospital de Tarragona, on

va ésser contractat l'any 1804. Membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas». Deixà escrita una història sobre l'entrada dels francesos a Tarragona, per ell presenciada, quan aquests la van rendir el 28 de juny de 1811. Aquesta història, titulada *Barbarie francesa*, es trobava a la Biblioteca Balaguer, de Vilanova i la Geltrú. (57, pàg. 469)

3.503. **PARCET, Joan Baptista.** De la segona meitat del segle XIX. Fill de Parcet i Viñuales. Exercí a Sant Genís de Vilassar. Fou un dels tres redactors del «Boletín Médico-Farmacéutico del Litoral», que el 1879 es publicà a Mataró. Col·laborà a «La Abeja Médica», «El Compilador Médico», «La Independencia Médica» i la «Revista de Ciencias Médicas». Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, amb la memòria *Caso clínico de difícil diagnóstico y muy raro.* (77, pàg. 302)

3.504. **PARCET i VIÑUALES, Pere. N.** a Manlleu (Osona) el 1783; m. a Sant Genís de Vilassar (Maresme), el 1854. Va cursar Medicina a Osca i a Barcelona, i amplià estudis a Montpeller, on es doctorà. A Montpeller, hi defensà, el 5 de juny de 1807, el nou mètode de Gimbernat per a operar l'hèrnia crural, i la donà a conèixer, a França, per primera vegada. Tornà a Catalunya el 1808 i dirigí l'Hospital Militar establert a Bitem —Tortosa—. Acabada la guerra, s'establí a Manlleu, d'on va haver d'emigrar en començar la Guerra dels Set Anys (V. «El Compilador Médico», del 23 de març de 1868), i passà a Arenys de Mar, a Mataró i, finalment, a Sant Genís de Vilassar. Autor de: *Exposition d'un methode nouvelle pour l'operation de l'hernie crurale avec quelques reflexions sur le diagnostic de cette maladie; presentée et soustenie publiquement a l'École de Medicine de Montpeller le 5 de juin de 1807; Memoria sobre un hipospadias reputado por hermafrodita* (1807); *Accidentes producidos por la ingestión del fósforo y su tratamiento oportuno*; una memòria sobre les fonts ascendents (V. «Diario de Barcelona», 1840, febrer, pàg. 711); *Observaciones sobre la vacuna* (Saragossa, 1831). Amb la col·laboració de Joan Cascante, traduí les quatre obres de P. J. C. Debreyne: *Estudio de la muerte* (Barcelona, 1851); *Ensayo sobre la teología moral, considerada en sus relaciones con la fisiología y la medicina* (Barcelona, 1851); *Ensayo analítico y sintético sobre la doctrina de los elementos monobíficos considerados en su aplicación terapéutica* (Barcelona, 1851), i *Teoría bíblica de la*

cosmogonia y de la geologia (Barcelona, 1854). Vegeu la biografia d'aquest autor a la revista «La Botica», del 15 de juliol de 1854.

(«La Abeja Médica», 1846, p. 212/59, II, pàg. 291)

3.505. **PARDINA, Pere Joan de la**. N. a Lleida. A la primera meitat del segle XVI, estudiava a la seva ciutat nadiua. El 1552, era doctor en Arts i Medicina. Cursà llicons a la càtedra Hora Sèptima, de la Facultat de Medicina de Lleida, en el bienni 1597-1598. (6, pàg. 432)

3.506. **PARDINAS i VIDAL, Pau**. N. a B., era graduat en Medicina a Osca, l'any 1751. (309)

3.507. **PARDINAS i VIDAL, Pere**. N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)

3.508. **PARDO, Andreu**. N. a Lleida, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1728. (309)

3.509. **PARELLADA, Isidre**. Metge cirurgià que fou un dels primers i efimers seguidors de Marià Cubí a Vilanova i la Geltrú, assistint al primer curs de frenologia que es féu a aquesta ciutat el febrer de 1844. Morí quan el còlera de 1854. (420, pàg. 510/450, pàg. 283)

3.510. **PARELLADA i PUIG, Cristòfol**. De la segona meitat del segle XIX. L'any 1869, publicà, a Barcelona, la seva tesi doctoral. Col·laborà a la revista «La Enciclopedia». Autor de: *Estudios sobre el cólera-morbo asiático y su tratamiento* (Vilanova i la Geltrú, 1844), i amb la col·laboració d'August Giménez Loira: *Estudios sobre socorros y auxilios a naufragos* (Barcelona, 1888). (50, XII, pàg. 297/59, II, pàg. 288)

3.511. **PARELLY, F.** Cirurgià del segle XIV. Era «*cirurgico civis Barcna*». (37, pàg. 45)

3.512. **PARÉS, Francesc**. N. a Sant Quirze de Besora (Ripollès), es va graduar, a Cervera, l'any 1744. Guanyà la vacant de practicant segon a l'Hospital de la Santa Creu, de B., el novembre del 1747, i renuncià el càrrec el 1751. (54, pàg. 232)

3.513. **PARÉS, Joan**. A la meitat del segle XIX, era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació, de B.

3.514. **PARÉS, Josep**. Cirurgià, que, entre els anys 1667 i 1679, exercia a Girona. (408, pàg. 29)

3.515. **PARÉS, Josep**. N. a Mataró (Maresme), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

3.516. **PARETS, Miquel**. Metge mallorquí del s. XVIII. Autor de: *Descripción médico-topográfica de la Villa de Calvia* (1790). (10, II, pàg. 58)

3.517. **PARIS, Francesc** (I). N. a Lleida ?; m. a Lleida el 23-V-1695. Fill d'uns ciutadans lleidatans. Ensenyà Medicina a la Universitat de Lleida, durant bona part de la segona meitat del segle XVII. Fou catedràtic de Prima. (6, pàg. 432)

3.518. **PARIS, Francesc** (II). Fill de l'anterior. El 21 d'octubre de 1669, consta com a estudiant a la Facultat de Medicina de Lleida. El 19 d'octubre de 1676, ja era graduat. Succeí al seu pare en el Col·legi de Medicina de la Universitat, d'on va ser nomenat catedràtic de Prima, cap a l'any 1695. Partidari de l'arxiduc Carles d'Àustria, es va haver d'exiliar quan el duc d'Orleans conquerí Lleida. Però retornà i el 19 de juliol de 1720, consta com a metge major de l'Hospital de Santa Maria. L'any 1722, va examinar, juntament amb el doctor Josep Miranda, una epidèmia de febres malignes «tabardillo», que hi hagué a Castellldans. L'any 1731, encara exercia a Lleida particularment. (6, pàg. 432)

3.519. **PARIS i PONS, Francesc**. N. a Sanaüia (Segarra), es va graduar, a Cervera, l'any 1776. (241)

3.520. **PARISI, Francesc**. N. a Puigercós, Palau de Noguera (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770. Exercí a Vinyols (Camp de Tarragona). (309)

3.521. **PARROT, Tomàs**. N. a Algerri (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)

* **PASCUAL**. — V. T. PASQUAL.

3.522. **PASCUAL, Baltasar**. Consta, com a graduat, a la Facultat de Medicina de Lleida, el 10 de novembre de 1609. (6, pàg. 433)

3.523. **PASCUAL, Jacint**. N. a Sallent (Bages), era batxiller en Medicina a Cervera l'any 1760, i revalidat pel protomedicat el 1773. Exercí a Peramola (Urgellet). (24)

3.524. **PASCUAL, Joan**. Metge mallorquí del segle XVIII. Autor de: *Disertatio critico-aristotelica adversus Phisicam vindicatum*. (10, II, pàg. 64)

3.525. **PASCUAL, Joaquim.** Exercí, a Martoró, a la primera meitat del segle XIX. Col·laborà en el «Diario General de Ciencias Médicas».

3.526. **PASCUAL, Miquel.** N. a Ciutat de Mallorca; m. a Son Servera l'11-VI-1820. Graduat en Medicina a Ciutat, el 4 d'agost de 1792. Metge de l'Hospital d'aquella ciutat. Col·laborà amb el doctor Almodóvar, l'any 1820, en la lluita contra l'epidèmia estesa a Artà, Son Servera i Sant Llorenç. Morí a conseqüències d'aquesta epidèmia. Autor dels manuscrits: *Discurso médico sobre la precaución de la enfermedad epidémica de las viruelas en esta isla de Mallorca (1797)*, i *Observación de una enferma virulenta que habiendo padecido la viruela en 1776, la volvió a padecer en enero de 1798; Sobre una calentura pútrida maligna (1799)*; i *Observación sobre una terciaria maligna (1797)*. (10, II, pàg. 65)

3.527. **PASCUAL, Miquel.** De la meitat del segle XIX. Graduat, a Montpeller, amb *Essai sur l'ophtalmie purulente (Montpeller, 1846)*. (50, XII, pàg. 328)

3.528. **PASCUAL i PRATS, Josep.** N. a Girona el 1864; m. a Girona el 1931. Llicenciat, el 1875. Metge militar durant la tercera guerra carlina. Nomenat, el 1885, metge, per oposició, de l'Hospital de Girona. Decidit partidari de la col·legiació mèdica. President del Sindicat Mèdic i del Col·legi de Metges de Girona. Degà del cos facultatiu de la Beneficència Provincial, de Girona, i conservador del museu de Sant Pere de Galligans. Tingué predilecció per la Hidrologia i l'aplicació medicinal de la Botànica. Escèptic davant els avenços de la Química farmacèutica. Historiador i arqueòleg. Presidí el Quart Congrés de Metges de Llengua Catalana i participà en els altres. Col·laborà a la «Revista de Girona» i en altres publicacions periòdiques. Autor de: *El hospital. Sus ventajas e inconvenientes. Enfermedades que en él se desarrollan (Girona, 1886)*; *Notas para una Bibliografía médica de la provincia de Gerona (Girona, 1896)*; *Relaciones del médico con la administración de Justicia (Girona, 1897)*; *Sindicato médico de la provincia de Gerona (Girona, 1879)*; *Agua de Vila-Roja. Font de la pólvora. Análisis cualitativo y cuantitativo, por el Dr. D. José Casares y Gil (...)*, y *Notas para su estudio médico, por José Prats Pascual...* (Girona, 1902); *El pronóstico de las lesiones (1903)*; *Necesidad de reformar la prueba pericial médica en los procedimientos judiciales*; *Creación de un Index metódico de los trabajos que publica la*

Prensa Médica (Girona, 1903); *Index medicus hispanos. Ensayo de catalogación de trabajos originales publicados por médicos españoles (Girona, 1904-1906)*, del qual només es publicaren sis números; i *Apunte médico-histórico del manantial: Font d'en Miralles. San Daniel (Gerona) (Girona, 1914)*.

(«Boletín del Colegio de Médicos de la Provincia de Gerona», 1971, núm. 41, pàg. 1.011)

3.529. **PASCUAL i RIBERA, Enric.** Metge del segle XIX, n. a Cadaqués (Alt Empordà). Autor d'una memòria: *Sobre los abscesos del seno supramaxilar, sus consideraciones etiológicas, sindrómicas y terapéuticas*. (16, pàg. 95/59, II, pàg. 292)

3.530. **PASQUAL, Antoni.** Metge de Vic de les darreries del segle XVIII. Familiar de Josep Pasqual, en col·laboració amb el qual presentà un treball que es publicà a les Memòries de la Reial Acadèmia Médico-Pràctica de B.

3.531. **PASQUAL, Jaume.** Cirurgià que exercia, a Valls, l'any 1592. (335, pàg. 34)

3.532. **PASQUAL, Josep.** Metge de les darreries del segle XVIII, n. a Sallent (Bages), que exercí a Vic. Es va graduar, a Cervera, l'any 1766. Membre de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Junta-ment amb el seu parent i també metge, Antoni Pasqual, elevà a l'administració de l'Hospital de Vic un *Memorial sobre la colocación de un órgano en una sala del Hospital de Vich*, que es publicà a les *Memorias de la Real Academia Médico Práctica*. Iatrofísic. Féu la inoculació antivariòlica, l'any 1765. Segons ell, morien a Catalunya, cada any, unes dues mil criatures, a conseqüència de la verola. Autor d'unes taules meteorològic-mèdiques de Vic; *Sobre la utilidad de la música para los enfermos*; *Discurso sobre el saludable y seguro método de hacer levantar a los enfermos de la cama, para el uso de los médicos principiantes (Barcelona, 1783)*, inserida a *Miscelánea Médica del 1796*; *Respuesta crítico-apologética del Dr. Joseph Pasqual (...)*, a la *Historia médico-práctica del Dr. Dn. Gaspar Armengal, cirujano (Vic, s. data, però de les darreries del segle XVIII)*. Hi ha un comentari sobre Pasqual, a la revista de Vic, «Ausa», t. IV, pàg. 85.

77, pàg. 304/60, IV, pàg. 197/453)

3.533. **PASQUAL i CARBÓ, Domènec.** Caçà de la Selva (Gironès), el 17-XI-1898; m. a Llagostera (Gironès), el 17-II-1969. Fill de farmacèutic. Primers estudis a Gi-

rona. Cursà Medicina a B. Llicenciat, el 1921, exercí a Llagostera. Amb el seu nom s'ha establert un premi per a un tema o un treball sobre la Medicina rural.

(V. «Boletín del Colegio de Médicos de la Provincia de Gerona», 1971, núm. 41, pàg. 1.018)

3.534. **PASQUAL i CARBÓ, Pompeu.** Caçà de la Selva (Gironès) el 1897; m. a Girona, 1977. Metge i polític. Cursà Medicina a B., on l'exercí, tot col·laborant a diversos serveis de la Mancomunitat. Establert a Girona, cultivà la Pediatria. Fou elegit regidor per l'Esquerra Republicana (1931) i promogué el periòdic «Acció Ciutadana». Durant la guerra civil salvà de la mort moltes persones i s'enfrontà amb els comitès de control. S'exilià a Xile, l'any 1939; en tornar, s'establí a Girona (1948), exercí la professió i col·laborà en el redreçament del país. Autor d'alguns treballs sobre els setges de Girona.

(32, XI, pàg. 343)

3.535. **PASQUAL i PUJOL, Josep.** N. a Sallent (Bages), es va graduar en Medicina a Cervera, l'any 1786.

(28, 1976, VII, pàg. 4)

3.536. **PASSAMA, Francesc.** Metge de la primera meitat del segle XIX. N. a La Jonquera (Alt Empordà) es va doctorar a Montpeller amb la tesi *Essai sur la nature et la thérapeutique du cancer* (Montpeller, 1824).

(16, pàg. 95)

3.537. **PASSAPIRA, Josep.** Metge gironí de les darreries del segle XVIII, que feu estudis a Montpeller.

(108, pàg. 100)

3.538. **PASSERAT DE LA CHAPELLE, Claude François.** Metge francès de la segona meitat del segle XVIII. Autor de: *Reflexions générales sur l'île de Minorque, sur son climat, sur la manière de vivre de ses habitants et sur les maladies qu'y regnent* (París, 1764).

(10, II, pàg. 664)

* **PASTELLS.** — V. **PESTELLS.**

3.539. **PASTOR, Baltasar.** N. a Lleida; m. el 1633. L'1 de novembre de 1622, era catedràtic de Medicina, juntament amb el doctor Maties Sabata, a la Facultat de Medicina de Lleida.

(6, pàg. 433/22, pàg. 110)

3.540. **PASTOR, Francesc Antoni.** N. a Tarragona, era graduat en Medicina a Osca, l'any 1741.

(309)

3.541. **PASTOR, Isidre.** Doctor en Medicina, que, l'any 1737, exercia a l'Hospital de Tarragona.

(113, pàg. 122)

3.542. **PASTOR, Mestre Joan.** Metge cirurgià, a Lleida, al segle XVI. L'any 1537, ja era graduat. Membre del Consell de la Paeria.

(63, pàg. 44)

3.543. **PASTOR, Joan.** Sembla fill de l'anterior. El 1552, apareix amb el títol de mestre en Arts i doctor en Medicina. Fou catedràtic a l'Estudi de Medicina, de Lleida.

(6, pàg. 433)

3.544. **PASTOR, Melcior (I).** Fill del metge Joan Pastor. Cap a l'any 1585, examinava a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. El 1592, ensenyava Arts i Medicina en aquell Estudi.

(63, pàg. 44)

3.545. **PASTOR, Melcior (II).** Fill de l'anterior. El 25 d'octubre de 1607, consta com a estudiant de Medicina, a Lleida.

(6, pàg. 433)

3.546. **PASTOR i LLUIS, Frederic.** N. a Tortosa (Baix Ebre), el 1844; m. el 1923. Estudià Medicina, però no exercí la carrera. Fou arxiver municipal de Tortosa. Autor de: *Los Colegios reales y la Universidad de Tortosa en los siglos XVI, XVII y XVIII; Refranys i modismes tortosins; El convento de carmelitas de Cardó; Castillos y torres de la comarca; Las antiguas puertas de la ciudad; Costumbres antiguas de Tortosa; Tortosa histórica, i Narraciones tortosinas.*

(308, III, pàg. 423)

3.547. **PASTOR i SABATER, Pau.** N. a Tarragona, es va graduar, a Cervera, l'any 1787.

(241)

3.548. **PAU, Narcís.** L'any 1595, va fer oposicions a una càtedra de l'Estudi General de Barcelona.

(66, pàg. 193)

3.549. **PAU, Mestre Pere.** L'any 1401, ensenyava Medicina a l'Estudi de Medicina de B. El 1417, era subdelegat. Més endavant, fou canceller d'aquell centre, en succeir a Antoni Ricart. Morí, probablement, cap a l'any 1450.

(4, pàg. 113)

3.550. **PAU i BARTOMEU, Antoni.** Veí de la Bisbal d'Empordà, que, el 13 de febrer de 1588, va obtenir el títol de batxiller en Medicina.

(66, pàg. 206)

3.551. **PAU DE PERSEVAL.** De la segona meitat del segle XIV. Fill de Pàdua (Llombardia), exercí, a B., cap a l'any 1381.

(4, pàg. 118)

3.552. **PAU DE TARREGA, Mestre.** Metge de Tarrega que l'any 1347 va tractar

l'infant Jaume, comte d'Urgell i que consta en el receptari de Manresa (fol. 39).

(433, pàg. 15)

3.553. **PAULI, N.** De la segona meitat del segle XIX. Participà en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888, amb la memòria *Una cianefidrosis fitoparasitaria*.

(77, pàg. 304)

3.554. **PAULI i AMAT, Joan. N.** a Granollers, era batxiller en Medicina, el 15 de maig de 1598, per l'Estudi General de Barcelona.

(66, pàg. 208)

3.555. **PAULIS i PAGÈS, Joan. N.** a B., el 16-12-1884; m. a B., 6-12-1969. Autor de nombrosos treballs d'història de la medicina, va residir bastants anys a Montpeller i a Cuba. S'ocupà de l'obra del doctor Albarrán en la monografia *Joaquín Albarrán. Genial artífice de la urología* (L'Havana, 1963), en col·laboració amb M. Y. Monteros, i de l'obra del metge aragonès Joan Falcon. Fou autor també del llibre *La nostra gent: Ferrán* (B. s. a.) i participà en els dos primers congressos espanyols d'Història de la Medicina (1963 i 1965) amb treballs sobre santa Teresa i la història de la Gerontologia. En els seus darrers anys publicà alguns treballs a la «Revista Ibsys», a «Clínica y Laboratorio» i «Archivo de Estudios Médicos Aragoneses», de Saragossa, col·laborant amb F. Zubiri.

3.556. **PAULO, Mestre.** Metge dels reis Alfons III i Jaume II.

(38, pàg. 75)

3.557. **PAYRÓ, Francesc.** Cirurgià gironí del segle XVII.

(408, pàg. 33)

* **PAYSSA, Josep.** — V. **PAHISSA, Josep.**

* **PAXO, Gaspar.** — V. **PEIXÓ, Gaspar.**

* **PEDRALBES.** — V. **VENDRELL, Josep Francesc.**

3.558. **PEDRALBES, Francesc de.** Nom cristià del metge jueu Mosse Falcó, adoptat després de les persecucions racials del 1391 i el 1392. L'any 1412, exercia com a llicenciat en Medicina a l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona, d'on, més tard, va ser mestre. Metge d'Alfons V. El 1453, assistí a l'elecció de canceller de l'Estudi de Medicina de Barcelona.

(54, pàg. 227/169, pàg. 11)

3.559. **PEDRALBES, Guillem.** Metge, a Tarragona, a les darreries del segle xv. La seva muller, Violant, fou condemnada, el 23 de juny de 1505, a presó perpètua, pel tribunal de la Inquisició, en un acte cele-

brat a la plaça del Rei de B. A les darreries del segle xv, fou proposat per a exercir a Reus. Cap el 1513, exercia a Tarragona, on, segons Sánchez Real, ja hi havia exercit entre els anys 1490 i 1493.

(307, pàg. 213/254, pàg. 27/64, pàgs. 26 i 42)

3.560. **PEDRALS, Eudald. N.** a Bagà (Berguedà), es va graduar a Cervera l'any 1770.

(28, 1976, VI, pàg. 4)

3.561. **PEDRALS, Francesc. N.** a Bagà (Berguedà), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1796.

(309)

3.562. **PEDRALS i COGET, Esteve. N.** a Bagà (Berguedà), era batxiller en Medicina, a Osca, i revalidat pel Protomedicat, l'any 1777. Casat amb Rita Oliveres, de La Garriga (Vallès Oriental), va exercir la professió a aquesta última població. És el primer membre documentat, d'una nissaga, de varies generacions de metges, que van exercir a La Garriga i a Granollers.

3.563. **PEDRALS i MARSÀ, Ricard. N.** a Granollers (Vallès Oriental), el 1863; m. el 1927. Fill del metge Francesc Pedrals i Cisternes. Llicenciat a B. el 1886. Va exercir a Granollers, on fou una personalitat de considerable prestigi ciutadà. Va col·laborar a la premsa local, amb una orientació liberal. Va ser defensor de les teories evolucionistes.

3.564. **PEDRALS i OLIVERES, Pere.** De les darreries del segle XVIII i el començament del XIX. Fill del metge Esteve Pedrals i Coget. Va estudiar a Cervera i va exercir a La Garriga. Tingué una participació activa durant la guerra del francès, assistint i ajudant, als combatents que lluitaven contra els envaïdors.

3.565. **PEDRELL, Pau.** Metge que, a les darreries del segle XVIII exercia a Reus.

(413, pàg. 91)

3.566. **PEDRET, Josep.** Doctor en Medicina del segle XVII. El 1639, era individu del consell secret de Reus. Per haver estat partidari de l'arxiduc Carles, es va haver de refugiar en el convent d'Escornalbou, i va deixar manuscrita la història d'aquell monestir.

(58, pàg. 197)

3.567. **PEDRIS, Mestre Monserrat.** Barber-cirurgià del capítol de Lleida, que, el 20 de febrer de 1472, fou contractat per la Paeria perquè exercís la cirurgia a l'Hospital de Santa Maria.

(6, pàg. 433)

3.568. **PEDRO i PELL, Sebastià.** N. a Port de la Selva (Alt Empordà), es va graduar, a Cervera, l'any 1789.

(28, 1976, VII, pàg. 4)

3.569. **PEDRO i PONS, Agustí.** N. a B. el 9-V-1898; m. a B. el 17-III-1971. Llicenciat a B. el 1919. Del 1922 al 1924 va dirigir un curs de Diagnòstic Clínic i Terapèutica, a l'Hospital de la Santa Creu. Doctorat amb la tesi *La enfermedad de Banti y los síndromes esplenohepáticos en Clínica* (B., 1925). L'any 1927, va guanyar per oposició, la càtedra de Patologia i Clínica Mèdiques, de la Universitat de B. Quan es va jubilar de la càtedra (1968), va continuar el seu mestratge clínic, a la residència de la Seguretat Social. Fou el metge pràctic de més prestigi com a internista i consultor, de Catalunya, durant molts anys. Al seu voltant va saber reunir un grup molt nombrós i vàlid de col·laboradors. Fundà i dirigí la revista «Medicina Clínica» (1943), una de les de més llarga vida del nostre periodisme mèdic, i «Revista Española de Reumatismo y Enfermedades Osteoarticulares». També fou codirector de les publicacions de Madrid «Progresos de Patología» i «Progresos de Terapéutica Clínica». Organitzador de congressos, va presidir el II Congrés Espanyol de Cardiologia (B., 1947), el I Congrés Espanyol de Geriatria (1950) i el II Congrés Europeu de Reumatologia (B., 1951), entre d'altres. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (1939-1958) i de l'Institut Mèdic Farmacèutic. L'any 1948, va ingressar a l'Acadèmia de Medicina de B. amb el discurs *La esplenomegalia. Gastrorragias hemocitopénicas*, que fou contestat per Pere Nubiola. Va presidir aquesta Acadèmia, des del 1957 fins a la seva mort, i el 1969 hi va llegir la lliçó inaugural del curs, amb el tema *Formación del internista. De la medicina interna a las especialidades*. El mateix any 1969 va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de Madrid —fou el primer català no resident a Madrid que hi va ingressar— amb el discurs *Final de etapa. Nuevas perspectivas*. L'any 1960, va fer el discurs inaugural de curs a la Universitat de Barcelona, amb el tema *Maestros y discipulos. Divagaciones acerca de la Universidad de Barcelona*. Va ésser degà de la Facultat de Medicina (1954-1957). Va col·laborar en el I Congrés d'Història de la Medicina Catalana (1970), i va contribuir econòmicament a la salvació del teatre Romea, tradicional escenari català. En morir testamentà la creació de la «Fundación Universitaria Agustín Pedro Pons», dotada amb uns 65 milions de pessetes,

per a donar beques, a llicenciats de la Universitat de B., i dels conservatoris de música barcelonins. Entre els seus treballs, cal recordar *Enfermedades de los huesos, músculos y articulaciones*, que és un capítol del *Tratado de Patología Médica*, dirigit per M. Bañuelos (Madrid, 1935); *Las enfermedades por carencia alimenticia durante la guerra civil 1936-1939* (B., 1940); *Las distonias neurovegetativas* (B., 1943); *La brucelosis humana* (B., 1944); *Patología clínica de la linfogranulomatosis maligna* (B., 1945); *La endocarditis maligna lenta* (B., 1946), en col·laboració amb Gibert, Farreras, Ciscar i Magriñà; *Las cirrosis hepáticas esplenomegálicas y trastornos de la circulación portal* (B., 1950), en col·laboració amb Farreras, Baccardí i Ciscar. Però la seva obra més important fou el *Tratado de Patología y Clínica Médicas*, publicat per Salvat en sis volums, iniciat el 1950.

3.570. **PEDROL, Pere.** N. a Camarasa (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. Exercí a Lleida. (309)

3.571. **PEGUERA, Antoni.** N. a Juneda (Garrigues), es va graduar, a Cervera, l'any 1764. (241)

3.572. **PEGUERA, Joan de.** Del segle xv. Un manuscrit original d'ell es conserva a la Biblioteca Nacional, de París. Es el *Letarium*. (5, pàg. 130)

3.573. **PEGUERA i BALLONGA, Antoni.** N. a Urgell (sic), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1731. També graduat a Osca, el 1733. (309)

3.574. **PEIRÓ i COMES, Jaume.** N. a B. el 10-IX-1877; m. a B., el 7-II-1940. Fill de Peiró i Marco. Primer ensenyament a Gràcia. Cursà Medicina a Barcelona. Llicenciat, el 1897. Es convertí a l'Homeopatia. Fundador i secretari de l'Institut Homeòpata de B. (creat l'anv 1904, amb elements dissidents de l'Acadèmia Homeopàtica de B., que havia estat fundada l'any 1890). El 1913 quedaven fusionades les dues entitats gràcies a la intervenció d'ell i del doctor Derch i Marsal. President de l'Acadèmia Homeopàtica (1919) i vice-president d'aquesta. Fundà i dirigí la revista «Homeopatia Práctica». L'any 1912, féu el discurs inaugural del curs a l'Acadèmia Homeopàtica, amb el treball: *Hospitales y Facultades Homeopáticas*. Participà en el Council Internacional Homopàtic, celebrat a Barcelona l'any 1924, amb el treball *Contribución al Catálogo general de la literatura homeopática*. Autor, juntament amb Felicià Casanovas, de *Patoge-*

nesias de algunos medicamentos homeopáticos. (74, pàg. 54)

3.575. **PEIRÓ i MARCO, Jaume.** N. a Coll de Nargó (Urgellet) el 1833; m. a B., el 1915. No era metge, sinó mestre d'ensenyament primari. Començà el Magisteri a Lleida i l'acabà a B. Li mancava el braç dret. Ingressà com a auxiliar a l'Escola La Galera, del carrer de Sant Pau, que regentava el mestre Joaquim Montoy, iniciant una franca col·laboració vers la modernització de la Pedagogia. Propugnà la gratuïtat de l'ensenyament. Va cultivar la Frenologia i defensà l'Homeopatia dels seus detractors. Col·laborà en «El Diluvio», de Barcelona. Redactà les fulles o revista «La Homeopatia en Filipinas», que, impreses a Gràcia (Barcelona), defensaven els drets dels metges homeòpates d'aquelles illes. Autor de: *Cartilla frenológica; Tablas aritméticas; El Matrimonio; Cooperativa intelectual, i Educación paternal.*

3.576. **PEIXO, Gaspar.** N. a Vilafranca del Penedès, era batxiller en Medicina el 23 de desembre de 1578. Arribà a catedràtic de Medicina. (66)

3.577. **PEJOAN, Joan.** N. a Cardona (Bages), era doctor en Medicina el 20 de maig de 1603, per l'Estudi General de B. (66, pàg. 210)

3.578. **PEJOAN i PONS, Josep.** Metge de Manresa, de la meitat del segle XIX. Col·laborà en el «Repertorio Médico Farmacéutico de Barcelona». Autor del manuscrit *Auscultación mediata* (1838), on, a la primera part, fa un resum de les idees de Laennec i a la segona descriu les malalties cardíques segons Bouillard; d'una *Memoria sobre un aneurisma con hipertrofia del corazón* (1841), i d'una altra, impresa el 1842, *Sobre un sudor abundantísimo que se desarrolló en el cadáver de un clérigo después de cinco horas de muerto.* (59, II, pàg. 315/77, pàg. 332)

3.579. **PELEGRÍ, Antoni.** N. a Llers (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)

3.580. **PELEGRÍ, Mossèn Gaspar.** Del segle xv. L'any 1458, el proposà la reina Maria per a ésser canceller de l'Estudi General de Medicina de Barcelona. (4, pàg. 114)

3.581. **PELEGRÍ i DEYA, Joan.** N. a Ciutat de Mallorca, el 2-III-1761; m. a Ciutat, el 16-II-1840. Doctorat a Ciutat de Mallorca, l'any 1785. Autor de: *Disertación sobre la organización del cuerpo humano* (1797) i *Observación hecha de una contusión dorsal, que padeció un mozo de 21 años, soltero* (1798). (10, II, pàg. 86)

3.582. **PELEGRÍ i SERRA, Miquel.** M. a Ciutat de Mallorca el 16-III-1795. Deixà manuscrita una *Descripción topográfica de la villa de Andraix, ilustrada con un discurso médico físico* (1790). (10, II, pàg. 86)

3.583. **PELLA, Josep.** N. a Perpinyà, féu estudis a l'Estudi General de B., cap a l'any 1583. (66, pàg. 206)

3.584. **PELLICER, Antoni.** Doctor en Medicina, mort a B., l'any 1821 a conseqüència de l'epidèmia de febre groga. (90)

3.585. **PELLICER i BIGUES, Ramon.** N. a Biosca (Segarra). Féu el batxillerat a Saragossa, i els primers cursos de Medicina a Saragossa, i a Salamanca. Llicenciat a B., l'any 1885. El 1886, va fer el doctorat amb la tesi *Tisis y tuberculosis en el concepto clínico* (B., 1888). Fou metge forense i subdelegat del partit de Solsona. Més tard, fou del cos mèdic municipal de B. i agregat a la secció de microbiologia del Laboratori Municipal. Es va preocupar per qüestions mèdico-professionals. Va publicar una llarga sèrie d'articles sobre *La reforma retributiva*, al «Boletín Médico», de Lleida (1909-1911) i fou un gran defensor dels drets i les condicions del metge rural. Col·laborà a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona»; «Boletín de la Asociación de Médicos Titulares», de Madrid; «Boletín del Colegio de Médicos de la Provincia de Tarragona»; «El Adelantado de Segovia», del 9-IV-1908; «La Medicina Rural», de Guadalajara, i «Enciclopedia Médico-Farmacéutica», de B. Autor de *Una nueva forma de infección tifódica con hipotermia* (B., 1892); *Sindicalismo Médico* (Madrid, 1908), i *Curación de un caso de tétanos agudo* (Tarragona, 1913). (50, XII, pàg. 426/77, pàgs. 305-311)

3.856. **PELLISÉ, Josep.** Metge, que, l'any 1754, exercia a Alcarràs. (410, pàg. 72)

3.587. **PELLISSER, Antoni.** Metge de Girona, llicenciat, l'any 1646, a Montpeller. (108, pàg. 100)

3.588. **PELLISSIER, Guillem.** Metge de Girona, que, l'any 1723, inicià els estudis mèdics a Montpeller. Llicenciat i doctorat en aquella ciutat, l'any 1730, amb la tesi *De respiratione* (Montpeller, 1729). El seu fill, Guillem Pellissier, és autor d'una història de la Facultat de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 100)

3.589. **PELLISSÓ, Pere Josep.** N. a Cervera, es va graduar, a la Universitat d'aquella població, l'any 1766. (241)

3.590. **PENCHENATIS, Miquel.** Metge que estigué encarregat de funcions forenses en relació amb el reconeixement de ferits durant el regnat de Jaume I (1259). (40)

3.591. **PENYA, Benet.** N. a Arròs i Vila (Vall d'Aran), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1750. (309)

3.592. **PENYA, Joan de la. M.** a Poblet el 1554? N. a Astúries, prestà assistència mèdica en el monestir de Poblet, a la primera meitat del segle XVI, i per espai de quaranta anys. (28, 1977, III, núm. 66, pàg. 3)

3.593. **PENYAFORT, Ramon de.** Metge, que es graduà sota el mestratge de Calmets i de Sanç a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 24)

3.594. **PERA, Antoni.** Consta que assistí els soldats que ocuparen Barcelona, l'any 1714, i que el 1716 era doctor en medicina. Va ésser un dels proposats per la Reial Audiència de Barcelona, per a ocupar el càrrec de Protometge. (28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)

3.595. **PERA, Francesc.** Metge, que, cap a l'any 1589, exercia a Igualada. (340)

3.596. **PERA, Joan Pau.** Cirurgià, a Vic, al primer terç del segle XVII. (211)

3.597. **PERAIRE, Eduard.** De la meitat del segle XIX. Col·laborà a la revista «Repertorio Médico Farmacéutico de Barcelona».

3.598. **PERALLER, Josep.** N. a Sabadell (Vallès Occidental) era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1762. (309)

3.599. **PERALTA, Narcís.** Metge que exercia, a B., cap a l'any 1650. (67)

* **PERARNAU, Gabriel de.** — V. **JAACEL DES CATLLAR.**

3.600. **PERATONER, Amanci.** De la segona meitat del segle XIX. Probablement, no devia ser metge, però tenen interès els seus treballs. Autor de: *Museo epigramático o Colección de los más festivos epigramas y otras composiciones análogos escogidos de nuestros poetas antiguos y modernos* (Barcelona, 1864); *Venus retozona. Ramillete picaresco de poestas festivas, debidas a la juguetona musa de nuestros vates* (Barcelona, 1872); *Historia de la generación en el hombre y en la*

mujer (Barcelona, 1873); *Los peligros del amor y de la lujuria y del libertinaje en el hombre y en la mujer. Seguido de un estudio del Dr. Tardieu sobre la sodomía y la pederastia* (Barcelona, 1874); *Historia del libertinaje desde la antigüedad más remota hasta nuestros días, extractada de los principales analistas de las costumbres* (Barcelona, 1875); *Fisiología de la noche de bodas. Misterios del lecho conyugal* (Barcelona, 1875); *El culto al Falo y a las demás divinidades presidentes a la generación entre los antiguos y los modernos* (Barcelona, 1875); *Flores varias del Parnaso* (Barcelona, 1876); *Máximas de amor. Miscelánea erótica-sentimental dedicada a los adeptos de Cupido* (Barcelona, 1876); *Onanismo conyugal o fraudes en el cumplimiento de las funciones genitricas. Causas, peligro e inconvenientes para el individuo. Para la familia. Para la sociedad. Remedios. Aplicación de la obra de igual título del Dr. L. F. E. Bergeret, incluso varios extractos relativos al asunto, tomados de distinguidos médicos. Seguida de un apéndice, conteniendo algunas consideraciones sobre el matrimonio físico* (Barcelona, 1876); *Higiene trascendental: los órganos de la generación, sus funciones y desórdenes en el niño, en el adolescente, en el adulto, en el anciano desde los puntos de vista fisiológico, social y moral* (Barcelona, 1877), inspirada en l'obra de W. Acton; *De la virginidad física y de la que podría llamarse anormal o falsa* (Barcelona, 1878); *Filosofía del matrimonio* (Barcelona, 1877); *¡Ladrones! Método para evitarlos. Manual para no ser robado. Antología del robo* (Barcelona, 1879); *Higiene y fisiología del amor en los dos sexos. Hermafroditismo y hermafroditas en la especie humana. Hechos curiosos, errores graves sobre el particular* (Barcelona, 1880); *El sexto, no fornicar. Estudio sobre los estragos que los excesos venéreos acarrearán* (Barcelona, 1880); *Venus didáctica. Máximas y estratagemas de Amor. Reglas para escribir de amores. Telégrafo del Amor. Correo de los amantes* (Barcelona, sense data); *El mal de Venus. Estudio médico popular sobre las enfermedades venéreas y sifilíticas* (Barcelona, 1881); *Extravíos secretos del bello sexo. Ampliación de la obra del especialista Pouillet sobre las causas, los signos, las consecuencias y el tratamiento del vicio solitario en la mujer* (Barcelona, 1882); *Higiene de la noche de bodas* (Barcelona, 1883); *La mujer en la alcoba. Estudio higiénico-fisiológico. Niña, adolescente, esposa, madre. Las mil y una bellezas de la mujer. El pudor. La*

voluptuosidad (Barcelona, 1893), basada en una obra d'A. Galopín; *Extravíos secretos u onanismo solitario* (Barcelona, sense data); *Historia del amor* (...). *Extractados de las obras de (...) moralistas (...) especialmente de (...)* J. Cenac (Barcelona, sense data); *Historia de la prostitución* (Barcelona, sense data). Traduí l'obra d'A. Degay: *Higiene de los placeres según las edades, los temperamentos y las estaciones* (Barcelona, 1877) i la de Proudhon: *La pornocracia o la mujer en nuestros tiempos* (Barcelona, 1892).

(77, pàg. 311/50, XII, pàgs. 477 i 478)

3.601. **PERAY, Víctor.** A la meitat del segle XIX, era soci titular resident de la Societat Mèdica d'Emulació.

3.602. **PERCHET, Pere.** Metge francès del segle XVIII, n. a Dijon. Estudià Cirurgia a Montpeller. Practicant major de l'Hospital d'Avinyó, per oposició. Retornat a Montpeller, fou encarregat de lluitar contra una epidèmia de pesta a Provença. Marxà, més tard, a París, on l'any 1723, era practicant de l'Hospital Hôtel de Dieu. L'any 1731, i ja amb el títol de mestre, es va establir a París. El 1738, passà a Nàpols, al servei personal de Carles III i, més tard anà a Madrid com a cirurgià de cambra. Precisament pel seu càrrec de primer cirurgià de cambra, fou president nat, des de Madrid, del Reial Col·legi de Cirurgia de B. (1760-1773), del que Pere Virgili n'era el director efectiu.

(171, pàgs. 153-155/267, pàgs. XV i XVI)

3.603. **PERDÓ, Andreu.** Llicenciat, l'any 1715, a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. (63, pàg. 55)

3.604. **PERE, Joan.** Metge del segle xv. Mestre en Arts i doctor en Medicina. Va imprimir unes *Taules astronòmiques* (1489), en llengua catalana

(57, pàg. 480)

3.605. **PERE, Martí.** Metge, que, vers l'any 1462, exercia a Girona. Fou el representant de la ciutat en el moviment pro alliberació del príncep de Viana.

(405, pàg. 37)

3.606. **PERE ALFONSO.** L'any 1441, exercia com a cirurgià a Barcelona.

(4, pàg. 177)

3.607. **PERE ARNALDI.** Barber cirurgià, a Reus, a la primera meitat del segle XIV.

(64, pàg. 83)

3.608. **PERE BENUY.** Cirurgià, del segle XIV, que va exercir a Besalú, i que va

morir cap a l'any 1368. També és conegut com a Beney Benuhi. (409, pàg. 174)

3.609. **PERE ÇABASSA.** De la primera meitat del segle XIV. El 24 de setembre de 1337, el rei Pere el Cerimoniós li va escriure perquè, juntament amb el cirurgià de Cervera, Bartomeu Domingo, castiguessin els qui exercien la Medicina sense el corresponent títol. Probablement, devia exercir a Cervera. (4, pàg. 113)

3.610. **PERE ÇA FLOR.** Segons sembla, també nomenat Pere Blumer. Metge jueu mallorquí del segle XIV. Cap al 1379, fou cirurgià de Lluís d'Aragó. El rei Pere IV, amb data del 30 de febrer de 1381, li va concedir, en premi als seus serveis, una pensió anual de 150 rals d'or. Metge de cambra de la Casa reial catalana. Autor d'una miscel·lània mèdica.

(117/4, pàg. 270/10, II, pàg. 565)

3.611. **PERE ÇA VILA.** Metge, probablement de Perpinyà, del segle XIV. Tractà d'una malaltia l'Infant Joan, de la Casa reial catalana. (117)

3.612. **PERE CITJAR.** Cirurgià del segle XIV. (37, pàg. 45)

3.613. **PERE CLADULL.** Metge de Jaume I. (38, pàg. 75)

3.614. **PERE COLOM.** Probablement de Lleida. Mestre de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida. Fou deixeble de Joan Amell. Els anys 1324 i 1325, compartí la lectura de Medicina, amb Guillem de Carcassona.

(63, pàg. 16)

3.615. **PERE CONILL.** Metge de Jaume II i Alfons III. (38, pàg. 75)

3.616. **PERE d'ABELLA.** Metge, del segle XIV, que exercí durant el regnat de Pere III. L'any 1351, consta com a examinador. (398, pàg. 23)

3.617. **PERE d'AGOSTENCHS.** L'any 1322, consta documentat, com a metge i «ciutadà de Manresa de molts anys». L'any 1342, encara vivia.

(91, pàg. 184/8, pàg. 97)

3.618. **PERE d'APOSTERICH.** Metge, a Manresa, cap a l'any 1336. (8, pàg. 98)

3.619. **PERE DE BENOVISIO.** Cirurgià, que exercia, a Besalú, a la meitat del segle XIV (1357). (409, pàg. 174)

3.620. **PERE DE FONTANET.** Cirurgià, a Manresa, cap a l'any 1335.

(40/pàg. 42)

* **PERE DE GOSTEMPS.** — **V. PERE d'AGOSTENCHS.**

3.621. **PERE d'OLM.** Cirurgia, que, cap a l'any 1376, va exercir a Besalú.

(409, pàg. 174)

3.622. **PERE DE SOLANS, Fra.** De la segona meitat del segle XIV. Cardonar i Planas cita un document del 21 de febrer de 1371, on consta com a «infermer» del monestir de Sant Pau del Camp, de B.

(4, pàg. 17)

3.623. **PERE DE SURSO.** Metge oculista que, a la meitat del segle XIV, exercia a Perpinyà, i al qual Pere III, el 13 de desembre de 1351, lliurà un document segons el qual nodia exercir a qualsevol indret dels seus dominis. Era procedent de la diòcesi de Latour. Havia retornat la vista a molts homes cecs afectats de «telles, màcules i cataractes».

(144, pàg. 32)

3.624. **PERE DE TORRELLES.** De les darreries del segle XIII i començaments del XIV. Durant el regnat del rei Martí, tingué poders per a lluitar contra l'intrusisme professional. Fou lector de Medicina a l'antiga Facultat de Medicina, de la Universitat de Lleida, vers l'any 1375. Més tard, marxà a Sicília. Fou ciutadà de Saragossa.

(42, pàg. 117/63, pàg. 27/4, pàg. 113)

3.625. **PERE DE VILALLONGA, Fra.** Del segle XIV. Religió del monestir de Sant Cugat del Vallès. Havent estat mestre d'un fill del rei Jaume II d'Aragó, anomenat Joan, va acompanyar-lo com a metge quan l'infant esdevingué arquebisbe de Toledo i patriarca d'Alexandria.

(4, pàg. 17)

3.626. **PERE DE VILANOVA.** Metge de Pere III, el Gran.

(38, pàg. 75)

3.627. **PERE DES PLA.** Cirurgia del segle XIV, que en temps de Pere el Cerimoniós anà a les expedicions militars de Mallorca i del Rosselló, contra Jaume de Mallorca (1344).

(4, pàg. 102)

3.628. **PERE DESVALL.** De la meitat del segle XIV (1348). Mestre en Medicina, físic i capellà.

(256, pàg. 197)

3.629. **PERE DEZ SOLER.** Cirurgia del segle XIV.

(9, pàg. 29)

3.630. **PERE DURBAN.** Cirurgia del segle XIV: «Pere Durban, àlias de Blanes, magister in cirurgia, civis Barcna».

(37, pàg. 45)

3.631. **PERE EIMERICH.** Cirurgia lleidatà de la segona meitat del segle XIV.

(6, pàg. 411)

3.632. **PERE FABREGAT.** Batxiller en Medicina mallorquí, del segle XIV, que, durant algun temps, féu estudis a Montpeller (1378).

(5, pàg. 133)

3.633. **PERE FIGUEROLA.** Cap al 1315, vivia a València, on escriví una obreta de consells higiènics per als seus dos fills, que estudiaven a Tolosa: *Regimen sanitatis*, en llatí, que es conserva en el British Museum, de Londres.

(4, pàgs. 51 i 59)

3.634. **PERE FIGUEROLA.** Mestre en Arts i Medicina. Cap a l'any 1373, confeccionà, per ordre del Consell de la ciutat de València, uns estatuts que havien d'entrar en vigor, un cop aprovats pel bisbe, per a ensenyar Medicina en aquella ciutat.

(4, pàg. 85)

3.635. **PERE GAVET.** N. a. Tabach (territori feudal lleidatà), a les darreries del segle XIII. Morí cap al 1345. El 1311, Jaume II li oferí llegir Medicina a l'Estudi General de Lleida. Procedia de l'Escola Mèdica instal·lada al convent de Santa Caterina de l'orde de Predicadors de B., on avui hi ha la plaça Reial. Després del 1320, es traslladà a B., on també fou professor de Medicina a l'Estudi General. Un dels seus deixebles fou Ramon de Soler. Contribuí amb diners per armar galeres que havien d'anar a la conquesta de Sardenya. Examinador de jueus.

(180/43)

* **PERE GILBERT.** — **V. GILBERT, Pere.**

3.636. **PERE MARTIR.** Als primers anys del segle XVI, exercia a Reus. La vila de la Selva intentà aconducar-lo. La seva mare residia a Puigcerdà.

(64, pàg. 30)

3.637. **PERE MIQUEL.** Metge del segle XIV.

(9, pàg. 29)

3.638. **PERE MIRÓ.** Metge de Corça (Baix Empordà), a la meitat del segle XIV. Fou metge reial.

(151, pàg. 15)

3.639. **PERE PAU.** A la meitat del segle XV, era canceller de l'Estudi de Medicina de B., havent succeït en el càrrec a Antoni Ricart. Des del mes d'octubre de 1401, era professor de l'Estudi. Pere Pau fou succeït a la Cancelleria, pel mestre Gabriel Garcia.

(4, pàg. 112)

3.640. **PERE PONS.** De la meitat del segle XIV. Queixaler (dentista), examinat el 9 de juny de 1351. La professió de queixaler era designada amb el nom d'«art de Santa Apolònia».

(4, pàg. 94)

3.641. **PERE PUJOL.** Metge jueu convers, que, l'any 1391, es va establir a B. Inicial

ment, es deia Abraham Coffen. (Vegeu, també: ENOCH, Mestre, a l'addenda.)

(407, pàg. 318)

3.642. **PERE RIPOLL**. Cirurgià, que visqué a cavall dels segles XIV i XV. Vers l'any 1410, era cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B. Vers l'any 1416, fou acusat d'imperícia per haver fet una sagnia en temps astrològicament prohibits. Va ser absolt per falta de proves.

(54, pàg. 239/4, pàg. 112)

3.643. **PERE ROS**. L'any 1351, era metge major del rei.

(1, pàg. 492)

3.644. **PERE ROS**. Mestre de Medicina valencià, a la meitat del segle XIV. Examinador reial en temps de Pere IV. Figurà a les expedicions militars que aquest rei féu al Rosselló i a Mallorca.

(4, pàg. 102)

3.645. **PERE SOLER**. De les darreries del segle XIV i començaments del XV. Metge dels reis Joan I i Martí I, i Martí II, rei de Sicília. Probablement, valencià. Metge també del rei Enric el Doliente, de Castella, i de la seva família, i d'altres personatges. Fou substituït per Domènec Ros. L'any 1378, era mestre en Medicina de l'Escola de Montpeller. L'any 1409, va recomanar al rei Martí, com a preservatiu de malalties, beure les aigües «ben cuytes et après refredades».

(268, pàg. 22/42, pàgs. 160 i 166)

3.646. **PERE VERGER**. Cirurgià del segle XIV. Ciutadà de B.

(37, pàg. 45)

3.647. **PEREARNAU, Josep**. N. a Gratallops (Priorat), va iniciar els estudis mèdics, a Osca, l'any 1792.

(397, pàg. 61)

3.648. **PEREARNAU i CASAS, Eduard**. N. a B. el 17-II-1880; m. a B. l'1-VI-1957. Llicenciat a B. el 1903. Treballà a l'Hospital de Sant Pau. L'any 1903, va fer el doctorat, a Madrid, amb la tesi *Semiologia de los elementos de la orina (con observaciones personales)*. Treballà a l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. Col·laborà a la «Revista de Ciències Mèdicas». Juntament amb el farmacèutic doctor Genové, va presentar, en el I Congrés de Metges de Llengua Catalana, la ponència *Estudi comparat de l'urea de la sang i de l'orina per a determinar la funció ureica dels ronyons*, i participà a tots els altres. Amb el doctor B. Motz, va escriure: *Contribution a l'étude de l'évolution de l'hypertrophie de la prostate* (Clermont, Oise, 1905). És també autor de: *Consideraciones sobre la tuberculosis vesico-genital en el hombre* (Barcelona, 1911); *Tuberculosis renal atípica. Nefrectomia. Riñón tubercu-*

loso típico. Divertículos vesicales congénitos (Barcelona, 1912); *Contribución al estudio de la Bacteriuria* (Barcelona, 1916); *Prostatectomia transvesical en dos tiempos*, i *Errores clínicos en la tuberculosis urinaria*.

(77, pàgs. 312 i 313)

3.649. **PERELLA, Francesc**. N. a Sant Quirze de Besora (Ripollès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1792.

(309)

3.650. **PERELLO, Andreu**. N. a Muro; m. a Muro cap al 1832. Sacerdot i doctor en Medicina. Féu alguns escrits anònims sobre laudemis. Autor de: *Tratado de oratoria sagrada*.

(10, II, pàg. 96)

3.651. **PERENYA i REIXACHS, Robert**. N. a Lleida el 1890; m. a Sant Just Desvern (Barcelonès), l'1-VIII-1952. Fill de Manuel Perenya i Puente, advocat i diputat republicà per Lleida. Féu els primers estudis a Lleida. Cursà Medicina a B. Amplià estudis, a Montpeller, amb el doctor Lagrange. Especialitzat en Oftalmologia, s'establí a Lleida. President de l'Associació de Música de Lleida. Del 1932 al 1936, fou president del comitè paritari de Lleida. Fou de conviccions polítiques republicanes. Primer director del dispensari i «Gota de Llet», de Lleida. Fundà i dirigí el «Nuevo Boletín Médico», a Lleida, fins a l'any 1936. Després de la guerra civil, es retirà a Sant Just Desvern, on tingué cura de la biblioteca de l'Ateneu.

(Manuel Camps i Surroca)

3.652. **PERERA i MASSANA, Josep**. Cirurgià que l'any 1717 exercia a B. Era fill de cirurgià.

3.653. **PERES, Josep**. N. a Balaguer (Noguera), es va graduar, a Cervera, l'any 1775.

(241)

3.654. **PEREZ, Bartomeu**. Queixaler (dentista) de la meitat del segle XIV. Serví a la Casa Reial catalana en temps de Pere IV i Joan I. L'any 1375, succeí a Simó Virgili, com a queixaler preferit pel rei. Serví els nostres reis durant més de quaranta anys. Morí a les darreries del segle XIV.

(68, pàg. 293)

3.655. **PEREZ, Francesc**. L'any 1848, era metge ajudant preparador-conservador de peces anatòmiques a la Facultat de Medicina de B.

* **PEREZ - BEN - IZCHAO - HACHOHEN. V. ARAPH.**

3.656. **PEREZ, Joan**. N. a Balaguer (Noguera), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761.

(309)

- 3.657. **PEREZ, Josep. N.** a Bellmunt del Priorat, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1775. (309)
- 3.658. **PÉREZ, Josep Llorenç.** A la primera meitat del segle XIX, era membre de l'Acadèmia de Medicina de B. Consta com a metge pràctic.
- 3.659. **PÉREZ, M.** A les darreries del segle XIX, era metge de la Fuliola. Col·laborà a la revista lleidatana «La Unión Médica».
- 3.660. **PÉREZ JIMÉNEZ, Nicolau.** De les darreries del segle XIX i començaments del XX. Procedent de la província de Badajoz, fou metge director de les termes de Sant Hilari Sacalm. Es va llicenciar a Madrid. Autor de: *Importancia de la Química y reforma de su estudio en la Facultad de Medicina* (Madrid, 1876); *Páginas para la Historia de Extremadura; Boceto biográfico de D. Juan Leandro Giménez, notable lingüista, reformador de los Diccionarios de la Academia. Seguido de un juicio crítico médico-psicológico de su trágica terminación* (Badajoz, 1884); *Sistema preventivo contra el cólera morbo asiático que debe adoptar la villa de Cabeza del Buey* (Almadén, 1885); *Muñoz Torrero y su época* (Badajoz, 1888); *Estudio físico, médico y social de la comarca de la Serena* (Badajoz, 1888); *Problemas de Toxicología e Hidrología Médica* (Madrid, 1888); *Bosquejo climatológico e hidrológico de la estación termal de San Hilario Sacalm* (Gerona) (Barcelona, 1888); *Historia general de la comarca de la Serena, y particular de la villa de Cabeza de Buey; Perfiles biográficos de Quintana, Ayala, Moreno Nieto, Balmaseda y Jiménez* (Badajoz, 1889); *El Carhunco en el hombre y en los animales* (Barcelona, 1892); *Termas de San Hilario Sacalm. Estudio físico-clínico-hidrológico* (Barcelona, 1892); *Cien fábulas ilustradas. Prólogo de Victor Balaguer* (B., 1898); *Historia del Estado de Capilla* (Cáceres, 1906); *Memoria de las termas de Fuencaliente* (Madrid, 1912), i *Mis impresiones. Poesías* (Córdoba, 1914). (50, XIII, pàg. 64)
- * **PERFECH, Mestre.** — V. **PERFECTE CAP.**
- 3.661. **PERFECTE CAP.** Metge jueu, que exercí, a Tarragona, entre els anys 1383 i 1388. (254, pàg. 12)
- 3.662. **PERICAY, Ferriol.** Cirurgià gironí, del segle XVIII. (408, pàg. 33)
- 3.663. **PERIS i MAS DE XEXAS, Joan.** N. a Olot (Garrotxa), el 19-XI-1889; m. a B. el 27-II-1962. Metge forense i advocat. Home de personalitat curiosa i d'idees liberals, va dirigir l'Institut Anatómic Forense, de B. Fou autor de dues novel·les: *Los Fulvis*, i *Almas turbias* (B., 1960).
- 3.664. **PERLA GALLIPAGA.** Metgessa jueva, que va exercir, a Lleida, a les darreries del segle XIV (1381). Va ésser casada amb el metge i escriptor Jafuda Gallipaga. Vegeu també Pla Gallipaga. (407, pàgs. 307 i 320)
- 3.665. **PERMANYER i VOLART, Ramon.** N. a B. el 16-XII-1891; m. a Cerdanyola del Vallès el 28 de març de 1957. Es dedicà a la Medicina del Treball. Autor de *Asbestosis, afección pulmonar producida por el amianto*. (360, pàg. 484)
- 3.666. **PERNAU, Francesc.** Del segon terç del segle XVIII. N. a Arbeca (Garrigues), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757, i exercí a Gratallops (Priorat). El seu fill, Josep Pernaú i Pi, nasqué a Gratallops el 7 de novembre de 1770, fou batxiller d'Osca i revalidat, pel Protomeicat, l'any 1797. (3/309)
- 3.667. **PERNAY, Joan.** Metge, que, l'any 1472, exercia a Tarragona. (254, pàg. 25)
- 3.668. **PERPENYA, Ramon.** Metge, que, vers l'any 1467, exercia a B. (396, II, pàg. 474)
- 3.669. **PERPINYA, Cristòfol.** Cirurgià barceloní del primer terç del segle XV. (149, pàg. 5)
- 3.670. **PERPINYA i PUJOL, Antoni.** N. a Tarragona, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)
- 3.671. **PERPINYA i ROBERT, Benet.** N. a B. el 7-V-1903; m. a B. el 21-XI-1968. Nét del doctor Robert i Yarzabal. Llicenciat a B. el 1928. Fou professor auxiliar de Patologia Mèdica a la Facultat de Medicina de B. Va treballar a la clínica que regentava el professor Ferrer i Cajigal, i posteriorment es va dedicar, de forma gairebé exclusiva, a la seva activitat d'internista. Va publicar alguns treballs als Anuals de la càtedra d'Anatomia Patològica, de B. (53, 1969, abril)
- 3.672. **PERRAMON i BARNADAS, Sever.** N. a Capsec (Garrotxa), el 8-VI-1891; m. a París, 15-III-1980. N. a la Canya, municipi de Capsec i parròquia de Sant Joan les Fonts. A quatre anys ja vivia a Camprodon. Més tard, estigué al seminari, probablement al de Girona. Llicenciat el 1926 a B., s'especialitzà en Oftalmologia. Mem-

bre de l'Esquerra Republicana de Catalunya, durant la guerra fou director de l'Hospital de la Creu Roja, de B., com a membre del Consell de Sanitat. Arran de la desfeta, passà a l'exili a França. Durant la Segona Guerra Mundial, canvià la seva residència de París per la de Brusselles. És detingut pels alemanys i internat al camp de Buchenwald. Havent sobreviscut, tornà a París. Col·laborà en el quinzenal de Camprodon «El Muntanyenc», on alguna vegada havia signat amb el pseudònim «Vermònides», i en els «Quaderns d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials», de Perpinyà. Va escriure una gramàtica catalana en *Braille*, per a ús dels cecs de parla catalana. Autor de: *Proverbis, dites i frases fetes de la llengua catalana* (Barcelona, 1979).

3.673. **PERS i RAMONA, Magí.** N. a Vilanova i la Geltrú, el 17-I-1803; m. a B., el 2-I-1888. Frenòleg, no metge. Després d'ésser aprenent de sastre, passà, a divuit anys, a Matanzas (Cuba), on, amb el mateix ofici, obtingué bons guanys. Retornat a Catalunya, fixà la residència a B., el 1842. L'any 1850, era president honorari de la Societat Frenològica de Vilanova. Fou corresponsal del periòdic, de París, «Le Phrenologies». El 1846, fundà el periòdic «El Agente de los Sastres», i del 1852 al 1854 dirigí la «Revista Frenológica». L'aportació més original de Pers i Ramona a la Frenologia, fou la de considerar situat en el cervell, l'òrgan de la «nacionalitat» o «de l'amor a la Pàtria», que col·locava entre els de l'«Habitavitat» (òrgan de la nostàlgia del país) i del de l'«Adhesivitat» (òrgan de les tendències associatives). Segons ell, el tenien desenvolupat els que «*se entusiasman y amaban a la lengua catalana y a las glorias de su patria*», com Puig i Blanch, Campmany, Ballot, Bosch i Escolano, Cortada, Rubió... (Vegeu «Revista Frenológica», t. I, pàg. 64). Traduí, de Teste: *Manual práctico de magnetismo animal*, i de Rubió i Ors: *Roudor de Llobregat, o sea los catalanes en Grecia* (1846). Autor de: *Arte de sastretria o método práctico para aprender a cortar con facilidad* (Barcelona, 1836); *El templo de la gloria* (Barcelona, 1842), que és un fragment d'un poema català posat en castellà; *Emancipación poética, o nuevo tratado de versificación en siete lecciones, apoyada en la cantidad métrica* (Barcelona, 1845); *Gramática catalana-castellana* (Barcelona, 1847); *Cartilla de la ciencia política al alcance de todos, con un artículo al fin sobre la libertad, igualdad y autoridad* (Barcelona, 1848, segona edició); *Manual de Frenología al alcance de*

todos con grande acopio de ejemplos e ilustraciones (Barcelona, 1849); *Bosquejo histórico de la lengua y literatura catalana desde su origen hasta nuestros días* (Barcelona, 1850); *Nuestro sistema de gramática práctica al alcance de todos los niños*; *Historia de la lengua y literatura catalana desde su origen hasta nuestros días* (Barcelona, 1857); *Ensayo filosófico, o sea filosofía positiva sobre la naturaleza moral e integral del hombre* (Barcelona, 1861); *El instructor de las clases jornaleras o principios de moral política, economía e higiene* (Barcelona, 1862), i *Lo robo de Filis, o sea amor, firmeza y porfía. Tragi-comedia pastoral en tres actos y en vers. Publicada por lo amor que siempre ha tingut y té a la literatura de sa pàtria* (Barcelona, 1868). Vegeu la seva biografia en el «Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer de Vilanova», any V, núm. 49. (218, pàgs. 109-118)

3.674. **PERS i RICART, Josep.** N. a Vilanova i la Geltrú, el 10-8-1829; m. a Vilanova i la Geltrú, el 13-1-1855. Frenòleg, no metge, parent de Pers i Ramona. El 1850, era president de la Societat Frenològica de Vilanova i la Geltrú. Col·laborador i impressor de la «Revista Frenológica». Juntaent amb el també frenòleg Teodor Creus, va escriure el drama en tres actes: *El puñal del rey D. Pedro*. Autor del drama: *El canceller en cap o sea sitio y rendición de Barcelona en tiempo de Felipe V* (Barcelona, 1848). Fou un dels motors més importants per a la creació del «*Diario de Villanueva*» i del grup de frenòlegs vilanovins. (218, pàgs. 121-122)

* **PERSEVAL, Pau de.** — V. Pau de PERSEVAL.

3.675. **PERTEGAS, Berenguer de.** Cirurgià d'Alfons III. (37, pàg. 4)

3.676. **PERUSIA, Mestre Joan de.** N. el 1381; m. a Lleida, abans del 1429. Mestre en Arts, Filosofia i Medicina a l'Estudi de Lleida, des de les darreries del segle XIV fins al primer terç del segle XV. D'origen italià, vingué a Lleida, procedent de Montpeller, cap al 1381. Durant el viatge fou detingut a Perpinyà, embargat de l'equipatge i multat. Fou absolt gràcies a la intervenció de Pere el Cerimoniós. (6, pàg. 434)

3.677. **PES, Narcís.** N. a Tremp (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768. (309)

3.678. **PESCADOR, Antoni.** N. a Girona, féu estudis a Montpeller. El 18 de novembre de 1564, era batxiller en Medicina. (180, pàg. 100)

3.679. **PESCADOR, Bartomeu.** N. a Girona, es va llicenciar en Medicina, a l'Estudi General de Barcelona, el 21 de novembre de 1577. (66, pàg. 201)

3.680. **PESTELLS i ALGUER, Antoni.** N. a Reus (Baix Camp), el 17-V-1727; m. a Reus, el 9-V-1809. Fill d'Antoni Pestells i Grisola, «tinent Pestells», conegut botifler. Graduat en Medicina a Osca, l'any 1753. Més tard (1756), va entrar al Reial Col·legi de Cirurgia, de Cadis, del qual fou vice-rector i rector. El 1760, retornà a Reus, i el 1761, era nomenat metge de l'Hospital de Reus, substituïnt al doctor Josep Serra. Protometge a Catalunya, a mitjan segle XVIII. (3/309/397, pàgs. 32 i 50)

3.681. **PETIT, Ignasi.** De la meitat del segle XIX. Exercí a Sant Feliu de Codines. Publicà: *Arte de aprender a leer por sí mismo* (1856). (59, II, pàg. 327)

3.682. **PETIT i AGUILAR, Joan.** N. a Sant Feliu de Codines (Vallès Oriental), on exercí, es va graduar, a Cervera, el 1775. L'any 1793, lliurà a l'Acadèmia de Medicina un treball sobre el «*trismus nascentium*». (204, pàg. 10)

3.683. **PEXÓ, Felip.** Intrús de la Medicina, a la segona meitat del segle XV. L'any 1471, va fer uns capítols amb un cirurgià per a curar el mal a la cara que tenia la dona d'un metge. (4, pàg. 110)

* **PEXÓ, Gaspar.** — V. **PEIXÓ, Gaspar.**

3.684. **PEYRET, Rafael.** N. a Hostalric (Selva), es doctorà en Medicina, el 1604, a l'Estudi General de B. (66, pàg. 209)

3.685. **PEYRÍ i ROCAMORA, Antoni.** N. a Tarragona, el 24-X-1889; m. a Cuernavaca (Mèxic), el 23-VI-1973. Fill del metge militar Jaume Peyrí i Torné. Llicenciat a B., el 1911, el mateix any va ingressar a Sanitat Militar. Va ésser destinat a Lleida (1912), Ciutat de Mallorca (1913-1915), Maó i Vilanova i la Geltrú. El 1921, passava al regiment del Ferrol, del Puerto de Santa María (Cadis). Tot seguit, deixà l'exèrcit i s'establí a B. Es va casar amb Josefina Macià i Lamarca, filla del President Macià. Del 1921 al 1938, fou ajudant de càtedra de Dermatologia, a B. El 1938, va sortir cap a l'exili: Montpeller i després Maracaibo (Veneçuela) —1939—, on va dirigir el leprocomi de Maracaibo. El 1941, va passar a Monterrey (Mèxic), on es va encarregar de la càtedra de Dermatologia. Al cap d'un temps es va instal·lar a la capital: Mèxic D.F. Es va nacionalitzar mexicà. Cap a l'any 1950, va pensar retornar a Catalunya, però no va

trobar l'ajut d'alguns dels seus companys. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Cap de la Lluita Antivenèria a Catalunya. Col·laborà a «*Revista Médica de Barcelona*», «*Ressorgiment*», de Buenos Aires, dels anys seixanta; «*La Nostra Revista*», de Mèxic; «*Revista Sanitària*», de Veneçuela; «*La Nova Catalunya*», de l'Havana; «*La Veu Catalana*», «*Estat Català*», «*Pont Blau*», «*Excelsior*» (7 de juliol de 1958 i 10 de maig de 1956), i a altres revistes. Autor de: *Qüestions actuals en el tractament de la sífilis* (Barcelona, 1927); *La lluita antivenèria a Catalunya, l'any 1934* (Barcelona, 1935); *La lluita antivenèria a Catalunya el bienni 1935-1936* (Barcelona, 1937); *Dermatologia* (Buenos Aires, 1943), i *El poder polític (El problema de Catalunya-Espanya)* (Paris, 1972). (325)

3.686. **PEYRÍ i ROCAMORA, Jaume.** N. a Reus, el 12-I-1877; m. a B., el 6-11-1950. Fill del metge militar Jaume Peyrí i Forné i germà d'Antoni. Primers estudis a Tortosa i a Tarragona. Llicenciat, a B., el 1898. Féu el doctorat amb la tesi *Contribución al estudio bacteriológico y terapéutico de la lepra* (B., 1901). Deixeble de Giné i Partagàs. Metge de Balnearis, per oposició (1904). El 1905, és nomenat professor auxiliar de Dermatologia. El 1907, el catedràtic Gil Saltor i Lavall el fa professor encarregat. El 1909, era interí en el professorat i el 1914, catedràtic numerari de la Facultat de Medicina, de B. El 1914, ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina, que havia de presidir en un dels seus períodes més negres (1939-1948). A les darreries del 1929, presidí, a B., el Congrés Internacional Monogràfic del Càncer de la Pell. Jubilat, el 1947. Defensa la llengua catalana: «...el català és un instrument apte per a expressar tota la nostra ciència; és, doncs, una llengua científica, la qual ha d'ésser emparada i conreada per nosaltres, amb tot l'entusiasme i amb tota la devoció» (V. «*La Medicina Catalana*», núm. 1, pàg. 7). Membre fundador de la Societat Catalana de Dermatologia. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a les revistes: «*Therapia*», «*Gaceta Médica Catalana*», «*Annals d'Electrobiologie et Radiologie*», «*Anales de la Real Academia de Medicina*», «*Revista de Medicina y Cirugía*», «*Archiv für Dermatologie und Syphilologie*», «*Treballs de la Societat de Biologia*», «*Actas Dermosifiliográficas*». «*Revista Valenciana de Ciencias Médicas*», «*Revista Clínica de Madrid*», «*Medicina y Cirugía*», «*Archivos de Obstetricia*», «*Ginecología y Pediatría*», «*Policlínica de Va-*

lència», «Revista de Farmacia», «Clínica y Laboratorio», de Saragossa; «La Tribuna Médica», «Dermatologische Wachenschrift», «La Medicina de los Niños», i d'altres. Del 1945 al 1948, dirigí els «Anales de Medicina y Cirugía». Autor de: *Las cuestiones biológicas en la Dramática* (Granada, 1905); *Agua de Panades. Estudio fisio-terapéutico* (B., 1907); en col·laboració amb el doctor Oliver i Rodés: *De Clío Médica (Reviures yatríchs)* (B., 1908); *Exploración y diagnóstico de las Dermatitis* (B., 1908); *Agua y balneario de Esplugas de Francolí* (B., 1910); *Notas contributivas al estudio clínico y micrográfico de la Terapéutica hidrogástrica general en la sífilis* (B., 1910); traducció de l'obra d'Andry-Durand Nicolas: *Tratamiento de las enfermedades cutáneas y venéreas* (B., 1911); *Análisis del problema experimental y clínico del Arseno-benzol (606)* (B., 1911); *Sur un cas de morphee gueri par l'haute fréquence* (Lille, 1911); en col·laboració amb el doctor San Ricart: *Los nuevos preparados arsenicales en el tratamiento de la sífilis. Apéndice al tratamiento de las enfermedades cutáneas y venéreas de la Biblioteca Gilbert Cornat* (B., 1912); *Le salvarsan dans la lepre; son influence sur le Wassermann dans cette maladie* (Leipzig, 1912); *Un cas de calcul preputiel* (Roma, 1913); *Bandes medicamenteuses* (Roma, 1913); *Orientaciones actuales de estética dermatológica* (B., 1914); *Lucha contra la lepra en España y particularmente en Cataluña* (1915); *Manual de Dermatología general. Fundamentos prácticos de clínica y terapéutica dermatológica*, on, en el capítol de Röntgenoteràpia, col·laboraven els Drs. C. Comas i A. Prió; traducció de l'obra de Saafeld: *Cosmética* (B., 1916); la de Lesser: *Tratado de Dermatología y Sifiliografía* (B., 1916); *Manual de Enfermedades intersexuales* (Madrid, 1928); *Memoorias no velografiadas de un estudiante de Medicina ochocentista; Iconografía d'uns metges anargirs: Sant Cosme i Sant Damià* (B., 1931); *La Lepra a Catalunya. Posició actual de la lluita contra la lepra* (B., 1934); *Dermatosis especiales de las extremidades inferiores* (B., 1934); el discurs inaugural del curs universitari 1940-1941: *Retorno al humanismo* (B., 1940), que contribuï a la revifalla del vitalisme mèdic català de la postguerra, i *Terapéutica interna de las Dermatitis* (Madrid, 1944).

3.687. **PI, Bernat dez.** L'any 1426, exercia la Cirurgia a l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. (54)

3.688. **PI i CARRERAS, Francesc.** N. a Begur (Baix Empordà), es va doctorar en Medicina el 2 de juliol de 1725 a Tolosa del Llenguadoc. (423)

3.689. **PI i GIBERT, August.** N. a B., i llicenciat a B., l'any 1883. Dermatòleg. Col·laborà a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona», «Revista de Higiene y Policía Sanitaria» i «Boletín Clínico de la Casa de Salud de Nuestra Señora del Pilar». Autor de: *Etiología y patogenia de la blenorragia y sus complicaciones, su diagnóstico y tratamiento* (B., 1890). (59, II, pàg. 327)

3.690. **PI i LLEONARD, Joan.** N. a l'Escala (Alt Empordà), es va llicenciar a B. el 1897. Fill del metge Rossend Pi i Puig. Autor de: *Breve resumen de los métodos de tratamiento de la fiebre tifoidea y exposición de un caso clínico tratado por la balneación fría* (L'Escala, 1899) i *Parálisis de los buzos. El trabajo a altas presiones atmosféricas* (Girona, 1910). (77, pàg. 322)

3.691. **PI i MOLIST, Emili.** N. a B., el 29-X-1824; m. a B., el 29-VI-1892. Fill de l'historiador Pi i Arimon. Vivia a la mateixa casa que Miquel Colmeiro, amb qui féu amic. Curs Medicina, a B. Per a evitar que fos cridat a files, marxà durant algun temps a les Illes. El 1846, presentà a la Societat Barcelonesa d'Amics del País una memòria per a construir un manicomi a extramurs de B. El 1851, ingressà a l'Acadèmia de Medicina de B., de la qual va ser president. De la comissió interina barcelonina en pro de l'Emanipació Mèdica. Intervingué en el cas del doctor Antoni Pujadas. El 1855, va entrar com a «metge major» a l'Hospital de la Santa Creu, després d'haver fet un viatge per l'estranger per a estudiar el funcionament de diversos manicomis i va escriure una altra memòria sobre el tema. El 1879, la Junta Administrativa de l'Hospital va comprar un terreny de 6.250.000 pams quadrats a Sant Andreu de Palomar, on es va edificar un manicomi, del qual va ser nomenat director Pi i Molist (V. «Diari Català», del 19-V-1879). Adscrit al vitalisme mèdic, imprimí a la Medicina catalana un caràcter conservador i espiritualista. «Si a Pi como alienista le estorbaba el cerebro, a Giné le sobra como tal el espíritu» («Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1893, juny). Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i a la «Re-

vista Frenopática Barcelonesa». A la primera d'aquestes revistes, féu el 25 de novembre de 1890, una crítica a *Los misterios de la locura de Giné i Partagàs*. Alguns dels seus escrits originals anaren a la Biblioteca-Museu Balaguer, de Vilanova i la Geltrú. «La Independencia Médica», del 26 de març de 1891, porta alguns escrits en homenatge a Pi i Molist i la del 21 de juliol de 1892, porta la seva biografia. Autor de: *Noticia histórica de los progresos y estado actual de la Botánica en las islas Baleares* (Palma, 1843); *Catálogo de algunas plantas que crecen en las Islas Baleares, o materiales para la formación de una Flora Baleárica; con la correspondencia castellana, mallorquina, menorquina y catalana de los nombres sistemáticos de los vegetales, sus localidades y la época de su florescencia* (1843); traducció de l'obra, de Boitard: *Elementos de Botánica* (B., 1843); *Memoria sobre el modo más sencillo de erigir un Asilo, Hospital o Casa de locos para uno y otro sexo, acompañada de un proyecto de Reglamento interior para el régimen del establecimiento*, publicat el 1853 en el butlletí de la Societat Barcelonesa d'Amics del País; *Memoria sobre las circunstancias en que se halla indicado y contraindicado el uso del clorofórmio* (B., 1850); *Examen médico del siguiente pasaje de Chautebriand en sus Memoires d'outre-tombe: Lejos de mi cadáver la sacrilega autopsia, en balde fuera buscar en mi helado cerebro y en mi yerto corazón, el misterio de mi ser; que no descubre la muerte los arcanos de la vida o sean Consideraciones sobre el impulso y carácter comunicados por la anatomía a la medicina moderna* (B., 1852), amb la qual aspirà a una plaça d'acadèmic l'any 1850; *Descripción de varios manicomios de Francia, Inglaterra, Bélgica, Alemania e Italia, visitados en los meses de junio, julio, agosto y septiembre de 1854; Colonia de orates de Gheel (Bélgica). Descripción histórico-médica de este antiguo y singular establecimiento manicómico* (B., 1856); *Estadística de los departamentos de locos del hospital de Santa Cruz de Barcelona, correspondiente al segundo semestre de 1855* (B., 1856); *Estadística del manicomio del Hospital de Santa Cruz de Barcelona correspondiente al año 1856* (B., 1857); *Proyecto médico razonado para la construcción del nuevo manicomio del Hospital de Santa Cruz de Barcelona* (B., 1860); amb el projecte arquitectònic de Josep Oriol i Bernadet: *Elogio fúnebre del Dr. D. Raimundo Durán y Obiols* (B., 1863); *Apuntes sobre la monomanía* (B., 1864),

com a discurs inaugural acadèmic; *¿Qué relaciones guardan las enfermedades mentales con las formas del cráneo?* (Barcelona, 1870), amb aquest treball va fer la tesi doctoral el 30 de juny de 1869 (Vegeu, també, l'article del doctor Robert publicat l'1 de setembre de 1870 a «La Independencia Médica»); *Primores de Don Quijote en el concepto médico-psicológico y consideraciones generales sobre la locura para un nuevo comentario de la inmortal novela* (B., 1886); *Discurso al ponerse la primera piedra del Manicomio de la Santa Cruz, en San Andrés* (B., 1886); *Semblanza de D. Luis de Mayora* (1888); *Discurso que en la inauguración del manicomio de la Santa Cruz de Barcelona, sito en el término municipal de San Andrés de Palomar, celebrada en 19 de diciembre de 1889, leyó el Dr. D. Emilio Pi y Molist, médico director del Establecimiento* (Barcelona, 1889); *Crítica y comentario de la Estafeta de los Muertos; opúsculo de los Dres. D. Luis Comenge y D. José de Letamendi con un prólogo del Dr. D. Enrique Suender* (B., 1891); *Carta al Dr. Enrique Suender sobre su Noticia a las obras de Díaz* (Madrid, 1892); *Cartas sobre Pompei, dirigidas a D. Luis Mayora y de Llano (...)*; *con un prólogo de D. Joaquín Rubió y Ors* (B., 1895). En alguns dels seus escrits utilitzà el pseudònim «Francisco Díaz».

(140/116, pàg. 395/59, II, pàg. 327)

3.692. **PI i MORELL, Enric**. M. el 1911. Nebot del catedràtic de Medicina Jaume Pi i Sunyer i cosí d'August Pi i Sunyer. Es va casar amb Lluïsa Calleja, filla de Carles Calleja, catedràtic d'Histologia de B. (1902).

3.693. **PI i PUIG, Rossend**. N. a Pals (Baix Empordà) cap al 1845; m. a B. el 1935. Cursà Medicina a B. S'installà a l'Escala, on succeí al doctor Romaguera. Allí va estar-hi seixanta anys. Poeta i literat. Lluità contra el còlera del 1885. Col·laborà a les recerques arqueològiques d'Empúries. En jubilar-se, passà a B. És autor de *Topografía médica de La Escala y su término* (1883), que, en part, es publicà el 1887, a la «Revista de Ciencias Médicas», i *El Cólera en la villa de La Escala. Breve reseña de la epidemia ocurrida en el verano de 1885* (B., 1886). També va publicar a la «Revista de Ciencias Médicas» un treball sobre *Enfermedades de los buzos* (1887).

«La Publicitat», del 29-I-1935/16, pàg. 95)

3.694. **PI i SUNYER, August**. N. a B. el 12-VIII-1879; m. a Mèxic, D.F. (Mèxic) el

12-I-1965. Fill del catedràtic de Medicina, Jaume Pi i Sunyer. Cursà Medicina, a B. Durant els anys d'estudiant col·laborà a «Joventut», òrgan de la joventut intel·lectual catalana. Allí, l'any 1901, hi publicà *La investigació científica a Catalunya*. Llicenciat, el 1899, es doctorà l'any següent, amb la tesi *La vida anaeròbia* (B., 1901). El 1902, era professor auxiliar de Fisiologia a la Facultat de Medicina de Barcelona. El 1904, guanyà, per oposició, la càtedra de Fisiologia de Sevilla. President del Comitè Executiu del I Congrés d'Higiene de Catalunya (1906). El 1908, a petició de Raimon d'Abadal i Calderó —president de l'Associació Catalana d'Estudiants—, a l'alcalde de Barcelona, es va sol·licitar a Pi i Sunyer que organitzés cursos permanents de Fisiologia General, al Laboratori Municipal, que dirigia Ramon Turró. Durant uns anys, alternà les seves activitats entre Barcelona i Sevilla. El 1910, fou elegit membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, versant el seu discurs de recepció sobre *El problema clínic*. Membre de l'Institut, fundà la Societat de Biologia (1912), sota el patronatge de la Mancomunitat. L'any 1914, s'encarregà de la càtedra de Fisiologia de la Facultat de Barcelona i, dos anys després, n'era nomenat oficialment catedràtic numerari. Figurà entre el personal científic dels Laboratoris Ibys (Vegeu «Revista Médica de Barcelona», 1925, febrer). Diputat per Figueres, en tres legislatures, com a republicà federal. El 1918, intervingué activament en el Segon Congrés Universitari Català. El 1919, va anar a Buenos Aires i a Montevideo a fer un curs de Fisiologia. L'onze d'abril de 1921, s'inaugurà, sota la seva direcció, l'Institut de Fisiologia. El 1922, era doctor Honoris Causa per Tolosa de Llenguadoc. El 1927, era nomenat president de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona (V. «Revista Médica de Barcelona», 1927, juliol, pàg. 12), i va ocupar el càrrec fins al 1939. Pels seus estudis sobre el metabolisme, era nomenat acadèmic de la Kaiserlich Leopold Deutsche Akademie der Naturforscher, de Halle, l'any 1932 (Vegeu «Revista Médica de Barcelona», abril de 1932). Amb la proclamació de la Segona República (1931), ocupà el deganat de la Facultat de Medicina. Segons Jaume Elías, va haver de dimitir el deganat a requeriment de la F.N.E.C., cosa que es desmentí més tard (V. «Butlletí de l'Agrupació Escolar de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques de Catalunya», 1933, pàgines 199 i 239). Formà part del Patronat Universitari, en nom de la Generalitat, que elaborà l'Autonomia Universitària,

que proporcionà a la Universitat catalana la reforma més radical i profitosa de tots els temps. Participà a tots els Congressos de Metges de Llengua Catalana, i va presidir el sisè (1930). President del Comitè Olímpic espanyol (1936). La guerra civil allunyà sovint Pi i Sunyer de Catalunya, i, en acabar, el residencià definitivament a l'exili. Així acabà per Catalunya l'Escola de Fisiologia, que ha estat el producte més brillant de la Medicina catalana. Els treballs d'un quart de segle de la seva Societat de Biologia foren dispersats de primer i finalment destruïts (V. *August Pi i Sunyer. L'home i l'obra*, pàg. 221). Després de desfer la rica biblioteca, que havia muntat amb molts anys i afanys, hom posà damunt el llindar de la porta de la càtedra de Fisiologia l'escut d'Espanya, amb la llegenda: «¡Arriba España!». A l'exili, però, continuà la seva tasca científica de sempre. El 28 de juny de 1940, fundà l'Institut de Medicina Experimental, a Caracas. Presidí els Jocs Florals de la Llengua Catalana del 1953, celebrats a Caracas. Fou doctor Honoris Causa de la Universitat Central de Veneçuela, i premi Kalinga (1955). Aquest últim premi ha estat la més valuosa recompensa internacional rebuda per un català, per la seva tasca científica. Membre fundador i president del Centre Català, de Caracas (1945). Gran defensor de l'ús de la llengua catalana: «...si Catalunya produeix ciència pròpia, el català naturalment esdevindrà una llengua científica» (V. «La Medicina Catalana», 1933, núm. 1, pàg. 6). Dintre el Centre Català, de Caracas, fundà el Patronat de Cultura «Terra Ferma». L'any 1965, el Centre Català publicà, en honor seu, el *Llibre d'Homenatge*. Durant un viatge per mar, no fou autoritzat de deixar el vaixell recalat al port de Barcelona. L'any 1959, però, ja malalt, va estar alguns mesos a Roses. Ultra en els «Treballs de la Societat de Biologia», col·laborà, entre d'altres, a les revistes següents: «Mirador», «L'Opinió», «La Publicitat», «Gaceta Médica Catalana», «Comptes rendus des seances de la Societé de Biologie», «Boletín de la Sociedad Española de Historia Natural», «Journal de Physiologie et de Pathologie générale», «Revue de Thérapeutique Médico-Chirurgiale», «Revista de Farmacia», «Revista Española de Electrológica y Radiología Médicas», «Sonderabdruck aus Zentralblatt für die gesamte Physiologie und Pathologie des Stoffwechsels», «Revue Canadienne de Biologie», «Revista Ibero-Americana de Ciencias Médicas», «Sonder Abdruck aus der Deutschen Aerate-Zeitung», «Abdruck aus dem Centralblatt f. Bakteriologie, Pa-

rasitenkunde u. Infektionskrankheiten», «Trabajos del Laboratorio de Investigaciones Biológicas de la Universidad de Madrid», «Bruxelles Médicale», «Annals de Physiologie et de Physicochemie biologique», «Journal of Nervous and Mental Diseases», «Annals de Medicina», «Quaderns de l'Exili» (1943-1947), «La Nova Revista» (1955-1958), i d'altres. Autor de: *Clínica de l'arritmia; Sur l'action inhibitoire du sang uremique sur la secretion urinaire; Utilité et danger des injections intra-rachidiennes de cocaïne en Medicine et en Chirurgie*; del drama ibsenià *Martirs* (1900); la traducció de *L'ordinari Henschel*, de Hauptmann; *Producción de los cálculos de ácido úrico* (1899); *Función fijadora del hígado respecto de los productos de desintegración hemoglóbica* (B., 1903); traducció, revisió i ampliació de l'obra de Rafael Supino: *Manual de Clínica Médica* (1907); *La antitoxina renal* (B., 1907); *Les bacteriolisines naturals* (1908); *Sobre les propietats bacteriolítiques dels teixits* (1909); *Tratado de Fisiología General* (B., 1909); en col·laboració de Rodrigo Lavín: *Clínica de la arritmia* (B., 1910); *Immunitat i anafilàxia* (Barcelona, 1910); *Electrocardiografía* (Barcelona, 1913) i *Venenos anabólicos del corazón* (B., 1913), juntament amb Jesús Maria Bellido; *Sensibilidad química del pulmón; Reflexos glucemiantes, glucopaties i glucodistròfies. Correlacions químiques i nervioses, Unificació de funcions, La constitució de la individualitat, La infecció* (B., 1918); *Los mecanismos de correlación fisiológica* (B., 1920); *El hambre de los pueblos* (B., 1922); *Les distròfies per retard* (B., 1928); *Els Congressos Universitaris i l'autonomia* (1935); *Equilibri neurovegetatiu* (B., 1937); *Química, inervació i subconscient; La unidad química de la individualidad, La unidad funcional* (Barcelona, s. d.); *Principio y término de la Biología* (Caracas, 1941); *La oxidación de los seres vivientes* (1934); *Los fundamentos de la Biología* (Buenos Aires, 1943); *La novella del besavi* (Mèxic, 1944); *El sistema neurovegetativo* (1947); *The Bridge of Life* (1950); *Classics of Biology* (1955); i *Sunyer metges, pare i fill* (Mèxic, 1957). Té, a més, molts treballs publicats juntament amb Bellido i també amb Ramon Turró. Per últim, citarem un possible aspecte desconegut de Pi i Sunyer, el de poeta. La melangia, l'amor i la nostàlgia es reflecteixen en el seu llibre *Poesies* (Caracas, 1970). (189)

3.695. **PI i SUNYER, Francesc.** N. a Roses (Alt Empordà) el 1858; m. a B. el 17-II-1908. Germà del catedràtic de Medi-

cine Jaume Pi i Sunyer i nebot de Francesc Sunyer i Capdevila. Cursà Medicina a B. Doctorat a l'Argentina, on treballà durant deu anys a la ciutat de San Nicolás de los Arroyos (Buenos Aires). Allí fou metge de l'Hospital de San Felipe i de la colònia espanyola i francesa. Passà després a París, on estudià Oftalmologia amb el doctor Galezowski. De París, passà a B. Fou oculista del Dispensari Municipal de Gràcia. Afiliat al Partit Republicà Federal des de la infantesa. Lluità contínuament pels ideals democràtics i autonomistes, i va ésser durant molts anys president del Comitè d'aquell partit. Dedicà totoa la seva vida a propagar les idees de la redempció del proletariat, per a aconseguir la desaparició de les classes socials. Per estimar que el Partit Republicà no mantenia una actitud prou catalana, se'n separà i fundà, amb Roig i Armengol, Jacint Laporta, metge i poeta de Sants, i d'altres, l'associació Catalunya Federal. El 1906, s'afilià al moviment solidari. Diputat provincial en representació dels federals de Sabadell-Terrassa, el 1904. Col·laborà a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona», «Nuevo Régimen», de Madrid, i «El Federal», de València. L'últim dels seus treballs portava per títol: *El problema catalán* (València, 1906).

«Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1908, pàg. 21/55, apèndix)

3.696. **PI i SUNYER, Jaume.** N. a Roses el 6 de gener de 1850; m. a Roses el 16-IV-1897. Fill de mariner mercant. La seva mare, que era germana dels Sunyer i Capdevila, morí ofegada en el riu Manol, quan en Jaume tenia nou anys. A onze anys, començà el batxillerat a B. Va perdre un any escolar en sofrir una tifoidea. Continua el batxillerat a Figueres i obtingué el títol a dinou anys. Cursà Medicina a B., i el 1871, era alumne intern, per oposició. Els dos últims anys de la carrera els va fer a Madrid, on residia el seu oncle, també metge i ministre d'Ultramar, Francesc Sunyer i Capdevila. Llicenciat en Medicina, el 26 de gener de 1875, s'establí a Figueres i, més tard, al carrer de Carabassa, de B. Va donar conferències teòriques i pràctiques sobre Patologia Quirúrgica i Operacions. El 1876, era ajudant de classes pràctiques, per oposició. El 1877, es va casar amb la seva cosina germana (filla de Francesc Sunyer) i el 1879, era professor clínic, també per oposició. Llavors substituï en moltes ocasions al doctor Folch a la càtedra de Patologia General. Després va fer oposicions a càtedra. Foren unes oposi-

cions d'acusada violència ideològica. Pi era el representant del positivisme mèdic. Les va guanyar Pi i Sunyer, el 23 de febrer de 1883, i sembla que en el curs dels exercicis tingué la constant protecció de Giné i Partagàs (V. *El Sentido Católico de las Ciencias Médicas*, t. V, número 9). Pi i Sunyer, malgrat morir jove, fou un revulsiu ideològic molt important, entre els medis mèdico-científics catalans. Quan ell arribà a la Facultat, hi havia un professor que ja feia anys que escometia les idees de la gairebé totalitat dels catedràtics restants. Pi es posà al costat del que estava sol, s'anivellaven les forces i a poc a poc la Facultat de Medicina de Barcelona, tan rebeca, va anar entrant per un camí nou. El 1885, era nomenat membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. Morí d'una tuberculosi. Col·laborà a «La Independencia Médica», «Revista de Ciencias Médicas», «Archivos de la Cirugía», «Gaceta Médica Catalana» (on, el 15 d'octubre de 1883, va fer una crítica ideològica de Letamendi), «Boletín del Ateneo de Alumnos Internos de la Facultad de Medicina de Barcelona» i «Revista Médica Rural». Foren importants les seves aportacions en el Certamen Frenopàtic del 1883, organitzat per Giné i Partagàs, i en el Congrés de Ciències Mèdiques del 1888. Autor de: *Acción fisiológica de la digital y su valor clínico en el tratamiento de las afecciones cardíacas* (B., 1876); *Memoria sobre la fisiología patológica de la ataxia locomotriz, tabes dorsalis y la esclerosis posterior de la médula* (B., 1877, amb la qual féu el doctorat; *Programa de Patología General con su clínica (incluida la anatomía e histología patológico-generales)* (B., 1884); *Doctrina moderna del edema* (B., 1897) i *El problema actual de la Patología* (B., 1897).

«Gaceta Médica Catalana», 1898, pàg. 331/59, II, pàg. 335)

3.697. **PI i SUNYER, Santiago**. N. a B. el 14-IV-1893; m. a B. el 28-XI-1981. Fill del catedràtic Jaume Pi i Sunyer, i germà del professor August Pi i Sunyer. Doctorat a B. el 1913. De 1916 a 1920 va exercir a Ciutat de Mallorca. Professor auxiliar de Fisiologia a la Facultat de Medicina de B. (1921-1922) i el 1923, era catedràtic de Fisiologia, per oposició, a Saragossa. Va militar en el partit Republicà Radical Socialista, fundat per Marcellí Domingo i Sanjuan. L'any 1933, va ser vicepresident de la comissió permanent del Consell d'Instrucció Pública, de la República, i sots-secretari d'aquest ministeri, càrrec des del qual contribuï a agilitzar el traspàs dels serveis d'ensenyament a la

Generalitat (estiu del 1933). Quan va esclatar la guerra civil estava a la Jonquera, d'on era filla la seva muller Mercè Cuberta. Es va posar al servei de la Generalitat. Va passar a B., on va ocupar la càtedra de Patologia General i Fisiologia Patològica. Exiliat el 1939, a Amélie-les-Bains. El 1940, juntament amb Pompeu Fabra, Antoni Rovira i Virgili, Jaume Serra Hunter i Josep Pous i Pagès, va formar part del Consell Nacional Català, creat a França per Lluís Companys, i que va presidir Josep Irla. Al començar la segona guerra mundial, va fixar la residència a Le Mans. El mes de novembre de 1941, va anar cap a Bolívia, on fou professor de Fisiologia a Cochabamba, durant nou anys. Després va passar a Panamà, on també va ser catedràtic de Fisiologia i Bioquímica. El 1962, va retornar a Catalunya, i el 1967, fou elegit membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans. Durant el curs 1968-1969, i per especial invitació del professor Rojo, va donar unes lliçons, a la càtedra de Fisiologia de la Universitat Autònoma, de Madrid. Va passar els últims anys de la seva vida a la Jonquera. Col·laborà a «Revista de Catalunya»; «Treballs de la Societat catalana de Biologia» i a «La Publicitat». Junt amb el seu germà August, va traduir d'Emil Abderhalden *Prácticas de Fisiología: métodos físicos y químicos*. Autor de *Bases fisiopatológicas de los análisis clínicos* (1950); *Tratado de Bioquímica* (1960) i *Tratado de Fisiología Humana* (1962). (448)

3.698. **PICAS i LOPEZ, Wenceslau**. N. a B. el 1807; m. a B. l'11-XII-1870. Llicenciat, l'any 1831. Codirigi, amb Pere Felip Monlau, el «Diario General de Ciencias Médicas», des del juliol del 1829 fins al desembre del 1833, en què tots dos es van presentar a unes mateixes oposicions. Doctorat, el 1834. El 1835, va fer unes altres oposicions a càtedra, en què tingué com a contrincants Tomàs Mer i Joaquim Cil (V. «Diario de Barcelona», 1835, pàgs. 413 i 653). El 1838, a B., era subdelegat d'extramurs. El 1839, s'encarregà de la càtedra de Patologia Quirúrgica, que el 1842 va guanyar, per oposició (V. «Diario de Barcelona», 1842, pàgs. 1.906, 1.946 i 2.173). També, el 1842, era nomenat secretari del Col·legi Nacional de Medicina i Cirurgia de Barcelona (V. «Diario de Barcelona», 1842, pàg. 4.020). Ingressat a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, en fou elegit secretari del govern d'aquesta per al bienni 1845-1846. (V. «Diario de Barcelona», 1845, pàg. 6). Assistí, l'any 1845, al VII Congrés Italià de Me-

dicina, celebrat a Nàpols. Des del 1858, fou membre de la comissió permanent de Medicina Legal de l'Acadèmia. El 1861, llegí la lliçó inaugural de curs a la Universitat amb el tema *Modo de estudiar la literatura médica*. El 1863, féu una estada a l'estranger. Del 1864 al 1870, fou president de l'Acadèmia de Medicina. Intervingué en el cas del doctor Pujadas. Ja vell, va contreure matrimoni. Col·laborà en «El Telégrafo Médico». Autor de: *Memoria sobre los grandes abscesos atónicos y su tratamiento*, i *Memoria sobre la importancia del estudio de la medicina práctica en cada país* (1856).

(58, pàg. 203/59, II, pàg. 636)

3.699. **PICORNELL i GOMILA, Joan Marià**. N. a Ciutat de Mallorca el 1759; m. a Puerto Príncipe (Cuba), el 1825. Graduat de batxiller en Filosofia, a Ciutat de Mallorca, el 1770, va passar a estudiar a la Universitat de Salamanca. Entre el 1790 i el 1795, va estudiar alhora Medicina, Química i Dret. Pels seus contactes amb la maçoneria va ésser detingut a Madrid, el 1795, com un dels dirigents de la conspiració antimonàrquica de San Blas. Fou desterrat a Amèrica. Empresonat a La Guaira, es pogué escapar (1797) gràcies al metge de la presó, que era francès. Es traslladà a l'illa de Guadalupe. Allí ajudà a difondre la traducció castellana de *La Declaración de los derechos del hombre*, amb un discurs seu sobre la llibertat dels americans. Visità després Curaçao, Martinica i Trinidad, i passà, més tard, als Estats Units fins a l'any 1805. Amplià la seva formació mèdica a Baltimore i, traslladat a París, va ésser elegit membre de la Societé Médicale (1806). Quan s'assabentà, el 1810, que Venèçuela era independent, tornà a Caracas, on el general Miranda el nomenà cap de la Policia. Cai-gut Miranda, Picornell marxà de nou als Estats Units, i visqué algun temps a Filadèlfia. Més tard, anà a Texas, on, el 1813, edità «La Gaceta de Texas» (a Nacogdoches), com a òrgan independentista mexicà. Després residí a Nova Orleans i allí trencà aparentment amb totes les seves connexions revolucionàries, en un intent d'entrar al servei del consolat espanyol. Ja casat, sembla que entrà en negociacions, com a representant espanyol, amb el pirata Jean Laffitte (1780-1821). Amb bona reputació científica, l'any 1818 era elegit membre de la Societé Médicale de Nouvelle Orleans. El 1820, passà a Puerto Príncipe (Cuba), on va ésser autoritzat a vendre drogues al major, a exercir la Medicina malgrat que no pogué presentar el diploma amb el seu grau acadèmic i a

ensenyar Parts a les quatre llevadores de la ciutat. A Puerto Príncipe, hi sembrà la llavor revolucionària, que havia de donar fruit en la Guerra dels Deu Anys (1868-1878), donant la independència de Cuba. Autor de: *Examen público catequístico histórico y geográfico a que espone D. Juan Mariano Picornell y Gomila a su hijo Juan Antonio Picornell y Obispo, de edad de 3 años, 6 meses y 24 días, en un general que franqueará la Universidad de Salamanca, el domingo de 3 de abril de 1785* (Madrid, 1785); *Discurso teórico-práctico sobre la educación de la infancia dirigido a los padres de familia* (Salamanca, 1786); traducció de l'obra de Mathon de la Cour: *Discurso sobre los mejores medios de excitar y fomentar el patriotismo en una monarquía sin ofender ni disminuir la cosa alguna la extensión y ejecución que es propia de este género de gobierno* (Madrid, 1790), i *Considerations hygiéniques sur la Nouvelle Orleans et ses environs* (1819), impreses anys després.

(50, XIII, pàg. 214/119, pàgs. 29-30)

3.700. **PIERA i FLO, Manuel**. N. a B. el 9-III-1898; m. a B. el 13-I-1979. Cursà Medicina a B., on es llicencià l'any 1921. Amplià estudis i Micologia, a l'Institut Pasteur, de París, amb Langeron. Féu l'especialitat d'Anàlisis Clíniques, i treballà al Laboratori Municipal, de Barcelona. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana, on presentà diversos treballs, referents a la seva especialitat.

(53, 1979, núm. 83)

3.701. **PIGUILLEM i SALÓ, Pere Màrtir**. N. a Puigcerdà (Cerdanya); m. a Puigcerdà el 1796. Graduat en Medicina, a Osca, l'any 1761. Exercí a Puigcerdà. (309)

3.702. **PIGUILLEM i VERDACER, Francesc**. N. a Puigcerdà el 17-I-1771; m. a Puigcerdà el 21-VIII-1826. Fill del metge Pere Piguillem i Saló. Morí solter. Cursà Medicina a Cervera. Llicenciat i doctorat l'any 1790. Va estar en constant relació amb el Col·legi de Montpeller. Exercí a Puigcerdà. El 3 de desembre de 1800, després d'haver rebut linfa vacuna de París, la va empeltar a dos infants de Puigcerdà. Era la primera vegada que s'aplicava, a Catalunya, la vacuna antivariòlica. El mateix any (1800), fixà la residència a B. El 1815, va fer oposicions per una càtedra de Clínica a Madrid, i la guanyà el seu contrincant Hernández Morejón. Vers l'any 1817, en morir Nogués, ocupà la càtedra que aquest deixava a B. El 17 d'octubre de 1820, va escriure, en el «Diario de Barcelona», els avantatges que ha comprovat en l'auscultació mediata descober-

ta per Laennec, un any abans. Sub-delegat del Protomedicat a Catalunya. El patriotisme de Piguillem motivà que, l'epidèmia de febre groga del 1821, fos considerada «indígena» i «infecciosa», és a dir, no contagiosa, al contrari de la tesi que sostenia la comissió dels metges francesos, arribada a B., que consideraven la febre groga «exòtica» i «contagiosa». Amb les idees contagionistes franceses es donava una base perquè a la frontera el Govern francès (enemic dels homes del Trienni Constitucional) posés un cordó sanitari, que ultra perjudicar el comerç català amb la imposició de quarantenes, s'anà ampliant el cordó, fins a convertir-se en l'exèrcit dels 100.000 fills de Sant Lluís, que imposarien altre cop a Espanya l'absolutisme monàrquic. Piguillem fou un seguidor de Stoll, de l'antiga escola vienesa, amb influències boerhaavianes i de Brown. Col·laborà a les «Memorias de la Real Academia Médico Práctica» amb un article sobre les «barretes» dels infants. Fou codirector de la «Sociedad de Salud Pública de Cataluña». Traduí la segona edició de l'obra d'A. Fourcroy, *Filosofía química o Verdades fundamentales de Química moderna* (B., sense data), i *Ensayos sobre la inoculación de la vacuna, por el Dr. Colón, médico de Paris* (B., 1801), amb un pròleg de Piguillem. La primera traducció fou durament criticada pel «Memorial Literario» (Madrid, 1803, volum 3). Autor de: *La Vacuna en España, o cartas familiares sobre esta nueva inoculación* (1801), que Comenge edità el 1914, i que ell va titular: *La vacuna vindicada, o aviso interesante al público sobre esta inoculación* (V. «Diario de Barcelona», del 4 de febrer de 1803); *Memoria sobre la Calentura amarilla de las Américas* (Barcelona, 1804), en la qual van col·laborar el seu germà, també metge, Josep Piguillem i els doctors Revert, López, Riera i Cano; *Discurso que al empezar sus lecciones de Medicina práctica levó a sus discípulos el día 1 de julio de 1817 el Dr. D. Francisco Piguillem y Verdacer* (B., 1817); *Análisis de la obra intitulada Recherches sur la fièvre jaune; o sea indagaciones acerca de la calentura amarilla y pruebas de no ser contagiosa en las Antillas, por J. A. Rochoux; Discurso que en la apertura de su curso clínico leyó el primero de julio de este año (1820) su catedrático D. Francisco Piguillem*, publicat en el «Diario Constitucional Político y Mercantil», de Barcelona, els dies 3, 4 i 5 de juliol de 1820; *Onúsculos clínicos* (B., 1820); *Juicio crítico de una obra del Dr. Lassis* (V. «Diario de Barcelona», del 5 i el 6 de desembre de 1820); *Extrait de la note publiée par M.*

Piguillem, sur les motifs de sa retraction, comme partisan du système de la contagion (Paris, 1822), i *Discurso acerca de la importancia de la Real Academia de Medicina de Barcelona y los deberes y responsabilidad de sus socios* (1823). Segons Palau i Dulcet, també col·laborà a l'obra: *Extracto de los mejores escritos sobre la calentura amarilla de las Américas* (Barcelona, 1804). (204/59, II, pàg. 358)

3.703. **PIGUILLEM i VERDACER, Josep**. N. a Puigcerdà el 10-X-1776. Germà del Francesc. Llicenciat i doctorat, a Cervera, l'any 1796. Metge de Calella (204)

* **PIJOAN i PONS, Josep**. — **V. PEJOAN i PONS, Josep**.

3.704. **PIJOAN i SOTERAS, Baltasar**. N. a B. el 31-I-1877; m. a B. el 15-IX-1951. Cursà Medicina a B. Cofundador del Col·legi Blanquerna. Reorganitzà la Germanat de Santa Madrona, en la qual es dedicà a l'ensenyament d'infermeres. Creada per la Mancomunitat de Catalunya, el 1917. L'Escola d'Infermeres auxiliars de Medicina, el doctor Pijoan en fou nomenat secretari, i va cessar quan la Dictadura va tancar l'Escola. El 1934, era director de l'Escola d'Infermeres de la Generalitat. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de: *La infermera moderna i L'assistència dels malalts* (1919). (118, III, pàg. 965)

3.705. **PINA, Antoni**. De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria: *Aecirames homographa y Homocrina. Disertación quirúrgica* (1784), presentada en el Col·legi de Cirurgia de Barcelona i que no arribà a ésser llegida. (179)

3.706. **PINART, Pere**. Metge homeòpata a les darreries del segle XIX i començament del XX. Exercí, a B. Col·laborà a la «Revista Homeopàtica». Autor de diversos treballs, en col·laboració amb Raimon Comet, com *La Vida* i *La Joya Homeopàtica*. (74, pàg. 53)

3.707. **PINART i REVOLTÓS, Andreu**. N. a B. el 1908; m. el 23-XI-1964, víctima d'accident a terres de Lleida. Doctorat amb la tesi *Comportamiento del espacio preepiglótico en las neoplasias laringeas*. Fou director del Servei d'ORL de l'Hospital de Sant Pau (1963-1964). Va destacar en la branca de la cirurgia de la laringe. Va col·laborar a les revistes «Acta ORL», «Anales del Hospital de San Pablo».

3.708. **PINET, Francesc**. Metge, a qui, el 1839, li fou premiat per l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, un treball en el

qual descrivia una epidèmia de *calentures intermitents*, al Baix Empordà.

(59, II, pàg. 360)

3.709. **PINOL, Joaquim.** Metge, a Cornudella, que, el 1821, col·laborà en el «Periòdic de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña».

(7)

3.710. **PINOL i AGUADÉ, Joaquim.** N. a Puigcerdà (Cerdanya), el 28-X-1917; m. a B. el 17-VIII-1977. Primers estudis a Perpinyà i a Reus. Inicià la llicenciatura a Saragossa i, després de la guerra civil la va acabar a B., el 1942. Doctorat el 1956, amb la tesi *Contribución al estudio de algunos síndromes nodulares subcutáneos*. Del 1960 al 1965, era professor adjunt amb el professor Vilanova. Del 1967 al 1977, fou catedràtic de Dermatologia, a la Facultat de Medicina, de B., essent continuador de l'escola catalana. Acadèmic electe, el 1977. Col·laborà a «La Presse Medicale», «Archivos Argentinos de Dermatología», «Actas Dermosifiliográficas», «Annales de Dermatologie et Syphiliographie», «Progresos de Terapéutica Clínica», «Reumatismo», «Journal Invest. Dermat.», «Dermatología», «Revista Ibero-Latino-Americana», «Bull. Soc. Franc. Dermat.» i a d'altres. Dirigi la revista «Medicina Cutánea Ibero-Latino Americana», des del 1973. Col·laborà en el *Formulario Médico Daimon*; a la *Dermatología* (B., 1971), de Gay Prieto; a la *Semiología de los reumatismos* (B., 1965); en el *Libro de Actas del Curso Intensivo de Dermato-Oftalmología*, que dirigí Casanovas Carnicer i altres revistes i llibres. Autor de: *La Porfiria crónica del adulto* (B., 1957), junt amb Xavier Vilanova; *Apuntes de Dermatología* (B., 1967); *Citogenética en Dermatología* (B., 1968), juntament amb J. Esteller, A. Aliaga i E. Gimferrer; *Fotobiología y Dermatología* (B., 1972), juntament amb J. M. Mascarró, J. R. Guix, J. Pujol i M. Lecha, i *Citodiagnóstico de los tumores y reticulosis de la piel* (B., 1973).

3.711. **PINÓS, Antoni.** Metge n. a Cervera, cap al 1681. Presentat el 1717 per la càtedra de Vísperas de la Universitat de Cervera, fou elegit A. Pujol, que morí abans de prendre'n possessió. Pinós era catedràtic de Pronòstics, l'any 1720, i passà a ensenyar Medicina el 1721. L'any 1728, era catedràtic de Vísperas i el 1743, de Prima. Fou degà de la Universitat de Cervera, el 1760. Autor d'una *Sinoptica selectio de nutritione* (Cervera, 1750), i *Tractatus Medici*. (49, I, pàgs. 400, 403 i 411)

3.712. **PINÓS, Antoni.** N. a Cervera, es va graduar a la Universitat d'aquella població, l'any 1784. (241)

3.713. **PINÓS i MARSELL, Tomàs A. N.** a La Ràpita de Vallfogona de Balaguer (Noguera), el 1892; m. a B. el 14-I-1974. Llicenciat a B., el 1915, amplia estudis a Alemanya, França, Anglaterra, Estats Units i Canadà. Exercí a Balaguer, i després del 1920, a B. El 1921 ingressà com a metge a l'hospital de la Santa Creu, de primer en el servei de raigs X, arribant a cap de la secció de Radioteràpia, i després en el servei de Patologia Digestiva que dirigia Gallart Monés. Allí començà com a radiòleg, però també excel·lí en les tasques clíniques, arribant a ésser Director del servei —succeïnt a Gallart— des de l'any 1951 fins a la seva jubilació el 1962. Sapigué combinar, com pocs, les dades de l'exploració clínica i radiològica per arribar al diagnòstic. Féu aportacions d'interès al diagnòstic radiològic de l'apendicitis obliterant i a l'exploració, per medi de sonda, del duodè. Fou president de la Societat Catalana de Radiologia (1935) i participà en nombrosos congressos de gastroenterologia. Col·laborà a «Higiènia» i altres revistes. Autor dels llibres següents: *Estudio radiológico de la vesícula biliar* (B., 1928); *Diagnóstico de las apendicitis crónicas* (B., 1933); *Ulcus gástrico* (B., 1947); *El problema del cáncer gástrico* (B., 1947) i *Diagnóstico y terapéutica de las ictericias* (B., 1950).

(317, pàgs. 40-44)

3.714. **PINS, J.** De les darreries del segle XIX. Membre del cos facultatiu de la Clínica Ginecològica del doctor Queraltó i redactor de la revista «La Gynecologia Catalana».

3.715. **PINYANA, Pere.** De les darreries del segle XVIII. Autor dels manuscrits: *Physiologia Corporis Humani*, *Pathologiae Institutiones*, i *Tractatus de indicationibus Medicinae*. (2, I, pàg. 391)

3.716. **PIQUÉ i SABATER, Josep.** N. a Marçà (Priorat). Nebot de Josep Sabater i Llebaria. Llicenciat a B., el 1895. Practicà l'Homeopatia. Autor de: *Congestión primitiva o hipertrofia del útero*. M. l'any 1916. (74, pàg. 48)

3.717. **PIQUER, Berenguer.** L'any 1499, exercia la Medicina a Eivissa. El 1452, era metge de la Junta de Sanitat de Mallorca. Inicià la construcció d'un hospital per als leprosos. Morí cap a l'any 1488. (33, pàg. 35)

3.718. **PIQUER, Miquel.** Cirurgià, que, l'any 1646, era conseller de l'ajuntament de B. (243, I, pàg. 166)

- 3.719. **PITRA, Pere.** Barber, que, el 1462, exercia a Girona. (405, pàg. 48)
- 3.720. **PIU, Josep.** N. a Canet de Mar (Maresme), es va graduar, a Cervera, l'any 1796. (241)
- 3.721. **PIULACHS i OLIVA, Pere.** N. a B., el 3-X-1908; m. a B., el 25-III-1976. Llicenciat a B., l'any 1931. Cirurgià de guàrdia, per oposició, a l'Hospital Clínic. Durant la guerra féu una curta estada en un hospital del front, a Vicién (Osca). Després, fins gairebé el final de la guerra (1938), va estar presoner en el vaixell «Uruguay» i en el Seminari. Tot just acabada la guerra, féu la tesi doctoral, amb el tema *La peritonitis biliar sin perforación*. Guanyà, per oposició, la càtedra de Patologia Quirúrgica de Santiago (1940), i passà després a Saragossa (1941) i, finalment, a Barcelona (1943). L'abril del 1961 ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona amb el discurs *La enfermedad y el enfermo*. També ingressà a la Nacional de Medicina, de Madrid, amb el discurs *El sentido del dolor* (1974). Fundador dels «Anales de Patología Quirúrgica». Autor de: *El viento encadenado* (premi de poesia de Ciudad de Barcelona) (1972); *La palabra en la Ciencia y en la Poesía; Tratado de Patología Quirúrgica; Ulcers of the legs*, amb pròleg de Rodolf Matas; *Shock traumático; Pancreopatías agudas; Lecciones de Patología Quirúrgica; Heridas vasculares*, juntament amb Arandes, Massons i Broggi; *Tromboflebitis autóctona de las extremidades superiores*, amb Arandes i Rodríguez Arias; *Adenitis mesentérica*, amb Noguera; *Enfermedades del Tiroides*, amb Cañadell; *La Luna salió del campo* (1976), i *Repercussió enzimàtica de l'agressió*, amb Corominas i Balias (amb la qual va obtenir el premi Joquim i Antoni Trias i Pujol). (53, 1976, IV, núm. 63/26, 1976, octubre i desembre, núm. 246)
- 3.722. **PLA, Antoni.** Poc temps abans de l'any 1766, era delegat a Lleida, del Protomedicat. (28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)
- * **PLA, Francesc des.** — V. FRANCESC DES PLA.
- 3.723. **PLA, Ignasi.** De les darreries del segle XVIII i començaments del XIX. Metge hisendat que va crear la factoria «Nombre de Dios», productora de sucre, a Cuba. (445, pàg. 65)
- 3.724. **PLA, Jaume.** Catedràtic de Medicina, a B., a la segona meitat del segle XVI. (54)
- 3.725. **PLA, Joan.** L'any 1680, consta com a doctor en Medicina que aspirava a ésser mestre anatómic de l'Estudi General de B., d'on fou catedràtic. Restà a B. quan la Universitat fou traslladada a Cervera, l'any 1717. Col·laborà en una memòria, juntament amb Fornés, per a evitar la propagació de la tisi. Autor dels manuscrits: *Comentarii in tres Galenis libros de Morbo et sinthomatibus, Anatomia i Tractus varii de Medicina*. (2, II, pàg. 153/49, I, pàg. 97/38, pàg. 132)
- 3.726. **PLA, Joan Simó.** Metge, que l'any 1584, era conseller segon de l'Ajuntament de B. Hi havia també un metge: Simó Pla, que exercia, a B., vers l'any 1562. (396, V, pàgs. 14 i 409)
- 3.727. **PLA, Josep.** N. a Banyoles (Gironès), el 1723; m. a Montevideo. Cursà Medicina a Cervera, on es va doctorar l'any 1751. S'embarcà cap a Montevideo, el 1764. El 1779, era ciurgia major del presidi de Montevideo. L'any següent, va passar a Buenos Aires, per retornar, el 1784, a Montevideo, on va morir. Va fundar una confraria per a malalts pobres. (360, pàg. 489)
- 3.728. **PLA, Josep Antoni.** N. a Berga, es va graduar, a Cervera, l'any 1765. (241)
- * **PLA, Pere des.** — V. PERE DES PLA.
- 3.729. **PLA, Salvador.** N. a Cornellà del Terri (Gironès), es va graduar, a Cervera, l'any 1783. Va exercir a B. (241)
- 3.730. **PLA, Simó Benet.** Metge, que, els anys 1565 i 1584, era conseller de l'Ajuntament de B. (243, I, pàgs. 162 i 163)
- 3.731. **PLA, Simó Joan.** Metge i cirurgià, que, l'any 1576, era conseller de l'Ajuntament de B. Féu també el doctorat. (243, I, pàg. 163)
- 3.732. **PLA i ARMEGOL, Ramon.** N. a Alentorn (Noguera), el 17-XI-1880; m. a B. el 6-II-1956. Primers estudis a Agramunt i a Lleida. Llicenciat, el 1901, a B., i doctorat el 1904, amb la tesi *La dieta hídrica y los evacuantes en el tratamiento de las toxoinfecciones gastrointestinales agudas*, que ell mateix traduí i publicà en català, a Barcelona, el 1907. Fou un dels fundadors de l'Associació Escolar Republicana de Barcelona. Exercí tres anys a Albesa i, el 1904, va passar a Barcelona, com auxiliar de laboratori, juntament amb el doctor Turró. Polemitzà, això no obstant, amb Turró, sobre l'endèmia tífica de Barcelona (V. «Annals de Medicina», 1915, pàg.

gina 209, de les cobertes). Metge intern de l'Hospital de la Santa Creu. Del 1908 al 1912, fou secretari de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Participà en el Primer Congrés d'Higiene de Catalunya i fou adjunt de la Junta Organitzadora del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, i col·laborà a tots els altres. Membre fundador del Sindicat de Metges de Catalunya. El febrer del 1936, era elegit diputat pel Front Popular. Nacionalista esquerrà, es va haver d'exiliar, en acabar la guerra civil, a Bèlgica, a Montpeller i a Mèxic. Retornà el 1948. Durant una època dirigí els «Anals de Medicina». L'any 1924, fundà i dirigí la revista «La Clínica», que tenia com a principal objectiu divulgar el tractament antituberculós, a base del preparat *Anafimnia* del farmacèutic Dr. Aiguaviva. Junta-ment amb J. Ravetllat, és el creador d'una teoria mutativa del bacil de Koch. Aquesta teoria suposa tres formes bacilars: d'atac, de transició i de resistència, reversibles entre elles. Per a defensar i divulgar aquesta hipòtesi, ultra la revista «La Clínica», es fundà l'Institut Ravetllat-Pla (Vegeu «La Medicina Catalana», 1937, II, pàgina 89). Col·laborà a «Renaixement» (on signava «Ramon d'Alentorn»), «La Presse Medicale», «Revista de Ciencias Médicas», «Revue Internationale de la Tuberculose» i d'altres. Autor de: *Epidèmies: circumstàncies observades a Catalunya que favoreixen sa difusió y manera d'evitarles* (1906), juntament amb C. Calleja, Agustí Maria Gibert i S. Xumetra; *De catalanisme* (B., 1908); *La respiration contiue* (París, 1910); *Diagnòstic precós de la tuberculosi pulmonar* (B., 1910); *Sur la value clinique des reactions diagnostiques à la Tuberculine* (París, 1911); *Applications des conquêtes sur l'immunité à la clinique de la tuberculose* (Roma, 1913); *Contribució a l'estudi de l'evolució diària en l'homa sa i en quelques malalts* (Barcelona, 1913); *El problema social davant l'higiene* (B., 1913); *Las aguas de Barcelona desde el punto de vista higiènic* (Barcelona, 1915), juntament amb G. López i A. Presta; *De com no s'estima la vida y per què* (B., 1917); *Concepto clínico de la tuberculosis según la Bacteriología y Patogenia de Ravetllat-Pla* (B., 1922); *La bactèria de la tuberculosi* (1924); *El socialismo en Cataluña* (B., 1930); *Recordando a Ferran* (Mèxic, 1944); *Estudios sobre tuberculosis* (Mèxic, 1944); *Enteroalergias tuberculosas. Revisión de algunos conceptos de tuberculosis* (Mèxic, 1945), i *Notas clínicas sobre Tuberculosis en relación con las ideas y productos Ravetllat-Pla* (B., 1951). (249/118, III, pàg. 992)

3.733. **PLA GALLIPAGA, Na.** Metgessa jueva, casada amb Jaffuda Gallipaga, que, el 1387, fou autoritzada per a exercir la professió a Lleida.

(407, pàgs. 307 i 319)

3.734. **PLA i JANINI, Joaquim.** N. a Tarragona, el 23-III-1879; m. a B., el 10-II-1970. Fèu els estudis de batxillerat a Manila, i es va llicenciar a B., el 1903. Des de la seva joventut es va dedicar intensament a la fotografia, tasca que, juntament amb problemes de salut, el dugué, cap els anys vint, a deixar l'exercici de la medicina. Es dedicà a la recerca en el laboratori, sobretot en el camp de la pigmentació, treballant i essent autoritat en la tècnica del bromoli transportat. Va presidir l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya; guanyà premis en molts concursos d'aquí i internacionals, publicant fotografies a diverses revistes, una de les quals, «Art de la llum», li dedicà un numero monogràfic. Retratà la geografia de les nostres comarques, i en particular els voltants de Camprodon i Eivissa. Ran del seu centenari es varen fer dues exposicions monogràfiques. una d'elles a la Fundació Miró (Abril, 1980).

3.735. **PLA i JANINI, Josep Maria.** N. a Santa Cruz de Tenerife, el 26-XI-1888; m. a B., el 14-X-1981. Fill de metge militar. Fou home polifacètic, políglota, viatger i de gran personalitat. Fèu estudis de Química a Suïssa i, més tard, de Medicina, a B. Es va doctorar amb la tesi *Aportación al conocimiento de las relaciones geno-crono-ecológicas del ojo* (Madrid, 1933). Especialitzat en oftalmologia, va treballar al costat d'Ignasi Barraquer. Va ocupar alts càrrecs directius a la Telefònica, abans de la guerra. Durant molts anys fou un dels dirigents del departament de traduccions de l'editorial Labor, contribuint a la difusió dels coneixements de la medicina europea, i principalment de la llengua alemanya, aquí.

3.736. **PLA i MITJA, Antoni.** De la meitat del segle XVIII. Autor de: *Universae Medicinae ad leges circulationis, anatomicas...* (Cervera, 1738). (122, pàg. 39)

3.737. **PLAJA, Jeroni.** Metge, a Girona, a les darreries del segle XVIII. Estudià a Montpeller, on es llicencià i doctorà, l'any 1782. Autor de: *Annotationes nonnullae circa Febris intermittentes* (Montpeller, 1781). (108, pàg. 96)

3.738. **PLAN SABAT.** Cirurgia gironí del segle xv. (408, pàg. 33)

3.739. **PLANA, Antoni.** Cirurgià, que, al començament del segle xv (1427), exercia a Girona. (412, pàg. 11)

3.740. **PLANA, Esteve.** N. a Solsona, el 1817; m. a Barcelona, el 20-XI-1878. Amplià estudis als hospitals francesos. Exercí la professió a la seva vila nadiua, de la qual fou alcalde i personalitat local important. Fou autor d'estudis sobre la feridura a Solsona i pobles de la seva comarca i les epidèmies de còlera de 1854, i altres anys a Solsona. Totes aquestes dades foren recollides pel seu nét, Josep Falp i Plana, en la seva «Topografia Mèdica de Solsona».

3.741. **PLANA, Gregori.** Doctor en Medicina de la primera meitat del segle XVIII. Sembla que va exercir a les Borges del Camp. (321)

3.742. **PLANA, Joan.** N. a Maçanet (?), era batxiller en Medicina, a Osca, el 1794. (309)

3.743. **PLANAGOMAR, Antoni.** N. a Begudà (Garrotxa), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1777. (309)

3.744. **PLANAS, Josep.** Doctor en Medicina, que, vers l'any 1687, exercia a Girona. (408, pàg. 30)

3.745. **PLANAS, Martí.** N. a Sant Vicenç dels Horts (Baix Llobregat), es va graduar, a Cervera, l'any 1762. (241)

3.746. **PLANAS, Maurici.** Cirurgià, que, a les darreries del s. XVIII, exercia a Manresa. (413, pàg. 88)

3.747. **PLANAS, Narcís.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1795. També graduat a Osca, el mateix any. Exercí a B. (309)

3.748. **PLANAS, Pau.** M. el 1859. Gendre del Dr. Bahí i Fontseca, en casar-se amb Clara Bahí. Membre numerari de l'Acadèmia de Medicina de B., en la qual, amb motiu de la inauguració de curs, llegí, el 1849, un discurs sobre les escrófuls o tumors freds. Autor d'una comunicació sobre la combustió espontània. (59, II, pàg. 368)

3.749. **PLANAS i REGLAR, Joan.** N. a Torroella de Montgrí (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)

3.750. **PLANAS i VIVES, Gonçal.** N. a Cienfuegos (Cuba), el 10-I-1863; m. el dia 7-III-1940. Llicenciat a B. el 1889. Metge consultor del balneari de la Garriga.

Autor de: *Las aguas termales de la Garriga, bajo el punto de vista de la moderna Hidrologia mèdica* (B., 1909); *Como debe cuidarse y tratarse el diabético* (Barcelona, 1910); *El sanatorio en el campo* (Barcelona, 1912), i *Divulgación científica sobre los hongos venenosos* (B., 1919). (50, XIII, pàg. 316)

3.751. **PLANELLAS i GIRALT, Josep.** N. a B., el 1820; m. a B. l'1-III-1888. Cursà Medicina, a B., del 1838 al 1845. Llicenciat aquest últim any, començà a estudiar Ciències Naturals a Santiago de Compostela. Llicenciat en Ciències, el 1854. Fou soci de l'Acadèmia Mèdica d'Emulació, de Santiago. Va ésser nomenat catedràtic interí, a Jaén, d'Història Natural. També a Santiago, de la mateixa disciplina. Pocs mesos abans de la Revolució del 1868, era nomenat catedràtic de Minerologia, Zoologia i Botànica de la Universitat de Barcelona, procedent, per trasllat, de la Universitat de Santiago. Doctorat en Ciències Naturals a B., el 1869. Fou un dels encarregats de donar les conferències dominicals, sobre agricultura, en el curs del 1876 al 1877. Va estar acusat d'aprovar, només, els alumnes que rebien d'ell classes particulars. Ell es defensà dient que les classes particulars tenien només una finalitat econòmica. El 1880, ocupà, accidentalment, el rectorat de la Universitat de B. Col·laborà a la «Revista Econòmica», «Joven Galicia» i «Revista Santiaguesa». Autor de: *Ensayo de una flora fanerogàmica gallega* (Santiago, 1852); *Catálogo metódico de los objetos exhibidos en la Exposición agrícola, industrial y artística de Galicia* (Santiago, 1858), en col·laboració amb els senyors F. Neira i V. M. de la Riva i altres treballs. (Expedient universitari)

3.752. **PLANELLAS i LLANÓS, Alexandre.** N. a Santiago de Compostela, el 7-IV-1856; m. a B. el 14-I-1927. Fill del metge Planellas i Giralt. Cursà Medicina a B., on es llicencià, el 1877. Des de llavors exercí l'especialitat toco-ginecològica. Va guanyar una plaça d'aquesta especialitat a l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. Participà en el Certamen Frenopàtic del 1883 i en el Congrés de Ciències Mèdiques de l'any 1888. El 1894, va guanyar, per oposició, la càtedra d'Obstetrícia i Ginecologia de València. El 1898, va permutar aquesta càtedra, per la d'Anatomia de B., ocupada del doctor López Sancho. Fou metge director de l'Establiment-Balneari de Sant Bartomeu de la Cuadra («Gaceta Médica Catalana», 1879, pàg. 348). El 1904, ingressà a l'Acadèmia de Medicina de B.;

amb el discurs *Estudio higiènic y social de la fecundidad y la prolificidad* (Barcelona, 1904). El 1926, es va jubilar de la càtedra. No féu treballs ni investigacions des del punt de vista anatòmic (V. «Revista Médica de Barcelona», 1927, pàgina 368). Col·laborà a «La Independencia Médica», «Enciclopedia Médico Farmacéutica», «Gaceta Médica Catalana» i «El Protector de la Infancia». L'any 1882, va fundar, amb J. Corominas, els «Archivos de Terapéutica Médica y Quirúrgica». Autor de: *De las localizaciones cerebrales. Con motivo de un notable caso de herida del cerebro* (B., 1881); *Tratamiento de la histeroptosis o caída del útero* (B., 1889); *La lucha contra el tifus* (B., 1914), i el discurs inaugural del curs (1923-1924) a la Universitat, parlant sobre: *La Biología como auxiliar de otras ciencias*. Traduí, d'Auvard: *Tratado práctico de partos* (B., 1891), i la *Ginecología*, de Pozzi.

(77, pàgs. 338 i 339)

3753. **PLANELLS, Antoni**. Cirurgià gironí, del segle XVIII. (408, pàg. 33)

3.754. **PLANELLS, Manuel**. Cirurgià gironí, del segle XVIII. (408, pàg. 33)

3.755. **PLANELLS, Pere**. Cirurgià gironí, del segle XVIII. (408, pàg. 33)

3.756. **PLANES, Antoni**. N. a Borrassà (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. (309)

3.757. **PLANES, Francesc**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749. (309)

3.758. **PLANES, Joan**. N. a Linyola (Noguera), era batxiller, en Medicina, a Osca, l'any 1741. (309)

3.759. **PLANES, Marià**. L'any 1784, era tinent de Cirurgia major, a Manresa. (209, pàg. 104)

3.760. **PLANS, Pere**. Cirurgià adjunt i successor d'Antoni Coll, l'any 1611, a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 239)

3.761. **PLANXART, Pere**. Batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1751. (309)

3.762. **POBLET i ANDREU, Pere**. N. a Barberà de la Conca (Conca de Barberà). Llicència a B., el 1883. Participà en el Certàmen Frenopàtic del 1883, amb un treball sobre *Diferencias clínicas entre el estupor melancólico y la demencia apática*, en el qual recull observacions clíniques fetes en el manicomí de Nova Betlem. També col·laborà a la «Revista Frenopática Barce-

lonesa» i «La Independencia Médica», les dues dirigides per Giné i Partagàs. (7/313, pàg. 114)

3.763. **POCH, Francesc**. A les darreries del segle XVIII, exercia a B.

3.764. **POCH, Jeroni**. Metge del segle XVII, n. a Fortià (Alt Empordà). S'establí a Girona, de la qual fou metge titular. Autor de: *De naturae malitia aetatem superante, et de impotentia ad copulam carnalem* (Girona, 1637). Allí hi parla sobre la impotència (V. «Suplemento al Semestre Médico Clínico», pàg. 73).

(57, pàg. 487)

3.765. **POCH, Rafael**. Doctor en Medicina, que, vers l'any 1616, exercia a Girona. (408, pàg. 28)

3.766. **POCURULL, Antoni**. Graduat, a Cervera, l'any 1785. (54, pàg. 235)

3.767. **PODIO, Albert de**. Mestre en Medicina, que, l'any 1446, exercia a Tarragona. (254, pàg. 24)

3.768. **PODIO, Bartomeu de**. Metge en temps del rei Martí. (38, pàg. 76)

3.769. **POLL, Nicolau**. Del segle XVI. Metge de cambra de Carles V, natural del Principat o del País Valencià. Autor d'un llibre que tracta de la curació de la sífilis mitjançant el guaiac: *De cura morbi Gallici per lignum Guaicum* (Venècia, 1535).

(57, pàg. 448/41, II, pàgs. 226-227/60, I, pàgs. 192-194)

3.770. **POLLET, Lluís**. Metge de cambra del Príncep de Condé, al segle XVII. Féu estudis lingüístics. (38, pàg. 128)

* **POLO, Domènec**. — V. **DOMENECH POLO**.

3.771. **POMAR, Antoni**. Cirurgià, que, a la primera meitat del segle XVIII, fou regidor de l'ajuntament de la Seu d'Urgell. (276, pàg. 44)

3.772. **POMER, Mestre Pere**. Mestre en Arts i Medicina, en temps del rei Martí. (42, pàg. 39)

3.773. **POMES, Antoni**. N. a Lleida, es va graduar, a Cervera, l'any 1781. (241)

* **PONÇ, Andreu**. — V. **ANDREU PONC**.

3.774. **PONÇ, Antoni**. L'any 1453, consta com a mestre en Medicina i amb exercici a B. El mateix any, assistí a l'elecció de canceller de l'Estudi de Medicina a B. (4, pàg. 114)

* **PONÇ, Salvador.** — V. **SALVADOR PONÇ.**

3.775. **PONÇ COMPTE.** Cirurgià i oculista, a Reus, al primer terç del segle xv.
(64, pàg. 63)

3.776. **PONÇ de RIBELLES.** Metge, que, cap a l'any 1402, exercia a Lleida. Fou professor de l'Estudi General lleidatà.
(63, pàg. 29)

* **PONÇ i PORTELLA, Pere.** — V. **PONS i PORTELLA, Pere.**

3.777. **PONCE de LEÓN i ALBERNI, Joaquim.** N. a Tortosa, el 15-II-1893; m. a B., el 12-II-1973. Cursà Medicina a B., on es llicencià, l'any 1917. Doctorat a Madrid amb la tesi *Nuevas orientaciones clínico-terapéuticas de los tumores uretro-prostáticos. Hipertrofia prostática* (1926). Professor de classes pràctiques fins el 1929, format amb Sacanella i en el desaparegut Institut de Medicina Pràctica de Barcelona. Durant la guerra civil treballà a l'hospital de Nuestra Señora de las Mercedes, de Sant Sebastià, on també era cap del Servei d'Urologia dels Hospitals Militars. Passà després a Barcelona, amb el mateix càrrec. Entre els seus treballs cal esmentar: *Cáncer de la próstata* (1928); *Urología de guerra* (1941), i *Tratamiento hormonal de los Cálculos uretrales*.
(53, 1973, IV, núm. 27)

3.778. **PONS, Benet.** Consta com a doctor en Medicina, a Sant Llorenç de Morunys (Solsonès), en el capbreu de 1784.
(415, pàg. 135)

3.779. **PONS, Bernat.** Metge mallorquí, autor del manuscrit *Descripción médico-topográfica de la villa de Binisalem*.
(10, II, pàg. 113)

3.780. **PONS, Francesc.** N. a Figueres (Alt Empordà); m. a B., el 1821. Exercí a Figueres. Graduat a Osca, l'any 1772. El 1782, observà l'epidèmia del Llenguadoc. Durant la guerra contra França del 1793, es va traslladar a B., on assolí molta fama. Membre de l'Acadèmia de Medicina, de B., on consta com metge pràctic, i de la Reial Societat de Medicina, de París. Probablement és ell qui va col·laborar en el «Diario General de Ciencias Médicas». Autor de: *Memoria práctica sobre las calenturas pútridas del Ampurdán* (Barcelona, 1790), i el *Informe de los efectos de la quina calisaya, y otros* (B., 1793). Morí a conseqüència de l'epidèmia de la febre groga.
(57, pàg. 489)

3.781. **PONS, F.J.** De la segona meitat del segle XIX. Autor de: *Guía práctica para los baños de mar en los niños* (1881), i *Lecciones de higiene individual al alcance de los niños* (1885).
(59, II, pàg. 373)

3.782. **PONS, Joan.** Cirurgià, de les darreries del segle XVI i el començament del segle XVII, que va exercir a B. L'any 1607, era membre del Consell de Cent, de B.
(396, VI, pàg. 343 i VIII, pàg. 370)

3.783. **PONS, Joan.** Llicenciat en Cirurgia, que exercia, a Mataró, a la meitat del segle XIX. Autor d'una *Observación sobre la expulsión espontánea de un cálculo muy voluminoso por la uretra*.
(«Diario de Barcelona», 1840, febrer, pàg. 712)

* **PONS, Pere.** — V. **PERE PONS.**

3.784. **PONS, Pere.** Metge, que exercia, a Puigcerdà, a començaments del s. XVIII (1721).

3.785. **PONS, Ramon.** N. a Vila-seca de Solcina (Tarragonès), es va graduar, a Cervera, l'any 1791. Autor dels treballs: *Discurso sobre el origen de la medicina* (1803), i *Analogías que tienen muchas enfermedades agudas con las crónicas*.
(241/59, II, pàg. 375)

3.786. **PONS, Simó.** Metge del segle XV. Va escriure una apologia dels frares de l'orde de Sant Jeroni.
(57, pàg. 488)

3.787. **PONS, Vicenç.** Graduat, a Cervera, l'any 1805.
(54, pàg. 236)

3.788. **PONS i BOSCH, Joan.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. També graduat a Osca, el mateix any.
(309)

3.789. **PONS i CODINACH, Antoni.** De la segona meitat del segle XIX. Ingressà a Sanitat Militar. Col·laborà en «El Compilador Médico». Autor de: *Guía práctica para el uso de las aguas minerales de San Diego de los Baños de la Isla de Cuba* (L'Havana, 1853); *Tratado completo teórico-práctico del vómito o fiebre amarilla* (L'Havana, 1868), i *Manual de la mujer embarazada o remedios fáciles y seguros para corregir las afecciones del embarazo con el método de partear* (B., 1874).
(59, II, pàg. 372)

3.790. **PONS i FLAQUER, Gaspar.** N. a Maó, el 2-XII-1721; m. el 1785. Cursà Medicina a Salamanca, d'on fou catedràtic

d'Anatomia. Després fixà la residència a Sevilla, on va ésser el metge de la nobleza andalusa. No arribà a regentar la càtedra de Química Dogmàtica i Experimental de la Universitat de Sevilla, per la qual havia estat proposat perquè morí abans. Autor de: *Llave mercurial mèdica* (Sevilla, 1784), en dos volums.

(10, II, pàg. 115)

3.791. **PONS i FREIXA, Francesc d'A. N.** a B., el 30-XII-1863; m. a B., el XI-1938. Cursà medicina a Barcelona, on es llicencià l'any 1889. El 1892, era professor auxiliar a la Facultat de Medicina. Va ser-ho durant deu anys. També, el 1892, ingressà en el Cos Facultatiu de les Cases de Socors de Barcelona, de les quals va ser director l'any 1923. L'any 1905, era membre del Cos Mèdic Municipal. El 1919, era metge de l'Institut Municipal d'Higiene, que també va dirigir a partir del 1924. Com a cap dels serveis sanitaris municipals de Barcelona, desenvolupà molta activitat per a aconseguir la construcció de l'Hospital Municipal d'Infecciosos en temps de la Dictadura. L'any 1927, ingressà a l'Acadèmia de Medicina, amb el discurs *Concepto biológico de la ética y de terminación de su fundamento y de su principio objetivos como base de toda higiene de la conducta individual y social* (B., sense data). L'any 1931, va quedar postergat per motius polítics. El 1933, es va jubilar del seu càrrec de cap de l'Institut Municipal d'Higiene i director dels Serveis Sanitaris Municipals de Barcelona (V. «Revista Mèdica de Barcelona», 1933, abril). Col·laborà en el «Boletín de la Academia de Higiene», «Boletín Clínico de la Casa de la Salud de Nuestra Señora del Pilar», «Annals de Medicina», «Revista de los Servicios Sanitarios y Demográficos Municipales de Barcelona», «La Veu de Catalunya» (10-II-1927), «Diario de Barcelona», «El Diluvio» (9-II-1927), «La Vanguardia» i «El Noticiero Universal» (8-II-1927) i altres revistes. Autor de: *Cartilla de divulgación de medidas preventivas de la fiebre tifoidea* (B., 1914); diversos fulletons sota el títol comú de: *Divulgación de profilaxis sanitaria; Los adueros de Barcelona* (B., 1929), etcètera. (107)

3.792. **PONS i GASSOL, Raimon.** N. a Valls (Alt Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1782. (241)

3.793. **PONS i GUIMERA, Miquel.** Metge-cirurgià del segle XIX, m. a l'Havana l'any 1870. Féu els primers estudis en el Col·legi Tridentí i Escoles Pies de Barcelona. Féu un curs de Matemàtiques a l'Acadèmia de

Ciències Naturals i un altre de Botànica a l'Escola de la Junta de Comerç. També en aquest últim lloc va estudiar Química i Dibuix. El 1839, era batxiller en Filosofia. El 1844, batxiller en Cirurgia i Medicina i llicenciat, el 1846. Fou membre de la Societat Mèdica d'Emulació. Ideològicament, s'autoconsiderava eclèctic, seguint unes vegades Rasori, altres Bouillard i d'altres Hahnemann. Fou, doncs, també, un dels introductors de l'Homeopatia a Catalunya. Ocupà el càrrec de subdelegat de Barcelona. Va pertànyer a la Societat Filomàtica de Barcelona. Soci corresponent de la Reial Acadèmia de Ciutat de Mallorca (1847). No acceptà la Confederación Mèdica que propugnava González de Sámano. Fundà i dirigí les revistes «El Telégrafo Médico», «El Interés Profesional» i «La Regeneración Mèdica». També dirigí el «Vergel Literario», que era una col·lecció d'obres literàries (V. «Diario de Barcelona», 1845, juliol, pàg. 2.577). Autor de: *Tristán el ermitaño o un amor desgraciado...* (B., 1839), novel·la; traduí, de Bayle: *Tabla analítica de la fisiología del hombre* (B., 1841); *Nuevas tablas de Anatomía* (B., 1841); traducció de l'obra de Bichat, anotada per Magendie: *Indagaciones fisiológicas sobre la vida y la muerte* (B., 1843); i també les traduccions de les obres de Dezeimeris: *Resum de la medicina hipocràtica o aforismos de Hipócrates* (B., 1844); de Jahr: *Tratado elemental de homeopatia y modo de practicarla* (B., 1846); d'Eugeni Sue: *Novelas e historias marítimas* (B., 1845); *Avis aux partisans de Raspail sur les effets de Champre* (B., 1848); de Robert Hooper: *Atlas de Anatomía, Pathología del útero y sus dependencias* (B., 1848); *De las calenturas intermitentes en Barcelona o esposición de las causas de su frecuencia en estos últimos años* (B., 1849); *Lecciones elementales de terapéutica general* (B., 1850), i *Operación cesárea o Histerotomía Vaginal practicada con éxito feliz en una muger de treinta y nueve años* (B., 1850). Sembla que va morir víctima de l'epidèmia colèrica de l'Havana, contra la que va lluitar. («El Telégrafo Médico», 1848, VIII/59, II, pàg. 374)

3.794. **PONS i MORNAU, Ramon.** Metge de les darreries del segle XVIII i començament del XIX, n. a Figueres. Cursà Medicina a Cervera i es doctorà a Montpeller. Autor de: *Disertation sur la petite verole, son inoculation et quelques considerations sur la vaccine* (Montpeller, 1802). (221, pàg. 221)

3.795. **PONS i PASCUAL, Francesc.** N. a Olot (Garrotxa), el 19-I-1884; m. a B., el

II-1972. Cursà Medicina, a Barcelona. Del 1908 al 1910, exercí a l'Espluga de Francolí (Conca de Barberà). Després amplia estudis a Berlín, amb Babinsky i Heubner. S'establí a Barcelona, on exercí la Pediatria. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Redactor dels «Annals de Medicina». Autor de: *Cuestiones prácticas de Pediatría moderna* (B., 1912); *Regímenes alimenticis en la infancia* (1917); *Les malalties del aparell urinari en la infancia*; *Trastorns de creixença*; *La nasofaringitis en la infancia*, i *La fórmula leucocitària en Pediatría, especialment en les apendicitis o síndromes semblants* (B., 1936). (342)

3.796. **PONS i PORTELLA, Pere.** N. a Maó el 1711; m. el 1792. Féu estudis, durant onze anys, a València. Doctorat en Medicina. L'any 1781, era jurat major de Maó. Autor de: *Memorias para servir a la historia de Menorca*, en quatre volums, que deixà inèdites. (10, II, pàg. 122)

3.797. **PONSA, Marià.** Doctor en Medicina, graduat, a Cervera, l'any 1798. (54, pàg. 236)

3.798. **PONS (o del PONT), Cristòfor.** Barber de la primera meitat del segle xv, que tenia cura d'administrar medicines i brous i d'afaitar els qui havien estat sotmesos o s'havien de sotmetre a la tortura. (4, pàg. 178)

* **PONT, Francesc.** — V. **FRANCESC PONT.**

3.799. **PONT, Mestre.** Gironí que consta, com a «físic», l'any 1276. (151, pàg. 14)

3.800. **PONT, Mestre.** Al començament del segle xvi, fou proposat per a ésser metge de Reus. Durant molts anys exercí a Fraga. (64, pàg. 30)

3.801. **PONT, Tomàs.** L'any 1667, era cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. (54, pàg. 240)

3.802. **PONT i PELL, Antoni Bonifaci.** N. a Cadaqués (Alt Empordà). Féu el batxillerat a Girona i a Barcelona (1878). Llicenciat a B., el 1884. Passà a Madrid a doctorar-se i el 1886 emigrà a l'Argentina. En aquell país revalidà el seu títol l'any 1887 i s'establí a Corrientes, on fou metge de l'Hospital de Sant Joan de Déu i dirigí l'hospital de dones: «Juana Francisca Cabral». Col·laborà a la premsa de Corrientes i, juntament amb el doctor Zomoza, va fundar en aquella ciutat el periòdic «El Progreso». Col·laborà també a diverses revistes tècniques: «Semaine Médica-

le» de París, «Semana Médica» de Buenos Aires, i a «El Día Gráfico» de Barcelona. És interessant el seu treball *Contribución al estudio de la lepra en Corrientes* (1906). El 1910 tornà a Catalunya, per assistir al Primer Congrés Espanyol Internacional de la Tuberculosi que se celebrava a Barcelona, com a delegat del Consell superior d'educació d'aquella província argentina, presentant-hi un treball. Es preocupà també dels aspectes comercials de les relacions hispano-argenines, de les taxes de les duanes, de la importació de cotó argentí (1911) i contribuï a la formació d'una cambra espanyola de comerç al Brasil. Cap el 1914 tornà definitivament, instal·lant-se a Cadaqués. Allí tingué una tasca molt activa quan l'epidèmia de grip de l'any 1918, i l'any següent es donà el seu nom a una plaça de la vila.

3.803. **PONTARRÓ, Jaume.** Hi ha constància que exercia, a Tarragona, el 1614. L'any 1622, essent metge del Capítol, es negà a visitar a l'Hospital de Tarragona. Morí l'any 1625. (254, pàg. 35/113, pàg. 92)

* **PONTII.** — V. **JOAN STEPHANI.**

3.804. **PONTONS, Mateu.** Cirurgià, a Porrera (Priorat), cap a l'any 1762. (89, pàg. 346)

3.805. **PORCALLA, Josep.** N. a Cadaqués (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761. (309)

3.806. **PORCALLA i CROS, Narcís.** Metge, a Girona, a la primera meitat del segle xix. Membre de l'Acadèmia de Sant Tomàs, de Girona. Deixà el manuscrit *Llibre de conductes* (1806-1836). (77, pàg. 341)

3.807. **PORCALLA i DIOMER, Josep.** N. a Girona; m. el 10-XII-1881. Metge de l'Hospital de Santa Caterina, de Girona. Autor d'una *Historia del cólera morbo epidémico que invadió la ciudad y partido de Girona en el año 1854* (B., 1859). Fou un notable bibliòfil. (59, II, pàg. 376)

3.808. **PORCEL i ZANOQUERA, Josep.** N. a Ciutat de Mallorca, l'any 1896; m. el 1977. Llicenciat a Madrid el 1920, i doctorat també a Madrid amb la tesi *Aneixitis quísticas* (1923). El 1924 va ingressar, per oposició, al Cos Mèdic de Sanitat Exterior, i va ésser nomenat director de Sanitat Exterior, de Ciutat de Mallorca (1924). Membre de la Reial Acadèmia de Medicina, de Ciutat, des del 1949. Va ésser president d'aquesta institució entre

els anys 1962 i 1968. Per petició pròpia, l'any 1974, va passar a la situació d'acadèmic honorari.

(Josep Tomàs i Monserrat)

3.809. **PORCELL i GUARDIA, Francesc.** N. a Ciutat de Mallorca l'any 1813; m. el 1881. Estudià música i Medicina a B. Donà concerts en els Jardins del Tivoli. És autor de la música de cançons dels soldats catalans a Africa (1859-1860). Escriví òperes com *El Trovador* (1842), *Rosamunda in Ravenna* (1844), *Sueño y realidad* (1853) i *Las devanaderas* (1881).

(32, XI, pàg. 795)

* **PORCET.** — V. **PARCET.**

3.810. **PORTA, Ambrós.** N. a Granyena de Segarra, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1772. (309)

* **PORTA, Bonastruc de.** — V. **BONAS-TRUCH de PORTA.**

3.811. **PORTA, Josep.** N. a Vila-rodona (Alt Camp), fou batxiller de Gandia i revalidat l'any 1773 pel Protomedicat. Exercí a Bràfim. (3)

3.812. **PORTA, Nicolau.** Metge, a Cervera, al segle XVIII, graduat, en aquella població, l'any 1744. (54, pàg. 232)

3.813. **PORTA i FARQUELL, Ignasi.** N. a Castellterçol, el 27-VIII-1783; m. el 26-I-1851. Fill del metge Valentí Porta i Sentís. Féu els primers estudis a Berga, i passà, més tard, a la Universitat de Cervera. Cursà també dos anys de Clínica a l'Acadèmia de Medicina Pràctica de Barcelona. Doctorat, el 1805. Fou primer metge de la Casa de Caritat i de la de Maternitat. Soci numerari de l'Acadèmia de Medicina de Barcelona. El 1820, proposà una càtedra d'Higiene Pública i de Medicina Legal. Més tard, va simpatitzar amb l'Homeopatia, i fou un dels seus introductors a Catalunya (V. «Revista Homeopàtica», 1895, setembre). Col·laborà en el «Periòdic de la Sociedad de Salud Pública de Cataluña» i «La Abeja Médica». Autor de: *Memoria manifestando la utilidad de hacer alguna gestión a la Corte para establecer bajo su dirección una cátedra de Higiene Pública y Medicina Legal* (1820); *Relación de las epidemias de viruelas observadas en la Casa de Misericordia de esta ciudad*; *Memoria comprensiva de la doctrina del doctor Rasori* (1821); *Historia de la epidemia de viruelas que observó en el establecimiento de la Misericordia* (1841); *Observaciones sobre más casos de fiebre amarilla* (1844), i *Del verdadero tino*

práctico (B., 1845). Testamentà que no volia cap homenatge postmortem.

(59, II, pàg. 376)

3.814. **PORTA i SENTIS, Valentí.** N. a Castellterçol (Vallès Oriental), es va graduar, a Cervera, l'any 1780. (241)

3.815. **PORTELLA i TORRUELLA, Ricard.** Al començament del segle XX, era metge director dels banys de Caldes de Bohí. Col·laborà a la «Revista Médico-Hidrológica Española». Autor d'una *Hidrología Médica de la Provincia de Lérida* (Lleida, 1922). (122, pàgs. 56 i 58)

3.816. **PORTA i VIDAL, Josep.** N. al Vendrell (Baix Penedès). Féu els primers estudis a Tarragona. Llicenciat a B., el 1879. Va exercir a Tarragona. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i a la «Gaceta Médica Catalana». Fou especialista en Oftalmologia.

3.817. **PORTA i VIDAL, Lluís.** N. a les Borges Blanques (Garrigues). Féu el batxillerat a Lleida. Llicenciat a B., el 1887. L'any 1891, ingressà a l'Acadèmia Médico Farmacèutica de Barcelona, llegint un treball sobre el tractament de les cremades. (59, II, pàg. 377)

* **PORTAL, Abraham des.** — V. **ABRAHAM DES PORTAL.**

3.818. **PORTAL, Mestre.** Metge jueu, que, a la meitat del segle XIV (1362), exercia a Besalú. (407, pàg. 323)

* **PORTELL, Abraham del.** — V. **ABRAHAM DES PORTELL.**

3.819. **POU.** Cirurgià que exercia, a Lleida, en el primer terç del segle XV (1412). (256, pàg. 203)

3.820. **POU.** L'any 1595, va fer oposicions a la càtedra major d'Hipòcrates de l'Estudi General de B. (60, pàg. 193)

3.821. **POU, Andreu.** N. a Castelló d'Empúries (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)

3.822. **POU, Joan (I).** Metge del Capítol de la Seu de Lleida. Catedràtic a l'antiga Facultat de Medicina d'aquella ciutat, a la meitat del segle XV. Fou l'iniciador d'una gloriosa dinastia de físics, catedràtics i doctors lleidatans. L'any 1436, va assistir la muller d'Alfons V. Pare de Nicolau Pou, ànima de la resistència en contra de Joan II, el 1464. M. el 1456. (63, pàg. 30/6, pàg. 434)

3.823. **POU, Joan (II).** Del segle XVI. Besnét de Joan Pou. Ensenyà Medicina a l'an-

tiga Facultat de Medicina de la Universitat de Lleida, el 1553. (63, pàg. 35)

3.824. **POU, Josep.** El mes d'abril de 1706, era nomenat cirurgià de l'Hospital de la Santa Creu, de B., en premi als seus serveis durant un assetjament de B. (54, pàg. 241)

3.825. **POU, Onofre.** Metge gironí del segle XVI. Fou catedràtic de Filosofia a la Universitat de Perpinyà, i morí a Girona. Autor de: *Thesaurus puerilis* (B., 1600). (77, pàg. 341)

3.826. **POU, Pere.** Mestre en Arts i Medicina del segle XV. Nét de Joan Pou. El 22 de novembre de 1477, era nomenat metge del Capítol de la Seu de Lleida, càrrec que, el 1491, compartia amb Guillem Mascarell. El 1483, era director de l'Hospital de Santa Maria. Catedràtic a l'antiga Facultat de Medicina de Lleida, era elegit Paer en cap, el 1516. (6, pàg. 435)

3.827. **POU i BONET, Lluís.** Metge mallorquí de la segona meitat del segle XIX. L'any 1880, ingressà com a numerari a la Reial Acadèmia de Medicina de Mallorca. Treballà a l'Institut Balear. (20)

3.828. **POU i CAMPS, Joan.** N. a Girona l'any 1801; m. a Madrid, el 1874. Cursà Farmàcia a Barcelona i fou catedràtic del Reial Col·legi de Farmàcia, de Pamplona, del 1829 al 1838. Llicenciat en Medicina, el 1837, a Pamplona. El 1840, passà a Madrid, on va ésser catedràtic de Química General de la Facultat de Medicina. L'any 1849, hi va fer el discurs inaugural. Traductor de Buffon. Sembla que morí a conseqüència del còlera. Autor de: *Varios medios desinfectantes; Preparaciones y operaciones farmacéuticas; Nomenclatura farmacéutica; Sobre el color y la luz; Descomposición; Teoría electroquímica; Arte de formular; Afinidad química; Sales; Hongos, setas y sus venenos; Modos de hacer agradables los medicamentos desagradables; Refutación a la generación espontánea; Infección y Contagio; Exposición histórica y descripción de los procedimientos del daguerrotipo y del diorama* (Madrid, 1839), *Discurso (...) en la (...) inauguración de los estudios de la Universidad literaria de Madrid* (Madrid, 1849), i *Discurso acerca del contrapeso que las ciencias de la naturaleza y señaladamente la Química ejercen con sus pasmosos adelantamientos sobre los males que afligen a la humanidad* (1852). (16, pàg. 98/161, pàgs. 94, 96 i 167)

3.829. **POU i CASAGRAN, Jaume.** N. a l'Armentera (Alt Empordà), féu estudis al

Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona. Poc temps abans del 1766, era delegat a Figueres, del Protomedicat. (89, pàg. 335/28, 1975, V, núm. 46, pàg. 4)

3.830. **POUDEVIDA, Francesc de P. N.** a Vic (Osona), l'any 1812; m. a Sant Hilari Sacalm (Selva), el 1896. Metge titular de Sant Hilari Sacalm. Autor de: *Tratado o descripción del agua mineral de San Hilario Sacalm, acompañada de las observaciones y advertencias necesarias* (B. 1846), i *Agua mineral de San Hilario Sacalm. Memoria sobre las propiedades y eficacia de la misma* (B., 1859). (77, pàg. 342)

* **POUS, Francesc.** — V. **PONS, Francesc.**

3.831. **POUS i ORIACH, Antoni.** N. a Sabadell, el 13-VI-1851; m. a Terrassa, el 21-II-1910. Fill d'obrers. Començà a treballar en una fàbrica de llana, però el 1868, gràcies a la Revolució, s'instal·là un Institut Lliure de Segona Ensenyança, on ell va fer el batxillerat. Cursà Medicina a Barcelona, llicenciant-se el 1877. S'establí de primer a Martorell i el 1878, va passar a Terrassa. Membre del Partit Republicà Progressista, de Salmerón, amb qui tenia amistat personal. President del Comitè Zorrillista i del Centre Industrial i Mercantil. El 1891, va ser elegit regidor de Terrassa. En els seus darrers anys deixà la política i exercí com a metge de l'hospital i a la Casa de Caritat de Sant Llätzer. (437, 132-133)

3.832. **POY i NOGUERÓ, Francesc.** N. a la Garriga (Vallès Oriental), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1732. (309)

3.833. **POYRONI, Bertrand.** N., a Girona, el 3 de novembre de 1528, es matriculà al Col·legi de Medicina de Montpeller. (108, pàg. 100)

3.834. **POZO, Vicenç.** De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. Fou professor titular en el Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona. Durant la dominació francesa (1808-1814) romangué a Barcelona, i morí poc temps després. Autor de les memòries: *Gonorrhea ocasionada de un transporte erpético* (1797); *Tumores embolsados o lovanillos* (1798); *División del cuerpo del hombre en dos partes laterales* (1799); *Modo de obrar los medicamentos* (1800); *Efectos del emplastro de cantáridas aplicado sobre la cabeza en las conmociones del cerebro* (1801); *Teoría sobre la inoculación de la vacuna* (1802); *Tumor canceroso y fracturas que sigue-*

ron a éste (1803); *Modo de curar las contusiones* (1804); *Disposición escrofulosa hereditaria* (1805); *Una enfermedad negra* (1806), i *Calentura intermitente curada por el tártaro emético* (1807).

(51, pàg. 187/179)

3.835. **PRADELL, Josep.** Doctor en Medicina, per Montpeller, que l'any 1803 no fou admès a la Universitat d'Osca.

(309)

3.836. **PRADELL, Miquel.** Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1689.

(309)

3.837. **PRADELL i FIGUEROLA, Pau.** N. a Palamós (Baix Empordà), era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1761.

(309)

3.838. **PRADES, Josep.** N. a Vilaller (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1770.

(309)

* **PRADES, Simon de.** — V. **SIMÓ de PRADES.**

3.839. **PRAGA, Anastasi.** Doctor en Medicina lleidatà del segle XVII.

(22, pàg. 111)

3.840. **PRAT, Bartomeu.** A la meitat del segle XIX exercia a Banyoles. Autor d'uns *Análisis de las aguas minerales de Banyolas* (1832).

(59, II, pàg. 382)

3.841. **PRAT, Domènec.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1796. També graduat a Osca, el mateix any.

(309)

3.842. **PRAT, Francesc de.** Metge, que, a la meitat del segle XIX, exercia a Gràcia. Col·laborà a la revista «La Abeja Médica».

(7)

3.843. **PRAT, Josep.** N. a Banyoles (Gironès), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1768.

(309)

3.844. **PRAT i PORTA, Lluís.** N. a Saldú (Vall d'Aran), es va graduar, a Cervera, l'any 1770.

(28, 1976, VI, pàg. 4)

3.845. **PRAT i SOLA, Josep Melcior.** N. a Els Prats del Rei (Anoia), l'any 1781; m. a Sant Sebastià, el 1855. Cursà Medicina a Cervera i a l'Hospital de la Santa Creu. A Cadis, durant la Guerra del Francès, fou secretari del «Diario de las Sesiones de las Cortes». Exercí d'apotecari als Prats del Rei del 1814 al 1820, i d'aquest any al 1823, fou de nou redactor al «Diario de Sesiones de las Cortes». Passà, del 1823 al 1833, exiliat a Anglaterra, en gran part

a Knarborough, Yorkshire, on traduí, per encàrrec de la Societat Bíblica Britànica i Estrangera, part de l'Antic Testament i tot el Nou Testament, que s'imprimí a Londres el 1832. Han restat inèdites les seves traduccions del *Pentateuc* i dels *Salms*. Ajudat per un altre català exiliat, Ramon Busanya, no utilitzà els textos originals grec i hebreu, sinó la *Vulgata*, i tingué a mà les més apreciades traduccions en llengües modernes. Amic de Puigblanch i de Torres i Amat, esperava que la seva traducció serviria per a fomentar l'estudi del català. El 1834, fou nomenat secretari del Govern Civil de Barcelona i el 1835, governador. Fou també president de l'Acadèmia de Bones Lletres i de la Societat Barcelonesa d'Amics del País, des dels quals càrrecs demostrà un gran interès per l'ensenyament (fomentà les escoles primàries i el sistema lancasterià). El 1855, fou nomenat governador civil de Guipúscoa.

(Tina Barras, 32, XII, pàg. 28)

3.846. **PRATS, Antoni.** Consta com a cirurgià, a Vilafranca del Penedès, en el fogatge del 1553.

(458, pàg. 319)

3.847. **PRATS, Francesc.** N. a Pont d'Armentera (Alt Camp), es va graduar, a Cervera, l'any 1771.

(28, 1976, VI, pàg. 4)

3.848. **PRATS, Jeroni.** Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752.

(309)

3.849. **PRATS, Joan.** N. a la Selva del Camp, era batxiller, a Osca, l'any 1789, i es revalidà davant el Protomedicat l'any següent.

(3)

3.850. **PRATS, Joan.** Metge del segle XVIII, nascut a Marratxí (Mallorca). Graduat en Medicina, a la universitat de Ciutat, el 6 de febrer de 1787. Autor d'una *Descripción médico topográfica de la villa de Marratxí* (1790).

(10, II, pàg. 163)

3.851. **PRATS, Josep.** Cirurgià del segle XVIII, n. a B. Cirurgià extern de l'Hospital de la Santa Creu, de B., des del 1700, en jubilar-se Francesc Folch. Va estar, juntament amb el doctor Josep Fornés, alguna temporada a Montpeller i el va ajudar a escriure la seva obra d'Epidemiologia.

(54, pàg. 241/57, pàg. 502)

3.852. **PRATS, Josep.** M. el 6-X-1747. Fill del cirurgià del mateix nom. En morir Francesc Agulló, l'any 1731, passà a cirurgià principal de l'Hospital de la Santa Creu, de B. En col·laboració amb Carles Serra, publicà: *Enchiridion chirurgicum*

xenodochii generalis Barcinonensis, in quo havd, aegre potissime ad hodiernam praxis penes quoscumque morbos extimos abigendos paratae extant schedae quas concinnarunt... (B., 1742).

(54, pàg. 242/77, pàg. 342)

3.853. **PRATS, Josep. N.** a Palamós (Baix Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1756. (309)

3.854. **PRATS, Josep. N.** a la Selva del Camp, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1789. (309)

3.855. **PRATS, Marià. N.,** el 1768, a la Selva del Camp. L'any 1793, era batxiller a Osca. (309)

3.856. **PRATS, Pere. N.** a Girona, va iniciar els estudis de Medicina, a Montpeller, el 13 de novembre de 1540. Dos anys més tard, era batxiller. (108, pàg. 100)

3.857. **PRATS, Ramon.** De la segona meitat del segle XVIII. Autor de la memòria *Fiebre maligna* (1771). (179)

3.858. **PRATS i BOSCH, Antoni. N.** a Girona, el 26-III-1834; m. a Girona, el 5-III-1862. Féu els primers estudis a Girona. Llicenciat a B., i doctorat, a Madrid, amb la tesi *Sobre el grado de certidumbre médica* (Madrid, 1860). Va exercir a Girona. Amb les inicials «A. P.», signà alguns articles a la revista «El Monitor de la Salud», que dirigia, a Madrid, el doctor Monlau. Fent el quart curs de la carrera, va escriure la memòria, premiada amb un accèssit a l'Acadèmia de Medicina, de B.: *Higiene del operario de una fábrica de Albalde* (1857). Autor de: *Almanaque médico-popular para el año 1859* (Girona, 1858) i *La prostitución y la sífilis* (Barcelona, 1861). El seu *Almanaque médico-popular* el va dividir en tres parts: *I. Higiene práctica, II. Materia médica indígena i III. Medicina de los accidentes* (V. «El Monitor de la Salud», Madrid, 1863, pàgina 155).

(400, pàg. 62/«El Monitor de la Salud», Madrid, 1861, pàg. 238)

3.859. **PRATS i GUAL, Josep.** Metge barceloní de les darreries del segle XVIII. (141, pàg. 15)

3.860. **PRATS i MARQUET, Josep O. N.** a B., l'any 1888; m. a B., el 4-I-1971. Llicenciat a la Universitat de B., es doctorà amb la tesi *Tratamiento quirúrgico de la incontinencia de orina en la mujer. Nuevos procedimientos* (B., 1916). Fou cirurgià de l'Hospital Clínic (1913-1925) en el

servei del doctor Morales, i contribuí a la creació de la secció de cirurgia de l'Aliança de Mataró, el 1913, treballant-hi durant gairebé cinquanta anys. Fou també cap del servei de Cirurgia ortopèdica de l'Hospital de Sant Rafael de B.

3.861. **PRATS i SOLER, Lluís. N.** a B., era graduat en Medicina, a Osca, l'any 1755. Fou un dels membres fundadors de l'Acadèmia de Medicina de B. Col·laborà a les «Memorias de la Real Academia Médico Prácticas», on publicà el treball *Observación de una enteritis ilio-traumática mortal en poco más de treinta horas* (Barcelona, 1798). Autor de: *Carta del doctor Luis Prats, Médico del Ejército a un amigo: en la cual vindica las dificultades propuestas acerca de Osteología Metódica de don Francisco Puig, profesor del Real Colegio de Cirugía de la Ciudad de Barcelona* (Tarragona, 1769). (58, pàg. 208)

3.862. **PRESAS, Josep.** De la segona meitat del segle XIX. Fou metge auxiliar de la Clínica Oftalmològica del doctor Barraquer. (V. «Gaceta Médica Catalana», 1894, pàg. 193). Participà en el Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i en el «Boletín de la Clínica Oftalmológica del Hospital de la Santa Cruz».

3.863. **PRESES i BUSQUETS, Pere.** El 22 de març de 1694, era examinat per a exercir la Cirurgia, a Girona. Està documentat fins l'any 1728. (408, pàg. 30)

3.864. **PRESTA i TORNS, Alvar.** Sants (Barcelonès), el 19-II-1868; m. a B., el 23-XII-1933. Fill del veterinari Josep Presta i Corbera. Cursà Medicina a B. Llicenciat el 1892. Col·laborà amb el doctor Suñé i Molist. Va contribuir a la fundació del Patronat de Catalunya per a la lluita contra la tuberculosi (1904). Fou president de l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya (1913-1916), i de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (1918-1920), i del Club de Futbol Barcelona. Vice-president del Quart Congrés de Metges de Llengua Catalana, i de l'Associació de Metges de Llengua Catalana. Cultivà l'otorrinolaringologia. Col·laborà a «Centralblatt für Bakteriologie», «Semaine Médicale», «Archives Générales de Médecine», «Revista de Medicina y Cirugía» «Revista Iberoamericana de Ciencias Médicas», «Revista de Medicina y Cirugía Prácticas», «Annals de Medicina», «Revista Demográfico Social», «La Clínica Moderna», i a altres revistes.

(294, núm. 47/269)

3.865. **PRIM, Antoni.** N. a Vila-rodona (Alt Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1745. (309)

3.866. **PRIM i GASOL, Bartomeu.** N. a Verdú (Urgell), el 5-V-1745; m. a Tàrraga (Urgell), el 12-XI-1828. Fill de Manuel Prim i Oller. Graduat, a Cervera, l'any 1768. L'any 1779, era catedràtic de Pronòstics a la Universitat de Cervera, i passà a la càtedra de Visperas, el 1792. Redactor d'un pla de reforma de l'ensenyament de la Facultat de Medicina de Cervera, juntament amb Francesc Oliver, Josep Vidal i Gaietà Rojas. Comissionat per estudiar l'epidèmia de l'Urgell, el 1785. L'any 1799, va quedar vacant la seva càtedra. Autor de: *Quaestiones medicae Clinicae...* (Cervera, 1799).

(122, pàg. 43/49, I, pàg. 411)

3.867. **PRIM i OLLER, Manuel.** N. a Verdú (Urgell), el 13-I-1711; m. a Verdú, el 22-VII-1798. Graduat, a Cervera. Exercí, a Fondarella i a l'Hospital de Verdú.

(317, pàg. 19)

3.868. **PRIM i PERALES, Salvador.** N. a Torres de Segre (Segrià), es va graduar, a Cervera, l'any 1789. (241)

3.869. **PRIM i SEGUÍ, Amali.** N. a Lleida el 2-III-1878; m. a Lleida el 2-XI-1937. Llicenciat a B. el 1902. Fou un bon pianista i entusiasta de la música wagneriana. Vice-secretari de l'«Associació Wagneriana de Barcelona», fundada el 2 de novembre de 1901. President de la Filarmònica, de Lleida. Va exercir la professió a Maçanet de la Selva, a Albesa i a Lleida. Políticament va ser nacionalista i membre d'Esquerra Republicana. Col·laborà a la revista «La Voz Médica». Director des de l'any 1924, de la revista «Lleida». Va morir a conseqüència d'un bombardeig.

(Manuel Camps i Surroca)

3.870. **PRIM i VIADER.** N. a Santa Coloma de Farners (Selva), es va graduar, a Cervera, l'any 1791. (241)

3.871. **PRIO i LLABERIA, Agustí.** N. a B., el 18-V-1873; m. a B., el 18-XII-1929. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, l'any 1896. Juntament amb el seu cosí, doctor Comas i Llaberia, obrí, l'abril del 1898, el primer gabinet roentgenològic de Barcelona. Fou metge auxiliar a l'Hospital de la Santa Creu. Membre fundador de l'Institut Mèdic-Farmacèutic de Barcelona. Va ser secretari general d'aquesta entitat l'any 1901 i president, el 1904. Radiòleg de l'Hospital del Sagrat Cor (1903) i de l'Hospital de la Santa Creu (1912). Al cap de deu anys de practicar la radiologia, li sortí una dermatitis en el dors de les mans.

El 1926, se li desprendgué una grossa capa d'hiperqueratosis, que li deixà una úlcera carcinomatosa en el dors de la tercera falange del segon dit de la mà dreta. Malgrat que li fou amputat el dit, morí víctima de la seva especialitat.

(«Revista Médica de Barcelona», 1930, pàg. 95)

3.872. **PRIOR, Manuel.** Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761. (309)

* **PROCIDA, Joan de.** — V. **JOAN de PROXITA.**

3.873. **PROFET, Mestre.** Metge jueu, que exercí, a Tarragona, cap a l'any 1386.

(64, pàg. 42)

3.874. **PROFIAT DURAN.** N. a Perpinyà vers el 1345; m. a Perpinyà vers el 1414. Metge, astròleg, gramàtic i exegeta jueu. El seu nom, a les fonts hebrees, és Ishaq ben Mose ha Levi, i en batejar-se, el 1392, prengué el d'Honorat de Bona Fe, però signà els escrits en hebreu amb l'acrònim Efodi. Es dedicà preferentment al préstec de diners i féu estades a Girona i a Barcelona. El 1392, nomenat metge reial, el rei Joan el recomanà als còsols de Perpinyà perquè l'aconductessin. Sembla que, més tard, exercí a Saragossa i visità al rei Martí (1398). Després de batejar, publicà dos escrits anticristians: una famosa carta satírica i el llibre *Kelimat ha-Goyyim* (Confusió dels cristians), que és un atac al cristianisme en forma críticohistòrica. El 1404, acabà la seva gramàtica hebrea, *Ma'ase Efod*, de concepció original. Escriví també una llarga carta de condol a un amic de Girona per la mort del seu pare el 1393, un curt comentari a Maimònides i alguns escrits menors sobre astronomia, la Bíblia i filosofia. El poeta Selomó Bonafed li va dedicar una poesia. L'any 1412, era metge a Perpinyà.

(Jaume Riera, 32, XII, pàg. 98/42, pàgs. 174 i 175/4, pàg. 104)

3.875. **PROUBASTA i MASFERRER, Felip.** N. a Mataró (Maresme) el 16-IV-1866; m. el 6-I-1939. Primers estudis al col·legi Valldèmia, de Mataró, i a Barcelona. Llicenciat en Ciències i en Medicina (1888), a Barcelona. Taquígraf del Congrés de Diputats de Madrid. Doctorat, a Madrid, l'any 1891, amb la tesi *Tratamiento de las estrecheces pélvicas. ¿Versión o forceps?* Amplià estudis, durant tres anys, a París. President del Primer Congrés d'Higiene de Catalunya (1906). L'any 1911, ingressà a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, amb el discurs *Higiene del parto* (Barcelona, 1911). Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana i fou vice-

president del tercer. President de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (1916-1918), de la qual havia estat secretari l'any 1904. Durant la Dictadura, fou segon tinent d'alcalde de l'Ajuntament de B. Reclòs al seu domicili durant la guerra. Col·laborà a les revistes «Cataluña Médica», «Revista de Medicina»; «Cirugía y Farmacia», «Annals de Medicina», «Vida», i d'altres. Autor de: *Mi procedimiento de la mariposa y el paroto enojoso* (1928). (77, pàg. 343)

* **PROXITA, Joan de.** — V. **JOAN de PROXITA.**

3.876. **PRUNA, Jaume. N. a B.,** va ingressar en el Col·legi de Cirurgia de Cadis el 26 de setembre del 1753. El 1754, va anar pensionat a París i el 1758, era primer cirurgià de l'Armada. (89, pàg. 203)

3.877. **PRUNERA, Mestre.** Metge del segle XVI, mort l'any 1522. Exercí a Valls i a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (64, pàg. 35/54, pàg. 227)

3.878. **PUCHE i ALVAREZ, Josep. N. a Lorca (Múrcia),** el 1896; m. a Mèxic, el 1979. Cursà Medicina a B. Fou deixeble d'August Pi i Sunyer, i un dels col·laboradors més importants de la seva escola en les tasques de la docència i la recerca. El 1924 era professor ajudant de la càtedra de Fisiologia de la Universitat de B. Es va doctorar el 1926 amb una tesi sobre el tema *El sistema nervioso autónomo en la regulación de la glucemia* (B. 1927), que tingué un considerable interès en el seu temps. Fou secretari de la Societat Catalana de Biologia (1925-1929) i col·laborador molt actiu en les seves tasques. El 1929 va obtenir, per oposició, la càtedra de Fisiologia de la Universitat de Salamanca, i l'any següent passà a la de València. Rector de la universitat valenciana del 1936 al 1938. Director general de Sanitat de l'exèrcit republicà (1938). Exiliat l'any 1939, fou catedràtic de Fisiologia de l'Escola Politècnica Nacional de Mèxic (1943-1946), i de la Facultat de Medicina de Mèxic. Participà activament en els Congressos de Metges de Llengua Catalana... Una bona part de la seva obra, aquí, està publicada a «Treballs de la Societat Catalana de Fisiologia».

3.879. **PUEYO, Ramon.** Metge mallorquí, que, el 1418, s'encarregà de l'assistència als ferits. (40, pàgs. 59-60)

3.880. **PUGET, Francesc.** El 16 de setembre de 1631, era examinat per a exercir la

Cirurgia, a Girona. Està documentat fins l'any 1667. (408, pàg. 29)

3.881. **PUGET, Francesc.** Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1749. (309)

* **PUIG, Albert del.** — V. **ALBERT del PUIG.**

3.882. **PUIG, Albert de.** Cap a l'any 1446, exercí a Tarragona. (64, pàg. 42)

3.883. **PUIG, Antoni.** Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1748. (309)

3.884. **PUIG, Antoni. N. a Ripoll (Ripollès),** es va graduar, a Cervera, l'any 1763. (241)

3.885. **PUIG, Antoni. N. a Cardona (Bages),** es va graduar, a Cervera, l'any 1769. (241)

3.886. **PUIG, Francesc.** Metge, a Cardona, a les darreries del segle XVIII. (28, 1973, IX, núm. 27, pàg. 29)

3.887. **PUIG, Francesc. N. a Bordils (Gironès),** era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1754. (309)

* **PUIG, Guillem de.** — V. **GUILLEM de PUIG.**

3.888. **PUIG, Jacint.** Doctor en Medicina, de la primera meitat del segle XVIII. Residí a Madrid. A vint-i-quatre anys, va publicar: *Clave geográfica y breve instrucción para las disciplinas matemáticas* i un *Fácil y breve compendio de la lógica y filosofía racional, junto con una carta y dificultades propuestas al Dr. Andrés Piquer* (Madrid, 1733). (57, pàg. 505)

3.889. **PUIG, Jaume. N. a Gurb de la Plana (Osona),** era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1786. (309)

3.890. **PUIG, Joan Andreu.** Cirurgià, a Reus, a la meitat del segle XVI. (64, pàg. 73)

3.891. **PUIG, Josep. N. a Canet de Mar (Maresme),** es va graduar en Medicina, a Cervera, l'any 1796. (28, 1976, IX, pàg. 4)

3.892. **PUIG, Josep.** Del primer terç del segle XIX. Autor de la memòria *Tumor muy voluminoso en el escroto* (1827). Havia nascut a Montblanc (Conca de Barberà). (179, pàg. 52)

- 3.893. **PUIG, Llorenç.** Cirurgià, que, vers l'any 1651, exercia a Barcelona. (396, XV, pàg. 202)
- 3.894. **PUIG, Pere.** Metge de Sabadell que, pel juny de 1820 formà part de la Junta de Sanitat d'aquesta població. (451, pàg. 478)
- 3.895. **PUIG, Pere.** N. a B., era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)
- 3.896. **PUIG, Pere.** N. a Sant Llorenç de la Muga (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1735. (309)
- 3.897. **PUIG, Pere Pau.** Doctor en Medicina, que exercia, a B., a les darreries del segle XVI. (66, pàg. 212)
- 3.898. **PUIG, Sebastià.** N. a Rupit (Osca), es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)
- 3.899. **PUIG i ARENY, Josep Maria.** De la meitat del segle XIX. Metge ajudant de la biblioteca de la Facultat de Medicina de Barcelona. Soci numerari de l'Acadèmia de Medicina, on ingressà el 1856. Autor de: *Memoria sobre el vicio escrofuloso* (1857), i *Reflexiones filosóficas sobre la educación en general considerada como medio de conservar la salud y perfeccionar la sociedad* (B., 1869), com a discurs inaugural de curs a l'Acadèmia. (59, II, pàg. 397)
- 3.900. **PUIG i BALANSÓ, Llorenç.** De la segona meitat del segle XIX. Col·laborà a la «Revista de Ciencias Médicas» i en «El Protector de la Infancia». (7)
- 3.901. **PUIG i BARÓ, Josep.** N. a la Pobla de Segur (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1753. (309)
- 3.902. **PUIG i BONET, Josep.** N. a Peraloma (Urgellet), era batxiller en Medicina a Osca, l'any 1744. (309)
- 3.903. **PUIG de GALUP, Bartomeu.** De la meitat del segle XIX. Autor de la tesi doctoral *De la moral en el médico* (Madrid, 1853).
- 3.904. **PUIG i FALCÓ, Galetà.** N. a B., es va llicenciar a B., l'any 1879. Col·laborà a la «Revista de Medicina, Cirurgia y Farmacia». Autor del fulletó *Contribución al estudio del uso y aplicaciones del yodoformo en cirugía general* (B., 1887). (59, II, pàg. 395)
- 3.905. **PUIG i FERRER, Bonaventura.** N. a Sabadell, l'any 1822; m. el 18-XII-1908. Exercí, durant uns seixanta anys a Sabadell. Col·laborà en «El Observador» i «Revista de Ciencias Médicas». (7)
- 3.906. **PUIG i JOFRE, Enric.** N. a Vilanova i la Geltrú (Garraf). Metge i farmacèutic. Professor de mèrit de la Facultat de Farmàcia i Ciències Químiques de Washington (1921). Autor de diverses monografies. (308, III, pàg. 585)
- 3.907. **PUIG i MOLLERA, Joan.** N. a Fornells de la Selva (Gironès), es va graduar a Cervera, l'any 1776. Autor d'un *Aviso importante sobre los casos extraordinarios de viruelas legítimas, sobrevenidas mucho tiempo después de la vacuna verdadera, y tentativas para precaverlos, con otras reflexiones dirigidas a perfeccionar la práctica de la vacuna* (Girona, 1803). (241/57, pàg. 507)
- 3.908. **PUIG i MONMANY, Josep.** M. a Mèxic, el 8-II-1877. Fou un dels primers cultivadors de l'Homeopatia a Mèxic. (129, Madrid, 1877, pàg. 261)
- 3.909. **PUIG i OLLER, Albert.** De la primera meitat del segle XX. Féu el doctorat amb la tesi *Valor pronóstico del esquema de Arneth y del índice nuclear en la tuberculosis pulmonar* (Girona, 1915). (77, pàg. 348)
- 3.910. **PUIG i PAREA, Francesc.** N. a B. entre els anys 1720 i 1725. Féu estudis de Gramàtica, Filosofia, Cirurgia i Anatomia, a la Universitat de Cervera. L'any 1740, va ingressar al Col·legi de Cirurgia de B., on va obtenir el títol de mestre en Cirurgia. L'any 1752, era primer ajudant de cirurgia major, i el 18 d'agost de 1756, era nomenat cirurgià major de l'Hospital de la Santa Creu de B. Aquest últim càrrec el va ocupar fins a l'any 1778. Entre els anys 1753 i 1758, va organitzar unes reunions de metges i cirurgians a l'amfiteatre de l'hospital, per a estimular els estudis de l'anatomia. El 18 de juny de 1753, era nomenat cirurgià de sanitat per l'ajuntament de B. Formà part del primer claustre de professors del Reial Col·legi de Cirurgia de B., del qual més tard, va ésser primer mestre i vice-president (1780). Cirurgià major de l'exèrcit en l'expedició a Alger (1776), i a Amèrica (1776) essent visitador dels metges, cirurgians i apotecaris de Buenos Aires. Jubilat el 19 de juliol de 1784, fou posteriorment cirurgià major de l'Hospital Militar de Ciutat de Mallorca, on encara hi exercia l'any 1792. Fundador i director del Col·legi de Cirurgia de Ciutat de Mallorca, que començà a funcionar el 1790, i no va desaparèixer fins

el 1827. Fundà i dirigí la «Biblioteca Periódica», el 1763, que ha estat considerada la primera revista mèdica apareguda en els Països Catalans. Segons diu el professor Riera Palmero, tingué una acusada formació galènica, i «l'estudi cronològic de l'obra de Puig, denota la progressiva millora dels seus coneixements quirúrgics i la seva paulatina incorporació a la cirurgia de la segona meitat del segle XVIII. És doncs, el típic cirurgià de la transició científica. Autor de: *Osteologia fresca; Principios de Cirugia, con los cuales se instruyen los jóvenes que se destinan a la profesión de esta grande Arte, en el Real Hospital General de la Ciudad de Barcelona* (B., 1753), en forma de diàlegs; *Oración inaugural, que para la abertura de los estudios celebró el Real Colegio de Cirugia de Barcelona, el día 5 de octubre de 1767* (B., 1767); *Osteologia metódica para el uso de los Reales Colegios de Cirugia* (B., 1768), que dedicà a la joventut catalana; *Aviso sobre el método de recetar, en que se contienen las reglas más seguras para que los jóvenes facultativos sepan disponer con acierto las recetas* (B., 1769); *Oración inaugural que para la abertura de los estudios que celebró el Real Colegio de Cirugia de Barcelona el 5 de octubre de 1772* (B., 1772); *Tratamiento teórico-práctico de las heridas de armas de fuego* (B., 1782); *Oración que para desvanecer la infundada preocupación del vulgo y animar a la juventud para la aplicación de lo sólido y verdadero, dixo...* (B., 1783); *Plan para perfeccionar los estudios de Cirugia* (Mallorca, 1790), i *Carta de un mallorquín a su amigo valenciano sobre el tratado de la rabia* (Madrid, 1791). (84/455)

3.911. PUIG i PUIG, Tomàs. Metge gironí de les darreries del segle XVIII, que estudià a Montpeller, on publicà la seva tesi sobre les febres, en llatí: *De febribus intermittentibus tertianis malignis* (Montpeller, 1782). Llicenciat i doctorat l'any 1782. (108, pàg. 100)

3.912. PUIG i ROIG, Pere. N. a Sant Pere de Ribes (Garraf), el 5-XII-1891; m. a B., el 15-VIII-1980. Llicenciat a B. (1915), i doctorat a Madrid, amb la tesi *La tensión arterial en el embarazo, parto y puerperio normales y patológicos* (Madrid, 1918). Deixeble del doctor Fargas, treballà a la Maternitat de B. L'any 1919, era director dels Dispensaris de Maternologia de la Lluita contra la mortalitat infantil, que havia fundat el doctor Roig i Raventós, amb l'ajut econòmic de Caritat Giraudier, vídua de Miquel i Badia. L'any 1945, diri-

gia el Servei de Maternologia de l'Institut Corachan. Adoptà el sistema de control i vigilància de la gestant, que ideà el metge cubà Chediak. Col·laborà a «Revista Argentina de Obstetricia y Ginecología», «Revista Médica de Barcelona», «Archives de Médecine des Enfants», «Annals de Medicina», «Gynécologie et Obstétricie», «Bulletin Intern. de la Protection de l'Enfance», «Mujer y Madre», «Revista Española de Obstetricia y Ginecología» i altres revistes. Participà en els Congressos de Metges de Llengua Catalana. Autor de: *Una nova institució barcelonina de Puericultura: Lluita contra la Mortalitat Infantil* (1919); *Crossance ponderale et stature des enfants espagnols* (París, 1919); *Cartilla de Puericultura* (1929); *L'oeuvre de «Lutte contre la mortalité infantile» de Barcelone* (Bruselles, 1922); *Manual de Puericultura; Preventoris per a infants* (1934); *Un caso de Hydrops foetalis por eritroblastosis* (Madrid, 1940), amb la col·laboració de Jordi Guasch, i *Para una generación mejor* (Madrid, 1954).

(293, pàg. 442)

3.913. PUIG i SAIS, Ermenegild. N. a Albons (Baix Empordà), l'any 1860; m. el 31-V-1941. Llicenciat el 1886. Exercí en el Prat de Llobregat. Metge auxiliar de l'Hospital de la Santa Creu, de B., el 1892, fou després director de la policlínica de l'Hospital del Sagrat Sor (1900-1904). Membre de la Societat Mèdico Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià. President de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques (1915-1916). Presidí la Comissió Organitzadora del Primer Congrés Universitari Català, celebrat el febrer del 1903 (V. «Annals de Medicina», 1918, pàg. 104, cobertes). Vice-president de l'Associació General de Metges de Llengua Catalana. President, el 1934, del Vuitè Congrés de Metges de Llengua Catalana. Actiu membre fundador del Sindicat de Metges de Catalunya, que presidí entre el 1920 i el 1927. Diputat provincial (1923). Col·laborà en el *Diccionari de Medicina*, del doctor Corachan, i a les revistes «El Criterio Católico de las Ciencias Médicas», «Annals de Medicina», «Boletín de la Asociación de Médicos de Reus», i d'altres. Autor de: *Desarrollo simultáneo de la vacuna y la viruela* (B., 1903); *El problema de la natalidad a Catalunya. Un gravísim perill per la nostra pàtria* (B., 1915); *Tractament de la septicèmia tifoidea* (1919), i *Diagnòstic precoç de la Tuberculosis Pulmonar en l'adult* (B., 1932).

3.914. PUIG i SARDA, Pere. De les darreries del segle XIX. Autor d'una *Topografia*

Médica de Sabadell, que va guanyar una menció honorífica en el concurs de premis de la Reial Acadèmia de Medicina de B., l'any 1892.

3.915. **PUIG i SERRATOSA, Ramon.** Nom transcrit erròniament per la *Bibliografia Medical de Catalunya (Inventari primer)* (B., 1918), a la pàg. 348 i amb el número 1.937. Es refereixen a PUJADAS I SERRATOSA, R.

3.916. **PUIG i TORRESCASSANA, Ramon.** N. a Cardona (Bages). Fill del metge Antoni Puig i Abad i nét del també metge Francesc Puig i Boix. Doctorat, a Cervera, l'any 1805 i revalidat, el 1807. Residí a Cardona. (24)

* **PUIGBET, Esteve.** — V. **PUIGIVERT, Esteve.**

3.917. **PUIGDEMASA, Josep.** Metge cirurgià que consta fou un dels primers seguidors de Marià Cubí, assistint al curs de frenologia que aquest féu a Vilanova i la Geltrú el febrer de 1844. Tingué una intervenció destacada quan l'epidèmia de còlera de 1854 a Vilanova. (420, pàg. 510/450, pàg. 283)

3.918. **PUIGDOLLERS, Lluçia.** N. a B., i graduat, a Cervera, l'any 1782. Metge d'entrades de l'Hospital de l'exèrcit a l'expedició de l'illa de Menorca. Després, metge titular de Manresa, d'Aranda de Duero, de Cartuja de Paular i, finalment, de Logroño. Autor de: *Memoria apologética a la carta que escribió Don Gil Blas a Don Blas Gil sobre la que contra la inoculació de las Viruelas publicó el doctor don Jaime Menós y de Llena* (Manresa, 1787), i *Memoria en que se procura descubrir la verdadera naturaleza de la epidemia enfermidades cutáneas agudas que se padeció entre los niños en la ciudad de Manresa y otras partes en el año de 1788 y se propone juntamente su curación* (Mataró, sense data). (57, pàg. 508)

3.919. **PUIGFERRER i FIGUERAS, Joaquim.** De la segona meitat del segle XIX. Doctor en Medicina. Deixeble de Raspail, les idees del qual introduí en els Països Catalans. Autor de: *El Monitor de la salud*; *Biblioteca Raspail* (B., 1877), on hi ha el procés de Raspail-Orfila; *Casos prácticos médico-quirúrgicos* (B., 1878); *Apuntes sobre el cólera* (B., 1884), i *Raspail, último manual*. (59, II, pàg. 399)

3.920. **PUIGGALI, Josep.** De la primera meitat del segle XIX. L'any 1837, era professor de primer curs de Medicina a la

Universitat de Cervera. Sembla que no era catedràtic titular. (49, I, pàg. 417)

* **PUIGIBET, Esteve.** — V. **PUIGIVERT, Esteve.**

3.921. **PUIGIVERT i MIRALLES, Esteve.** N. a Reus (Baix Camp), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. Graduat, a Cervera. Exercí a Reus. (309)

3.922. **PUIGOL, Lluçia.** Doctor en Medicina, que a les darreries del segle XVIII, exercia a Manresa. (413, pàg. 88)

3.923. **PUIGPIQUÉ i RAURICH, Francesc.** N. a Manresa el 1861; m. a B., el 12-I-1943. Farmacèutic, tingué una actuació molt destacada en els afers relatius a la seva professió, arribant a ésser president del Col·legi de Farmacèutics de B. Fou membre de la Reial Acadèmia de Medicina de B., a la qual ingressà el 5 de març de 1901, amb un discurs sobre el tema *Corrientes terapéuticas*, que fou contestat per Carles Calleja. A la mateixa institució hi féu la lliçó inaugural de curs de l'any 1912 amb el tema *Fases de la Química*. Va ocupar càrrecs directius a la seva junta com a vice-secretari (1904-1910), bibliotecari-arxiver (1914-1918) i tresorer (1918-1928). Autor, entre altres, dels següents treballs: *Los alimentos, sus alteraciones y falsificaciones* (1895); *Importancia social de la Farmacia* (1899) i *Modo de evitar la elaboración de especialidades extranjerías en España* (1902). Va dirigir, durant molts anys, la revista «El Restaurador Farmacéutico».

3.924. **PUIGRUBÍ, Joan.** De les darreries del segle XVIII i començament del XIX. Fou professor de Medicina a Santiago de Compostela. (48)

3.925. **PUIGSAULONES, Francesc.** N. a Oristà (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1752. (309)

3.926. **PUIG-SUREDA i SAIS, Joan.** N. a l'Escala (Alt Empordà), el 23-VIII-1881; m. a B., el 19-XII-1978. Féu els primers estudis a la Bisbal d'Empordà i a Girona. Llicenciat a B., el 1903. Deixeble dels doctors Cardenal i Ribas i Ribas. Es va doctorar amb la tesi *Los islotes de Langerhans y la diabetes pancreática* (B., s. d., però del 1916). Professor auxiliar de Patologia Quirúrgica. Afiliat a Acció Catalana (1922). Ingressà a la Reial Acadèmia de Medicina, amb el discurs *Perforación aguda del duodeno* (B., 1928), que fou contestat per August Pi i Sunyer, i a la mateixa institució hi va fer el discurs

inaugural de curs *El pasado del cirujano* (1955). L'any 1931, ocupà la càtedra de Terapèutica Quirúrgica, com a professor encarregat, que havia deixat vacant Joaquim Trias, en passar aquest a la de Patologia i Clínica Quirúrgica. Professor agregat a la Universitat Autònoma. Durant la guerra civil es traslladà a França i des d'allí passà a la zona de Burgos, juntament amb l'escriptor Josep Pla. Va treballar com a capità-metge a Salamanca, a Avila, a Castelló i a Pamplona. Quan Joaquim Trias va haver d'anar a l'exili, el 1939, també li succeí altre cop. En morir Corachan (1942) s'encarregà del Servei de Cirurgia de l'Hospital de Sant Pau. President del Novè Congrés de Metges de Llengua Catalana (1936), i va participar en els anteriors. Fou també president del *Primer Congreso Español de Cirugía*, celebrat a B., el 1949, i de la «Mutua General de Seguros». El 1940, dirigí la «Colección Española de Monografías Médicas», que es publicaren fins al 1959, amb un total de 222 títols. Membre fundador de l'Institut Policlínic (1926). Va col·laborar a «Treballs de la Societat Catalana de Biologia»; «Annals de Medicina»; «Actas de las Reuniones Científicas del Cuerpo Facultativo del Instituto Policlínico»; «Revista Española de Enfermedades del Aparato Digestivo»; «Arquivo de Patologia» (Lisboa); «Los Progresos de la Clínica» i a d'altres revistes. (80, pàgs. 105 i 123)

3.927. **PUIGVENTÓS, Pau.** N. a Olesa de Montserrat (Baix Llobregat), es va graduar, a Cervera, l'any 1782. (241)

3.928. **PUJADAS, Jaume.** N. a Vilanant (Alt Empordà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1793. També graduat a Osca, el 1794. (309)

3.929. **PUJADAS i FABREGAT, Antoni.** N. a Sant Martí de Tous (Anoia), el 7-VII-1892; m. el 7-XII-1976. Llicenciat a Barcelona, l'any 1916 i doctorat a Madrid, el 1924. Deixeble de Josep Antoni Barraquer i Roviralta, de Lagrange (a Bordeus) i de Tiertin (a París). Exercí durant més de vint-i-dos anys a Lleida, on fou metge de l'Hospital Provincial. L'any 1932, s'afilià a la Joventut Republicana de Lleida i fou tinent d'alcalde. Membre de la Lògia «Pitàgores», de Lleida. Especialitzat en Oftalmologia, després de la guerra civil passà a exercir a Reus. (293, pàg. 625)

3.930. **PUJADAS i MAYANS, Antoni.** N. a Igualada, el 1811; m. el 28-IV-1881. Fill d'un fabricant de sederia. cursà Medicina a B., i, després de la revolució del 1835, passà a Montpeller i a París. El 1841, pas-

sà a Londres, on fou secretari del canonge Riego, germà del famós general. Al mateix temps anava a la Universitat de Londres, on assistia a les classes d'Higiene Mental. Tornà al cap d'un any a França, on assistí a les clíniques de Bicêtre i la Salpêtrière, vivint de les traduccions que li encarregava l'editor M. Rosa. Després tornà a Catalunya i es graduà en el Col·legi de Medicina de Barcelona. Començà a dedicar-se a la hidroteràpia, amb la qual sembla que també volia tractar les malalties mentals. Creà una societat anònima i comprà els manants de la Puda de Montserrat, on pensava construir un manicomi annex. Diversos obstacles administratius l'obligaren, el 1846, a renunciar a tots els càrrecs dins aquella societat. Llavors passà a dirigir un establiment de banys medicinals situat a la Rambla de Sant Josep (Barcelona), als baixos de l'Acadèmia de Ciències. Com a portaveu d'aquest establiment, publicava un setmanari, «El Bañista» (1848). Més tard, i durant dos anys, dirigí la Casa de Curació que hi havia en el carrer de la Canuda, número 31. Queixes dels veïns, motivaren que la Autoritat Civil li ordenés el trasllat al camp, en poques hores, de la casa de Curació. Sembla que Pujadas i Mayans havia estat novici dels religiosos Servites, els quals tenien un convent a Sant Boi abans de la revolució del 1835. En aquell temps era propietat del marquès de Santa Creu, de Vilasar, el qual el cedí a Pujadas. Aquest, amb setze malalts mentals, en van prendre possessió el 21 d'agost de 1853. El convent fou modificat i en certa manera reconstruït. Fou inaugurat com a manicomi el 6 de juny de 1854, i en l'acte oficial van parlar Pujadas, Nadal i Lacaba i Ferrer i Garces. Després fou nomenat delegat reial i li pagaren un viatge per Venècia, Milà (amb Castiglioni), Harlem (Holanda), Bèlgica, Londres, Suïssa, Nàpols i algunes institucions de França i de Rússia. El 1861, es va iniciar el període més turmentós de la seva vida en ingressar al manicomi Joana Sagrera i Guix, muller del comerciant valencià Miquel Nolla i Bruixet, prèvia certificació dels doctors Manuel Pastor i Antoni Navarra de què sofria *monomania amb tendència a la demència total i furiosa*. Al cap de vuit dies era visitada pels doctors W. Picas i Pi i Molist, que diagnosticaren: *Exaltació de les facultats intel·lectuals i lleu depressió de les afectives*. El marit pagava per l'assistència de la seva muller en el manicomi, més del doble de la pensió més alta de l'establiment. Protestes familiars de la senyora obligaren a intervenir el governador civil, el qual intimà

Pujadas perquè li lluirés la malalta. Conduïda en un convent de Gràcia, fou examinada pels doctors Bremon, Juanich i Bertran i Rubio, els quals testificaren que el seu estat era completament fisiològic. Tornada a València, quatre facultatius abundaren en la mateixa opinió dels precedents. El jutge demanà l'opinió de l'Acadèmia de Medicina de València i, en conseqüència d'aquesta, empresonà els doctors Navarra, Pastor i Pujadas així com el marit i els germans de la senyora, acusats de detenció il·legal. La causa se celebrà el mes de febrer de 1863. Briere de Boismont i Pere Mata defensaren Pujadas (V. «El Monitor de la Salud», Madrid, 1863, juny i 1862, pàg. 175). No es va veure lliure d'aquest afer fins el novembre del 1863. Tornat a Barcelona, s'encarregà de nou de la direcció del manicomí de Sant Boi, del qual era fundador i propietari. El 1865, dirigia la revista «La Razón de la sin Razón», que es publicà un o dos anys. Tingué una segona època el 1879, essent codirector el doctor Rodríguez Méndez. La salut, àdhuc mental, de Pujadas i Mayans declinà a començaments del 1881. A la seva mort, li succeí en la direcció del manicomí el doctor Boi Net i Figueras. Pujadas i Mayans fou, segons va dir Rodríguez Morini, «una (...) personalitat molt complexa, molt discutida i molt durament jutjada» («Revista Médica de Barcelona», 1932, II, pàg. 508). Fou el primer que implantà en el nostre país la terapèutica mental per al treball, el primer que establí el règim de convivència i assistència familiar per a certs malalts mentals i l'actuació d'aquestes en alguns festivals que se celebraren en el manicomí. També aconsellà la música com a terapèutica mental. Autor de: *La Hidropatía o curación de todas las enfermedades sin medicina, con sólo el aquatria* (Barcelona, 1852); *Memoria que tiene por objeto determinar en qué casos y bajo qué condiciones son útiles los baños de vapor para la curación de las enfermedades; El manicomio de San Baudilio del Llobregat o Lecciones frenopáticas* (B., 1858); *El manicomio de San Baudilio de Llobregat. Sucinta historia de la ciencia mental y grupos Sintomatológicos de las enfermedades del espíritu* (B., 1872); *El manicomio de San Baudilio de Llobregat* (B., 1877), i traduí l'obra de La Mert: *El preservativo personal. Tratado médico sobre las enfermedades de los órganos de la generación...* (Barcelona, 1850).

(«Revista Frenopática Española», 1908, pàg. 65/ «La Ilustración Española y Americana», Madrid, 1873, vol. II, pàg. 786)

3.931. **PUJASOL, Esteve.** De la primera meitat del segle XVIII. Alguns el suposen fill de Lleida i d'altres, de Fraga. Féu estudiat a Lleida. No era metge. Se l'ha considerat com el més clar predecessor dels fisiognomònics catalans. Autor de: *Discurso de los tres soles* (B., 1622); *El sol solo y para todos sol, de la filosofía sagaz y Anatomia de Ingenios. Es obra muy útil, y provechosa, quanto sutil, e ingeniosa; en la qual, mirándose cada uno a un espejo, o un amigo a otro su rostro, podrá venir a colegir, y rastrear, por el color, y compostura de sus partes, su natural compleción, y temperamento; su ingenio, inclinación, y costumbres, y no menos como podrá obviar la continuación y perseverancia en los vicios, y escusar enfermedades venideras* (B., 1637). L'any 1640, va ampliar fins al 1652 el *Llunari o repertori del temps...*, del doctor Joan Alemany. Se l'ha de considerar com un dels precursors de l'obra de Lavater. (50, XIV, pàg. 306)

3.932. **PUJADAS i SERRATOSA, Ramon.** De la segona meitat del segle XIX. Treballà a la Casa de Lactància de B. Va fer el doctorat amb la tesi *Estudio clínico y terapéutico del miserere u obstrucción intestinal* (B., 1896). Autor de: *Recopilación de algunos apuntes para una memoria médico-topográfica de Sentmanat* (Barcelona, 1889), amb un pròleg del doctor Rodríguez Méndez, que guanyà un accésit en el concurs de premis de la Reial Acadèmia de Medicina de B. (59, II, pàg. 402)

3.933. **PUJADES, Ignasi.** N. a la Bisbal era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1771. També graduat a Osca, el 1773. (309)

3.934. **PUJADES, Jaume.** N. a Sabadell el 1615; m. a B., el 1701. El 1676, era catedràtic de Prima a l'Estudi de B. Va donar un informe al Consell de Cent de la ciutat sobre el possible contagi de la pesta en la maceració del cànem. Comentarista de Galè. Autor del manuscrit *Praelectio nes medicinales* (1670).

(28, 1971, juliol, núm. 4/2, I, pàg. 524)

3.935. **PUJADES, Pere.** El desembre del 1721, era practicant de metge a l'Hospital de la Santa Creu, de B. (54, pàg. 230)

3.936. **PUJADOR i GRAELLS, Pere.** De la meitat del segle XIX. A més de treballs fets en col·laboració amb el doctor Josep Faura, és autor d'una *Peregrina historia de un cálculo véscico-vaginal operado con feliz resultado*. (59, II, pàg. 404)

- 3.937. **PUJET, Esteve.** Metge cirurgià de Ciutat de Mallorca que consta com a membre de la Societat Frenològica Balear l'abril del 1844. (420, pàg. 516)
- 3.938. **PUJULA i DILME, Jaume.** N. a Besalú (Garrotxa), l'any 1869; m. a B., el 15-XII-1958. Féu els primers estudis al seminari de Girona, i l'any 1887, va ingressar als jesuïtes. El 1893 estudià Filosofia i Ciències Naturals a Alemanya. El 1895 era professor d'Història Natural, al col·legi Sant Josep, de València. El 1906 estudià Zoologia amb Heider i Botànica amb Heinricher, a la Universitat d'Insbruck. També féu estudis a Trieste i a l'Institut d'Embriologia de Viena, amb Rabl i Widakovich. El 1908 era professor de Biologia, del noviciat jesuïta, de Tortosa, i el 1910 va instal·lar el Laboratori Biològic de l'Ebre. El 1916 aquest Laboratori es va transformar a Institut, i va passar de Tortosa a Sarrià. El 1921 va ingressar a la Reial Acadèmia de Medicina de B., amb el discurs: *Los órganos embrionarios, su significación y sus residuos*, pronunciat el 10 d'abril de 1921. Fou contestat per Pere Nubiola. Allí hi va fer el discurs inaugural de curs, de 1934, amb el tema: *Heterodoxies científiques en Embriologia*. El 1931 la Societat dels Sants Cosme i Damià, un cop disolta la Companyia de Jesús, acollí l'Institut Biològic, que seria destruït, el 1936. Durant la guerra civil, va estar a Itàlia. El 1940, tornà a Catalunya, i reconstrueix el Laboratori Biològic. Fou enemic de la teoria evolucionista. Autor de molts treballs entre els que esmetem: *Estudios críticos sobre la teoría de la evolución* (B., 1910); *La vida y su evolución filogenética* (B., 1915); *Citología. Parte teórica* (B., 1914); *Citología. Parte práctica* (B., 1918); *Histología, Embriología y Anatomía microscópica vegetales* (B., 1921); *Manual completo de Biología macroscópica y microscópica moderna* (B., 1927); *Apuntes de Biología. Trayectoria embriológica. Lecciones de alta Biología* (B. 1930), i *Controversia sobre problemas biológicos* (B., 1941). (V. Bibliografía in extenso a «Escriptors jesuïtes de Catalunya. Bibliografía 1931-1976», B., 1979, pàgs. 254-260).
- 3.939. **PUJOL, Aleix.** N. a Peramola (Urgellet), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1761. (309)
- 3.940. **PUJOL, Antoni.** Metge de la primera meitat del segle XVIII, nascut a Calaf. Morí abans de prendre possessió, l'any 1717, de la càtedra de Visperas de la Universitat de Cervera. (49, I, pàgs. 400 i 403)
- 3.941. **PUJOL, Benet.** Doctor en Medicina, nascut a Centelles (Osona) i graduat, a Cervera, l'any 1770, i que el mateix any era nomenat «metge de casa» de l'Hospital de la Santa Creu, de B., i passà a metge principal el 1781. Per motius de salut fou autoritzat, des del 1791, a assistir només a la visita del matí. Fou professor substituït temporer en el Reial Col·legi de Cirurgia de Barcelona. Membre de l'Acadèmia de Medicina de B. Autor de les memòries que llegí en les Juntes Literàries del Reial Col·legi de Cirurgia de B.: *Dolor reumático-artrítico universal syfilitico curado a beneficio del alcanfor y vexigatorio* (1796); *La corteza del Perú* (1797); *Virtud febrífuga de la quina* (1798); *Sobre la formación de las historias de las enfermedades gráficas o naturales...* (1800); *Sobre el diagnóstico y pronóstico relativamente a la edad, sexo y constitución* (1801); *Emético* (1802); *Calentura, cuyo proceso fue más bien feliz por razón de un emético administrado desde el principio* (1803); L'1 d'octubre de 1799, féu el discurs inaugural de curs amb: *Plan de estudios en la enseñanza de la Medicina*. (54, pàg. 234/51, pàg. 187/179/241)
- 3.942. **PUJOL, Francesc.** Metge del segle XVIII, nascut a Santa Maria d'Oló (Bages). Torres Amat diu que era fill de Santa Maria d'Olost (v. 57, pàg. 515). Era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1747. Exercí a Cadis. Autor de: *Historia puntual, ingénua y verdadera de la enfermedad que padeció en Cádiz D. Antonio Tamaño. Se añaden varios tratados. El primero del abuso de los sudoríficos en el principio de las enfermedades agudas. Segundo: En que se manifiesta ser verdadero el texto de Hipócrates que dice ser engañosa la experiencia y otros sobre la necesidad que hay en la medicina y cirugía de la lengua latina, lógica, física y metafísica* (B., 1757); *Respuesta a un amigo y aviso para todos* (Cadis, 1758); *Carta apologética, histórico-médica, y post-datas analetas a los empiricos* (Cadis, 1758), i *Carta apologética crítico-médica* (Lisboa, 1760). (50, XIV, pàg. 307)
- 3.943. **PUJOL, Gabriel.** L'any 1651, consta com a metge de Tarragona. (254, pàg. 39)
- 3.944. **PUJOL, Joan.** N. a Castellar (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1759. (309)
- 3.945. **PUJOL, Josep.** N. a Peramola (Urgellet), era batxiller en Medicina, a Osca,

l'any 1741. També graduat, a Osca, el mateix any. (309)

3.946. **PUJOL, Josep. N.** a Peramola (Urgellet), i graduat, a Cervera, l'any 1795. Metge de Sanitat Militar, que exercí, a B., a la primera meitat del segle XIX. Considera l'epidèmia de febre groga del 1821 «exòtica» i «contagiosa». (241)

3.947. **PUJOL, Josep.** Metge que a les darreries del segle XVIII exercia a Alforja (Baix Camp). (413, pàg. 91)

3.948. **PUJOL, Miquel. N.** a Alàs (Urgellet), erà batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1757. (309)

* **PUJOL, Pere.** — V. **PERE PUJOL.**

3.949. **PUJOL, Pere.** Nom que adoptà Berenguer Armengol després dels avalots i la matança dels jueus ocorreguda el mes de març de 1392, a Barcelona.

3.950. **PUJOL, Pere.** Doctor en Medicina, que exercia, a B., a les darreries del segle XVI. (66, pàg. 212)

3.951. **PUJOL, Tomàs.** Llicenciat i doctorat, el 16 de gener de 1582, a l'Estudi General, de B. (66, pàg. 206)

3.952. **PUJOL i ALGUERO, Francesc. N.** a Móra la Nova (Riba d'Ebre), l'any 1896; m. a B., el 1975. Cursà Medicina a B. i al mateix temps estudiava Filosofia amb Serra Hünter. Autor de treballs sobre Medicina; literatura, filosofia i excursionisme; tema aquest últim en el qual s'especialitzà. Entre la seva obra cal citar: *Orientacions d'excursionisme* (B., 1928); *Excursionisme i ciutadania* (B., 1930); *Del nostre excursionisme* (B., 1931); *La nova Catalunya* (B., 1933); *Tècnica de l'excursionisme* (B., 1936); *Valor moral i social de l'excursionisme* (1962), i *Temes d'excursionisme* (1962). (118, IV, pàg. 124)

3.953. **PUJOL i ARRIETA, Enric. N.** el 10-V-1900; m. el 1969. Cursà Medicina, a B. Llicenciat, el 1925 i doctorat, el 1929. Ajudant de classes pràctiques a la càtedra de Pediatria. Secretari de la Federació Catalana de Futbol i de la de Rugby, de Barcelona. Col·laborà en la revista «Higia». (53, 1969, octubre)

3.954. **PUJOL i BRULL, Adolf. N.** a B., el 1874; m. a B., el 12-I-1932. Llicenciat, a B., el 1898. Doctorat, l'any 1904, amb la tesi *Cirurgia del pulmón* (B., 1906). Director del Servei de Ginecologia de l'Hospital de Sant Pau, on substituï Alvar Esquerdo. Com a director de l'Institut Te-

ràpèutic Radiològic, féu una contínua tasca en busca de les subvencions econòmiques per a comprar ràdiu, i desenvolupà una lluita sanitària-social contra el càncer. Vocal de la Junta Organitzadora i Executiva del Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana, participà fins a la seva mort a tots els altres. Vice-president de l'Associació General de Metges de Llengua Catalana. L'any 1920, va fer el discurs inaugural de curs a l'Ateneu d'Alumnes Interns de l'Hospital de la Santa Creu. Diputat provincial com a nacionalista republicà. Col·laborà en els «Archivos de Ginecopatía. Obstetricia y Pediatría», «La Veu de Catalunya» (28-VI-1925), «La Nau» (18-I-1929, sobre l'afer Pagès-Coromines) i a altres revistes. Autor de: *Llissons de Ginecologia. Extracte de las conferències donades l'any 1900 pel Dr. Recasens* (Barcelona, 1906); *Tractament del càncer* (Barcelona, 1917), i *La prova de Lorrinz en el diagnòstic clínic de la gestació*. Qui el va conèixer —Agustí Pedro i Pons—, ens diu d'ell que era una «intelligència sagaç, esperit subtil, garneu i capciós en el diàleg...» (patia d'una llaga gastroduodenal i poliartritis crònica). Deia dels internistes de la seva època: «Saben alguna cosa de les malalties del tòrax, molt poc de les digestives i res del sistema nerviós».

(304)

3.955. **PUJOL i CAMPS, Joaquim. N.** a Girona, l'any 1861; m. a B., el 1924. Cultivà la Radiologia amb la protecció de Giné i Partagàs. A conseqüència de les lesions produïdes en les investigacions de la seva especialitat li fou amputada una cama el 1905. Ha estat considerat com la primera víctima de la Radiologia en el nostre país. Féu treballs de depilació per l'electrolisi. Col·laborà a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona». Autor d'una memòria presentada en el Congrés Internacional de Madrid, del 1903. (118, IV, pàg. 124)

3.956. **PUJOL i CLARIO, Francesc. N.** a Corbins (Segrià), el 9-IX-1756. Fill del metge Francesc Pujol i Marxuach. Batxiller d'Osca, el 1782 i revalidat, el 1784. (24)

3.957. **PUJOL i ESPELT, J.** De la meitat del segle XVIII. Autor de: *Aphorismi Hippocratis* (1741). (77, pàg. 350)

3.958. **PUJOL i GRAU, Josep. N.** a Benisanet (Ribera d'Ebre), l'any 1903; m. a Porto Alegre (Brasil), l'any 1966. Ingressà a la CNT d'estudiant. Comandant metge a la columna Roig i Negre durant la guerra civil. Membre de la direcció sanitària del camp de concentració d'Argelers. Passà als camps de Sant Cebrià. Acusat de

sabotatge fou traslladat als camps d'extermini d'Alemanya. Després de la victòria dels aliats, s'instal·là a Tolosa de Llenguadoc; el 1945, fou nomenat secretari general de la SIA (Solidaritat Internacional Antifeixista). Després d'haver estat empresonat a la Model de Barcelona (1946-1947), es traslladà al Brasil, on exercí la Medicina.

(Agustí Barrera, 32, XII, pàg. 184)

3.959. **PUJOL i HUMET, Cosme.** N. a Balenyà (Osona), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1758. (309)

3.960. **PUJOL i MARXUACH, Francesc.** N. a Corbins (Segrià), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1755. (309)

3.961. **PUJOL i MIR, Narcís.** N. a Girona, inicià els estudis mèdics, a Montpeller, l'any 1757. Llicenciat, el 1760, i doctorat, el 1762. Deixeble de Barthez.

(108, pàg. 100)

3.962. **PUJOL i PADRELL, Francesc.** N. a Malgrat, féu estudis a Montpeller. Llicenciat, el 1770 i doctorat, l'any següent.

(108, pàg. 100)

3.963. **PUJOL i VIDAL, Josep.** Metge, a Tàrraga, a la primera meitat del segle XIX. Autor d'una memòria sobre una malaltia guarida amb sagnies.

(59, II, pàg. 406)

3.964. **PUJOLET, Salvador.** Cirurgia del segle XVII, mort l'any 1676. Gendre del cirurgià Jeroni Alias. El 1671, el substituï en el càrrec de cirurgia a l'Hospital de la Santa Creu, de Barcelona.

(54, pàg. 240)

3.965. **PUMAROLA, Sebastià.** N. a Maçanet (?), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1794. (309)

3.966. **PUMAROLA i JULIA, Tomàs.** N. a Borrassà (Alt Empordà), el 29-XII-1890; m. a B., el 22-XII-1971. Metge pràctic, treballà durant alguns anys a la Clínica Mèdica A de l'Hospital Clínic, que dirigia A. Pedro i Pons. En els anys de la República fou conseller de l'Ajuntament de B. Exiliat, després de la guerra, fou metge d'Anicet Alcalà Zamora i va residir molts anys a Buenos Aires.

3.967. **PUNYET, Josep.** N. a la Selva del Camp, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1739. (309)

3.968. **PUNYET i MATA, Josep.** N. a Selva del Camp, l'any 1755. Fill del metge Josep Punyet. Batxiller, a Osca, el 1778 i revalidat, el 1784. (24)

3.969. **PUNED, Francesc.** De la meitat del segle XIX. Autor d'una *Descripción de una epidemia de calenturas intermitentes en el bajo Ampurdán* (1840).

(«Diario de Barcelona», 1840, febrer, pàg. 712)

3.970. **PURSALLS, Ramon.** Cirurgia, a Guissona, a les darreries del segle XVIII i començament del XIX. (255)

3.971. **PURSELL i MENGUEZ, Andreu.** N. a Madrid, el 4-II-1904; m. a B., el 28-IX-1975. A disset anys, passà a B., i acabà el batxillerat, que havia iniciat a Madrid. Llicenciat a B., el 1930. Company i col·laborador del doctor Rosal, a l'Hospital de Sant Pau. Mobilitzat el 1938, va ésser metge dels guàrdies d'assalt, a Alp. Fou detingut pels republicans, però pogué escapar-se a França, d'on retornà el mes de febrer del 1939. Cap del Servei de Neumologia de la càtedra del professor Gibert (1949). Director del sanatori «Flor de Maig», de Cerdanyola (1952-1964) i del dispensari antituberculós «Lluís Sayé». Col·laborà a «Revista Española de Tuberculosis», «Revista Clínica Española», «Clínica y Laboratorio», «Medicina Clínica», «Revista Española de Cirugía», «Traumatología y Ortopedia», «Archivos Españoles de Medicina Interna», «Anales de Medicina», «Archivos de Bronconeumología» i altres revistes. (328)

3.972. **PUSALGAS i GUERRIS, Ignasi Miquel.** N. el 1790; m. a B., el 1874. Estudià en el seminari de Barcelona. Llicenciat, el 1832. Fou catedràtic substituït de l'Escola de Botànica i Agricultura de la Junta de Comerç de Catalunya. Doctorat, a Madrid. Conservador preparador de les peces anatòmiques de la Facultat de Medicina de B., fou acusat per Giné i Partagàs d'impedir les pràctiques de dissecció en no oferir cadàvers i aniquilar el museu osteogràfic (V. «La Independencia Médica», de l'11-XI-1872). A aquest museu només tenien accés les «persones de distinció» i es guardaven amb cortines verdes els armaris destinats a la secció de sifiliografia (V. «La Independencia Médica», del 15-II-1871). Pusalgas fou substituït en el càrrec per Coll i Domènech, el qual desterrà les preocupacions místiques i imposà en el Museu la pràctica de la investigació i la comprovació anatòmiques (V. «La Independencia Médica», de l'11-VI-1874). Col·laborà a «La Abeja Médica». Autor de: *Manual de Higiene arreglado según la doctrina de Sir John Sinclair* (B., 1831); *Compendio de Higiene, o arte de conservar la salud. Redactado de las*

obras de Sir John Sinclair (B., 1831); Principios didácticos de materia médico-esterna, con un apéndice sobre las aguas minerales medicinales más concurridas en Cataluña (B., 1834); Historia compendiada de la medicina (B., 1836); Jorge, o uno entre mil. Historia de un suicidio no consumado por Mr. Teodoro Muret, arreglado al castellano (B., 1836); Historia de París por Monclave. Traducido libremente del francés (B., 1838); La familia de uno de los últimos caciques de la isla de Cuba. Historia americana del siglo xv (Barcelona, 1838); El nigromántico mejicano. Novela histórica de aquel imperio del siglo xvi (B., 1838); Lecciones de moral, o sean preceptos de un buen padre a sus hijos (B., 1839); Memoria sobre las ventajas del vapor como potencia motriz para las fábricas («Diario de Barcelona», 1840, febrer, pàg. 711); El sacerdote blanco o la familia de uno de los últimos caciques de la isla de Cuba. Novela histórico americana del siglo décimo quinto (B., 1839); Catecismo moral y político para la instrucción de los niños (B., 1841); Disertación sobre las bases en que se funda un nuevo sistema natural de clasificación de las plantas, según la disposición de las líneas fibrosas y salientes, eminencias o venas del limbo de las hojas, presencia o ausencia de las mismas (B., 1843), que va ser completament refutat per M. Colmeiro (V. «Repertorio Médico de Barcelona», 1843); Diario de los sucesos de Barcelona, en septiembre, octubre y noviembre de 1843. Acontecimientos políticos e históricos de Barcelona, desde el 2 de septiembre de 1843 hasta la entrada de las tropas nacionales, con las medidas oportunas que tomó el Gobierno militar y municipal después de haber entrado en el goce de sus derechos. Por unos literatos que permanecieron en ella durante aquella desgraciada temporada (B., 1843), amb la col·laboració de D. M. G.; Tratado sobre la semilla de mostaza blanca, relativo a sus caracteres botánicos, su análisis qui-

mica, sus virtudes y el modo de ser administrada en la curación de varias enfermedades (B., 1844); Memoria sobre un energúmeno fingido. Cuentos morales para niños (B., 1844); La existencia de Dios por las solas obras de la naturaleza (Barcelona, 1854); El cólera en 1854. Historia descriptiva y médica del cólera morbo epidémico que invadió a Barcelona y algunos pueblos de su provincia (B., 1855); Discurso sobre la Religión, la moral y la Higiene como inseparables humanos, que de consumo procuran la felicidad del hombre, conservándole la Salud y prolongándole la vida (B., 1857); Reseña histórica sobre el arte de embalsamar los cadáveres, conservar y preparar las piezas anatómicas naturales y artificiales, para el estudio y enseñanza de la organografía humana normal y patológica (B., 1857); Breve discurso sobre la importancia de la anatomía descriptiva teórico-práctica (principalmente para la medicina) y su historia (B., 1861); Métodos de embalsamamiento por tiempo definido e indefinido, mutilando lo menos posible los órganos del cadáver (B., 1861); Ensayo sobre la formación y arreglo de un Museo Anatómico... (B., 1862); Discurso preliminar a las lecciones de anatomía práctica de la Facultad de Medicina de la Universidad de Barcelona, curso académico de 1869 a 1870 (B., 1869); Preliminares a los ejercicios de osteología y disección, leídos y dedicados a los alumnos de Anatomía (Barcelona, 1871); Discurso. Los aparatos y sistemas anatómicos del cuerpo de la mujer y sus funciones fisiológicas; ¿Permiten que se ocupe, como el hombre, a todas las artes y a todas las ciencias? (B., 1873).

(59, II, pàg. 407)

3.973. **PUYAL, Josep. N.** a Organyà (Urgellet), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1728. (309)

3.974. **PUYOL, Francesc. N.** a Conques (Pallars Jussà), era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1798. (309)

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial statements. This includes not only sales and purchases but also expenses, income, and transfers between accounts.

Secondly, the document highlights the need for regular reconciliation. By comparing the company's internal records with bank statements and other external sources, discrepancies can be identified and corrected promptly. This process helps in detecting errors, fraud, and unauthorized transactions, thereby safeguarding the company's assets.

Thirdly, the document stresses the importance of proper classification of transactions. Each entry should be categorized correctly according to the accounting system in use. This ensures that the financial statements provide a true and fair view of the company's financial position and performance.

Finally, the document concludes by stating that consistent and accurate record-keeping is essential for the success of any business. It provides a solid foundation for decision-making, tax compliance, and the overall financial health of the organization.

In conclusion, the document provides a comprehensive overview of the accounting process, from the initial recording of transactions to the final preparation of financial statements. It serves as a valuable guide for anyone involved in the financial management of a business, ensuring that all transactions are properly documented and reported.

Q

3.975. **QALONIMOS BEN QALONIMOS.** N. a Arles (Vallespir), l'any 1287; m. el 1328. Metge, poeta i traductor hebreu. El 1314, era a Avinyó i cap al 1322, residí algun temps a Catalunya, on compongué el llibre moral en prosa ritmada *Eben Bohan* (Pedra de toc), que dedicà a deu prohoms jueus de Catalunya. Traduí a l'hebreu una trentena d'obres àrabs i hom li atribueix, també, una paròdia del *Llibre d'Ester*. També traduí Galèn.
(Jaume Riera, 32, XII, pàg. 205)

5.976. **QUARTILLA, Gaspar.** N. a Peñarroya, era batxiller, a Osca, el 1771. Revalidat pel Protomedicat, el 1774. Exercí a Bot.
(3)

3.977. **QUEIXAL, Joan.** Doctor en Medicina i membre del Col·legi de Metges de Lleida, cap a l'any 1585. (63, pàg. 46)

3.978. **QUEIXANES, Bernat.** N. a B. el 1560. Estudià Medicina a B., amb Enric Solano. El 1583, era doctor. Va escriure: *Adversus valentinos, et quosdam alios nostri temporis medicos: De ratione mittendi sanguinem in febris putridis* (B., 1592), en contra dels metges del País Valencià, que tenien el costum de sagnar amb massa freqüència. Hi ha un comentari sobre aquesta figura en el «Diario General de Ciencias Médicas» (1826), entre els números 19 i 31 de la segona època d'aquesta revista.
(57, pàg. 175)

3.979. **QUER i ANGUERA, Francesc.** N. a Reus (Baix Camp), es va llicenciar, a B., l'any 1878. Col·laborà a la «Revista de Clínica Médica y de Conocimientos Quirúrgicos» i a la «Gaceta Sanitaria de Barcelona».
(7)

3.980. **QUER i MARTÍNEZ, Josep.** N. a Perpinyà, el 26-I-1695; m. a Madrid, el 19-III-1764. Fill d'un tinent coronel de l'exèrcit de Felip IV. Botànic i cirurgia. Impugnador de Linneo. Com a metge militar, exercí a Girona, a Saragossa, a València, a Cardona, a Berga i a Tarazona. Va estar a la batalla d'Oran i estudià la vegetació africana. Després va anar a Itàlia (1733) i tingué amistat amb el botànic Tilli. El 1737, tornà a Barcelona i, més tard, passà a Madrid. El 1741, es trobava de nou a Barcelona de pas cap a Itàlia. Visità Bolonya, Nàpols, Roma i Sicília. El 1741, retornà a Catalunya passant per Montpeller, on va conèixer Sauvages. Féu estudis sobre la flora barcelonina, però al cap de poc temps marxà de nou a Itàlia. Primer professor de Botànica del Reial Jardí de Plantes de Madrid. Fou honorat, per Linneo, en posar el nom Queria a un gènere de plantes (V. 57, pàg. 521). Autor de: *Flora española o Historia de las plantas que se crían en España* (Madrid, 1762-1764), en quatre volums, on segueix un mètode descriptiu alfabètic ja totalment superat a la seva època. (A aquesta obra, Casimiro Gómez Ortega hi va afegir dos

volums; en l'edició de Madrid del 1784). També són de Quer: *Disertación físico-botánica sobre la pasión nefrítica y su verdadero específico la Uvaursi o Gayuba* (Madrid, 1763), *Disertación físico-botánica sobre el uso de la cicuta* (Madrid, 1764), i *Memorias para la Historia Natural de España* (inèdita), i els manuscrits: *Praelectiones botanicae quibus plantarum et stirpium naturā virtutesque luculentissime describuntur in medicorum commodum et pharmaceuticorum usus* (1762, conservat al Jardí Botànic de Madrid), i *Herbario seco de varias plantas que se crian en España, en las dos Américas, en Africa, etc.* (Biblioteca del Jardí Botànic de Ginebra). (193/452)

3.981. **QUERALT, Arcàngel. N. a B.**, era batxiller en Medicina l'any 1579. El 1603, era conseller de l'Ajuntament de B. L'any 1604, consta com a membre del Col·legi de Doctors en Medicina de B. El 1605, era vice-rector de l'Estudi General de B. (243, I, pàg. 164/66, pàg. 193)

* **QUERALT, Francesc de. — V. FRANCESC de QUERALT.**

3.982. **QUERALT, Josep. N. a les Borges (?)**, era batxiller en Medicina, a Osca, l'any 1741. (309)

3.983. **QUERALT, Josep. N. a Tortosa** l'any 1767, era batxiller en Medicina, a Saragossa, l'any 1791. (3)

3.984. **QUERALT i BOSCH, Josep. N. a Bellver de Cerdanya**, es va graduar, a Cervera, l'any 1779. (241)

3.985. **QUERALTÓ, Josep. N. a Sant Martí de Sarroca** (Alt Penedès), l'any 1750; m. a Madrid, l'11-IV-1805. Féu dos anys de Teologia i, més tard, estudià en el Col·legi de Cirurgia de B. Per oposició, fou nomenat practicant major de l'Hospital de la Santa Creu. L'any 1775, se'n va anar en l'expedició a Alger de segon ajudant i, en retornar, fou encarregat d'assistir els ferits d'aquella desfeta militar desembarcats a Alacant. Més tard, s'establí a B., on fou professor d'Àfectes Quirúrgics i Embenatges del Col·legi de Cirurgia, en inaugurar-se aquest. L'any 1776, anà a Buenos Aires amb l'esquadra que comandava el general Ceballos i fou designat director de l'Hospital Militar instal·lat a l'illa de Santa Caterina. Tornat a Espanya, fou comissionat per Carles III perquè estudiés a l'estranger els millors mètodes d'ensenyament de la Cirurgia. Algun temps després, era nomenat catedràtic del Col·legi de Sant Carles, de Madrid, del

qual fou subdirector. El 1793; va estar encarregat de la direcció dels hospitals de Navarra i de Guipúscoa. L'any 1800, va estar comissionat per estudiar la pesta que afligia Andalusia. Queraltó es distingí per la seva destresa a guarir les ferides per arma de foc. Autor de: *Fistula recto-vaginal tratada por la rotura en asa* (1790); *El abuso de varias piezas de apósitos en las soluciones de continuidad y en las curaciones, con reflexiones relativas al proceder de la naturaleza* (1790); *Hemorragias que sobrevienen a las contusiones y ligaduras de las arterias* (1791); *Fractura del húmero izquierdo no reunida* (1796); *Tratado de Cirugía* (1796); *Medios propuestos por D. José Queraltó para que el pueblo sepa desinfectar y precaverse, si vuelve a reproducirse la epidemia que le ha consternado* (Sevilla, 1800), i *Observaciones sobre los gases ácido-minerales, que por orden de D. José Queraltó físico de cámara (...) hizo el Dr. D. Miquel Cabanellas* (Sevilla, 1801).

(179/59, II, pàg. 409/60, IV, pàg. 208/«Boletín de Medicina, Cirugía y Farmacia», 1840, núm. 30)

3.986. **QUERALTÓ i ROS, Jaume. N. a Sant Andreu de Palomar**, el 15-VIII-1868; m. a B., l'any 1932. A setze anys, quedà orfe de pare. Llicenciat, a B., el 1889. Alumne intern, per oposició, premiat i pensionat per la Facultat de Medicina (V. «Gaceta Médica Catalana», 1889, pàgina 259). President de l'Ateneu d'Alumnes Interns de la Facultat i com a tal pronuncià un discurs sobre *De la cirugia y de los cirujanos*, marcadament positivista, en inaugurar-se el curs d'aquella entitat (V. «Gaceta Médica Catalana», 1889, pàg. 144). A quinze anys, era redactor del diari federal-socialista «La Correspondencia Catalana». Després de l'incident de les Illes Carolines, féu campanya contra els alemanys i al mateix temps, contra el patriotisme castellà. En aquell diari, hi escrivia treballs de caire social i científics. Va estar influenciat per Proudhon i Spencer. Per un article anticlerical fou processat. Premi extraordinari, per oposició, de fi de carrera. Obtingué sempre el primer lloc en set oposicions en què prengué part. Professor auxiliar, per oposició, de la Facultat de Medicina de B. (V. «Gaceta Médica Catalana», 1906, pàg. 321). Secretari del Cercle Científic i Literari de la Universitat de B. Soci fundador de l'Acadèmia d'Higiene de Catalunya i president d'aquesta. President honorari del primer Congrés d'Higiene de Catalunya (V. «Gaceta Médica Catalana», 1906, pàg. 673). President de l'Institut Mèdic-social de Ca-

talunya (V. «Gaceta Médica Catalana», 1911, pàg. 387). Establí una Clínica Ginecològica al Passeig de Gràcia, xamfrà Consell de Cent, que despertà calorosos elogis de diversos metges (V. «Gaceta Médica Catalana», 1898, pàg. 462). Allí, a més dels consultoris, hi havia sales de conferències, laboratoris, sales de redacció, etc. Tot feia esperar un gran futur per a la nostra Medicina. Però un orde religiós femenina s'apoderà dels edificis i tot se'n va anar en orri (V. «Gaceta Médica Catalana», 1904, pàg. 614). Com a portaveu de la tasca d'aquesta clínica, Queraltó fundà i dirigí la revista «La Gynecologia Catalana», l'any 1898, que va ser la primera revista mèdica escrita en la nostra llengua. El fet d'ésser escrita en català, despertà rabioses crítiques, en especial dels sectors conservadors i els seus redactors foren acusats, entre altres coses, de «bastardos de patria, abortos de ciencia, espíritus enfermizos y misérrimos...». Però el republicà doctor Giné i Partagàs va aplaudir l'«ocurrència» (V. «La Independencia Médica», del 29-IX-1898). Malgrat que oficialment no va pertànyer a cap partit, Queraltó i Ros es donà a conèixer per les seves idees republicanes amb marcades tendències socialistes. Fou amic de Tarrida de Marmal i entre els seus clients cal fer una menció especial d'Anselmo Lorenzo. Com a metge tractà els problemes socials, cercant sempre les solucions més radicals. Fou famós un fet gairebé anecdòtic en la seva vida. L'any 1908, l'anarquista Josep Queraltó va ingressar en el Patronat de la Lluita Antituberculosa. Allí, li van descobrir un braç amb el tatuatge que deia: «¡Viva la anarquía!». Els metges d'aquell Patronat, amb ascendència emotiva sobre el malalt li van proposar esborrar el tatuatge. Ho van fer amb una operació cruenta: termocauteri sense cap anestèsia. El governador civil, Angel Ossorio y Gallardo, va dir, en sessió oficial del Parlament, el 28 de novembre del 1908: «*Como el anarquista de quien os hablaba el señor Vidal y Ribas, hay que cauterizar muchos tatuajes y arrancar muchos brazos de piel*». L'ètica ideològica de Queraltó el portà a protestar amb vehemència contra la ridícula i inútil operació sagnant a què van sotmetre l'obrer i contra el caràcter il·lusori de l'acció moral dels facultatius als quals considerarà servils i de tendències sectàries. La denúncia fou feta pública en el curs de dues conferències que donà al Tivoli, els dies 22 de maig i el 5 de juny del 1910, i en diversos articles publicats en «El Progre-

so», des del 7 d'abril del 1910 (V. «El Poble Català», del 19-IV-1910). Per donar més ressonància al seu escrit protestatari, Queraltó acceptà ésser membre i president d'honor del Congrés Espanyol Internacional de la Tuberculosi, que li serví de plataforma. Aquestes denúncies van cridar l'atenció dels tribunals de Justícia i de l'Autoritat governativa. La Comissió deontològica del Col·legi de Metges féu una amonestació pública al doctor Queraltó. Fou processat per calúnnia, condemnat i desterrat i va perdre tots els seus estalvis. L'any 1914, el comitè Pro Justícia va presentar la seva candidatura a les eleccions, i va obtenir 10.000 sufragis. Defensà la necessitat que l'idioma català fos acceptat en el Primer Congrés Internacional de la Tuberculosi celebrat a B., el 1910. Col·laborà a la «Gaceta Médica Catalana», «Revista de Higiene y Policía Sanitaria», «Boletín de la Academia de Higiene», «La Independencia Médica» i a moltes altres revistes, àdhuc estrangeres. Autor de: *Etiología y Patogenia de la metritis simple* (tesi doctoral); *La medicación antitérmica en los procesos febriles agudos* (B., 1895); *Examen crítico de la medicación activa y de la expectación en el ejercicio clínico* (traduïda al francès per Lobit); *La tasca social de la Higiene* (Barcelona, 1907); *Aspecto social de la lucha contra la tuberculosis* (B., 1910), i *Higiene de la mujer*. (55)

3.987. **QUERALTÓ i VILASENDRA, Francesc Xavier.** N. a B. el 23-XII-1851; m. el 29-I-1901. Llicenciat, el 1875. Soci fundador de l'Acadèmia Mèdico-Farmacèutica (1875), de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (1877), de l'Acadèmia i Laboratori de Ciències Mèdiques (1878) i de l'Acadèmia del Cos Mèdic Municipal de B. (1898).

(«Gaceta Sanitaria de Barcelona», 1901, pàg. 19)

3.988. **QUERCI, Jaume de.** Els Querci, era una família de jueus de Cervera, en la que hi abunden els *físics*, que duïen el mateix nom, amb diversificacions poc precises de Jacob Içach, Içach Jacob, o simplement Içach o Jacob. Un Jaume de Querci, exercia la Medicina, cap al 1453, a Cervera. Segons Duran i Sanpere, els Querci, acabaren fent-se cristians, sobretot a partir del 1492. (311, pàg. 382)

* **QUEROL, Ramon.** — V. **RAMON QUEROL.**

3.989. **QUEROL i BOSCH, Josep.** N. a Bellver de Cerdanya, es va graduar, a Cervera, l'any 1779. (28, 1976, VII, pàg. 4)

- 3.990. **QUEXANS, Bernat.** Professor i doctor en Medicina, a B., a les darreries del segle XVI. (66, pàg. 212)
- 3.991. **QUINSA, Tomàs.** N. a Tortosa (Baix Ebre), era batxiller en Medicina, a Oscà, l'any 1747. (309)
- * **QUINTA, Jaume.** — V. **QUINTANA, Jaume.**
- 3.992. **QUINTANA, Gabriel.** Cap a l'any 1401 era mestre en Medicina, que ensenyava a l'Estudi de Medicina, de B. (42, pàg. 34)
- 3.993. **QUINTANA, Isidre.** N. a Granyena de les Garrigues, es va graduar, a Cervera, l'any 1795. (241)
- 3.994. **QUINTANA, Jaume.** Doctor en Arts i Medicina, mort l'any 1458. Metge de Ferran I i d'Alfons V, l'últim dels quals assistí a Nàpols, el 1444. Cap al 1453, fou elegit canceller de l'Estudi de Medicina de B., per succeir al mestre Pere Pau. (52)
- 3.995. **QUIRCH, Nicolau.** N. a Rupià (Baix Empordà) es va graduar, a Cervera, l'any 1786, i es va doctorar el 1796. (28, 1976, VII, pàg. 4)
- 3.996. **QUIRCH i BACÓ, Josep.** N. a Sant Feliu (?), era batxiller en Medicina, a Oca, l'any 1753. (309)

Publicacions de la Fundació Salvador Vives Casajuana

- I. — Josep M.ª Casas Homs: *Joan de Castellnou. Obres en prosa* (segle XIV), 15 pàgines. — 1969.
- II. — Josep Iglésies: *El cens del comte de Floridablanca (1787)*. Part de Catalunya (Volum I). 614 pàgines. — 1969.
- III. — E. Fort i Cogul: *La llegenda sobre Margarida de Prades*. «Premi Concepció Alemany, 1969», 273 pàgines. — 1970 (Exhaurida).
- IV. — Drs. F. Ramon de Prat i Joan Francesc Guijarro Ruiz: *Cartilla d'Higiene ocular*. «Premi Crexhas Abiabar, 1969», amb il·lustracions, 35 pàgines. — 1970 (Exhaurida).
- V. — Josep Iglésies: *El cens del comte de Floridablanca (1787)*. Part de Catalunya. (Volum II). 571 pàgines. — 1970.
- VI. — L. Puig i Farriol: *L'estat civil de la dona casada segons el Dret Civil vigent a Catalunya*. Pròleg de Ramon M.ª Roca i Sastre. 129 pàgines. — 1971.
- VII. — Eduard Fontseré i Josep Iglésies: *Recopilació de dades sísmiques de les terres catalanes entre 1100 i 1906*. Amb una punta seca de Joan Rebull. 542 pàgines. — 1971 (Exhaurida).
- VIII. — Dr. F. Ramón de Prat y Juan-Francisco Guijarro Ruiz: *Cartilla de higiene ocular*. «Premi Crexhas Abiabar, 1969». Amb il·lustracions, 35 pàgines. (Versió castellana). — 1971 (Exhaurida).
- IX. — Roser Matheu: *Vida i obra de Francesc Matheu*. Amb il·lustracions. 254 pàgines. — 1971 (Exhaurida).
- X. — Montserrat Costa i Via: *Estudi de l'obra d'Anna Rubies. 1881-1963*. Accésit al «Premi Concepció Arimany, 1970». 132 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XI. — Miquel Altisent, Sch. P.: *El cant gregorià. Un model de música religiosa*. Amb il·lustracions musicals. Pròleg de Cassià M.ª Just, Abat de Montserrat. 235 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XII. — Màrius Torres: *Poesias*. Traducció al castellà de Maria Teresa Ramo. 199 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XIII. — Plàcid Vidal: *El convencionalisme de la vida*. Pròleg de Josep Iglésies. 348 pàgines. — 1972.
- XIV. — Eudald Graells: *La indústria dels claus a Ripoll. Contribució a l'estudi de la farga catalana*. Amb il·lustracions. 131 pàgines. — 1971. (Exhaurida).
- XV. — Rossend Lates i M.ª Cinta Balagué: *Francesca Bonnemaison de Verdguer i la seva obra*. «Premi Concepció Alemany, 1971». Amb il·lustracions. 173 pàgines. — 1972 (Exhaurida).
- XVI. — Magí Riart i Birbe: *Els problemes del Pallars Sobirà*. Accésit al «Premi Paterna Rura, 1970». 148 pàgines.—1972. (Exhaurida).
- XVII. — Eufemà Fort i Cogul: *El senyoriu de Santes Creus*. 498 pàgines. — 1972.

- XVIII. — Roser Matheu: *Quatre dones catalanes*. Accèssit al «Premi Concepció Alemany, 1972». Amb il·lustracions. 199 pàgines. — 1972. (Exhaurida).
- XIX. — Josep Riba i Gabarró: *La Pobla de Claramunt* (Monografia). Amb il·lustracions. 355 pàgines. 1972. (Exhaurida).
- XX. — Antoni Bach i Riu, pvre.: *Bellpuig d'Urgell i la seva antiga baronia al Pla d'Urgell*. Accèssit al «Premi Cristòfor Despuig, 1972». 292 pàgines. — 1972.
- XXI. — Josep M. Madurell i Marimon: *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. Vol. I (1972). 620 pàgines. (Exhaurida).
- XXII. — A. Duran i Sanpere: *Pels camins de la Història*. Amb il·lustracions. 190 pàgines. — 1973.
- XXIII. — Josep M. Madurell i Marimon: *El paper a les terres catalanes. Contribució a la seva història*. Volum II. Amb il·lustracions. 713 pàgines. — 1972.
- XXIV. — Cristià Cortès: *Els Setantí*. «Premi Francesc Carreras i Candi, 1973». Amb il·lustracions. 292 pàgines. — 1973. (Exhaurida).
- XXV. — Josep M. Madurell i Marimon: *Claudi Bornat*. «Premi Francesc Carreras i Candi, 1972». Pròleg de Pere Bohigas. Amb il·lustracions. 299 pàgines. — 1973.
- XXVI. — Eufemià Fort i Cogul: *Llegendari de Santes Creus*. «Premi Gumersind Bisbal i Gustems, 1973». Prefaci de Miquel Coll i Alentorn. 316 pàgines. — 1974.
- XXVII. — Jaume Riera i Sans: *La crònica en hebreu de la disputa de Tortosa*. 72 pàgines. — 1974.
- XXVIII. — Pere F. Santanach i Prat: *Estudi tectònic del paleozoic inferior del Pirineu entre la Cerdanya i el riu Ter*. Accèssit al «Premi Eduard Fontserè, 1973». Amb il·lustracions, 154 pàgines. — 1974.
- XXIX. — Josep Iglésies i Fort: *Estadístiques de població a Catalunya, el primer vicenni del segle XVIII*.—Vol. I, 506 pàgines.—1974.
- XXX. — Josep Iglésies i Fort: *Estadístiques de població a Catalunya, el primer vicenni del segle XVIII*.—Vol. II. 506 pàgines. 1974.
- XXXI. — Josep Iglésies i Fort: *Estadístiques de població a Catalunya, el primer vicenni del segle XVIII*.—Vol. III. 432 pàgines. — 1974.
- XXXII. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». Pròleg d'A. Duran i Sanpere. Volum I. Amb un gravat. 484 pàgines. — 1975.
- XXXIII. — Eufemià Fort i Cogul: *Notícia històrica d'una singular institució medieval*. Accèssit al «Premi Francesc Carreras i Candi, 1973». 350 pàgines. — 1975.
- XXXIV. — Josep Danon i Bretó: *Aportació a l'estudi social de la medicina a Catalunya (1768-1827)*. «Premi Jordi Casas, 1974». 152 pàgines. — 1975.
- XXXV. — Josep Iglésies: *Les minves dels cultius i de la població a la comarca del Priorat*. 91 pàgines. — 1975.
- XXXVI. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. Volum II. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». 237 pàgines. — 1975.
- XXXVII. — Josep Romà Barriga: *El Sacramentari, Ritual i Pontifical de Roda*. «Premi Francesc Carreras i Candi, 1972». Pròleg de Manuel Mundó. Amb il·lustracions. 756 pàgines. — 1975.
- XXXVIII. — Lluís Casassas i Simó: *El Lluçanès*. Evolució entre 1950 i 1970. «Premi Cristòfor Despuig, 1972». Amb il·lustracions. 208 pàgines. — 1976.
- XXXIX. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. Volum III. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». 404 pàgines. — 1975.

- XL. — Josep M. Casas Homs: *Dietari de Jeroni Pujades*. Volum IV i darrer. «Premi Gumersind Bisbal i Gutsems, 1974». 526 pàgines. — 1976.
- XLI. — Eduard Feliu i Mabres - Jaume Riera i Sans: *Poemes hebraics de jueus catalans (segles XI-XV)*. 224 pàgines. — 1976.
- XLII. — Teresa-Maria Vinyoles i Vidal: *Les barcelonines a les darrerries de l'Edat Mitjana (1370-1410)*. Accèssit al «Premi Concepció Alemany, 1976». 192 pàgines. — 1976.
- XLIII. — P. Basil de Rubí: *Les Corts Generals de Pau Claris*. Accèssit al «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». Pròleg del P. Ramon Vidal. Amb il·lustracions. 548 pàgines. — 1976.
- XLIV. — Josep M. Torras i Ribé: *Evolució social i econòmica d'una família catalana de l'antic règim. Els Padró d'Igualada (1642-1862)*. Premi ex-aequo del «Premi Cristòfor Despuig, 1976». Pròleg de Joan Mercader i Riba. Amb il·lustracions. 316 pàgines. — 1976.
- XLV. — Josep Maria Casas Homs: *Llibre del Batlle Reial de Barcelona Berenguer Morey (1375-1378)*. 144 pàgines. — 1976.
- XLVI. — Salvador Galceran Vigué: *Dietari de la fidelíssima vila de Puigcerdà. Transcripció literal del text i comentari*. Accèssit al «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1974». Pròleg del Dr. Joan Martí Alanís, bisbe de la Seu d'Urgell. Amb il·lustracions. 204 pàgines. — 1977.
- XLVII. — Osvald Cardona: *Els grups de vocals en contacte. (Un tema de llengua i poètica)*. Accèssit al «Premi Pompeu Fabra, 1976», de l'Institut d'Estudis Catalans. Pròleg de Josep M. Casas Homs. 163 pàgines. 1977.
- XLVIII. — Charlotte S. Maneikis Kniazzech i Edward J. Neugaard: *Vides de Sants Rosselloneses*. Prefaci de Joan Coromines. Volum I (gramàtica i glossari). 244 pàgines. 1977.
- XLIX. — Loreto Busquets: *Aportació lèxica de Josep Carner a la llengua literària catalana*. Pròleg d'Antoni M. Badia Margarit. Amb un autoretrat al llapis. 582 pàgines. — 1977.
- L. — Greet Schib: *Vocabulari de Sant Vicenç Ferrer*. «Premi Gumersind Bisbal Gutsems, 1976». Pròleg de Germà Colon. 216 pàgines. — 1977.
- LI. — Charlotte S. Maneikis Kniazzech i Edward J. Neugaard: *Vides de Sants Rosselloneses*. Prefaci de Joan Coromines. Volum II. Transcripció del text. 532 pàgines. — 1977.
- LII. — Eduard Fontseré: *Dos mots de comiat*. Pròleg de Josep Iglésies. 72 pàgines. — 1977.
- LIII. — Charlotte S. Maneikis Kniazzech i Edward J. Neugaard: *Vides de Sants Rosselloneses*. Prefaci de Joan Coromines. Volum III. Transcripció del text. 540 pàgines. — 1978.
- LIV. — Claude Carrère: *Barcelona (1380-1462). Un centre econòmic en època de crisi*. Volum I. 560 pàgines, amb gravats. — 1978.
- LV. — Claude Carrère: *Barcelona (1380-1462). Un centre econòmic en època de crisi*. Volum II. 540 pàgines, amb gravats. — 1978.
- LVI. — Salvador Galceran i Vigué: *La indústria i el comerç a Cerdanya. Estudi socio-econòmic i polític, segons les Ordinacions de 'Mustassaph'*. «Premi Cristòfor Despuigs, 1974». Pròleg del Dr. Josep M. Font i Rius. 244 pàgines. — 1978.
- LVII. — Josep Danon: *Visió històrica de l'Hospital General de Santa Creu de Barcelona*. «Premi Jordi Cases, 1978». 208 pàgines, amb gravats. — 1978.
- LVIII. — Ramon Amigó i Anglès (amb la col·laboració de Mn. Julià Pascual i Pagès): *Toponímia del terme municipal de Vilallonga de Ter*. 408 pàgs. i un mapa. 1979.

- LIX. — Josep Iglésies: *El fogatge de 1553* (estudi i transcripció). 512 pàgines, 3 mapes. 1979.
- LX. — Salvador Vives Casajuana: *L'organització de l'assistència pública dels psicòpates a Catalunya*. Pròleg del Dr. Ramon Vidal i Teixidor. 160 pàgs. 1979.
- LXI. — Maria Sala i Sanjaume: *L'organització de l'espai natural a les Gavarres*. Premi Cristòfor Despuig, 1976. 152 pàgs., mapes, figures i quadres. 1979.
- LXII. — David S. Viera: *Bibliografia anotada de la vida i obra de Francesc Eiximenis (1240?-1409?)*. Premi ex-aequo Ferran Soldevila, 1977. Presentació de Martí de Riquer. 144 pàgs. 1979.
- LXIII. — Orfeo Lleidatà: *La cultura musical a Catalunya*. 64 pàgs. 1979.
- LXIV. — Enric Moreu-Rey: *Els treballs històrics de Mn. Josep Mas i Domènech*. Premi Ramon d'Alós, de l'Institut d'Estudis Catalans, 1966. 64 pàgs. 1980.
- LXV. — *Obra poètica de Salvador Albert*. Pròleg de Miquel Dolç. Introducció, notes i apèndix amb tria de comentaris d'Octavi Saltor. 262 pàgs. Barcelona, 1980.
- LXVI. — Felix Martín: *Els picapedrers i la indústria de la pedra a la Floresta*. Pròleg de Josep Vallverdú. 230 pàgs. Barcelona, 1981.
- LXVII. — Josep M. Calbet - Jacint Corbella: *Diccionari Biogràfic de metges Catalans*. Primer volum, lletres A-E. Amb motiu del la celebració a Lleida del III Congrés de la Medicina Catalana. 192 pàgines. Barcelona, 1981.
- LXVIII. — «Premi Gumersind Bisbal Gütsems». 30 pàgs. Barcelona. — 1981. Exhaurit.
- LXIX. — Llorens i Solé, Dr. Antoni: *Solsona en les guerres del segle XIX a Catalunya*. Pròleg del Dr. Manuel Riu. Accésit al «Premi Ferran Soldevila». 256 pàgs. — 1981.
- LXX. — Josep Iglésies: *El fogatge de 1553* (estudi i transcripció). Volum II. 560 pàgines. — 1981.
- LXXI. — Germà Colon i Arcadi Garcia: *Llibre del Consolat de Mar*. Pròleg de Francesc de B. Moll. «Premi Gumersind Bisbal Gütsems». 264 pàgines. — 1981. (Exhaurit).
- LXXII. — A. Pomés, A. Torras, R. Matheu: *Miscel·lània poètica*. Pòrtic d'A. Bergós. Pròlegs de J. Vallverdú, O. Cardona i P. Bohigas. 232 pàgines. — 1982.
- LXXIII. — Germà Colon i Arcadi Garcia: *Llibre del Consolat de Mar*. II volum. «Premi Gumersind Bisbal Gütsems». 296 pàgines. Barcelona. — 1982.
- LXXIV. — Josep Vallverdú i Aixalà: *Pregoner de Ponent*. Pròleg d'A. Bergós. 72 pàgines. Barcelona. — 1982.
- LXXV. — Calbet i Camarasa, J. M. i Corbella, Jacint: *Diccionari biogràfic de Metges Catalans*. Segon volum: F-Q. Congrés d'Història de la Medicina Catalana. Lleida 1981. 240 pàgs. — 1982.

DICCIONARI BIOGRÀFIC
DE
METGES CATALANS
(II volum)

publicat en motiu de la celebració del
III CONGRÉS D'HISTÒRIA DE LA
MEDICINA CATALANA
s'ha acabat d'estampar a mitjans de març del 1982
als obradors d'Arts Gràfiques Camps,
de Tàrrrega,
a cura de Lluís Virgili,
impressor, de Lleida.

